Zora cea roşie şi banda ei
KURT HELD
EDITURA TINERETULUI
În româneşte de Edgar, Papa
Coperta de *Felix Hoffman* reprodusă după ediţia germană
Kurt Held
Die rote Zora und ihre Bande
Verlag H.R. Sauerländer & Co. Aarau 1963
Capitolul I
Băiatul de pe stânca de la mare
— Branco! Branco!
O voce răguşită de femeie striga neîncetat acest nume prin uliţa strâmtă, care, în orăşelul croat Seni. ducea din piaţă până jos, la port.
— Branko! Branko!”
Cea care striga în gura mare era bătrâna Stoiana. O femeie înaltă şi ţeapănă, cu faţa zbârcită şi uscată, însă blajină. Părul alb îi învâlvora capul mic, ca o cunună sălbatică.
— Branko! Branko! începu ea din nou să strige.
Branko, cel căruia i se adresa chemarea, era un băiat înalt, de doisprezece ani. Juca bile cu nişte ortaci de-ai să-i în curtea din dos a unui *palazzo* ruinat. Auzea că-l strigă, însă până într-atât se obişnuise cu acest lucru, încât îşi vedea tacticos de joaca lui.
— Branko! Branko! Vocea se apropia şi deodată în faţa lui apăru bătrâna Stoiana. Branko… – zise ea din nou, apoi, pe un ton dulce, aproape dureros, continuă: I-atât de departe…
În ultimele zile, Stoiana rostise de mai multe ori aceste cuvinte. Branko se ridică şi o urmă pe bătrână, care, de îndată ce-l văzu, se întoarse brusc.
Branko era un băiat frumos; avea aerul îndrăzneţ al tatălui său, un păr negru, zburlit, şi o faţă prelungă, cu nasul ascuţit şi proeminent. Ochii îi erau tot negri, însă scânteierea lor luminoasă împrumuta ceva voios chipului său.

Băiatul era foarte înalt pentru cei doisprezece ani ai lui, însă trupu-i subţire era mai degrabă mlădios decât puternic. Soarele îl arămise din creştet până-n tălpi: şi mâinile, şi picioarele, şi gâtul, şi faţa, ba chiar şi spatele, care, ici şi colo, se zărea prin găurile cămăşii.

De bună seamă că Branko se număra printre cei mai săraci copii din oraş, fiindcă, în afară de-o cămaşă” albăstrie, ruptă şi cârpită, nu mai avea pe el decât nişte pani ti Ioni jerpeliţi.

Tatăl său era viorist. Se numea Milan şi trecea dicpt unul din cei mai buni viorişti de pe coastă. Deoarece cânta neasemuit de frumos, toţi îl iubeau în Seni. De cele mai 1 multe ori însă se afla pe drumuri şi-şi mânuia arcuşul pe e la marile staţiuni balneare de pe litoral şi prin orăşelele de pe coastă. Câştiga bani cu ghiotura, dar nimic nu ajungea la Seni; nici măcar câte o ştire nu trimitea vreodată, şi nimeni n-avea habar când o să se întoarcă.

Bătrâna Stoiana iuţi pasul şi Branko trebui şi el să se grăbească. Din curte, ea ieşi iar în uliţa strâmtă de abia de doi metri, coti într-o văgăună întunecoasă, unde cele două trei case aflate acolo îi înscriau direcţia la dreapta şi la stânga, şi se opri dinaintea unei uşi întredeschise. Aşteptă până ce o ajunse şi băiatul şi, uşurel, îl împinse înăuntru.

Uşa dădea de-a dreptul într-o odaie, care numai printr-o gaură primea o rază de lumină. În semiîntuneric se vedeau două paturi, o masă, un scaun, o ladă veche, pe care se afla o spirtieră, şi un cuier. Pe patul din dreapta, chiar lângă uşă, stătea întinsă o femeie. Avea faţa albă şi ascuţită, iar ochii mari, larg deschişi, aţinteau tavanul.

— I-atât de departe! se jelui pentru: a doua oară bătrâna Stoiana, care, în urma lui Branko, intrase şi ea în odaie.

Lui Branko nu-i venea să creadă. Ori de câte ori, când pe maică-sa o apuca un acces grav de tuse şi se prăbuşea ţeapănă pe pat, bătrâna Stoiana îi spunea acelaşi lucru, şi totdeauna când el sosea gâfâind, cu sufletul la gură, bolnava deschidea ochii, rostea „Branko” şi-i zâmbea.

Băiatul îi privi faţa. Desigur că şi acum îl va striga iar pe nume. Dar mama rămase ciudat de liniştită. Ochii ei căutau fix spre tavan şi ea nu se mişcă nici când o muscă începu să se plimbe pe obrazu-i supt.

— Mamă! şopti el şi alungă musca, însă maică-sa nu se clinti.

Cu ochii larg deschişi, Branko îi luă mâna albă şi străvezie ce zăcea pe cuvertura vărgată. Mâna nu mai era fierbinte şi umedă ca de obicei, ci rece şi ţeapănă.

— De astă dată este cu adevărat foarte departe! Bătrâna se apropie din partea cealaltă şi închise ochii moartei.

Băiatul simţi că i se taie picioarele şi, într-o clipă, se ptrăbuşi jos lângă pat, unde izbucni în hohote.

— Bietul copil, bietul copil! îngână bătrâna. Acum nu-l mai ai decât pe taică-tău.

Branko îşi înălţă fruntea. Ochii mamei erau închişi. r l Bătrâna Stoiana îi aşezase mâinile subţiri împreunate pe piept. Părul negru îi era strâns într-o basma colorată. Faţa arăta şi mai albă ca înainte, însă părea mai împăcată, atât de împăcată şi de liniştită, încât s-ar fi zis că de mult nu mai ţinea de această lume. Branko se puse şi mai tare pe plâns.

Între timp, bătrâna Stoiana, care îngenunchease de cealaltă parte a patului, se ruga smerită şi făcea cruci, apoi îl apucă strâns de mână pe Branko.

— Nu mai plânge – zise ea. Maică-ta a fost viteză până la sfârşit şi aşa trebuie să fii şi tu.

Ascultător, băiatul se ridică în picioare şi-şi trecu amândouă mâinile peste obraz. Bătrâna Stoiana avea dreptate: mama fusese viteză şi aşa voia şi el să fie. Îşi îndreptă privirea către bătrână: „Ei, acum noi ce facem?”

— Ne ducem la moş Iosip, sacristanul bisericii Sfântul Francisc – răspunse bătrâna. Să tragă clopotele ca să ştie şi alţii că maică-ta a murit, după care o să vorbim cu el pentru înmormântare.

Biserica cea veche şi înaltă se afla doar la două sute de metri depărtare. Intrară prin marele portal din mijloc…

Moş Iosip trebăluia pe la altar. Se îndreptară spre el.

— Iosip – zise Stoiana – mama lui Branko a murit.

Bătrânul, pe care anii îl încovoiaseră de-a binelea, îl privi pe băiat cu ochii lui buni şi prietenoşi, mângâindu-şi barba albă.

— Frumoasa Anca! hârâi el. Vai, că numai pe cei tineri îi ia Dumnezeu! Pe noi ar trebui să ne ia, Stoiana, pe noi – chicoti el şi se strecură spre sacristie. Veniţi să-i spunem şi părintelui.

Sfinţia sa Paulus Laşinovic stătea dinaintea unui pupitru şi citea. Auzind paşi, îşi ridică faţa rotundă, cu obrajii pungiţi, şi-i privi cu ochii săi prietenoşi.

În ciuda înfăţişării sale tinereşti, sfinţia sa Paulus Laşinovic era tare bătrân. Să mai fi fost poate doar unul, în tot oraşul, pe care el să nu-l fi botezat sau cununat şi a cărui suferinţă, fericire, durere sau bucurie să nu o cunoască.

Când ochii preotului se opriră asupra lui, Branko îşi simţi deodată sufletul greu. Oare de cât timp nu mai fusese la biserică? Poate un an, poate şi doi, ba chiar mai mult. Preotul însă îl prinse de bărbie:

— Sărman copil, ai pierdut-o pe maică-ta. Dar să nu plângi. Şi eu mi-am pierdut mama la unsprezece ani. Dumnezeu o să se-ndure de tine, aşa cum s-a îndurat şi de mine.

Apoi îl luă deoparte pe moş Iosip şi, împreună, se preumblară în sus şi-n jos prin încăperea strâmtă, luminată de vitralii multicolore, vorbind între ei. După un răstimp, Iosip îi conduse afară din sacristie:

— O s-o-ngropăm poimâine, mamă Stoiana. Poţi atunci? La două.

— Eu, una, pot. Şi, vezi bine, şi băiatul o să poată – răspunse bătrâna. Încolo, n-o să mai fie nimeni la înmormântare.

— Da Milan unde-i?

— Nu ştiu. Pe undeva prin lume…

— Aşadar, poimâine. Mă duc acum să trag clopotele. Dar în ce priveşte sicriul, aţi vorbit cu cineva pân-acum?

Bătrâna clătină atât de vârtos din cap, încât părul ei alb se zburli în toate părţile:

— Nici nu ştiu cu cine aş putea să vorbesc. N-avem un ban în casă. Poate cunoşti dumneata pe cineva care să facă un sicriu gratis?

Moş Iosip luă o priză de tabac şi clipi din ochii lui mici şi înroşiţi:

— Eu… nu. În Seni n-ai să găseşti pe nimeni care să dăruiască un sicriu unei biete muncitoare la regie.

Bătrâna Stoiana îl luă iar de mână pe Branko:

— Atunci nu ne rămâne decât s-o ducem la cimitir chiar în cearşaful ei de pat.

Când ieşiră în stradă, auziră dangătul clopotului de mort. ding-dang, ding-dang. Iosip trăgea din răsputeri de funia groasă.

Prin vecini se răspândise vestea c-a murit frumoasa Anca în faţa uşii stăteau câteva femei; lat şi buhăit, Pletnic cel pântecos alerga tulburat încoace şi încolo; era acolo şi lungana de Elena, o prietenă a Ancăi, care locuia în aceeaşi cămăruţă cu ea, şi mai veniseră şi alte zece – douăsprezece muncitoare de la regie. Branko se repezi îndată către Elena. Aceasta îşi plecă spre el faţa-i prelungă de cal, îi luă capul în mâinile-i aspre şi-l mângâie pe păr, zicându-i:

— Sărman copil! însă brusc după aceea se adresă Stoianei: Aşteptaţi preotul?

Bătrâna Stoiana clătină din cap:

— Păi chiar de la el venim. N-auziţi? Iosip a şi început să tragă clopotele.

— Şi când e înmormântarea?

— Poimâine la două.

Celelalte muncitoare de la regie se apropiară şi ele de Stoiana:

— S-a nimerit bine. O să putem veni şi noi la înmormântare.

Bătrâna le privi un răstimp pe fetele astea gătite ca nişte brezaie, apoi spuse:

— Dar nu putem s-o ducem aşa la cimitir!

Fetele cătară mirate la bătrână:

— Ce vrei să spui, mătuşă?

— N-avem un chior pentru coşciug.

Elena îşi mângâie bărbia ieşită în afară:

— Chiar nimic?

— Niciun gologănaş.

— Păi ce facem atunci?

Stoiana se uită în jurul ei:

— Ia să-l întrebăm pe Pletnic.

Burtosul Pletnic, care ascultase cu interes convorbirea, îşi scoase speriat mâinile din buzunarele hainei largi.

— Da: cum nu!… Pe mine!… strigă el. Ce sunt eu de vină că ea a murit? Ba mai mi-e datoare şi chiria pe două luni.

Stoiana îl privi un timp pe omul acela diform, vârât în hainele lui ca într-un sac:

— Păi nu spuneai tu mereu: „Pentru Anca fac şi pe dracu-n patru”?…

— Da – încuviinţă Pletnic, frecându-şi încurcat obrazul – dar atâta vreme cât nu-i pe punga mea.

Elena lungana i-o tăie scurt:

— Bine, bine, atunci prietenia încetează. Las că găsim noi banii şi fără tine.

— Uite, ţine cinci dinari – spuse o alta. Lasă-l dracului de calic să putrezească pe aurul lui!

— Da cine a spus că nu vreau să dau chiar nimic? Ceva acolo dau şi eu bucuros. Pletnic moşmoli în punga lui doldora de bani.

Când răsturnară toţi banii grămadă, aveau nouăzeci şi şapte de dinari.

— Vai, păi o s-ajungă doar atâta pentru un coşciug? întrebă Elena, tânguindu-se.

— Ştii ce? Du-te la Pacic – fu de părere bătrâna Stoiana.

— De ce tocmai la nemâncatul ăla? vru să ştie Pletnic.

— Şi el e tot atât de sărac ca Anca, şi mai degrabă au

inimă nevoiaşii decât bogaţii.

Între timp, Branko intrase iarăşi în odaie. Chichineaţa era plină de lume. Vreo două femei mai bătrâne, pe care Branko nu le cunoştea, stăteau la masa micuţă şi pe patul Elenei şi se rugau. Pe spirtieră apa dădea în clocot. Mama Stoiana puse cafea în apă şi oferi celor din jur.

După o jumătate de ceas se năpusti pe uşă doctorul Skalec. Era un om greoi, cu faţa lată, cu fălci masive şi ochi mari de broască. Purta, ca totdeauna, o vestă albă, după care îl cunoşteau toţi, şi mesteca zahăr-candel.

— Ce-am auzit? zise el. A murit Anca?

Bătrâna Stoiana dădu din cap şi femeile se rugară mai încet. Doctorul se apropie de pat, luă mâna Ancăi şi se uită la chipul ei.

— Da, da – îngână el. Praf de tutun şi plămâni prăpădiţi, aşa ceva nu îndură nimeni multă vreme.

În clipa aceea intră în odaie, cu saboţii lui grei şi poticnindu-se, sfrijitul de Pacic.

— Trebuie să iau măsura: – se bâlbâi el, scoţând din buzunar un metru de tâmplărie.

— Prea mult de luat nu cred să ai – îşi dete doctorul cu părerea. Mi-nchipui că nu cântăreşte mai mult de patruzeci de kilograme.

Ca un stol de păsări veniră mai târziu şi alte fete de la regie. Pe cele mai multe Branko le cunoştea. Aduseseră flori. Bucheţele sărăcăcioase. Erau însă tocmai florile care-i plăceau Ancăi: trandafiri, crini, iasomie, cârciumărese şi maci.

Băiatul şedea în colţul cel mai îndepărtat al încăperii şi vedea totul ca prin ceaţă. Încă nu-i venea să creadă că (maică-sa a murit. Însă ea zăcea acolo, la câţiva paşi de el, şi fala ei slabă aproape că dispăruse sub flori.

Către seară fetele plecară şi rămaseră numai bătrânele. Elena îşi puse basmaua şi ieşi din odaie.

— Doar n-o să dorm aici – zise ea, legându-şi mai strâns basmaua. După o bună bucată de vreme, se întoarse îndărăt. Nu l-a văzut nimeni pe Branko? întrebă ea.

Bătrânele îşi aruncară privirile în jur. Băiatul şedea tot acolo.

— Vino! îl chemă Elena. Undeva trebuie să dormi şi tu.

Se duseră împreună la cafeneaua lui Pletnic.

Lat în spate şi mătăhălos, Pletnic sta după tejghea. În afară de el se mai aflau acolo moş Iosip şi un pescar tânăr. Branko îl cunoştea pe vlăjganul acela cu pieptul tatuat cu chipuri vesele, colorate. Îl chema Rista, iar Elena era logodnica lui. Fata îl împinse pe Branko în faţa tejghelei.

— Copilul nu poate să doarmă astăzi unde e moarta. Bagă-l şi dumneata într-una din odăile dumitale.

Pletnic se scărpină în cap, apoi strâmbă din nas.

— Iar eu… – mârâi el – veşnic numai eu…

— Nu mai mârâi – râse Rista. Nici vorbă că o cameră liberă tot ai, iar ploşniţele dumitale au să se bucure când or să aibă din ce să se-nfrupte.

— Ploşniţe la mine?! se zborşi Pletnic, pe urmă însă îl înşfăcă pe Branko de umăr: Ei, hai, fie, din partea mea, rămâi. Îl duse la magazia unde de obicei îşi culca chelnerii. Burtosul descuie o cameră, îl împinse pe băiat înăuntru şi, arătându-i o saltea de paie ce zăcea într-un colţ, zise: Poţi să te lungeşti acolo.

Branko se culcă numaidecât şi adormi; a doua zi de dimineaţă era destul de târziu când, simţindu-se zgâlţâit, se trezi năuc.

Era nevasta lui Pletnic, care-l înşfăcase de umăr.

— Vino – spuse ea – dacă vrei s-o mai vezi o dată [pe maică-ta. Curând o aşază în sicriu

O clipă, Branko nu-şi dădu seama ce s-a întâmplat.

— Pe cine! întrebă el.

— Da’ prost mai eşti! cârâi femeia uscăţivă. Pe maică-ta!

Branico gemu. A, da, uitase în timpul nopţii: mama lui murise şi trebuia să fie îngropată.

Maică-sa zăcea acum între scândurile cele negre. Chipul ei nu mai părea atât de străveziu ca în ajun. Un roşu-deschis îi colora obrajii, ceea ce o făcea să arate mai

plină, ba chiar aproape vie.

Pacic îşi adusese şi ucenicul, la fel de pirpiriu ca şi stăpânul. Ridicară capacul deasupra chipului Ancăi.

— Uite-o că trăieşte! strigă Branko şi-i împinse pe toţi la o parte.

Bătrâna Stoiana îl prinse zdravăn de mâini şi, clătinând din cap, spuse:

— Roşul acela e doar boiala dată de fete pe obrajii maică-tii. Au vrut ca să se ducă frumoasă în cer, aşa cum a fost şi pe pământ.

Capacul o acoperi pe maică-sa în întregime. Pacic şi ucenicul său bătură cuiele şi duseră coşciugul în biserică.

Bătrâna Stoiana făcu la iuţeală curăţenie, clăti ceştile, mătură pe jos, aşeză patul la locul său; Branko o ajută.

Pe la prânz veni Elena cu tot felul de pungi, pregăti o supă, mai pregăti una şi seara, apoi îl culcă pe Branko. Astăzi putea să doarmă iar în odaie.

— Ţi-e frică? îl întrebă ea, întinzând cuvertura peste el.

Branko clătină din cap. Nu, nu-i era frică.

A doua zi se îngriji Stoiana de el. Îl spălă pe faţă, pe mâini şi pe picioare.

— Să mergem – spuse ea când sună de amiază – trebuie să vii şi tu.

Elena şi prietenele ei se şi aflau acolo. Aşteptau în faţa casei. Fata îl măsură cu privirea pe Branko şi, arătând spre cămaşa lui ruptă şi spre pantalonii cârpiţi, zise:

— Aşa nu te putem lua.

Bătrâna Stoiana ridică braţele:

— Toate astea le-am văzut şi eu, dar n-are altceva.

Fiindcă nu ştiau cum s-o scoată la capăt, se duseră iarăşi la bătrânul Pletnic. Elena arătă spre băiat:

— Copilul nu poate să vină cu noi la biserică în halul ăsta.

Pletnic luă o priză de tabac, îl răsuci pe Branko de la stânga la dreapta şi de la dreapta la stânga, îşi ţuguie buzele şi zise:

— Într-adevăr, nu poate… Şi, după o pauză, în care timp strănută de mai multe ori, adăugă: Trebuie să rămână acasă «;

— Lighioană ce eşti! se oţărî Elena, rânjindu-şi dinţii de cal. În iad ai s-ajungi, ce mai tura-vura!

— Da – îi ţină isonul şi celelalte – în focul ăl veşnic!

Pletnic râse dureros:

— Păi mă aflu în iad, mă şi aflu… Şi uite că dracii sar pe mine şi mă pişcă. Da, mă rog, ce vreţi de la mine?

— Măcar nişte pantaloni ca lumea dă-i băiatului.

Pletnic se uită din nou la Branko:

— Mai degrabă o cămaşă i-ar trebui.

Nevastă-sa, care, alături de burtos, părea şi mai sfrijită ca de obicei şi avea o faţă ca o pară uscată, îşi spuse şi ea părerea:

— Şi o haină?!

— N-aveţi chiar nimic? întrebă Elena, tot mai stăruitor.

Pletnic luă iar o priză de tabac:

— Păi să ne uităm şi să vedem…

Cămaşa pe care o căpătă Branko o lăsase acolo un muşteriu în loc de plată. Haina şi pantalonii erau chiar ai lui Pletnic: costumul lui de la prima împărtăşanie. Îl păstrase.

— Ascultaţi! Imediat după înmormântare mi le-aduceţi înapoi! adăugă el şi ameninţă cu degetul.

Trebuiră să grăbească pasul. Când ajunseră la biserică, convoiul cu rămăşiţele pământeşti ale mamei tocmai cotea într-o parte, după ce ieşise prin portalul cel mare. Elena îi împinse pe Branko şi pe Stoiana între coşciug şi preot, iar ea se duse în spate, amestecându-se printre muncitoarele de la regie.

Bătrâna îl apucă pe Branko de mână, acesta însă şi-o trase. Nu, era destul de tare, n-avea nevoie de mâna altuia. Putea să meargă singur după sicriulmamei lui.

Bing-bang, bing-bang! începură să se legene în acea clipă clopotele, tânguindu-se peste casele şi acoperişurile albicioase ale oraşului.

Bing-bang, bing-bang! Unul din clopote avea un ton mai adânc decât celălalt. Venea ca dintr-o hrubă, iar celălalt fugea după primul, de-ai fi zis că vrea să-l ajungă din urmă.

Uliţele erau pustii; soarele stătea ca un jeratic aprins deasupra oraşului şi alungase toată suflarea. Pe maidanul unde se ţinea târgul se aflau doar câţiva catâri, iar un câine rătăcea prin piaţă de colo până colo.

Bing-bang, bing-bang! Dangătul clopotelor îi scoase totuşi pe vreo doi-trei inşi din casele lor.

Curcin cel burduhănos, cu mânecile albe sumese până sus, în nişte pantaloni cenuşii rufoşi, cu o şepcuţă umbrindu-i chipul rotund şi prietenos, ieşi în pragul brutăriei lui. Îşi duse mâinile streaşină la ochi şi cătă în sus către turnul bisericii Sfântul Francisc, unde clopotele se bălăngăneau încoace şi încolo ca nişte pere mici.

Brozovic cel scund, cu amândouă policarele vârâte în răscroitura vestei, îşi iţi şi el faţa ascuţită din prăvălia sa cu mărfuri de tot felul şi îşi aţinti privirea în sus.

— Cine-o fi murit? întrebă Curcin, dându-şi şepcuţa pe ceafă.

Brozovic făcu o mutră ca şi cum voia să spună că habar n-are. În aceeaşi clipă îşi repezi iarăşi mutra înainte, ascuţindu-şi-o ca pe-un bot de ştiucă. În apropiere răsunau paşi. Curcin îi auzise şi el.

După câteva secunde se ivi şi poliţaiul Begovic de pe una din acele ulicioare strâmte şi ceva mai ridicate decât curţile, care străbăteau oraşul Seni asemenea unei reţele încâlcite de canale.

Curcin şi Brozovic îi văzură mai întâi picioarele zdravene, pe care poliţaiul le arunca totdeauna înainte, ca şi cum ar fi fost prea grele pentru el. Apoi se arătă centironul lat, de care atârna revolverul, zărindu-se la răstimpuri şi mâinile, ce i se bălăbăneau înainte şi înapoi; în dreapta ţinea bastonul gros de cauciuc, umflat şi negru ca un cârnat afumat. Pe urmă se ivi vestonul slinos, pe care oricine putea să ghicească ce mâncase Begovic. La gât, vestonul era descheiat dând la iveală pieptul pârlit şi

păros ca un codru nepătruns.

Abia după ce se arătaseră toate aceste părţi dintr-însul, venea la rând şi faţa lui Begovic: rotundă şi roşie ca o pătlăgică, cu nasul atât de turtit, de parcă i-ar fi ars cineva un pumn zdravăn. Sub nas îi atârnau, de o parte şi de alta, o pereche le mustăţi negre, pleoştite. Încolo, nu prea mai aveai ce vedea pe obrazul lui lat. Ochii îi erau f cu desăvârşire ascunşi sub sprâncene stufoase, în jurul urechilor părul ţepos i se zburlea ca la o bufniţă, iar cu degetele-i ca nişte cârnaţi, Begovic tocmai îşi ştergea nădu. şeala, care, de sub chipul său cafeniu, se scurgea grăbită pe frunte în pârâiaşe cenuşii.

Curcin îi ieşi înainte:

— Cine a murit, Begovic?

Begovic se opri, măsurându-l din ochi pe omul care cuteza să i se adreseze. Era brutarul. Ei bine, lui putea să-i răspundă. Lăsă bastonul de cauciuc să se legene:

— Frumoasa Anca. Nevasta lui Babici. O muncitoare de la regie – mârâi el.

— A lui Milan Babici?

Begovic încuviinţă printr-un semn:

— A lui. Acum vin şi ei.

De altfel, se şi auzeau. O cântare molcomă şi tărăgănată de glasuri subţirele şi, la răstimpuri, o voce groasă, desigur a preotului. Pe deasupra acestor voci pluteau încă dangătele celor două clopote. Cel mic aproape că-l ajunsese din urmă pe cel mare. Sunetele se succedau tot mai aproape unul de altul.

„O muncitoare de la regie”. Brozovic, auzind răspunsul, intră în prăvălie. Pentru o muncitoare la regie n-avea chef să mai zăbovească sub soarele acela dogoritor.

Convoiul cotea din uliţa de unde venise Begovic. De bună seamă, era cel mai sărăcăcios cortegiu funerar pe care bătrânul Seni îl văzuse vreodată. În frunte mergea un băiat, cu veşmântul alb de ministrant deasupra pantalonilor negri, purtând prapurul cu sfântul Gheorghe ucigând balaurul. După el veneau patru bărbaţi care duceau sicriul.

Brutarul îi cunoştea pe toţi, aşa cum cunoştea pe fiecare de-aici. Primul era bătrânul Gorian, un pescar care avea i o căsuţă într-un golf, ceva mai departe de Seni. Chipul său, încins de-o cunună de păr cărunt, era aspru, dar nu ursuz. Lângă el mergea tânărul Rista, în straiele lui de pescar:

pantaloni albaştri, o haină de aceeaşi culoare şi, în picioare, nişte cizme înalte. Al treilea şi al patrulea uscăţivul acela de Pacic şi ucenicul său. Semănau ca două picături de apă de-ai fi zis că-s fraţi. Pantalonii lui Pacic erau atât de scurţi, că i se vedeau picioarele goale, şi acum fără ciorapi, încălţate cu saboţi grei. Ucenicul părea şi mai sfrijit decât meşterul. Târa piciorul drept: era mai lung decât stângul.

Deasupra celor patru, de-a dreptul pe umerii lor, se clătina sicriul. Arăta ca o grindă afumată, iar pe scândurile groase nu se afla nici măcar o învelitoare sau o cunună. Imediat după sicriu venea sfinţia sa Laşinovic. Greul veşmânt brodat pe care-l purta astăzi stătea ca un clopot mare de aur sub chipul său rotund. Preotul mergea încet, cu pas măsurat, şi cânta litania atât de tare şi de armonios, încât toţi puteau s-o înţeleagă.

În spatele lui mergea Branko, bătrâna Stoiana şi moş Iosip.

Stoiana purta o fustă lungă, cu creţuri, şi o bluză de culoare închisă; singura-i podoabă era părul său alb ce-i cădea până pe umeri. Iosip avea veşmântul lui de sacristan. Păşea tare încet, şi barba-i lungă tremura căci mersul pe soarele acela dogoritor îl stânjenea din cale afară.

Curcin îl ştia şi pe Branko. Era unul din băieţii care făceau zarvă pe uliţe şi de care, ca şi de mulţi alţii, trebuia să-şi ferească pâinile. Băiatul purta de obicei o cămaşă zdrenţăroasă şi nişte pantaloni rupţi; astăzi arăta atât de caraghios, încât Curcin trebui să-şi ţină râsul.

Faţa mică de copil a lui Branko era încadrată de gulerul galben al cămăşii, nespus de mare, peste care atârna haina neagră a lui Pletnic, cu poalele ce-i ajungeau

băiatului până la genunchi şi cu mânecile trecându-i de vârful degetelor. Sub haină se vedeau pantalonii, la fel de mari, tot ai lui Pletnic, pe care nevasta acestuia îi prinsese la brâu cu două ace de siguranţă.

Cei doi liceeni, opriţi în spatele lui Brozovic, pe care curiozitatea îl scosese iarăşi din prăvălie, râseră şi ei când îl văzură pe Branko, însă copilandrul, care altă dată i-ar fi ameninţat cu pumnii sau cu o privire mânioasă, nu le auzi râsul, ci se uita ca împietrit drept înainte.

Begovic se postase ceva mai sus, cam la câţiva metri mai încolo, unde ulicioara dădea în piaţa de peşte. Sta bine înfipt, ca şi cum în spatele său ar fi fost sute de inşi pe care trebuia să-i oprească. Pe lângă aceasta, îşi luase şi o mutră de înmormântare. Cu ochii larg deschişi, privea ţintă în faţa lui, iar mustaţa, bine netezită, înţepa în stânga şi în t dreapta cu vârfurile ei ca două ace. Chipiul şi-l împinsese pe ceafă, iar braţul cu bastonul de cauciuc atârna ţeapăn în jos.

Branko şi Begovic nu schimbară nicio privire, deşi de obicei se priveau totdeauna unul pe altul. Branko – cu o anumită superioritate şireată, ştrengărească; Begovic – cu o uşoară mânie pe chip, ceea ce-l făcea să-şi agite bastonul de cauciuc.

Branko nu le vedea şi nu le auzea nici măcar pe fetele, care, în rânduri largi, mergeau în spatele lui. Toate erau muncitoare la regie şi prietene de-ale maică-sii. Nu apucaseră să-şi lepede rochiile lor deschise la culoare, cele mai multe înflorate, şi ca semn de doliu, îşi prinseseră în păr un văl negru ce le cădea până la călcâie. Erau fete drăguţe, cu faţa oacheşă sau rumenă, de cele mai multe ori rotundă. Unele plângeau, altele se îmbrânceau sau şuşoteau între ele.

Nu, Branko nu vedea şi nu auzea nimic. Mergea cu capul plecat, dar ochii săi mari şi larg deschişi priveau încremeniţi sicriul negru, şi câteodată la umerii largi ai bărbaţilor care-l duceau. Nu se gândea decât la un singur lucru şi anume: cum se face că merge după un sicriu în care trebuie să stea întinsă maică-sa?

Cortegiul tăie piaţa mare din port. La dreapta se afla dugheana lui Rădic, negustorul de peşte, care îşi vindea marfa dimineaţa şi seara; acum însă, către amiază, locul de desfacere era pustiu.

Branko simţi că i se moaie genunchii, la fel ca alaltăieri când se prăbuşise lângă patul maică-sii şi, mai bucuros, s-ar fi trântit pe caldarâm. Ca şi atunci, lacrimile îi inundară obrajii.

Bătrâna Stoiana, care păşea alături de el, mare şi fantomatică, îl apucă strâns de mână, înşfăcându-l de încheietură şi apăsându-l vârtos. Aşa îl prinsese şi alaltăieri. Nu jurase el oare atunci să fie la fel de curajos ca şi maică-sa? Branko îşi înăbuşi hohotul. În aceeaşi clipă, genunchii săi îşi redobândiră vlaga.

Cortegiul coti îndepărtându-se de apă. Drumul urca uşor spre cimitir. Branko îl auzi gemând pe bătrânul Gorian; Pacic gâfâia şi el şi îşi tot ştergea năduşeala de pe frunte şi de pe ceafă.

În faţa cimitirului se afla un mic loc deschis. Aici sus dogorea ca într-un cuptor. Aerul greu şi îmbâcsit de praf, mai-mai să-l tai cu cuţitul, ţi se aşeza ca o povară pe umeri şi pe spate.

Sfinţia sa Laşinovic făcu o pauză în cântarea litaniei. Fetele amuţiră şi îşi trecură batistele peste feţele lor boite; numai bătrâna Stoiana nu dădea semne de oboseală.

Poarta ţintirimului era deschisă şi cortegiul intră.

— Acolo, în fund – spuse un om care ţinea o lopată în mână. Am săpat-o aproape de zid.

În cimitir zăpuşeala era şi mai apăsătoare, iar oamenii se grăbeau. Aşezară coşciugul pe o lespede îngustă de piatră. Preotul îl binecuvântă, apoi sicriul fu din nou săltat în sus şi purtătorii lui o porniră într-acolo unde omul cu lopata săpase groapa.

Era colţul cel mai periferic din micul cimitir. Cimbrul înflorea peste tot; zvâcneau şopârle, doi fluturi frumoşi se zbenguiau şăgalnic, însă Branko abia dacă vedea toate astea.

Bătrânul Gorian şi cu Pacic, Rista şi ucenicul

tâmplarului lăsară jos, cu luare-aminte, sicriul. Omul cu lopata petrecu două funii pe dedesubtul lui, una la cap, cealaltă la picioare, şi, încet-încet, frumoasa Anca coborî în groapă.

Când sicriul se izbi de fund – Branko simţi ca o lovitură în inimă – fetele se apropiară de groapă şi aruncară înăuntru flori şi bulgări de pământ. Preotul mai binecuvântă o dată sicriul coborât, apoi plecă împreună cu moş Gorian şi cu Iosip.

Cu toţii părăsiră cimitirul. În faţa porţii, fetele îşi scoaseră vălurile, îşi şterseră lacrimile şi îşi vârâră nasul în cutiuţele lor cu pudră. Plecă şi Elena împreună cu Rista, Pacic şi ucenicul său. Numai bătrâna Stoiana şi Branko mai zăboveau acolo.

Branko, care în tot acest timp îşi stăpânise cu bărbăţie lacrimile, nici chiar acum nu vedea şi nu auzea nimic şi, de altfel, nici nu voia să audă nimic. Abia când bulgării grei se loviră de capacul sicriului, îşi veni întrucâtva în fire. Aşadar, maică-sa zăcea acolo jos, în groapă. Simţea cum plânsul urcă din nou de la inimă spre ochi, şi băiatului i se puse un nod în gât.

Bătrâna Stoiana îl apucă de mână.

— Vino – spuse ea – suntem ultimii.

t Ieşi pe poartă şi o luă spre oraş. Dar Branko rămase ţintuit locului. Nu voia să se întoarcă în oraş.

— Mă duc la mare – zise băiatul.

Cu mâna streaşină la ochi, mama Stoiana se uita după el.

— Să te duci negreşit la bătrânul Pletnic – strigă ea în urma lui. Vrea să-şi vadă costumul înapoi.

Băiatul încuviinţă printr-un semn, apoi într-o clipă se şi mistui după zidul cimitirului.

Branko fugi pe o fâşie de ogor pietros, îngrădit, unde creşteau grâu şi levenţi că miresmată, sări peste un gard de mărăcini şi ajunse în şoseaua largă, umblată şi prăfoasă, care, cu nenumărate cotituri de-a lungul coastei, duce de la Seni până la Fiume.

Tăie şoseaua, al cărei colb se depusese ca făina pe

picioarele lui, fugi în salturi încă vreo sută de metri şi se urcă pe o stâncă, la marginea mării. Era un stei de piatră înalt pe care creşteau tufe de grozamă şi de ienupăr şi care se ridica falnic între smochini bătrâni. Spălată de talazuri, stânca intra de-a dreptul în apă. De aici puteai să vezi până în fund, atât de limpede şi de luminoasă era marea în locul acesta.

Branko se aşeză jos, îşi sprijini capul în mâini şi privi peste ape.

La dreapta se afla insula Krk. De acolo, insula se vedea ca o îngrămădire de pietre, întinsă şi golaşă, care, de la Seni, ajungea până sus, la Fiume. Privită de pe mare, apărea ca un ostrov încântător, presărat cu multe sate mărunte, cu măşlini, piersici şi caişi, cu colibe de pescari, cu vile şi având un ţărm minunat.

La stânga se afla insula Rab, mai cenuşie, mai mică şi mai puţin arătoasă decât insula Krk, iar între ele marea. Se stârni un vânt uşor. Bătea dinspre insule şi încreţea faţa albastră a mării, care, dintr-odată, fu dăruită cu sute de cununiţe albe de spumă.

Un vultur zbură peste întinderi. Se lăsă glonţ pe apă şi, cât ai clipi, se înşuruba iar în văzduh. Apoi se opri plutind în azur, ca un fluture mare, cu aripile desfăcute.

Băiatul căută în sus către el. Ce singură stătea pasărea acolo în înălţimi! Singură întocmai ca şi el. Şi deodată îl podidiră lacrimile.

Da, nici măcar tată nu avea Branko în acea clipă.

Adesea trecea un an, ba chiar doi, până să-l vezi pe Milan cel înalt şi subţiratic ivindu-se în port, cu chica lui neagră şi lucioasă şi cu ochii săi scânteietori. De obicei sosea cu vaporul, însă venea şi pe jos, pe vechea şosea dinspre Fiume sau pe cărarea ce cobora în serpentine din munţi. Dar chiar şi atunci când se ivea, nu rămânea multă vreme.

Dinspre mare sufla un vânt puternic, izbindu-l pe băiatul care plângea. Branko se opri din plâns, îşi trecu mâna peste faţa-i înlăcrimată şi căzu pe gânduri.

Îl văzuse pe taică-său numai de cinci ori. Prima dată,

când avea doi ani, apoi la trei, la şase, la nouă ani, iar ultima oară picase tocmai de ziua copilului.

De câte ori sosea, Milan Babici intra mai întâi în cafeneaua burduhănosului de Pletnic, cânta un cântec la vioară şi cerea să-i aducă vin de-al negru.

— A venit Milan! A venit Milan! Cântă la vioară în local la Pletnic burtosul! se răspândea ca un foc vestea prin tot târgul.

Curcin îşi lăsa aluatul în voia Domnului şi alerga într-un suflet. Brozovic se ruga de clienţi să nu se supere că el se duce să-l asculte pe Milan. Cizmarul azvârlea într-un ungher cizma la care tocmai ciocănea şi dădea fuga la Pletnic. Tomislav, fierarul, se înfiinţa cu ucenicii lui, moş Iosip se oprea în faţa uşii, aşijderea şi preotul sau doctorul Skalek, dacă se nimereau să treacă pe-acolo, şi toţi îl ascultau pe Milan.

Negustorii povesteau muşteriilor, precupeţele slujnicelor şi, până suna clopotele de amiază pe la toate bisericile, se afla şi la regie că a venit Milan, ajungându-i la ureche şi frumoasei Anca.

Mama lăsa deoparte tutunul tăiat mărunt, care stătea dinainte-i în mormane uriaşe, zvârlea cât colo halatul de lucru, rupea vreo doi trandafiri de lângă un gard şi-l căuta pe Milan. Ba nu, mai întâi îl căuta pe el – pe chipul lui

Branko, în ciuda lacrimilor, înflori un zâmbet. Branko îşi amintea prea bine cum maică-sa îl trăgea din ungherul unde el tocmai se juca, îl spăla frecându-i zadarnic faţa, gâtul şi mâinile, apoi îi punea o cămaşă curată şi, în cele din r urmă, se duceau amândoi să-l caute pe taică-său.

Milan însă de mult nu mai era la Pletnic. Cânta prin diferite localuri din Seni: îşi mânuia arcuşul la „Hotel Adria”, zicându-i un cântec-două în faţa lui Merculin, mai cânta pentru clienţi la cafeneaua „Nehai”, pentru doctorul Ivekovic, primarul oraşului, pentru văduvă la „Hotel Zagreb” sau pentru ţărani şi lemnari în vreuna din cârciumioarele mărunte din dosul catedralei. Îi cânta fiecăruia ceva la vioară, apoi fiecare cinstea cu scripcarul un pahar de vin sau un rachiu, urându-i din inimă bun

venit ca unui fiu rătăcitor.

— Milan! striga mama când, în sfârşit, da de el.

— Anca! răspundea tatăl şi o cuprindea cu braţele lui mari şi zdravene, sub care micuţa Anca aproape că dispărea.

Apoi venea rândul lui Branko să fie arătat şi admirat.

— Aşa – spunea tatăl – va să zică tu eşti Branko. Ce băiat gigea se face el! Părul, mâinile, ochii, totul leit ca la mine, leit-poleit.

Îl înşfăca, ridicându-l în sus, şi-l săruta pe gură şi pe obraji.

La început, Branko se temuse de bărbatul acesta voinic, cu barba neagră, care-l zvârlea în văzduh. Ba prima oară chiar plânsese, însă taică-său îşi trecuse barba ţepoasă peste obrazul lui, îl gâdilase şi râsese până ce-l făcuse şi pe Branko să râdă cu el.

Ultima dată îl întrebase: „Tu ştii să ţii o vioară în mână?” şi-i pusese cu băgare de seamă vioara lui în mâini.

S-o ţină, ştia el, ba chiar şi să pişte strunele cele subţiri sau să tragă cu arcuşul peste ei e, dar încolo habar n-avea de nimic.

— Restul las c-ai să-nveţi tu – îl mângâiase taică-său. Hai acum!

Intraseră câteşitrei într-o cafenea, iar Branko băuse vin dulce, miresmat, mâncase prăjituri cu sirop cleios, bomboane rotunde şi, când şi când, primise câte o sărutare. Apoi se duseseră la Brozovic, şi omuleţul cu mutră de vulpe, care, ori de câte ori îl vedea pe Branko, îl ocăra, se arătase slugarnic în faţa lui Milan, iar Branko trebuise să-şi smulgă de pe el cămaşa cea veche şi căpătase una nouă, ba fusese nevoit să-şi scoată şi pantalonii rufoşi, rămaşi prea mici, iar Brozovic alesese alţii mai largi şi mai arătoşi; ultima dată căpătase o şapcă vărgată, un briceag şi o cingătoare.

Pentru câteva ceasuri, Branko ştia ce minunat lucru e să ai un tată, şi încă unul pe care toată lumea îl admiră şi care cu toţi trebuie să cinstească un pahar de vin.

Dar bucuria nu dăinuia mult, doar câteva ceasuri, ba

curând Branko n-o mai vedea nici pe maică-sa. Nu era nici la regie, nici la prietena ei. O căuta şi întreba de dânsa pretutindeni, dar n-o găsea nicăieri: dispăruse parcă luată de vânt

Câteva săptămâni ea bătea drumurile împreună cu taică-său, împărtăşind viaţa lui liberă, lipsită de griji. Tatăl cânta la vioară în vreo cafenea sau în vreo sală de dans, apoi se călătoreau mai departe, dormeau prin tufişuri, se hrăneau cu ceea ce găseau ori cu ce li se dăruia şi se scăldau în mare.

Niciodată Branko nu o căuta vreme îndelungată pe maică-sa. Ba chiar şi uita că avusese o mamă; se ducea la prietenii lui, se fălea cu lucrurile sale noi şi cu cele dăruite de taică-său.

În locul maică-sii, Elena îi dădea câte o bucată de pâine, peşte uscat sau o farfurie de supă, iar dacă-i mai era foame, se găsea totdeauna în Seni câte ceva de îmbucat: un castravete, ceva pătlăgele roşii sau vreun măr. Numai că trebuia să fie cu ochii-n patru ca să nu-l înhaţe Begovic.

Ultima dată, maică-sa se întorsese din cale afară de obosită. Arăta palidă şi tuşea.

Elena a întrebat-o:

— Ce ai tut Anca?

Ea a râs:

— A, nimic. Ei & cam rece sub pomi. Trece şi asta.

Dar n-a trecut. Ghiduşul doctor Skalec, care veşnic mesteca zahăr-candel, îşi ţuguia buzele şi făcea o mutră îngrijorată. Mama n-a mai putut să se ducă la regie, a fost nevoită să stea în pat. Dar nici în pat nu se înzdrăvenea. Tuşea tot mai rău şi într-o zi a scuipat sânge.

Acum era moartă şi zăcea în micul cimitir al oraşului, închisă în sicriul cel negru. Fetele aruncaseră pământ deasupra ei, iar taică-său nu ştia nimic.

Unde era el oare?

Pesemne că-i mânuia arcuşul undeva prin lume, şi râdea, şi era voios, şi nici prin gând nu-i trecea că Anca murise şi că Branko sta singur pe ţărmul mării.

Băiatul se plesni peste faţă, acoperindu-şi-o cu

mâinile, se trânti pe piatra cea albă şi începu să plângă.

Deodată i se păru că-l vede pe taică-său, auzi vioara, auzi fiece sunet. Şi aceea care, urmându-l, venea către el nu era oare maică-sa? Nici vorbă că ea era. Mergea repede, tot mai repede. Îl ajunse pe taică-său, îi cuprinse gâtul cu braţele şi porniră împreună. Rătăceau printr-o vale întinsă. Migdalii erau în floare şi mirosea a cimbru şi a levănţică. Branko se uita după ei. Maică-sa ridică braţele în sus, aşa cum făcea câteodată când era nespus de fericită, iar tatăl său cânta la vioară marşul care-i plăcea lui Branko.

Branko se înveseli. Toată durerea şi toată restriştea se risipiră. Nici mumă-sa nu mai arăta bolnavă, era iarăşi frumoasa Anca, aceea pe care el o iubea, pe care toţi o iubeau, nu Anca cea slabă, palidă, care-l făcea să plângă.

Băiatul fu scuturat de-un fior de frig. Îşi trecu mâinile peste ochi. Să fi dormit oare? Totul să fi fost doar un vis? Se aşează şi privi marea.

Între timp se întunecase de-a binelea. Valurile se învolburau negre-verzui. Departe, spre miazăzi, erau roşii, căci răsfrângerea soarelui, care tocmai scăpătase dincolo de munţi, mai dăinuia ca o văpaie deasupra cununilor de spumă. Branko nu mai văzuse nicicând asemenea privelişte. Apa ardea. Se apropia un vapor. Semăna cu un peşte uriaş, care, cu ochii săi mari, scânteietori, urcase din adânc, iar acum plutea încet, cu luare-aminte, peste valurile incendiate.

Un fior de frig şi mai puternic îl scutură pe Branko. Sufla bora, vântul rece, tăios, uscat şi rău, care adesea vuia ca un vifor deasupra ţinutului, secătuind totul, nimicind florile, aplecând pomii, vântul de care toţi se temeau – ţărani, pădurari şi pescari.

Băiatul sări în sus. Îi făgăduise bătrânei Stoiana că se va duce la Pletnic cel burtos. Da, trebuia să-şi ia rămas bun de la faleza lui, de la mare, de la chipul maică-sii şi de la năluca tatălui.

Trecu din nou pe lângă micul cimitir. Unele cruci întreceau zidul în înălţime, de asemenea şi o Fecioară, dar

el nu intra în ţintirim. Nu mai avea ce căuta acolo. Mama lui nu zăcea în groapa întunecoasă, între scândurile negre: nemaiputând să îndure strâmtoarea aceea, îi ieşise lui Milan. al ei în întâmpinare, iar acum rătăceau împreună pe undeva prin lume.

De astă dată intră în oraş venind dinspre câmpie printr-o poartă îngustă zidită în vechiul zid, se afundă în uliţele, care aici erau mai înguste decât jos, la mare, iar o clipă mai târziu trecea pe lângă biserica Sfântul Francisc. La câţiva paşi de-acolo se afla şi cafeneaua lui Pletnic.

În încăperea lungă, îngustă şi nu prea înaltă o lampă răspândea o lumină puternică. Branko intră. Pletnic sorbea un rachiu, iar nevastă-sa bea şi ea unul. Mai erau acolo moş Iosip şi alţi doi bătrâni, iar în spatele lor, lângă peretele igiasios, văruit, şedeau la o masă bătrâna Stoiana şi Elena.

— Bună seara! zise Branko.

— Iacătă-l pe dezertor. Mai e întreagă haina? Pletnic: ieşi de după tejghea, îi smulse băiatului haina şi o cercetă la lumină.

— Nu i-am făcut nimic – răspunse Branko.

— Nici nu te-aş fi sfătuit să-i faci ceva. Cincizeci de ani am păstrat-o ca pe ochii din cap.

— Acum unde rămâne băiatul? întrebă moş Iosip.

Pletnic ridică privirea. Simţea el fără doar şi poate că întrebarea i se adresa lui.

— Ştiu şi eu? mormăi negustorul.

— Ei! exclamă sacristanul, netezindu-şi barba. Până azi a avut şi el un culcuş la maică-sa.

Pletnic îşi arcui spinarea ca un pisoi:

— Până azi, dar de azi înainte nu mai are. Şi aşa, Anca mi-a rămas datoare cu chiria pe două luni, pentru ea şi pentru el.

— Ai dreptate, dar patul tot e liber, nu? întrebă sacristanul cu îndărătnicie.

— S-a ocupat chiar azi după-masă – bodogăni burtosul. S-a mutat o prietenă de-a Elenei.

Elena întări spusele lui:

— Am luat-o eu să stea cu mine. Altminteri mi-e frică în odaie.

— Totuşi undeva trebuie să stea şi copilul! Este? şi moş Iosip duse paharul la gură.

Un răstimp se lăsă tăcerea în cafeneaua cea mică. Toţi se uitau la Branko, iar Branko se uita la ei. Nu se gândise de loc unde să mâie. Da, de când murise mama, nu mai avea cămin. Rămase cu ochii pironiţi la burtosul de Pletnic.

Pletnic se încovoie sub privirea băiatului.

— Nu te uita aşa la mine – mârâi el tare. N-am nimic de dat. Apoi se întoarse către ceilalţi: De grijă să-i poarte pezevenghiul ăla de Milan!

— Aşa! croncăni bătrâna Stoiana din ungherul ei. Iată-l pe Milan dintr-odată pezevenghi, dar până mai ieri ţi-era cel mai bun prieten!

— Până mai ieri – bombăni negustorul – nici fiu-său nu trăia pe buzunarul meu.

— Dar încăperea în care a dormit alaltăieri, nici aceea nu mai e liberă? întrebă Elena.

Pletnic clătină din cap:

— A fost ocupată azi-dimineaţă de un pădurar.

— Păi mai are şi-o bunică – îşi dădu cu părerea bătrâna doamnă Pletnic, întinzând capul peste tejghea.

Negustorul se plesni vârtos peste coapsele-i zdravene:

— Bătrâna Kata! Bătrâna Kata!

Era nespus de fericit că nevesti-sii îi trecuse prin cap asemenea gând.

— Nu s-ar putea spune că acolo l-aşteaptă pe copil raiul – se împotrivi Iosip.

— Tot e mai bine să stai sub un acoperiş decât să n-ai nimic. Pletnic se aplecă spre Branko: Tu ştii unde locuieşte bunică-ta?

Branko clătină din cap. Burtosul îl lămuri:

— Traversezi piaţa şi pe urmă o iei în sus pe alee. Acolo unde se face al doilea drum la stânga, mai ai de mers încă trei-patru sute de metri şi dai de coliba ei. Hai, pleacă

chiar acum, până nu se-ntunecă de-a binelea.

După lunga-i cuvântare, Pletnic ieşi de după tejghea, îl luă pe Branko de mână şi, mai înainte ca băiatul să-şi dea seama, ba chiar mai înainte de a-şi lua rămas bun de la Elena sau de la vreunul din ceilalţi muşterii, burtosul îl şi scosese din local.

Pletnic îl îmbrânci uşor:

— Hai, fugi! Să n-ajungi prea târziu, că altfel bătrâna ou-ţi mai dă drumul în casă…

Capitolul 2

Bătrâna Kăta şi coliba ei

Branko mai privi o clipă lumina prietenoasă a lămpilor, apoi trânti uşa cu zgomot. Se întunecase. Din stânga cădea răsfrângerea unui felinar, deasupră-i pluteau câteva stele.

Branko o luă la trap. Să se ducă la bătrâna Kata. J îl auzea aievea pe Pletnic spunându-i acest lucru.

O singură dată o văzuse pe bătrână, aşa, în treacăt. Se ivise jos în port, înaltă şi fantomatică, pe când el se ducea cu maică-sa la piaţa de peşte. Anca se oprise:

— O vezi colo pe bătrâna aceea înaltă?

Branko încuviinţă printr-un semn.

— Asta-i bunică-ta.

Holbase ochii cât cepele:

— Vai, ce neagră e şi ce rea trebuie să fie!

Anca îl strânse pe băiat lângă ea:

— Chiar aşa şi este. Lumea spune că ar fi vrăjitoare.

El ridică privirea spre maică-sa:

— Ce-i aia „vrăjitoare”?

— Una care doreşte răul tuturor.

— Şi nouă?

Anca râse, însă râsul ei nu mai răsuna atât de limpede ca altă dată:

— Mai ales nouă.

La vrăjitoarea asta trebuia să se ducă el. Se strecură încet până jos la chei. Aici era mai lumină. Toate lampioanele fuseseră aprinse şi un furnicar pestriţ mişuna lângă apă.

Tot Seni-ul se grămădise acolo. Vreo doi pădurari vorbeau între ei. Prin faţa cârciumioarelor hoinăreau câţiva marinari. Se mai aflau. prin preajmă şi ţărani de pe la sate. O droaie de pescari se tot împingeau prin mulţime. Mulţi liceeni umblau teleleu de colo-colo. Nişte fete chicoteau tare. Câteva muncitoare de la regie se plimbau ţinându-se la braţ. Alţi cetăţeni ieşeau de prin casele lor. Vreo doi-trei soldaţi se înfiinţară şi ei.

Se auzi un şuierat. Sosea vaporul poştal de la Fiume. Fu pusă pasarela, şi câţiva pasageri şi muncitori îşi croiră drum prin mulţime. În frunte mergea un englez, cu o şapcă mare, cadrilată. După el veneau doi italieni, pe care-i recunoşteai după felul lor de a vorbi tare. Următorii erau de bună seamă nemţi. Muncitorii purtau veşminte ponosite peste cămăşile lor rupte, iar hainele atârnau pe ei. Ţăranii aveau pe cap berete mici, roşii, cu canafuri negre şi lungi ca nişte cozi de cal.

Portarii micilor hoteluri se repezeau înaintea călătorilor şi strigau fluturându-şi şepcile: „Hotel Adria”, „Hotel Zagreb”, „Hotel Nehai!”

Branko se opri. Pe portarul de la „Hotel Zagreb”, cu pantalonii lui albi, marinăreşti, şi cu haină albastră, îl cunoştea. Era un vienez, se numea Ringelnatz şi avea o mutră posacă.

Italienii se duseră la „Hotel Adria”, nemţii la „Hotel Nehai”. Ringelnatz luă valiza englezului şi porni înaintea lui.

În urma pasagerilor, mulţimea îşi uni din nou rândurile. Branko se mai uită o dată la vapor. Pasarela fu ridicată, iar micul vas se puse în mişcare, îndreptându-se spre insula Rab.

Branko se răsuci pe călcâie, luând-o pe urmele lui Ringelnatz.

În piaţa de peşte, două femei făceau curăţenie în gherete. Rădic îşi căra toată marfa într-o căruţă. Dinaintea farmaciei stătea bătrânul Homolic, arătându-şi burta şi salutându-şi toţi cunoscuţii.

La „Hotel Adria” cânta o orchestră de ţigani. Cânta

de răsuna strada, iar primul viorist îşi zbănţuia cârlionţii încoace şi încolo, de parcă ar fi cântat cu ei, nu cu arcuşul.

Aici, lumea se îngrămădise şi mai dihai decât pe ţărmul mării. Branko zări în mulţime două muncitoare de la regie care fuseseră la cimitir. La amiază mai aveau ochii scăldaţi în lacrimi, dar acum erau rumene ca nişte păpuşi. Ba în lumina albă a lampioanelor electrice feţele boite le luceau de-ai fi zis că-s date cu ceară. Patru marinari se luară agale după ele, aruncându-le o glumă-două, iar fetele râdeau tare, pline de voie bună, aşa cum râsese odinioară şi maică-sa.

Pacic, tâmplarul, se afla şi el acolo. Subţire ca un plaivas şi cu haina ruptă, stătea lângă ucenicul său. Se aşezaseră amândoi în spatele muzicanţilor şi dădeau de duşcă nişte vinişor de-al negru.

Chiar lângă orchestră se înfipsese Begovic. Faţa lui ca o pătlăgică roşie se înălţa din gulerul ţeapăn al uniformei; poliţaiul trăgea chiorâş cu ochiul, iscodind pretutindeni în căutarea unei prăzi. Cum vedea vreun copil care nu era de pe-acolo, sărea la el, vânturând bastonul de cauciuc. Chiar şi aşa beat, se pricepea să-i atingă pe cei pe care-i ţintea. Şi pe toţi care se opriseră locului îi silea să plece.

— Sau te-aşezi la masă, sau îţi vezi de drum! poruncea el, iar pe tânărul Rista îl pocni în umăr.

— Că n-o să ne interzici să stăm pe loc! protestă vlăjganul de pescar. Ăsta, doară, e pământul lui Dumnezeu.

— Da, însă nu când e muzică – şi Begovic trimise un damf de rachiu drept în obrazul ars de soare al tânărului pescar. Când cântă muzica, toată strada e a patronului şi a muzicanţilor.

— Nu cumva spui asta, fiindcă patronul te-a cinstit cu un rachiu? întrebă Rista, râzând.

— Vorbă să fie, numai cu unul! cârâi cizmarul cel cocoşat, care şedea în spatele lui Pacic. Apăi numai de când sunt eu aici, Marculin i-a dat vreo şase.

Se oprise şi Branko. Dar iată că Begovic îl şi dibăci. Îl lăsă pe pescar în plata Domnului şi sări la băiat.

— Ce faci aici? zbieră poliţaiul, şi băiatul simţi bastonul mângâindu-i spinarea.

— Mă duc la bunică-mea – răspunse Branko, dând să plece.

Begovic însă îl înşfăcase de umăr şi-l ţinea vârtos.

— Parcă mai te-am văzut eu astăzi? pufăi el, cu ochii scăpărând fulgere. Se gândi o clipă: A, da, azi au înmormântat-o pe maică-ta. Ochii mici ai poliţaiului se târâră la loc în găvanele lor: Ei, hai, du-te! De-aia n-am să te altoiesc mâine – mormăi el şi-l îmbrânci pe băiat făcându-i vânt în prima uliţă.

Pe-aici trecuseră cu sicriul azi la amiază. De la el din prăvălie Brozovic trăgea hoţeşte cu ochiul. Curcin îşi aşezase o bancă dinaintea uşii; şapca se afla alături de el, iar faţa lui buhăită şi plină de făină, faţă de brutar, părea în întuneric şi mai albă decât la lumina zilei.

Zarzavagiul sta pe vine în pragul casei sale, cu vreo doi-trei vecini, în picioare, lângă el. Vorbeau între ei sau zvârleau câte o glumă muncitoarelor de la regie, soldaţilor şi marinarilor.

Cei interpelaţi râdeau şi nu rămâneau datori cu răspunsul. În clipa când muzica nu se mai auzea, cântau fetele. Se mai alăturară cântecului şi câţiva flăcăi. Da, toţi erau voioşi, numai Branko se furişa pe lângă ei ca un câine de pripas.

Din jos, dinspre biserică, venea sfinţia sa Laşinovic. Îşi lepădase veşmântul fastuos şi îşi pusese un veston negru şi o pălărie neagră de pai, cu boruri largi. Alături de el mergea doctoiul Skalec şi mesteca zahăr-candel. Branko mai-mai să nu-l recunoască, deoarece doctorul strângea la piept o servietă, aşa încât nu i se vedea vesta albă. Vreo doi prieteni de-ai lui Branko se strecurară în spatele medicului şi, cu toate că acesta se afla în tovărăşia preotului, începură să cânte:

Minunat ni-e doctoraşul, Are-o vestă cum e caşul şi-o rotundă pălărie. Boli să vindece el ştie.

Prind ologii iar să sară, Iată că şi muţii zbiară. Sănătoşii doar nu scapă: Doctorul îi bagă-n groapă.

Lui Branko îi veni să râdă. Acum patru zile cântase şi el împreună cu dânşii cântecul pe care îi învăţase cizmarul cel cocoşat, drept răzbunare că nevastă-sa murise, deşi mai-nainte îl chemase pe doctorul Skalec. Băiatul vru să se alăture prietenilor lui, dar aceştia amuţiră când îl văzură şi se traseră sfioşi la o parte, aţintindu-l cu privirea. „A, da – gândi Branko – ştiu că maică-mea a murit, şi de-asta sunt atât de sfioşi. Ei, dar trebuie să mă duc la alde bunică-mea” – şi coti iar la dreapta.

La „Hotel Zagreb” instalaseră un pian pe stradă. Un tânăr cânta la vioară şi o fată îl acompania. Jur-împrejurul muzicanţilor, la nişte măsuţe, şedeau clienţii. Nu era însă lume de rând, ca la „Hotel Adria”, ci oamenii „cei mai de vază” din Seni.

La prima masă şedeau, sfidător de proeminenţi, nişte ochelari mari pe chipul prelung şi palid, prelungit şi mai mult de o ţăcălie, al doctorului Ivekovic, primarul Seni-ului. În faţa lui sta ghemuit, gros, pleşuv şi diform ca o broască umflată, domnul Kukulic, directorul pescăriilor din Seni.

La masa următoare puteau fi văzuţi Karaman, bogătaşul, Dunicik, morarul cel burduhănos, şi impozantul Smolian, inginerul silvic al ţinutului, pe care unii, din pricina asprimii lui, îl botezaseră Smolian cel rău, iar alţii, din pricina chipului său palid, cu trăsături energice, îi spuneau Smolian cel frumos.

Celelalte mese erau ocupate de ofiţeri, de funcţionari la regie şi de câţiva vilegiaturişti. Pe toate mesele se afla mâncare şi băutură. Mirosea a cotlet de berbec la grătar. Branko trase în piept mirosurile îmbietoare; îi era foame, dar nimeni nu i-ar fi dat nimic.

Lumea se îngrămădise şi aici pe-afară, alcătuind un zid gros. Erau meşteşugari cu nevestele şi fetele lor, care priveau pe deasupra tufelor înalte de iasomie, sădite în hârdaiele aşezate în jurul meselor. Prin piaţă se fugăreau liceenii. Le necăjeau pe fete, ba mai scoteau şi chiote.

Patroana strigă „Linişte!” Umblând pe două cărări, Begovic se şi înfiinţă în spatele băieţilor, însă fiindcă

printre liceeni îl zări şi pe fiul primarului, se mulţumi doar să ridice ameninţător bastonul de cauciuc.

Branko intră în piaţa cea largă, pavată cu plăci mari şi pătrate de piatră, căreia toţi îi ziceau „Clinia”. Era un patrulater impunător în care se vărsau, ca nişte cursuri de apă, diferite străzi şi uliţe.

La stânga, moş Tomislav, fierarul, mai ciocănea încă la o potcoavă. Vizavi se înălţa marele palat episcopal. Peste drum era liceul. La lumina puternică a lămpilor, totul arăta alb şi lustruit, ca spălat.

Trecând pe lângă străvechea fântână, Branko îşi muie mâinile în apa răcoroasă, aşa cum făcea totdeauna când dădea pe-aici, apoi şi le vântură prin aer, ca să se zvânte.

În partea aceasta a pieţei nu se vedea ţipenie de om. Un măgar sta priponit în dosul fântânii. Un câine se străduia pentru a nu ştiu câta oară să se apropie de el, însă măgarul zvârlea din copite şi câinele sărea repede înapoi. Băiatul îi privi un răstimp pe amândoi, apoi îşi văzu de drum.

Se strecură pe lângă palatul episcopal, coti prin vechea poartă şi intră în aleea largă care lega bătrânul oraş portuar cu hinterlandul croat.

Dincolo de poartă se sfârşea şi Seni-ul. În faţa lui Branko se desfăşura doar şoseaua, flancată de o parte şi de alta de platani semeţi. Frunzişul copacilor alcătuia o boltă atât de compactă, încât lumina lunii nu răzbătea printre frunze. În apropierea copacilor se aflau nişte ziduri înalte; mai departe, grădinile urcau până sus în munţii ce încadrau oraşul ca un chenar; prin grădini se zăreau şi case, dar erau goale sau locuite doar câteva luni pe vară.

Branko se strecură în întuneric ca într-o gaură. Nu era fricos, deşi se afla singur cuc pe nesfârşita şosea întunecoasă. Privea mereu la stânga. Pletnic îi spusese s-o apuce pe al doilea drum la stânga. Însă trebuia să se ţină foarte aproape de zid, să meargă de-a lungul lui pentru a dibui locul unde cotea drumul, într-atât de nepătrunsă era bezna sub copaci.

Cărarea îngustă urca mai înainte pieptiş printre grădini, apoi se despletea în şerpuiri către o văgăună adâncă.

Se făcu din nou lumină. Branko desluşi câteva pietre aşternute de-a curmezişul drumului, nişte tufişuri de ienupăr, o tufă înaltă de grozamă, doi măslini şi vreo câţiva smochini bătrâni.

Privi înapoi. Mersese pe puţin cinci sute de metri, însă coliba nu voia să se-arate de fel. Deodată văgăuna făcu o cotitură, şi chiar acolo, unde părea să-i fie capătul, se „înălţau, negre şi ameninţătoare, câteva tufişuri, iar în dosul lor pâlpâia o lumină.

Branko se apropie la trap. Nu, nici acum nu-i era frică, deşi inima îi bătea să-i spargă pieptul. De bună seamă că bunică-sa era vrăjitoare, iar mama se temuse de dânsa. Ei, la urma urmei, de ce să nu încerce? în cel mai rău caz o să-l zvârle afară, după care nu-i rămânea decât să facă degrabă cale întoarsă în oraş şi să-şi caute un adăpost unde să doarmă: fie jos, la mare, fie în vreo casă nelocuită.

Coliba stătea lipită de-a dreptul de stâncă. Zidurile erau durate din bolovani grei, până şi acoperişul fusese întocmit din lespezi de piatră, susţinute de grinzi puternice. Lângă colibă se mai afla o clădire, în spatele căreia se îngrămădeau mormane de lemne.

Lumina pe care o zărise Branko se strecura printr-o ferestruie îngustă. O uşă, însă, la care să bată şi pe unde să intre nu vedea. Trebui să facă înconjurul casei. Uşa era tăiată chiar în peretele înalt de stâncă şi avea un ciocan greu de fier.

Branko îl ridică, apoi îi dete drumul.

— Hei! Hei!

Băiatul auzi o voce limpede şi stridentă.

— Cine-i acolo? întrebă în acelaşi timp o altă voce, mai subţire, mai ascuţită şi mai veninoasă.

— Ha, ha! se desluşi iarăşi glasul cel limpede. O fi poate bunul unchi Iacova…

— Lua-te-ar dracu’ să te ia! bodogăni celălalt glas, de

astă dată mai tărişor, însă glasul cel limpede izbucni într-un hohot de râs şi mai vârtos.

Branko, care luase cu mirare seama la toate astea, începu să se cam îngrijoreze. Iată însă că cineva îşi târşi picioarele prin colibă, un zăvor fu tras şi uşa se deschise.

— Un copil – rosti vocea ascuţită. Hai intră înăuntru!

— Nu, este bunul unchi Iacova – o contrazise cealaltă voce, şi în aceeaşi clipă răsună iarăşi hohotul de râs.

— Ei, hai şi intră odată dacă vrei să intri, şi mai cu seamă închide uşa după tine! îi porunci prima voce şi băiatul făcu întocmai.

Uşa dădea într-o încăpere mare, sărăcăcios luminată de focul din vatră.

Abia acum văzu Branko cine-i vorbise: era bătrâna Kata, bunică-sa. La lumina focului el zări mai întâi ortiomâie lungă-lungă şi jigărită; în clipa aceea ea trecu pe lângă vatră şi băiatul îi văzu faţa.

Bătrâna Kata semăna într-adevăr cu o vrăjitoare. Chipul ei era îngust ca o felie, pielea crâmpoţită îi atârna într-o parte şi-n alta până sub bărbia-i adusă, iar nasul ascuţit stătea înfipt ca o săgeată între ochii săi mari, cu sticliri roşietice. În viaţa lui nu mai văzuse Branko un nas atât de mare, îngrozitor de mare. O cârpă neagră, de sub care ţâşneau lungi şuviţe de păr, galbene şi albe, îi ascundea toată faţa Otrepe negre atârnau şi de pe trupu-i lung şi uscat, iar din trenţele acelea ieşeau, spânzurând în jos, mâinile slabe şi ciolănoase cu degete aşijderea, care, asemenea unor gheare, ţineau strâns un ciomag zdravăn ce-i slujea bătrânei drept reazem.

Dar până să-şi vină Branko în fire din spaima lui, cealaltă voce se făcu din nou auzită:

— Nici vorbă, este bunul unchi Iacova, nici vorbă… – şi-n aceeaşi clipă se porni iar pe râs.

În încăpere, glasul acela răsuna şi mai limpede, şi mai puternic decât afară, la uşă, iar Branko mai bucuros ar fi luat-o la sănătoasa, până într-atât râsul ăsta îi îngheţa măduva în oase.

— Da mai taci odată, lighioană afurisită! răcni

bătrâna şi, înşfăcând strâns ciomagul, îl vântură undeva prin aer.

Urmărind direcţia ciomagului, Branko descoperi, în sfârşit, că vocea nu aparţinea nicidecum unui om, ci unui paj pagal, care stătea, mare şi înfoiat, pe o stinghie deasupra Vetrei. Ţopăind, pasărea se trase înapoi, ferindu-se de bâta bătrânei, şi râse şi mai dihai.

Mirat, băiatul încremenise cu privirea aţintită în sus la papagal, când ciomagul bătrânei îl atinse, de loc dezmierdător, pe umăr şi momâia cea lungă mârâi:

— Ai să catadicseşti odată să-mi spui de ce-ai venit?

Băiatul îşi luă inima în dinţi şi îngăimă:

— Eu sunt Branko…

— Ai mai auzit una ca asta, Koko? se adresă papagalului bătrâna. Intră în casă şi spune că-l cheamă Branko. Păi în Seni sunt sute de-alde Branko.

Băiatul se apropie un pas:

— Eu sunt Branko al Ancăi.

— Anca, Anca… – mormăi bătrâna, învârtind ciomagul în mână. Păi şi de-alde Anca ştiu vreo duzină.

— Tatăl meu este Milan – o ţinu Branko vitejeşte. Dumneata eşti bunica mea.

— Hi-hi! chicoti bătrâna, care între timp se aşezase pe un scaun mare lângă foc, dar care acum se ridică iar în picioare. Fiul lui Milan – zise ea, privind în sus spre papagal. Uite c-ai avut dreptate, jivino! E grozav cum simte el sângele neamului! Ha-ha! râse ea din nou.

S-ar fi zis că papagalul înţelesese cuvintele bătrânei, căci ţipă din răsputeri:

— Nici vorbă, nici vorbă, este bunul unchi Iacova…

Bătrâna îi răspunse:

— Chiar Iacova nu-i el. E însă nepotu-său – apoi, adresându-se din nou băiatului, continuă: Şi, mă rog, ce pofteşti de la mine?

— Maică-mea a murit.

— Eu l-am dăscălit destul pe Milan. I-am spus într-una să-şi ia un brad, nu un piersic. Pe mumă-ta, se vedea cât de colo că o suflă cel dintâi vântuleţ.

— Ei zic că a murit de oftică – se împotrivi Branko.

— Tot un drac e. Nişte prăpădiţi ca ăştia mor de orice boală.

Se ghemui pe scaun şi, cu ciomagul în mână, se apucă să zgârie niscai cercuri pe duşumeaua de lut.

Între timp Branko cercetă încăperea. Papagalul, o pasăre mare şi frumoasă, se apropiase de foc. Avea capul galben şi verde, spinarea neagră şi albastră, iar pieptul îi scânteia alb şi gălbui, în timp ce aripile şi vârful bifurcat al cozii erau albastre şi roşietice.

În spatele lui Koko mai ţopăia ceva. La început băiatul crezu că e umbra papagalului, însă era altă pasăre. Se mişca în urma papagalului, tot mai aproape, şi părea să fie neagră, deşteaptă şi vicleană. Branko se dumiri îndată: era un corb.

Bunica vorbi iar:

— Tot nu ştiu de ce-ai venit la mine?

Branko îndrăzni să facă încă un pas:

— Nu mai am pat unde să dorm şi lumea a spus să viu la dumneata.

— Ha-ha-ha! Bătrâna se porni pe un râsşi mai ascuţit, nemaiputându-se opri. Papagalul se puse şi el pe râs, iar corbul, la rândul său, bătu din aripi. În sfârşit, bătrâna îşi regăsi glasul: Zici că lumea te-a trimis la mine… lumea… Ha-ha!… Altminteri, pentru toţi sunt o vrăjitoare, şi oamenii îşi ascund copiii când mă văd, iar azi, poftim, îmi trimit un ţânc în casă. Ha-ha-ha!… N-au chef, nu, să-l ţie cu de-ale gurii pe-un biet orfan! şi-l îmbrânci pe Branko cu degetele ei noduroase.

— Eu nu ştiu – răspunse băiatul, ferindu-se în lături.

Bătrâna nu putea să se liniştească.

— Lumea… lumea… – bombănea ea – şi tu te-ai luat după toţi şi mi te-ai şi înfiinţat, măcar că-ţi îndrugau doar r lucruri rele despre mine, hai?

Branko o privi pe bătrână vitejeşte:

— Nu mi-e frică de tine.

— Asta chiar aş fi vrut să te povăţuiesc, băiete, că doar eşti nepotul lui Iacova şi fiul lui Milan.

— Al bunului şi bătrânului unchi Iacova – cârâi papagalul între o vorbă şi alta.

— Da taci odată, lighioana dracului!

Kata ameninţă iarăşi cu bâta. În acelaşi timp se ridică în picioare, dar nu se îndreptă spre pasăre, aşa cum se aşteptase Branko, ci spre un dulap străvechi ce se clătina alături de vatră, şi scoase de-acolo un blid. Se întoarse apoi cu blidul şi i-l îndesă lui Branko în mână:

— Mi-a mai rămas puţină supă… ţi-o dau ţie. N-ai decât să dormi la mine în noaptea asta, însă dacă cei de-acolo de jos – ridică pumnul uscat şi ameninţă către oraş – îşi închipuie că pot să mi-i trimită plocon pe orfanii lor, se înşală amarnic. Bătrâna Kata abia poate să-şi ţină ea zilele. Mâine dimineaţă, tunde-o înapoi jos la ei.

Branko nu răspunse nimic. Era prea absorbit de mirosul îmbietor al supei, pe care bătrâna, cu un polonic, i-o turna în strachină dintr-un ceaun ce atârna deasupra focului.

Abia acum simţea el cât de flămând era. În ultimele zile îmbucase doar câte ceva pe apucate, iar azi nu pusese nimic în gură. Supa aproape că mai fierbea în mâna lui, aşa încât băiatul se căznea să nu scape strachina şi sufla de zor într-însa, apoi duse blidul la gură, sorbind câte puţin şi numai după ce suflase mai-nainte de nenumărate ori.

Între timp bătrâna se aşezase iar lângă foc şi, cu ochii aţintiţi în vatră, clătina din cap şi bodogănea într-una:

— Lumea… Ha-ha! Lumea…

Chiar şi papagalul se liniştise, iar corbul, în spatele lui, sta cuminte. Deodată pasărea cea mare prinse din nou să strige:

— Ia seama, Iacova! Ia seama, bunul meu unchi Iacova!

Branko privi încremenit în sus. În aceeaşi clipă, cu un zvon miorlăitor, îi sări pe umăr un motan, izbind puternic blidul, care căzu jos; motanul după el.

Negru ca smoala, năprasnicul animal rostogoli în aşa

fel strachina, că o aşează iar cu faţa-n sus şi se-apucă zorit să hăpăie ce mai rămăsese pe fund.

Tulburat, Branko rămase pironit locului, privind cu gura căscată la huiduma de motan. Băţ râna luă şi ea aminte la cele întâmplate:

— Ţi-a furat Morro supa? Fir-ai să fii tu de drac 1 negru! Şi zvârli cu unul din saboţii grei după cotoi, care sări la o parte miorlăind fioros. Apoi trase cu băţul strachina mai aproape şi-o umplu pentru a doua oară: Ei „acum ia seama şi fii cu ochii-n patru!

Branko îi mulţumi şi, sorbind, dădu gata al doilea blid. În timpul ăsta tot căta cu coada ochiului la motanul cel negru, ce se ghemuise lângă vatră şi-l privea ţintă cu ochii lui mari în care juca focul ca două luminări aprinse. „Derbedeule! Derbedeule!”, ocăra papagalul, uitându-se în jos spre motan, dar acesta nici că se sinchisea, ba după un răstimp se apropie din nou de Branko.

De astă dată începu să toarcă, înălţă capul, privindu-l pe băiat, şi-şi arcui spinarea. Branko se simţea intimidat de acel cotoi cât toate zilele, dar când blana moale şi mătăsoasă îi atinse genunchii, băiatul se aplecă să-l mângâie. Părul negru prinse să pârâie uşor, scoţând scântei, de parc-ar fi fost presărat cu praf de puşcă. Motanul începu să toarcă şi mai vârtos. Lucrul acesta îl mişcă într-atâta pe Branko, încât, deşi flămând, puse blidul dinaintea cotoiului.

Dar abia se aplecă motanul, vârându-şi botul în mâniare, că se şi pomeni cu tovarăşi la masă. Două găini negre, despre care Branko habar n-avea de unde au răsărit aşa deodată, încercau, de asemenea, să se înfrupte din fiertură. Motanul pufăi mânios spre ele, însă orătăniile nu se dădură bătute. Mârâitul pisicii atrase atenţia bătrânei:

— Ia te uită! cârâi ea. Ce? S-a şi făcut ziuă de v-aţi trezit, lighioane afurisite ce sunteţi?! Numaidecât la colţul vostru, că de nu, acuşica vin la voi şi vă snopesc! Şi

< împinse cu piciorul mai întâi o găină, apoi pe cealaltă.

Găinile zburătăciră pe o stinghie aşezată pe o

buturugă, cotcodăciră de câteva ori speriate, apoi îşi vârâră capul sub t aripă şi îşi văzură mai departe de somn. Branko se uită la bătrână:

— Mai ai şi alte animale, bunico? întrebă el.

Bătrâna Kata privi nemulţumită înapoi:

— Nu, astea-s toate. Koko, papagalul, corbul, Morro şi cele două găini. Dar să nu-mi mai spui „bunico”, auzi, că nu-mi place.

— Păi doar mi-eşti bunică.

— Eu sunt bătrâna Kata, şi bătrâna Kata vreau să rămân, iar tu, dacă vrei cu tot dinadinsul o bunică, apăi cată-ţi una în Seni.

— Ha-ha! cârâi papagalul. La asta ce mai are de zis bunul unchi Iacova?

— Tu să taci din gură, dihanie! făcută foc şi pară, bătrâna ameninţă papagalul cu pumnul ridicat.

— Acesta era bărbatul dumitale? întreabă copilul, curios.

Bătrâna pufni de râs:

— Da, da, bărbatul meu. Era şi el tot un nepricopsit de viorist ca şi taică-tău. Nu-l găseai niciodată acasă, şi tot ce-am moştenit de la el e numai papagalul ăsta dimpreună cu Milan.

— Tatăl meu nu-i un nepricopsit de viorist – ripostă Branko, mândru. Este cel mai bun viorist din Seni.

Bătrâna se apropie de el:

— Da ce altceva e decât un nepricopsit? Ha-ha-ha! Ai tu un pantalon întreg pe tine, o căciulă pe cap sau burdihanul plin, aşa cum au copiii oricărui muncitor cinstit din Seni? N-ai nimic din toate astea. Un nemâncat, asta eşti, n-ai nici măcar pe cineva care să-ţi poată da o fiertură caldă, şi lumea te trimite la bătrâna Kata ca să te îngrijească ea cu de-ale gurii. Ha-ha-ha! Şi fluieră-vânt ăsta mai are nas să-ndruge că taică-său nu-i un viorist la fel de nepricopsit ca şi bunicu-său. Ba-i şi mai nepricopsit! Niciodată bătrânul Iacova nu l-a lăsat pe Milan al lui să umble ca un câine de pripas, cum te lasă Milan pe tine.

Branko făcu câţiva paşi înapoi. Îndrăzni totuşi să

întrebe:

— Mai trăieşte bunicu-meu?

— Ştiu tot atâta cât ştiu şi dacă taică-tău mai trăieşte. Dar ia vezi-ţi de treabă şi nu te mai întinde la vorbă. Am pălăvrăgit destul. Hai mai bine să te duci la culcare – spuse ea, aprinzând la focul din vatră o torţă de răşină, care îndată începu să ardă cu flacără mare.

Bătrâna Kata străbătu încăperea, pe care torţa o lumina ceva mai mult. Dar, în afară de găini, de papagal şi de corb, nu prea aveai ce să vezi acolo. La stânga vetrei se mai aflau o masă de lemn şi două scaune, iar în dosul lor un pat; deasupra patului atârnau câteva oale şi tingiri., Cele câteva bulendre împreună cu vatra, cu dulapul şchiop şi cu buturuga erau tot ce se găsea în colibă.

Bătrâna împinse o uşă ce dădea într-o magazie:

— Uite, poţi să dormi aici. Şi-ţi mai spun încă o dată că mâine dimineaţă faci cale-ntoarsă la oraş. Trase zăvorul unui oblon: Hai intră! Pe urmă închizi oblonul la loc, şi vezi să nu ciordeşti nimic înainte de plecare, fiindcă să ştii că trimit toţi dracii după tine.

— În viaţa mea n-am furat – răspunse Branko şi se ghemui pe paiele risipite pretutindeni.

— Las c-ai să-nveţi – zise tare bătrâna. Toţi flămânzii fură.

Apoi îşi târşi picioarele spre colibă. O clipă mai târziu, Branko auzi cum se învârteşte o cheie în broască şi cum bătrâna SC *3*, Să *Z3*, *y* trântindu-se, în scaunul ei.

Grozav de obosit, băiatul se chirci pe paie şi încercă să adoarmă. Trecu însă cam multişor până să poată aţipi. Pe dinaintea ochilor i se perindau mereu chipuri noi. Papagalul, corbul… Ce caraghios fusese motanul… şi găinile… şi bunică-sa… Nu erau chiar atât de rele vrăjitoarele, cum spunea lumea. Pentru o clipă, şi înmormântarea, şi maică-sa i se iviră din adâncul minţii, dar în curând dispărură iarăşi, luându-le locul imaginea papagalului şi a motanului miorlăitor.

Când se trezi, era încă foarte devreme: ceva i se freca de obraz. Deschise ochii: iată, motanul cel negru.

Torcea domol, cu spinarea arcuită, apoi căscă, arătându-şi dinţii.

— Şi tu ai dormit aici? întrebă Branko.

Motanul începu să toarcă mai zgomotos, frecându-se de picioarele băiatului.

— Nu cumva ţi-o fi foame? Şi mie mi-e.

Vru să se scoale şi să treacă dincolo, în încăperea bunicii, însă îşi aduse aminte că ea îi spusese că, de îndată ce se va trezi, s-o şi tundă la dracu-n praznic.

Branko se scărpină încurcat. Nu-i era chiar atât de foame, ca să se simtă îndemnat cu orice preţ să bată la uşa ei. Însă tare mult ar fi vrut să vadă papagalul la lumina zilei, căci dorea să se încredinţeze dacă era mai mare decât papagalul de la „Hotel Adria" şi dacă, în afară de pene albastre şi roşii, mai avea şi pene verzi în coadă. De asemenea, ar fi dorit nespus să ştie dacă şi corbul poate să vorbească şi, firește, voia s-o mai vadă o dată şi pe bunică-sa.

Deodată o auzi că umblă; îşi târşea picioarele încoace şi-ncolo, iar papagalul părea să fie treaz de-a binelea, însă nu vorbea, ci se mulţumea doar să cârâie.

Branko îşi luă inima în dinţi. Se duse la uşă, ciocăni şi zise:

— Bunico!

Paşii târşiţi se apropiară.

— Tot n-ai plecat, împieliţatule? strigă bătrâna. Tot te mai lăfăi în paiele mele? Văd eu că trebuie să pun mâna pe ciomag şi să te dau afară cotonogindu-te!

Branko se miorlăi:

— Aş vrea să mai văd o dată papagalul…

Bătrâna îl ocărî şi mai avan:

— Nu mai ai nimic de văzut… Şi pe nimeni. Cară-te dracului de-aici! Ori înţelegi de vorbă bună, ori…

O auzi cum răsuceşte cheia în broască. Branko se trase iute înapoi, poticnindu-se.

— Uite că plec… – îngăimă el.

— Şterge-o repede… Acuşica!…

Branko trase cu coada ochiului în sus la oblon. Făcu o

săritură şi iată-l călare pe muchia lui; în aceeaşi clipă cheia se învârti şi uşa se deschise.

— Am şi ieşit afară – mai strigă Branko şi îşi dădu drumul la pământ de cealaltă parte a oblonului.

— Ai avut noroc – cârâi bătrâna după el.

Branko se ridică de jos. „Vai, sărmanul unchi Iacova!” îl auzi pe papagal tânguindu-se. „Vai, sărmanul unchi Iacova!…” Apoi băiatul se depărtă în goană.

Capitolul 3

Lui Branko îi e foame şi de aceea ajunge la închisoare

La început, Branko făcu nişte salturi atât de grozave, încât coborî văgăuna aproape venind de-a berbeleacul. Însă nu fugea fiindcă s-ar fi temut de bătrână, ci fiindcă simţea o negrăită plăcere să gonească aşa, ca scăpat din puşcă. Ba îi veni chiar să şi râdă. Mamă Doamne! Cum mai răcnise bunica şi cum se tânguia papagalul: „Vai, sărmanul unchi Iacova!”…

La lumina zilei, văgăuna arăta cu mult mai atrăgătoare decât noaptea. Tufişurile de ienupăr aveau vârfurile verzi, cu prelungiri înflorite. La dreapta şi la stânga răsăreau alte tufe. Sus pe creastă câţiva piersici îşi desenau conturul pe cer. Pietrele mari sticleau la soare, iar iarba era presărată cu mărgăritare multicolore de rouă; chiar şi măslinii, şi bătrânii smochini se înveşmântaseră cu frumoase boabe de mărgăritar.

Băiatul ajunse pe alee. Ziua, ea părea şi mai întunecoasă decât în timpul nopţii. Platanii cei groşi, care nu lăsau lumina lunii să se strecoare prin frunzişul lor, împiedicau şi razele soarelui să străbată. Răcoarea nopţii nu pătrunsese nici ea acolo, aşa că sub platani stăruia o zăpuşeală umedă.

Maşina poştei, care făcea cursa către locurile Plitvicului, venea hurducându-se din oraş. O cireadă de vaci înainta greoi în faţa maşinii. Şoferul claxonă, însă fu nevoit să oprească, deoarece vacile nu se dădeau la o parte.

La vremea asta şoseaua era îndeobşte foarte

animată. Un ţărănuş, care-l privi sfidător pe Branko, mâna din spate patru măgari, fiecare împovărat cu un munte de coşuri, lăzi şi saci. Două femei călare pe catâri mergeau la trap spre oraş. Mai erau şi care mari ţărăneşti, trase de boi, ce coteau spre alee, şi, printre ele, fete şi femei mergeau încovoiate sub greutatea coşurilor; un flăcăiandru împingea un cărucior, iar doi biciclişti veneau sunând de zor în urma cirezii de vaci.

Dinspre oraş, alt furnicar de lume. Pădurari care mergeau la lucru, un grup de tineri muncitori de la carierele de piatră care fluierau un cântel, oameni din Seni îndrep. tându-se spre grădinile lor, un faeton de lăptar ce se ducea la ţară.

După ce trecu de poartă, Branko intră în piaţă. Soarele se ridicase mai sus şi bătea în frumoasele lespezi pătrate care acopereau tot locul acela. Sub lumina lui, piaţa arăta ca o oglindă uriaşă, pe care oamenii se iveau ca nişte pete cenuşii, murdare.

Băiatul se îndreptă spre fântână, îşi cufundă faţa în apă şi se apucă să-şi frece de zor obrajii cu mâinile, apoi se scutură ca un câine, împroşcând stropi în toate părţile.

Aici, la fântâna aceasta, se spăla el în fiecare dimineaţă. Şi ceilalţi copii sărmani din Seni tot aici se spălau, dacă nu cumva găseau mai cu cale să nu se spele de loc sau să se înmoaie repede în mare.

Acum, în piaţă nu aveai cine ştie ce de văzut. Cu şapca lui albă trasă pe fruntea-i posomorâtă, Ringelnatz mătura gunoiul în faţa „Hotelului Zagreb”. La dreapta, lângă palatul episcopal, ţăranii îşi priponiseră vacile, şi mereu soseau alţii; fiece ţăran îşi lega vaca de drugii de fier, anume puşi acolo şi alcătuind un pătrat între marile coloane de piatră. Dinaintea fierăriei, moş Drăgan potcovea un catâr.

Branko privi o clipă într-acolo. Drăgan ţinea sus piciorul dobitocului, iar Tomislav, liniştit şi serios ca totdeauna, aducea potcoava. Între timp, ucenicul lui strângea cu un cleşte de lemn nările catârului. Bietul dobitoc încerca să zbiere, să muşte, să zvârle din copite,

dar era prea târziu.

Ori de câte ori animalul se cutremura, ucenicul sucea cleştele de lemn, aşa încât durerea pricinuită la bot era mai crâncenă decât cea de la picior, şi de tare ce-l durea în faţă, animalul abia mai simţea că, în spate, Tomislav îi bătea o potcoavă la copită. Abia după ce ucenicul slăbi strânsoarea la nări şi bietul catâr putu iar să se mişte în voie, deoarece Drăgan îi dăduse drumul la picior, abia atunci simţi dobitocul că şi cu piciorul lui se întâmplase ceva. Şi-l izbea mânios de caldarâm, însă potcoava rămânea bine înţepenită.

Drăgan lovi uşurel catârul de vreo câteva ori peste grumaz, şi surul se potoli. O clipă după aceea o luă domol 1 din loc, cu un sac în spinare, jos spre chei.

Băiatul îi urmări pe amândoi. Pe străzi era linişte. Grăsunul de Curcin tocmai ridica oblonul de lemn al galantarului. Brozovic dăduse uşa de perete şi târa afară nişte butoaie cu dopuri de plută pentru a le aşeza în faţa prăvăliei. Cizmarul cel cocoşat nu deschisese încă, de asemenea nici la „Hotel Nehai”.

În piaţa mare de lângă chei se şi înfiinţaseră primii ţărani cu fructe, cartofi noi şi legume. Branko trecu la trap pe lângă ei, îndreptându-se spre mare.

La ţărm acostaseră două vase pescăreşti. Branko îl căută cu privirea pe moş Gorian, prieten bun cu taică-său, care, la vremea asta, hălăduia cam totdeauna pe chei, însă nu-l văzu decât pe Rădic cel costeliv şi vreo câţiva pescari din Rab care descărcau peşte.

Băiatul se tot învârti de colo-colo, făcând naveta între piaţă şi cele două vase. Mai veniră şi alţi ţărani. Aduceau pătlăgele roşii şi le grămădeau în movile. Ţărănuşul pe care-l văzuse mânând cei patru măgari descărcă povara din spinarea animalelor şi-şi aşeză marfa dinainte. Avea fragi, legume, trufandale şi piersici. El însă nu vindea cu bucata, ci cu coşul. Rădic rânduia în stive găleţi cu scrumbii de mare. Fragezii peştişori subţiratici, cu spinarea lor măslinie, întunecată, străluceau minunat în soarele de dimineaţă. Trupul lor avea culoarea opalului, iar

cei cu boturile căscate îşi arătau dinţii tăioşi şi ascuţiţi.

Pescarii din insula Rab vindeau bibani de mare, acei peşti mari măsurând jumătate de metru. Pe trupurile argintii, înspăimântătoare la vedere, se întindea o dungă neagră. Zăceau acolo grei, ca şi cum s-ar fi odihnit pe scândurile albicioase ale stelajelor. Ori de câte ori trecea pe lângă ei, Branko făcea un ocol.

Ceva mai încolo, Maria cea bărboasă îşi rânduia şi ea taraba. Vindea zaharicale, ciocolată şi tot soiul de prăjitura rele. Se legăna ca o raţă, bălăbănindu-şi trupul îndesat încoace şi încolo între un cărucior şi mica ei dugheană, ocăra de una singură, însă nu se lăsa ajutată de nimeni, fiindcă pentru ea toţi oamenii, dar mai cu seamă copiii, nu erau decât nişte hoţi şi nişte secături.

Sosiră şi primii cumpărători. Nevasta lui Curcin, cu o bluză de culoare deschisă, slujnica preotului, cu o sacoşă cât toate zilele, pe care o ţinea dinainte. Pletnic îşi mişca burdihanul umflat de la o tarabă la alta. O clipă, ochii i se opriră asupra lui Branko, apoi îşi întoarse privirea în partea cealaltă.

Tot umblând aşa teleleu, băiatului i se făcu foame. Dar ce să mănânce? De obicei când îl chinuia foamea – şi asta se întâmpla destul de des, ori de câte ori o zbughea dimineaţa din casă fără a mai aştepta ca maică-sa să fiarbă cafeaua sau când, la prânz, ea trebuia să mai rămână la lucru, şi de-abia către orele patru putea să încropească o amărâtă de supă – nu-i rămânea decât să treacă pe-aici şi să culeagă de pe jos vreo roşie, sau era omenit de Curcin cu o bucată de pâine. Ici-colo mai ciupea el câte-un măr sau câte o caisă când nu-l vedea nimeni, şi dacă-l vedea cineva, mai cu seamă butucănoasa de Maria, îl ameninţa cu pumnul şi-i striga: „Am să te spun maică-tii” sau: Las c-o s-o pun în socoteala maică-tii”.

Acum nu mai putea să facă aşa ceva. Maică-sa murise. Nici nu mai îndrăznea. Toată dimineaţa, Maria se uitase chiondărâş la dânsul, iar când el îşi mai aruncase o dată ochii spre borcanele-i cu zaharicale, ea începuse să câr âie:

— Aha, ai de gând să şterpeleşti? Ia seama, că te dau pe mâna lui Begovic.

Însă cu cât zăbovea mai mult prin piaţă, furişându-se mereu dintr-un loc într-altul, foamea îl scurma tot mai avan. Se aşează pe chei: „Parcă-i un făcut ca tocmai astăzi să nu vie moş Gorian!” Nici vorbă că el l-ar fi îmbiat cu o bucată din pâinea lui, aşa cum făcea totdeauna când Branko se aşeza lângă dânsul. Sări iar în sus, căci foamea nu-i da pace, şi se trezi din nou umblând printre tarabe.

Văzu pe jos un morcov. Îl ridică şi muşcă dintr-însul, însă asta îi înteţi şi mai mult foamea. Ah, de nu i-ar face atât cu ochiul piersicile şi caisele, aşijderea şi peştii, care se îngrămădeau în mormane tot mai înalte pe mesele pescarilor. Ba îşi mai înjghebaseră tarabele şi doi brutari, iar mirosul pâinii calde într-atât îi gâdila nările, că parcă ar fi avut pâinea sub nas, gata să muşte dintr-însa. Fu cât p-aci să înhaţe una, când îi veni în minte ceea ce-i spusese ieri bunică-sii: „În viaţa mea n-am furat”... şi ce-i răspunsese ea: „Las c-ai să-nveţi. Toţi flămânzii fură”.

Nu, nu voia să fure. Strânse din dinţi, îşi încleştă pumnii şi dădu pe departe ocol tarabelor. Urcă sus, în parc, şi se ghemui pe o bancă. Se făcuse cald de-a binelea, muştele se adunaseră roi în jurul lui, în copaci bâzâiau albinele „iar în văzduh, chiar deasupră-i, cârâiau vreo doi-trei pescăruşi. Mult însă nu putu să rabde. Parcă-l trăgea aţa devale, la chei. Nu, nu trebuia să fure. Cine ştie, poate mai găseşte vreun morcov sau vreun peşte, pe care să-l frigă, sau niscaiva caise fleşcăite, aruncate de careva fiindcă nu puteau fi vândute.

Între timp, piaţa se umpluse de lume. Un furnicar de femei trecea de la o tarabă la alta. Pescarii trimiteau să li se aducă noi cantităţi de peşte de la vaporaşe. Flăcăiaşul acela cu măgarii îşi vându-se toată marfa. Acum vorbea cu o fată slabă şi ciolănoasă, care stătea lângă el. Lui Branko, fata aceea îi atrăsese atenţia toată dimineaţa. Pe faţa ei aspră şi slăbuţă jucau doi ochi luminoşi, plini de îndrăzneală. Pistruii îi ajungeau până pe nas, iar un păr roşu-aprins îi învâlvora ca un foc creştetul. Ca şi Branko,

era desculţă şi cu capul gol şi, tot ca el, se învârtea încoace şi încolo printre tarabe. Pesemne că-l cunoştea pe flăcău, deoarece tăifăsuiau întruna. Iată că el o cinsti cu vreo două-trei pătlăgele roşii. Fata le vârî sub jerseul verde, care, împreună cu o rochie veche, cafenie, era tot ce avea pe ea.

Branko se stiţcură din nou pe lângă Rădic; acesta tocmai vindea slujnicei primarului un castron întreg de scrumbii.

— Sunt proaspete? întrebă fata.

— Ca dumneata de proaspete – glumi Rădic şi-i deşertă peştele în sacoşa de piaţă. Deşertând marfa, un peşte căzu pe jos în apăraie.

Slujnicuţa nu băgă de seamă, căci vorbele lui Rădic o făcuseră să râdă. Nici Rădic nu observă; numai Branko zări jos, între tălpile fetei, peştele căzut în apa murdară.

Îşi roti privirea jur-împrejur. Oare a mai văzut cineva peştele? Nu, doar roşcovana aceea, care se afla tot lângă flăcăul cu măgarii. În aceeaşi clipă ea se uită spre Branko şi-i făcu semn cu ochiul, ca şi cum ar fi vrut să spună: „Dacă nu-l iei tu, îl iau eu”.

Branko se aplecă şi vru să vâre peştele în sân, când se pomeni cu un pumn zdravăn în ceafă.

— Derbedeule ce eşti! răcni un glas aspru, rău şi brutal.

Branko se întoarse tresărind: era Karaman, bogătaşul, care-l înşfăcase cu mâinile lui mari şi puternice ca nişte baroase, ţinându-l strâns.

— Ce s-a-ntâmplat? întrebă Rădic, ieşind de după taraba lui.

Slujnica holbă şi ea ochii, uitându-se mai întâi la Branko „apoi la Karaman.

— A furat, pungaşul! Faţa buhăită a bogătanului, cu ochii mici, împlântaţi ca doi nasturi negri, se roşise toată. De la dumneata a furat! continuă el să răcnească şi, arătând. coada peştelui ce ieşea prin deschizătura cămăşii lui Branko, îl trase afară.

— Era pe jos – bâigui băiatul. Eu doar l-am ridicat…

Rădic, care, de felul lui, nu era un căpcăun, tocmai se pregătea să spună: „Lăsaţi-l în plata Domnului! I-o fi foame, că dacă a căzut în murdărie, tot nu-l mai cumpără nimeni”, însă Karaman prinse a zbiera atât de tare după Begovic, încât se adună lume după lume, aşa că Rădic trecu la locul lui după tarabă, vrând mai întâi să vadă ce-o să spună mulţimea de toată tărăşenia asta.

Begovic, cu bastonul de cauciuc în mână, cu chipiul dat pe ceafă şi cu vestonul descheiat, căci tocmai se cinstise cu un rachiu în cârciuma din faţa pieţei, sosi în pas alergător. Tăje în două mulţimea cu degetele-i groase ca nişte castraveţi:

— Un derbedeu! Un derbedeu! Unde e?

— Aici! Şi Karaman îl îmbrânci pe băiat spre Begovic, ţinându-l vârtos de gât, că i se vedeau urmele degetelor pe pielea lui Branko. Aici! Şi ridică peştele sus de tot: Uite, asta a furat.

Begovic se simţi dezamăgit în zelul lui. Ducă-se dracului băiatul cu fleacul lui de peştişor cu tot, când în piaţă, la spartul târgului, găseşti pe jos o duzină întreagă. De ce naiba Karaman, bogătaşul, face atâta zarvă pentru nimica toată?

Se mai băgară şi alţii-n ciorbă. Era acolo şi Susic, peticarul cel mititel, un» moşneag cu tichie roşie şi cu o barbă albă ce-i atârna peste caftan. Se mai aflau şi vreo câteva femei bătrâne, un marinar, doi pădurari şi, în afară de slujk nica primarului, alte trei slujnice.

— Păi nu vedeţi că numai foamea l-a împins pe copil la o treabă ca asta? se stropşi una din bătrâne.

Susic îşi scoase tichia:

— Auzi, dom’le! Să faci atâta tămbălău pentru un amărât de peşte! Da-n apă sunt cu miile!…

— Uitaţi-vă numai cum l-a sugrumat pe băiat, parcă i-ar fi pus juvăţul de gât – mârâi marinarul.

— Lasă-l în plata Domnului, Begovic! strigară într-un glas pădurarii.

Grozav chef ar fi avut Begovic să le dea ascultare, însă Karaman i se adresă din nou:

— Nu există – spuse el. L-am văzut eu. Băiatul a furat cu bună ştiinţă şi trebuie pedepsit. Şi, mă rog, ştiţi voi cine sunt eu? Se întoarse cu tot trupu-i mătăhălos spre Begovic: Eu sunt Karaman, fermier şi consilier comunal, şi dacă nu înhaţi imediat puşlamaua, o să vorbesc cu primarul.

Lumea începu să murmure şi mai abitir:

— Karaman bogătanul!

— Zgârie-brânză!

— Ăl care jupoaie lumea!

— Pe el să-l bage la başcă!

Karaman i se adresă încă o dată lui Begovic:

— Pui mâna pe el, sau mă duc eu să chem poliţia?

Begovic îl înşfăcă pe Branko de umăr.

— L-aţi văzut cu adevărat pe băiat furând, domnule Karaman? întrebă el.

— Cu amândoi ochii! Poftim, uite şi prada! Şi ridică iar peştele în sus.

— Mai e cineva care l-a văzut? Poliţaiul se întoarse spre ceilalţi.

— Eu! răsună o voce limpede. Fata cu părul roşu se înfiinţa lângă Begovic, privindu-i cu ochi scăpărători de r mânie şi pe Karaman, şi pe poliţai. Eu am văzut – repetă ea. Peştele zăcea de multă vreme pe jos. L-a mirosit un câine, iar o femeie a călcat peste el. Abia pe urmă a venit băiatul şi l-a ridicat de jos – încheie roşcovana, arătând spre Branko şi totodată fulgerându-l eu privirea.

— Aşa, va să zică… – mormăi Begovic şi se uită la Karaman să vadă dacă nu cumva, după această mărturie, antreprenorul şi-o retrage reclamaţia.

Dar Karaman – trupul lui mătăhălos, de namilă, crescu parcă şi mai dihai – rămase cu ochii aţintiţi la fată.

— Oarenu te-am mai văzut eu vreodată pe tine? întrebă el. – f

— Pe mine? Ea clătină atât de tare din cap, că părul i se zburli în toate părţile. Nici pomeneală de-aşa ceva.

— Fireşte! Glasul lui Karaman deveni puternic şi bubui ca o trompetă în toată piaţa: Te dă părul de gol, că după păr te cunoaşte oricine te-a văzut o dată. Alaltăieri

te-ai îndesat la caisele mele, acum o săptămână la fragii mei, acum…

Brusc, fata se făcu nevăzută. Ea se mistui în mulţime ca şi cum ar fi înghiţit-o pământul.

— Ci opreşte-o, beţivan nărăvit ce eşti! urlă Karaman, scos din minţi de mânie şi îmbrâncindu-l pe Begovic la o parte. Înhaţ-o! Pune mâna pe ea!

Begovic însă sta pironit locului de parcă prinsese rădăcini. Se simţea jignit că fermierul îl făcuse beţivan.

— Doar pe unul singur pot să pun mânamârâi el – nu pe tot oraşul; până acum aţi vrut ca numai pe-ăsta să-l arestez – zise el şi-l scutură pe Branko.

Atunci bogătaşul se năpusti el însuşi prin mulţime cu cogeamitea-i făptură lătăreaţă, dând să alerge după fată, dar, iscodind cu privirea în toate părţile, doar – doar i-o zări chica roşie, constată că micuţa dispăruse de mult.

Begovic sta proţăpit tot acolo, cu Branko.

— L-a mai văzut cineva? repetă el mecanic întrebarea.

Toţi cei de faţă clătinară din cap în semn că nu.

Poliţaiul se apropie de negustor:

— Peştele e al dumitale?

Rădic zâmbi încurcat:

— Nici eu nu ştiu ce să zic. Am sute de peşti şi-i vând la cântar.

— Dar, mă rog, unde-i peştele? întrebă slujnica primarului şi îşi roti privirea jur-împrejur.

Marinarul se porni pe râs cu capul dat pe spate:

— Eu cred că l-a şterpelit Karaman.

Ceilalţi îi ţinură isonul la râs.

— Păi n-am spus eu de la început? se amestecă în vorbă unul din pădurari. Pe Karaman să-l bage la başcă.

— Faci o reclamaţie în legătură cu furtul? Begovic scoase un carnet din buzunar.

Negustorul nu ştia nici el dacă să zică da sau ba. De dragul celor din jur ar fi spus bucuros ba, însă Karaman, bogătaşul – de care toţi se temeau şi care, în toiul verii, când avea vreo duzină de slugi, îi cumpăra la peşte cu

chintalele – putea să se întoarcă dintr-un moment într-altul şi să afle.

— Dacă vrei, mai gândeşte-te… – mormăi Begovic. Până una alta, eu îl duc pe băiat la poliţie. Dacă pân' diseară nu vine nicio reclamaţie, eu îi fac vânt afară.

Rădic încuviinţă.

— Faceţi loc! Begovic îşi recăpătă curajul obişnuit, dădu mulţimea la o parte cu bastonul de cauciuc, îl împinse pe Branko printre ei şi, împreună, îşi văzură de drum. Abia acum se uită mai atent la făptaş. Aha! exclamă el. Mătăluţă mi-eşti, care va să zică! Şi-l îmbrânci uşor pe băiat. Atunci nu degeaba te-am altoit eu ieri.

Trecură pe lângă bătrâna Maria.

— Ha-ha! Femeia îşi arătă faţa bărboasă din dugheană: Mi s-a pus pe şterpelit dumnealui! Mi-am închipuit eu…

— Da' n-am şterpelit – se porni Branko să urle. Mi-era foame…

Bătrâna râse şi mai strident:

— Păi tocmai asta se cheamă şterpeleală, mă dobitocule!

În faţa „Hotelului Adria" sta burduhănosul de Marculin.

— Arzi un rachiu, Begovic? întrebă el.

— Păi acum sunt cu un arestat – şi Begovic arătă spre Branko.

— Ei, las-o mai moale, hai! Un răchieş colo e ca şi cum n-ar fi. Îi turnă lui Begovic. Ce crimă a făptuit junele?

— A fost cam lung de mână. Begovic bău, apoi îşi şterse cu grijă bărbia.

— Da' pe ce-a pus mâna?

— Pe-un peşte.

Omul râse:

— Măiculiţă, Doamne! Păi peşte avem berechet în Seni.

— Aşa a zis şi moş Susic – mărturisi Begovic – însă Karaman, bogătaşul, a cerut ca băiatul să fie arestat.

— Ăla? rosti gâfâit Marculin. ăla ar face mai bine să-

şi vadă de el decât de alţii.

Begovic turnă pe gât şi-al doilea păhărel, după care salută zicând:

— Să ştiţi că n-am auzit nimic, domnule Marculin.

— Ba poţi să spui liniştit oricui – şi-i turnă lui Begovic şi-al treilea păhărel.

Câţivă copii ascultaseră convorbirea. Când Begovic şi Branko porniră mai departe, aceştia le tăiară calea, strigând în gura mare să audă toţi:

— Branko a furat! Branko a furat!

Branko se făcu foc şi, mai mult decât orice pe lume, ar fi dorit să se năpustească asupra micilor puşlamale. Dar totodată se simţi mâhnit, fiindcă, printre copii, zărise şi doi prieteni de-ai lui. Cu câteva zile înainte se jucaseră împreună. Ba mai mult: ieri îl priviseră ca pe ceva neobişnuit şi se dăduseră sfioşi la o parte din drumul său, iar astăzi îl făceau hoţ şi-l ocărau.

Brozovic stătea în faţa prăvăliei lui. Mai întâi luă o priză de tabac, apoi se ciupi de nas. Când îi văzu pe Begovic şi pe Branko, clătină din capul său ţuguiat.

— Na, na, na! exclamă el. Ian te uită, băiatul a şi ajuns un vagabond nărăvit ca şi tat-su!

Fiul lui, la fel de mărunt ca şi părintele său, stătea alături, iar şapca-i de licean îi adumbrea faţa ascuţită. Deodată prinse a striga în gura mare:

— Hoţule! Hoţule!

Branko se înfurie rău de tot, şi cum Begovic, de când băuse cele trei păhărele, îl ţinea doar uşor de umăr, se smulse şi se repezi la Brozovic şi la fecior-su.

— Tatăl meu nu-i hoţ! le strigă el şi ridică pumnul, dar n-apucă să lovească, deoarece Begovic îl şi înşfăcă de cămaşă şi-i croi vreo două cu bastonul de cauciuc.

— Să nu-mi faci mie figuri dintr-astea! bâigui poli – „ţaiul, clătinându-se pe picioare şi ţinându-l strâns pe băiat, care, în ciuda chelfăneâii, se smucea întruna. Poliţaiul izbuti să-l domolească şi-l împinse mai departe.

O luară-n sus pe-o ulicioară şi nu se mai întâlniră decât r cu o bătrână, care nici nu întoarse capul spre ei. La

răspântia următoare se afla sediul secţiei de poliţie.

Dordevic, celălalt poliţai stătea dinaintea uşii.

— A dat Dumnezeu să-l aduci?

— Păi ce ştii tu despre el? întrebă Begovic, mirat.

— Ştiu tot. Dordevic îşi schimonosi într-un rânjet faţa proaspăt rasă şi, văzându-l pe Begovic că se zgâieşte la el ca prostu, continuă mai lămurit: A telefonat primarul că ţi-a predat Karaman un hoţ. Şi că, dacă-aţi venit, să-l anunţ de îndată ce sunteţi aici.

Begovic făcu o mutră şi mai tâmpă.

— Maica ta, Cristoase – mârâi el – pentru un peşte împuţit, să stârnească atâta zarvă!

Dordevic îl linişti, bătându-l pe umăr:

— Adu-l odată înăuntru pe hoţul tău de peşte. Că doar n-o să-l spânzurăm chiar pe loc.

Până atunci Branko îl urmase pe Begovic fără a crâcni, acum însă, când să treacă pragul ce ducea sus, la poliţie, începu să se zbată împotrivindu-se. Clădirea, gratiile groase de la ferestre, precum şi firma pe care sta scris ameninţător „Secţia de poliţie – Seni”, toate îl băgau în răcori. Şi băiatul se zbătea tot mai avan.

— Asta-i bună! Begovic îl îmbrânci cât colo: Ce, ţi s-a făcut iar de bastonul meu? Dar nu recurse la baston, ci îl luă pe sus şi-l trecu peste prag.

Branko îşi dete capul pe spate ca să mai vadă o dată t lumina soarelui. În clipa aceea zări jerseul verde-deschis şi ciuful roşcat al fetei care-l apărase atât de vitejeşte în piaţă. De altfel, i se păruse lui de câteva ori pe uliţe că vede străfulgerând jerseul, însă acum îi apărea desluşit, şi i îndată după aceea zări şi chipul fetei. Îi făcea semn. Asta parcă-l mai linişti pe Branko, drept care încetă să se mai împotrivească.

Begovic îl duse într-o încăpere unde, în afară de un birou şi de o bancă, se aflau nişte dulapuri înalte cu dosare şi o pendulă.

— Ia spune cum te cheamă, puştiule! i se adresă Dordevic, care trecuse la birou.

— Branko – mârâi băiatul cu glas înăbuşit.

— Zi-i mai departe… vreau să ştiu şi celălalt nume.

— Babici.

— Şi unde stai?

— Nicăieri – răspunse Branko, oţărât.

— Da mamă n-ai?

Begovic se grăbi să-i facă semn, apoi spuse:

— A murit alaltăieri.

— Aşadar, decedată. Dordevic desenă o cruce pe hârtia lui.

— Tatăl?

Branko iară nu răspunse.

— Milan e tat-su – zise Begovic în locul lui.

Dordevic lăsă tocul din mână:

— Milan… Măi, ce viorist grozav! în viaţa mea n-am auzit altul ca el!

Branko izbucni:

— Brozovic l-a făcut hoţ.

Dordevic râse:

— Brozovic… Aşa, care va să zică. Păi dacă-ţi mai spune vreodată una ca asta despre tată-tu, apăi răspunde-i să bage de seamă să nu venim noi iar şi să constatăm că greutăţile lui dau lipsă la cântar. Apoi se adresă lui Begovic: Unde-l băgăm?

Begovic, care se aşezase pe un scaun şi închisese ochii, sări în sus:

— Ce-ai zis?

— Unde-l băgăm?

Begovic stătu pe gânduri:

— Cel mai bine ar fi în celula din dos.

— La asta m-am gândit şi eu – încuviinţă Dordevic. E celula cea mai mare şi mai luminoasă, acolo n-o să-i fie atât de frică.

— Mie nu mi-e frică – rosti Branko tare.

Dordevik se uită la el:

— Binişor, băiete, nu te grăbi să spui asta. Când stai acolo ziulica-ntreagă singur cuc, fără să vrei ţi se face frică.

Begovic luă o legătură de chei din perete şi, după ce

străbătu clădirea, îl scoase pe Branko într-o curte. De clădire se lega o aripă laterală. Ferestruicile aveau toate gratii, numai ultima, ceva mai mare decât celelalte, era prevăzută doar cu două bare de fier puse în cruce.

Intrară în aripa laterală. În faţa lor se întindea un coridor lung, cufundat pe jumătate în întuneric. Din patru în patru metri se căsca în zid o uşă grea, încuiată cu zăvor şi lacăt.

Begovic o luă de-a lungul coridorului, târându-şi picioarele. Se opri la ultima uşă, moşmondi la legătura de chei, apoi descuie şi-l împinse pe Branko înăuntru.

— Aşa – zise el – rămâi aici pân' te-oi scoate iarăşi. Şi la douăsprezece fix îţi aduc ceva demâncare.

Branko nu răspunse; îl auzi pe poliţai trântind uşa după el, apoi îşi roti privirea jur-împrejur.

Încăperea măsura patru metri pe patru. Totul înăuntru era alb: pereţii, tavanul, până şi podeaua, presărată cu nisip, scânteia albicioasă. Şi nimic altceva decât un hârdău cu capac. Fereastra pe care Branko o văzuse de-afară se găsea pe peretele din fund, cam la doi metri înălţime, alcătuind un pătrat cu latura de jumătate metru. Barele de fier puse în cruce, care împărţeau fereastra în patru, erau solide şi adânc înfipte în piatră.

Branko îl auzi pe Begovic cum trage zăvorul şi cum răsuceşte de două ori cheia în lacăt. De asemenea îl auzi cum îşi suflă nasul şi o ia îndărăt pe unde a venit, târşindu-şi picioarele.

Frica puse stăpânire pe el. Da, dintr-odată îl cuprinse o frică grozavă. Se năpusti asupra uşii şi vru s-o forţeze, însă era solidă. Sări în dreptul ferestrei şi încercă să ajungă până la ea, dar nu izbuti nici cu ajutorul hârdăului. Începu să strige, mai întâi jalnic, apoi mai tare, dar, cum nimeni nu-l auzea, se lăsă păgubaş şi se ghemui într-un colţ.

Lacrimile începură să-i şiroiască pe obraji. Da, plângea fiindcă se vedea în gaura aceea, fiindcă totuşi furase, ceea ce el n-ar fi vrut în ruptul capului, fiindcă lumea îl ocărâse şi pe taică-său, şi pe el; plângea pentru

toate, şi plânse amarnic, până când povara ce-i apăsa inima se mai uşură.

Nu putu să-şi dea seama câtă vreme plânsese aşa, când deodată auzi un zgrămpţănit sub fereastra lui. Venea cineva? Se uită în sus. Nu văzu nimic, însă zgomotul se desluşi mai limpede. Tocmai când voia să se ridice şi să deschidă gura, zări o mână care apuca strâns drugii ferestrei, iar o clipă mai târziu se arătă ceva verde şi, mai-nainte ca Branko să-şi vină în fire din mirarea ce pusese stăpânire pe el, se ivi părul roşu şi capul fetei pe care o văzuse cu puţin mai-nainte.

Sta cocoţată acolo sus şi se uita ţintă la el. Fireşte însă că nu putea să vadă nimic, fiindcă privea de la lumină în întuneric.

— Eşti aici? întrebă ea în şoaptă.

— Da – răspunse Branko. tulburat.

Fata duse un deget la gură:

— Ssst! Nu vorbi aşa tare, să nu ne-audă cineva.

Branko tăcu. Ea se aşează pe pervazul ferestrei şi băiatul putu s-o vadă bine.

— Cât e de-acolo de jos până la mine? întrebă ea.

— Doi metri… Poate şi mai mult.

— Poţi s-aiungi până sus?

Branko clătină din cap:

— Nu merge.

— Aici afară a mers. Tot zidul e numai crăpături.

— Aici e neted ca-n palmă – răspunse Branko, trist.

— Da’ nu-i niciun hârdău? continuă să întrebe fata, aţintindu-şi privirile în încăpere.

— Nici cu hârdăul nu se poate. Am încercat.

— Adu-l totuşi lângă perete. Eu îţi întind mâna… sau nu, stai, poate mai bine piciorul. Fata îşi întinse picioarele printre gratii.

Branko apropie hârdăul şi se urcă pe el. Până la picioarele ei, pârlite de soare, zdravene şi cam jegoase, abia-abia ajungea cu degetele. Nu putea însă nici să le cuprindă, nici să se agaţe de ele ca să se salte până sus.

— Nu merge – zise el încă o dată şi se dădu jos de pe

hârdău.

— Hm! făcu fata, ţinându-şi capul ţeapăn şi dat mult pe spate, pentru ca, într-o nouă încercare, picioarele să-i coboare mai jos în celulă. Hm! După un răstimp zise iarăşi: Aşteaptă puţin. O să mă gândesc la ceva mai bun.

Branko văzu cum dispar treptat mai întâi picioarele, apoi capul şi, în cele din urmă, mâinile.

Se simţea din cale afară de tulburat. Oare cine este fata asta? Şi cum de se-ngrijeşte de el, când. toţi, chiar şi prietenii lui l-au părăsit? Abia dacă a văzut-o mai-nainte. Cel mult o dată, jos la chei. Ce-a spus Karaman, bogătaşul? Că i-ar fi furat nişte caise. Dar ce importanţă are, dacă ea îi ajută să scape? Se învârti ca o sfârlează încoace şi încolo. Şase paşi până la uşă şi şase paşi înapoi. Să sperăm c-o să se-ntoarcă. Să sperăm că n-a văzut-o nimeni şi să sperăm că Begovic sau Dordevic n-au să se înfiinţeze acolo până ce el nu va părăsi celula.

Să se fi scurs aşa cam o jumătate de ceas de la plecarea fetei. Branko auzi bătând unsprezece şi jumătate şi, după un răstimp, douăsprezece fără un sfert. Fata trebuia să se arate negreşit, căci altfel i-o lua Begovic înainte.

Deodată Branko auzi din nou zgrămpţănind la fereastră. Însă nu fata se ivi, ci o prăjină. Cineva o împingea înăuntru printre barele aşezate în cruce la fereastră şi împinse până când prăjina se înţepeni între drugi şi zid.

După un minut se proţăpi şi fata pe pervazul ferestrei.

— Iată-mă-s înapoi – spuse ea, râzând şi arătându-şi dinţii. Am adus o prăjină. Ia seama. Am s-o las spre tine. O smuci puţin şi prăjina se aplecă în jos. Dă-te la o parte – mai şopti ea. Branko sări iute la perete când prăjina tocmai cobora. Ei, acum trebuie s-o potriveşti la fereastră – îl povăţui fata. Eu o ţin şi tu te caţări pe ea.

Branko cuprinse cu braţele şi cu picioarele prăjina cea groasă şi începu să se salte în sus.

— Bagă de seamă! Fata îi întinse mâna, apucându-i

zdravăn degetele.

Încă o smucitură, şi iată-l sus.

Se aflau foarte aproape unul de celălalt. Branko văzu că fata avea buze subţiri, urechi mici şi ochi căprui, lumii noşi. Cum străluceau aşa, păreau a fi de chihlimbar, iar pistruii îi năpădeau toată faţa, chiar şi nasul ascuţit şi obraznic.

— Cine eşti tu? întrebă el.

— Las că-ţi povestesc mai târziu – răspunse fata. Acum mai trebuie să te strecori printre gratii.

El uitase cu desăvârşire de treaba asta. Între ei mai erau gratiile. Branko se prinse cu nădejde de barele reci şi temeinic înfipte. Încercă să le zgâlţâie.

— Nu cred că le putem smulge.

F. a se puse pe râs.

— Nătângule! exclamă cu dojană în glas. Cred şi eu că nu le putem smulge. Trebuie să te strecori printre ele.

— Da' crezi c-o să-ncap? şi Branko îşi trecu iute capul prin pătratul de sus.

— Măcar să-ncerci şi, de n-oi putea, va trebui să rămâi acolo până-ţi dă Begovic drumul.

Branko îşi repezi capul înainte, dar umerii îi rămaseră tot înăuntru.

— Sunt prea gros – oftă el şi vru să sară îndărăt în celulă.

— Trage-ţi capul înapoi – îi porunci ea – şi încercă să vâri mai întâi braţul stâng. Aşa… – îl ajută fata. Acum capul… pe urmă umerii.

Încercă să-l tragă afară.

— Nu, zău, sunt prea gros!

— Nu vezi că eşti pe jumătate afară? Ia mai încearcă o dată.

Se mai îndesă puţin, sforţându-se, şi tocmai când voia să spună din nou că nu merge, auzi la toate bisericile bătând ora douăsprezece şi totodată nişte paşi de-a lungul coridorului.

— Vai – se jelui el – cred că vine Begovic! Se propti şi mai vârtos.

— Lasă-l să vie! îl consolă fata. Acum doar olecuţă să-ţi mai sugi burta şi, până descuie el uşa, te şi vezi afară.

Băiatul spânzura pe jumătate de cealaltă parte a ferestrei, însă nu mai avea niciun punct de sprijin.

— Dă-ţi drumul jos – spuse ea. Te ţin eu.

Branko se supuse.

Pe coridor, Begovic – fiindcă, într-adevăr, Begovic era: îi aducea lui Branko mâncarea – încerca zadarnic să descuie uşa. Mai dăduse o raită prin oraş şi, pretutindeni, după ce i se făcuse cinste cu un păhărel-două de rachiu, fusese nevoit să povestească păţania cu băiatul arestat şi cu peştele şterpelit. De astă dată, şi mai abitir ca-nainte, poliţaiul îşi simţea picioarele şi mâinile şovăielnice.

Branko, agăţându-se de fată, putu să-şi tragă şi picioarele afară. Privi în jos: fereastra nu mai era atât de sus ca în celulă.

R – Hai sări – îl îndemnă fata – că altfel pun iar mâna pe tine!

Branko sări. În această clipă Begovic deschise uşa şi intră în celulă.

— Na, ţine-aici – zise el şi vru să-i întindă băiatului blidul, când văzu prăjina şi încăperea pustie.

— Fir-ar a naibii de treabă! se tângui poliţaiul. Puşlamaua a şters-o şi tocmai acum trebuie să vie şi primarul să vadă ce-i cu el.

Îşi aruncă ochii în sus. Branko dispăruse, dar Zora încă nu plecase de la fereastră. Fata scoase limba la el.

— La revedere, Begovic! îi strigă ea.

Speriat, Begovic scăpă din mână strachina şi rămase cu ochii holbaţi la fată.

— Ce mai, sunt beat turtă! îngăimă el. Ştiu c-am închis un băiat, şi-acuma văd că-i fată aia care-o ia la sănătoasa.

Zora îşi scutură părul.

— Da, sunt fată – râse ea – şi ca să ştii cu cine ai de-a face, iată: eu sunt Zora cea roşie.

În aceeaşi clipă îşi dezlipi mâna de pe drugi şi dispăru.

Capitolul 4

Zora cea roşie şi banda ei *i*

Branko sta ghemuit la pământ, când fata sări lângă el.

— Eşti Zora cea roşie! exclamă el, cuprins de uimire. Branko auzise multe lucruri despre fată: conducea o bandă, foarte temută în Seni.

— Vino! Hai repede! îi curmă ea vorba. Begovic poate să sosească dintr-o clipă într-alta.

Fata se avântă pe primul zid întâlnit în cale şi-l încăleca. Branko o urmă grăbit.

În mahalaua aceea casele erau îndesate unele într-altele, dar în dosul fiecăreia se mai afla şi câte o fărâmă de curte, şi câte un zid.

Zora părea să ştie aici de-a fir-a-păr tot rostul şi, aşa cum pregătise eliberarea lui Branko, pusese la cale şi fuga. La temelia zidului următor se aflau două lăzi. Zora se şi căţărase sus.

— După ce te-ai urcat pe zid – îi strigă ea – răstoarnă lăzile cu picioarele.

Branko făcu întocmai.

Următorul obstacol era un zid înalt. Zora proptise acolo o prăjină. De astă dată ea aşteptă până ce Branko ajunse sus, apoi traseră prăjina după ei.

Îl auziră pe Begovic.

— Dordevic! striga el. Dordevic, puşlamaua a spălat putina!

— Ce? Ai înnebunit? zbieră cel interpelat. Te spânzură primarul. Unde e?

— Uite-acolo! Acolo! şi nefericitul arătă spre cei doi care tocmai se avântau peste al treilea zid.

— Aleargă după ei!

Begovic o şi rupsese la fugă.

Zora şi Branko trecură de lotul de locuinţe.

— Acum, acolo sus – îi şopti Zora şi-l trase pe-o mică treaptă.

Copiii mai escaladară un zid, coborâră într-o şură şi îşi traseră o clipă răsuflarea, ciulind urechea să vadă dacă

se mai aude cumva poliţaiul, dar nu auziră nimic.

— Hai vino! Zora smuci de un zăvor şi deschise un mic oblon: Pe-aici, afară…

Prevăzător, mai înainte de a o urma, Branko îşi scoase mai întâi capul prin deschizătură. Oare unde se aflau?

Băiatul făcu ochii mari: oblonul se deschidea în vechiul zid ce împrejmuia partea de sus a Seni-ului şi dădea chiar pe şoseaua care, înconjurând oraşul, ducea către mare şi de-acolo la Fiume.

Pentru o clipă lumina ce năpădea din toate părţile îl orbi, apoi ştrengarul sări după tovarăşa lui. Zora se uită cu luare-aminte de jur-împrejur.

— Nu ne mai rămâne decât să traversăm şoseaua şi s-o luăm prin grădini! strigă ea. Şi cu asta suntem salvaţi!

O zbughiră de partea cealaltă. Zora se şi afla pe un zid, când auziră glasul lui Dordevic:

— Begovic! Begovic! Iacătă-i!

Ca să pună sus mâna pe ei, Dordevic ocolise în fugă lotul de case, însă sosise cu un minut prea târziu., – Sus, încoa la mine! strigă fata. Branko se şi afla lângă ea. Acum aleargă pân’ ţi-o ieşi limba de-un cot, dar ţine-te mereu după mine.

Copiii căzură pe un strat de varză, apoi se târâră o bucată printre rugi de zmeură, săriră peste un morman de gunoi, se furişară pe lângă un umbrar şi o luară la goană de le sfârâiau călcâiele. Zora cunoştea fiece colţişor. Tăia prin tufişuri, ocolea orice sârmă ghimpată, orice zid prea înalt, ştia fiece poartă care era deschisă, iar la acelea zăvorâte ştia câte o spărtură sau se căţăra pe ele şi sărea pe partea cealaltă.

Străbătură astfel vreo şapte-opt grădini, Branko abiaabia mai sufla.

— Mai are vreun rost să fugim de ei? gemu el. Tot au să pună mâna pe noi.

Pe jumătate supărată, pe jumătate înveselită, Zora se uită la el:

— Atâta vreme cât ne mai ţin picioarele, trebuie s-o

întindem, şi atâta vreme cât nu ne-au luat încă de gât, mai putem scăpa din ghearele lor.

Un alt zid le ieşi în cale. Când Branko îl sări şi pe ăsta, se pomeni pe şoseaua cea largă, pe care călătorise de dimineaţă.

— Traversează iute şoseaua şi fă-ţi vânt peste zid; cred că tot mai sunt pe urmele noastre.

Branko tăie şoseaua de-a curmezişul şi se căţără anevoie pe zidul dimpotrivă. Deodată îl auzi atât pe Begovic cât şi pe Dordevic cum se apropie gâfâind. De astă dată Begovic înconjurase în fugă grădinile, în vreme ce Dor→ devie se luase după ei. O văzură pe Zora.

— Acilea-i dracul ăla de fată... – gâfâi Begovic cu răsuflarea tăiată. Aşa că nici băiatul nu poate fi departe...

Se apropie abia mai trăgându-şi sufletul. Dar până să ajungă el la zid, Zora îşi şi făcuse vânt dincolo. Ea trecu în goană pe lângă Branko şi, ciripind ca un sticlete, se îndreptă spre un chioşculeţ. În aceeaşi clipă se zbătu un oblon al chioşcului şi la ochiul ferestrei se ivi un cap t de copil.

— Ieşiţi afară – şopti Zora – suntem urmăriţi.

Dintr-un cap se făcură trei, şi câteşitrei băieţii săriră în grădină.

Primul era mare, grăsan şi arăta cu desăvârşire necioplit. Pe un trup lat sta înfipt un cap deopotrivă de bolovănos. Avea părul zburlit ca un arici, urechile neobişnuit de mari, nasul gros, iar dacă ochii n-ar fi privit atât de melancolic, l-ai fi putut lua, din creştet până-n tălpi, drept un bătăuş şi un cuţitar cum scrie la carte. Venea către ei cu pas rar, bălăbănindu-şi mâinile, la fel de butucănoase ca şi restul trupului.

Al doilea, dimpotrivă, era mărunt, aproape mititel, însă nespus de iute şi de neastâmpărat. I-o luă înainte celui mare şi ajunse primul la ei.

Al treilea, cam de înălţimea lui Branko, semăna cu el şi la statură, şi la înfăţişare, numai că ochii înguşti şi oblici, gura mare, precum şi o linie ce cobora de la nas până la bărbie dădeau feţei sale un aer răutăcios, ba chiar

respingător.

— Cine vă urmăreşte? izbucni mititelul, ridicându-şi faţa ascuţită şi nasul cârn spre Zora.

— Doi poliţai, Nicola, Begovic şi încă unul – şopti fata. Acuşi-acuşi trebuie să pice aici.

Uriaşul îşi arătă pumnii şi dinţii:

— Să poftească numai, că le-arăt eu lor.

— Eşti nebun, Pavle! îi tăie vorba Zora. N-aveţi altceva de făcut decât să fugiţi voi în locul nostru, atât.

— Asta-i tot? întrebă al treilea.

— Da, Duro – răspunse ea. Bagă de seamă ce-ţi spun, că tu eşti cel mai deştept dintre toţi. Noi amândoi intrăm în chioşc. Voi închideţi obloanele şi vă aşezaţi apoi aici. De îndată ce Begovic şi celălalt dau cu ochii de voi, o rupeţi la fugă, fiecare în altă parte, iar peste un ceas ne vedem din nou sus la rugii de mure.

Duro încuviinţă din cap şi Nicola îşi frecă mâinile:

— Straşnic o să mai fie!

Dar Pavle spuse:

„— Eu mai bucuros le-aş fi tras o chelfăneală.

Deodată îl şi auziră pe Begovic în dreptul zidului, spunând:

— Vino, Dordevic, dă-mi o mână de ajutor. Singur nu» mai ajung eu dincolo…

Pare-se că Dordevic se şi înfiinţase acolo, căci peste o clipă, mâinile mari ale lui Begovic bâjbâiau pe creasta zidului.

— Înăuntru – şuşoti Duro către Zora şi Branko.

Şi iată-i la adăpost. Duro închise obloanele şi întunericul îi învălui pe amândoi.

Între timp, cu chiu cu vai, Begovic se căţără pe zid. Zăbovi sus câteva secunde. Arăta jalnic. Era fără chipiu, iar cele câteva fire de păr pe care le mai avea i se zburliseră ţepene-n sus. Vestonul îi era descheiat şi, după cât se vedea, îşi pierduse şi centironul; nu mai avea nici bastonul lui de cauciuc, iar sudoarea îi curgea şiroaie pe faţă, de parcă i-ar fi turnat cineva o căldare în cap.

— Aoleu! gemu poliţaiul. Aolică! şi-şi ştergea cu

amândouă mâinile năduşeala de pe frunte. Abia după aceea îşi aruncă privirea în jur.

Cei trei băieţi, stând jos pe iarbă şi cu nişte cărţi de joc în mână, îşi interpretau rolurile admirabil. Mai întâi făcură nişte mutre ca şi cum Begovic ar fi fost o nălucă. Begovic, de asemenea, se uita ţintă, cu ochii mari, jos spre ei.

— Dordevic! strigă el. Iată-i aici, însă nu mai sunt doi, ci trei.

— Îmi vine să cred că eşti beat turtă – îşi dete cu părerea Dordevic, ivindu-se la rându-i pe creasta zidului.

4. Când băieţii îl văzură şi pe Dordevic, Duro fu primul care azvârli cărţile.

— Doi poliţai dintr-odată! Asta-i prea mult pentru mine – strigă el şi o rupse la fugă.

Al doilea care zvârli cărţile fu Nicola.

— Iar când mai e şi Dordevic printre ei, apăi e jale mare – adăugă puştiul şi se năpusti în direcţie opusă.

Pavle rămase pe iarbă. Faţa lui mare şi blajină era muncită de gânduri. Decât s-o şteargă, mai bucuros s-ar fi luat la bătaie cu amândoi, cu atât mai mult cu cât se vedea că sunt prăpădiţi de oboseală. În cele din urmă îşi strânse şi el cărţile, se ridică tacticos şi mormăi:

— Hai să mă car şi eu mai bine…

Între timp Begovic îl trăsese pe Dordevic sus pe zid.

— Ei, acuma-i vezi? Şi arătă spre copiii care fugeau în toate părţile. Sunt sau nu trei?

— Mă, da deştept mai eşti! cârâi Dordevic. Ori că-s doi, ori că-s trei, de prins trebuie să-i prindem.

Begovic se scărpină în cap:

— Măcar spune-mi pe care dintre ei?

— Eu o să mă iau după ăla mare – zise Dordevic. ăla pare să fie cel mai mototol.

Sări jos de pe zid şi se luă după Pavle. Begovic îşi mai trecu o dată mâna prin păr.

— Of, vai de păcatele mele, mie întotdeauna îmi lasă ce-i mai greu – gemu el, apoi începu să alerge după Nicola.

Zora şi Branko, care, lipiţi de oblon, priveau ţintă

prin crăpături, văzură şi auziră tot. Zora îşi frecă mâinile de bucurie şi se porni să tropăie şi să ţopăie încoace şi încolo. Branko mai gâfâia încă şi era tot cu sufletul la gură. Dar constată bucuros cum dispărură mai întâi băieţii, iar în cele din urmă şi Begovic împreună cu Dordevic.

— Ei, acum ce facem? întrebă el, şi cum fata nu-i răspunse imediat, continuă: Eu tare-aş avea chef să rămân aici.

— E mult prea primejdios – fu de părere Zora, care se tot uita iscoditoare după poliţai. Nu, dacă nu pun mâna pe niciunul din cei doi, pot să se întoarcă şi-atunci or să-şi vâre nasul în toate ascunzişurile. Trebuie să plecăm mai departe.

— Păi unde? vru Branko să afle.

— Ai auzit doară: la tufişurile de mure. Acolo sus, afară din oraş. Deschise obloanele, cercetă cu luare-aminte încă o dată jur-împrejur şi sări în grădină. Branko o urmă. Mai-nainte de-a escalada primul zid, Zora întoarse din nou capul: Ai închis obloanele la loc?

Branko răspunse că nu.

— Repede, închide-le! porunci ea. Altminteri, poliţaii or să-şi dea numaidecât seama că ne-am ascuns acolo.

Băiatul se întoarse îndărăt şi îndeplini ordinul fetei.

Cei doi se târâră, se căţărară, coborâră şi se furişară, de astă dată mai încet, înaintând mereu; fură nevoiţi să sară peste alte cinci-şase garduri, ziduri şi tufărişuri, trecură pe lângă o fântână ţâşnitoare, pe lângă nişte caişi frumoşi, pe lângă o minunată pajişte înflorită. Branko văzu floarea-soarelui, crini, maci cu capsule pocnitoare, pintenaşi, trandafiri, şi rămase uimit cât de sălbatice şi de frumoase erau locurile de cealaltă parte a zidurilor, pe care el nu le văzuse niciodată, deoarece, împreună cu tovarăşii lui, nu se jucase decât tot prin curţi şi beciuri sau jos la mare.

Nu întâlniră aproape pe nimeni. Doar o femeie bătrână ce plivea buruieni, o pisică, un moş care şedea la soare şi care abia le aruncă o privire când ei trecură în goană, precum şi un câine astmatic, prea gras însă ca să-i

poată ajunge din urmă. După ce se târâră prin ultimul tufăriş, se văzură într-un hăţiş de porumbare, de mure, de zmeură şi de grozamă.

Dar după ultimul zid, toată frumuseţea, izolarea şi dichisul grădinilor pieriră ca suflate de vânt. Începea o regiune pârjoliţă, necultivată, mai întâi năpădită de ierburi, apoi din ce în ce mai sărăcăcioasă.

Copiii merseră vreo câţiva metri prin albia Potocului, pe urmă se urcară pe un dâmb. Arşiţa era aici aproape de nesuferit. Tufişurile se iţeau chircite, ca nişte tufe mititele. Din ce în ce se îndeseau piatra şi stânca. De asemenea nu mai văzură nicio floare, ci abia câte un fir de iarbă ici-colo.

În dosul dâmbului, unde era ceva mai multă umbră, începea tufărişul de mure despre care pomenise Zora. Toată partea din spatele dâmbului o pornea în jos şi cobora până la mare.

— Uite acolo ne adunăm noi. Zora arătă spre zidul de ţepi şi de vrejuri.

— Acolo? îngăimă Branko. Tufărişul i se părea cu neputinţă de străbătut, iar vrejurile atât de tari şi de ţepene, încât era încredinţat că niciun câine sau alt animal n-ar putea răzbate prin hăţişul acela.

— Nu luăm pe nimeni care nu-i din banda noastră – vorbi Zora mai departe – tu însă poţi să vii. E doar banda mea, aşa încât hai să mergem!

Se aplecă, trase afară câteva vrejuri care erau bine vârâte în pământ şi le aşeză alături. Încetul cu încetul se deschise un drum de trecere.

— Târăşte-te încoace! şi arătă înspre deschizătură.

— Cum, asta aţi făcut-o voi? se minună Branko. Sunteţi tare deştepţi!

— Mai bine ia seama cum o închid la loc – răspunse Zora şi, după ce se târî în urma lui, îşi roti prevăzătoare privirile în toate părţile, apoi vârî la loc, cu grijă, vrejurile în pământ.

— Acum nici măcar vulpea sau iepurele nu mai pot să intre – zise ea, mândră. Nu-ţi rămâne decât să te târăşti mai departe.

Banda tăiase un coridor drept. Branko însă trebuia mereu să se lase în patru labe, căci, de îndată ce se ridica, tufele îl înţepau fie la gât, fie în spinare.

De două ori coridorul făcu un ocol larg, şi o dată Zora fu nevoită să se strecoare pe lângă el, deoarece drumul se închidea brusc, fiind camuflat cu grijă.

— Aici chiar că nu mai intră nimeni dacă nu ştie rostul – o lăudă din nou Branko.

— Şi nici nu mai iese – adăugă fata. De ieşit e şi mai greu.

Coridorul dădea într-un loc deschis şi, în sfârşit, putură să se ridice în picioare. Se aflau pe un teren rotund, cam de zece metri pătraţi.

— Iată-ne şi-aici – zise Zora. Acum s-aşteptăm până vin şi ceilalţi.

Branko se uită jur-împrejur. Văzu acolo resturile unei vetre. Rugii de mure erau atât de înalţi, încât nu se zărea nimic dincolo de ei. Ba mai mult: dacă te apropiai c’” tufişuri, chiar când soarele era la amiază, tot mai găseai oleacă de umbră.

Zora se ghemui sub nişte tufe, îşi cuprinse capul cu braţele şi încercă să adoarmă. Branko se chirci lângă ea, privind-o lung.

De când fata îl scosese din temniţă, el încă nu-şi venise în fire. Acum răsufla în voie şi se gândea la cele petrecute.

Zora închisese ochii, aşa că el putea s-o cerceteze cu luare-aminte. Pe faţa ei stăruia o expresie duioasă, de fată, în timp ce până acum chipul său fusese grav, cu un aer băieţesc, ba uneori chiar aspru şi răutăcios. Mâinile îi acopereau părul roşu, iar pistruii abia se mai vedeau în umbra rugilor de mure. Întreaga-i înfăţişare respira un farmec plin de feminitate, şi nu numai atât, dar era de-a dreptul frumoasă. Oare de ce îl scăpase ea din închisoare şi se căţărase apoi peste mai toate gardurile şi zidurile din Seni ca să-l salveze?

Aducându-şi aminte de toate astea, Branko se întristă. Îi veniră în gând chipurile băieţilor din Seni, care-l

ocăriseră şi-l făcuseră puşlama. Toţi îl trădaseră, îl părăsiseră, chiar şi prietenii lui, numai fiindcă ridicase de jos un peşte, da, toţi, în afară de fata asta străină, numită de toată lumea Zora cea roşie, care-l salvase.

Zora simţi că Branko se uită la ea.

— Ce te zgâieşti aşa la mine? i se adresă ea deodată, mijindu-şi ochii.

Branko spuse deschis ceea ce gândea.

— La drept vorbind, de ce m-ai salvat? o întrebă el.

— Nici eu nu ştiu.

— Eu însă aş vrea să ştiu.

— Nu pot să-ţi spun.

— Totuşi mai-nainte nu m-ai cunoscut de loc.

— Am văzut că erai flămând, şi eu ştiu ce-nseamnă să-ţi fie foame şi să n-ai ce mânca. Pe urmă am vrut să-ţi vin în ajutor când Karaman a pus mâna pe tine, şi trebuia să te-ajut şi când Begovic te-a dus la închisoare.

— Da' nu poate să-mi intre-n cap că toate astea le-ai făcut pentru mine – răspunse Branko.

— Ia lasă! îl luă ea în râs. Ce rost are să-ţi frământi atâta mintea? Eu nu-mi bat prea mult capul şi totdeauna fac ce trebuie.

— Ba eu, dimpotrivă, chibzuiesc totdeauna înainte de-a face ceva.

Zora îl privi un timp gânditoare, iar băiatul se înroşi din creştet până-n tălpi. Apoi ea zâmbi:

— Bine, atunci n-ai decât să chibzuieşti, dar chibzuieşte pe-ndelete. Sunt obosită şi vreau să dorm.

Între timp Dordevic fugea după Pavle, iar Begovic după Nicola. Dordevic însă se înşelase crezând că va pune mâna pe Pavle.

Băiatul acela mare era mai iute şi mai dibaci decât arăta. Cu o iuţeală nemaipomenită, aproape ca o huidumă de urs, o luă la trap, sări peste garduri, se avântă peste ziduri şi, mai-nainte ca Dordevic să se târască prin cel dintâi tufăriş, îl şi pierdu din vedere.

Begovic avu mai mult noroc. Îl urmări câţiva paşi pe Nicola, apoi se aşeză jos. Nu, nu mai putea să se ţină pe

picioare, şi de i-ar cere toţi primarii Adriei, ba chiar şi episcopul, să-l înhaţe pe golanul ăla, el de-acolo nu se mai mişcă şi nici n-o să se mişte până când nu va fi iar în stare să meargă fără să gâfâie.

Nicola, puştiul cel iscoditor, îşi dădu curând seama că Begovic nu-l mai urmăreşte. De aceea se strecură încetişor, făcând cale întoarsă, ca să se uite la băiatul acela străin adus de Zora.

Begovic, care tot mai gâfâia, ciuli urechile. „La dracu', iată că vine cineva. Te pomeneşti că eu, cu aşteptatul, oi avea mai mult noroc decât Dordevic cu alergatul".

Îşi ţinu răsuflarea şi rămase nemişcat. Deodată Nicola ieşi din primul tufiş.

— Am pus gheara pe tine! strigă poliţaiul şi-l înşfăcă pe ştrengar mai întâi de braţ, apoi de gât.

Nicola ţipă şi, ager cum era, se învârtea şi se sucea ca un peşte, însă Begovic îl ţinea zdravăn. Pe urmă îşi duse fluierul la gură şi fluieră. Dordevic auzi fluierătura şi se opri locului. „Aha – îşi zise el – Begovic a pus mâna pe unul". Şi fiindcă tot pierduse urma băiatului după care fugea, se întoarse înapoi.

Pavle şi Duro auziră şi ei fluierătura. Duro şuieră printre dinţi, aşa cum făcea totdeauna când era supărat: „Fiiu"…

— Nu mai încape vorbă – mormăi el – că tâmpitu'! ăla de Pavle s-a lăsat prins.

Lui Pavle îi trecu acelaşi lucru prin gând. El se gândea însă la Duro, fiindcă niciodată nu se întâmplase să-l prindă cineva pe Nicola.

Nicola încă se mai zbătea ca un peşte în năvod, zgâria şi stuchea, iar Begovic îşi da seama că pe zvârluga asta, iute ca argintul viu, n-o s-o poată ţine mult. De aceea mai fluieră o dată.

— Uite că vin! strigă Dordevic, mărind pasul.

— Abia pot să-l mai ţiu! se văicări Begovic.

— Da trăsneşte-i una cu bastonul de cauciuc! îi strigă Dordevic.

— Ai dreptate. Begovic îşi duse mâna acolo unde-i atârna de obicei bastonul de cauciuc, însă ia-l de unde nu-i; acelaşi lucru cu revolverul şi cu centironul.

— Doamne Dumnezeule! strigă el, îngrozit, bâjbâind şi cu cealaltă mână ceva mai jos de cingătoare.

Nicola se folosi de moment şi vru să-şi ia valea, însă de astă dată fu înşfăcat mai vârtos: Dordevic îl prinsese şi de gât, şi de guler.

— Da ce urli aşa ca din gură de şarpe? îl întrebă el pe Begovic.

— Bastonul de cauciuc şi revolverul meu au dispărut.

Dordevic râse:

— Le-ai pierdut acolo sus pe alee, de cealaltă parte a şoselei. Acum linişteşte-te şi să vedem mai bine de păsărică asta ce-a picat în laţ. Îl răsuci pe Nicola:

— Da ăsta nu-i Branko Babici! Ferească Dumnezeu!

Begovic se zgâi şi el la Nicola:

— În orice caz, e ăla care a rupt-o la fugă şi pe care eu trebuia să-l prind.

— Am rupt-o la fugă – zise Nicola, redobândindu-şi curajul – fiindcă, nitam-nisam, aţi apărut dumneavoastră amândoi pe zid.

— Aşa, care va să zică… Da’ pe-o fată şi pe-un alt băiat nu i-ai văzut? întrebă Dordevic.

— Ba da – încuviinţă cu sârg Nicola – însă au luat-o devale – şi arătă spre oraş.

— Abia acuma spui? mârâi Begovic, scrâşnind din dinţi, şi fiindcă tot mai şedea jos, nu se sculă în picioare, ci se târî spre Nicola.

— Păi doar nu m-aţi întrebat nimic, nici pe mine, nici pe prietenii mei – se dezvinovăţi Nicola. Dacă ne-aţi fi întrebat şi nu v-aţi fi năpustit asupra noastră de-acolo de sus, că ne-aţi băgat în sperieţi, n-am fi fugit nici noi de dumneavoastră. Ba poate că v-am fi dat o mână de ajutor să-i prindeţi pe-amândoi.

— Da voi ce-nvârteaţi pe aici? întrebă Begovic, aspru.

— Păi aţi văzut şi dumneavoastră – răspunse Nicola. Jucam cărţi.

— Asta făceam – rostiră într-un glas, ca un ecou, Duro şi Pavle.

Între timp ei se apropiaseră binişor, însă rămaseră cam la vreo zece paşi de poliţai.

Begovic şi Dordevic se uitară buimaci la ei.

— Asta-i toată banda – zise primul.

— Iar fata şi Branko nu sunt cu ei – se jelui a pagubă Dordevic.

— Văd şi eu. Begovic se uită mânios la colegul său, apoi le strigă celorlalţi doi: Ian poftiţi mai aproape!

— Că n-oi fi prost! râse Duro. Puteţi să-mi spuneţi şi de-acolo ce doriţi.

— Nici eu nu vin – mormăi Pavle.

— Va să zică aţi jucat cărţi? îi întrebă Dordevic.

— Doar atât – şi Pavle scoase cărţile de joc din buzunar: Iote-le, ale mele-s aici.

— Păi astea sunt cărţile doctorului Skalec – zise Dordevic, cercetându-le mai atent.

— Da, dar eu sunt nepotul lui – răspunse Duro, şiret.

Dordevic pufni în râs:

— Mai lipseşte doar să spui că ăsta pe care am pus mâna e feciorul împăratului Chinei şi că găliganul de colo e odrasla sultanului din Maroc. Nu, nu, băiete, nepotul doctorului Skalec, dac-o fi având vreunul, nu arată ca un porc.

Duro făcu o mutră jignită:

— Aşa arătăm noi totdeauna când ne jucăm de-a bandiţii. Ba ieri ne-am mânjit cu funingine, fiindcă voiam s-o facem pe negrii.

Dordevic stătu un răstimp pe gânduri, apoi cătă la Begovic.

— Ducă-se dracului şi dă-le drumul – fu de părere Begovic – fie c-or fi au ba nepoţii doctorului Skalec. Noi pe Zora cea roşie şi pe Branko Babici trebuie să-i înhăţăm.

Dordevic îşi frecă bărbia rasă:

— Aşa zic şi eu; ăsta ar fi cel mai bun lucru. Mai ştii? Te pomeneşti că vreunul din gaşcă e cu adevărat nepotul doctorului Skalec! Apăi ne scarmănă primarele de două ori

pe-atâta. E cuscrul doctorului, da' las că nici altminteri nu ne-aşteaptă vreo bucurie dacă ne întoarcem la poliţie fără Branko.

Îi dădu drumul lui Nicola, îmbrâncindu-l cât colo, aşa încât băiatul mai întâi se duse de-a berbeleacul prin iarbă, până să poată sări în picioare ca s-alerge la Pavle şi la Duro.

— O să te spun lui unchiu-meu! strigă Duro în gura mare.

— O să-i spunem, n-aveţi nicio grijă! repetară Pavle şi Nicola, apoi, lăsându-i în plata Domnului pe Begovic şi pe Dordevic, o rupseră la fugă.

Era ceasul patru când ajunseră, în sfârşit, la tufărişul de mure. Pavle începu să adulmece ca un câine.

— Au şi sosit – spuse el.

— Zău? Miroşi tu asta? îl luă în râs Duro.

— Nu, dar văd. Vrejurile sunt altfel vârâte.

Îşi croiră drum şi se târârâră spre tufe.

Branko se trezi din somn, fiindcă auzi o voce care spunea: „Uite-i că dorm". Deschise ochii anevoie. Atunci (aceeaşi voce zise:

— Nu, băiatul e treaz.

Zgomotul glasului o trezi şi pe Zora. Se sprijini pe braţele-i arse de soare, se uită la cei trei şi, râzând, îl întrebă:

— Aţi reuşit să scăpaţi?

— Ba bine că nu.

Nicola povesti de-a fir-a-păr. Zora pufni în râs de că te va ori. Şi pe Branko îl pufni râsul. Nu putea în ruptul capului să şi-l închipuie pe Begovic fără bastonu-i de cauciuc.

Apoi se lăsă o linişte adâncă. Nicola îl măsură cu privirea pe Branko, iar Branko pe Nicola. Şi Pavle trase curios cu coada ochiului la Branko, numai Duro se purta ca şi cum Branko n-ar fi fost de faţă.

Zora, care un răstimp urmărise toate astea, sări deodată-n sus:

— Nici nu v-am spus încă cine-i el.

— Îl cheamă Branko – strigă Nicola.

— Babici – turui Pavle la rândul său.

Duro. spuse scurt:

— Şi-l caută primarul. Deci o fi făcut tot soiul de blestemăţii.

— De unde aţi şi aflat?! se miră Zora.

— Begovic şi Dordevic au povestit – răspunseră băieţii.

— Atunci mai aflaţi că a stat şi la închisoare. Karaman, bogătaşul, a pus să-l aresteze: luase de pe jos un peşte. Eu l-am scos de-acolo.

Pavle holbă ochii cât cepele. Nicola făcu un bot ascuţit. Tulburat, Duro mesteca un fir de iarbă în dinţi.

Branko adeveri spusele fetei:

— Ieri am pierdut-o pe maică-mea. Mi-era foame. Am văzut pe jos un peştişor şi l-am luat. Begovic m-a dus la închisoare. Zora a vârât o prăjină printre drugii ferestrei şi am şters-o amândoi.

De astă dată Pavle spuse doar „vai” şi continuă să privească la ei cu ochii larg deschişi. Nicola căta când la băieţi, când la Zora. Duro părea că-şi redobândise calmul. Se uita şi el la Branko, însă nu tocmai prietenos.

— Şi ce facem cu băiatul? întrebă el.

— Eu aş vrea să-l primim în banda noastră – răspunse Zora.

— Ar fi grozav! chiui Nicola. Putem fi foarte bine cinci.

Pavle ridică şi el capul:

— Nici eu n-am nimic împotrivă. Cel pe care-l caută primarul poate să ne fie de folos.

Duro nu rosti un cuvânt. Îşi ţuguie buzele şi privi ţintă la Branko. Branko, de asemenea, se uita la el. Faţa aceea, toată numai şiretenie şi gânduri ascunse, îi displăcu şi mai mult decât prima oară.

— Ei, tu ce zici? îl îndemnă Zora pe Duro.

— Tu ştii că eu sunt contra oricărui nou venit – spuse Duro.

Fata se încruntă şi făcu o mutră supărată.

— Noi însă suntem cu toţii pentru.

— Atunci trebuie ca mai întâi să fie supus cel puţin la proba jocului cu briceagul. Dacă ştie jocul cu briceagul, n-am nimic împotrivă.

— Bine – zise Zora, luminându-se iar la faţă.

— Bine – încuviinţară Nicola şi Pavle.

— Cunoşti jocul? îl întrebă Zora pe Branko.

— Da... am văzut cum se joacă... Jucau câteodată dulgherii şi marinarii jos pe chei.

Fata se adresă lui Pavle:

— Ai un briceag? Pavle făcu semn că da. Atunci scoate-l. Şi fiindcă el n-a jucat niciodată, are dreptul să-ncerce de trei ori.

Vlăjganul scoase din buzunar un briceag mare, vârât într-o teacă de piele. 11 trase afară din teacă şi-i pipăi tăişul.

— Începe odată! spuse Zora, nerăbdătoare.

Pavle se lăsă în genunchi, iar Branko trebui să se aşeze dinainte-i în aceeaşi poziţie. Apoi strânse cu putere briceagul în mâna lui mare şi-i făcu vânt cu vârful în jos. Briceagul se înfundă până-n prăsele.

— Asta a fost numărul unu – spuse el şi, după ce trase briceagul din pământ, i-l dădu lui Branko.

Branko strânse cuţitaşul întocmai ca şi Pavle şi-l zvârli cu putere. Zâmbi: cuţitul se înfipse aşijderea.

— Stai, nu te bucura prea devreme – rânji Duro, batjocoritor. La prima probă reuşeşte şi-un ţânc.

Pavle prinse briceagul între degetul arătător şi cel mijlociu, în aşa fel ca degetele împreună cu tăişul să fie îndreptate spre faţa lui, apoi răsuci fulgerător mâna şi briceagul, vâjâind, se înfundă în pământ până-n prăsele.

De astă dată Branko nu reuşi decât la a doua încercare. Şi nici chiar atunci briceagul nu se implântă atât de adânc ca la Pavle.

— Numărul trei e şi mai greu – anunţă Nicola, cu ifos.

Briceagul se afla din nou în mâna lui Pavle. El îl aşează în aşa fel pe podul palmei, încât prăselele să vie între vârful degetelor, iar lama să ajungă dincolo de încheietura

pumnului. Cu o mişcare rapidă îl azvârli în sus, îşi retrase la iuţeală mâna, şi briceagul nimeri cu vârful în iarbă.

De astă dată, mai înainte de a executa mişcarea hotărâtoare, Branko cumpăni un răstimp briceagul în mână, fără a-şi dezlipi o clipă ochii de pe el, şi într-adevăr, reuşi la fel de bine ca şi Pavle: briceagul se înfipse cu vârful în pământ.

Pavle repetă figura, numai că de rândul ăsta, în loc să-şi potrivească briceagul pe podul palmei, şi-l puse pe dosul mâinii. Branko execută fără nicio greutate şi această probă.

Cel de-al cincilea şi al şaselea exerciţiu erau şi mai dificile, şi de fiece dată Branko nu izbuti decât abia la a treia încercare să înfigă cum se cuvine briceagul în pământ. Şi într-un caz, şi în celălalt trebuia să ţii briceagul de-a-ndărătelea, adică cu prăselele în podul palmei şi cu lama între degete, după care urma să-l zvârli spre tine, retrăgându-ţi la iuţeală mâna.

Zora se uita încordată la el: Duro, de asemenea, era cu ochii ţintă la fiecare gest al lui Branko, iar micului Nicola îi curgea saliva din gură, într-atât era de emoţionat.

— Acum vine partea cea mai grea – spuse Pavle.

— Ba nu – fu de părere Nicola. Ultima-i cea mai grea.

— Niciuna nu-i grea – se amestecă Duro, dispreţuitor. Eu le-am făcut pe toate de prima dată.

Pavle ţinea acum briceagul între dinţi. El înclină uşor capul, apoi îl smuci iute în sus, în aşa fel că briceagul zbură vertiginos, tăind aerul cu lama, după care coborî vâjâind cu vârful în jos.

Zora bătu din palme:

— Figura asta o faci totdeauna foarte bine.

Pavle se umflă în pene, auzind lauda şi faţa lui lată se schimonosi într-un rânjet.

— Pentru că o fac şi foarte des – adăugă el.

Până atunci Branko imitase bucuros tot ce-i arătase Pavle, dar să ia briceagul în gură se temea.

Duro, văzându-l că şovăie, îl înghionti cu cotul pe Nicola.

— Nu mai vrea – chicoti el, batjocoritor.

— Păi n-am zis eu? se sumeţi Nicola. Asta-i cea mai grea.

— Îi e frică, vezi bine! râse Duro.

Branko nu voia în ruptul capului să le dea prilejul de a spune despre el una ca asta. Şi iată că briceagul se şi afla între dinţii lui, dar din nou îl cuprinse, şovăiala, şi numai când întâlni privirea încurajatoare a Zorei, îl azvârli în sus.

A fost cu mult mai simplu decât şi-a închipuit Branko. Totuşi, briceagul căzu cu tăişul de-a latul. A doua oară a mers mai bine, iar a treia oară s-a înfipt în pământ, la fel ca şi la Pavle.

— Bravo! izbucni Zora.

Nicola se grăbi să strige şi el „bravo”, făcându-i lui Branko un semn încurajator cu capul, iar Pavle, care apucase să tragă cuţitul din pământ, mărturisi mormăind:

— Ce-i drept, era înfipt tot atât de adânc ca şi la mine.

Ultimul exerciţiu părea a fi mai uşor. Pavle luă briceagul între policar şi arătător şi-l zvârli, însă nu înainte, ci înapoi. Adică îşi lăsă mâna în jos, iar briceagul se răsuci doar cu o clipă mai-nainte de a cădea la pământ.

Branko încercă şi el, însă când lăsă mâna în jos, lama îi crestă pielea şi, colac peste pupăză, briceagul căzu pe muchie.

— Numărul ăsta trebuie executat mai repede. Pavle îi arătă din nou.

Branko încercă, însă în clipa când azvârli briceagul, cineva îl îmbrânci. El se întoarse. În aceeaşi clipă briceagul căzu, însă nu la pământ, ci pe mâna lui, pătrunzând adânc în carne.

— Au! urlă Branko, aruncând cât colo briceagul şi pălind la faţă. Aoleu! mai strigă el o dată, căci îl durea, apoi răcni furios: Cineva mi-a dat brânci! Se întoarse din nou. Duro se ghemui în spatele lui. Tu ai fost ăla! se oţărî el. Tu!

Duro îşi plecă ochii:

— Poate că fără să vreau te-am atins. Am vrut doar să văd dacă faci aşa cum trebuie.

— Ba dinadins ai făcut-o! ţipa Branko cât îl lua gura şi, cu mâna însângerată, îi venea să-l plesnească pe Duro peste faţa-i mironosiţă.

Zora se repezi spre el.

— Ia arată-mi şi mie – spuse ea.

Rana era destul de adâncă şi sângera tot mai mult. Fata rupse o fâşie din cămaşa ei de pânză şi-i înfăşură mâna lui Branko.

— Aşa, acum ridică braţul şi ţine-l în sus – îl sfătui ea. O să se oprească numaidecât.

Branko făcu întocmai, dar sângele răzbătea prin pânză şi se prelingea pe braţ în jos.

— Ştiu eu un leac mai bun – spuse Pavle. Cel puţin aşa făcea totdeauna ciobanul nostru.

— Care anume? întrebă Branko.

Pavle adună o grămăjoară de nisip, îşi slobozi udul deasupra, apoi apăsă nisipul jilav pe rană. Sângele se opri numaidecât.

— Vezi că ajută – şi o rază de bucurie trecu peste faţa bună, de câine credincios, a lui Pavle. Acuma scutură nisipul, şi Zora poate să te oblojească din nou cu cârpa aia a ei.

Fata procedă cu şi mai multă grijă decât prima dată.

— Te mai doare? îl întrebă ea.

Branko clătină din cap:

— Mă ustură niţel.

O clipă tăcură cu toţii. Deodată Duro spuse:

— Care va să zică nu poate fi primit în banda noastră!

— Şi de ce nu? Zora se uită în jur cu ochii săgetători, iar Pavle şi Nicola îl priviră miraţi pe Duro.

— Ultima probă n-a dus-o la bun sfârşit.

— Fiindcă m-ai îmbrâncit! ripostă Branko.

— Ţi-am mai spus o dată că n-am făcut-o dinadins, şi chiar dac-aş fi făcut-o vorba e că briceagul, în loc să se-nfigă în pământ, s-a-nfipt în mâna ta.

— Păi a fost doar la a doua încercare – spuse Pavle,

liniştit. Are dreptul să-ncerce şi-a treia oară.

— Dacă mai are curaj – adăugă Duro, ironic.

Branko clocotea de furie.

— Nu duc lipsă de curaj, n-ai grijă. Hai, dă-mi briceagul!

Pavle se scotoci din nou prin buzunar, îl scoase şi i-l întinse.

Branko izbuti de minune; deşi băiatului îi tremura mâna, briceagul se răsuci în aer şi se înfipse în pământ.

— Acuma eşti cu adevărat de-al nostru!

Zora îl privi mândră în ochi. Nicola se mulţumi să clipească numai. Pavle îi întinse mâna.

— Eşti un băiat viteaz – zise el şi-l strânse atât de tare cu degetele-i puternice, încât bietului Branko aproape că i se făcu din nou rău.

Zora îl înghionti pe Duro:

— Nu vrei să-i dai şi tu mâna?

— Nu! mormăi Duro, clătinând din cap.

— Nu te bucuri că l-am primit pe Branko în banda noastră?

Duro clătină iar din cap.

„Ei – se gândi Branko – ăsta, cel puţin, nu se-ascunde”. Ştia că-şi câştigase trei noi prieteni, dar şi un duşman, ba chiar unul foarte primejdios dacă ar fi să judecăm după întâmplarea cu briceagul.

Zora se uită lung la Duro.

— O să vorbim noi mai târziu despre asta – spuse ea. Acum să mergem.

Nicola şi Pavle o şi luară târâş pe drumul croit printre tufe. Duro îi urma, iar după ei venea Zora. Mai-nainte ca fata să se facă nevăzută prin tufăriş, se mai întoarse o* dată:

— Dar tu, Branko, te bucuri?

— Mă bucur – răspunse băiatul, încuviinţând printr-un semn.

Zora îşi îndepărtă pletele roşcate ce-i cădeau în ochi r

— Şi eu mă bucur.

Pavle aşteptă până ce ieşiră cu toţii din tufăriş, apoi închise cu grijă drumul de trecere. Între timp ceilalţi, coborâră dâmbul în fugă. O ţinură tot într-un trap. Zora. alerga în frunte. Branko simţi din nou că nu-l mai ţin picioarele; uneori îi venea ameţeală din pricina durerii de la mână. Tocmai voia să-i spună lui Nicola, care alerga înaintea lui, când Zora se opri, îşi aruncă ochii în toate părţile ca nu cumva s-o vadă cineva şi se târî într-un tufiş de grozamă.

Duro şi dispăruse în tufiş, Nicola, de asemenea. Branko îi urmă şovăind şi o văzu pe Zora stând în faţa unei găuri, acoperită de grozamă.

— Da încotro o luăm acuma? întrebă el.

Fata îşi duse mâna la gură, arătă spre gaură şi zise încet:

— Aici înăuntru.

În hrubă domnea un întuneric beznă. Branko trebui să se târască în patru labe, căci hruba nu era prea înaltă. La tot pasul te împiedicai de pietre şi cioburi. Îl dureau genunchii, aşijderea şi mâinile. Câteodată un zid se înălţa în faţa lui, şi el îşi zicea că hruba, care cu timpul se transformase într-un coridor îngust, se sfârşeşte.

— Târăşte-te mai departe! şuşoti Zora în spatele lui. Târăşte-te mai departe!

Şi într-adevăr, coridorul făcea un cot. Încă nu se sfârşea.

Capitolul 5

Cetatea uscocilor

Banda se târî în patru labe aproape vreo cinci minute, până când, în sfârşit, undeva licări o rază de lumină. În aceeaşi clipă Branko simţi cum coridorul se înalţă. Nu trecu mult şi putu din nou să se ridice în picioare. Se afla într-o încăpere pe jumătate cufundată în întuneric, în care lumina pătrundea printr-o spărtură din zid.

Totodată văzu că Duro şi Pavle se trudeau să urnească cogeamite bolovanul, sprijinit de unul din ziduri. Până la urmă izbutiră să-l rostogolească, şi iată că o nouă

deschizătură ieşi la iveală.

Duro porni mai departe, Pavle şi Nicola îl urmară.

— Hai-nainte! Şi Zora, care mergea în spatele lui Branko, îl împinse pe băiat: Trebuie să intrăm acolo.

Deschizătura da într-o încăpere cu trepte. O scară abruptă, în spirală, urca aproape dreaptă ca o luminare. N-aveau cum să suie altfel, decât căţărându-se pe ea cu mâinile şi cu picioarele. Din când în când o rază de soare răzbătea prin vreo crăpătură şi lumina treptele. Branko băgă de seamă că scara era foarte veche, iar pietrele înalte mari.

— Uf! gemu Nicola deasupra lui.

Intrase într-o încăpere spaţioasă, măsurând cam doi metri lăţime, destul de înaltă şi lungă de aproape zece metri. Avea nişte deschizături în formă de creneluri, pe unde răzbăteau razele soarelui în asfinţit.

Zidurile erau pretutindeni alcătuite din bolovani, aşezaţi grosolan unii peste alţii şi prinşi într-o tencuială nemeşteşugită. La creneluri, grosimea zidului atingea cel puţin o jumătate de metru. Peste tot zăceau risipite pe jos lemne, iar într-un ungher se afla o mică vatră încropită din pietre; ici-colo vedeai grămădite pături, talaş şi fân. Partea din fund a încăperii era ceva mai ridicată; două trepte duceau acolo, unde, de asemenea, zăceau risipite pe jos paie, fân şi alte lucruri.

— Ăsta-i culcuşul meu – spuse mândru Nicola, făcând semn către prima grămadă de fân şi paie.

Branko se apropie. Se aflau acolo doar câteva zdrenţe, nişte saboţi vechi, cioburi de sticlă colorată şi o praştie.

— Despre astea voiam să-ţi vorbesc – şi Nicola îl înghionti pe Branko, arătând în sus.

Branko se uită într-acolo. Soarele zugrăvea cercuri galbene pe câteva poze. Băiatul se apropie. Erau chipurile unor vedete de cinema şi de teatru, pe care Nicola le tăiase din ziare şi reviste şi le lipise pe perete.

— Asta îmi place mie cel mai mult – spuse el, atingând uşor cu degetele-i subţiri chipul unei cântăreţe

grase.

Branko se uită mirat la puştiul cel vioi, cu gura colţuroasă şi cu părul lung, albicios, atârnându-i în jurul capului ţuguiat.

— De ce?

— Nici eu nu ştiu! mărturisi glumind Nicola – însă îmi place. Şi ca şi cum n-ar mai fi vrut să vorbească despre asta, îl duse pe Branko la culcuşul următor.

— Aici cine doarme? întrebă Branko, cercetând din ochi culcuşul.

Pavle se apropie de ei:

— Eu!

Vlăjganul nu colecţiona stele de cinema, ci boxeri, înotători, campioni la sărituri, biciclişti şi atleţi.

— Odată şi odată o să fiu şi eu ca unul din ăştia – şi găliganul arătă spre un japonez care ridica în aer alţi trei inşi.

— Păi ai tu atâta putere? îl întrebă Branko.

— Acuma n-am. Dar dacă mănânc zdravăn şi ridic mereu greutăţi, apăi mă fac înc-o dată pe-atâta. Ăsta – şi arătă spre un bărbat care, de pe o trambulină înaltă, sărea în apă – este campionul american la sărituri. Uite aşa o să sar şi eu într-o zi.

Foarte grav, Pavle privea ţintă poza cu ochii lui mari, părând a fi uitat de tot ce-l înconjoară. Duro, care stătea în spatele lor, îl luă în râs:

— Ei, da, vezi, de-asta ţi-e frică de apă şi nici măcar nu ştii să-noţi.

Nicola rânji, cu fălcile încleştate.

— Las c-o să-nvăţ eu, n-avea tu grijă – răspunse Pavle, plin de încredere. Abia am treisprezece ani. Şi, de altfel, m-am şi vârât până la burtă în apă. Ţineţi minte ce vă spun: nu trece anul şi-o să mă vâr pân' la gât.

Duro continuă să-l zeflemisească:

— Nu mai apucăm noi în vecii vecilor s-o vedem şi pe-asta.

— Facem prinsoare? se oţărî Pavle; stătu o clipă pe gânduri, apoi continuă: Pe poza campionului la sărituri – şi-

i întinse lui Duro mâna.

Acesta însă îi întoarse spatele:

— Nu fac eu prinsoare cu tine. Şi mai cu seamă pe-o pârlită de fotografie ca aia.

Branko, nevrând să se amestece în ciorba lor, trecuse între timp la al treilea culcuş. Arăta mai bine rânduit decât primele două, iar deasupra erau bătute trei scânduri. De prima scândură atârnau mai multe poze cu cai, de a doua nişte curse şi o praştie, aşa cum avea şi Nicola, iar pe a treia, la intervale egale, se aflau fluturi prinşi în ac.

Nicola îl urmase pe Branko:

— Aici doarme Duro. El vrea să se facă agricultor sau crescător de cai. Întinse mâna spre curse: Cu astea prinde păsări. Săptămâna trecută a prins un sticlete, însă era prea pui. După trei zile a murit. De ce-o fi strângând fluturi, habar n-am. Îi străpunge cu un ac şi-i înfige în perete. Iaca, pentru unul ca ăsta a bătut drumurile o săptămână încheiată – lămuri băiatul, arătând spre un fluture mare, numit „coada rândunicii”. Când e vorba de fluturi, parcă-i nebun, nici nu mănâncă, nici nu bea până nu vede insecta prinsă pe scândura asta.

Branko se apropie spre a se uita mai bine la fluture.

— E frumos – mărturisi el.

— Tiii! exclamă Nicola, plescăind din limbă. La soare să-l vezi!

Zora, care intrase cea din urmă în încăpere, trecu pe lângă toţi, apoi se sui pe o scăriţă.

Branko se uită după fată. Nicola îi dete cu cotul.

— Da, acolo îşi are ea culcuşul – turui el. Însă nu lasă pe nimeni să se urce sus. La scăriţă e graniţa. „Vreau să-mi am culcuşul meu de una singură”, a spus ea, şi când Duro a vrut să se acineze acolo şi s-a dus la ea, Zora… haişt-harşt… l-a zvârlit de nu s-a văzut până jos. Nicola vorbea în şoaptă, ca nu cumva Duro, care se afla dinaintea culcuşului său, să-l audă; apoi adăugă: Zora-i puternică, mai puternică decât noi toţi.

Branko se apropie de-o ferestruie şi privi afară. Soarele îl orbi, dar când ochii i se deprinseră cu lumina,

văzu un şir de înălţimi, copaci mari şi vreo zece – douăsprezece case din Seni; deşi îşi munci multă vreme mintea, gândindu-se cam pe unde ar putea să se găsească el, nu putu să dea de rost întrebării.

Când se întoarse de la fereastră, băieţii se îndeletniceau cu diferite treburi. Duro sta ghemuit în faţa vetrei mici şi vâra înăuntru talaş. Nicola aducea dintr-un ungher apă într-o oală. Pavle căra lemne. Găliganul era într-adevăr vânjos. Rupea în mâini crăcile. groase ca pe nişte chibrituri.

Branko tocmai se pregătea să le dea şi el o mână de ajutor, când se ivi din nou Zora, coborând pe scăriţă. Părul îi era dat pe spate şi strâns într-o panglică; în afară de asta, îşi lepădase jerseul şi îmbrăcase peste rochie o bluză care odată pesemne fusese galbenă.

— Tot nu ştiu unde suntem – spuse Branko.

— Vino! Zora îl sili să se răsucească pe călcâie şi-l împinse înaintea ei. O să-ţi arăt. Se îndreptară din nou către scara în spirală, însă când Branko vru să intre prin deschizătură. Zora îi spuse: Stai, ne urcăm pe altă scară.

— Unde?

— Aşteaptă puţin.

Scara aceasta ducea mai departe, însă, ca şi jos, intrarea era astupată cu ditamai bolovani, pe care trebuiră să-i dea binişor la o parte.

— De ce închideţi mereu intrările? întrebă Branko.

— Ai să-ţi dai singur seama – răspunse Zora. În orice caz, să ai grijă să le închizi şi tu mereu, fiindcă, dacă descoperă cineva ascunzătoarea noastră, s-a zis cu noi.

Scara avea vreo treizeci de trepte şi ducea într-o sală mare şi posomorâtă, cu tavanul sprijinit pe coloane groase de piatră şi de lemn. Abia făcuseră câţiva paşi, că se şi desprinseră de pe tavan o sumedenie de vietăţi negre ce zburătăceau c-un şuier lin în jurul capetelor lor.

Branko se trase speriat înapoi. Zora pufni în râs:

— Nu-ţi fie frică. Sunt lilieci.

— Atât de mulţi, n-am mai văzut…

Fata râse din nou:

— Ian te uită colo sus. Ai să vezi şi mai mulţi…

După a doua coloană atârnau cu miile, prinşi ciorchine unul de altul, mari şi mici, slabi şi graşi. Capetele lor ascuţite ca de câine, cu urechi lungi, uşor împăroşate de smocuri rare, atârnau toate în jos. Ai fi zis că dihăniile au fost spânzurate.

Liliecii dădură cu toţii semne de nelinişte. Mai întâi îşi mişcară de câteva ori urechile la dreapta şi la stânga, apoi îşi desfăcură aripile, iar o clipă mai târziu îşi luară zborul, şi nici n-apucară copiii să se dumirească bine, că ei şi zburătăceau ca un nor negru în jurul lor.

Branko se opri din nou şi vru să se întoarcă înapoi. Zora îl înşfăcă de umăr:

— Ţine mâna în faţa ochilor şi haide! mai avem câţiva paşi şi scăpăm de ei.

Pe după. O coloană scara se continua. Acum era mai comodă, se lărgise întrucâtva, aşa că nu trebuiau să meargă în patru labe. Ajunseră dinaintea unei uşi ce nu era astupată şi putea fi uşor împinsă.

În încăperea în care intrară duhnea îngrozitor. Se răspândea o miasmă de ţi se făcea rău; peste tot vedeai pe jos oase, pene, resturi de lână şi, mai cu seamă, murdărie de păsări, iar dintr-un ungher răsună un pufăit furios.

— Ce mai e şi asta? Branko rămase pironit locului.

Era un cap mare care pufăia aşa; băiatul văzu însă numai ochii, un cioc puternic şi o cunună zburlită de pene în jurul creştetului.

— O bufniţă – îi şopti Zora la ureche. Sări repede dincolo! Cu ea nu-i bine să-ţi faci de joacă.

O zbughiră într-un suflet şi nu se opriră decât după ce se strecuraseră şi printr-a doua, şi printr-a treia uşă. Încăperile dădeau una într-alta, dar erau la fel de pustii ca şi prima. În unele locuri duşumeaua era spartă şi prin găurile negre puteai să vezi ca şi prin spărturile din ziduri.

— Acum bagă bine de seamă – îi atrase Zora luarea aminte. Ne aflăm la treizeci de metri înălţime.

Scara urca din nou, însă ducea doar câţiva paşi mai sus, într-un fel de coteţ. Branko desluşi un gângurit şi se

uită mirat la Zora.

— Sunt porumbei – zâmbi fata. Porumbeii noştri. Îşi au cuiburile aicea sus. Câteodată sunt şi douăzeci, alteori numai vreo trei-patru. Ereţii şi şoimii le dau adesea târcoale.

— Mâncaţi şi voi dintr-înşii? vru să ştie Branko.

Zora făcu semn că da.

— Însă numai când n-avem chiar nimic, nimic demâncare. La drept vorbind, porumbeii sunt ai lui Nicola. El îi hrăneşte, iar când suntem nevoiţi să mâncăm şi noi vreunul, îi vine să se spânzure, nu alta.

Se uitară amândoi în hulubărie. Era o spărtură mare în zid, pe care Nicola şi Pavle, după cum povestea Zora, o astupaseră ca vai de lume cu scânduri pentru a feri porumbeii nu numai de creţi, ci şi de vânt şi de soare.

— Le vezi pe-alea două din fund? şi fata arătă spre două porumbiţe albe ca zăpada ce şedeau retrase într-un colţ. Ele clocesc. Nicola poate să le ridice şi să se uite în cuibar. Fiecare are câte două ouă, zice el, şi-n câteva zile o s-avem încă patru porumbei.

De la hulubărie, o scară de lemn ducea sus. Era foarte şubredă şi trebuiau să meargă cu multă băgare de seamă. Sus, părea să fie chiar şubredă de tot. Zidurile aveau şi ele spărturi, unele atât de largi, încât puteai să intri într-însele.

— Cată să urci fără să faci zgomot – şopti fata – ca să poţi vedea şi alte lucruri. Însă pesemne că vorbise prea tare, fiindcă în aceeaşi clipă se înălţă în zbor o pasăre. Era destul de mare: de la o aripă la alta măsura aproape un metru.

— Ăsta-i un vindereu, un şoim de stâncă – îl lămuri Zora. Vezi colo? întrebă ea, arătând spre spărtura din zid. Acolo îşi are cuibul. Cred că sunt două ouă într-însul. Deodată începu să chiuie: Au şi ieşit şoimuleţii! Uite ce caraghioşi sunt!

Zora râdea. Branko se aplecă asupra spărturii şi putu să vadă cuibul, alcătuit din ramuri, pene, frunze, murdărie şi resturi de var. Şoimuleţii erau mititei şi golaşi; numai

capul şi ciocul erau mai mari. Micuţele făpturi îşi descleştară ciocurile şi prinseră să piuie. Ba încercară chiar să se ridice. Erau însă prea firavi şi se răsturnară.

— Să nu-i sufli o vorbă lui Duro că au ieşit puii – îl rugă Zora pe Branko în timp ce suiau mai departe. El omoară toate păsările, şi mie şoimii îmi sunt atât de dragi!

— Poţi să fii sigură că n-o să-i spun – mormăi îmbufnat Branko, punând cu luare-aminte un picior înaintea celuilalt.

Se aflau pe a treia scară de lemn, când Zora i-o arătă pe cea următoare, zicând:

— Asta-i ultima.

Branko pufni în râs:

— Credeam c-o să tot suim aşa pân' la cer…

După câteva secunde însă amuţi de-a binelea, deoarece se aflau chiar în cer. Toată bezna, mucegaiul, spaima, miasmele, tot ce era negru şi apăsător dispăru ca prin farmec. Deasupra lor se boltea un singur şi luminos cer albastru. Parcă ar fi urcat dintr-un puţ adânc chiar în miezul soarelui, şi se simţeau orbiţi.

— O! exclamă Branko.

— O! strigă şi Zora, întinzând braţele, ca şi cum ar fi vrut să se apropie şi mai mult de cer.

— Frumos mai e! spuse Branko, recules.

— Ceva mai frumos nici c-am văzut – zise şi fata – deşi eu aproape în fiecare zi văd asta.

Abia acum îşi roti Branko privirea jur-împrejur şi îşi dădu seama unde se află: în vechea cetate care se înălţa la stânga, pe o colină, deasupra Seni-ului.

Cetatea alcătuia un uriaş patrulater de ziduri care măsurau cam vreo cincizeci de metri în înălţime. Grosimea lor era de unu până la doi metri; deasupra se ridicau patru turnuleţe, dintre care unul năruit.

Jos, la poale, se întindea oraşul Seni. Branko văzu străzile care, de-acolo de sus, arătau ca nişte dungi, privi casele ce păreau nişte jucării. Până şi turnurile bisericii Sfântul Francisc şi ale catedralei se înfăţişau ochilor doar ca nişte vârfuri de suliţă avântându-se spre cer din tot acel

vălmăşag de piatră, iar palatul episcopal, a cărui lăţime şi înălţime îi insuflaseră totdeauna respect lui Branko, privit din cetate, nu era altceva decât o piatră albă, lunguiaţă.

— Uite un om pe Clinia – zise Branko.

— Şi dincolo altul – râse Zora. Păi de ce să nu se ducă oamenii şi-n piaţă?

— De-aici totul pare atât de mic – spuse băiatul.

— Dar ia uită-te la munţi – îi atrase atenţia Zora. Acum noi părem mici…

Băiatul îşi îndreptă privirea într-acolo. Colina pe care se afla cetatea se înălţa cam cu nouăzeci până la o sută de metri deasupra oraşului, cu toate acestea puteai vedea până hăt-departe în ţinut.

Dincolo de oraş se înălţau până în slava cerului munţii cei povârniţi. Totul era aproape numai stâncă, doar ici-colo mai scânteia un petic verde, fie pe steiurile pleşuve, fie pe nisipul galben sau pe pământul roşietic-cafeniu.

Munţii încingeau oraşul jur-împrejur. În unele locuri se zărea, ca despicată în stâncă cu toporul, câte o prăpastie, însă tăieturile nu erau adânci, iar mai departe se înălţau alţi munţi.

Branko arătă către ei:

— Cam ce înălţime să aibă?

— Ghiceşte.

— Tei sute de metri.

— Mai mult.

— Cinci sute de metri.

— Mai mult.

— O mie de metri.

— Acum e prea mult; şapte sute de metri – râse Zora.

— Aş vrea să urc şi eu odată acolo sus – oftă Branko. De-acolo, din vârf, de bună seamă că poţi vedea şi mai departe.

— Se vede într-adevăr foarte departe. Mai cu seamă în largul mării.

— Tu ai fost vreodată sus?

— De multe, de foarte multe ori. Noi urcăm des pe

munte.

— Atunci să mergem cât mai curând într-o zi. Eu n-am fost niciodată pe munte. Se uită din nou spre culmi: Dar ce sunt crestele alea verzi pe care le au amândoi munţii? Băiatul arătă spre dreapta, unde, după primele înălţimi, se ridicau altele, mai depărtate.

— Copaci – răspunse Zora.

— Păi cresc copaci pe munţii aceia pleşuvi?

— Că prost mai eşti! Sigur că cresc copaci, şi încă câţi! Mii şi zeci de mii. Şi nu mărunţi ca aicea jos în parc sau în grădini. Copaci de cinci şi de zece ori mai mari. Ea râse. Că doar i-ai văzut şi tu. Pădurarii îi cară jos şi-i duc pe chei.

— Păi eu ziceam că vin de departe, foarte de departe…

— Sunt şi dintr-aceia – încuviinţă Zora – însă cei mai mulţi vin din munţii noştri.

Branko nu-şi mai lua ochii de la culmile acelea. Fata se întoarse cu spatele şi-l bătu pe umeri:

— Ian te uită acum şi marea.

Băiatul făcu o mutră şi mai mirată.

— O! exclamă el. De aici e cu mult mai frumoasă decât de pe stânca mea.

— Ce? Tu ai o stâncă?

— Da, jos la ţărm, însă de-acolo nu vezi decât marea, insula Rab şi Krk, apa dintre insule şi-atât; de-aici însă se vede şi marea dincolo de insule.

— Uită-te, uită-te bine. De-aici se vede până hăt-departe, foarte departe… – zise Zora.

Văzută din cetate, marea era, într-adevăr, frumoasă. Se arăta întunecată, ca o dungă neagră: asta era marea între insule. Veneau apoi falezele cafenii şi roşii, care, luminate de soarele ce scăpăta, luceau ca nişte bucăţi mari de lemn prefăcute în jeratic. Abia dincolo de ele începea marea adevărată, marea care se înfăţişa ochilor mai întâi albastră, apoi albăstruie, apoi tot mai deschisă la culoare, apoi albă şi atât de neţărmurită, încât nu mai deosebeai unde se sfârşeşte, iar deasupră-i cerul, la început siniliu,

pe urmă luminându-se treptat, până ce, coborând brusc, se contopea cu marea, ca şi când s-ar fi sfârşit totul: marea, cerul, pământul, lumea, totul, absolut totul.

Branko suspină din adâncul inimii:

— Şi aici trăiţi voi?

— Aici trăim noi – răspunse Zora simplu. Aici trăim noi de opt luni.

— La început mi-a fost frică, atunci când a trebuit să intru prin deschizătura aceea întunecoasă – mărturisi Branko. Mi-a fost frică şi când am văzut puzderia aia de dihănii.

— La toţi ne-a fost frică prima dată – îl linişti fata. Acum însă ne-am deprins şi cu dihăniile, şi cu întunericul.

— Nici prin gâr<d nu mi-ar fi trecut că voi locuiţi tocmai aici. În oraş, ştii, se spune că nu-i voie să te sui în turn. Şi se mai spune c-ar fi şi primejdios, că-n cetate bântuie stafiile.

— De locuit nu-i voie să locuim aici – spuse Zora – însă unde să ne mai adăpostim şi noi? Că-i primejdios, şi asta-i adevărat; la început am crezut şi noi că bântuie stafiile, pe urmă însă am văzut că nu era decât vântul sau vreun trunchi care trosnea sau bufniţa, iar acum – râse ea, voioasă – noi o facem pe stafiile, mai ales când vine cineva.

— Şi vine des?

— Uneori, vreun străin curios. Alteori, cineva din Seni. De aceea ne străduim în fel şi chip, ca să nu ne pomenim într-o bună zi cu vreun musafir nepoftit în văgăuna noastră.

— Dar cum naiba aţi ajuns voi aici?

Stând rezemată de parapetul larg, Zora rămase o clipă pe gânduri, apoi zise:

— Când am întemeiat banda, ne duceam traiul în tufărişul de mure. Apoi vremea s-a răcit şi ne-am mutat sălaşul prin grădini. Locuiam când sub vreun şopron, când în vreun chioşc, însă de cele mai multe ori proprietarii îşi dădeau seama că, în afară de ei, mai erau şi alţii care locuiau în acareturile lor. S-au pus, dară, să ne pândească; o dată au fost cât pe ce să ne înhaţe, altă dată un câine l-a

muşcat pe Nicola, şi Pavle a trebuit să-l omoare, mai târziu au tras cu arma asupra noastră, până când, în sfârşit, întâmplător eu am descoperit turnul şi le-am spus celorlalţi: „Hai să ne mutăm în turn”.

— Tu l-ai descoperit? întrebă Branko.

— Da, am trecut din întâmplare pe-aici şi mi-am dat seama că ar fi o ascunzătoare straşnică pentru noi, aşa că f le-am spus şi celorlalţi. Branko se ghemui pe o grindă, în vreme ce Zora continuă să povestească: La început am locuit jos, lângă fântână. O să-ţi arăt eu mâine. Acolo însă trebuia mereu să ne-ascundem când venea cineva. Mai târziu am găsit încăperea aceea lungă, unde locuim acum. Nicola, care toată ziua îşi făcea de lucru prin turn, a descoperit cu timpul hruba, scara care duce aicea sus, precum şi pe-acelea de lemn pe care le-am urcat noi acum. Ne e tare de folos, aşa mititel cum este şi nici prea grozav de puternic.

— E mai iute ca o nevăstuică – spuse Branko – şi are mare curaj!

— Mai ales gură mare! râse Zora. Să-l auzi cum sare cu gura când ne luăm la harţă cu alţi băieţi; şi mai ales când vrea cineva să ne facă vreun rău.

Branko îşi aruncă iar privirile asupra oraşului. Încet-încet, soarele cobora tot mai jos. O ceaţă străvezie învăluia casele, iar pe chei licăreau primele lumini. Sus, în turn, nu se întunecase încă, şi ei cutezară să facă doi-trei paşi mai departe.

În jurul crenelurilor se întindea un coridor larg: ducea, de la un ieşind al turnului, către celelalte. Când ajunseră la turnuleţul surpat – după spusele Zorei, în urma căderii trăsnetului – trebuiră să se caţăre cu multă luare-aminte pe nişte scânduri. Mai încolo îi pândeau mai puţine primejdii. De o parte şi de alta, coridorul era flancat de două ziduri. Zidurile aveau creneluri adânci, aşa că semănau mai degrabă cu nişte culmi zimţate decât cu nişte ziduri. Prin oricare crenel puteai să priveşti jos fără a putea să fi zărit de cineva.

În unele locuri se mai aflau şi balconaşe, făcute

înadins să poţi ieşi un pas în afară şi să-ţi roteşti privirea asupra întregului zid. În alte părţi găseai scobite în ziduri gropi mici, pline cu pământ, unde creşteau flori, tufe de agrişe, un cireş sălbatic, soc, tot soiul de bălării, mai cu seamă urzici.

Branko râse:

— Până şi tufişuri aveţi aicea sus.

Zora dădu din cap.

— Duro zice că mai-nainte, când cetatea era asediată, oamenii cultivau legume, fiindcă în gropile acestea vin din toate părţile nişte ţevi mici de apă, iar pământul dinăuntru are peste jumătate metru adâncime.

Branko tăcea, cercetând din ochi interiorul turnului. Zora se rezemă alături de el:

— Aici suntem foarte sus. Jos este o curte mare, în jurul căreia s-a clădit întreaga cetate. În mijloc se află o fântână. Trebuie să fie foarte adâncă. Se spune chiar că de la ea pleacă o galerie care duce pân' la mare.

Branko încercă să privească în jos. Zidurile groase, cenuşii străpungeau hăul, grele şi ameninţătoare. Băiatului i se păru că vor să-l tragă după ele în adânc şi se dădu repede înapoi.

— Da care-i propriu-zis numele cetăţii? întrebă el.

— Cei din Seni îi spun „Cetatea", însă ea se numeşte „Nehaigrad", iar noi îi zicem „Cetatea uscocilor".

— Mama îi spunea şi ea numai „Cetatea" – zise Branko, privind drept înainte. Să-mi explici şi mie de ce îi ziceţi voi „Cetatea uscocilor".

Zora se îndepărtă de el:

— Îi zicem „Cetatea uscocilor", fiindcă ne zicem nouă înşine „uscoci".

Branko se uită ţintă la ea:

— Vouă?

Zora se duse şi se rezemă ceva mai departe, şi atunci se văzu ce mici îi rămăseseră şi bluza galbenă, şi rochia cafenie.

— Da nouă – răspunse ea, hotărâtă – fiindcă şi noi vrem să fim tot atât de viteji ca uscocii.

— Da eu n-am prea auzit vorbindu-se despre ei – spuse Branko.

Mirată şi nemulţumită, Zora îşi scutură coama-i roşie.

— Cum?! Un băiat din Seni să nu ştie cine au fost uscocii?

— A, acum mi-aduc aminte că taică-meu mi-a povestit parcă ceva despre ei. Da, da, mi-a cântat şi la vioară un cântec cu uscocii. Stai, poate mi-l amintesc. Şi începu:

Frumos e-n largul mării… Se scaldă-n roşu-viu fregata, Uscocilor, fiţi gata!

Zora prinse şi ea să cânte. Tot în doi cântară mai departe:

Zvoneşte valul depărtării.
Fac zid, trăsnesc rafale.
Hultanul ţipă în văzduhuri…
Vâslim zburând ca nişte duhuri
La nave. Printre pale.
Voioşi lăsăm pământul.
Când steag turcesc se-aiată-n iar guri
Sau, din Veneţia, catarge.
Noi îi izbim ca vântul!

Zora, care cântase cu patimă, continuă lămuririle:

— Uscocii erau cei mai vestiţi cavaleri, navigatori şi căpetenii de oşti de pe întinsul Adriaticii. Du-te la biserica Sfântul Francist, acolo odihnesc ei înmormântaţi sub lespezi mari de piatră, şi pe lespezile acelea poţi citi faptele vitejeşti şi luptele lor.

— Acolo am fost eu botezat – spuse Branko.

— Păi dacă-i aşa, cu atât mai rău că nu ştii nimic despre ei. Timp de mai multe veacuri, au fost cei mai de seamă eroi ai Croaţiei. Ei au durat zidurile din jurul Seniului. Tot ei au înălţat şi cheiul, şi cetatea Nehaigrad şi, vezi tu, acolo departe, culmea aceea rotundă? Şi fata arătă spre o stâncă având forma unui trunchi de con dominând oraşul.

Branko încuviinţă printr-un semn.

— Acolo sus mai aveau o cetate: cuibul lor de vulturi. Dacă vrăjmaşii veneau puzderie, ei se retrăgeau în cuibul

acela de vulturi. Însă numai de vreo trei-patru ori s-au retras acolo sus; în rest, totdeauna i-au bătut pe vrăjmaşi.

— Aş vrea să-mi povesteşti mai multe despre ei – stărui Branko.

— I-au învins şi pe veneţieni, şi pe turci, s-au mai războit şi cu ungurii, şi cu imperiul german; printre ei se afla şi o tânără domniţă, care pleca întotdeauna cu bărbaţii la luptă; era la fel de vitează ca şi ei; ba se povesteşte că s-a dovedit chiar mai vitează.

Zora strălucea toată când spunea asta. Nu se mai uita la Branko, ci privea ţintă către cuibul de vulturi, unde soarele tocmai scăpăta, mândru şi învăpăiat.

Branko ar fi vrut să-i mai pună şi alte întrebări, dar răsări Duro. Pesemne că stătea de mult în spatele lor şi asculta, deoarece ieşi foarte calm dintr-o nişă şi nimic nu vădea că urcase atâtea scări. Avea un aer ursuz, aproape furios.

— De jumătate de ceas vă caut – mormăi el.

— I-am arătat lui Branko cetatea – se dezvinovăţi Zora – iar acum îi povesteam despre uscoci.

Duro îl privi supărat pe Branko:

— Ar fi putut să facă ceva mai folositor. Între timp a trebuit să gătim noi mâncarea.

— Odată şi odată, tot trebuia să vadă şi el cetatea – spuse Zora, apăsat. Haide, Branko, am isprăvit – încheie fata, făcându-i semn băiatului. Apoi, adresându-se lui Duro: Şi pe urmă mi-e şi foame…

Copiii o luară înapoi, căţărându-se pe aceeaşi cale lungă. Ajunşi în încăperea unde hălăduia bufniţa, Zora se pregăti să sară, Duro însă o reţinu:

— Stai o clipă! Cred că s-a cărat…

Într-adevăr, dihania sinistră nu se mai vedea ghemuită în colţul ei, totuşi în aer stăruia încă un miros greu. De asemenea, mulţi lilieci îşi luaseră zborul. Mai atârnau doar ici şi colo prin încăpere, dar şi aceştia băteau din aripi, gata-gata să se desprindă.

Intrară în încăpere. Zora adulmecă:

— Miroase a ouă.

— Am făcut ochiuri la capac – zise Duro.

Pavle şi Jsficola şedeau jos pe pardoseală. Tigaia cu ouă se afla între ei.

5

— Da’ ştiu că aţi zăbovit! ocărî Nicola. La fel şi Duro, care a plecat în căutarea voastră. Noi între timp am început să mâncăm.

— De n-aş fi fost cu ochii-n patru – se bâlbâi Pavle, tulburat – Nicola ar fi halit tot!

— Ba tu! i-o reteză Nicola şi, întorcându-se către Zora, adăugă: A trebuit să-i dau cu lingura peste bot!

— Mincinosule! zbieră vlăjganul, furios. Ba eu lui! Că 4 era să-i strivesc degetele.

Vrând să-l potolească pe Pavle, Zora îl bătu pe umăr:

— Las că ştiu eu cine umblă cu şoalda!

Nicola clipi din ochi:

— Şi eu ştiu.

— Dar ia arătaţi-mi, mă rog, ce-a mai rămas în tigaie – se răsti Duro.

Pavle ridică iute capacul: mai erau cinci ouă.

— Câte au fost? întrebă Zora.

— Zece – răspunse Pavle.

— Vai! suspină Nicola, făcând pe spăsitul. Te pomeneşti c-oi fi mâncat eu unul mai mult... Credeam că sunt cincisprezece: trei de căciulă.

Zora îl ameninţă cu pumnul:

— Pentru isprava asta mâine ai să capeţi un ou mai puţin.

— Foarte bine – se resemnă pe loc Nicola şi continuă râzând: Aşadar, mâine... Păi astea au fost ultimele. Mâine niciunul din noi nu capătă nimic.

Cei trei se aşezară în jurul tigăii. Lui Branko 1 se dădu lingura lui Pavle – o lingură de lemn, iar Nicola îi întinse o felie groasă de pâine.

Duro şi Zora primiră şi ei câte o bucată, apoi fata împărţi ochiurile în trei porţii după care împinse, mai întâi către Duro, apoi către Branko, partea cuvenită.

Branko începuse să muşte din pâine şi tocmai voia

să-şi ia şi porţia de adineauri, când Duro îl opri cu un gest:

— N-ai intrat tu ultimul?

— Aşa cred – răspunse Branko.

Duro arătă cu capul îndărăt:

— Intrarea a rămas neastupată şi totdeauna ultimul trebuie s-o închidă.

Branko, amintindu-şi vorbele Zorei cu privire la cât de important este să se închidă orice coridor din cetate, îşi vârî pâinea în buzunar şi sări de la locul său. Pavle se ridică şi el:

— Tu n-ai mâncat, Branko. Las că mă duc eu.

Duro îl privi chiorâş:

— De când, mă rog, un uscoc liber slujeşte la altul? Ultimul trebuie să închidă coridorul, nu tu! şi îl trase înapoi pe Pavle, silindu-l să stea jos.

Deşi îi venea greu, cu mâna lui oblojită, să facă treaba asta, Branko împinse bolovanul în dreptul deschizăturii şi se întoarse apoi la locul său. Între timp, Duro isprăvise de mâncat şi se trântise pe spate. Zora însă s-ar fi zis că-l aşteptase, fiindcă-şi mai ţinea felia de pâine în mână.

— Hai, vino acum! Pavle împinse spre el o piatră pe care să se aşeze.

Branko luă loc şi îşi scoase pâinea din buzunar, însă când să întindă mâna după porţia lui de ouă, ia-o de unde nu-i: tigaia era goală. Băiatul se bucurase atâta la gândulcă o să mănânce ochiuri, încât făcu o mutră lungă şi consternată.

— Ce ai? îl întrebă Zora.

— Nu mai e nimic în tigaie…

— De astă dată nu-s eu vinovatul! strigă Nicola.

— Şi nici eu – se jură Pavle.

— Atunci pesemne că mi-s eu – se amestecă Duro, stând trântit pe spate. Da, eu sunt, cu siguranţă că eu sunt! Cred c-am uitat că suntem cinci şi mi-am zis că şi ultimul ou e tot al meu.

Supărat, Branko îl privi ţintă pe Duro, Pavle se uită încruntat la tovarăşul său. Zora, la rându-i, furioasă, luă

oul de pe felia ei de pâine şi zise:

— Uite, ia-l pe-al meu. Şi-l puse pe bucata lui Branko. Mie azi nu prea mi-e foame.

Duro îşi dete seama că toţi erau de partea lui Branko, şi nu a lui. Asta-l făcu să sară în sus.

— Şi-aşa mâncăm pe sponci – se jelui el – iar eu nu mă pot sătura ca lumea chiar şi fără musafirul nou venit. Haideţi să facem rost de ceva pe cinste!

— Unde? întrebară Nicola şi Pavle într-un glas.

— Veniţi şi nu mai întrebaţi atâta!

— Ah! exclamă Nicola, stârnit de Duro-Stai că vin!

Pavle sări şi el în sus:

— Şi eu!

— Mergem cu toţii – adăugă Duro.

— Şi chiar n-ai de gând să ne spui unde? îl întrebă Zora.

Însă Duro şi ajunsese la scară:

— O să vă spun numai după ce-om fi afară.

Capitolul 6

Hoţii de găini, dar Branko refuză să se amestece

Se scurse mai bine de o jumătate oră până ce banda coborî scara, se târî de-a lungul nesfârşitului coridor şi ajunse din nou sub cerul liber. Branko era ultimul, dar Zora îl aştepta. Ba chiar îl ajută să astupe intrarea în hrubă. Când se ridicară în picioare, uitându-se în jur după ceilalţi, nu mai văzură pe nimeni.

Zora trase cu urechea un răstimp.

— Sunt tocmai prin grădini – spuse ea şi o rupse la fugă.

Fata alerga sprintenă şi, deşi desculţă, călca de-a dreptul pe pietre, peste ierburi, cioburi şi spini.

Vedea la timp orice obstacol, cu toate că începuse să se întunece de-a binelea. Mătura cu rochiţa vârfurile gardurilor, sărea peste gropi, încăleca iute îngrăditurile, iar Branko abia-abia putea să se ţină pe urmele ei.

După câteva minute îi ajunseră pe ceilalţi. Duro se afla mereu în frunte. Pavle alerga mai greu, dar tot repede, ţinându-se la un pas de tovarăşul său. Nicola era al treilea.

Banda ajunse la şosea, o traversă şi goni mai departe. Ca o haită de lupi, măturau totul în cale, urcând şi coborând colnicele mereu cu aceeaşi iuţeală. Pe Branko îl cam obosise această goană. Niciodată nu alergase cu atâta îndârjire. Goniră o clipă pe ţărmul mării şi se lipiră de stânci, fiindcă trecea cineva pe şosea, iar ei se fereau de orice străin.

Nu era însă decât o pereche de îndrăgostiţi; Duro fluieră uşor şi banda se aşternu din nou la drum. Se târâră mai departe de-a lungul falezei, săriră din stâncă în stâncă. Sub ei plescăia apa. Pe cer strălucea luna, şi stropii împroşcaţi în toate părţile străluceau în mii de culori.

Tăiară şoseaua pentru a doua oară, străbătură câteva mici ogoare pietroase, arate rudimentar, se strecurară ca nişte umbre printr-o veche carieră de piatră, şi numai când se văzură sus, la marginea unei livezi, Duro se opri.

— Vedeţi casa de colo, jos, pe ţărmul mării? întrebă el, arătând spre un golf care intra adânc în uscat.

Copiii încuviinţară cu un semn.

— Acolo sunt găinile. Le-am văzut ieri. Nicola să se posteze aproape de şosea. Noul venit – el nu-i rostea numele lui Branko – să rămână aici sus, lângă pomi. Dacă vine cineva, huhuiţi de trei ori ca bufniţa, da nu prea tare. Pavle, Zora şi cu mine coborâm jos, în curte, şi facem rost de o găină.

Toate astea le lămuri scurt şi pe un ton aproape poruncitor, iar până s-apuce vreunul să obiecteze ceva, el şi începuse să coboare, în timp ce Zora şi Pavle îl urmau.

Branko, care rămase în urmă, abia îi ajunse. Nicola îi şopti:

— Ei sunt colo jos, la casa aceea; vor să şterpelească o găină… Eu stau să păzesc la şoseaua din vale, şi tu aicea sus.

Branko se mulţumi să dea din mână; Nicola se pregăti s-o ia din loc, dar deodată se întoarse:

— Stai! spuse el. Dacă se-ntâmplă să vie cineva, trebuie să huhuim ca bufniţa. Tu ştii să faci ca bufniţa?

Branko se trânti jos. Era zdrobit de atâta alergătură.

— O să-ncerc – gâfâi el.

Stătea lungit într-un tufiş de levănţică. Inima îi bătea să-i spargă pieptul. Nicola se mai uită o dată spre el, apoi se dădu de-a dura pe povârniş, dar numai până la şosea.

Ceilalţi mai alergară o bună bucată de vreme, şi abia la vreo sută de metri de casă Duro o luă la pas.

— N-o fi vreun câine pe-aici? şopti Zora.

— Cred că nu – răspunse încet Duro.

— E întuneric beznă – şuşoti iar fata.

Duro arătă spre mare:

— Acolo-i lumină. Cred că-s duşi la pescuit.

Casa era înconjurată de-un zid de piatră crăpat ici-colo, în spatele căruia creşteau tufişuri dese şi un smochin bătrân. Duro sări uşor zidul, apoi se strecură către casă.

Casa nu era prea mare. Fusese clădită din pietre larg îmbinate între ele şi era dată cu var numai pe partea ce privea spre mare, acolo unde se deschideau şi ferestrele.

Se apropiară de o stivă de lemne, unde atârnau nişte năvoade.

— Năvoadele-s aici. Te pomeneşti c-or fi acasă... – şopti iar Zora.

Duro o linişti:

— Păi atunci ar fi şi luntre aici. Că doar le-am văzut ieri. Nici vorbă că-s plecaţi de-acasă.

Copiii lunecară furiş ca nişte vulpi, dând ocol casei, în spatele ei aflară acaretul sărăcăcios.

— Cu siguranţă că aici sunt găinile – murmură Duro, strecurându-se mai departe.

Traseră un zăvor şi intrară înăuntru. Pretutindeni în încăpere zăceau cutii, unelte de pescuit, o ancoră veche şi bulendre risipite talmeş-balmeş.

Duro adulmecă:

— Nu prea-mi miroase a găini!

Zora iscodi şi ea prin toate ungherele, când îl auzi pe Pavle în spatele ei:

— Veniţi! Grajdul e în dosul grădinii, în partea cealaltă.

Ocoliră gardul micii grădini de legume, unde

creşteau trandafiri, iasomie şi câteva tulpini de floarea-soarelui ale căror tipsii păreau, în lumina lunii, nişte discuri mari de argint.

În dosul grădinii se afla încă o colibă, mai încăpătoare decât cea de lângă casă. Pavle, care o cercetase furiş, deschise uşa. La început, nici aici nu dădură peste orătănii, ci doar o capră se ridică de jos, îi privi mirată şi se porni să behăie tare.

— Da taci odată, afurisito! ocărî cu glas coborât Pavle.

Însă behăitul animalului prinse bine, deoarece începură să se foiască şi găinile. Stăteau cocoţate sus, pe o stinghie.

Erau şase orătănii, şi aşa de nătânge şi pline de uimire se uitau în jos, că parcă n-aşteptau decât să fie luate ca din oală.

— Ai adus sacul? îi şopti Duro lui Pavle.

— Ba bine că nu – răspunse găliganul, scoţându-l din sân, unde-l ţinuse ascuns.

Între timp Zora, care se căţărase pe un hârdău, înşfăcă de picioare o găină şi o trase jos. Pasărea bătu din aripi şi cotcodăci jalnic, în vreme ce capra se porni din nou să behăie, aşa încât pe Duro îl năpădi frica.

— Au să ne prindă – îngână el şi se şi îndreptă spre uşă.

— Aiurea! replică Pavle, liniştit, luând din mâna Zorei găina care cotcodăcea într-una şi vârând-o în sac. Când văzu că şi Zora dă să plece, zise tare mirat: Păi crezi că-i de-ajuns?

— E mai cuminte să plecăm – răspunse fata, urmându-l pe Duro.

Pavle se mai uită o dată la găini: orătăniile se vârâseră una într-alta şi se cufundaseră iar în somn. Găliganul îşi trecu mâna peste faţă: „Ce-i drept, două ne-ar prinde mai bine decât una ” – se gândi el – însă cum Zora tocmai îl chema, se grăbi să iasă afară.

Duro se şi afla la zid.

— Ne-au auzit, nici vorbă că ne-au auzit şi se întorc

acasă. Dacă nu vă grăbiţi, pot să ne înhaţe.

Zora îşi aruncă ochii spre mare. Duro avea dreptate. La stânga „lângă smochin, o luntre era împinsă spre ţărm, iar în luntre fata zări un ins mai bătrân. Omul vâslea de zor şi iscodea cu privirea spre casă.

Fata aşteptă până ce-o ajunse şi Pavle.

— Umblă binişor şi ia seama să nu te vadă – îi şopti ea. Vor fi aici dintr-o clipă într-alta.

Se lipiră strâns de zid, şi tocmai când luntrea scrâşnea pe nisip, ei ajunseseră sus. Se târâră în patru labe, iar când se aflară în umbra primilor pomi, o luară la fugă.

Între timp, Branko îşi venise în fire. Inima tot îi mai zvâcnea în piept, însă, încet-încet, bătăile ei deveniră mai regulate şi el se simţi mai bine; se ridică mai întâi în capul oaselor, apoi în picioare.

Privi în jurul său. Cerul era spuzit de stele. Spre apus plutea, uriaşă, luna. Băiatul putea să desluşească limpede totul: merele care atârnau în pomii stufoşi, frunzele şi crengile răsucite. Întreaga lume zăcea cufundată într-un ciudat clar-obscur. Niciodată până atunci nu trăise asemenea clipă. Şi totuşi nu-i era câtuşi de puţin teamă, dimpotrivă, semiîntunericul acela avea ceva liniştitor.

Merse până la marginea livezii. Acolo jos se întindea şoseaua. Nicola nu se zărea nicăieri: pesemne că se ascunsese după tufişurile de ienupăr ce se rânduiau într-un şir lung, ca nişte soldaţi uriaşi.

De partea cealaltă a şoselei, colnicul se prăvălea abrupt spre apă. Marea se liniştise şi strălucea argintie ca faţa netedă şi nesfârşită a unei oglinzi.

Oare unde se aflau? De bună seamă că el nu mai fusese niciodată pe-aici. Văzu luntrele pe apă, văzu şi torţele pescarilor care ieşeau noaptea în larg, văzu golful cu ciudata-i arcuire intrând adânc în mal şi dintr-odată zări şi casa ce se înălţa pe ţărmul golfului. Păi asta-i casa lui moş Gorian! Branko făcu iar câţiva paşi şi privi cu şi mai multă luare-aminte.

Recunoscu totul – şi micul acaret, şi smochinul… Nici

vorbă, pe-aici mai fusese el, şi încă de multe ori. Moş Gorian era bun prieten cu taică-său, şi taică-său se ducea totdeauna la el când poposea în Seni. Era bun prieten şi cu Branko. Bătrânul fusese şi la înmormântarea maică-sii, iar Branko îşi pusese în gând ca după înmormântare să stea de vorbă cu el, însă mai târziu, acolo, pe stânca lui, uitase de tot şi de toate.

Branko se aşează iar jos. Îi veniră în minte cuvintele lui Duro: „Acolo sunt găinile, le-am văzut ieri”. Sări ca ars. Pentru numele lui Dumnezeu! N-or fi furat tocmai găinile lui moş Gorian? Ar fi vrut să alerge într-un suflet la copii, însă văzu că cei trei şi ajunseseră la şosea, că Nicola li se alăturase şi tuspatru urcau degrabă spre el.

Branko le ieşi în întâmpinare:

— De la casa aceea de jos veniţi?

Duro îl îmbrânci furios:

— Da, de-acolo, şi nu mai întreba atâta. Suntem urmăriţi – şi zbură ca o săgeată pe lângă el.

Zora, Nicola şi Pavle continuau să alerge, aşa încât lui Branko nu-i rămase altceva de făcut decât să-i urmeze.

Banda goni iarăşi peste câmpuri, livezi şi pripoare, şi abia când ajunseră între stâncile ocrotitoare ale carierei de piatră Duro se opri.

— Aici suntem la adăpost – i se adresă el lui Nicola, apoi către Branko: Postează-te sus pe creastă şi fii cu ochii-n patru!

Branko însă se apropie:

— Te-am mai întrebat o dată dacă aţi fost acolo jos, la casa aceea de pescar.

— Şi eu ţi-am răspuns – se stropşi Duro – iar tu ai înţeles foarte bine ce ţi-am spus.

— De-acolo aţi furat?

Pavle ridică în sus sacul

— O găină!

— Ştiţi voi că cel căruia i-aţi furat găina e un pescar foarte sărac şi că, pe deasupra, mai mi-e şi prieten?

Duro, care-i luase sacul lui Pavle, râse:

— Când ne îmboldeşte foamea, furăm de unde putem.

N-avem cum să-ntrebăm dinainte dacă omu-i sărac sau bogat.

Mirat de atacul lui Branko, Pavle îşi ridică în sus mâinile lui greoaie, apoi spuse:

— Şi nici măcar nu era singura găină pe care o avea. Mai erau şase acolo.

— Şase!… se oţărî Branko, şi mai furios. Karaman are pe puţin trei sute. Dacă e să furaţi, atunci furaţi de la el!

Nicola fluieră:

— Karaman are un câine.

Duro râse din nou:

— Lasă-l pe el să se ducă mâine şi să fure de-acolo o găină.

— 1626

Batjocura îl înfurie şi mai abitir pe Branko:

— Eu socotesc că sunteţi uscoci şi că vreţi să fiţi la fel de viteji ca şi aceia care odihnesc în biserica Sfântul Francisc. Dar sunt încredinţat că niciodată un uscoc n-a prădat un om sărman, şi mai cred că niciodată un uscoc nu s-a temut de un câine. Fulgerând-o şi pe Zora cu o privire mânioasă, adăugă: Şi nicio uscocă.

— Şi mă rog ce pofteşti? se răsti ea, apropiindu-se.

— Ce poftesc? Poftesc să-i ducem numaidecât lui moş Gorian găina înapoi, şi dacă n-aveţi voi curajul să faceţi treaba asta, o s-o fac eu, şi-apoi mergem la Karaman, bogătaşul, şi luăm de-acolo altă găină.

Zora îl privi fără să scoată o vorbă. Pavle făcu numai „Hm, hm”, iar micul Nicola nu zise nimic.

— Vreţi, sau nu vreţi? îi fulgeră Branko.

— Poftim şi ia-ţi găina! spuse Duro, batjocoritor. Du-i-o înapoi! şi aruncă orătania la picioarele lui Branko.

Băiatul se aplecă s-o ridice, dar se mânji de sânge.

— Ai omorât-o! strigă el şi vru să sară la Duro, să-l înhaţe de gât.

Duro râse:

— Măi prostule, păi asta face toată lumea cu orice găină înainte de a o frige. Pavle, jumuleşte-o! continuă el, liniştit. Nicola şi cu mine ne ducem să căutăm lemne. Zora

face focul, iar tu, ţi-am mai spus o dată, tu trebuie să te duci acolo sus şi să fii cu ochii-n patru. Uscocii sunt datori să asculte când căpetenia lor le dă poruncă.

— După câte ştiu, Zora e căpetenia bandei. Branko tremura de furie din cap până-n picioare.

— Aşa e – răspunse Duro. Însă când unul din noi are o propunere pe care o primesc toţi, atunci el este căpetenia şi ceilalţi l-ascultă.

Ochii lui Branko săgetară din nou ochii Zorei:

— I-adevărat?

Zora încuviinţă din cap.

Branko îşi aţinti iar privirea spre găină. Pavle o şi jumulea. Nicola adusese lemnele. În curând aveau s-o frigă şi s-o mănânce. Oricum, nu mai era nimic de făcut. Găina lui moş Gorian împărtăşea soarta tuturor găinilor. Aşa că Branko se îndreptă spre malul carierei de piatră, aşa cum îi poruncise Duro.

Zora, care îi urmărise privirea, dar o interpretase greşit, îi strigă din urmă:

— De îndată ce-i gata, te chemăm sau îţi trimitem şi ţie o bucată acolo sus.

Branko se întoarse brusc:

— Nu vreau nicio fărâmă din găina asta! Nimic. Din găina lui moş Gorian nu pun nicio fărâmă în gură!

Ajuns sus, se rezemă de un frasin bătrân şi privi ţintă înainte. Furia îi mai clocotea în inimă, însă nu numai împotriva lui Duro, de care se încredinţase pe deplin că-i era şi că-i va rămâne duşman, ci şi împotriva lui Pavle şi a lui Nicola, ba chiar împotriva Zorei şi a lui însuşi. Şi nici măcar nu putea să spună de ce strânge din dinţi cu atâta îndârjire, că dinţii scrâşneau. Desigur că atunci când a furat găina, banda n-avea de unde să ştie că moş Gorian este un om sărac şi că, pe deasupra, mai e şi prieten cu el şi cu taică-său. De asemenea, copiii nu puteau să-şi închipuie că Branko – şi de lucrul acesta şi-a dat limpede seama – mai are încă mustrări de cuget când e vorba de furat. El însuşi devenise hoţ, şi Zora tot ca hoţ îl scăpase din închisoare. Pe lângă asta, copiii flămânzeau şi trebuiau

să mănânce, şi dacă n-ar fi furat, nimeni nu le-ar fi dat nimic în Seni – Branko o ştia prea bine.

Însă oricât ar fi sucit-o el pe o parte şi pe alta, oricât ar fi cumpănit cuvintele, ceva suna fals, undeva în gândurile sale se mai căscau prăpăstii. În cele din urmă hotărî măcar atâta: să îndrepte cele întâmplate. Da, asta trebuia negreşit s-o facă! în noaptea următoare se va duce la bătrânul Karaman şi, chiar de-ar avea o duzină de câini, o să-i fure o găină. Ba nu, chiar două găini! Şi le va duce în coteţul lui moş Gorian. După ce gândul acesta i se închegă bine în minte, se mai linişti şi începu să se plimbe încoace şi-ncolo.

Între timp, de jos se auzi zgomot de lemne sparte; cineva scăpără un chibrit şi flăcările se înălţară în văzduh.

— Ia seama – îl ocări Duro pe Nicola – focul poate fi văzut de oriunde.

Pavle şi Zora se aşezară dinaintea focului, aşa că lumina lui nu se mai desluşea atât de limpede.

După un răstimp, aroma fripturii răzbătu până sus, la el. Mirosea plăcut. Branko adulmecă cu nesaţ. De multă vreme nu mai mirosise şi nici nu mai mâncase ceva atât de bun; şi-l scormonea o foame, că începu să-l doară stomacul. Dar îşi puse în gând să rămână tare. Nu, din găina asta n-o să se înfrupte.

Se ivi Pavle, cu un hartan în mână.

— Uite, ţine o bucată.

— Doar i-am spus Zorei că nu-mi trebuie nicio fărâmă din găina asta – răspunse Branko, răstit. N-ai decât să mănânci tu porţia mea.

Pavle clătină din cap:

— Zora mi-a spus răspicat să ţi-o dau ţie.

— Spune-i şi tu tot atât de răspicat că nu primesc! se răţoi Branko, furios că mirosul îmbietor aproape-l ameţise.

— O să-i transmit – şi Pavle îşi dete drumul devale.

După câteva minute urcă chiar Zora până la el.

— Eşti un prost – îl dojeni ea. Ţi-a mâncat Duro porţia.

— Foarte bine! mârâi Branko. Doar el a furat găina.

Fata îl privi o clipă, nemulţumită:

— Ba noi toţi am furat-o. Bagă-ţi bine în cap asta. Şi-acum, vino! Trebuie să plecăm.

Între timp Pavle stinsese focul. Duro azvârli oasele şi plecară.

De astă dată Zora mergea în frunte; ea alerga şi mai repede decât Duro, aşa că după o jumătate ceas se aflau în faţa cetăţii.

Fata tocmai dispăruse în hrubă, Pavle şi Duro, la fel; deodată Duro întoarse capul şi-i spuse lui Nicola:

— Nu uita să te duci la brutar.

Puştiul încuviinţă printr-un semn, apoi i se adresă lui Branko:

— Vii şi tu cu mine?

— Încotro?

— Să aducem pâine din oraş.

— Şi pe-asta o furaţi?

Nicola râse;

— Nu, asta o fură alţii pentru noi.

— Cine anume?

Nicola râse şi mai tare:

— Brutarul.

Branko îl îmbrânci cât colo pe puşti:

— Minţi!

— Nu, nu. Hai vino, o să-ţi povestesc…

Strecurându-se amândoi, coborâră din nou dealul şi se târâră prin albia Potocului; era adâncă, iar malul celălalt se ridică şi mai abrupt. În timp ce se târau astfel, sprijinindu-se şi trăgându-se unul pe altul, Nicola începu să-şi depene povestea:

— Pâinea o căpătăm de la Curcin burtosul.

— De la el?! îl întrerupse Branko. Păi pe-ăsta îl cunosc şi eu.

— Suntem prieteni la toartă – continuă Nicola. E mult de-atunci. Să tot fie trei luni de când noi îi furam pâinea. Odată stam ghemuit în coridorul casei lui şi-l aşteptam să sosească cu pâine proaspătă; n-am fost însă destul de iute de picior şi m-a prins. Gândeam că s-a zis cu mine! „Curcin

o să mă ia de guler şi-o să-mi tragă o mamă de bătaie; pe urmă o să-l cheme pe Begovic, care o să mă cinstească cu încă un rând de bătaie şi o să mă bage la başcă”. Dar Curcin mi-a zis doar atât: „Aşadar, tu eşti hoţul”. Mă sfredeli cu privirea un răstimp, apoi spuse: „Hm, nu prea arăţi tu a om care fură de plăcere. Ia poftim mătăluţă la mine în odaie, şi când termin cu treaba, o să stăm de vorbă”.

Fireşte că eu am înţeles lucrurile aşa cum le-ar înţelege oricare din noi. Mi-am zis: „Vrea mai întâi să isprăvească, poate, cu căratul pâinii… Sau poate vrea să-l aducă pe Begovic… sau să-şi facă rost de un ciomag”. În orice caz, nicio clipă n-am crezut în vorba lui prietenoasă şi, în sinea mea, mă simţeam ca toţi hoţii prinşi asupra faptei. Nici nu-mi trecea prin minte s-aştept liniştit, îmi umbla gândul să găsesc un tertip şi să ies din odaia unde mă vârâse. Mi-am rotit ochii jur-împrejur. Era o odaie veche, cu un cuptor de pâine, preschimbată acum în cămară de făină. Dinaintea mea se arcuia cogeamite cuptorul, la dreapta se rânduiau sacii plini cu făină, iar la stânga o masă veche de frământat aluatul şi câţiva saci goi. Încolo, nu mai aveai ce vedea decât uşa, care era încuiată, şi o ferestruică, aşezată foarte sus şi apărată cu plasă de sârmă.

Mi-am aruncat ochii spre ea şi mi-am zis că aş putea desface plasa. Dar cum naiba s-ajung până acolo? Am încercat să urnesc din loc copaia de aluat, ca s-o împing sub fereastră. Era prea grea. Am vrut să târăsc într-acolo un sac cu făină, dar era şi mai greu. M-a cuprins deznădejdea, şi fiindcă burtosul de Curcin zăbovea, deznădejdea mea creştea clipă de clipă. În cele din urmă a sosit. Mă mai gândisem că, atunci când o să intre el, m-aş putea strecura printre picioarele lui, însă a intrat atât de repede şi atât de puţin a crăpat uşa, încât mi-a fost cu neputinţă. S-a întors apoi să încuie uşa pe dinăuntru, mi-a făcut cu ochiul şi mi-a zis: „Asta nu pentru tine o fac, ci pentru nevastă-mea”. Eu n-am priceput vorbele lui şi l-am privit mai departe neîncrezător.

S-a aşezat pe un sac cu făină şi m-a chemat la el. Eu m-am apropiat încetişor. „Ei, copilul meu – zise el, cât mai prietenos cu putinţă. Ia spune-mi tu mie, de ce-mi furi mereu pâinea?” Pe jumătate îndârjit, pe jumătate înspăimântat, i-am răspuns: „Fiindcă mi-e foame”. „Părinţi n-ai?” m-a întrebat. „Nu”. „Şi nici bunici?” Am spus iarăşi: „Nu”. Şi-apoi: „Niciunul din noi n-are părinţi, nici ceilalţi pentru care fur pâine”. „Cum adică? a zis el. Sunteţi mai mulţi?” „Patru” – am răspuns eu, prinzând un pic de inimă.

Îşi trecu de câteva ori mâna-i latră şi albă peste obraz apoi îşi mângâie şoldu-i zdravăn, după care îmi vorbi aşa: „Da, într-adevăr, n-ai mutra unuia care fură pâine de plăcere. Uite, am să-ţi spun ceva. Zilnic pregătesc un coş cu pâine veche, pe care nevastă-mea i-l dă lui Brozovic pentru porcii lui, iar pentru treaba asta el o cinsteşte când şi când cu câte-o sticlă de rachiu. Ce face ea cu rachiul, habar n-am. Sau îl bea, sau îl dă altora. Părerea mea e că mai multă nevoie de pâine aveţi voi decât porcii. Eu pun în fiece dimineaţă coşul aici înăuntru, la cinci fix. De la ora cinci puteţi să luaţi din coş câtă pâine vreţi... însă numai până la şapte. La şapte, nevastă-mea o duce lui Brozovic. Aşadar, să nu întârziaţi. Ne-am înţeles?” Nicola îl privi pe Branko, luminat la faţă: Mi-a întins chiaşi mâna. De-atunci luăm în fiecare dimineaţă pâine de la Curcin, şi nu e totdeauna numai pâine veche. Nicola închise un ochi în semn de desfătare: Câteodată, când pâinea s-a copt „Curcin ne pune în coş chiar şi franzelă caldă.

Copiii ajunseră lângă un zid scund. Se căţărară pe el, de-acolo pe-un acoperiş, apoi coborâră într-o curte: era curtea brutăriei.

— Ai grijă şi umblă încet – îi atrase el atenţia lui Branko. Trebuie să trecem prin toată casa.

Apasă pe clanţa unei uşi, deschise şi iată-i într-un coridor lung, unde îi izbi un miros plăcut de pâine proaspătă.

— Aici e.

Puştiul deschise încă o uşă şi-l trase pe Branko înăuntru.

Încăperea arăta întocmai cum o zugrăvise Nicola. Coşul de pâine semăna cu o copaie lungă şi era plin de chifle uscate, jimble şi resturi de cozonac. Nicola adulmecă:

— Vezi? Şi luă din coş o pâine: Asta-i proaspătă. Hai, burduşeşte-ţi buzunarele.

Trebuiau doar să-şi mai îndese în sân câteva bucăţi de pâine, când uşa se deschise larg, dintr-o izbitură, şi cineva strigă tare:

— Hoţii! Hoţii! apoi uşa se trânti iarăşi cu pocnet, cheia se învârti de două ori în broască şi vocea continuă să strige: Hoţii! Hoţii!

De spaimă, Nicola rămase cu gura căscată şi lăsă să-i cadă pâinile pe care le ţinea în mână.

— Asta-i nevasta meşterului – bâigui el, jalnic. Vai, Doamne, s-ar putea s-o păţim urât!

— Chiar aşa de rea e? întrebă Branko, mai puţin speriat.

— Meşterul mi-a spus că-i mai rea decât dracu' şi să ne ferim să nu cumva să ne prindă.

— Ce facem acum? Branko îşi roti privirea în toate părţile.

— Nimic – se tângui Nicola. Nu mai avem nimic de făcut.

Între timp, nevasta brutarului, ţipând întruna, se repezi în încăperea unde se cocea pâinea.

— Curcin! strigă ea. Da' tu, omule, n-auzi?

— loc pâinea – răspunse meşterul. Ce s-a întâmplat?

— Sunt hoţi în cămara cu făină; eu strig de-mi scuip bojocii, şi tu nu te mişti.

— În cămara cu făină? repetă arar Curcin, care bănuia cine poate fi acolo. Păi ce naiba să fure din cămara cu făină?

— Tu, vezi bine, trăieşti pe altă lume! în fiece dimineaţă dispare o parte din pâinea veche. La început nu-mi venea să cred. Mă gândeam şi eu: „Cine să fure pâine veche în Seni?" Apoi mi-am zis că o fi vreo pisică, dar am cântărit pâinea. Seara erau unsprezece pfunzi, iar a doua

zi dimineaţă numai nouă. Ce cogeamite de pisică e aia ca să fure doi pfunzi?!

— Or fi şobolani? mai tărăgăni meşterul vorba, scoţând pâinea caldă din cuptor.

— Şobolani! Nătăfleţule, doar ţi-am spus adineauri că sunt hoţi înăuntru! M-am aşezat la pândă. Au venit sărind peste zid. I-am auzit cu urechile mele. Am deschis o clipă uşa la cămara cu făină. Sunt două puşlamale. I-am văzut cum mă vezi şi te văd, apoi am încuiat repede uşa şi am strigat după tine.

— Doi, ai zis? făcu brutarul. Hm! mormăi el, frecându-şi mâinile albe una de alta, şi-apoi de pantaloni. Ia să văz şi eu.

Coborî tacticos de la cuptorul lui, gândindu-se cum să facă să-i libereze din cămara cu făină pe cei doi băieţi – căci nu puteau să fie decât ei – fără ca tertipul să sară-n ochi nevesti-sii. Deodată începu să-şi frece mai iute mâinile.

— Doi, ai zis? repetă el.

— Doi, omule, doi! Doi vlăjgani zdraveni!

— Hm! Curcin rămase locului. I-aici ucenicul?

— Nu. Doar ştii şi tu. La vremea asta e plecat cu primul rând de pâine.

— Atunci mai bine bate-ntâi darabana la prăvălia lui Brozovic, ca să-mi trimită ajutoare. La urma urmei, doi vlăjgani zdraveni sunt în stare de orice!

— Foarte bine – încuviinţă femeia. Am plecat! îşi încinse repede un şorţ dinainte, fiindcă era numai în cămaşă şi cu halatul de noapte, şi o tuli în stradă.

Între timp, Curcin descuie iute cămara cu făină. Fireşte, cei doi băieţi stăteau lângă copaie. Nicola, care între timp îşi culesese pâinile de pe jos, se uită jalnic la Curcin. Branko, ceva mai liniştit, stătea în spatele lui.

— Mare bucluc pe capul nostru! spuse brutarul. Prin curte nu puteţi ieşi, fiindcă jumătate din vecini sau şi trezit din somn la zbieretele nevesti-mii; în stradă, iar nu se poate. Ce ne facem? Pe unde scoatem cămaşa? Deodată

(îl fulgeră un gând. Râse pe înfundate şi se îndreptă

în vârful picioarelor spre cuptor: Poate că puteţi ieşi pe-aici… Da, nici vorbă – se lumină el. Aici e şi hornul cel vechi. Deci curaj, băieţi! Şi deschise larg uşa cuptorului.

„Cei doi ştrengari şovăiră văzând gaura aceea neagră.

— Hotărât lucru că la Begovic nu-i mai frumos! continuă Curcin. Şi-atunci s-a zis şi cu pâinea! Aşadar, la plimbare, în cuptor!

— Da, dar cum o să ieşim afară? întrebă Nicola, încă temător.

— Intraţi, intraţi numai… Nu simţiţi că vine de sus aer curat? După ce vă târâţi vreo trei metri în cuptor, daţi de un horn. E destul de larg, şi chiar un om în toată firea, dacă nu-i prea gras, poate s-o ia în sus, târându-se înăuntrul lui. În pereţii hornului sunt înfipte scoabe de fier, iar sus are o deschizătură atât de mare, încât puteţi ieşi uşor pe brânci afară. Şi-atunci sunteţi chiar deasupra Potocului. Vă daţi drumul de-a dura pe acoperiş şi iată-vă scăpaţi.

— Mulţumim, meştere! Branko se şi furişă în cuptor.

Curcin îl înşfăcă de pantaloni:

— Ia stai niţel, nu eşti Branko?

Branko îşi încorda muşchii feţei.

— Da, eu sunt.

— Ai fost şi pe la maţe-fripte? Mi-a povestit Iosip că te-au trimis la alde bunică-ta.

— Bunica nu m-a vrut – răspunse Branko. Chiar a doua zi m-a zvârlit afară.

— Vrăjitoarea dracului! bodogăni Curcin, supărat. Las că asta i-o spun eu.

Între timp Nicola intrase şi el târâş în cuptor, iar brutarul închise uşa.

— Hei! îl auziră băieţii strigând. Pesemne că deschisese iarăşi uşa cuptorului. Mâine vă-ntoarceţi aici pe-acelaşi drum. Nici vorbă că de azi înainte baba mea o să încuie uşa încă de cu seară. Staţi, cred că şi mai bine ar fi să vă pun pâinile de-a dreptul în cuptor; în felul ăsta n-o să mai fie nevoie să intraţi în cămara cu făină.

Între timp nevasta lui Curcin trâmbiţase din răsputeri în dreptul prăvăliei lui Brozovic.

În sfârşit, mutra de vulpoi a negustorului se arătă la fereastră.

— Ce s-a întâmplat? strigă el. A luat foc? Eu nici nu m-am sculat încă…

— Sunt hoţii la noi, domnu' Brozovic, hoţii! Doi… Dacă puteţi veni să-i daţi o mână de ajutor lui bărbatu-meu.

— Hoţii, doamnă Curcin?! Abia acum o recunoscuse. Şi zici că-s doi? Apăi taman pe mine mă chemaţi, un om bătrân? Nu ştiţi că pentru asta avem poliţie? O jumătate de duzină de poliţişti în Seni pe care-i plătim din banii noştri. Daţi o fugă până la poliţie sau… staţi, îl trimit pe băiatul meu – şi mutra lui dispăru de la fereastră.

Între timp cizmarul cel cocoşat se arătase pe stradă, iar odată cu el, încă vreo doi pescari ce se întorceau de la pescuitul de noapte; de asemenea, se mai iviră şi alţi câţiva inşi.

— Ia veniţi! îi îndemnă cizmarul. Eu am mai mult curaj. N-ai grijă, că eu şi cu bărbatul dumitale o să punem mâna pe hoţi!

— Mergem şi noi – spuseră pescarii. Lui Curcin, burtosul, cu dragă inimă îi facem un bine.

Împreună cu alte două femei de prin vecini, erau cu toţii opt; înarmaţi cu bastoane şi ciomege, pătrunseră în brutărie.

— Sfinte Dumnezeule! strigă din răsputeri nevasta lui Curcin. Uşa-i deschisă. Bărbatu-meu a intrat singur înăuntru. Şi ce linişte e! Deie Domnul să nu fi păţit nimic!

Chiar în clipa aceea se ivi şi Curcin în prag.

— Iată că mai trăiesc – zâmbi el – şi hoţii tăi au spălat puţină. În orice caz n-am mai găsit nici urmă din ei.

— Vă jur însă că i-am văzut – spuse nevasta lui Curcin, ridicând mâna dreaptă. Ba chiar am şi încuiat uşa. Erau aici. Unul scund, iar celălalt înalt şi gras. Ba am mai văzut şi că aveau pâine în mâinile lor.

Toată lumea se bulucise în jurul brutăresei şi privea

jur-împrejur.

— Hm! mormăi cizmarul. Într-adevăr, nu se vede picior de hoţ pe-aici.

Unul din pescari se uită sub copaie:

— Nici aici nu-i nimeni.

— Dar dacă s-or fi ascuns în saci? îşi dete cu părerea o femeie şi încercă să ridice unul.

— Ăştia sunt prea grei – râse meşterul – pe ăştia numai un brutar îi clinteşte din loc, domnişoară.

— Staţi! strigă cizmarul, care era mare pehlivan. Poate c-au şters-o prin cuptor. Încercă să deschidă uşa. Mergea foarte uşor. Ia uitaţi-vă! zise el. Urmele sunt aici, meştere – şi arătă funinginea în care se întipăriseră mâinile şi tălpile fugarilor.

Toţi se grămădiră într-acolo.

— Pe aici au şters-o – spuse Curcinoaia, răsuflând uşurată.

Meşterul îşi netezi bărbia:

— S-ar putea s-aveţi dreptate. Îi împinse la o parte pe ceilalţi şi se târî o bucată în interiorul cuptorului, tot ciulind urechea. Nu se mai auzea însă nimic. Copiii se aflau deci în siguranţă. Ce mai calea-valea! E limpede ca lumina zilei – zise el – când ieşi afară. Într-adevăr au şters-o prin cuptor şi… pe-aci ţi-e drumul!

— Vai! se jelui brutăreasa. Şi eu care credeam că i-am prins în cursă! în fiecare zi ne fură pâinişoare şi jimble.

Între timp sosise şi Begovic. Chipiul îi stătea strâmb pe cap. Vestonul nu şi-l încheiase, iar bastonul de cauciuc i se bălăbănea pe-un şold. Îşi croi drum, dându-i la o parte pe cei de faţă:

— La dumneata s-a săvârşit furtul, Curcin? întrebă el cu glas hârâit.

— Da, însă nu mare lucru: pâine veche.

Nevastă-sa îşi plesni palmele deasupra capului:

— Poftim, asta nu-i mare lucru la el!

Begovic îşi mângâie bărbia:

— Aţi pus mâna pe hoţi?

— Ne-au scăpat printre degete, domnule poliţai.

Curcinoaia îl trase în cămara cu făină:

— I-am încuiat aici.

— Şi acum unde-s?

— Şi-au luat valea prin cuptor – răspunse Curcin.

— Să văd şi eu, neapărat trebuie să văd – spuse Begovic, dându-şi aere.

— Mă rog, mă rog… Cu un zâmbet stingher, Curcin îl lăsă pe Begovic să treacă. Vă rog însă pe mine mă iertaţi – mai adăugă el. Trebuie să mă-ngrijesc de pâinile mele, altminteri jumătate din oraş n-o să aibă azi ce mânca şi, pentru atâta lucru, zău că nu face.

— Du-te liniştit – spuse nevastă-sa, tulburată. Las c-o să-i arăt eu domnului poliţai.

Băieţii, într-adevăr, plecaseră de mult. Golul dinăuntrul cuptorului prin care fuseseră nevoiţi să se târască măsura cam jumătate metru, aşa că sosiră cu bine la gura hornului. Iar hornul era destul de larg şi-l străbătură fără nicio greutate. Când ajunseră sus, smulseră câteva ţigle, ca să lărgească gura hornului, apoi ieşiră pe acoperiş.

— Ce facem acum? Branko iscodi panta acoperişului.

— Curcin a zis să ne rostogolim în jos – spuse Nicola, căruia îi revenise buna dispoziţie. În iad am fost, ne rămâne doar s-ajungem în cer.

Porniră înainte pe brânci.

— Dă-mi mâna – zise Nicola, însă Branko şi începuse să lunece pe acoperiş în jos, cu un vâjâit lung, şi se prăvăli în adânc…

Căzu în albia Potocului pe un morman de zdrenţe.

— Mai trăieşti? Nicola privi încordat, în jos, spre el.

— Da, da, dă-ţi drumul fără grijă. Ba chiar am căzut pe moale.

O clipă după aceea se pomeni cu Nicola alături de el.

Băieţii adunară la iuţeală toată pâinea ce le căzuse, din buzunare în timpul lunecării, se căţărară pe malul povârnit al râului, iar cinci minute mai târziu se şi târau pe cărările cunoscute, printre tufişuri.

Când ajunseră la cetate, se făcuse aproape ora şase

şi soarele lumina cu razele lui.

— De-aţi şti cum arătaţi! râse Zora.

— Noi? Şi Branko se şterse pe faţă.

— Da, vol. Zora se porni şi mai tare pe râs.

Pavle şi Duro, de asemenea.

Cei doi băieţi se priviră unul pe altul. Abia atunci văzură că funinginea le acoperea nu numai mâinile şi picioarele, ci gâtul şi faţa toată. Hornul lui Curcin îi smolise, de parcă erau adevăraţi negri.

Capitolul 7

Moş Gorian

Banda îşi petrecu toată ziua în turn. Duro întoarse spatele tuturor şi se apucă să citească o carte pe care o găsise Nicola. Ghemuit în culcuşul lui, Pavle cioplea linguri de lemn. Nicola se dusese la porumbeii lui, iar Zora sta cocoţată în cuibul ei, la care urca scăriţa, şi cosea.

Branko zăbovi un răstimp lângă Pavle şi luă lecţii în arta cioplitului, îndeletnicire în care Pavle – altfel neîndemânatic – se arăta deosebit de dibaci, apoi hoinări prin toate ungherele cetăţii; coborî mai întâi jos, în hrube, pe urmă se urcă până la coridorul cu creneluri. Când se întoarse, pe înserate, ceilalţi şedeau tot acolo, fiecare pe rogojina lui, iar atmosfera apăsătoare declanşată din clipa când se produsese tărăboiul acela pentru găină nu se risipise încă.

Cam pe la ceasurile nouă Pavle se ridică şi zise!

— Mă duc după apă.

Duro luă două cutii de tinichea şi plecă împreună cu dânsul. O clipă mai târziu, coborî şi Zora de sus, din culcuşul ei, se apropie de Branko şi-l întrebă:

— Tot mai vrei să te duci la Karaman?

Branko făcu semn că da:

— Îi fur două găini şi i le duc lui Gorian.

— Merg cu tine – spuse Zora.

— De ce? Branko se uită atent la ea.

— Merg cu tine – repetă fata – mai mult nu-ţi spun.

Cei doi o luară de astă dată pe alt drum. De la scara în spirală, dacă scoteai câteva pietre, dădeai de-a dreptul

pe scara principală, care ducea din curte, până sus, la foişor.

— Pe-aci o luăm numai în caz de primejdie sau când avem zor mare – îl lămuri fata.

Curtea era ca un puţ îngust şi pătrat. Zidurile groase coborau abrupt aidoma unor pereţi de stâncă. Fântâna, aflată chiar în mijlocul pătratului, secase. Zora zvârli o piatră înăuntru. Trecu multă vreme până ce piatra atinse fundul.

O poartă închidea curtea. În partea de jos, două scânduri nu erau bine prinse. Zora le desfăcu şi se furişară iute afară din cetate.

Din dosul cetăţii, copiii coborâră într-o văgăună. Curtea bogătaşului Karaman se afla chiar la ieşirea din această râpă, acolo unde firicelul de apă ce curgea prin zănoagă se vărsa în mare.

Zora vru s-o ia la trap, însă Branko o opri.

— Mai avem timp – zise el. Cu siguranţă că înainte de unsprezece Karaman nu se culcă şi, chiar dacă mergem încet, tot suntem într-un ceas acolo.

Păşeau alături, unul lângă celălalt. Zora i-o lua mereu înainte cu jumătate pas. Fata avea un aer străin, distant. „Fără doar şi poate că tot nu i-a trecut supărarea – gândi Branko; totuşi e frumos din partea ei c-a venit cu mine”.

Lângă un mic povârniş Zora se opri şi începu să adulmece:

— Pe aici trebuie să fie caise.

Branko trase şi el cu nesaţ aerul pe nări:

— Mie nu-mi miroase.

— Ce mai, nici nu încape vorbă! spuse ea. Vino, ne căţărăm colo sus.

Fata avea dreptate: pe creastă se afla un şir de caişi. Era mai întuneric decât noaptea trecută. Luna plutea ascunsă după un văl de nori.

— Să sperăm c-or fi şi fructe – zise Branko, sceptic.

Zora adulmecă din nou:

— Păi fructele răspândesc mireasma asta, nu pomii.

Pipăiră printre frunze: dădură peste caise mari şi

coapte. Culeseră mai multe şi muşcară lacom dintr-însele.

Văgăuna se lărgea. Pe povârnişurile ei se întindeau cî – te va ogoare. Ca toate ogoarele de pe-aici, şi acestea erau îngrădite cu ziduri de piatră pentru a fi ferite de bora.

După câteva sute de metri zăriră o lumină. Branko arătă într-acolo:!

— Asta-i curtea lui Karaman. Ai văzut că fermierul nu s-a culcat încă?

Căţărându-se, mai urcară o vreme pe pripor până ajunseră chiar deasupra curţii. Era un pătrat mare, cu laturile mărginite de clădiri. Locuinţa lui, lungă şi cu un etaj „dădea spre mare; într-o parte se rânduiau grajdurile, în cealaltă, pivniţele. Un zid înalt închidea latura din dos.

În semiîntunericul lăptos, curtea părea o fortăreaţă. Toate contururile se topiseră, iar pomii care se aflau înăun –, trul ca şi în afara pătratului semănau mai degrabă cu nişte făpturi uriaşe, fantomatice, decât cu nişte paşnici pruni, peri şi meri.

Copiii se uitară în jos spre curte. Deodată Zora îl apucă pe Branko de mână:

— Vezi câinele colo, lângă pom?

Şi Branko îl văzu: stătea sub un păr uriaş şi privea în direcţia lor. După câteva secunde o şi luă din loc îndreptându-se spre ei.

De când cu cearta lor, Branko numai la câine nu se gândise. Iar în ajun, când Duro pomenise de câine, nu-şi închipuise că arată altfel decât javrele, multe la număr, pe care le ştie el şi care, la prima piatră azvârlită, îşi vâră coada între picioare şi o tulesc.

Câinele lui Karaman însă nu era o javră, ci un câine-lup zdravăn, bine legat, cu pete cafenii. De îndată ce o porni spre ei, când mai încet, când alergând, Branko făcu o mutră la fel de speriată ca şi Zora.

În afară de sacul pentru găini, băiatul n-avea nimic la el cu care să poată înfrunta un dulău atât de mare. Nici măcar o piatră sau o bâtă.

Se răsuci pe călcâie. Zora îl imită: sta cu gura întredeschisă, sprijinindu-se temătoare de Branko.

— Cred c-ar trebui s-o rupem la fugă – bâigui băiatul.

Zora clătină din cap:

— Asta ar fi cea mai mare prostie. Până s-ajungem la primul pom, câinele va fi lângă noi.

Dulăul mai avea doar vreo treizeci de metri până la ei. Coti pe după un tufiş şi copiii îl văzură limpede: era un câine mare şi falnic, cu un cap nobil, ascuţit, cu un minunat trup subţiratic şi cu picioare lungi, puternice.

— Uite-l că şchioapătă! strigă Branko, răsuflând uşurat.

Zora mai prinse un pic de curaj:

— Şi dă din coadă…

Branko îl auzise odată pe Karaman strigându-şi câinele „Leo”; se îndreptă către animal şi-l chemă în şoaptă:

— Leo! Leo!

Câinele şchiopăta, într-adevăr, dar când îşi auzi numele, t porni mai repede spre Branko, ba chiar se lăsă mângâiat.

Zora se apropie şi ea. Branko râse:

— De câinele ăsta ţi-era ţie frică?!

— Lasă, n-o mai face pe viteazul! se oţărî fata. Că doar ai tremurat mai straşnic decât mine!

Câinele o lăsă şi pe Zora să-l mângâie şi, chelălăind, se rostogoli pe spate.

— Da ce-o avea, frate? întrebă Branko.

— O fi rănit la labă. Ia uită-te cum o ridică.

Zora prinse câinele de piciorul pe care acesta îl întindea cu fereală. Îl pipăi, înaintând către labă. Câinele schelălăi din nou, dar în acelaşi timp dădu vesel din coadă.

— Din păcate, nu pot să văd nimic – spuse Zora.

Branko scotoci prin buzunar:

— S-aprind un chibrit.

La flacăra luminoasă a chibritului, copiii văzură că dulăului îi intrase un ciob într-o perniţă a labei; ca să şi-l scoată, bietul animal îşi frecase laba de pământ, făcându-şi astfel o rană largă şi sângerândă.

Zora se aşează jos:

— Împinge-l spre mine ca să-i iau piciorul în poală.

Branko încercă să împingă dulăul, dar acesta sări singur şi-şi puse laba în poala fetei.

— Mai aprinde un chibrit.

Branko, care mai avea doar trei chibrituri, aprinse o surceluşă.

Zora încercă să apuce ciobul cu o bucată de pânză. Nu era de loc simplu, căci bucăţica de sticlă se înfipsese adânc. Leo îşi smucea când şi când piciorul, dar nu mai chelălăia, ci doar o privea cu ochi mari pe Zora cum se străduia să scoată ciobul.

— Lacătă-l! Şi fata răsuflă uşurată, ridicând în sus bucăţica de sticlă.

Câinele se repezi cu capu-n sus şi vru să înhaţe ciobul, apoi puse prevăzător laba în pământ. Mai chelălăi o dată, dar constată că durerea i se mai potolise, aşa că atinse pământul de mai multe ori cu piciorul bolnav.

— O să-i spăl rana la râu – zise Zora.

Branko încuviinţă:

— Iar eu o să cobor până la bătrânul Karaman.

Rostise în şoaptă aceste cuvinte, ca şi cum s-ar fi temut să nu-l audă câinele.

— Hai, Leo! Zora sări în picioare şi-l apucă de zgardă.

Leo însă o urma de bunăvoie.

Între timp Branko se îndreptă spre casă. Se uită după lumină: era stinsă. Aveau noroc: Karaman se culcase.

Poarta grea era zăvorâtă. Ce bine că Branko iscodise casă, privind-o de pe colină. Îi dădu ocol prin spate, iar acolo se căţără pe zid.

În curte se lăsase o ceaţă lăptoasă, ca de altfel peste tot în noaptea aceea. Zări un morman de gunoi, un porumbar şi, la dreapta, o scară de lemn, care, desigur, ducea la coteţ. Deschise uşa: da, iată găinile. Adulmecă. După o clipă aprinse şi penultimul chibrit.

Nu se înşelase: coteţul lunguleţ era ticsit de orătănii, înşfăcă două păsări care moţăiau mai aproape de uşă, le vârî în sac şi se mistui în beznă.

Zora încă nu isprăvise cu dulăul.

— M-am întors – îi strigă băiatul.

— Ai pus mâna pe găini?

— Îhî – încuviinţă el.

— Lasă-le sus şi coboară!

Branko puse sacul la rădăcina unui pom şi lunecă în jos.

Zora legase laba câinelui cu o cârpă, iar acum îl hrănea cu un rest de pâine, găsit în buzunarul rochiei.

— Ia pipăie-l – spuse ea – să vezi ce slab e sărmanul!

Lucrul acesta îl izbise pe Branko de prima dată:

câinele mare, cu pete cenuşii, arăta într-adevăr destul de jalnic.

— Mai am şi eu o bucată de pâine – zise el şi o scoase din buzunar.

Dulăul adulmecă, apoi îşi vârî botul în palmele băiatului, luă codrul şi-l sfărâmă între dinţi.

Zora îşi netezi băsmăluţa:

— Ce ne-ar mai fi făcut Leo de petrecanie dacă n-ar fi avut ciobul înfipt în labă.

— Îhî! răspunse scurt băiatul.

S – 1626

Câinele isprăvise de mâncat şi sărind, le dădu ocol de câteva ori. Mergea mai bine, deşi tot mai şchiopăta.

— Şi-acum ce facem cu el? întrebă Branko.

— Şi eu m-am gândit la asta. O să se ia după nos când plecăm.

— Mai ai cumva vreo bucată de pâine?

Zora i-o arătă.

— Dă-o-ncca! O s-o arunc departe peste râu, iar noi o luăm la fugă prin apă. Până ce câinele găseşte pâinea, suntem departe şi, în apă, nu ne mai poate lua urma.

— Las c-o arunc eu – spuse Zora. Tu du-te şi adu sacul, sau poate vrei să-l laşi sus?

Branko se scărpină în ceafă: Poftim că şi uitase de găini!

Zora muie mai întâi pâinea în apă.

— Leo, şo! strigă ea şi-o aruncă din răsputeri cât mai

departe.

Leo trecu prevăzător prin apă, ieşi pe malul celălalt şi dispăru în întuneric. În aceeaşi clipă Zora o luă la fugă pe râu în jos.

După un mic ocol, Branko se şi afla aproape de mare.

— Vine cumva? întrebă băiatul, ciulind urechea.

— Da ţine-ţi gura! şuşoti Zora, înciudată. Câinele aude mult mai bine decât omul.

Fata o rupse iar la fugă. Numai după ce goni aşa în salturi, mai mult prin apă sau pe plaja presărată cu pietre, Zora se opri la adăpostul unei stânci.

— Aşa… – spuse ea, gâfâind – acum să ascultăm…

Auziră câinele, însă foarte departe. Leo latră de câteva ori, însă nu furios, cum latră de obicei câinii, ci aproape cu tristeţe.

— Nu cred că mai vine după noi – îşi dete cu părerea Branko.

— Nici eu nu cred. Zora îşi îndepărtă părul ce-i cădea în ochi. Dar tot mai bine-i să ne vedem de drum.

Copiii goniră până la (golful unde se afla coliba lui moş Gorian. Acolo unde se despărţiseră noaptea trecută, Branko se opri.

— Tu ar trebui să rămâi aici – îi zise el fetei. Mă duc singur.

Zora clătină din cap:

— Vin şi eu cu tine. Eu am mai fost acolo şi pot să-ţi arăt unde-i coteţul.

— A! exclamă Branko, dându-şi aere. La moş Gorian nu-i colţişor pe care eu să nu-l ştiu.

— N-are a face, tot vin şi eu – se încăpăţână Zora.

În casă era întuneric şi linişte.

— Azi nu s-au mai dus la pescuit. Uite, văd luntrele la locul lor – şi fata arătă spre ţărm.

— Gorian o fi dormind – o linişti Branko. E om bătrân şi, când n-are zor să pescuiască, se culcă totdeauna devreme.

Împinseră uşa şi intrară în colibă. În ajun lumina lunii răzbătea în mica încăpere, acum însă era un întuneric de

să-ţi bagi degetele-n ochi.

— Ia seama – şuşoti Zora – aici la dreapta trebuie să fie capra.

Branko îi răspunse tot atât de încet:

— Am şi deschis sacul.

Pe dată ţăcăni un zăvor în spate şi în aceeaşi clipă se ăpără o lumină.

— Nu ţi-am spus eu, Andia, c-or să vină şi azi? se auzi o voce adâncă. Hoţii vin totdeauna de două ori, mai cu seamă dacă prima dată n-au furat tot.

Zora îşi duse mâna la inimă – se speriase cumplit. Şi lui Branko i se tăie pentru câteva clipe răsuflarea. Recunoscu vocea: era a lui moş Gorian.

Fata îşi redobândi calmul. Iscodi cu privirea jur-împrejur. Uşa era încuiată. Zgomotul zăvorului îi mai răsuna în urechi, dar iată, acolo e o fereastră. Cine ştie? S-ar putea să scape sărind pe geam. Se săltă în sus, însă şi fereastra era închisă.

Moş Gorian luase toate măsurile.

— Ha, ha, ha! râse el. Vezi tu, Andia, vor s-o şteargă pe fereastră. Ei bine, nu! Apăi când punem mâna pe hoţi, avem grijă să-nchidem şi ferestrele.

Zora căută să-l descopere pe cel ce vorbea. La urma urmei, unde se află? Nu-l văzu. Şi cu cine vorbeşte? Poate că nevastă-sa e cu el în colibă. Ochii ei cercetau întreaga încăpere, pe care flacăra – o simplă torţă de răşină dintr-acelea pe care le folosesc pescarii pe apă – abia-abia o lumina.

Dar în afară de Branko, care, speriat, rămăsese pironit în mijlocul colibei, Zora nu zări decât cele cinci găini cocoţate pe stinghie şi capra. Când capra întoarse capul spre fată, în aceeaşi clipă ieşi la iveală şi chipul bărbos al unui bărbat.

— Da, da, Andia – continuă bătrânul – ian te uită puţin la cei doi hoţi. Unul e un băiat, celălalt o fată. Eh, eh – icni el – nu-i aşa că-s tot ăia de-au fost ieri? râse din nou: Fireşte, nu puteau să ştie că rostul tău e să-mi fii paznic aici. Ţi-ai îndeplinit bine datoria cu behăitul tău – şi moşul

mângâie capra pe spinare – numai că eram prea departe pe apă, iar când am sosit, ei şi spălaseră puţina cu găină cu tot. Dar moş Gorian a avut dreptate: au venit iarăşi şi, de astă dată, am pus mâna pe ei! Şi bătrânul râse mai cu poftă. Apoi se sculă încet de jos, mormăind: Aşa, Andia, şi-acum ia să-i vedem noi la mutră pe hoţii ăştia!

Şi cum se ridica el tacticos, cu capul său mare, încununat de păr cărunt, cu ochii larg deschişi, aţintiţi mustrător, ba chiar mânioşi, asupra copiilor, cu o bâtă zdravănă în mâna întinsă înainte, semăna cu un uriaş.

Zora începu să alerge de colo-colo. Nu-i era frică câtuşi de puţin, dar voia să găsească o ieşire din impasul în care se aflau. Se repezi spre lumină. „O s-o sting – se gândi ea – şi pe întuneric, n-o să ne mai vadă”.

Bătrânul râse din nou:

— Ha, ha, ha! Vezi tu, Andia, şi la asta m-am gândit; de aceea am luat o faclă de răşină. Suflă, fetico, suflă cât ai putea, că facla de răşină tot n-o stingi tu!

Zora îşi dădu iute seama de aceasta. Cu cât sufla, cu atât flacăra creştea mai înaltă şi mai luminoasă.

— Ce zici, Andia? Să-l luăm mai întâi pe băiat în tărbacă? întrebă moş Gorian. Fireşte, pe el să-l luăm în primire!

Şi mai-nainte ca Branko – care, încremenit şi cu gura căscată, rămăsese cu ochii pironiţi la bătrân, ba mai ascultase şi convorbirea cu capra, pe care, de altfel, o cunoştea prea bine – deci mai-nainte ca Branko să facă cel mai mic gest de apărare, Gorian mi ţi-l înşfăcă şi mi ţi-l vârî cu capul între picioare, pentru ca apoi să-l croiască fără milă cu bâta peste buci.

— Aoleu! răcni băiatul, pe care durerea îl aduse iarăşi cu picioarele pe pământ mai repede decât ar fi dorit-o.

O Au, au! şi se zbătea să scape dintre genunchii bătrânului.

Moş Gorian însă îl altoia tacticos.

— Au, au! striga Branko tot mai jalnic.

— Aşa! mormăi în sfârşit bătrânul, depărtându-şi

genunchii. Socotesc, Andia, că a încasat destul; acum vine rândul domnişoarei să-şi primească porţia.

Branko abia de mai simţise ultimele lovituri. Nici vorbă durerea îl zăpăcise, iar când bătrânul îi dădu drumul, băiatul se clătină şi căzu pe spate în paie. Dar când îl auzi că are de gând s-o chelfănească şi pe Zora, îşi veni pe dată în fire.

— Nu! strigă el, cu ochii în lacrimi. Nu! Să n-o baţi pe fată!

— Ian auzi, Andia – zise bătrânul, care între timp, fiindcă ciomăgitul îl cam obosise, se aşezase greoi pe o găleată. Hoţul nostru mai e şi cavaler. Asta nu-ntâlneşti la orice golan! Ia să-l vedem noi mai de aproape. Şi-l înşfăcă din nou pe Branko, ridicându-l de jos.

Branko mai avea încă lacrimi pe obraz. Cu o mână încerca să şi le şteargă, iar cu cealaltă se ţinea de partea ciomăgită, care-i ardea ca un foc mocnit.

— Nu – îngână el din nou – pe fată să n-o baţi!

Gorian luă torţa şi, îndepărtând mâna lui Branko, îi lumină faţa.

— Tu eşti, Branko?! Tu? zise moşul, dând drumul mâinii copilului. Vezi tu, Andia – continuă apoi cu voce surdă – chiar ieri vorbeam despre asta: „Oare ce-o mai fi cu feciorul lui Milan? Poate ar fi bine să-l luăm la noi acasă”. Vezi tu, Andia, niciodată să nu te pripeşti: ne-am fi adus în casă un derbedeu de mai mare dragul.

— Eu nu sunt derbedeu – replică Branko, pentru prima dată mai cu tărie, şi, în ciuda durerii, bătu din picior. Nu sunt derbedeu, şi nici fata nu este.

— Ian auzi-l ce spune, Andia! râse bătrânul. Auzi-l numai! Şi adăugă ceva mai tare: Da cine, mă rog, mi-a şterpelit ieri găina? Şi cine, chiar adineauri, zicea: „Am şi deschis sacul”.

Branko, care, în sfârşit, îşi redobândise şi graiul, şi curajul, răspunse:

— Da noi n-am vrut să furăm găini. Ţi-am adus dumitale două găini, iar eu am deschis sacul ca să dau drumul orătăniilor, şi după aceea voiam să plecăm.

Bătrânul rămase cu gura căscată. Se sculă în picioare:

— Voi mi-aţi adus găini? Ridică facla ceva mai sus şi căută jur-împrejur.

Capra îşi tot răsucea capul, ca şi cum ar fi înţeles şi ea despre ce este vorba. Şi cât pe-aci să-i pice facla din mână bătrânului! într-adevăr, în colţul din stânga al colibei şedeau ghemuite două găini. Se strângeau una într-alta, şi cum lumina cădea asupra lor, începură să cotcodăcească.

Moş Gorian se uită încă o dată sus pe stinghie – celelalte găini erau toate acolo – apoi se uită din nou la cele două din colţ. Capra, de asemenea, le privea, şi de astă dată behăi chiar mai tare ca de obicei.

Bătrânul se aşeză iarăşi pe găleata lui.

— Păi de ce nu mi-ai spus înainte de-a te ciomăgi, copil prost ce eşti?

Acum nu mai vorbea cu capra.

— Tocmai voiam să spun – se bâlbâi Branko – însă până s-apuc să deschid gura, m-am şi pomenit strâns între genunchii matale. Şi-apoi… – băiatul şovăi o clipă – … ce-i drept, am fost ieri pe-aici şi am furat o găină.

— Hm! pufni Gorian pe nas. Iar azi te-a mustrat cugetul că l-ai păgubit pe moş Gorian de-o găină şi ai vrut să dregi hoţia, ai?

Branko încuviinţă din cap:

— Eu a trebuit să stau de veghe şi n-am ştiut că găina a fost furată de la matale. Când am aflat mai târziu, am spus pe loc: „O să-i duc înapoi găina lui moş Gorian”. Însă ei i-au sucit repede gâtul, au jumulit-o, au fript-o şi, până să-mi dau eu bine seama, au şi mâncat-o. Eu însă n-am pus în gură nicio fărâmă din ea şi-am zis: „Nu, din găina asta eu nu mănânc”. Pe urmă m-am jurat să-ţi aduc două găini pentru găina furată.

— Hm! pufni iar bătrânul. Şi tot pentru treaba asta a venit şi fata cu tine?

— Ea este Zora cea roşie – spuse Branko, semeţ. Acum sunt şi eu în banda ei.

Moş Gorian pufni iar pe nas:

— Aşa, aşa… şi o trase pe Zora spre el. Tu eşti Zora roşcovana… Am auzit eu multe despre tine şi despre banda ta. Lucruri nu prea bune… Daţi târcoale ogoarelor şi trăiţi din furtişaguri.

Zora îl privi liniştită pe bătrân:

— Luăm numai ce ne trebuie.

Moş Gorian se adresă iar caprei:

— Vorbeşte întocmai ca tine, Andia. Şi tu îţi iei singură numai ce-ţi trebuie, nu? Şi o ciocăni cu degetul pe spinare.

„Beee” – făcu capra, uitându-se la moşneag.

Gorian se întoarse din nou spre fată:

— Voi însă nu sunteţi capre. Ce-i drept, sunteţi copii, dar trebuie să vă căutaţi un rost, să v-apucaţi de ceva mai acătării.

— Pe noi ne gonesc toţi – răspunse Zora, oţărâtă.

Bătrânul îl împunse pe Branko:

— Şi pe tine?

Branko dădu din cap:

— M-au trimis la bunică-mea…

Gorian râse uşurel:

— Şi ea ce-a spus?

— Să mă duc să fur!

— Şi tu i-ai urmat sfatul?

Băiatul se înroşi; Gorian află şi tărăşenia cu peştele căzut pe jos, în piaţă, şi cum bogătanul Karaman a pus să-l aresteze pe Branko, şi fuga lui, cu ajutorul Zorei, din închisoare.

— Iar acum mă număr şi eu printre cei din banda ei – încheie Branko.

— Hm! mormăi bătrânul după un răstimp, cu ochii aţintiţi în gol. Câţi sunteţi, dară?

— Cinci – răspunse Branko.

Bătrânul se scărpină după ureche:

— Cinci… E prea mult pentru mine. Doi poate că aş fi luat.

— Nici n-am primi – răspunse Zora, îndârjită, în locul lui Branko. Noi suntem o bandă în lege, suntem uscoci şi

locuim… Dar îndată se bătu peste gură.

— Îmi închipui pe unde-mi locuiţi. Pesemne în vreun şopron sau în vreun grajd… însă chiar cinci – şi moş A Gorian se scărpină iar după ureche – nu, Andia, ce zici? cinci ar fi, într-adevăr, cam prea mulţi.

Moşneagul se aplecă. Cele două găini ieşiseră din colţul lor şi scurmau printre picioarele lui. Înşfăcă una şi o ridică în sus: era un cocoşel numai piele şi os.

— Ha, ha! râse el. Ia uite, Andia, mi-au adus vrăbiuţa asta în schimbul găinii noastre celei grase.

— Păi tocmai de-aia sunt două.

Şi Branko luă de jos cealaltă pasăre. Era tot un cocoş tânăr, la fel de prăpădit ca şi celălalt.

— Ei! zise bătrânul. Pentru mine, schimbul ăsta nu-i un chilipir. De unde le-aveţi?

— De la Karaman, bogătanul – spuse băiatul, codindu-se.

— Hm, şi vi le-a dat aşa, pe veresie? Gorian făcu ghiduş cu ochiul, mai întâi spre Branko, apoi către Zora.

— Nu, le-am luat noi – se grăbi să răspundă băiatul.

Bătrânul îl bătu cu palma peste piept, apoi îşi mângâie barba, netezindu-şi-o.

— Ai mai auzit una ca asta, Andia? Ei le-au luat, iar mai adineauri strigau în gura mare: „Nu sunt hoţ!”

— O! exclamă Branko. Păi chiar eu am intrat în poiată şi era puzderie de orătănii acolo. Poate câteva sute.

Bătrânul zâmbi pe sub mustaţă:

— Cred că şi taică-tău tot aşa ar fi vorbit, Branko. La fel şi bunelul tău… şi pe el l-am cunoscut. Însă fie că furi o găină de la unul care are o mie, fie că furi de la altul care are numai şase, furtişagul tot furtişag rămâne.

— Ba nu! sări Branko, iar Zora clătină şi ea din cap, apoi zise:

— Păi în piaţă se vorbeşte că ăst Karaman ar fi şi el mare pungaş.

Bătrânul dădu din cap, dezaprobator:

— Cu toate astea, n-aveţi niciun drept să furaţi de la el; că, altfel, oricare pungaş ar avea tot dreptul să fure de

la voi, pe motiv că şi voi sunteţi pungaşi, la rândul vostru.

— Păi atunci m-aş apăra! zise Branko, încleştând pumnii.

— Şi eu, tot aşa! se sumeţi Zora, arătându-şi dinţii.

— Ei, atunci puteţi să fiţi siguri că şi Karaman o să se apere – îşi dete cu părerea Gorian. Însă nu singur. Când o să vadă mâine în zori că-i lipsesc doi cocoşei, şi nici vorbă c-o să vadă, fiindcă bătrânul zgârie-brânză îşi numără zilnic cel puţin de trei ori tot avutul… atunci o să se ducă la Seni şi o să anunţe poliţia! Iar poimâine, o să-i vezi pe copoi scotocind pretutindeni, adulmecând prin toate bucătăriile şi prin toate coteţele! Şi-or să vină, fără doar şi poate, şi la mine şi or să mă-ntrebe: „Gorian, cocoşeii ăştia sunt ai tăi?” Iar eu n-o să pot spune nici da, nici ba, că dacă spun „da”, ei au să-i istorisească lui Karaman că numai la mine au văzut doi cocoşi, şi dacă spun „nu”, or să mă umfle numaidecât cu cocoşi cu tot şi-or să mă bage două-trei luni la başcă!

Când bătrânul tăcu, copiii rămaseră muţi privind tulburaţi în gol.

— Ei! Gorian îi zgâlţâi uşurel pe-amândoi. Ce mai spuneţi acum?

— Poate c-ar trebui să-i tai imediat – propuse Branko.

Zora bătu din palme.

— Să-i frigem la frigare, ca aseară. La asta, sunt eu meşteră ca nimeni altul – şi, înşfăcând un cocoşei, dădu să-i sucească gâtul.

— Stai! sări ca ars bătrânul. Stai! Din asemenea friptură n-o să se aleagă mare lucru. Niciodată moş Gorian n-a mâncat lucru de furat şi nici azi nu i-ar prii asemenea bucate. Unde ţi-e sacul? îl întrebă el pe Branko.

Branko îl căută: era pe jos, în spatele lui.

Moş Gorian luă sacul:

— Dă cocoşul încoa! îi porunci Zorei şi vârî orătania în sac. Celălalt unde-i?

Branko şi înhăţase pasărea.

— Înăuntru cu el! Moşul legă cu o sfoară gura sacului. Aşa! zise apoi mulţumit. Acum luaţi sacul la

spinare şi duceţi înapoi cocoşii bătrânului Karaman.

— Cum să facem aşa ceva? întrebă Branko.

— Treaba voastră. Voi i-aţi adus, tot voi să-i duceţi îndărăt. De bună seamă că n-o să vă fie mai greu. Se ridică şi puse mâna pe faclă. De altfel, trebuie să plecaţi fără zăbavă. Eu o să ies în larg. Ieri mi-aţi prăpădit două ore de pescuit, iar azi am pierdut altă jumătate din noapte, ca să v-aştept pe voi! Dacă nu pescuiesc vreo zece kile de peşte, Andia mea şi cu mine n-o s-avem ce mânca săptămânile viitoare şi-o să fim siliţi să ne-apucăm şi noi de furat!

Îi întinse lui Branko sacul şi-i împinse pe copii spre uşă.

— Nu putem să te-nsoţim şi noi pe apă? întrebă Zora. Eu am fost deseori la prins peşte.

— Ştiţi, dară, să vâsliţi?

Copiii se grăbiră să răspundă „da”.

— Hm! mormăi bătrânul. Nu v-aţi gândit rău... Pe moş Orlovic, care m-ajută de obicei, l-a răpus ieri reumatismul şi zace-n pat, iar dac-am fi trei, apăi am putea arunca şi năvodul.

— Ar fi straşnic! Copiii radiau de fericire.

— Atunci lăsaţi sacul aici. Cocoşii voştri pot să mai aştepte câteva ceasuri. Daţi fuga la luntrea cea mică de acolo şi împingeţi-o la apă.

Beţi de bucurie, copiii se năpustiră către luntre, şi cât ai clipi, ea se şi legăna pe valuri.

Capitolul 8

Noaptea pe mare

O adiere uşoară mâna deasupra mării ceaţa care se lăsase pe uscat ca o perdea groasă, însă, încet-încet vântul începu s-o împingă spre insule.

Luna îşi cernea razele întocmai ca în ajun. Răsăriră şi stelele; cetatea din Seni se vedea lămurit, iar în spatele ei, munţii.

Branko şi Zora şedeau alături pe banca largă. Băiatul cufunda în apă vâsla dreaptă, iar fata pe cea stângă. Trecuse o bucată de vreme până îşi potriviseră mişcările în acelaşi ritm, dar acum luntrea tăia lin apa.

Între timp, bătrânul împinsese a doua luntre în apă şi-i urmă pe copii.

— Vedeţi colo lumina cea mare?! le strigă el. Este farul de pe Rab. În direcţia aia să ţineţi cârma.

Copiii cufundară mai repede vâslele în apă. Cu cât înaintau în larg, cu atât mai uşor li se părea să spintece apa cu lopeţile grele de lemn. Stratul lăptos de la suprafaţa apei era neted ca untdelemnul şi luntrea lor zbura ca o săgeată.

Copiii, care la început stătuseră ţepeni şi stângaci pe bancă, se aşezară ceva mai la largul lor şi priveau jur-împrejur.

Era, într-adevăr, minunat să mergi noaptea pe mare. Când cufundau vâslele în unde, se iscau cercuri argintii, iar când le scoteau, străluceau în aer mii de perle sclipitoare.

Ce linişte domnea pe mare! Nu se auzea decât plescăitul ritmic al vâslelor şi, în răstimpuri, vâslele lui moş Gorian.

— Ce departe rămâne în urma noastră! râse Branko.

— Abia de-l mai zăresc… – spuse *Zora*, iar după o pauză întrebă: Te-a bătut rău?

— Tot mă mai doare, dar când stau jos, îmi trece.

— Nu ştiam nici eu ce să fac când el te croia cu ciomagul – continuă Zora. Tot timpul am avut impresia că pe mine mă bate.

— Încolo, e un om foarte cumsecade – spuse Branko.

— La început am crezut că sunt doi în grajd.

— Fiindcă vorbea cu capra lui. Ştiu asta. Aşa face mereu. Taică-meu spune că s-a cam ţicnit de când i-a murit nevasta, însă, altminteri, e cel mai bun om din lume!

— Cum? Tu ai tată? îl întrebă Zora, uimită.

— Îl cheamă Milan şi e cel mai iscusit viorist din Seni – mărturisi Branko.

Zora rămase o clipă dusă pe gânduri.

— Mi se pare că l-am auzit şi eu odată. Era într-o primăvară. Cânta la „Hotel Zagreb”.

— El trebuie să fi fost – se grăbi s-o încredinţeze

Branko. Primăvara trecută a venit ultima dată pe aici.

— Ai şi mamă? îl întrebă iar fata.

Branko clătină trist din cap, şi o clipă lăsă vâsla să se târască pe apă, astfel încât luntrea se suci brusc la stânga.

— Nu, mamă nu mai am – răspunse el într-un târziu. Da – şi apăsă pe „da” – au îngropat-o acum trei zile.

Zora nu mai zise nimic. Încercă să-şi potrivească ritmul vâslitului cu al băiatului, şi numai după ce se scurse o bună bucată de vreme spuse:

— Maică-mea a murit acum patru ani.

— Nu cred în ruptul capului că maică-mea a murit – zise răspicat Branko. I-a fost tare dor de Milan şi n-a mai putut să rabde, aşa că s-a dus după el să-l caute.

Zora rămase cu privirea aţintită în gol:

— Maică-mea a murit de dorul Albaniei.

— Sunteţi din Albania? Şi Branko făcu ochii mari.

— Da – spuse Zora. Înainte de a fi uscocă în Seni, eram albaneză.

— Albania e departe… – murmură Branko.

— Am călătorit pe o mică luntre cu pânze. Ne-au trebuit paisprezece zile ca s-ajungem în Seni.

— La urma urmei, de ce aţi plecat, dacă pe maică-ta a chinuit-o într-atâta dorul de ţară?

De astă dată Zora fu aceea care uită să mai vâslească:

— Asta-i o poveste lungă, pe care n-am istorisit-o nimănui.

Branko o privi lung pe fată:

— Mie poţi să mi-o spui fără grijă.

Zora încuviinţă din cap:

— Da, ţie cred că pot să ţi-o spun. Nu ştiu de ce, dar chiar de prima dată când te-am văzut hoinărind prin piaţă, am simţit că ţie pot să-ţi spun orice, şi cum azi te-ai arătat atât de viteaz şi nu l-ai lăsat pe moş Gorian să mă bată, m-am gândit o clipă că aş vrea să am un frate ca tine.

Branko se uită stingherit în lături, apoi repede trebui să apuce zdravăn vâsla: ieşiseră din golf în largul mării şi, dinspre dreapta, curentul era mai puternic.

Zora, de asemenea, se îndoi mai mult din şale şi, după câteva mişcări de vâslă mai puternice, izbutiră să-şi reia drumul spre far.

— La noi în ţară – începu Zora – mai dăinuie încă *vendeta*. Nu ştiu dacă pot să te lămuresc bine, însă bunicul tatălui meu a ucis pe unul din familia Dhailan, şi atunci toţi Dhailanii s-au jurat să nu se lase până ce n-au să omoare şi ei pe unul sau pe mai mulţi din familia noastră. Eu eram mică de tot când tatăl meu a fost ucis. După aceea, fraţii tatii au ucis şi ei, la rândul lor, câţiva Dhailani, iar fraţii Dhailanilor ne-au măcelărit aproape toată familia, de n-au mai rămas decât micul Dinco, prunc de trei luni, mama mea şi cu mine. Cum urma să fie omorât şi Dinco, maică-mea a fugit într-ascuns cu noi la mare: a dat câteva salbe de-ale ei unui pescar croat, care tocmai voia să se întoarcă acasă cu luntrea lui, şi pescarul ne-a dus până la Seni.

— O! exclamă Branko, care ascultase cu răsuflarea tăiată povestirea Zorei. Şi pe urmă aţi rămas în Seni?

— Maică-mea a găsit de lucru mai întâi la regie, apoi spăla rufe pentru marinari, uneori şi pentru altă lume, şi cârpea bulendrele. Dar tânjea mereu de dorul Albaniei, până re, într-o bună zi, a căzut la pat şi a murit.

— Da cu tine şi fratele tău ce s-a întâmplat?

— Dinco a murit şi el la câteva zile, iar pe mine m-au dat la călugăriţe, acelea în straie cenuşii, cu mănăstirea pe aleea Iosif.

Branko le văzuse şi el pe femeile acelea în veşminte cenuşii, cu bonete ca nişte aripi şi strecurându-se ca nişte umbre pe străzile Seni-ului.

— Când trăia maică-mea, puteam să fac tot ce-mi trăsnea prin cap; la surorile cenuşii trebuia să fiu toată ziua cuminte, să scriu, să citesc, să cânt sau să mă rog. Citeam mai ales din cronici vechi, şi ce mult îmi plăcea când scria acolo despre uscoci; însă după ce le-am citit pe toate, viaţa mi s-a părut tot mai plictisitoare în casa aceea cenuşie, aşa că mi-am luat valea. De două ori m-au adus înapoi şi m-au ţinut multă vreme sub cheie; iar când m-au găsit a treia oară, după altă fugă, mi-au spus că, dacă mai

fug o dată, o să mă-nchâdă într-o mănăstire sus de tot în munţi, o mănăstire cu ziduri înalte, şi că de-acolo n-o să mai pot ieşi Atunci m-am ascuns cum m-am priceput mai bine, liindcă mi-era groază de zidurile acelea înalte; m-am ascuns în tufele de mure prin pădurice. La început mi-a fost foarte frică, mai ales noaptea, aşa singură-singură, în hăţişul acela des… Dar curând a venit Pavle…

— Aha, a venit Pavle… – repetă Branko.

Zora vru să povestească mai departe, când auziră vocea lui moş Gorian în spatele lor.

— Ce? Nu mai puteţi? strigă el şi încercă să treacă pe lângă ei.

Copiii nu-şi dăduseră seama că, în timp ce Zora îşi depăna povestea, ei îşi încetiniseră mişcările, pentru ca apoi să înceteze cu desăvârşire să mai vâslească.

— Ba putem! zise Branko, apucând cu nădejde vâsla. Zora o înşfăcă şi ea zdravăn pe a ei şi, după câteva lopeţi, îl lăsară iar pe bătrân în urmă.

— Mai avem de mers o jumătate bună de ceas! le strigă de departe moş Gorian. Şi vedeţi să nu pierdeţi farul din ochi.

Curentul apei nu mai era atât de puternic, însă valuri mici încreţeau faţa apei, plesnind luntrea ca nişte lovituri de bici.

— Va să zică primul pe care l-ai întâlnit a fost Pavle – reîncepu Branko.

Zora îşi înlătură o şuviţă de păr ce-i cădea în ochi.

— L-am văzut într-o zi jos pe chei. Era la fel de mare ca şi azi, însă urla cât îl lua gura, îi curgeau lacrimile şiroaie pe obraji şi de-a lungul nasului şi i-am tras un picior şi l-am întrebat: „Ce naiba urli aşa?” Atunci s-a uitat la mine cu ochii lui mari şi mi-a spus hohotind: „M-a bătut tata, m-a zvârlit afară şi mi-a zis că, dacă mă mai prinde acasă, mă omoară!” L-am întrebat: „Păi de ce?” „Nu ştiu, mi-a răspuns Pavle. Tata e cizmar, eu trebuie sul ajut şi dumnealui zice că fac totul de mântuială!” „Şi e adevărat?” l-am iscodit eu. „Da, mi-a mărturisit el, eu trebuie să cercetez încălţările şi pe dinăuntru, nu numai pe dinafară”.

Pe vremea aceea nu mai mi-era chiar atât de 1 frică, însă mă simţeam prea singură, de aceea i-am spus: „Vino cu mine. Acolo nu-ţi face nimeni nimic, nici să te bată nu mai poate”... întâi s-a uitat ca prostu’ la mine, apoi m-a întrebat: „Da’ nu cumva ai ceva de mâncare şi pentru mine? Mi-e o foame de lup. Toată ziua mi-e foame”. „Tu vino – i-am răspuns – eu mă satur totdeauna şi-ai să te saturi şi tu”. După ce-a mers o bună bucată cu mine, s-a oprit iar şi mi-a zis: „Să ştii că şi tu trebuie să fii cu ochii pe mine”. „Păi de ce?” l-am întrebat. „Ei, fiindcă pe tot ce pun mâna fac harcea-parcea”. Am râs cu hohote şi i-am răspuns: „La mine ai nimerit-o de minune, căci acolo unde stau eu, n-ai decât să faci totul harcea-parcea.

Pe Branko îl pufni râsul:

— Da, chiar că şi poate... Şi prin tufe, şi prin turn... O să treacă mult şi bine, până să izbutească să facă totul harcea-parcea...

— Ba acum ne e foarte de folos – spuse Zora – şi-i foarte cuminte; în loc să prăpădească tot ce-i pică în mână, face făcăleţe şi linguri. E şi grozav de puternic, şi l-ai auzit doară: vrea să devină şi mai puternic.

— Şi-i cel mai bun înotător – replică Branko, râzând.

— Nu râde – zise Zora, serioasă – o dibăceşte bine şi cu apa.

Valurile se înălţau mai sus şi stropeau în luntre. Trebuiră să înainteze cu luare-aminte. Branko îşi continuă întrebările:

— Şi pe urmă a venit Duro?

— Nu. Mai întâi a venit Nicola. Pavle l-a adus într-o bună zi cu el. „Uite încă unul, mi-a spus el; n-are nici tată, nici mamă”, şi l-a târât înăuntru, pe poartă. Pe-atunci locuiam jos în cetate. L-am întrebat de unde l-a cules. „A vrut să fure mere şi l-am prins”, mi-a răspuns Pavle. „Erau merele tale?” l-am întrebat eu. „Nu, însă erau tocmai merele pe care voiam să le fur eu, a mărturisit Pavle. Mai întâi i-am tras vreo câteva scatoalce şi fiindcă tot nu părea mulţumit, l-am luat cu mine”.

— Îmi place şi Nicola – spuse Branko, râzând, şi îşi

aminti cum au mers ei târâş prin hornul lui Curcin, apoi cum şi-au dat drumul pe acoperiş în jos. Stai, ce-a zis atunci Nicola? A, da: „În iad am fost, ne mai rămâne s-ajungem în cer”.

Zora zâmbi şi ea, deşi nu înţelegea prea bine de ce Branko se prăpădea de râs.

— E plin de haz! zise fata. De câte ori nu ne-a făcut el să râdem când nouă ne venea să plângem.

— Luaţi-o la dreapta! auziră ei glasul lui moş Gorian, departe, în urma lor. Cam vreo sută de vâsle la dreapta! Aşteptaţi-mă acolo, că vin şi eu.

Zora cufundă vâsla adânc în apă, iar Branko o trase afară. Luntrea se învârti ca o sfârlează şi începu să se clatine atât de vârtos, că trebuiră o clipă să se ţină unul de altul. Ba Zora îşi înfipse cu nădejde degetele în umerii lui Branko.

— Ţiri-te bine! Eu mi-am redobândit echilibrul. În acelaşi timp el atinse apa cu latul vâslei, şi luntrea încetă să se mai clatine.

Copiii îl aşteptară pe bătrân. Băiatul nu se putu stăpânr şi continuă cu întrebările:

— Şi-apoi a venit Duro?

Zora încuviinţă printr-un semn:

— Nu l-am cunoscut şi nu l-am văzut niciodată. El însă ne urmărea de câtva timp şi chiar dibuise că ne ducem zilnic în turn. Într-o dimineaţă a venit la noi şi ne-a spus: „Trebuie să mă primiţi şi pe mine în banda voastră, altfel vă denunţ lui Begovic că v-aţi ascuns aicea sus”. Pavle l-a şi înhăţat de gât: „Să-l arunc în fântână?”

— Vai! strigă Branko. Asta mai lipsea!…

Zora clătină din cap:

— Desigur, n-ar fi fost bine de loc. Tu încă nu-l cunoşti îndeajuns. Duro e de mare folos, şi dacă nu l-am avea pe el, ne-ar merge deseori prost de tot.

— Ştiu, numai că e un prefăcut – replică Branko.

— Poate, faţă de tine – se învoi Zora – însă faţă de noi n-a fost niciodată.

Vâslind, moş Gorian se apropiase mult de ei.

— Măi, da[1] straşnici barcagii mai sunteţi! îi lăudă el. Am năduşit tot, până să v-ajung! şi se şterse pe faţă.

— Acum ce trebuie să facem, moş Gorian? întrebă Zora.

— Aşteaptă puţin, fetico. Mai întâi să-mi trag o clipă sufletul – şi răsuflă adânc de câteva ori, în timp ce luntrea aluneca încet pe lângă luntrea copiilor.

— Aveţi cumva un chibrit? întrebă moşul.

Branko mai avea un băţ.

I'ulic. Îţi în sus scândura din faţă. Şi arătă spre prova luntrei lui Gata?

Ind. ila, îndată! strigară Branko şi Zora.

Acolo, în faţă, sunt două facle. Daţi-mi încoa una! Mulţumesc. Pe cealaltă înfigeţi-o în furca din faţa voastră şi aprindeţi-o.

Zora îşi făcu palmele căuş şi Branko frecă chibritul de cutie. După câteva secunde torţa lor ardea cu o flacără luminoasă. Bătrânul le-o întinse şi pe a lui, iar ei o aprinseră.

— Acum luaţi bine seama ce vă spun – începu bă(rânul. Am aici năvodul meu ăl mare. Îl luăm între cele două luntre ale noastre. Partea de sus o leg la pupa luntrei mele, cea de jos e mai grea şi cade în apă. Ţineţi funia! şi le-o întinse. Cu ea, legaţi marginea cealaltă a năvodului de luntrea voastră, însă legaţi-o strâns, şi în aşa fel, ca năvodul să intre bine în apă. Ei, ce ziceţi, o să fiţi în stare?

Branko tocmai înnoda funia.

— Acum legaţi mai departe spre dreapta. Năvodul cade încet în apă. Când vedeţi că funia e bine întinsă, opriţi-vă. Pe urmă, odată cu fluxul, o să intrăm iarăşi în golf. Dar să nu mai scoateţi o vorbă, trebuie să tăcem mâlc.

Copiii făcură repede semn că au înţeles. Erau cu totul absorbiţi de munca lor şi lăsară luntrea să plutească încet. Năvodul plescăi în dreptul lui moş Gorian.

— Staţi! strigă bătrânul. Merge bine, însă aveţi grijă să păstraţi mereu aceeaşi distanţă. Ridicaţi mai sus vâsla

1 1626

dreaptă şi luaţi seama la năvod.

Copiii îi urmară sfatul şi îşi schimbară locurile. Branko se aşeză la pupa luntrei, iar Zora, lângă torţă. Pe chipul băiatului cădea din plin lumina lunii.

— Parcă ai fi străveziu! şopti Zora. Pot vedea în spatele tău şi marea, şi luntrea.

— Iar tu parcă ai arde – răspunse Branko.

Torţa de răşină ce pâlpâia lângă capul Zorei îşi unduia flacăra pe faţa ei, colorându-i-o în nuanţe stacojii, încât ai fi zis că i-au luat foc obrajii.

Trebuiau să ia seama că nu cumva funia să se întindă prea tare. Priviră plutele prinse de frânghia ce dănţuia pe apă. Copiii simţeau cum talazurile îi mână tot mai iute în golf. Uneori apa îi împroşca din creştet până-n tălpi, atât de sus băteau valurile în luntrea lor.

— Or fi intrat niscai peşti în năvod? întrebă Zora încet.

Branko îi răspunse scurt:

— Taci! Să nu mai suflăm o vorbă.

Băiatul fu iar nevoit să sucească repede cârma, deoarece funia se întinsese prea tare. Deodată la suprafaţa apei se zbătu un peşte mare.

— Ai văzut! exclamă Zora. A sărit peste năvodul nostru.

Branko pufni în râs:

— Aşa ai face şi tu dacă ai fi peşte.

Luntrele ajunseră în pragul golfului şi, împinse de curent, intrau într-însul.

— Apropiaţi-vă încet – îi îndemnă bătrânul – şi trageţi puţin năvodul în luntrea voastră. Dar, ştiţi, încet de tot…

Branko aşeză cârma pieziş şi copiii traseră spre ei mai întâi funia, apoi năvodul. Era greu şi trebuiră să se ţină zdravăn de pereţii luntrei.

Luntrele se aflau cam la opt metri una de alta, şi copiii trăgeau cu nădejde de năvod.

— E un peşte aici! strigă Branko, tulburat.

— Pe-ăsta, primul, voi l-aţi prins! Şi moş Gorian se aplecă înainte. Puneţi mâna pe el şi zvârliţi-l în butoiul din

spatele vostru.

Branko apucă peştele, care se vârâse într-un ochi al năvodului. Dar, încercând să-l înhaţe, scăpă din mână năvodul; atunci sforile grele se cufundară iar în apă, cu peşte cu tot. Zora râse:

— Noroc că năvodu-i legat, altminteri nici vorbă că moş Gorian ne-ar fi trimis la toţi dracii! Năvodul trebuie să-l ţii cu stânga, iar peştele să-l scoţi cu dreapta.

Traseră din nou. Peştele era tot acolo. Branko încercă să-l apuce cu grijă. Se zbătea ca argintul viu, iar când băiatul se pregăti să-l înşface, peştele începu să se zvârcolească încoace şi-ncolo, dar Branko izbuti să-l arunce-n butoi. Zora prinse şi ea unul. Deşi era mai mic decât al prietenului ei, puţin a lipsit să nu-l scape.

Copiii trăseseră aproape întreg năvodul în barcă, şi luntrele se apropiau tot mai mult. Se părea că moş Gorian avusese mai mult noroc: prinsese cinci sau şase peşti.

— Noi n-avem decât doi – spuse Zora, amărâtă.

— Fiţi şi voi cu ochii-n patru – îi îndemnă moşneagul. Năvodul e destul de greu. Peştii mari sunt mai la fund.

Şi într-adevăr aşa era. Deodată sub ochii copiilor plescăiră vreo doi cogeamite peşti. Mai întâi ieşiră la iveală doar aripioarele, apoi trupurile argintii, prea mari ca să treacă prin ochiuri, şi de aceea se învârteau de colo-colo, liberi, în năvod.

— Lăsaţi năvodul slobod – strigă bătrânul – îl trag eu spre mine.

Moş Gorian făcu întocmai şi năvodul lunecă în luntrea lui.

— Tare-s frumoşi zdrahonii ăştia! îi admiră el şi scoase unul afară. Apoi îl înşfăcă pe al doilea, pe-al treilea, însă ultimul, cel mai mare, se avântă spintecând aerul şi, până să-l prindă bătrânul, dispăru în apă.

— S-a dus dracului! ocări Gorian, uitându-se după peşte cu o mutră atât de jalnică, dar totodată şi comică, încât pe copii îi pufni râsul. Da, da, peştii ăştia sunt mai şireţi decât s-ar crede – zise el, râzând şi scărpinându-se în barbă. Şi eu care mă şi vedeam cu zece dinari la chimir!

Moşneagul mai stătu o clipă să răsufle, în timp ce luntrele se apropiau iarăşi una de alta.

— N-aţi obosit? îi întrebă el.

Branko clătină din cap:

— Nici vorbă de oboseală!

Şi, într-adevăr, nu se simţea de loc obosit.

Bătrânul îşi aprinse luleaua, iar vântul mâna fumul aromat înspre copii.

— Şi nici frig nu vă e? continuă moşul.

— Nu, nu! Ba chiar ne e cald.

După ce-şi curăţă luleaua stinsă, bătrânul apucă iar vâslele:

— Ia să mai încercăm o dată.

Un răstimp luntrele lunecară de-a lungul golfului; dar când traseră afară năvodul, înăuntru nu se aflau decât patru peştişori. Vâsliră din nou spre larg, unde avură mai mult noroc, prinzând peste o duzină de peşti. Moş Gorian, care-şi îngădui încă o lulea, îşi dete cu părerea:

— Peştii se îndreaptă către ţărm. Dacă şi de-acum încolo ne-or pica tot atât de mulţi în năvod, putem spune că am avut un pescuit bogat.

Copiii se descurcau din ce în ce mai bine. Învăţară cum să prindă zdravăn năvodul, ca să poată apuca peştii cu amândouă mâinile când erau prea mari. Abia de mai scoteau câte o vorbă, cu ochii doar la plute şi la peşti.

Când se îndreptară pentru a patra oară spre larg, Branko se ridică deodată în picioare.

— Da’ ce-i cu tine? îl întrebă Zora.

— Ia priveşte puţin! Şi Branko arătă spre orizont.

Era într-adevăr o privelişte rară! După geana de lumină ivită în zare, copiii ghiciră că se face ziuă, că în curând va răsări soarele. Şi geana aceea de lumină, cu vârful înfipt în depărtări, se aşternea peste ape lăţindu-se necontenit şi înaintând spre ei ca o imensă piramidă.

— Ăsta-i soarele – zise Zora, care văzuse adesea asemenea privelişte, şi-şi dădu pe spate părul căzut în ochi.

Branko rămase în picioare în mijlocul luntrei. cu ochii

aţintiţi către răsărit. Geana aprinsă se făcea tot mai luminoasă şi, deodată, ţâşni din adâncuri chiar soarele. Se înălţa ca un glob de jar pe crestele munţilor, iar jur-împrejur abuieau negurile, ca şi cum sub dogoarea lui ar fi prins să fiarbă totul.

— E mai frumos decât apusul, pe care l-am privit nu demult – zise Branko.

Zora se uita şi ea:

— O să fie şi mai frumos. Aşteaptă niţel.

Şi tot cuprinsul mării, luminat de soare, se prefăcu în argint topit. Branko nu văzuse niciodată ceva mai minunat; curând astrul ceresc începu să urce tot mai sus, iar argintul se preschimbă în aur.

— O! exclamă băiatul. Toată apa e de aur! De-aş avea şi eu măcar o fărâmă!

— Ei, hai, na şi ţie un pumn de aur! glumi Zora, împroşcându-l cu apă.

Branko, niciuna, nici două, vru s-o stropească şi el, când îl auzi pe moş Gonan strigând:

— Haidem! Să mergem! Am isprăvit!

Ultima încercare a fost cea mai rodnică: Branko prinse unsprezece peşti, iar Zora treisprezece; butoiaşul lor era plin.

— Acoperă-l cu un sac – spuse Zora – să nu sară iarăşi afară vreunul.

Negăsind niciun sac, Branko puse o scândură pe gura butoiaşului.

Bătrânul trase năvodul spre el, după care îl aşeză cu luare-aminte în luntre. Zâmbind pe sub mustăţi, zise ca pentru sine:

— Ce-i drept, sunteţi nişte copii care aduc noroc. E tare multişor de când n-am mai pomenit atâta peşte la nune-n butoi!

— Şi-al nostru-i aproape plin – zise Zora.

— Atunci putem să ne întoarcem liniştiţi acasă – şi bătrânul apucă vâsla.

Vântul se potolise, marea era calmă şi semăna cu o uriaşă albie plină cu aur, iar el vâslea prin aurul acela.

Luntrele se aflau încă departe în larg; aveau mai bine de jumătate de ceas până să ajungă în dreptul colibei lui moş Gorian şi din clipa aceea, încă zece minute pentru ca luntrea lor să scrâşnească pe nisip. Zora căscă:

— M-a ajuns oboseala…

— Şi pe mine. Mai ales mâinile, abia le mai simt – zise Branko, întinzându-se.

Cât despre moşneag, se ţinea mai ţanţoş ca ei, şi luntrea lui alunecă alături de a lor pe nisip.

— Haideţi! strigă el. Trebuie să punem năvodul la uscat.

Le întinse unul din capete şi ei traseră plasa afară din barcă.

— Atârnaţi-o în pari! şi moşneagul le arătă parii, în vreme ce el atârnă capătul celălalt. Acum aduceţi încoa butoiaşul vostru. Bătrânul le făcu prieteneşte cu ochiul: Ia să vedem noi ce-am prins…

Gorian ridică lesne hârdăul lui şi-l târî până la o masă mare de piatră, alături de care se afla o albie goală şi două puţini, de asemenea goale. Branko şi Zora însă nu putui a să-l care tot atât de uşor pe-al lor.

— Aşteptaţi că vin acuma să v-ajut! strigă moşneagul.

Deşertară amândouă butoaiele în albie, unde era puţinii apă. Peştii se mlădiau, se împleteau între ei şi încercau să scape strecurându-se spre margini.

Abia acum constatară copiii ce mulţi erau. Cu greu puteau să-i numere. Şi ce învălmăşeală veselă de capete, de aripioare şi de cozi! La lumina soarelui văzură toată varietatea de culori. Niciun peşte nu semăna cu celălalt. Nici când nu avuseseră prilejul să admire asemenea privelişte. Unul argintiu, celălalt cenuşiu, altul bătea în verde, altul avea picăţele negre. Capetele, cozile, aripioarele, fiecare era altfel.

Moş Gorian se aşează lângă albie şi vârî mâna înăuntru:

— Ăsta-i un lipan – zise el şi scoase un cogeamite peşte, pestriţ şi acoperit cu solzi; avea spinarea cenuşiu-închis, coastele străluceau argintii, iar burta albă; dungi

negre îi brăzdau tot trupul de-a curmezişul. Bătrânul cântări lipanul în mână: Trage trei pfunzi cum mă vezi şi te văd.

— De unde cunoşti peştii atât de bine? întrebă Branko.

Moş Gorian râse:

— Apăi cum să nu-i cunosc! O viaţă întreagă am avut de-a face cu peştii. De altfel, lipani sunt foarte mulţi pe-aici. Ăştia-s cei mai grei. E lipanul de mare, căpăţânos – şi arătă spre cap şi aripioare.

Bătrânul lovi peştele în cap cu o bucată de lemn, îi despică trupul şi, după ce lăsă să i se scurgă măruntaiele, îl împinse deoparte. Apoi scoase altul din albie:

— Ăsta-i tot un lipan. Uitaţi-vă bine la el. Îl recunoşti totdeauna după cap şi după coadă. Nu ştiu dacă alt peşte are coada atât de adânc despicată ca lipanul.

Urmară apoi scrumbii de mare. Erau cei mai vioi peşti şi-i lunecau neîncetat bătrânului printre degete. Ieşind din apă, trupurile lor scânteiau în toate culorile, însă cu cât stăteau mai mult afară, la aer, cu atât se întunecau, până când strălucirea lor opalină se preschimba într-un verde-măsliniu foarte închis.

— Mai sunt scrumbioare înăuntru? întrebă moş Gorian şi privi în albie. Pe-ăştia toţi îi punem în butoiul cel mare. O să-i duc la Seni doar când o să am pe puţin vreo cincizeci.

Bătrânul scoase, unul după altul, şi ceilalţi peşti din albie. Erau vreo câţiva bibani de mare subţiratici: se zvârcoleau lovind cu cozile şi-şi arătau dinţii. Rânjeau furioşi ca fiarele de pradă, cum şi erau, de altfel. Moş Gorian spuse:

— Ăştia-s cei mai de preţ din toată prada noastră. La „Hotel Zagreb” or să ajungă ei!

Printre bibanii de mare se mai aflau şi stavrizi, guvizi şi câteva scrumbii de mare. Bătrânul aruncă înapoi, în albie, doi stavrizi:

— Pe-ăştia nu-i cumpără nimeni, sunt prea mărunţi.

Guvizii scânteiau argintii, iar capul în culoarea

aurului.

Stavrizii, de asemenea, străluceau ca argintul. Aveau botul adânc despicat, cu falca de jos mai ieşită în afară.

— Oho! exclamă bătrânul. Ta te uită ce-am prins! şi ţinu în lumina soarelui un peşte lătăreţ.

Lighioana era scurtă, cu trupul umflat şi în formă de romb, cu amândoi ochii în partea stângă, aşezaţi unul deasupra altuia. Botul se căscă mare, iar copiii văzură un şirag de dinţi ascuţiţi mergând până în fundul gâtlejului.

— 1 Ăsta rareori cade-n năvod – spuse bătrânul. E un calcan.

Calcanul picase în plasă împreună cu câteva mrene maii, care, cu căpăcelele rubinii ale branhiilor, cu spinarea lor galben-brună, cu restul trupului alb şi strălucind ca sideful, şi cu dungile galbene-aurii ce le brăzdau aripioarele pectorale şi coada, tărcate şi de mici pete de un roşu-aprins, erau cei mai frumoşi, cei mai coloraţi peşti din celălalt butoi.

— Îi pun bine şi pe-ăştia – spuse bătrânul. Abia pe vineri îi duc la piaţă. Vinerea, senienii cumpără şi peşti mai scumpi.

— Ai văzut? spuse Zora şi-l înghionti pe Branko. Mrenele au barbă – şi arătă spre firele ce atârnau de branhiile mrenelor.

Gorian încuviinţă din cap:

— Cu ele înlătură mâlul şi stârnesc micile vieţuitoare care se-ascund acolo spre a se feri de mrene.

Dinaintea bătrânului, mormanul de peşte creştea tot mai mult. În soare şi azvârliţi claie peste grămadă, peştii îşi pierdeau văzând cu ochii frumoasele lor culori, transformându-se într-o movilă de peşti morţi, aşa cum copiii mai văzuseră de atâtea ori în piaţă.

— Păcat! zise Branko cu glas tare.

Bătrânul se uită la el:

— Păcat, de ce?

— Că au murit. Vii, arătau cu mult mai frumoşi.

— Da, peştii sunt frumoşi – încuviinţă moşul. Mai cu seamă când îi scoţi din apă. Însă orice vietate trebuie să

moară. Şi-apoi, cei mai mulţi peşti sunt răpitori şi trăiesc hrănindu-se cu alţi peşti, iar cei ce nu se hrănesc cu alţi peşti mănâncă viermişori şi crustacei. De-aia au fost lăsaţi pe lume: ca să-i mâncăm noi, aşa că nu trebuie să vă fie milă de ei.

— Totuşi vii erau mai frumoşi – repetă Branko.

Gorian se uită la el:

— Şi noi, vii, suntem mai frumoşi, măi băiete!... Ei, haide, ia luaţi... – şi moşul împinse către ei jumătate din grămada de peşti. Aveţi în ce să-i puneţi?

— Noi?! întrebară Zora şi Branko, miraţi.

— Da, vol. Păi doar şi voi aţi pescuit şi, la noi, pescarii, prada se împarte totdeauna.

— Da, însă noi ţi-am dat doar o mână de ajutor.

— Păi tocmai de aceea – râse bătrânul. Şi nu numai că m-aţi ajutat, dar v-aţi dovedit chiar de prima dată nişte pescari foarte destoinici. Luaţi-i, fără multă vorbă. Sunt ai voştri! Sau credeţi cumva că eu o să fur plata unor muncitori cinstiţi? Moş Gorian nu-i nici derbedeu, nici înşelător.

Şi cum copiii tot nu îndrăzneau să pună mâna pe peşti, moşneagul înhăţă un sac şi-i îndesă înăuntru.

— Ei, haide, luaţi-i de-aici că, de nu, mă supăr rău! se burzului el.

Zora, sfioasă şi adânc mişcată de bunătatea bătrânului, se apropie şi-i luă.

— Mulţumesc – se bâlbâi ea, şi apoi încă o dată: Mulţumesc.

— Da' n-aveţi de ce să-mi mulţumiţi – râse moş Gorian. Dacă n-aţi fi venit voi, ar fi trebuit să ies la pescuit cu undiţa şi puteţi fi încredinţaţi că n-aş fi prins nici jumătate din ce mi-a rămas acum. Nu, eu trebuie să vă mulţumesc vouă – şi strânse mâna copiilor.

— Ne dai voie să mai venim şi să te-ajutăm, moş Gorian? întrebă fata.

Bătrânul îi făcu semn cu ochiul:

— Bucuros. Numai să-mi spuneţi adresa voastră, ca să ştiu unde să vă înştiinţez.

Zora îi răspunse şi ea, clipind din ochi:

— Îl cunoşti pe Gurcin?

— Pe brutarul cel burtos? Păi cine nu-l cunoaşte? Doar de la el cumpăr pâine o dată la trei zile.

— Spune-i dumneata lui, iar el o să ne spună nouă.

— Ian te uită! exclamă moşneagul, mângâindu-şi barba. Va să zică nici moş Gorian nu poate afla mai mult?

— Uscocii nu vorbesc mult... – replică Zora.

— Fie şi-aşa... Acum, hai, duceţi-vă. Măcar un cesuleţ, s-apuc şi eu să dorm – şi le întinse încă o dată mâna. Tocmai dădeau să iasă pe poartă, când bătrânul strigă din răsputeri: Staţi! Staţi! V-aţi lăsat găinile aici.

— Vai! gemu Zora. Credeam că ai uitat de ele.

— Nu, nu – zise bătrânul. Veniţi încoace! Sunt în grajd. Duceţi-le frumuşel de unde le-aţi luat; iar de nu faceţi treaba asta, atunci să nu vă mai calce piciorul pe la moş Gorian! îi ameninţă bătrânul pescar.

Şi Branko luă orătăniile.

CaDitolul 9

Liceenii

Zora ducea sacul cu peşte, Branco sacul cu orătănii. Mergeau tăcuţi. Când le apăru în faţa ochilor gospodăria lui Karaman, bogătanul, Zora se uită la Branko.

— Cum faci cu cocoşii?

— Nici eu nu ştiu – răspunse băiatul, dând din umeri, apoi se aşează jos.

— Ce mai tura-vura, lăsăm sacul aici şi plecăm – propuse Zora.

— Păi atunci or să-şi dea seama că cineva a vrut să fure cocoşii. Nu, trebuie să ne gândim la altceva mai bun.

Poarta cea mare a curţii se deschise. Dar cel care ieşi nu era Karaman, ci unul din argaţii lui, un lungan. cu o beretă roşie. Lunganul împinse la perete şi al doilea canat.

Copiii se târâră către un tufiş şi rămaseră acolo nemişcaţi, cu ochii ţintă în ogradă.

Argatul intră din nou în curte. Nu trecu mult şi ieşiră legănându-se câteva raţe, iar după ele, cu gânsacul în frunte, vreo duzină de gâşte. Mărşăluiau toate în jos, către

râu.

— Uite! sări Zora-n sus. Acuşi vin şi găinile…

Două găini mari şi un cocoş iscodeau curioşi din mers.

— Dă-mi mie sacul – şi Zora i-l smulse şi se furişă încet, din tufiş în tufiş, spre poartă.

Când ajunse la drumeagul ce ducea spre curtea lui Karaman, desfăcu sacul şi scoase cocoşii afară. La început, orătăniile, ameţite, făcură câţiva paşi, bătură din aripi şi o luară la picior.

Cel mai mic încercă să cucurigească; al doilea, cu glas încă jalnic, îl imită după o clipă. Le răspunseră nişte cocoşi din curte şi, ca şi cum doar atât ar fi aşteptat, cei doi se năpustiră pe poartă, zburătăcind ca nişte sălbatici.

Zora se întoarse la locul de unde plecase şi începu să râdă:

— A fost mai simplu decât credeam.

Apoi copiii puseră peştele în amândoi sacii. Era frig, aşa că se aşternură iute la drum. Bătea orele şase când ajunseră sus, în cetate.

Din toată banda, numai Pavle se afla în bârlog şi sta dus pe gânduri. Când Zora şi Branko păşiră pragul încăperii, sări în sus înveselit:

— Iacătă-vă! Aţi sosit! strigă el neîncetat. Iacătă-vă! Aţi sosit!

— Da unde-ai vrea să fim? întrebă Zora mirată.

— Am crezut că v-o fi muşcat câinele lui Karaman şi că vreunul din argaţii bogătanului sau chiar el însuşi o fi pus mâna pe voi.

— La urma urmei, de unde ştiţi c-am fost la Karaman? întrebă Branko.

— Păi chiar tu ai spus c-ai să te duci la el – răspunse Pavle şi, după un răstimp, adăugă încurcat: Duro v-a văzut când aţi coborât înspre el.

Zora se uită în jur:

— Da’ el unde-i?

— A plecat să vă caute.

— Şi Nicola?

— S-a dus, ca de obicei, la Curcin s-aducă pâine.

Copiii puseră sacii jos.

— Ia ghiceşte, Pavle, ce-avem înăuntru – zise Zora.

Pavle ridică sacul ei:

— E greu… Adulmecă o clipă: …şi miroase a peşte. Aveţi peşte?

— Amândoi sacii sunt plini – încuviinţă grabnic Zora. Ai untdelemn?

— O jumătate de sticlă.

— Ad-o repede. Până vin ceilalţi, să prăjim niscai peşte.

Branko porni după lemne şi hârtie, iar peste câteva clipe focul pâlpâia vesel. Zora puse deasupra flăcării o tigaie – găsită undeva pe ţărm – azvârli într-însa câţiva peşti, turnă untdelemn şi curând în încăpere se răspândi un miros de untdelemn şi de peşte prăjit.

Cel dintâi sosi Nicola. Piciul se bucură din inimă că Zora şi Branko se înapoiaseră, apoi, lihnit de foame, trase pe nas:

— Aţi adus peşte?… Şi se năpusti îndată asupra celui mai mare.

— Priveşte, avem o grămadă – zise Zora, deşertând şi celălalt sac.

Nicola făcu ochi mari:

— Cum? Aţi furat un întreg năvod?

Zoraclătină atât de vârtos din cap, că i se zburli toată hălăciuga:

— Astă-noapte am fost la pescuit împreună cu moş Gorian, şi el ne-a dăruit jumătate din ce-am prins tustrei.

— Ce-a zis de găinile voastre?

— N-a vrut să le primească. A trebuit să le ducem înapoi la Karaman.

Nicola dădea cu sârg din fălci:

— Şi-aţi făcut voi una ca asta?

Zora şi Branko încuviinţară printr-un semn.

Nicola încetă să mai mestece:

— Adevărat? apoi se uită din nou la peşti: Ăştia ne-ajung pentru vreo trei-patru zile, aşa că vă iertăm!

— Trebuie să-i punem la uscat – zise Zora, dusă pe gânduri. Peştele proaspăt nu ţine mult.

— În insula Rab localnicii îi aşază de-a dreptul la soare – spuse Pavle, care văzuse cum se face treaba asta. 1

— Eu zic, mai bine, să-i afumăm – propuse Nicola.

Zora fu de aceeaşi părere:

— Mai întâi îi prăjim niţel. Pavle ne întocmeşte o afumătoare şi-i atârnăm acolo.

Mestecând dintr-un lipan, Pavle privi la Zora.

— Da lasă-mă acum să-mbuc liniştit din peştele meu – vorbi el cu gura plină.

Nicola le făcu semn cu ochiul:

— Dacă ne-o mai rămâne ce să afumăm după aceea!

— Of! Pavle mai luă un lipan: Iată-mă-s aproape gata.

Pe neaşteptate Duro răsări în spatele lor. Ca de obicei intrase fără zgomot în încăpere.

— Sunt de la moş Gorian? întrebă el, arătând spre peşti.

Zora încuviinţă printr-un semn. Era mândră nevoie mare.

— Am văzut când vi i-a dat bătrânul.

Zora înălţă capul:

— Nu ni i-a dat. Noi i-am prins.

Duro se prefăcu că nu aude.

— Am fost mai întâi pe la Karaman şi v-am căutat acolo şi fiindcă nu eraţi de găsit, m-am dus la Gorian.

— Păi am venit de mult – spuse Branko, uitându-se la el.

— Am adus nişte caise – şi Duro îi azvârli două Zorei în poală. Am vrut şi eu să v-aduc ceva.

Zora muşcă dintr-o caisă, dar repede o scuipă din gură:

— Păi sunt verzi. Alea pe care le-am mâncat noi azi-noapte erau mai zemoase şi mai coapte.

În prima clipă Duro nu răspunse, apoi spuse:

— Da, dar eu le-am cules ziua. Karaman chiar m-a şi văzut.)

Băieţii însă nu-l mai ascultau. Într-un colţ, Pavle

clădea o afumătoare. Nicola şi Branko înşirau peştii pe o sârmă şi-i atârnau înăuntru. Zora cără lemne şi aprinse focul; astfel încercară ei să afume peştii.

Trei zile nu mai ieşiră din bârlog şi mâncară numai peşte. O dată Zora se duse după cireşe, dar nu se copseseră încă. Când nu mânca, Pavle cioplea linguri. Nicola, împreună cu Branco, îşi vizita porumbeii, în timp ce Duro citea din cartea lui sau privea plictisit în gol.

În cea de a patra dimineaţă, când Pavle vru iarăşi s-aducă peşte din afumătoare, Duro, care în tot acest timp se arătase morocănos, spuse cu arţag:

— M-am săturat de blestematul ăsta de peşte. Aş vrea să mai mănânc şi altceva.

— N-ai decât să te duci să-ţi aduci altceva – îl fulgeră Branko.

— Aşa o să şi fac! Şi Duro sări în sus.

Pavle se întoarse cu mâna goală:

— Adu şi pentru noi ceva. Ultimii patru peşti au dispărut.

Zora coborî din culcuşul ei:

— Era o mreană şi trei scrumbii. Aseară le-am văzut acolo.

— Au dispărut fără urmă! spuse Pavle, tulburat, arătând sârma de care fuseseră agăţaţi peştii.

Branko cercetă sârma. În afară de branhiile mrenei şi de dinţii ei ascuţiţi, nu mai rămăsese nimic din cei patru peşti.

— Nimeni dintre noi n-a făcut asemenea ispravă – spuse el. Asta au făcut-o şobolanii.

Pavle strânse pumnii:

— Ah, şobolănimea asta! Mi se pare că i-am auzit. Cred că era cam dinspre ziuă când au dat gata peştele.

— Ce-aş putea s-aduc? întrebă Duro. Se oprise nehot. arât pe scară.

— Vin şi eu cu tine. Ceva tot o să găsim noi – îl asigură Zora.

Pavle îşi duse un deget la frunte:

— Azi nu-i miercuri?

— Ba cred că da – răspunse fata.

— Păi miercuri vine Stiepan. Poate că ne-a adus el ceva.

— Hai să vedem! şi Zora se îndreptă spre scară.

— Fii însă cu ochii-n patru! îi strigă Nicola din urmă. De când l-ai scăpat pe Branko din închisoare, n-aş putea spune că Begovic te iubeşte prea mult.

— De unde ştii?

— Mi-a spus-o Curcin. Poliţaiul stă şi adulmecă pretutindeni ca să pună gheara pe tine şi pe Branko.

— N-are decât s-adulmece cât o pofti… – zise fata, râzând. Pe Zora cea roşie nu pui mâna chiar atât de uşor. i

O clipă mai târziu dispăruse împreună cu Duro.

Branko şi Nicola dereticară prin încăpere, în timp ce Pavle se apucă iarăşi să meşterească la lingurile lui. Mai apoi Branko se aşeză lângă Pavle.

— Cine-i Stiepan ăsta? întrebă el.

Pavle tocmai cioplea coada unei linguri.

— Un fecior de ţăran – răspunse el într-un târziu.

— Îl cunoaşteţi?

— Îhî – încuviinţă Pavle.

— Bine?

Pavle se uită la el:

— Păi altfel cum crezi că ne-ar da câte ceva?

Nicola veni lângă el.

— Întreabă-mă mai bine pe mine – râse el. Dacă Pavle o să-ţi răspundă tot aşa, apăi nici pân’ diseară n-ai să afli cine e Stiepan.

Branko se întoarse către Nicola:

— Atunci, povesteşte…

— Stiepan e un flăcău din apropiere de Brinie, un sat cam la cinci ceasuri de aici. În fiecare miercuri el aduce la oraş unt, ouă şi legume. Pentru cea mai mare parte din marfa lui are clienţi permanenţi, cărora le-o duce acasă; restul la piaţă.

— Stiepan ăsta e unul înalt? întrebă el.

— Cam cu o jumătate de cap mai înalt decât tine.

— N-are părul negru?

— Păr negru şi nasu-n vânt.

— Şi n-are patru măgari?

Nicola încuviinţă cu tărie:

— Câteodată şi cinci, şi şase, depinde de câte coşuri trebuie s-aducă la oraş.

— L-am văzut odată; vorbea cu Zora. Asta a fost chiar în ziua când m-au băgat la zdup.

— Îi ştii şi pe liceenii care se joacă în aleea Josef?

— Pe feciorul lui Brozovic, ăla cu capul ţuguiat, pe Skalec burtosul, feciorul doctorului, şi pe Marculin de la „Hotel Adria”, de ăştia vrei să zici?

— Da – răspunse grăbit Nicola – şi băiatul ăla gras al morarului, pe urmă băiatul lui Karaman, şi feciorul inginerului silvic, şi feciorul primarului. Ei se pun totdeauna la pândă când trece Stiepan pe alee şi-i răzleţesc măgarii. Odată ne-am nimerit şi noi pe-acolo.

— Voi! Voi! izbucni Pavle şi ridică lingura pe care o ţinea în mână, fulgerându-l pe Nicola cu privirea.

— Ei, fie, nu noi, tu – se învoi râzând puştiul.

Pavle îl împunse uşor cu degetul în piept:

— Eu şi Zora… – începu el, rânjind – … i-am…

— Snopit – completă Nicola – şi de-atunci Stiepan ne e prieten, iar dacă-i mai rămâne ceva marfă, ne-o dă nouă.

— Ba de multe ori ne-aduce şi câte ceva anume pentru noi – se amestecă iar uriaşul. Ultima dată mie mi-a adus slănină, iar Zorei o bucată de unt.

— Ştiu eu că pe voi doi vă iubeşte cel mai mult – zise Nicola, râzând şi mai vârtos.

Nicola şi Branko se lungiră pe spate. Puştiul cântă un cântec, iar Branko îl acompanie în surdină. Deodată Zora năvăli în bârlog.

— Haideţi! Haideţi! strigă ea, cu respiraţia tăiată. Liceenii l-au încolţit iar pe Stiepan!

Nicola sări-n sus, iar Pavle azvârli lingura cât colo şi puse mâna pe-o bâtă.

— Tocmai despre Stiepan vorbeam – spuse Nicola.

— Da, îi povesteam lui Branko despre el – adăugă Pavle ca un ecou.

Pe când coborau scara cea mare sărind mai multe trepte deodată – de astă dată, fireşte, nu se mai târau prin 1 coridor – Zora le povesti cele petrecute:

— Ne-am strecurat până-n piaţă, doar om da cu ochii de Stiepan, însă nu era acolo. «Poate că şi-o fi vândut toată marfa, a zis Duro. Ia să-ntrebăm de el la „Hotel Zagreb.”» Am ajuns acolo, eu sărind peste ziduri, iar Duro luând-o de-a dreptul prin oraş. Duro l-a întrebat pe Ringelnatz, care sta în faţa hotelului „şi Ringelnatz i-a răspuns: „Stiepan n-a fost de loc pe-aici. Nici n-a trecut azi spre piaţă”. Când deodată Duro vede alergând la trap, prin piaţă, pe unul din măgarii lui Stiepan, şi numaidecât îi dă prin cap că, fără îndoială, i s-a întâmplat ceva prietenului nostru. Eu stam sus, la poarta oraşului, când el a trecut prin piaţă, aşa că am putut să vedem cum se bătea Stiepan cu liceenii, în faţa grădinii primarului. Ne-am repezit şi noi într-acolo, dar Stiepan ne strigă: „Aduceţi-l pe Pavle, ei sunt şase!” Aşa că am făcut cale-ntoarsă, ca să vă chem şi pe voi.

— Auzi tu? rosti Pavle, mândru, şi deşi Nicola alerga cât îl ţineau picioarele, îl împinse într-o parte: După mine a trimis.

— Las că Stiepan o să se bucure dacă vin şi eu – răspunse puştiul, gonind şi mai repede.

Aproape de oraş, Zora se opri:

— Ar fi mai bine să ne răzleţim. Pavle şi Nicola s-o ia la fugă prin oraş, iar Branko şi cu mine să ne căţărăm pe crestele zidurilor.

Pavle se mulţumi doar să mormăie şi se şi mistui într-una din primele uliţe; Nicola alerga glonţ după el.

Zora şi Branko o luară la goană în sus, de-a lungul Potocului, se urcară pe ziduri şi tăiară prin grădini. Când, după câteva minute, aruncară o privire pe deasupra zidului ce despărţea aleea de grădini, constatară că bătălia se apropia de sfârşit.

Duro se mai bătea cu doi liceeni; ceilalţi se făcuseră nevăzuţi. Deznădăjduit, Stiepan îşi căuta măgarii, chemându-i de zor. Unul păştea ceva mai la deal, doi se

opriseră lângă un copac, al treilea şi al patrulea se apropiau în pas domol.

Din două-trei salturi Branko şi Zora se năpustiră şi ei în mijlocul învălmăşelii. Cei doi liceeni – unul era Marculin, fiul, iar celălalt băiatul doctorului Skalec – nu mai aşteptară să fie înşfăcaţi de Zora şi de Branko, ci o rupseră la fugă încotro văzură cu ochii!

Branko vru să se ia după ei. Zora îl opri:

— Rămâi aici! Când or să coboare pe alee, o să-i ia în primire Pavle, şi de dovedit, îi dovedeşte el şi fără noi. Mai bine să-l ajutăm pe Stiepan să-şi adune măgarii.

Duro îşi şterse faţa. Avea o rană la frunte.

— Grea luptă a mai fost! gemu el.

— Da unde-s ceilalţi? întrebă fata, încercând să oprească sângele ce şiroia pe obrazul lui Duro.

— Sunt în grădina primarului – răspunse Duro în şoaptă. I-am auzit foindu-se pe-acolo.

Stiepan, care izbutise să adune laolaltă trei din măgarii», lui, tocmai îl aducea de căpăstru şi pe-al patrulea. Chipul său prelung, vioi şi deschis era tot mânjit de sânge şi de pământ, iar straiele, de asemenea, pătate de sânge, îi atârnau. zdrenţe pe el.

— Da” rău mai arăţi! exclamă Zora şi încercă să-i şteargă şi lui faţa cu un colţ al rochiei, însă mai rău îl mânji, căci îi întinse sângele de la o ureche la alta.

— A, nu de asta mi-e mie, de câţiva stropi de sânge, acolo! răspunse Stiepan. Ce-i mai prost, e că îmi lipseşte un măgar.

— Măgarul tău e-n piaţă – încercă să-l liniştească Duro.

— În piaţă? întrebă Stiepan, uimit.

— L-am văzut la fântână. Cred că se învârteşte tot pe-acolo. Ia să mă duc să văd – şi plecă în grabă.

Dar n-apucă să facă zece paşi, când Nicola coti dinspre poartă către alee, cu măgarul după el. Radia de mulţumire şi, apropiindu-se cu dobitocul, spuse:

— Stătea în faţa „Hotelului Zagreb” şi încerca să-şi vândă singur salata! însă când Ringelnatz i-a întins o

hârtie de zece dinari, n-a avut cum să-i dea restul…

Râseră cu toţii, chiar şi Stiepan, deşi, lui, numai de râs nu-i ardea.

— Da’ pe Pavle unde l-ai lăsat? întrebă Branko.

Nicola râse hoţeşte:

— Păi tocmai îl azvârlise pe băiatul lui Marculin în bazinul fântânii şi aceeaşi soartă a avut-o şi borţosul de Skalec, care cred că se bălăceşte şi-acum în bazin. Atunci am luat măgarul de căpăstru şi mi-am zis: „Mai bine să-mi văd de treabă, că Pavle tot n-o să-mi lase nimic şi mie”.

Izbucniră din nou în hohote de râs, numai Stiepan era mâhnit.

— Nu ştiu ce să mă fac – se jelui el. De pe măgarul ăsta – şi arătă spre cel mai mărunt – lipseşte un coş cu caise. Cred că ei l-au furat.

— Nici vorbă – întări Duro. Doar i-am văzut când îl cărau.

— E al lui Ristic – continuă să se tânguie Stiepan – şi ăla mă omoară când i-oi spune că liceenii mi-au furat caisele lui.

— Da încotro au dus coşul? întrebă Zora, uitându-se la Duro.

— Acolo înăuntru… – şi Duro arătă spre grădina primarului. Brozovic, cu mutra lui de vulpe, îl ţinea de o toartă, şi băiatul ăla gras al morarului, de cealaltă.

— Atunci haidem! Poate că-i aducem îndărăt lui Stiepan caisele.

Zora se repezi spre poartă, iar Nicola şi Branko se luară după ea. Duro vru şi el să-i urmeze.

— Rămâi mai bine aici! strigă fata către el. Ajută-l pe Stiepan să-şi încarce iar măgarii. Cu doi băieţi, o scoatem noi la capăt şi fără tine.

Săriră peste poartă şi căzură cu zgomot într-un strat de flori. Dincolo de răzor se întindea un frunzar lung, boltit, cu trandafiri, glicină şi viţă de vie, iar la capătul lui se vedea o căsuţă.

— Ăsta-i un colţ bun ca să te furişezi – îi şopti Zora lui Branko. Noi am mai fost de câteva ori înăuntru. Pe

pereţi sunt mănunchiuri de pene, arcuri, săgeţi şi câteva securi de lemn.

Nicola încuviinţă din cap şi zise:

— Imediat în dosul casei este şi o colibă de stuf. Ei îi spun coliba indiană.

Zora şi ajunsese lângă casă. Uşa era deschisă. Privi înăuntru: nu era nimeni.

— Cu siguranţă că sunt în coliba indiană – spuse Nicola. Haideţi, vă duc eu. E doar la câţiva paşi.

— Dacă mai vorbeşti tare, cu siguranţă că n-o să-i mai găseşti înăuntru – îi şopti Zora.

Într-adevăr, când copiii cotiră pe după căsuţă, îi văzură pe liceeni cocoţaţi pe un gard şi sărind în grădina 1 vecină. Unul mai zăbovi o clipă pe gard. Era băiatul lui Ivekovic, un lungan cât toate zilele, cu o faţă îngustă şi palidă, purtând un costum de postav, nişte cizme înalte, solide, şi ochelari pe nas.

— Păi asta-i Zora cea roşie – zise el şi mai privi o dată spre urmăritorii lor.

Al doilea, băiatul lui Brozovic, care se şi afla în dosul gardului, iscodind cu mutra lui de vulpe printre şipci, adăugă:

— Iar celălalt este băiatul pe care l-a scăpat ea din închisoare.

— Da, eu sunt! îl înfruntă fata şi, ridicând de jos iţii ciot de lemn, îl azvârli spre feciorul primarului.

Băiatul însă apucase să sară.

— O să-i spun lui Begovic! strigă el drept răspuns. Ce-o să se bucure când o să-i picaţi iarăşi în palmă!

Branko şi Nicola vrură să se ia după licean, însă Zora îi opri:

— Lasă-i să fugă. O să ne răfuim altă dată. Acum hai mai bine să vedem unde au dosit caisele lui Stiepan.

La intrare în coliba de stuf atârna o pătură roşie. O dădură la o parte şi se năpustiră înăuntru.

În mica încăpere nu se afla altceva decât coşul. Fructele se risipiseră pe jos. Unele erau călcate în picioare, altele muşcate. Copiii le adunară la iuţeală, dar

chiar şi cu cele strivite şi muşcate, coşul tot nu se umplea.

— Bietul Stiepan! oftă Zora. Prea mult n-o să-i folosească lui coşul plin. doar pe jumătate.

— Am văzut în dosul casei un cais plin de caise frumoase – spuse Nicola. Să nu mai pierdem timpul şi să culegem cât mai trebuie ca să umplem coşul.

— Da unde-i pomul? întrebă Zora.

— Staţi că vi-l arăt.

Lângă casă se aflau mai mulţi caişi, cu fructe aproape de două ori mai mari decât cele din coşul lui Stiepan. Nicola se căţără într-un pom, iar Zora şi Branko culeseră toate fructele la care puteau ajunge de jos. Coşul se şi umpluse cu vârf, iar Branko şi Nicola tocmai voiau să i-l ducă lui Stiepan, când auziră dinspre poartă o voce:

— Mai sunt încă aici.

Se uitară într-acolo. Liceenii se înapoiaseră şi, cu ei, se afla un om în toată firea.

— Ce ne facem? Zora îşi roti privirea în toate părţile.

— Haidem iute în dosul casei! fu de părere Branko. Acolo-i un zid, pe care nu oricine poate să-l sară, iar dincolo de zid e râul.

Zidul era foarte înalt, şi copiii nu prea ştiau cum ar putea să se caţăre până sus.

Zora îl luă pe Branko de umeri:

— Am văzut în casă o scară. S-o aducem!

Mai întâi se căţăra Nicola. cu coşul, apoi Zora şi, ultimul, Branko. Traseră scara după ei, o trecură peste zid şi o lăsară sprijinită de cealaltă parte, când deodată se iviră, de după nişte tufe de aluni, băiatul lui Ivekovic, Brozovic, băiatul cel gras al morarului şi băiatul inginerului silvic.

— S-au căţărat pe zid – spuse băiatul lui Ivekovic către omul în vârstă.

Acesta, înalt şi slab, cu cioc şi ochelari, se luă repede după ei, atât cât îl ţineau puterile.

— Asta-i primarul – zise Nicola, tulburat. Îl cunosc. L-am mai văzut o dată.

Şi Branko îl cunoştea. Da, era primarul. Faţa aceea

prelungă şi palidă, mâinile subţiri şi albe, întocmai aşa cum îl zărise cu câteva zile mai-nainte la o masă de la „Hotel Zagreb”.

Gâfâia de atâta alergătură.

— Afurisită bandă ce sunteţi! striga el în gura mare. Cum de-aţi îndrăznit să-mi furaţi caisele, şi încă pe cele mai bune şi mai mari din toată grădina?

Branko privi o clipă la omul acela înalt care ocăra, apoi se încumetă să-i răspundă:

— Fiindcă… – începu el, şovăielnic, pe urmă din ce în ce mai repede şi mai cu curaj – fiindcă băiatul dumneavoastră şi toţi ceilalţi l-au luat la bătaie pe prietenul nostru Stiepan.

— I-au răzleţit şi măgarii – se repezi Zora.

— Şi i-au furat şi asta! zise Nicola, arătând coşul.

Liceenilor li se cam încurcau treburile.

— Tată, să nu crezi nimic din ce spun ei! strigă Ivekovic fiul.

— Da, îndrugă minciuni! adăugă Smolian, băiatul inginerului silvic.

— Şi-n afară de asta, lunganul acela – şi Brozovic arătă spre Branko – e chiar băiatul care i-a scăpat de curând din mână lui Begovic.

— Iar fata de lângă el – se bâlbâi grăsanul morarului – este Zora cea roşie… Şi pe ea o caută Begovic.

Primarul mai făcu un pas şi-l privi pe Branko.

— Aşa… va să zică tu eşti hoţul pe care l-a prins Karaman – spuse el, ciupindu-se nervos de barbă.

— Eu nu sunt hoţ – răspunse Branko. Am luat de jos un peşte azvârlit în stradă. Dar fiul dumneavoastră este hoţ – rosti răspicat. El cu banda lui a furat bietului nostru Stiepan coşul ăsta, care era plin cu caise. Şi săltă de coş în sus.

— Aşa… – doctorul Ivekovic păru întrucâtva surprins. Şi – continuă el, mai puţin brutal – faptul că te-ai repezit acum la caisele mele, ăsta nu-i furtişag?

— Nu – zise Branko – noi n-am făcut altceva decât să umplem coşul la loc.

— Astupă-i fleanca mincinosului! strigă din răsputeri Ivekovic fiul.

— Da, da, să i-o astupe! Şi băiatul lui Smolian luă un lemn şi-l azvârli spre Branko.

Primarul le interzise liceenilor să se poarte astfel şi mai înainta un pas spre zid:

— Dacă nu eşti hoţ, atunci de ce ai fugit din închisoare?

— Fiindcă acolo nu era frumos – răspunse deschis Branko.

— E un hoţ, e un hoţ! strigă micul Brozovic. Aşa zice şi tata.

— Las că-ţi arăt eu ţie! răspunse furios Branko micii potăi lătrătoare. Şi spune-i lui taică-tău că dacă-l mai face hoţ pe fiul lui Milan Babici, atunci o să spun la toată lumea că greutăţile lui la cântar sunt false!

Micul Brozovic se aprinse la faţă:

— N-avea grijă c-o să i-o spun tatii.

— Chiar să i-o spui! replică Branko. Şi mai spune-i c-o s-o trâmbiţăm în tot oraşul.

Primarul mai făcu un pas până ajunse sub zid.

— Chiar de-ar fi adevărat că fiul meu împreună cu ceilalţi cinci băieţi i-au furat lui Stiepan al tău un coş cu caise, de ce aţi intrat numai în grădina mea şi v-aţi umplut coşul? Oricum ai suci-o, nu unul, ci şase au fost cei care au furat.

— Fiindcă aici, înăuntru, au fugit puşlamalele cu coşul – răspunse Branko. Şi aici l-am găsit noi şi a trebuit să-l umplem cât mai repede cu putinţă. Dacă Stiepan se duce la piaţă fără caise şi nu le vinde, îl omoară-n bătaie ţăranul care i-a încredinţat fructele.

— Tot nu găsesc că aveţi dreptate – zise primarul. Dacă şase sunt cei care au furat, atunci pe toţi şase trebuie să-i pedepsiţi, nu numai pe unul, ba, pe deasupra, îl pedepsiţi pe tată-său, care-i nevinovat.

Copiii, care nu-şi dădeau seama că, flecărind, primarul voia doar să-i ţină-n loc, continuară să răspundă.

Nicola, cu aerul lui cel mai şmecheresc, ripostă:

— Ba o să-i pedepsim, domnule primar, însă trebuia să începem cu unul.

— Da – adăugară Branko şi Zora – avem noi grijă să ne răfuim cu toţi!

— Haideţi! strigă fiul lui Smolian, care, între timp, împreună cu băiatul lui Ivekovic, se trăsese mai înapoi şi adunase pietre.

Prima piatră o azvârli spre Branko. Acesta se feri şi piatra zbură pe lângă el. Băiatul lui Ivekovic ţinti mai bine, însă tot nu-l nimeri pe Branko, ci doar coşul lui Stiepan. Branko căută piatra, însă proiectilul căzuse de pe creasta zidului. De aceea luă o caisă, ochi şi-l nimeri pe Smolian drept în faţă.

— Au! strigă acesta, ştergându-şi zeama dulce de pe nas, gură şi ochi.

Începu un adevărat bombardament, şi nici primarul nu mai putu să-i stăpânească. Smolian, Brozovic, Ivekovic şi grăsunul morarului aruncau cu bucăţi de lemn, cu bulgări de pământ şi cu pietre, iar Branko, Zora şi Nicola le răspundeau cu caise.

O piatră zvârlită de băiatul morarului îl lovi pe Branko la mână. Un bulgăre de pământ o izbi pe Zora atât de vârtos, încât fata îşi pierdu echilibrul şi fu cât pe ce să se prăvălească de pe zid: Branko o sprijini în ultima clipă. Lui Nicola o piatră îi zgârie fruntea, dar fără urmări grave.

Branko luă ultima caisă, ţinti şi-l nimeri pe băiatul cel gras al morarului drept în creştetul capului; cel lovit o rupse la fugă urlând. Când vru să mai ia altă caisă, Branko îşi dete seama că se golise coşul. În aceeaşi clipă îşi zise c-au făcut prost azvârlind cu caise. În loc să pună fructele la adăpost, pentru ca să le poată vinde Stiepan, le risipiseră fără rost, şi nu numai pe cele furate, ci şi pe celelalte.

La fel gândea şi Zora, ba chiar şi liceenii băgară de seamă că adversarii lor se uitau necăjiţi în coş.

— Ha, ha! râse Ivekovic fiul. Acum, cel puţin, am primit înapoi caisele noastre.

— Cum aşa? întrebă prosteşte micul Brozovic.

— Ia te uită ce mutre au! Coşul lor cu siguranţă că e

Dar copiilor le era dat să mai tragă o spaimă. În timpul bombardamentului, primarul se dăduse câţiva paşi înapoi, iar acum se ivise iarăşi pe după pomi; şi cu el mai era cineva.

Prima care-l văzu pe noul venit fu Zora:

— Ia uită-te colo! şi-l înghionti pe Branko.

Băiatul holbă ochii, grozav de speriat. Ţurloaiele. acelea vânjoase, degetele ca nişte cârnaţi şi bastonul de cauciuc le cunoştea el prea bine. Nici vorbă; ieşiră la iveală şi mustăţile pleoştite, şi ditamai barba, şi chipiul. Era Begovic.

— Priveşte, Begovic! Acolo sus sunt – primarul arătă spre zid.

Begovic burduhănosul se lăsă greu pe un genunchi şi puse mina streaşină la ochi. ca şi cum n-ar fi putut să-i vadă destul de bine pe copii; apoi trase un salut în faţa primarului, îşi puse bastonul de cauciuc pe umăr şi se îndreptă cu paşi hotărâţi către zid.

Branko era galben la faţă de spaimă, iar Zora făcuse şi ea o mutră speriată. Numai Nicola rânjea ca de obicei şi-şi aruncă vesel privirile în jos către poliţai.

— Arestează-i, Begovic! porunci primarul.

— Arestează-i, Begovic! Arestează-i! strigară şi liceenii.

Begovic se înălţă în vârful picioarelor, scoase capul din guler ca un cocostârc, îşi luă aerul cel mai teribil şi începu să-şi vânture bastonul de cauciuc, însă, oricât de sus l-ar fi ridicat, până la copii tot nu putea s-ajungă. Nu-i rămânea decât să recurgă la răcnete:

— În numele legii, sunteţi arestaţi!

De spaimă, năduşala curgea şiroaie de pe fruntea lui Branko. Zora, de asemenea, înfricoşată, încremenise pe zid, numai năpârstocul de INicola nu se arăta câtuşi de puţin înspăimântat de răcnetele poliţaiului.

— La ascultă, Begovic, dacă vrei să ne-arestezi, trebuie să vii negreşit aicea sus – se răţoi el, obraznic, privind spre burduhănos.

Atunci prinse şi Zora curaj.

— Da, da, pofteşte aicea sus, Begovic! zise fata, arătându-şi dinţii.

Chiar şi Branko se mai coloră niţel la faţă. Ce-i drept, înălţimea zidului îi ocrotea de bastonul buhăitului de Begovic.

Poliţaiul îşi dădu şi el seama de situaţie. Făcu stânga-mprejur, mai trase un salut în faţa doctorului Ivekovic şi spuse:

— Nu vor să se lase arestaţi, domnule primar.

— Atunci dă-i jos! răcni la el doctorul ivekovic.

Begovic reveni lângă zid şi încercă să ajungă sus, căţărându-se anevoie pe pietrele văruite. Zadarnică trudă. Erau prea netede şi el se prăvălea la pământ după fiece încercare.

— Trebuie să fie o scară pe-aici – îşi aminti primarul şi se repezi spre casă, însoţit de băiatul lui Smolian şi de Brozovic.

Între timp, Begovic îşi aţinti furios privirea în sus, către copii, apoi, ca şi cum şi-ar fi dat seama de zădărnicia trudei sale, îşi schimbă dintr-odată expresia feţei.

— Daţi-vă jos, copii, pentru numele lui Dumnezeu! zise el mai încet. Daţi-vă jos, altminteri, bietul Begovic îşi pierde slujba şi pâinea.

— De dat, ne dăm noi jos – îl consolă Nicola – însă «preferăm să ne plimbăm pe jos de cealaltă parte.

Doctorul Ivekovic şi cei doi liceeni se întoarseră:

— Scara a dispărut.

— Am văzut-o eu – îşi aminti grăsunul morarului. Cu ea s-au căţărat pe zid şi au trecut-o apoi de partea cealaltă.

Nicola râse încă o dată obraznic către cei de jos.

— Şi-acum o să coborâm din nou pe ea – spuse el şi dispăru.

— Hai mai bine să plec şi eu – râse Zora.

Îşi puse coşul gol pe cap, îi mai făcu odată cu ochiul lui Begovic, primarului şi liceenilor, şi coborî de cealaltă parte.

Numai Branko rămăsese pe zid.

Atunci Begovic se întoarse hotărât către doctorul

Ivekovic.

— Cred, domnule primar, că e cazul să trag – zise el şi începu să dibuie cu degetele lui ca nişte castraveţi, căutând tocul revolverului.

— Da, Begovic, trage! strigară liceenii. Trage!

Dar până să-şi scoată Begovic revolverul din toc şi să se întoarcă, pe zid nu mai era nimeni. Branko dispăruse şi el.

Capitolul 10

La Casa pădurilor şi pe iazul cu peşte

Copiii alergară pe mal, de-a lungul râului, îşi tăiară drum şerpuitor prin tufişuri, urcară căţărându-se un pripor şi după douăzeci de minute se şi aflau în faţa tufelor de mure.

Nicola rămase ceva mai în urmă. Şchiopăta.

— Ce ai? îl întrebă Zora.

— Nici eu nu ştiu, pesemne că, sărind de pe scară, mi-am scrântit piciorul. În orice caz, mă doare.

— Hai, ia-o înainte! O să văd eu pe urmă ce-i cu piciorul tău.

Dădu la o parte ramurile primelor tufe, îi făcu loc lui Nicola să treacă el mai întâi, apoi se strecură şi ea, târându-se încet şi împingând înainte coşul.

Când ajunseră la sălaşul lor, Pavle se afla de mult acolo; clipi din ochi către ei şi râse cu toată faţa.

— Ai venit de mult? îl întrebă fata.

— De vreun ceas şi mai bine.

— Credeam c-ai rămas să-i botezi pe liceeni – spuse Branko.

Pavle rânji iarăşi:

— Sunt gata botezaţi, şi dacă Ringelnatz nu m-ar fi luat cu forţa de-acolo, şi-acum ar mai fi dumnealor în apă.

— Hai povesteşte-ne… – îl îndemnară copiii.

Pavle se scărpină stăruitor în cap o vreme, până să deschidă din nou gura:

— Păi nu prea am cine ştie ce de povestit. Fugeam cu Nicola prin piaţă, unde văzusem măgarul lui Stiepan, şi imediat au venit şi cei doi liceeni. Alergau către bazin să se

spele. Mai întâi l-am ajuta pe Marculin să se spele, pe urmă şi pe băiatul doctorului Skalec; ăsta a scos capul din apă şi a început să răcnească şi, până s-apuc să-l cufund iar, a picat Ringelnatz şi mi-a spus: „Ce faci? Nu vezi că-i îneci?” Iar când i-am răspuns: „Păi asta şi vreau, să-i înec ca pe pisici”! Ringelnatz m-a împins la o parte şi i-a scos pe-amândoi din apă.

— Şi ei ce-au zis? continuă Branko să întrebe.

— Marculin a stuchit şi-a strănutat, de parcă înghiţise toată fântâna, în vreme ce odrasla lui Skalec urla întruna.

— Şi tu?

Pavle râse:

— Eu am şters-o. În cele din urmă, la zbierătele lui Skalec, s-a strâns în grabă o groază de lume, care a început să strige la fel de tare ca şi el, că mi-am zis: „Ăstora le mai trece prin cap să te vâre şi pe tine în fântână!” De aceea am spălat puţina cât mai era vreme.

— Da cel puţin pe Stiepan l-ai mai văzut? vru să ştie Zora.

Pavle făcu semn că da:

— Stiepan vă aştepta pe alee. I-oţi fi spus că-i aduceţi coşul? Era şi Duro cu el. Păi nu i-aţi dus coşul?

Zora făcu o mutră lungă:

— Uite coşul, e aici. Însă gol, tot n-o să-i folosească la nimic lui Stiepan…

Şi îi povesti lui Pavle toată tărăşenia.

— Hm! mormăi uriaşul şi se scărpină iar. Se mai uită o dată la coş, să vadă dacă într-adevăr n-a mai rămas nicio caisă, apoi zise: Măcar coşul trebuie să-l înapoiem.

— O s-o facem negreşit – îi întări spusele Zora. Dar unde-l găsim?

— Ne-ascundem la ieşirea din alee. Pe-acolo trece el.

— Plecăm chiar acum? întrebă Branko.

Pavle se şi ridicase:

— Cred că aşa-i mai bine.

— Eu nu pot să merg cu voi – se jelui Nicola.

Pavle se întoarse spre el:

— Păi de ce?

— Nu ştiu ce-am păţit, da mă doare – şi arătă către picior.

Pavle şi Zora îi suciră uşor încheietura gleznei.

— Au! ţipă Nicola.

— E doar scrântit – spuse găliganul. Ai cumva o cârpă?

Nicola n-avea, dar Zora avea una. Pavle o muie în apă, iar fata îi înfăşură strâns glezna.

— Acum stai lungit – zise Pavle. După două-trei ceasuri nu mai ai nimic.

— Ce, vreţi să mă lăsaţi singur aici? smiorcăi viteazul Nicola, care arăta destul de jalnic.

Zora râse:

— Aici eşti mai la adăpost decât în turn. Las că venim şi te luăm…

De la tufăriş şi până la aleea cea mare erau zece minute de mers. Coborâră în şanţ, undeva mai sus, pe şoseaua principală, şi se adăpostiră într-însul. Bătea de amiază când, în sfârşit, trecu şi Stiepan cu măgarii lui. Duro îl însoţea. Zora fluieră ca sticletele – era unul din semnalele ei. Însă abia la al treilea fluierat îi răspunse Duro.

Fata se uită de-a lungul şoselei în sus şi-n jos. Nu, nu era nimeni; apoi sări afară din şanţ. Pavle şi Branko o urmară.

— Aveţi coşul? întrebă Stiepan.

Pavle, care-l cărase, îl ridică sus:

— Da’ nu mai e nimic în el.

Stiepan clătină amărât din cap:

— Mi-am închipuit eu.

Zora îi povesti şi lui cele întâmplate.

— E de rău? întrebă ea în cele din urmă.

— Cred că da – oftă flăcăul şi atârnă coşul de samarul unui măgar. Oricum, Ristic o să ceară banii pe caise, şi, dacă nu-i dau, o să turbeze de mânie. i

— Să vin şi eu cu tine? se repezi Pavle spre Stiepan.

Flăcăul se uită la uriaş:

— Apăi dacă mă ia la bătaie, pot s-o îndur şi singur, iar dacă are alte socoteli cu mine, tu tot nu poţi să m-ajuţi.

Între timp, copiii părăsiră aleea şi o luară pe un drumeag ducând în munte.

Se aşezară sub primele tufişuri de grozamă şi de ienupăr ce creşteau pretutindeni.

— Cât făceau caisele? întrebă Zora.

— Păi trebuia să le dau cu doisprezece dinari kilogramul, iar în coş erau zece kilograme.

— Ăştia-s bani, nu glumă – spuse Branko.

— Eu am un dinar – şi Zora scoase banul din buzunar.

— Eu am chiar doi – se grozăvi Duro.

— Am şi eu unul – sări Pavle, arătându-l.

Stiepan se mulţumi să se uite la ei:

— Patru dinari nu-mi sunt de niciun folos. Ristic vrea o sută douăzeci, cât i se cuvine, niciun gologan mai puţin.

Copiii tăcură o vreme, privind devale spre Seni. În lumina soarelui de amiază, oraşul părea aproape alb. Iar marea, în larg, îşi pierduse culoarea întunecată, şi insulele abia se desluşeau, învăluite în aburii ce se ridicau mereu pe suprafaţa apei.

— Şi numai blestemaţii ăia de liceeni sunt de vină de tot buclucul ăsta – spuse Pavle, rupând tăcerea.

— Le-am făgăduit să le-o plătim – adăugă Branko.

Duro râse:

— Pe Marculin a trebuit să-l sprijine tată-su, atâta apă l-a pus Pavle să-nghită.

Stiepan schiţă un zâm oet:

— Iar pe Skalec a trebuit să-l ducă acasă tată-su. Urla mereu…

Zora îşi strânse pumnişorii:

— Ah! De-ar urla până o să crape!

— Întâi şi-ntâi, eu i-aş plăti-o odraslei inginerului silvic – se oţărî Duro şi-şi pipăi obrazul. A fost cel mai rău dintre toţi. Mi-a prăpădit juma de nas.

— Atunci haideţi chiar acum cu mine – îi îndemnă Stiepan. Cu siguranţă că a ajuns acasă. Până la Casa pădurilor să tot fie un ceas.

Duro sări în sus:

— Vreţi?

Băieţii se arătară gata; Zora se învoi şi ea.

Drumul urca tot mai sus, în serpentine largi. La stânga, numai lespezi bine spălate de ape. La dreapta, în locul tufişurilor de grozamă şi de ienupăr, se înălţau pini şi mesteceni. Cu cât urcau mai sus, cu atât pinii se îndeseau, în vreme ce mestecenii rămâneau tot mai în urmă.

Pe culmea muntelui, Stiepan încălecă un măgar.

— Puteţi şi voi să-ncercaţi – zise el. Aici, pe creastă, eu merg totdeauna călare.

Copiii făcură proba. Zora şi Pavle avură noroc. În curând o luară la trap după Stiepan, şi cu atâta îndemânare, de parcă toată viaţa lor numai călare pe măgari ar fi umblat. Duro şi Branko, dimpotrivă, se trezeau mereu zvârliţi cât colo de măgarii lor.

Duro avea un catâr mare, îndărătnic. Numai cât încerca să se apropie de el, şi dobitocul scutura înciudat din cap, apoi, cum i se urca în spinare, îl şi azvârlea în drum.

Măgarul lui Branko părea blând, se supunea la început, însă de îndată ce băiatul îi cuprindea burta cu picioarele şi-i striga: „biuş!”, se oprea brusc, îşi pleca fruntea, iar Branko luneca pe gâtul lui, pomenindu-se jos cât ai clipi.

Duro mai încercă o dată, însă când şi a patra oară se văzu trântit în ţărână, mormăi:

— Mai bine merg pe jos.

La drept vorbind, nici nu mai putea să încalece, deoarece surul îl lăsase acolo şi o luase la trap după ceilalţi.

În schimb Branko nu mai strânse aşa de tare cu picioarele burta ciuşului, şi îndată animalul porni alene la drum. Curând însă trecu de la trap la galop şi, până să se dezmeticească băiatul, măgarul zburase pe lângă ceilalţi într-o goană nebună.

— Ha, ha! râse Stiepan, rămânând în urmă. Las-o mai» domol, nu te grăbi!

Lui Branko nu-i ardea de fel să fie primul. Bucuros ar fi rămas chiar ultimul. Aproape că se culcase pe măgăruş şi-i strângea gâtul cu deznădejde. Dar măgarul nu e se arătă prea încântat nici de treaba asta şi se săltă deodată în toiul galopului, încât Branko nu lunecă, ci zbură rotindu-se prin aer.

Norocul lui că nu căzu în drum, ci pe iarbă, iar când ceilalţi îl ajunseră din urmă, el se şi sculase în picioare.

Stiepan, care merse ceva mai repede decât ceilalţi, spuse când sosi:

— Te-a azvârlit taman unde trebuie să ne despărţim.

— Aici o coteşti? îl întrebă Branko.

— Nu eu, ci voi. Vezi acoperişul acela colo jos? Aceea e Casa pădurilor. Drumeagul de colo – şi arătă către pădure – duce devale. Eu merg tot înainte.

Între timp sosiră Pavle, Duro şi Zora. Copiii îşi luară rămas bun de la Stiepan.

— Adevărat că nu-ţi folosesc banii noştri? îl mai întrebă o dată Pavle.

Flăcăul clătină din cap:

— Nu, nu-mi folosesc la nimic.

— Ia-i, frate! rosti hotărâtă Zora şi-i puse cu de-a sila în mână cei patru dinari.

Copiii aşteptară până ce Stiepan, care-şi legase măgarii unul de altul, dispăru la prima cotitură, apoi o luară şi ei repede devale.

Drumul era abrupt şi năpădit de ferigi şi de tufe de grozamă. Pe alocuri grozama era atât de înaltă, încât le trecea mult deasupra capului.

Casa pădurilor se afla la marginea unei păduri mari de conifere. Clădirea, nu prea înaltă, avea un etaj şi jur-împrejur un gard, înăuntrul căruia mârâia un câine în lanţ: pretutindeni domnea liniştea.

Copiii se opriră în spatele unui tufăriş, iscodind către casă. Dulăul îi simţise căci lătră de vreo câteva ori.

— Ce facem acum? întrebă Duro, uitându-se la ceilalţi.

— Ce mai încoa şi-ncolo, eu mă duc şi întreb de băiat

– zise Pavle – iar când iese, pun laba pe el şi-i trag o sfântă de bătaie!

— Şi dacă asmute câinele? îl întrebă Zora.

— Ei, câinele! făcu Pavle cu dispreţ.

— Şi dacă-l cheamă pe taică-su? zise Duro.

— Pân' să iasă, noi am şi şters-o.

— Bine – spuse Branko – atunci aşa să facem. Tu însă postează-te la gard împreună cu Duro. Mă duc eu!

Şi până să se împotrivească vreunul dintre ei, băiatul o şi luă cu paşi mari spre casă.

Câinele lătră mai tare, clănţănind din colţi. Branko deschise poarta, trecu pe lângă dulău şi coborî pe-o scăriţă spre uşa casei. Dar mai-nainte de a lovi în uşă cu ciocanul greu, aceasta se şi deschise.

Branko se dădu un pas înapoi, crezând că cel care deschisese era chiar băiatul inginerului silvic, dar în prag se ivi o babă ştirbă.

— Acasă-i băiatul dumneavoastră? întrebă Branko.

Bătrâna veni mai aproape şi, după ce-l cercetă bănuitoare o vreme, răspunse:

— Nu, Vladimir nu-i acasă. Eşti prieten cu el?

— Da – minţi Branko.

Bătrâna îl privi din nou:

— Da? bine mai arătaţi cu toţii azi. Vladimir era plin de sânge şi cu cămaşa ferfeniţă. Văd că nici tu nu eşti mai breaz.

— A fost cu bătaie azi – continuă Branko să mintă.

— Mai bine v-aţi face lecţiile, decât să vă bateţi ca puşlamalele pe străzi – bodogăni bătrâna, ridicând glasul. Atunci şi cămăşile ar rămâne întregi şi n-ar mai trebui să stau să le cârpesc în fiecare zi.

— Păi – zise într-o doară Branko, din vârful buzelor – ne facem şi lecţiile... Dar spuneţi-mi, vă rog, unde-i Vladimir?

Bătrâna îşi duse mâna straşină la ochi şi se uită cercetând jur-împrejur.

— O fi în dos, pe la cuştile lui sau s-o fi dus devale, la moară... – spuse ea într-un târziu. Cel mai bun lucru este

să te duci tu singur să-l cauţi.

— Acolo-n spate? şi Branko arătă spre pădure, în direcţia unde privise bătrâna.

— Da, acolo unde-s gratiile. Las c-ai să-l găseşti tu.

Apoi, fără să mai adauge o vorbă, deschise uşa şi intră din nou în casă, târşâindu-şi papucii.

Branko le făcu semn celorlalţi şi le povesti cele aflate de la bătrână.

— La cuştile lui, zici? întrebă Pavle.

— Aşa cel puţin spune bătrâna.

Copiii ocoliră pe departe câinele, care hămăia de zor, mai-mai să rupă lanţul, se furişară prin curte, pe lângă un grajd de lemn, şi dădură într-o grădină. Partea din fund, semănată cu legume, era împrejmuită cu plasă de sârmă.

În primul moment copiii crezură că au în faţă un coteţ mare de găini, dar când se apropiară, descoperiră că erau mai multe ţarcuri despărţite între ele prin garduri transversale.

— Ia uite-aici o căprioară! Ce mică e! strigă Zora, uimită, arătând spre gingaşa făptură, care, speriată de copii, se refugiase într-un colţ al ţarcului său.

— Aici sunt două vulpi! strigă Branko şi rămase cu privirea pironită la cumetrele roşcate, cu botul ascuţit, care dintr-o cuşcă mică îl iscodeau pe furiş cu ochii lor şireţi.

Între timp, Duro descoperise în al treilea ţarc două veveriţe mititele, cu coada stufoasă, care fugiră iute; Pavle zări şi el un ţarc mare cu păsări, unde, pe lângă două gaiţe, se mai aflau câţiva piţigoi, o forfecuţă şi alte soiuri păsăreşti.

— Toate astea sunt ale lui Vladimir, nu-ncape îndoială – spuse Branko şi încercă să momească vulpile.

— Păi poţi să intri înăuntru – spuse Duro, deschizând ţarcul veveriţelor.

— Bagă de seamă să nu-ţi scape animalele – îl făcu atent Zora. Dar era prea târziu; una din cumetrele cu coada stufoasă pândi uşa deschisă, o zbughi afară şi, cât ai bate din palme, se căţără pe cel dintâi copac.

Duro se uită uluit după ea, apoi zise liniştit.

— A, las să fugă toate. Aşa, cel puţin, puşlamaua o să turbeze de necaz.

Pavle îl imită şi el pe Duro. Deschise ţarcul la păsări şi încercă să le alunge afară pe toate. Însă ele se ascunseră în crengile instalate în adăpostul lor.

— Lasă-le să iasă singure – îl povăţui Duro – altminteri se sperie.

Pavle se trase un pas înapoi şi, într-adevăr, gaiţa, ţopăind, ieşi afară, fluieră voioasă şi-şi luă zborul fâlfâind din aripi. După o clipă zburară şi piţigoii. Numai forfecuţa nu voia să-şi părăsească sălaşul.

Zora şi Branko se îndreptară către animalele descoperite de ei; însă în timp ce căprioara Zorei alerga sperioasă dintr-un colţ la altul al ţarcului, vulpile lui Branco îl priveau pe furiş, cu ochi şireţi, din mica lor cuşcă.

Branko se aplecă şi încercă să le momească întinzându-le un os. Deodată, una din ele zbucni din ungherul ei, dar nu se repezi la os, ci la degetele lui Branko!

— Fir-ai să fii de jivină! strigă Branko, lovind mica tâlhăroaică. Aceasta, cu capul la pământ, vru să se repeadă iar la mâna băiatului. Branko apucă un par ca să se apere de vulpe; dihania fugi înapoi în cuşcă. Când tocmai se pregătea s-o zgândere pentru a doua oară, o auzi pe Zora strigând:

— Ajutaţi-mă, biata căprioară aleargă să-şi dea duhul!

Branko lăsă în pace vulpile şi se duse într-acolo. Zora deschisese larg uşa ţarcului, însă puiul de căprioară, care, la fiece pas al Zorei, o zbughea în alt colţ, trecea neîncetat în fugă pe lângă uşă, ca şi când uşa ar fi fost închisă.

— Hai! îi strigă ea lui Branko. Tu încolţeşte-o din dreapta, eu din stânga.

Dar căprioara continua să fugă, şi numai când le veni şi Pavle în ajutor putură s-o prindă.

Uriaşul se aruncă asupra ei şi cuprinse cu amândouă

braţele mica făptură sfioasă care tremura toată. Zora se apropie şi-i mângâie coapsele încordate.

— Doamne, ce frumoasă e! se minună ea. Ce-aş vrea s-o luăm cu noi!

Branko o privi cu luare-aminte: ochii mari şi sperioşi, botul subţire, urechile argintii, aproape transparente. Într-adevăr, era frumoasă!

— Ce fac acum cu ea? întrebă Pavle.

Zora se îndreptă spre uşă:

— Salt-o cu grijă în sus. În grădină o pui iar cu picioarele pe pământ. Nici vorbă c-o să se repeadă în pădure.

Pavle făcu întocmai. Când băiatul îi dete drumul, căprioara rămase o clipă locului, nehotărâtă. Ochii ei mari priveau miraţi spre copii, apoi deodată începu să adulmece: de bună seamă mirosea pădurea. Pe urmă se săltă de că –, te va ori pe picioare, vrând să vadă dacă o mai ţin, şi nici n-apucară copiii să-şi dea bine seama, când, din două-trei salturi pline de graţie, se mistui după primii copaci.

— O mai găsi-o pe maică-sa? întrebă Zora.

— Cine ştie! zise Pavle, iar Branko adăugă:

— Cred că nici nu mai are nevoie de mamă.

Între timp venise şi Duro lângă ei.

— Ce-aţi făcut? vru el să ştie.

— Am dat drumul căprioarei – răspunse fata.

— Şi veveriţele mele şi-au luat tălpăşiţa – râse Duro şi se adresă lui Pavle: Iar păsările tale, de asemenea, nu?

— Mai trebuie s-alungăm şi vulpile – spuse Branko. Nu vor în ruptul capului să plece!

Băieţii alergară înapoi, însă când ajunseră la ţarcul cumetrelor roşcate, constatară că acestea se folosiseră de absenţa lor şi se făcuseră nevăzute.

Branko holbă ochii:

— Adineauri erau tot aici, ba una din ele era cât pe-aci să mă muşte.

— Vulpile sunt iuţi – râse Pavle. Cu siguranţă că au tulit-o pe coclauri.

Zora, care între timp găsise o bucată de creţă, scrise ceva cu slove mari pe coşmelia păsărilor.

Branko se apropie de ea:

— Ce faci aici?

— Citeşte!

Fata continuă să scrie. Branko silabisi:

— Asta-i isprava Zorei cea roşie, împreună cu…

— …banda ei – completă fata şi puse un punct după *i*.

— Păi de ce-ai scris asta aici?

— Aşa facem noi totdeauna când ne răzbunăm pe cineva – râse Zora. Altminteri, Vladimir n-are cum să ştie că noi am dat drumul prizonierilor lui.

Copiii se pregătiră să plece. Câinele tot mai lătra, ba încă mai tare ca înainte, mârâia şi se smucea în lanţ, de parcă ar fi ştiut ce meşteriseră copiii pe la ţarcurile cu animale.

— Haideţi! îi îndemnă Duro, pe care lătratul îl neliniştea. Cred că-i mai bine s-o tundem repede!

— Încotro? întrebă Branko.

— Eu m-aş duce la moară – spuse Zora.

— Şi eu. Poate că şi grăsanului am putea să-i venim de hac.

— Merg şi eu – se învoi Branko.

— Singur, acasă, nici eu nu mă-ntorc – zise surd Duro.

— Atunci, înainte! porunci Zora, plescăind din limbă şi pornind în fugă spre pădure, unde curând se afundă.

Pădurea era deasă, cu pini, stejari groşi, ulmi şi frasini. În jurul copacilor noduroşi se încolăceau până sus plante ţepoase şi iederă.

Copiii goneau ca nişte sălbăticiuni, ocolind copacii, înlăturau cu mâinile crengile tufişurilor, strecurându-se apoi printre ele, săreau peste rădăcini şi peste bolovani, se năpusteau în hăţişurile de mure, se căţărau pe trunchiuri putrede, prăvălite la pământ, se rostogoleau pe grămezi de vreascuri şi mănunchiuri de iarbă. Iute de picior, Zora alerga mereu în frunte, iar părul i se învâlvora în jurul capului ca o flacără. O urmau Pavle şi Duro, în vreme ce

Branko era ultimul. Zora strigă deodată:

— Uitaţi-vă! Una din vulpile noastre!

Într-adevăr, în faţa lor sărise o vulpe mică. Ce-i drept, mai trăgea din când în când cu coada ochiului spre copii, dar pe urmă îşi văzu de drum, până ce dispăru într-un tufiş des.

Copiii se opriră.

— E aici – zise Duro.

Pâvle vru s-o zgândăre cu o piatră, iar Branko cu o creangă.

Zora râse cu poftă:

— Măi, prostănacilor! A şi ajuns colo… a vrut să râdă de voi!

Drăcoaica de vulpişoară o zbughise, într-adevăr, în tufiş; dădu să iasă pe partea cealaltă, dar peste o clipă şiretul animal dispăru de-a binelea, ca să nu se mai arate de loc.

Copiii o luară din loc; în drumul lor mai stârniră doi iepuri şi o pisică sălbatică, mare şi neagră, care, înainte de a le întoarce spatele, pufni de câteva ori furioasă spre ei. Dădură şi peste o familie de fazani, apoi peste două găinuşe de munte, până ce pădurea se deschise într-un luminiş şi ei ajunseră în dreptul unui pripor abrupt, la ale cărui poate se întindeau ogoare şi livezi. Zora se opri:

— Acolo-i moara.

Bătrâna, venerabila zidire se ridica lângă nişte frasini rămuroşi, înconjurată de nenumăraţi arini, sălcii şi aluni. Dacă priveai cu luare-aminte, vedeai şi râuleţul ce punea în mişcare roata morii; mai vedeai şi roata mare, temeinic făurită, cu spumă pe ea.

În faţa morii se întindeau, unul după altul, trei iazuri. Primul era şi cel mai mare, iar pe apa verzuie, cu un brâu de stuf în jur, plutea o luntre greoaie, cu doi inşi în ea; încolo, nici de-a lungul, nici de-a latul nu vedeai ţipenie de om, nici dobitoace.

Zora rămase o bucată de vreme cu ochii aţintiţi la luntre.

— Cred că ei sunt – spuse ea.

— Cine? întrebă Pavle.

— Asta-i bună! mai întrebi cine! Cine altcineva decât grăsanul morarului şi cu feciorul inginerului silvic?!

Pavle strânse pumnii şi vru să se repeadă îndată.

— Aşteaptă până vin şi ceilalţi – îl opri Zora.

Duro se şi afla lângă ei, iar peste un minut sosi gâfâind şi Branko.

— Îi vedeţi? şi Zora arătă spre luntre.

Duro râse:

— Amândoi, şi singuri-singurei. Las c-o să vedeţi voi!

Branko privi şi el luntrea:

— Cred că ei sunt… da, nici vorbă…

Duro se plimba de colo-colo:

— Dacă înconjurăm iazul, n-au cum să ne scape.

— Dar nu putem nici să intrăm în iaz – replică Pavle. Apa, fireşte, e adâncă.

— Până una alta, să mergem devale, la ei – împăcă Zora mica neînţelegere şi-şi dădu drumul pe povârniş în jos.

Copiii se rostogoliră, căzură, alunecară, dar nu se lăsau de fel. Fata era mereu în frunte; numai Pavle, care o urma ca un câine credincios, putea, cu chiu cu vai, să ţină pasul.

Cei doi băieţi de pe apă, care tocmai se pregăteau să vâslească spre mal, zărind banda, îndreptară iute luntrea spre mijlocul iazului.

Cu puţin mai-nainte de-a ajunge la iaz, banda se împărţise: Zora şi Branko se repeziseră valvârtej, printr-o livadă, către malul celălalt al iazului, în timp ce Duro şi Pavle alergară spre partea unde era şi un mic stăvilar peste care iazul îşi scurgea prisosul în râu.

— Acum vă avem la mână! strigă Duro, ameninţând cu pumnul.

— Ha, ha! Feciorul cel gras al morarului se înfipse în mijlocul luntrei şi le râse în nas: Dacă vreţi să ne-aveţi la mână, trebuie să treceţi prin apă, iar dacă vă băgaţi în apă, vă pălesc cu asta drept în căpăţână – şi ridică vâsla.

Pavle se căznea să răzbată prin stuf, fiindcă, cu toată

ameninţarea, stăruia să intre în apă. Se cufundă până peste genunchi într-un nămol vâscos, aşa încât Duro trebui să-l tragă afară.

Odrasla lui Smolian îl luă în zeflemea.

— Primul s-a şi înecat aproape.

— Nu mai l ide aşa, tâmpitule! îi strigă Duro, furios. O să-ţi spun acuşica ce-am făcut noi cu animalele tale.

Băiatul lui Smolian sări ca ars:

— Ce-aţi făcut?

— Le-am dat drumul!

— Şi veveriţelor? strigă tulburat lunganul.

— Şi veveriţelor, şi căprioarei, şi vulpilor, şi păsărilor, zbieră Duro.

Vladimir mai întâi rânji, apoi ridică pumnii:

— Ah, bandă blestemată! Căprioara se învăţase să mănânce de la mine din palmă, iar vulpile le-am primit abia săptămâna trecută. Şi forfecuţa a zburat?

— Toate! strigă şi Pavle. La toate le-am dat drumul!

— O să vă spun tatii! zbieră băiatul, din ce în ce mai furios. Da, o să-i spun, şi el o să ia arma şi-o să tragă-n voi, şi-o să vă azvârle-n închisoare, şi-o să… Tăcu brusc, se lăsă în luntre şi începu să urle.

— Urlă sănătos! îi strigă Pavle. Stiepan, căruia i-aţi furat caisele, a urlat şi el, săracul!

— O căprioară îmblânzită face mai mult decât un coş cu caise – strigă feciorul morarului.

— Aşa! Dar că v-aţi repezit toţi şase să-l luaţi la bătaie pe Stiepan, asta aţi uitat-o?

— Şi-o să-l mai cotonogim – răcni băiatul inginerului silvic. Şi încă cum!

— Acum v-a venit vouă rândul la cotonogeală, iar când o să vă smintim în bătaie, o să vă treacă pofta să vă mai năpustiţi asupra lui Stiepan.

— Aici suntem mai feriţi de voi şi decât acasă – se răţoi grăsanul Danicik.

— Da, dar putem s-aşteptăm – ripostă Duro şi se aşează pe stăvilar.

Danicik râse:

— Într-o juma de ceas vine tata. Las că vă pune el picioarele în funcţie.

Branko, auzind convorbirea, veni în fugă ocolind iazul.

— Voi îl credeţi? îi întrebă el pe Pavle şi pe Duro.

— Se poate să fie adevărat – răspunse Duro. În zilele de târg, morarul se duce la oraş şi nu se întoarce decât după-amiază.

— Atunci trebuie să născocim altceva ca să ne cadă-n gheare!

— Spune, ce?

— Să-i bombardăm cu pietre – se amestecă în vorbă Pavle. Şi chiar luă o piatră de jos şi ochi.

Piatra plescăi în apă lângă luntre. Danicik cel gras râse din nou:

— Trebuie să aruncaţi mai departe dacă vreţi să ne nimeriţi.

Duro şi Branko începură şi ei să arunce, însă pietrele lor greşiră şi mai vârtos ţinta.

Băiatul inginerului silvic îşi mai venise în fire:

— Haimanalele astea nu ştiu nici măcar să zvârle cu pietre! pufni el.

— Haimana eşti tu! îi strigă Duro.

— Iar voi sunteţi tâlhari!

— Şi voi, puşlamale!

— Iar voi, derbedei!

— Şi voi, vagabonzi!

Copiii se ocărau tot mai rău. Cuvintele lor erau din ce în ce mai grosolane, însă, oricât de tare ar fi zbierat Pavle, Branko şi Duro, ocările lor îi atingeau şi mai puţin decât pietrele! pe cei doi din luntre, care continuau să le răspundă cu vorbe dintre cele mai urâte.

Dar ţaţă că Zora se ivi lângă dânşii:

— Aşa nu mai punem în vecii vecilor mâna pe ei!

— Păi nici prin apă nu putem trece – zise Branko. Pavle a încercat doară.

Pavle arătă spre picioarele lui, negre ca pământul:

— E un nămol, că te-apucă nebunia…

— Eu ştiu ce trebuie să facem – spuse Duro. Deschidem stăvilarul şi dăm drumul la apă. Dacă apa se scurge, aduce luntrea încoace şi atunci punem mâna pe ei.

Pavle plescăi încântat din limbă şi se şi apucă să cerceteze stăvilarul. Treaba era foarte simplă. Scândura lată peste care curgea apa de prisos era, şi de o parte şi de cealaltă, prinsă între două lemne; n-aveau altceva de făcut decât s-o ridice.

Branko vru să se apuce de treabă, dar mai apoi se răzgândi:

— Eu zic că-i mai bine să ne lăsăm păgubaşi de-o ispravă ca asta.

Zora se uită la el:

— De ce?

— Nici eu nu ştiu – răspunse Branko, care, într-adevăr, nu putea să-şi dea seama de unde-i venise gândul acesta.

— Ilotărât lucru că numai frica îl îndeamnă – râse Duro, măsuiindu-l din ochi batjocoritor.

Branko îl privi drept în faţă. Nu, nu-i era frică. Şi voia chiar să-i dovedească lui Duro.

— Bine… – spuse el – dacă aşa vreţi cu toţii… Hai, Pavle! şi apucă din nou scândura.

De fapt, nici nu avea nevoie de ajutorul lui Pavle, fiindcă scândura fu lesne ridicată şi, în aceeaşi clipă, apa se năpusti într-un şuvoi bogat prin mica strâmtoare.

Băiatul morarului, văzând ce fac, spuse foarte serios speriat:

— Au deschis stăvilarul!

— Da! le strigă Duro. Acum v-avem în mână.

Pavle ameninţă cu pumnii:

— Pe băiatul inginerului silvic vrem să-l scărmănăm!

Pe Branko îl mustra cugetul, parcă avea o piatră pe inimă, şi în vreme ce prietenii lui îşi aţintiseră privirile asupra iazului şi se bucurau văzând cum oglinda apej se lasă tot mai jos, dând la iveală ici o insulă, colo o piatră, dincolo un smârc, el stătea cu ochii pironiţi la apa/ care se scurgea tot mai năvalnic prin strâmtoare, gâlgâind şi

revărsându-se peste livada din vale.

Dar ce naiba mai erau şi alea care, ici groase şi negre, colo subţiratice şi mişcătoare, se scurgeau odată cu apa peste ierburi sau se prăvăleau în râuleţul îngust? Branko privi mai cu luare-aminte: erau peşti. O apucă pe Zora de umeri:

— Îi vezi?

Fata abia catadicsi să se uite.

— Cred că sunt crapi – spuse ea. Morarul duce deseori peşti în piaţă.

— Da, dar nu vezi că scapă toţi din iaz? spuse Branko.

— Lasă-i să scape! şi Zora îşi îndreptă din nou privirea spre luntrea cu cei doi băieţi. Principalul e să punem mâna pe Smolian şi pe Danicik.

Purtată de şuvoiul năvalnic, luntrea se apropia tot mai mult de stăvilar, deşi, cu prăjina şi cu vâslele, amândoi băieţii se luptau disperaţi să-i oprească înaintarea. Copiii noştri se şi bucurau, dar prea devreme. Deodată luntrea se opri: se împlântase adânc într-un banc de nămol.

— Afurisită treabă! exclamă Pavle şi bătu din picior. Iar nu mai putem să-i înhăţăm.

— Da, însă acum cel puţin putem să-i bombardăm cu pietre – şi Duro căută o piatră.

— Şi nici ei nu mai pot să iasă de-acolo! Stau în luntrea lor ca într-o închisoare – râse Zora.

Pare-se că Smolian şi Danicik îşi dăduseră seama de acest lucru deoarece se uitau speriaţi în toate părţile, apoi începură să zgâlţâie luntrea, ca s-o împingă din nou la apă.

— Nu vă mai osteniţi atât! le strigă Duro, batjocoritor. Sunteţi prizonieri, ce mai! şi se pregăti să azvârle piatra.

Mai-nainte însă de-a apuca s-o arunce, copiii auziră un răcnet îngrozitor în spatele lor.

— Liotă blestemată ce sunteţi! urlă cineva. Cine a deschis stăvilarul?

Era Danicik: morarul se întorcea de la piaţă. Copiii nu-l auziseră venind pe omul acela spălăcit şi grăsuţ,

căruia toată lumea îi spunea „Bilă”. El alerga din răsputeri către ei.

Zora, care tocmai voia să azvârle şi ea cu piatra, îşi luă picioarele la spinare. Duro şi Branko o urmară. Numai Pavle mai zăbovi la stăvilar. Îl privea ţintă, cu gura căscată, pe omul cel rotofei, care, mai întâi roşu, apoi vânăt la faţă, pusese mâna pe-o bâtă şi se apropia ocărând tot mai cumplit.

Zora întoarse capul:

— Vino odată, Pavle!

Uriaşul o rupse la fugă, dar nu mai înainte de a-i ameninţa încă o dată pe cei din luntre. În curând o ajunse pe fată şi, după câteva minute, copiii urcau în fugă priponii ce ducea în pădure.

De astă dată ocoliră pe departe Casa pădurii. Zora traversă şoseaua, pe care o urcase la amiază, şi coborî vertiginos într-o văgăună. Numai când ajunse în fundul văgăunii, răsuflă adânc şi aşteptă să sosească şi ceilalţi, pe care ea îi lăsase cu mult în urmă.

— Ai văzut ce furios era morarul? îi spuse Branko când se aşează gâfâind lângă ea.

— Şi eu sunt furioasă – răspunse Zora – fiindcă n-am putut să punem mâna pe ei.

Pavle rânji:

— Ca mine tot nu eşti…

— Nu ştiu – zise Branko. Morarul însă era şi mai furios decât voi.

— Credeţi oare c-or fi izbutit să iasă din iaz? în Irebă Duro.

Zora clătină din cap:

Până să se umple iar iazul atât cât trebuie ca luntrea ut plutească, se face noapte.

Dupii ce se odihniră un ceas bun, porniră agale spre „i >.

— IV o coastă săditâ cu pomi mâncară piersici, apoi îşi hliiim.i.1.11 linte de Nicola şi zoriră către tufele de mure.

Ni.-ul. i inşii nu mai era acolo; atunci se gândiră să

„I cri ale Deodată el îi strigă. Se lungise într-un tulii «şi în mii «h şi i aşteptase acolo.

— Slavă Domnului! spuse el, uşurat. Va să zică n-au pus mâna pe voi…

— Pe noi? spuseră într-un glas Branko şi Duro.

— Da, pe voi! Păi vă caută prin tot oraşul.

— Păi de ce? întrebă Zora, mirată.

Nicola o privi prosteşte:

— Cum? Nu ştiţi nimic? Tot oraşul vorbeşte. Cică voi aţi deschis stăvilarul morarului. Begovic şi Dordevic vă caută pretutindeni. Ringelnatz mi-a povestit: „I-au scăpat din iaz morarului crapi şi lini în valoare de trei mii de dinari”.

Copiii încremeniră. Zora făcu o mutră speriată.

— Am ştiut eu că facem o prostie – zise Branko.

— Atunci de ce-ai deschis stăvilarul? sări cu gura Duro.

— Fiindcă n-am vrut să par laş – se mulţumi să răspundă Branko, posomorât.

Capitolul 11

Prins şi iarăşi liber

Pentru prima dată copiii nu putură să doarmă. Cel mai neliniştit era Branko şi se zvârcolea în culcuşul lui. Din când în când, Duro se ridica din culcuşul său şi, prin golul dintre două creneluri, scruta bezna. Pe Nicola, în afară că-l chinuia gândul privitor la isprava lor de la iaz, îl mai durea şi piciorul. Numai Pavle sforăia dus.

Când se lumină de ziuă, Zora coborî la ei.

— De ce nu dormiţi? întrebă ea.

— Am făcut-o rău de oaie ieri! spuse Branko.

Zora îşi ţuguie buzele:

— Aş! într-o zi-două o să uite lumea de cei câţiva peşti.

— Trei mii de dinari e o sumă mare – interveni Nicola.

— Foarte mare – se amestecă şi Duro. Eu zic că-i mai bine să dispărem de-aici.

Zora bătu din picior:

— Eu nu mă mişc! Cel puţin atâta vreme cât nu ne-om răzbuna pe toţi liceenii pentru câte i-au făcut lui Stiepan.

Aduse din culcuşul ei o tablă, pe care scrisese cu creta:

Danicik
Smolian
Ivekovic
Skalec
Brozovic
Marculin

Trase o linie, tăind numele lui Danicik şi Smolian.

— Nu – repetă – n-o să plec de-aici decât atunci când o să pot tăia şi numele celorlalţi cu o linie la fel.

— Putem să ne răzbunăm şi ceva mai târziu – interveni Duro.

— Ba eu o să mă răzbun chiar astăzi! se înfurie Zora. N-aveţi decât să rămâneţi aici.

— Păi dacă te duci tu, merg şi eu cu tine – se grăbi să spună Branko.

— Şi vin şi eu, de-ar fi să-mi duc piciorul într-o mână – râse mânzeşte Nicola.

Aşteptară până ce în oraş bătu ora şapte, după care se grăbiră să plece.

Puţin înainte de primele Case se despărţiră. Pavle trebuia să ia pâinea de la brutar. Zora şi Duro voiau să afle dacă, într-adevăr, paguba era chiar atât de mare pe cât se zvonise, iar între timp, Nicola şi Branko trebuiau să iscodească prin preajma casei lui Brozovic.

După un ceas ne întâlnim aici – spuse Zora şi dispăru împreună cu Duro.

I Vnt i u Branko şi pentru Nicola nu era de loc uşor să pătrundă în oraş şi să ajungă la Brozovic. Mai întâi o luară piltilându-se pe albia Potocului în jos, apoi se furişară într-un şanţ de scurgere. Şanţul, care se prelungea cu un canal, era închis cu un capac. Se opintiră cu amândouă mâinile ca să-l dea la o parte şi astfel putură să se târască afară.

Se aflau într-o curte aproape de biserica Sfântul Francisc, drept în spatele cafenelei pe care o ţinea Pletnic. Branko ştia pe degete fiece casă, fiece pivniţă, fiece zid şi fiece gard.

— Haidem! strigă el şi o luă înainte.

Băieţii coborâră bâjbâind o scară, ajunseră într-o pivniţă, se furişară printr-o ferestruie şi ieşi în a doua curte.

De-aici trebuiau să străbată un grajd lung, care, totodată, era şi depozit de fiare vechi, de brăzdare şi alte unelte agricole.

— Asta-i magazia lui moş Tomislav – spuse Branko.

— Fierarul?

— Da, fierarul.

Ajunseră în dreptul unei uşi.

Grijuliu, Branko cercetă mai întâi bine cu privirea pe-afară. De-aici putea să vadă brutăria lui Curcin, atelierul cizmarului şi „Hotelul Adria”.

Curcin sta în faţa brutăriei, îşi freca mâinile şi se tot uita în susul şi în josul străzii. „Hotel Adria” nu se deschisese încă. Dinspre piaţă coborau două ţărănci cu coşuri. Se îndreptau devale, către chei. Copiii le aşteptară să treacă, apoi traversară iute strada.

Îi înghiţi o poartă cu gang. Mirosea a catâri şi a măgari, şi copiii îi şi auziră fornăind.

— Încet... încet...! şopti Branko şi se prelinseră repede, cu suflarea tăiată, pe lângă grajd.

Moş Drăgan, catârgiul, vorbea cu dobitoacele lui.

— Oton! i se adresă el măgarului său. Puturosule, tu, cum ai dormit? Şi, ca şi cum n-ar fi avut timp să aştepte răspunsul, tot el continuă: Las că ştiu eu c-ai dormit pe cinste. Însă acum, hai! Azi trebuie să plecăm la Susak. E drum lung pentru noi!

Ceva mai departe, în spate, auziră pe cineva fredonând un cântec. Era cărbunarul, care-şi depozita aici mangalul, iar acum îşi lua marfa la spinare, pregătindu-se să strige prin oraş: „Chiop, chiop, cărbunii, cărbunaru!”

Gangul dădea într-o curte îngustă. Era curtea unui

vechi castel al uscocilor. Oriunde te-ai fi aflat, puteai privi în curte prin nişte ferestre împodobite cu coloane fin cizelate. La aripa stângă, o largă scară exterioară ducea sus în castel. La intrare, unde se termina scara, tronau doi lei mari de piatră.

Curtea devenise depozitul lui moş Susic, peticarul. Tot ceea ce nimeni din Seni nu mai putea folosi zăcea aici, claie peste grămadă. Fiare vechi, oale, saltele desfundate, hârtii, cutii goale de conserve, şi multe, multe altele de soiul ăsta.

Cu tichia-i roşie şi mutra lui bărboasă, cu caftanul vechi strâns pe trupul firav, moş Susic stătea dinaintea unui morman uriaş şi alegea nişte ciolane pe care le punea apoi într-un sac.

Copiii aşteptară până ce bătrânul umplu sacul şi-l cără într-o pivniţă. Îndată ce tichia lui roşie dispăru, ei se şi repeziră în sus, pe scara exterioară, trecură pe lângă lei şi mi rară într-o încăpere spaţioasă.

Şi aici era domeniul lui Susic, însă în sală se afla marfa lui „mai bună”: sobe vechi, ceaune care mai puteau fi înliebuinţate, scaune ale căror mădulare se mai puteau incit1.1, îmbrăcăminte zdrenţuită şi poze colorate.

lir. mko se apropie de o fereastră din fundul sălii ce diideit într-o altă curte. Îi făcu semn lui Nicola, care, uimit, liiniăsesc cu ochii la poze şi la diferitele mobile de-acolo.

— Vezi tu – şi Branko arătă în jos – asta-i curtea lui Brozovic.

Curtea era un patrulater, întocmai ca şi aceea prin care se furişaseră adineauri, numai ceva mai îngustă şi mult mai lungă. În faţă îşi avânta silueta casa înaltă a lui Brozovic, iar în fund se afla o magazie. Restul curţii era ticsit de coşuri şi de munţi de lăzi.

Priviră tăcuţi o bucată de vreme, jos în curte.

Nicola îl înghionti pe Branko cu cotul:

— Şi-acum ce facem?

— Nici eu nu ştiu. Ar trebui totuşi să vedem dacă Brozovic e acasă.

În clipa aceea auziră glasuri.

— Poate că-i el – şopti Nicola. Şi copiii se lăsară în jos, plecându-şi capetele.

Într-adevăr, cel care venea era băiatul cu mutră de vulpe, iar după el, un alt licean.

— Haide! Haide! îl îndemna cu glas scăzut Brozovic.

— Las că vin – mormăia celălalt, care era mult mai înalt decât Brozovic.

— Da’ nu mai ţipa aşa! se stropşi micul Brozovic, ducându-şi degetul la buzele-i ţuguiate: Ştii doară că tata nu trebuie să afle.

Băitanul cel mare încuviinţă din cap, morocănos, schimonosindu-şi faţa-i prelungă şi palidă.

— Îl cunoşti? îl întrebă încet Branko pe Nicola.

— Cred că-i băiatul lui Karaman – răspunse piciul. În orice caz, l-am văzut de multe ori împreună cu bătrânul Karaman.

Branko încuviinţă printr-un semn. Da, el trebuie să fie. Avea aceiaşi ochi de porc ca şi bătrânul, acelaşi trup greoi şi bine legat, aceleaşi mâini butucănoase, precum şi acelaşi mers lenevos al lui Karaman. Cu părul scurt şi ţepos, cu faţa lui parcă tăiată-n brânză, semăna cu un arici uriaş.

Ajungând la unul din mormane, băiatul lui Brozovic împinse la o parte câteva lăzi, până se căscă o deschizătură prin care se târî înăuntru.

Feciorul lui Karaman nu prea părea încântat să-l urmeze pe Brozovic în gaura aceea, şi numai după ce mutra de vulpe îl chemă de câteva ori, catadicsi să intre şi el târâş înăuntru. Îndată după aceea, Brozovic împinse, dinăuntru, lăzile la loc.

— Ce naiba or fi punând la cale? şi Nicola îi făcu lui Branko cu ochiul.

— N-avem decât să tragem cu urechea. Branko se săltă pe pervazul ferestrei şi, cu luare-aminte, îşi dădu drumul în jos. Nicola îl urmă. Se îndreptară amândoi spre muntele de lăzi. Branko îşi lipi urechea de lada din faţă, însă nu auzi decât nişte şoapte răguşite. Nicola făcu înconjurul mormanului.

— De aici se-aude mai bine.

Micile iscoade puteau acum să desluşească limpede fiece cuvânt.

— Îţi dau douăsprezece bomboane pentru timbrul german de cincizeci de pfenigi, Fianio – desluşiră ei şoapta lui Brozovic – iar pentru timbrul englez de doi penny şi jumătate ai o jumătate de ciocolată.

— Dar pentru cele două olandeze ce-mi dai?

— Ia arată-mi-le…

Karaman, pare-se, îi arătă timbrele, căci îl auziră pe Brozovic plescăind încântat din limbă.

— Poate încă o jumătate de ciocolată?

— Pentru cele olandeze vreau, ca şi deunăzi pentru cele două franţuzeşti, o cutie de sardele în untdelemn – spuse Karaman.

— Eşti nebun?

— Mai ieftin nu le las.

— Păi nu mai pot să fur iar o cutie de sardele – se milogi mutra de vulpe.

— Las că mai ai încă trei.

— Astea i le-am promis. lui Skalec pentru câteva timbre norvegiene.

— Atunci dă-i lui numai două – hotărî Karaman.

— Din partea mea, fie şi aşa – oftă Brozovic – însă ascunde-le bine, să nu vadă tata.

Branko şi Nicola se uitară unul la altul.

— Cred că acum au să iasă de-acolo – şopti Nicola.

Branko clipi din ochi şi se ascunse după lăzi. Nicola îşi plecă şi mai jos capul şi rămaseră neclintiţi.

Primul care ieşi la lumină fu Brozovic. Începu să fluiere tare, ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Apoi se ivi şi Karaman. Străbătură agale curtea şi se înapoiară în casă.

— Ei, ce facem acum? întrebă Nicola când ceilalţi doi dispărură pe uşa locuinţei.

— Mă blegule, acum o să vedem ce are Brozovic în ascunzătoarea lui – răspunse Branko şi împinse lăzile la o parte.

Odrasla mămularului părea să-şi fi înjghebat acolo o peşteră de tâlhari. După prima ladă se înfăţişă ochilor un coridor îngust şi lung, alcătuit din două lăzi cu fundurile şi capacele date în lături, apoi intrară într-o ladă mai mare, iiiule băieţii puteau chiar să se aşeze.

— Vezi ceva? întrebă Nicola.

Uranko spuse că nu.

Cred însă că mai-nainte ei au avut lumină aici – îşi I.klii o cu părerea. Timbrele, totuşi, le-au văzut.

Nicola dibui un chibrit în buzunar. Îl aprinse. În lada o i ni. are se aflau diferite lădiţe şi, pe una din ele, descqperiră o lampă de petrol. Nicola o aprinse. Acum putură să vadă mai bine în jurul lor.

Mai întâi descoperiră într-o lădiţă patru pachete de ciocolată. Într-alta găsiră cele două cutii de sardele despre care pomenise Brozovic.

— Ia te uită – chiui Nicola – aici are şi ţigări, şi tutun, ba şi o sfoară pentru undiţă.

În timpul acesta, Branko dibăcise nişte bomboane, bastonaşe de marţipan, pastile de mentă, o pungă cu migdale şi una cu stafide.

— Mare puşlama! exclamă el. Ăsta i-a furat lui tat-su jumătate din prăvălie.

Într-un carton mai găsiră luminări, o lampă de buzunar şi două bricege. Adunară totul laolaltă, îndesară lucrurile prin buzunare şi în sân, sub cămaşă, şi părăsiră târâş mormanul de lăzi.

În casă era linişte peste tot. Copiii se întoarseră la fel de repede în curtea peticarului şi, după câteva minute, se aflau la locul de întâlnire cu ceilalţi. Pavle, Zora şi Duro sosiseră.

— Ia să vedeţi ce-avem noi! şi Branko îşi vârî mâinile în buzunare şi-şi scoase avutul.

Nicola le arătă cutiile de sardele, tutunul şi ţigările.

Zara sări în sus:

— Cred că i-aţi furat lui Brozovic toată prăvălia.

— Nu lui – râse Nicola – ci lui fecioru-su!

— Lui fecioru-su?

Şi le povestiră cum micul Brozovic îşi înjghebase în lăzile lui taică-su un depozit de lucruri furate.

— Şi depozitul ăsta l-am jefuit noi puţintel!

— Straşnic! strigă Pavle, plesnindu-se peste şolduri.

Până şi Duro îi lăudă.

— Dar aţi scris acolo că voi aţi fost? întrebă Zora.

Nicola îşi dădu una peste frunte:

— Uite c-am uitat!

— Acum o să bănuiască, poate, pe oricare altul – se supără Zora.

— Da; putem să ne-ntoarcem – propuse Branko. Cu siguranţă c-o să mai găsim multe alte lucruri.

— Să mergem! spuse repede fata.

Străbătând şanţul, Zora istorisi rezultatele călătoriei sale de informare.

— Cred, într-adevăr, că e de rău cu scurgerea iazului. Toată lumea ne ocărăşte. De sus, de pe alee, încearcă să prindă peştii, cu năvoade şi căldări. Morarul l-a chemat pe Begovic şi încă alţi trei oameni şi se pare că au găsit destul de mulţi în râu şi în livada inundată.

— Aşadar, ar fi totuşi mai bine să dispărem pentru o bucată de vreme – fu de părere Branko.

— Da' nici n-am spus că aş fi împotrivă – se apără Zora. Eu zic doar ca, mai-nainte de-a ne lua tălpăşiţa, să ne răzbunăm pe toţi liceenii ăştia.

Când ieşiră din canal, cât pe ce să fie prinşi. În curte, o femeie care atârna rufe pe frânghie, se sperie cumplit când văzu ridicându-se deodată capacul şi apărând mai întâi ciuful roşu al Zorei, apoi cel negru al lui Branko; femeia fugi ţipând de mama focului.

— Repede!… Repede!… îi îndemnă Branko şi trânti capacul la loc.

Copiii se năpustiră în pivniţă.

Şi în curtea lui Brozovic trebuiră să fie cu luare-aminte. Odată veni vânzătorul din prăvălie şi aduse alte lăzi, iar mai târziu, ţanţoş, cu mâinile în răscroiala vestei, trecu prin curte şi Brozovic, care adulmeca în toate părţile cu mutra lui de vulpe, şi numai după ce dispăru şi el, copiii

îndrăzniră să coboare pe fereastră şi să se strecoare în mormanul de lăzi.

Zora găsi o pungă cu prune uscate şi două cu piersici uscate; mai erau acolo şi nişte pacheţele cilindrice cu biscuiţi, şi cofeturi lungulețe umplute cu cremă, pe care fata se grăbi să le ascundă în bluză.

— Acum unde să ne scriem numele? întrebă Branko.

— Chiar pe perete. Zora scoase o bucată de cretă din buzunar şi începu să scrie.

Când ieşiră târâş afară, auziră paşi, dar nu era decât lot bătrânul Brozovic, care se ducea în magazie, şi ei aşteptară până ce negustorul se întoarse.

Între timp Pavle, Nicola şi Duro se năpustiseră asupra ciocolatei şi a sardelelor în untdelemn.

— De mult n-am mai mâncat asemenea bunătăţi – zise puştiul, lingându-şi degetele.

— Nici eu – îi răspunse ea un ecou Pavle, căruia, de pe buze şi bărbie uleiul îi picura pe cămaşă.

— Mai am prune şi piersici – spuse Zora, arătându-li-le. Dar mai bine le luăm cu noi, dacă o să fim nevoiţi s-o ştergem azi sau mâine.

Copiii îşi duseră prada în cetate şi Zora şterse de pe tablă numele lui Brozovic.

— Cine a mai rămas? întrebă Branko.

— Ivekovic, Marculin şi Skalec.

— Lui Ivekovic i-am furat totuşi caisele – se împotrivi Nicola.

— Ca să i le azvârlim în cap. Zora îşi scutură ciuful: Nu, asta nu contează.

— A! obiectă la rândul său Pavle. Păi Marculin şi Skalec au fost şi ei botezaţi.

— Nici asta nu contează. Trebuie să-i pedepsim aşa cum i-am pedepsit pe Vladimir şi pe grăsanul morarului. Când uscocii pedepsesc, apoi nu se În curcă.

După-amiază se împărţiră iarăşi în grupe. Branko şi Pavle aveau sarcina să tragă cu ochiul în jurul casei lui Skalec, Duro şi Nicola să dea de urma lui Marculin pe la „Hotel Adria”, iar Zora să pândească jos în parc, unde,

uneori, la acea oră puteau fi găsiţi liceenii.

Se scurseră vreo două ceasuri de când Pavle şi Branko tândăleau prin faţa casei doctorului. Vreme pierdută în zadar; în sfârşit, Skalec îşi făcu apariţia!

Cel mai luxos costum al lui se umfla pe burdihanul său rotund, şapca de şcoală îi stătea ca o ciupercă roşie pe scăfârlia rotundă ca o bilă, iar cizmele-i străluceau de ziceai că-s lustruite cu aur din soare, nu alta!

De îndată ce-l zări, Branko se lăsă în jos, însă Pavle, năucit de găteala lui Skalec – care, când păşi pe stradă, începu să se fandosească şi să se umfle-n pene întocmai, ca un păun – rămase buimac, cu ochii ţintă la el.

Copiii aşteptară până ce Skalec dispăru după primul colţ, apoi se puseră în urmărirea lui.

Băiatul trecu de chei, coti într-o ulicioară şi o clipă se făcu nevăzut. Când se ivi din nou după case, alături de el mergea şi sfrijitul de Marculin, care-l aşteptase acolo pe Skalec. Se înţolise şi el cu costumul cel mai bun pe care-l avea, şi pe gămălia lui de cap purta o pălărie nouă de pai.

Cei doi liceeni trecură podul peste Poioc şi coborâră în păduricea care se întindea în spatele castelului până la cetate.

În locurile acestea nu mai era de loc greu să urmăreşti pe cineva. La tot pasul creşteau tufişuri de grozamă, pini pitici, tulpini groase de ienupăr, lăstărişuri de mure şi alte soiuri de tufe.

Liceenii străbătuseră cam jumătate din urcuş, când se opriră deodată şi se descoperiră.

Pavle, care o luase mult înainte, se întoarse şi rânji către Branko.

— Dumnealor au un *rendez-vous*... – chicoti el pe înfundate.

Branko îl ajunse târâş-târâş. Într-adevăr, pe o bancă, în faţa căreia se deschidea o privelişte largă asupra oraşului şi mării, şedeau două fete. Pe una din ele Branko o cunoştea. Era fata proprietăresei care ţinea „Hotelul Zagreb”. O fată subţire, palidă şi îmbrăcată în doliu: tatăl său murise abia de câteva luni. Cealaltă era mai bine

legată şi mai mare, aproape o domnişoară în lege.

După ce se înclină politicos, Marculin se aşează lângă fete, în timp ce Skalec se învârtea încoace şi încolo prin faţa lor, fudulindu-se ca un cocoşel.

Branko îl înghionti pe Pavle cu cotul:

— Ia să ne apropiem…

Înaintară cu băgare de seamă până la un alun, apoi o luară după nişte tufe de zmeură, pe urmă, în mers şerpuit, până la un desiş de grozamă, de unde nu mai erau decât vreo zece paşi până la bancă.

Acum puteau să-i audă bine pe liceeni şi pe fete. Skalec vorbea în gura mare şi vorbea despre ei.

— Credeţi voi că ne e frică de Zora cea roşie şi de banda ei? Ha, ha! îşi scoase burta mai în afară: Dacă credeţi că lui Skalec îi e frică, vă-nşelaţi amarnic.

Marculin spuse ceva mai încet:

— Nu, nu ne e frică…

Fata cea mai mare îşi aţinti batjocoritor ochii luminoşi asupra băieţilor.

— Totuşi, v-au azvârlit în apă – spuse ea, ironică.

— Şase contra unu! bombăni Skalec cu glas tare. Şase contra unu! mai poate fi asta o ruşine dacă te-aruncă-n apă?

— Nu – răspunse fata-n doliu, privindu-l cu admiraţie pe grăsan.

Skalec prinse curaj şi vorbi şi mai tare, plin de ifose:

— Însă când am ieşit din apă, las c-am scos şi eu untul din ei. Pe unul – şi braţele lui scurte şi groase începură să împungă aerul în dreapta şi în stânga – l-am înşfăcat de piept şi l-am aruncat în apă, pe alţi doi i-am înhăţat de ceafă, şi atâta i-am lovit cap în cap, până au căzut laţi amândoi, ca două băşici de porc dezumflate; ceilalţi trei, care mai rămăseseră, n-au mai aşteptat să-i înhaţ… când să pun mâna pe ei, şi spălaseră puţina!

— O! exclamă fata în doliu.

Atunci sfrijitul de Marculin, căruia i se făcuse lehamite de gogoşile înşirate de burtosul său prieten, vru să nu se lase mai prejos, izbucni:

— Nu de tine au fugit! Eu i-am pus pe goană. Unuia i-am răsucit mâna, pe altul l-am izbit cu pumnul în faţă, iar pe-al treilea, care voia să pună mâna pe mine, am apucat să-l izbesc în fluierul piciorului, aşa că, atunci când erai tu gata cu cei trei ai tăi, eram şi eu gata cu ai mei. Şi – încheie el, împăunându-se şi mai abitir decât grăsanul de Skalec – le-a intrat frica în oase, că nici până azi n-au mai cutezat se dea ochi cu noi.

— O! se minună iar fata în doliu şi rămase cu gura căscată.

Cea mai mare însă zâmbi şi se uită batjocoritor la cei doi cocoşi.

Branko şi Pavle zâmbiră şi ei.

— Ai auzit? întrebă Pavle. Bărbieri ca ăştia, mai rar!

Branko încuviinţă din cap.

— Ce zici de gogoşile lui Skalec? Cică noi, toţi şase, l-am fi zvârlit în fântână?

Branco zâmbi din nou:

— Da Marculin l-a întrecut, a tăiat şi mai şi la piroane…

dată în apă, fir-ar să fie de golani!

— Ah, îmi vine să mă reped la ei şi să-i mai zvârl o

Branko puse mâna pe umărul lui Pavle:

— Puţină răbdare! Vreau mai întâi s-aud ce le mai îndrugă fetelor.

A mai mare se ridică de pe bancă.

— Eh – zise ea, cu un aer şi mai zeflemitor – nu cred eu să le fi fost chiar atât de frică. Doar ieri i-au pironit în iaz pe Vladimir şi pe Ivo, iar tata mi-a povestit că abia către seară a putut morarul să-i scoată de-acolo.

Lucrul acesta nu tulbură seninătatea lui Skalec:

— Păi tocmai că de mine le e mai frică decât de grăsanul morarului şi de Vladimir.

— Adică vrei să spui că *de noi* – se băgă iar în vorbă Marculin.

Skalec îl măsură pe slăbănogul său prieten, care abia se ţinea pe picioarele-i subţiri.

— Nu ştiu cât de tare eşti tu – zise el într-un târziu –

însă ştiu că, de-ar fi aici toată banda, i-aş lua de gât pe golani, aşa cum am făcut-o şi ieri, şi-atâta mi ţi i-aş zgâlţâi, până n-ar mai rămâne oscior întreg într-înşii!

— Şi eu – piui Marculin, atât cât îl ţineau pe el puterile – le-aş da un picior, să zboare pe sus până devale în Seni!

Asta era prea mult pentru Pavle şi, mai-nainte ca Branko să-l poată opri – fiindcă bucuros i-ar mai fi ascultat o bucată de vreme pe mincinoşii ăştia – dintr-un salt fu între ei.

Era nostim să vezi ce impresie stârni ivirea vlăjganului de Pavle în mijlocul acelei societăţi!

Skalec tresări de parcă l-ar fi pălit cineva în creştet. Marculin se făcu alb ca varul şi începu să tremure. Fetele, de asemenea, se speriară şi ele. Cea în doliu holbă ochii, înfricoşată, în timp ce spaima micii domnişoare se preschimbă repede într-un fel de curiozitate. În orice caz, după o clipă, privea calmă la vlăjganul flenduros.

Pavle îl ciocăni pe Skalec cu degetul în piept, ceea ce îi spori spaima bondocului.

— Au! se văită el. Au!…

— Zici că voiai să mă-nşfaci şi să mă scuturi ca pe-un sac, ai? râse Pavle, apropiindu-se şi mai mult de licean.

Văicărelile lui Skalec se prefăcură în gemete. Pavle se îndreptă atunci către Marculin.

— Şi tu, pare-mi-se, voiai să-mi repezi un picior în fund? Uriaşul se întoarse pe jumătate: Hai, poftim!

Marculin cel sfrijit prinse a se tângui şi mai tare decât Skalec:

— Dar n-am spus asta! Nu-i aşa? se adresă el fetelor. Asta n-am spus-o eu!

Mica domnişoară îi privea tăcută drept în ochi pe Skalec şi pe Marculin.

— Laşilor ce sunteţi! izbucni ea în cele din urmă cu dispreţ şi începu să râdă cu poftă.

Dispreţul fetei păru să-i alunge o clipă lui Skalec frica din oase, în orice caz nu se mai văicărea atât de zgomotos; când însă se ivi şi Branko din tufişul de grozamă, se porni

iar pe văicăreală.

Pavle îl privi pe Branko şi îşi scărpină nehotărât, grumazul:

— Ce facem cu milogii ăştia?

— Nu le mai faceţi nimic! le sări în ajutor fata în doliu, încercând să se pună pavăză între Skalec şi Pavle.

Pavle o apucă grijuliu de umăr şi o împinse înapoi pe bancă.

— Dacă ar fi pus doar bărbi, i-aş fi lăsat poate să fugă – spuse el – dar au minţit cu neruşinare. Eu singur, fără nimeni altul, i-am azvârlit în fântână.

— Eşti un mincinos! strigă Skalec şi, în aceeaşi clipă, făcu un salt, însă nu spre Pavle, ci se repezi şi se dădu de-a berbeleacul pe micul pripor în jos, apoi se ridică în picioare şi o zbughi ca din puşcă.

Branko vru să se ia după el, însă Pavle îl opri:

— Nu, tu rămâi cu sfrijitul ăsta, cu Skalec las că mă răfuiesc eu – şi o rupse la fugă după grăsan.

Branko rămase singur cu cele două fete şi cu Marculin. Îi arse una-n piept slăbănogului, că-i sări cât colo pălăria de pai.

— Ce să fac acum cu tine?

Ochii lui Marculin se holbau de spaimă. Ba chiar i se umplură de lacrimi:

— Dacă dai în mine, să ştii că ţip!

— Atunci ţipă! şi Branko îl luă pe sus şi-l trânti pe bancă.

Cineva însă îl înşfăcă zdravăn de umăr. Băiatul întoarse capul: era fata cea mai mare. Îl fulgeră cu privirea:

— Într-adevăr, eşti şi mai josnic decât ceilalţi.

— De ce?

— Păi nu vezi că micul Rista e aproape mort de frică?

Branko încercă să îndepărteze mâna fetei:

— Da când ei toţi s-au năpustit buluc asupra prietenului nostru Stiepan, atunci nu i-a fost frică? Trebuie să le plătim pentru fapta lor.

Fata nu-i dădu drumul.

— N-ai voie să te răzbuni pe cei mai slabi decât tine.

— Chiar şi când azvârle cu pietre-n noi?

— Atunci, cel mult, poţi să-i pedepseşti.

— Păi asta şi vreau – şi Branko încercă din nou să îndepărteze mâna fetei.

— Da’ nu vezi că l-ai pedepsit prea îndeajuns? Uite că face-n pantaloni de frică!

Branko, ţinându-l strâns pe Marculin ca să n-o tulească, se uită în jos. Într-adevăr, pe pantalonii lui eleganţi şi bine călcaţi se vedeau nişte dungi umede ce se prelingeau cu repeziciune către cizmele lustruite.

Branko pufni în râs şi-i dădu drumul sfrijitului. Acesta se ridică anevoie şi o luă la trap după Skalec şi Pavle.

— Ei, acum eşti mulţumită? întrebă Branko, privind-o pe fată.

— Da, dar ai putea să-mi spui „dumneata”. La toamnă împlinesc şaptesprezece ani.

— Ce vorbeşti?! Şi băiatul se strâmbă uşor din colţul gurii. Fie şi aşa, dacă ţii neapărat.

Fata îl măsură şi ea la rându-i:

— Tu eşti băiatul care a fugit din închisoare?

— Da, Zora m-a scăpat – răspunse Branko.

— Asta-i fata cu părul roşu?

Branko încuviinţă printr-un semn.

— Fiţi cu ochii-n patru – continuă fata. Tatăl meu i-a făgăduit ieri morarului că va face tot ce-i stă în putinţă ca să pună mâna pe voi amândoi.

Branko încercă să zâmbească:

— Pe noi nu ne prinde aşa de uşor.

Fata îl fulgeră din nou cu privirea:

— Când tatăl meu promite ceva, se ţine totdeauna de cuvânt.

Branko tocmai voia să întrebe cine era tatăl ei, când auzi hărmălaie din direcţia în care fugise Skalec. Băiatul ciuli urechea. Erau mai multe glasuri ce strigau de-a valma. Deodată auzi limpede:

— Ţineţi-l! Daţi-i la moacă! Tăiaţi-i drumul!

Fetele ascultau şi ele.

— Parc-ar fi o hoardă întreagă – zise cea mai mare.

Branko fu de aceeaşi părere şi făcu câţiva paşi înainte.

Astfel putu să vadă ce se întâmplă acolo jos. Tocmai când pusese mâna pe Skalec, Pavle fusese surprins de şase liceeni. El încerca să fugă, în vreme ce din toate părţile inamicii se năpusteau asupra lui. Branko dădu să se repeadă şi el devale, când Pavle se smulse din mâinile atacatorilor şi o luă la goană, însă cu liceenii pe urmele lui.

Unul din ei – părea să fie Karaman, acela care de dimineaţă îi vându-se lui Brozovic timbrele – gonea mai iute decât Pavle şi încerca să-i taie drumul. Pavle se apropie, alergând cu sufletul la gură.

— Fugi! îi strigă el lui Branko.

În aceeaşi clipă, Karaman îl ajunse şi se aruncă asupră-i cu toată greutatea. Branko sări între ei şi-l scoase pe Pavle din mâinile butucănoase ale lui Karaman, aşa că Pavle scăpă şi goni mai departe; dar când Branko o rupse şi el la fugă şi trecu ca o săgeată pe lângă cele două fete, cea în doliu cu atâta meşteşug îi puse o piedică, încât băiatul căzu la pământ cât era de lung.

Pesemne că s-a lovit rău de tot, deoarece, când s-a trezit din leşin, l-a auzit pe grăsanul de Skalec spunând:

— Nici nu mai încape vorbă că-i doar leşinat. Ştiu asta de la taică-meu.

Un altul, pesemne Smolian, băiatul inginerului silvic, îşi dădu şi el cu părerea:

— S-ar putea să se şi prefacă. În orice caz, mai bine să-l legăm.

— Ce, sunteţi nebuni? auzi el vocea fetei celei mari. Nu vedeţi că e verde la faţă?

— Asta-i treaba noastră – răspunse un al patrulea glas, desigur, al tânărului Ivekovic, şi în aceeaşi clipă Branko simţi cum îi petrec o funie în jurul picioarelor.

Când îşi veni de-a binelea în fire, liceeni tocmai îl ridicau de jos ca să-l aşeze pe bancă. D, e n-ar fi fost şi durerea surdă din cap, s-ar fi simţit uşor ca un fulg. Încercă să-şi ducă mâna la cap, însă îşi dădu seama că

avea mâinile legate.

— S-a mişcat – zise Skalec, izbindu-l în picior.

Branco simţi destul de vârtos lovitura şi deschise ochii.

Vreo şapte-opt liceeni se strânseseră în jurul lui şi căutau la el cu priviri ba bucuroase, ba pline de ură.

— Aţi văzut? strigă grăsanul, triumfător. Am avut dreptate: era doar leşinat.

— Ei, bă! se răsti şi tânărul Ivekovic, lovindu-l în cap. Eşti în mâinile noastre!

Branko avu impresia că-l izbeşte cineva cu un ciocan în ţeastă, şi grozav ar fi avut chef să ţipe, dar îşi încleştă dinţii şi îşi înăbuşi strigătul de durere.

Se apropiară şi ceilalţi.

— Ăsta-i ăla care a deschis stăvilarul! se repezi Danicik şi-i arse un ghiont zdravăn în coaste.

— Cu siguranţă că a fost şi el cu ăia care au dat drumul animalelor mele – şi dinaintea lui Branko se ivi faţa mare şi îndrăzneaţă, dar schimonosită de ură a lui Smolian, care-l lovi drept între ochi.

Deodată se arătă şi chipul de vulpe al lui Brozovic.

— Nu încape îndoială că se afla şi el cu ăia care m-au jefuit azi-dimineaţă! spumegă grăsanul, înfigându-şi degetele ambelor mâini în obrajii lui Branko şi zgâriindu-l.

— Cum, te-au jefuit? întrebară într-un glas Karaman şi Marculin.

— Au cărat tot ce-aveam acolo – se jelui în gura mare Brozovic – iar pe perete au scris „Banda Zorei cea roşie”.

— Aşa au scris şi la mine – zise Smolian şi-l mai lovi o dată pe Branko.

Bietul Branko îndura totul cu vitejie, deşi fiecare ghiont şi fiecare lovitură i se păreau îndoit de dureroase. Între-atât îşi venise în fire. Încât încercă pe ascuns să-şi slăbească legăturile, dar erau bine strânse, cel puţin cele de la mâini.

— Ce facem acum cu puşlamaua asta? întrebă Ivekovic, împingându-i pe ceilalţi deoparte şi proţăpindu-se cât era de lung dinaintea lui Branko, în vreme ce ochii lui

zvârleau fulgere prin lentilele ochelarilor.

— Pe mine nu mă interesează. Mie să-mi dea înapoi ce mi-a furat – spuse Brozovic, arţăgos, încercând să se apropie din nou de prizonier.

— Mai întâi şi întâi să-i tragem o mamă de bătaie – zise Smolian şi-şi căută o nuia.

— Da! strigă Skalec grăsanul, care-şi recăpătase curajul. Să-l altoim bine!

Toată liota se strânsese în jurul lui, şi Branko închise ochii ca să nu vadă ce avea să se întâmple; deodată auzi glasul fetei celei mari.

— Da câţi sunteţi voi? Opt contra unul! Ruşine să vă fie!

— Ia te rog să nu te-amesteci în treburile noastre! strigă Ivekovic cât putu de tare şi vru s-o îmbrâncească pe fată.

— Ei bine – se răţoi. ea – decât să îngădui să vă năpustiţi toţi asupra unuia singur, mai bine să mă luaţi pe mine la bătaie!

— Oho! exclamă Skalec. Da mai-nainte când s-au năpustit ei asupra mea, dânsa n-a zis nici piş.

— Mai bine ţine-ţi gura – îl batjocori fata, ridicând glasul – că de nu, o să afle tot Seni-ul cum fce-ai purtat.

— Da cum s-a purtat? se arătară curioşi Ivekovic şi Karaman.

— În orice caz, ei amândoi au fost mai cavaleri decât voi – rosti fata cu asprime.

— N-am băgat de seamă – mârâi Skalec.

— Nici tu? se adresă ea lui Marculin.

Bâlbâindu-se, sfrijitul spuse doar atât:

— Da eu nu i-am făcut nimic…

— Nici nu te-aş sfătui – zise fata.

În timpul gâlcevii, Branko se străduia să-şi slăbească legăturile, dar erau într-adevăr bine strânse.

— Ah! gemu el. De-ar veni măcar Pavle!

Nu putea să înţeleagă cum de l-a lăsat Pavle să se zbată singur în toată nenorocirea asta. Oare să fi dat bir cu fugiţii când l-a văzut la ananghie? Nu, Pavle nu era în stare

de una ca asta. Întoarse capul. Poate că se afla pe undeva prin apropiere şi aşteaptă numai clipa prielnică spre a-i sări în ajutor. Dar nu văzu pe nimeni, şi Branko îşi plecă trist fruntea.

— Dacă Zlata nu poate să vadă sânge – se amestecă Smolian în ceartă – să-l ducem pe individul ăsta la voi în grădină.

— Da! strigă Skalec, însufleţit. Încuiem poarta şi le lăsăm pe fete afară.

— Acolo putem să-l punem chiar şi la stâlpul nostru de tortură! interveni Brozovic, iarăşi cu arţag.

— Eu trag într-însul cu săgeţile noastre – spuse Marculin.

— Putem să ne luăm şi securile – chiui grăsanul morarului.

— Da, da, în grădină cu el! strigară şi ceilalţi.

Erau cu toţii entuziasmaţi de propunerea lui Smolian.

— Între timp, eu mă duc la Begovic – zise fata în doliu – şi-l anunţ că aţi pus mâna pe unul din bandă.

— Las că mai e timp – strigă după ea Ivekovic. Măcar un ceas vrem să-l avem pe mâna noastră, la stâlpul de tortură.

Branko fu silit să meargă, însă nu putea să facă decât paşi mici.

— Trebuie să-i dezlegăm picioarele – îşi dădu cu părerea Karaman. Altfel, nu mai ajungem noi astăzi în grădină.

Brozovic se aplecă şi-i tăie legăturile.

— Fiţi cu ochii în patru – le atrase el atenţia celorlalţi – să nu ne scape!

Karaman îl înşfăcă de braţul drept, iar Smolian de cel stâng.

— Las că-l ţinem zdravăn! spuseră ei şi-l împinseră înainte pe prizonier.

Dar abia făcură treizeci de paşi, când Branko auzi răsunătorul cânt al unei coţofene.

În sfârşit! răsuflă uşurat. Sosise banda şi, desigur, că-n afară de Pavle, mai erau şi ceilalţi, fiindcă atât de bine şi

de tare numai Zora putea să imite coţofana.

Începu să meargă mai încet şi să geamă, ca şi cum i-ar fi venit greu să umble.

— Ce ai? îl întrebă Smolian.

— Nu ştiu – oftă el – piciorul…

— Las că trec eu în spatele lui – cârâi grăsanul de Skalec – şi, de voie de nevoie, o să se mişte mai repede.

Şi chiar aşa şi făcu. Dar în aceeaşi clipă zbură cât colo.

Banda era acolo, cu Zora în frunte. Al doilea care se duse de-a rostogolul pe povârniş după Skalec fu Marculin, apoi Zora se aruncă asupra lui Smolian. Între timp sosiră Pavle, Nicola şi, după un răstimp, Duro.

De astă dată liceeni se arătară mai viteji ca de obicei, îndeosebi. Karaman izbea orbeşte în jurul lui. Mai întâi Nicola se încleştă de el, însă Karaman îl înşfăcă la iuţeală, îl ridică pe sus şi-l azvârli cât colo. Duro fu şi el săltat ca o surcea şi zvârlit după Nicola.

Amândoi se rostogoliră peste Skalec şi Marculin, care tocmai dădeau să se caţăre din nou sus, şi astfel se încăierară cu ei la poalele povârnişului.

Zora încă se mai lupta cu Smolian, care, voinic şi puternic cum era, se apăra straşnic, în timp ce pe Pavle îl încolţiseră Ivekovic, Brozovic şi băiatul morarului.

Karaman căută în jur să-şi găsească un nou adversar şi, văzând că asupra lui Pavle se năpustiseră trei, se repezi la Zora. O înşfăcă pe la spate, imobilizând-o. Zora, care până atunci boxase calmă cu Smolian, se înfurie cumplit, încercă să se smulgă din strânsoare, scuipa, zgâria, muşca şi-l lovea pe tânărul cel palid în fluierul piciorului, însă Karaman o ţinea zdravăn.

Smolian se năpusti şi el asupra fetei.

Neputincios, Branko asista la toate acestea de la câţiva metri depărtare. Se smuci din răsputeri, vrând să rupă funia care-i lega mâinile, dar zadarnic. Vedea cum Zora gâfâie tot mai tare, cum Karaman, cu braţele lui osoase, o striveşte în strânsoare, cum Smolian o înhaţă de mâini, ca să i le lege cu cingătoarea sa. Branko era gata-

gata să se repeadă asupra lui Smolian, când auzi o voce în spatele lui:

— Stai liniştit!

Cine era oare?

Nicola şi Duro se băteau cu Skalec şi cu Marculin, iar Pavle era ocupat cu ceilalţi trei. Încercă să se răsucească, dar vocea îi şopti din nou:

— Stai liniştit!

Ascultător, Branko se potoli. Deodată simţi că mâinile i se mişcă în voie, că poate să şi le încleşteze, iar după

O secundă era într-adevăr liber.

Nu mai avea vreme de pierdut. Ochii Zorei, zvârlind fulgere de mânie, se şi închiseseră pe jumătate. Fata gâfâia în vreme ce Smolian îi şi petrecuse strâns cingătoarea în jurul braţelor.

Înainte de a-i sări în spinare lui Smolian, Branko se uită repede în spate: cea care îl ajutase era domnişoara căreia

I se spunea Zlata

Smolian căzu grămadă. În aceeaşi clipă, Branko smulse şi cingătoarea ce fereca mâinile Zorei, apoi se încleştă cu disperare de tânărul Karaman. Acesta o slobozi pe Zora şi-l prinse pe Branko, ca într-o menghină, între braţele lui puternice.

Băiatul era încă slăbit, iar Karaman îl săltă în sus la fel de uşor cum îl săltase şi pe Duro, însă până s-apuce să-l azvârle la pământ, îl înşfăcă Pavle.

Pavle mântuise, în sfârşit, cu adversarii lui. Brozovic şi feciorul cel gras al morarului se zvârcoleau pe jos. Primul se ţinea de nas şi urla din răsputeri, iar celălalt, de îndată ce fu din nou pe picioare, o rupse la fugă zbierând de mama focului. Ivekovic, care primise o lovitură în piept, sta rezemat de un pom şi gemea.

Pavle avu de furcă şi cu Karaman. Băiatul voinic şi puternic era aproape la fel de vânjos ca şi el, iar Pavle trebui să-l trântească de două ori la pământ până ce adversarul să se dea bătut.

Între timp, Zora veni în ajutorul lui Duro şi lui Nicola;

Branko se năpusti iar la Smolian şi acum se rostogoleau pe jos unul peste altul.

— Luaţi seama că vine Begovic şi cu Dordevic! spuse domnişoara, care sta prin preajma celor ce se băteau, privind cu interes încăierarea.

Lupta încetă pe dată. Toţi se uitară devale. Într-adevăr, fata în doliu se întorcea, urmată de Begovic, Dordevic şi încă alţi doi-trei bărbaţi.

— Trebuie s-o uşchim! zise Nicola.

Branko şi Zora erau de aceeaşi părere, numai Pavle nu se îndura să-i lase în plata Domnului pe liceeni.

— Hai! şi Zora îl smulse de lângă Smolian, asupra căruia se aruncase iar, după ce Karaman se dăduse bătut.

— Lasă-l să simtă niţel pumnii mei! strigă Pavle.

— Vino numaidecât! se înfurie Zora.

Duro şi Nicola se şi făcuseră nevăzuţi după primele tufişuri.

— La turn! strigă Zora în urma lor.

În sfârşit, Pavle îi urmă. Branko mergea tot mai anevoie, astfel că Zora şi Pavle trebuiră să-l sprijine.

— Da’ de ce naiba aţi venit aşa târziu? îl întrebă el pe Pavle.

— N-a vrut Duro.

— Duro?! întrebă Branko, mirat. Păi nu eram decât doi.

— Când mi l-ai smuls din spinare pe găliganul care mă înşfăcase – povesti Pavle, zorit – eu n-am mai stat pe gânduri şi-am rupt-o la fugă. Credeam că vii şi tu după mine, şi doar când am ajuns sus pe creastă, mi-am dat seama că sunt singur. Mă pregăteam să mă întorc repede înapoi, când Duro ieşi dintr-un tufiş şi-mi zise „Rămâi aici”.

— De ce?

— Păi asta l-am întrebat şi eu, iar Duro mi-a spus: „Ei sunt prea mulţi, şi mai bine să pună mâna doar pe unul singur dintre noi”.

— Frumoasă prietenie, n-am ce zice!

— M-a scos şi pe mine din sărite, dar ce era să fac? Nicola nici el nu voia.

— Şi pe urmă totuşi aţi venit?

— Da. Zora a picat ca din senin şi a întrebat de tine. Eu i-am povestit totul. Ne-a făcut laşi şi a luat-o la goană devale: Duro tot nu voia, însă când a văzut că eu şi Nicola o urmăm, a venit şi el.

— Aşa! exclamă gâfâind Branko, mai mult pentru sine decât pentru ceilalţi. Asta o s7 o ţin minte.

— N-ai ce să ţii minte – se amestecă Zora.

— Şi de ce nu?

— Fiindcă Duro a făcut foarte bine să aştepte până. ne-am strâns toţi.

— Crezi? zise Branko, şovăitor.

— Nu cred, ci ştiu sigur. Doar ai văzut şi tu că, şi-aşa cinci câţi eram, abia i-am dovedit.

Copiii mai alergară o bucată de drum, tăcuţi, unul lângă altul.

— Da' tu de ce-ai zăbovit atâta până să-mi vii în ajutor? începu Zora din nou vorba. Karaman era cât pe ce să mă zdrobească.

Branko îi arătă mâinile, care, la încheieturi, aveau nişte dungi late, roşii:

— M-au legat liceenii.

— Te-au legat? Păi atunci cum de ţi-ai desfăcut legăturile?

— Fata aceea mare mi le-a tăiat.

— Oho! mormăi Pavle. Frumoasa Zlata!

— Ce? O cunoşti? îl întrebă Zora pe uriaş.

— Da, e sora lui Ivekovic – se grăbi Pavle să răspundă.

— Va să zică una din fetele primarului?

Pavle încuviinţă din nou.

— Şi e chiar atât de frumoasă? Zora se uita când la Pavle, când la Branko.

Pavle râse şi dădu din umeri:

— Nici eu nu ştiu.

De fapt, Branko nu putea să spună dacă era frumoasă; ştia doar atât: că avea ochii mari, scăpărători, şi că se arătase vitează.

Între timp, copiii ocoliseră în goană înălţimea şi se apropiau de turnul Nehaigrad.*

Duro şi Nicola se şi făcură nevăzuţi în deschizătură.

— Repede! zise Zora şi intrară târâş înăuntru.

Dar abia puse Branko piatra la loc, că îi şi auzi pe liceeni sosind.

— Sunt aicea jos – spuse Smolian cu glas tare.

— Aici? Karaman şi Brozovic săriră în mica văgăună.

— Ia uitaţi-vă acolo în tufăriş! strigă băiatul primarului…

— Acolo nu-i nicio ascunzătoare – orăcăi cu glas răguşit Brozovic.

— Aici înăuntru sunt fiindcă nu i-am văzut ieşind – zise din nou Smolian.

— Staţi o clipă! strigă vesel grăsanul Skalec. Dordevic a venit cu un câine. Dulăul o să-i găsească la sigur.

Branko porni repede după ceilalţi. „Afurisită treabă 1 S-ar putea să dăm de bucluc”. Nici vorbă că un câine este în stare să găsească nu numai piatra, ci şi hruba lor şi să vină glonţ la ei.

Când ajunse în adâncătură, numai Zora se afla acolo.

— Cred că sosesc şi „ei” îndată – bâigui el.

— Păi cum asta? Te-au văzut?

— Nu. Însă au adus un câine.

Zora chibzui o vreme.

— Să mergem! spuse ea în cele din urmă. Ne postăm, lângă deschizătură şi când dulăul îşi vâră capul ca să intre înăuntru, îl omorâm.

Auziră câinele venind.

— Ia seama! strigă Zora. Mai-nainte însă ca Branko sau fata să-l poată păli, dulăul zbură ca o săgeată pe lângă ei. Dar nu se aruncă asupra lor, aşa cum se aşteptau copiii, şi nici măcar nu lătră, ci doar îi mirosi dând din coadă.

— Ăsta-i câinele lui Karaman – zise Zora, pufnind-o râsul.

Câinele chelălăi uşor şi, bucuros, se ridică în două picioare şi-i atinse cu labele.

— Ce facem cu el? întrebă Branko, scărpinându-se în cap.

Zora chemă dulăul la ea, se aşeză o clipă alături şi-i mângâie blana. Apoi spuse:

— Aşa, Leo, acum trebuie să te întorci înapoi. După ce-l mai mângâie o dată, îl împinse prin deschizătură, dar câinele se întoarse iar la ei.

— Mă duc şi eu cu el – zise băiatul, iar când Zora împinse a doua oară dulăul prin deschizătură, Branko îl urmă târâş. De astă dată, animalul nu mai putea să se întoarcă.

Între timp, liceenii, cele două fete, Begovic şi Dordevic, împreună cu ceilalţi bărbaţi – adică primarul şi bătrânul Karaman, care întâmplător se întâlniseră cu poliţaii – îl aşteptau cu toţii pe Leo. Dar câinele se ivi deodată, sări t în două labe şi-l atinse pe stăpân-su.

— Hm! mormăi Karaman, ferindu-se de atingerea animalului. Cred că banda nu se află înăuntru, fiindcă altfel câinele ar fi lătrat.

— Însă de văzut pot să spun sigur că nu i-am văzut să iasă din văgăuna cea mică – stărui băiatul lui Smolian.

— Galeria duce la turn? îi întrebă doctorul Ivekovic pe poliţai.

Poliţaii traseră un salut şi spuseră:

— Da, domnule primar.

— Atunci, după toate probabilităţile, tot în turn s-au ascuns. E o ascunzătoare ideală pentru o asemenea bandă.

— Aşa cred şi eu – fu de părere Begovic.

— Există vreo cheie? continuă să întrebe primarul.

— Se află la primărie.

— Hm! făcu doctorul Ivekovic, ciupindu-se de bărbuţă. Astăzi e prea târziu ca să mai întreprindem ceva. Aruncă o privire severă spre Begovic: Ascultă, Begovic, în noaptea asta pui o strajă în faţa porţii, iar mâine în zori scoatem noi vulpile din vizuină.

Branko îl mai auzi pe poliţai spunând: „La ordin, domnule primar”, pe urmă, târâş, o luă repede înapoi.

Îi povesti Zorei cele ce auzise.

— Şi aşa, tot voiam noi să plecăm mâine – răspunse Zora. Deci o să plecăm chiar în noaptea asta.

Capitolul 12

Călătoria la Stiepan

Banda folosi noaptea ca să-şi dosească lucrurile. Pavle găsi câte un cotlon pentru toate.

Băiatul scoase câteva pietre din zid şi vârî acolo fluturii lui Duro. Pozele lui Nicola îşi aflară locul sub o lespede desprinsă din pardoseală, iar pe ale sale le înghesui într-o scobitură veche care slujea bufniţelor drept lăcaş.

— Da cu păturile ce facem? întrebă Branko.

— Duceţi-le sus, în încăperea unde hălăduieşte bufniţa cea mare. Mai sunt şi alte pături acolo. De-acolo le-am luat şi pe-aslea.

Nicola adună laolaltă oalele şi tigăile:

— Le luăm cu noi?”

— Te-ai scrântit la cap! exclamă Zora.

— Păi unde să le mai ascundem?

— Le coborâm în fântână – propuse Pavle.

Aduse de nu ştiu unde o sârmă şi, după ce legă bine la un capăt vasele, le pogorî uşurel în golul fântânii. Apoi sârma o ancoră într-un jgheab, în aşa fel ca să nu poată fi văzută.

— Să sperăm că n-au să dea peste porumbeii mei – se jelui Nicola. Puştiul mai că plângea.

— D-apăi şoimii! spuse Zora. În două-trei zile au aripi.

— Nu cred c-au să se aventureze ei prea sus – îi consolă Pavle. Şi-apoi, cu siguranţă că bufniţa n-o să-i lase să treacă.

— Smolian o să tragă cu arma-ntr-însa – obiectă Duro.

Zora începu să râdă:

— Până s-apuce el să tragă, bufniţa i-a şi scos ochii!

Când prima rază de soare străluci pe întinsul mării, ei erau gata.

— Risipeşte şi cenuşa, să nu se vadă – îi spuse Duro

lui Nicola.

Piciul făcu întocmai.

Mai aruncară o privire în sala cea mare: îi durea inima că sunt nevoiţi s-o părăsească aşa, pe nepusă masă.

— Nu-i nimic! spuse Zora cu glas tare. Şi uscocii fugeau când vrăjmaşii erau mult prea numeroşi.

— Ne ducem la Cuibul şoimilor? întrebă Branko, amintindu-şi de povestirile Zorei despre uscoci.

— Nu ştiu – răspunse fata. Poate mai târziu. Mă gândeam s-o luăm către Stiepan.

— Bun! chiui Nicola. Atunci plecăm la Brinie.

Zora aprobă din cap.

— Prin codiu?

Zora încuviinţă iar. Nicola bătu din palme:

— Ah, mă bucur de pe-acum! v

— Şi eu – spuse Branko. N-am fost încă niciodată prin codru.

— E frumos – îl încredinţa Pavle. Când nu mă aflu în turn, totdeauna aş vrea să fiu în codru.

Înainte de a părăsi cetatea copiii se mai uitară odată cu luare-aminte jur-împrejur. În faţa uşii nu era nimeni. Dinaintea coridorului, de asemenea, părea să nu fie nimeni, însă Zora nu se culcă pe-o ureche:

— Poate că străjile s-au ascuns.

Pavle mai cunoştea o a treia ieşire: de-a dreptul prin zid. Pentru asta, trebuia doar să scoată câteva pietre.

Procedaseră foarte bine alegând acest drum, căci în clipa când ajunseră la primele tufişuri de grozamă şi se uitară încă o dată în jurul lor, zăriră un om care se plimba în sus şi-n jos între poartă şi coridorul lor.

Branko privi cu luare aminte într-acolo:

— N-o fi Begovic?

Zora clătină din cap:

— E prea înalt ca să fie Begovic.

— Atunci numai Dordevic poate să fie – îşi dete cu părerea Branko. Da, da, Dordevic e. El are ţăcălie.

Era frig când ei se afundară în valea Potocului. Deasupra livezilor negura se aşternuse compactă ca un

zid, iar tufişurile şi ierburile se plecau sub povara boabelor strălucitoare de rouă.

Pe măsură ce urcau, se lumina tot mai mult şi când ajunseră pe cărarea ce ducea în pădure, soarele prinse să dogorească.

La câteva sute de metri mai sus făcură un popas. Îi chinuia o foame de lup, şi era un adevărat noroc că jefuiseră cu o zi înainte magazia lui Brozovic, fiindcă, altminteri, n-ar fi avut cu ce să-şi potolească foamea.

Mai întâi ronţăiră câteva chifle uscate de la Curcin şi mâncară sardele în untdelemn. După aceea, Zora, care administra proviziile, le dădu biscuiţi şi prune uscate.

Pavle îşi mângâie burta:

— O masă pe cinste!

Nicola plescăi şi el din limbă, iar când Zora le împărţi şi un pachet de ciocolată, se simţiră pe deplin fericiţi.

Îndată după acest popas începea codrul, care, ca o omidă, mai întâi verde, apoi multicoloră, se întindea tot anul pe culmile din jurul Seni-ului.

Urcau destul de uşor. Ici se afla un copac, colo un tufiş, mai departe un pâlc de fagi sau puieţi de stejar, însă cu cât pătrundeau mai adânc în pădure, cu atât sihla se îndesea şi devenea de nestrăbătut”.

Trebuiau să ocolească pe departe stejarii groşi, numărând mai multe sute de arii, ale căror ramuri de jos se făcuseră una cu pământul; de asemenea, se vedeau siliţi să răzbată târâş printre crengile brazilor, căci adesea aceşti arbori plini de ace se înălţau unul lângă altul ca un zid. „Însă şi mai greu li se păru să străbată alunişurile, tufele de zmeură şi de mure, care creşteâu laolaltă într-un hăţiş atât de des, încât, copiilor le era aproape cu neputinţă să înainteze.

Nişte brazi uriaşi îi ţinură mult în loc. Uneori, copacii erau atât de înalţi şi atât de apropiaţi între ei, încât fugarii noştri abia de mai zăreau cerul. Când şi când mai dădea câte un noroc peste ei: întâlneau vreun luminiş, vreo poiană sau vreun loc unde copacii fuseseră tăiaţi şi unde înfloreau măceşi sau plante cu mireasmă tare şi buruieni,

şi unde Nicola descoperea uneori fragi.

Când intrară într-un desiş de stejari, auziră trosnind tufişurile, zgomot iscat parcă de o namilă.

Duro se opri, aţintindu-şi privirile drept înainte.

— Pesemne c-or fi lupi pe-aici – zise el.

— Şi urşi – adăugă Zora. Anul trecut au fost împuşcaţi doi.

Nu era însă decât o turmă de cerbi, care se ivi pentru o clipă, apoi dispăru iute printre crengi.

Soarele se ridica tot mai sus. Copiii săreau peste trunchiuri, se târau sau se strecurau anevoie, înaintând mereu prin codru. Să fi fost cam pe la amiază, când deodată se iţi printre trunchiuri un râu clipocind. Gâlgâia ocolind rădăcinile stejarilor semeţi, se arunca zglobiu peste stânci mărunte, îşi aduna apele într-un lac negru ca păcura, iar, apoi curgea lin mai departe. Văzând cum apa curge tot mai repede, copiii îşi dădură seama că trecuseră de creastă şi că începea coborâşul.

În răstimpuri, prin câte un luminiş, dinaintea lor se deschid ea valea. Codrul se retrăgea ca un larg fluviu negru. Măgurile se arătau golaşe pe creste. Dar nu erau numai stâncă goală şi coaste prundoase ca dealurile Seniului

— Dealuri sărăcăcioase şi lipsite de verdeaţă coborând prăpăstioase până la mare – ci vedeai coline cultivate, suprafeţe mari de livezi şi ogoare întinse.

La o margine de pădure copiii păşiră pe cele dintâi câmpuri. Da, aici era cu totul altfel decât în Seni. S-ar fi zis că munţii cei înalţi au tăiat ţinutul în două: o parte roditoare, cealaltă stearpă. Pe brazdele negre ale ogoarelor grâul crescuse înalt. Copiii întindeau mâna după câte un spic, îl rupeau şi-l vârau în gură. Grăunţele tari trosneau între dinţi; pleava o scuipau.

— N-am văzut niciodată ogoare aşa de frumoase – spuse Branko cu uimire.

— Şi nici grâu ca ăsta – adăugă Nicola.

— Asta numai datorită codrului – îi lămuri Zora.

— Codrului? întrebă Branko.

— El opreşte vântul bora şi astfel pământul rodeşte mai bine.

Codrul se retrăgea tot mai mult; numai vreo doi-trei brazi şi stejari se mai înălţau ici-colo, parcă uitaţi de careva pe plaiurile acelea. Ogoarele se întindeau la largul lor. Tulpini înalte şi puternice de porumb alternau cu orz, cu lujere groase de floarea-soarelui şi cuiburi de cartofi cu frunza lată peste care se aşternea un nor alb de flori. Flori mari şi galbene de pepene se iveau printre porumbi, iar deasupra cartofilor flutura, ca nişte steaguri albe şi roşii, fasolea înflorită căţărată sus pe aracii groşi.

În depărtare se zărea satul lui Stiepan. Casele sclipeau galbene, albastre şi roşii, iar un turn ascuţit de biserică împungea cerul. Dar între turn şi drumeţii noştri se întindeau încă multe ogoare, dâmburi şi huceaguri.

Un ţăran cu o scară şi un coş le tăie drumul. Era un lungan fioros la înfăţişare. Chipul lui tăbăcit, parcă muiat în fiere, îl umbrea o beretă roşie cu un ciucure negru. Trupu-i uscăţiv era vârât într-un mintean pestriţ încheiat cu o bandă galbenă. Pantalonii erau croiţi din stofă aspră, iar în jurul gleznelor subţiri se înfăşurau nişte moletiere, din care pricină picioarele lui păreau şi mai sfrijite.

Copiii îi dădură bineţe. Ochii şireţi ai ţăranului îi priviră mânioşi.

Branko se uită după el:

— De ce nu ne-o fi răspuns?

Nicola râse:

— Fiindcă are cireşi în coş şi pesemne că se teme să nu le punem noi gând rău.

— Păi ce, pe-aici sunt cireşi? şi Pavle se uită mirat în jur.

Duro porni în fugă către un pom. Toată livada de pe vale era plantată cu cireşi. Pomii aveau trunchiuri mari şi puternice, iar crengile atârnau până la pământ.

Duro şi începu să culeagă:

— Sunt încă acrişoare.

— Hai să încercăm şi noi! spuse Pavle.

— Şi dacă se întoarce omul? obiectă Branko.

— N-are decât să se întoarcă. Asta-i pedeapsa De ce nu ne-a răspuns la salut?

— Păi nu-i păcat să mănânci cireşe când ţi-e sete sau ţi-e foame – interveni Zora. Mai cu seamă când sunt atât de multe, iar noi n-avem de nici unele, nici mâncare, nici băutură.

Aşa că se puseră cu nădejde pe treabă. Numai că trebuiau să culeagă cu grijă. Duro avusese dreptate: cele mai multe din fructele acelea mari erau încă acre; doar sus în vârf erau zemoase şi coapte.

— Uite că se-ntoarce omul! strigă Nicola.

Copiii priviră îndărăt. Omul venea alergând în salturi. Scara o ducea pe umăr şi coşul la spinare.

— N-ar fi mai bine s-o uşchim? fu de părere Duro.

Zora clătină din cap:

— Stăm pe loc şi, ascultaţi la mine, orice-ar spune el, nimeni nu-i răspunde.

Omul se apropia în goana mare, gâfâind zgomotos.

— Tâlharilor strigă el. Puşlamalelor! Vreţi să vă-nfruptaţi din cireşile mele?!

Copiii însă nu-l luară în seamă. Culegeau tacticoşi cireşele şi le vârau în gură.

Ţăranul rămase năucit de purtarea lor; totuşi, după câteva clipe, se r epezi la Pavle.

— Hoţomanule! zbieră el. Nu pricepi? Isprăveşte odată! şi înşfăcându-l pe Pavle de umăr, începu să-l scuture straşnic.

Pavle îi îndepărtă mâinile de pe umăr, scuipă sâmburele şi îşi văzu mai departe de treabă.

Ţăranul deschise gura, apoi se îndreptă furios spre Branko:

— Ticălosule, netrebnicule! îl înhăţă pe Branko şi-l zgâlţâi de mama focului: N-auzi, încetează îţi spun!

Branko o cam băgase pe mânecă, însă când văzu că Zora îi face semn cu ochiul, scutură mâna omului de pe umăr şi-şi vârî o cireaşă în gură.

Ţăranul se aprinse la faţă. Ţinându-şi scara tot pe umăr. şi coşul în spinare, se năpusti asupra lui Nicola.

— Pui de tâlhar! şi încercă să-l înhaţe de mâini, dar băiatul se lăsă în jos, ferindu-se, ba mai scuipă şi trei sâmburi drept în nasul ţăranului.

Furios la culme, tăbărî asupra Zorei:

— Golanco, păcătoaso, măcar tu să te cari numaidecât din cireşii mei!

Zora însă îi dădu ocol pe departe şi, până ce omul cu scara lui mare să se întoarcă, ea culegea alte cireşe, mai încolo.

Omul cel uscăţiv gâfâia ca o maşină cu aburi. Se înroşise la faţă mai dihai ca o pătlăgea, tremura tot şi se înfierbânta din ce în ce:

— Să ştiţi că vă omor! Vă sugrum!

Se duse iar la Pavle. Dar găliganul nici nu-l luă în seamă.

Branko se viteji şi el de astă dată, iar când ţăranul îl văzu pe Nicola că râde, să plesnească de furie, nu alta!

Îşi mai încercă o dată norocul cu Zora. Apoi se năpusti din nou asupra lui Pavle, însă când îşi dădu seama că nu foloseşte la nimic, că acei copii nu se sinchiseau câtuşi de puţin şi continuau să-i mănânce tăcuţi cireşele, începu să-i fie lui frică.

— Sau eu sunt nebun, sau voi! ţipă el, fulgerându-i cu privirea.

Văzând însă că nici de astă dată nu-i răspund, ci înfulecă mai vârtos, îşi potrivi scara pe umăr şi coşul la mijlocul spatelui şi plecă…

— Ha, ha! râse Nicola.

Duro şi Pavle hohotiră şi ei.

— Aşa trebuie să facem. Nici vorbă că acum lui i-e mai frică de noi decât de nichipercea – spuse Zora.

— Sau chiar de talpa iadului. Ia uitaţi-vă numai cum aleargă. Nicola râdea mai tare ca toţi.

Într-adevăr, ţăranul gonea din ce în ce mai iute şi, până să prindă copiii de veste, el şi dispăruse la prima cotitură a văii.

Copiii mai culeseră câte un pumn plin, apoi plecară.

Valea se lăţea, deschizându-se până departe;

ajunseră pe o şosea largă. De pretutindeni se ridicau nouraşi de fum ce se risipeau în văzduh, iar din spate se iviră oameni şi animale.

Mai întâi o cireadă de vaci, mânată încet-încet către sat. Vitele mari, greoaie şi tărcate păşteau alene, uneori se mai opreau, din care pricină văcarii le croiau fără milă cu bâta pe spinare; vacile o rupeau la fugă o bucată de drum şi iar se opreau locului.

În urma lor venea o trăsură cu cai. Caii erau împodobiţi cu panglici colorate şi cu zurgălăi; trăsura părea să fie o adevărată caleaşcă şi în ea şedeau doi băieţi şi două fete, iar în spate alergau la trap doi cai legaţi de trăsură.

După caleaşcă se ivi o turmă de oi. Oile erau grase, bine hrănite, şi lâna lor gălbuie atingea pământul. În fruntea turmei mergea grăbit, cu paşi mărunţi, un ţap duhnitor, care-şi holbă duşmănos la copii ochii săi roşietici.

— Întocmai ca omul cu scara – spuse Nicola în batjocură şi începu să râdă.

Ceilalţi râseră şi ei.

— Ce găsiţi de râs la oile mele? se stropşi un băietan, la fel de trenţăros ca ei, şi care, ca un bun cioban ce era, păşea repejor în urma turmei.

— De ţap am râs – răspunse Branko. S-a uitat la noi la fel de duşmănos ca şi un om pe care l-am întâlnit mai adineauri.

— Aşa-i, e duşmănos – întări flăcăul – şi, pe deasupra, mai e şi făţarnic, şi răutăcios.

Branko râse din nou:

— Aşa era şi omul nostru.

Copiii îl ajutară pe băietan, care le căzuse cu tronc, să-şi ţină mereu turma în mijlocul drumului, şi uite aşa, fără să ştie nici ei cum, ajunseră la Brinie.

Satul era mare şi se întindea în lungime. O şosea largă, străjuită de platani şi de tei, căreia nu-i vedeai sfârşitul, îl străbătea de la un capăt la celălalt.

Casele încadrau ca un chenar şoseaua şi se iţeau printre copaci, joase şi cu acoperiş de paie. Dar pe copii îi

interesa cu osebire mulţimea de oameni ce forfotea pe şoseaua lată.

— Da ce s-a întâmplat pe-aici? îl întrebară ei pe cioban.

— Păi ce, nu ştiţi?

— Nu.

— E târg de vite, ca totdeauna în ziua asta.

Se amestecară şi ei în mulţime. Era o lume pestriţă, oameni adunaţi în grupuri mari sau mici.

Cei mai mulţi erau ţărani de prin împrejurimi, oameni înalţi, uscăţivi, dar vânjoşi, cu chipul parcă cioplit în lemn, întrecându-i cu un cap pe ceilalţi. Majoritatea erau la fel de pestriţ îmbrăcaţi ca şi ţăranul pe care-l întâlniseră în livada de cireşi; beretă roşie, pusă drept sau pe-o sprânceană, mintean brodat şi pantaloni din stofă aspră, împodobiţi cu găitane viu colorate.

Când vorbeau şi îşi mişcau capul, ciucurii negri, prinşi de beretele lor roşii, zburau încoace şi încolo; însă cei mai mulţi priveau neclintiţi înainte sau ascultau la vorbăreţi.

Printre ţărani vedeai şi alte grupuri de oameni: ici gesticulau câţiva sârbi, mărunţi şi vioi; în spatele lor vedeai feţele prelungi, ca de bronz, a vreo zece – doisprezece turci, gătiţi cu fesuri. Un grup de evrei atraseră atenţia copiilor datorită bărbilor lungi şi caftanelor negre. De prin împrejurimi venise şi o adevărată ceată de ţărani nemţi; iar nişte flăcăi care râdeau nu departe de ei păreau a fi, după grai, din Dalmaţia.

Copiii se uitau curioşi la animalele aduse la târg. Caii stăteau înşiraţi unul lângă altul. „Vai, ce animale frumoase!” Duro, mai ales, rămăsese cu gura căscată şi cu ochii zgâiţi. Se aflau acolo murgi şi roibi, minunaţi cai albi ca zăpada, de asemenea cai mari, graşi, buni pentru muncile câmpului, cu picioare ca nişte stâlpi; lângă ei jucau, subţiratici şi nervoşi, cai de călărie şi de trăsură, cu glezne atât de delicate, parcă cioplite în lemn de un sculptor.

Un turc scoase din rând un cal de călărie. Era un

minunat animal vânăt-rotat. Îl încălecă dintr-un salt şi trecu în goană pe lângă ceilalţi bidivii. Doi ţărani din Bosnia căutau în gura unei mârţoage de soi mii prost, iar un nemuţişor mângâia alt cal, bătându-l uşor cu palma pe crupă, după care îi cercetă copitele.

În faţa cailor se aflau vacile, apoi un rând de boi, şi mai încolo, patru tauri, priponiţi cu lanţuri grele între, 4 doi pari.

Vacile aveau toate culorile: unele cu pete negre ori cafenii, altele erau roşcate, altele aproape albe. Stăteau la rând una lângă alta, nepăsătoare, cu ochii pe jumătate închişi. În răstimpuri mai mugea câte una, apoi alta îi ţinea isonul. Boii arătau mai ageri şi mai vioi. Taurii erau mari, cu pieptul lat, şi scormoneau avan ţărâna cu copita, de parc-ar fi vrut să intre în pământ şi, împreună cu ei, tot satul.

Copiii se opriră dinaintea taurilor.

— Ce mare-i ăsta! şi Duro întinse mâna spre cel mai arătos.

— Şi cu siguranţă că e şi puternic – adăugă Pavle.

— Şi primejdios – le atrase atenţia Nicola.

Branko simţi un fior de gheaţă pe şira spinării când uriaşul acela îşi aţinti o clipă asupră-i ochii tiviţi cu roşu şi prinse îndată să mugească groaznic.

Caprele însă, risipite în turme mari, până departe prin livezi, ofereau o privelişte mai plăcută şi mai veselă. Erau cu miile. Ciobani şi câini păzeau turmele ca să nu se răzleţească.

Cele mai multe şedeau jos şi behăiau. Rareori doar câte un ied se mai scula, trăgea cu ochiul la turma vecină şi încerca să se strecoare într-acolo, ieşind din ocolul lui. Atunci câinii ambelor turme se repezeau la el şi aduceau înapoi iedutul curios, apoi se uitau lung unii la alţii, dădeau din coadă sau mârâiau, arătându-şi colţii. Uneori, îndată ce-şi făceau datoria, se şi încăierau, încât ciobanii trebuiau să sară cu bâtele.

Avea haz să priveşti cum îşi încercau coarnele căpriţele cele tinerele, cum se năpusteau cu frunţile

plecate i una împotriva alteia, cum se rostogoleau la pământ, apoi, cu un aer nătâng şi mirat, se ridicau iar în picioare.

Alături de capre se afla târla oilor. Aici copiii reîntâlniră pe ciobanul lor. Tăifăsuia cu alţi băieţi de seama lui, fuma, scuipa şi, dintr-odată, copiilor li se păru parcă mult mai vârstnic.

Banda se oprise la oarecare depărtare de el.

— Hai, veniţi încoace! le strigă flăcăul. Sau vă e frică?

Copiii clătinară din cap şi se apropiară.

— Ăştia-s toţi ortaci ca şi mine – spuse băietanul, arătând spre ceilalţi ciobani tineri. Ne-ntâlnim totdeauna aici.

Copiii zâmbiră.

— Fumaţi? Unul din flăcăi frânse o ţigară şi întinse o jumătate lui Duro, cealaltă lui Nicola.

Copiii îşi aduseră aminte că au şi ei ţigări. Duro scotoci prin buzunar şi scoase o cutie galbenă:

— Luaţi dintr-ale noastre.

— Oho! exclamă noul lor prieten. Da straşnice ţigări mai fumaţi!

Şi ciobănaşii luară toţi câte două: una şi-o vârâră în gură, cealaltă o puseră după ureche.

— Aţi văzut tot ce e de văzut? întrebă cel mai vârstnic, adresându-se Zorei.

— Caii şi vacile, şi-am văzut şi taurii, şi caprele.

— Atunci vă mai rămâne să vedeţi porcii şi catârii. Haideţi cu mine! îşi luă bâta şi porniră cu toţii agale mai departe.

Porcii se aflau închişi în ţarcuri mari, pătrate: stăteau acolo unul lângă altul vreo câteva sute.

Copiilor le plăcură mai ales scroafele cu purceii lor.

— Ia te uită, Zora! strigă Branko. Una are opt purceluşi.

Duro râse:

— Asta-i puţin. Uite colea una cu zece godaci.

Dar Pavle descoperise altă scroafă cu unsprezece

purceluşi, iar Nicola, una cu doisprezece.

— Ia priviţi! şi puştiul arătă către purceluşi. Abia-abia au loc! Se împing mereu unul pe altul ca să stea mai la larg.

M.îi puica, vedea şi opt vieri, nişte animale zdravene şi, i, le. sive. 1 ” urare avea un ţarc aparte, iar ţarcurile erau puzite cu străşnicie.

Catârii şi măgarii se înghesuiau la capătul uliţei mari, priponiţi şi cu maldăre de iarbă şi de ciulini dinaintea lor. Catârii muşcau, se încrâncenau şi loveau cu copitele. Măgarii erau mai prietenoşi, mai cumsecade. Puteai chiar să-i mângâi.

Uitându-se la măgari, Zora îşi aduse aminte pentru ce anume veniseră ei la Brinie.

— E vremea să-ntrebăm de Stiepan – spuse ea.

Flăcăul nu-l cunoştea. Nu era din Brinie şi venise în sat numai pentru târgul de vite. O ţărancă, de asemenea, 4 clătină din cap când o întrebară de Stiepan.

O luară grăbiţi pe uliţă înapoi, se opriră în dreptul unui grup de oameni şi întrebară mai întâi un ţăran, apoi altul, o ţărancă, altă ţărancă, dar nimeni nu-l cunoştea pe prietenul lor.

Pe Pavle îl cuprinsese deznădejdea, când o bătrână îi răspunse la întrebare:

— A, vorbiţi de băiatul acela care pleacă mereu la Seni cu măgarii lui?

— Da, da… – încuviinţă Pavle, bucuros.

— Cred că locuieşte acolo jos, într-un hambar – şi bătrâna arătă un drumeag ce cobora de la şosea spre livezi, la capătul căruia se vedea o clădire mică, din cărămidă.

Copiii o luară într-acolo.

— Stiepan! strigă Pavle, bătând în poarta veche, dărăpănată.

Dar nu-i răspunse nimeni.

— Stiepan! strigă Pavle mai tare şi deschise poarta.

Clădirea şubredă şi joasă era plină de paie. Într-un ungher zăceau nişte unelte de câmp, într-altul o

tărăboanţă şi o cariolă cu loitre.

Copiii nu auziră nimic… Ba da, parcă se mişcă ceva sus în paie?

— Stiepan! strigă Pavle pentru a treia oară.

— A! Voi sunteţi? răsună deodată glasul lui Stiepan şi, în acelaşi timp, se ivi din paie şi capul zburlit al flăcăului.

— Păi cine altul?

— Credeam că-i Ristic – răspunse Stiepan – sau, vreunul din sat.

— Nu te dai jos? îl întrebă Zora. Sau ai de gând să rămâi în vecii vecilor cocoţat acolo?

— Vai! Nu pot… se jelui Stiepan cu glas scăzut.

— Da' de ce? Aşa de rău te-a bătut Ristic?

— Ei, dac-ar fi numai asta… Şi continuă după o mică pauză: De bătut, m-a bătut când a aflat că liceeni mi-au furat caisele, însă alta-i buba. Ieri a trecut pe-aici şi mi-a luat brâul şi pantalonii…

— Brâul şi pantalonii? râse Nicola.

— Da, şi mi-a spus: „Le capeţi înapoi numai când mi-oi scoate, din pământ din iarbă verde, banii pe caisele mele!"

— Şi pentru atâta lucru te sfieşti tu să te dai jos? îi zeflemisi Dura, înşfăcându-l pe Stiepan de-o mână.

Până s-apuce flăcăul să se împotrivească, îl şi trase afară din paie! într-adevăr, bietul Stiepan era numai în cămaşă. Pe trupul lui uscăţiv, vânjos şi ars de soare, atârna doar o zdreanţă de lână; băiatul făcu o mutră atât de disperată, că Branko şi Zora pufniră în râs.

— Ce v-a găsit râsul pe toţi? se stropşi Pavle cu asprime şi-i smuci mâna lui Duro, aşa încât Stiepan se prăvăli înapoi în paie.

Zora se potoli pe dată:

— Râd de mutra disperată pe care o face!

— Nici tu n-ai fi mai brează – mârâi uriaşul, morocănos – dacă te-ar scoate cineva fără rochie pe tine, în văzul lumii, în piaţa din Seni. Şi după câteva clipe: Mai bine gândiţi-vă cum putem să-i facem rost de pantaloni.

— Aş putea să îi dau eu pe-ai mei – propuse Nicola.

— A, şi tu crezi că te poţi lipsi de pantaloni? îl luă în râs Duro.

Nicola îşi luă aerul lui ştrengăresc:

— De, poate că n-ar strica să-ncerc măcar o dată…

Copiii îşi frământau mintea cum să-l ajute pe Stiepan să reintre în posesia pantalonilor, însă nu era chiar atât de simplu şi Duro avea dreptate: niciunul dintre ei nu se putea lipsi de pantalonii lui.

— Ce-i mai rău – se jelui Stiepan – e că am nevoie de ei până mâine-n zori, fiindcă trebuie să plec iar la Seni.

— Spune-i foarte simplu lui Ristic să ţi-i dea înapoi – zise Pavle.

— Crezi că n-am încercat? Ristic însă mi-a răspuns: „Până nu-mi văd banii, pantalonii rămân la mine-n ladă!”

— Hm! mormăi Pavle, trecându-şi mâna peste faţă. Ce-ar fi să mergem şi noi să-l mai întrebăm o dată? J

— Că bine zici! sări în sus Nicola. Aşa să facem. Stă departe de aici, Stiepan?

— Cum urcaţi la şosea, o luaţi la dreapta. A şasea curte, la casa acoperită cu paie, are o poartă mare. Acolo stă. d

— Da te pomeneşti c-o fi la târg! zise Zora.

— Nevastă-sa însă trebuie să fie acasă. Poate mai degrabă ea să vă dea pantalonii.

Poarta cea mare era făcută din scânduri grele de stejar. Copiii o împinseră cu putere. Un câine lătră la ei. Noroc că era legat.

La dreapta se ridica locuinţa. Acoperişul de paie fusese de curând primenit, şi paiele luceau ca o bucată de turtă dulce având un strat gros de zahăr ars deasupra. Alături se afla hambarul, cu acoperiş tot de paie. În partea dinspre livadă se înălţau grajdurile; un zid încingea curtea de jur-împrejur.

Copiii trecură-n fugă pe lângă un puţ cu ciutură, îndreptându-se către locuinţă: aici bătură-n uşă.

O femeie legată la cap cu o basma pestriţă de sub care se iţea o faţă amărâtă, ieşi în prag.

— Ce vreţi? întrebă ea cu voce slabă, privind mirată la copii.

Branko făcu un pas înainte:

— Venim pentru prietenul nostru Stiepan.

— Stiepan? repetă femeia.

Branko încuviinţă din cap.

— Bărbatul dumitale i-a luat pantalonii şi brâul – continuă el.

Femeia îşi aminti:

— Aha, da, ştiu, însă omul meu nu-i acasă.

— Da1 Stiepan are nevoie de pantaloni şi de brâu. Mâine trebuie să plece iar la Seni. Nu poţi să ni le dai dumneata?

— Bucuros! răspunse femeia. Numai că nu pot.

Nicola ieşi din rând:

— Păi de ce nu? N-aveţi decât să deschideţi lada. Lucrurile, sunt acolo înăuntru – şi puştiul arătă cu degetul în spatele femeii.

Femeia se sili să zâmbească:

— Deschideţi-o voi dacă puteţi!

Branko şi Nicola încercară să ridice capacul, însă era bine ferecat.

Femeia zâmbi trist:

— După cum vedeţi, a încuiat-o.

— O! exclamă Zora. Cheia, cu siguranţă, e la dumneata!

Femeia clătină din cap:

— Ristic o ţine la el în buzunar.

— S-a dus la târg? întrebă grăbit Branko.

— Nu. La cireşi.

— La cireşi?! strigară copiii.

— Nu-i cumva unul lung şi costeliv?

— N-are o beretă roşie?

— Nu-i încins cu moletiere în jurul gleznelor?

— N-are o mutră acră?

— Şi parcă tot îi ninge şi-i plouă? adăugă micul Nicola.

— El e! întări femeia.

— Atunci noi l-am întâlnit! spuse Zora. Are cu el o scară şi-un coş.

Femeia încuviinţă din nou.

— Haideţi! zise Zora. Cu siguranţă că-i tot acolo.

— Băgaţi de seamă, feriţi-vă de el! le strigă din urmă femeia. Nu numai că arată ca unul căruia îi tot ninge şi-i plouă, dar chiar aşa este el!

— Nu-i nimic, noi suntem un fel de ninsoare pentru el! râse Nicola. Şi azi, la prânz, l-am făcut să dârdâie niţel de frică!

Glumind întruna, copiii străbătură în fugă tot vălmăşagul de oameni şi de animale de pe uliţa mare.

— Crezi c-o să ne dea pantalonii? o întrebă Pavle pe Zora.

— Da' nici nu trebuie să ne dea pantalonii. Destul s-avem cheia.

— Da' crezi că femeia o să ne deschidă lada?

— Nici vorbă că da. Ea – i mult mai bună la inimă decât zgârie-brânză de bărbatu-său!

Trebuiră să ia din nou pieptiş coasta văii până ce-l găsiră pe ţăran. Rezemase scara de un cireş bătrân, iar el, cocoţat pe ultima treaptă de sus, culegea din vârf, cu multă trudă, cireşele coapte.

— Umblaţi încet de tot! şopti Zora. Să nu ne vadă – decât în clipa când om fi chiar lângă scară!

— De ce? întrebă Duro.

— Ai să vezi de ce. Acum ţine-ţi gura.

Se furişară în şir indian până la pom…

— Ristic! şi Zora zgâlţâi scara.

Ţăranul privi în jos.

— Iar aţi venit, tâlhari afurisiţi ce sunteţi! ţipă el.

— Ia spune drept – începu Zora, cu glas dulce şi cât mai prietenos – i-ai luat lui Stiepan al nostru pantalonii?

— Şi ăsta-i din gaşca voastră? Nici că se putea altfel!

Ţăranul izbucni într-un râs răutăcios şi îşi văzu mai departe de cireşile lui.

Zora zgâlţâi iarăşi scara.

— Aţi înnebunit? zbieră el şi mai tare.

— Nu, Ristic. Vrem numai să te rugăm să-i dai înapoi lui Stiepan pantalonii.

— Nici vorbă de aşa ceva mai-nainte de a-mi pune banii în palmă – răspunse aspru ţăranul. Şi-apoi, nici n-am timp acum. Nu vedeţi că culeg cireşele?

— O! exclamă Zora. N-ai decât să rămâi în vecii vecilor acolo sus. Ştim noi unde-s pantalonii: în ladă. Ne trebuie doar cheia. Dă-ne-o!

— Cu tifla vă dau! Şi Ristic le întoarse spatele.

De data asta Zora zgâlţâi atât de tare scara, încât aceasta începu să joace încoace şi-ncolo, iar Ristic, speriat, îşi încleştă mâinile de-o cracă.

— Afurisiţilor! Tâlharilor! strigă el. Staţi că mă dau jos.

— Nu, nu – îl povăţui Zora – stai liniştit acolo şi vezi-ţi de treaba dumitale. Noi nu vrem altceva decât cheia.

— N-o s-o căpătaţi! Niciodată! Mă jur! Şi ţăranul îşi încleştă mâna stângă de scară, încercând să ridice dreapta.

— Nu te grăbi să juri! îl preveni fata. Ai putea să te căieşti! şi zgâlţâi iar scara.

— Ajutor! Ajutor! Ţăranul fu cuprins de frică.

— Zbiară cât pofteşti! râse Zora. Eşti singur cuc aici. Ceilalţi sunt toţi la târg.

— Ce dracu’ vreţi de la mine, împieliţaţilor?! Vreţi să-mi sparg capul?

— Nu, nu, aşa-ceva nu vrem – îl linişti Zora. Vrem cheia, cheia şi-atâta tot.

— În ruptul capului n-o să v-o dau… vru să zică bătrânul, când Pavle apucă şi el de scară, clătinând-o atât de tare, că Ristic mai-mai să se prăbuşească.

— Na-vă, ţineţi cheia! urlă el şi bâjbâi cu o mână în buzunar, apoi azvârli cheia jos.

— Mii de mulţumiri, domnule Ristic, mii de mulţumiri! strigă Zora; se aplecă şi o ridică. Pe urmă îi luă deoparte pe Branco şi pe Pavle: Acum iute, cât mai iute! Să nu ne-ajurtgă până nu luăm pantalonii.

Străbătură ca o vijelie livezile, şoseaua şi, în mai

puţin de cinci minute, se aflau din nou în curtea lui Ristic.

Femeia tocmai ieşea cu un ciubăr de lapte din grajd.

— Avem cheia! chiui Zora şi i-o arătă.

— Adevărat?… Femeia puse jos ciubărul şi se uită uluită la copii.

— Da, şi bărbatul dumitale îţi trimite vorbă să deschizi lada şi să ne dai lucrurile.

Ea clătină din cap, dar se duse totuşi şi vârî cheia în broască.

— Uitaţi-le aici… Şi trase din ladă pantalonii lui Stiepan.

— Tot aici e şi brâul. Nicola îl găsi şi-l luă.

— Vă mulţumim frumos! Zora îi zâmbi femeii şi încercă să facă o reverenţă, după care o luară la goană spre Stiepan.

Stiepan se cuibărise la loc, în paie. Văzându-şi lucrurile aduse înapoi, nu ştia ce să mai spună de bucurie.

— Vă mulţumesc… – bâlbâia el întruna. Vă mulţumesc… – şi îşi şi trase repede pantalonii.

Pe Zora o pufni iar râsul:

— Da’ nici n-ai de ce să ne mulţumeşti. Pentru noi a fost o petrecere grozavă – şi-i povesti totul.

Stiepan râse şi el:

— Să nădăjduim că acum m-o lăsa în pace.

— Nici vorbă – îşi dădură cu părerea copiii.

Întovărăşiţi de Stiepan, mai hoinăriră o bucată de vreme prin târg, uitându-se pe la micile tarabe aşezate pretutindeni. Se vindeau berete colorate, aşa cum purtau toţi, mintene brodate, rochii tivite cu roşu şi tot soiul de alte lucruri. Mai erau acolo şi bice, cozi de bici, curele ţintuite, 9 frâie, zurgălăi, aşa încât cel care-şi făcuse rost de-un cal, de-un măgar sau de-o vacă putea pe loc să-şi cumpere tot tacâmul de trebuinţă.

Stiepan îşi aduse măgarii şi luă în primire de pe la „ţărani marfa pe care aceştia voiau să le-o vândă la Seni.

Astfel i se încredinţară coşuri cu ouă, unt, piersici frumoase, pătlăgele roşii mari şi coapte, fel de fel de trufandale; o ţărancă îi dădu un coşuleţ cu fragi.

Tocmai voiau să se strecoare tiptil pe lângă gospodăria lui Ristic, când acesta ieşi chiar el în faţa porţii. Aşadar, se întorsese acasă.

Stiepan, care tot se mai temea de ţăran, căută să se ascundă după Pavle şi Zora.

Ristic însă îl şi văzuse.

— Hei! strigă el cât îl luă gura. Da' pe la mine nu vrei să treci astăzi?

Stiepan stătu la îndoială:

— Păi ai ceva pentru mine, jupâne?

— Cireşe! Cireşe! strigă bătrânul. Cireşe trufandale!

— Şi chiar ai de gând să mi le încredinţezi mie?

— Dobitocule! Doar nu ţi-oi închipui c-o să le car eu la piaţă!

Stiepan încă mai şovăia, dar Pavle îi spuse:

— Du-te liniştit. Suntem şi noi aici.

Ristic aduse cireşele. Erau două coşuri cu vârf.

— Nici vorbă că la Seni au să se bată pe ele! mai zise omul, pe urmă intră în curte.

Stiepan puse repede coşurile pe măgari. Nu-i venea să creadă că bătrânul i le dăduse în seamă.

— L-aţi văzut? se adresă el lui Pavle şi Zorei. Parcă-i altul.

— D-apăi şi noi l-am scuturat! râse Zora.

— Din scuturătura asta, i-o fi sărit inima la cap şi i-o fi căzut zgârcenia din nădragi – adăugă Nicola, mucalit.

Mânară măgarii până la hambarul lui Stiepan.

— Cam la ce vreme pleci mâine? îl întrebă Zora.

— De cu noapte – spuse Stiepan. Aşa, pe la două…

— Poate te-nsoţim şi noi o bucată de drum.

— Atunci ne-abatem pe la iazul cu raci – zise Stiepan – şi v-arăt cum se prind racii şi vă-nvăţ şi cum se mănâncă.

— Cu dragă inimă! răspunse fata şi se trânti în paie.

Ceilalţi copii adunară şi ei paie şi fân, întocmindu-şi un culcuş, numai Branko n-avea chef de dormit.

— Eu mai dau o raită pe uliţă – spuse el.

Auzise muzică şi voia să vadă muzicanţii.

Dintr-o cârciumioară muzica răzbătea până la ei.

Branko privi ţintă pe fereastră. La început nu văzu decât praf, pâclă şi nori de fum de ţigară, apoi câţiva ţărani care se învârteau în tactul melodiei. Toţi, fără osebire, erau ţărani care-şi vânduseră cu preţ bun vitele, băuseră aldămaşul, iar acum voiau să joace niţel înainte de-a se întoarce acasă.

Erau nemţi şi bosniaci, nişte dalmaţi tineri şi vreo doi turci. Se roteau tot mai iute şi, printre ei, se învârteau ţărănci – femei şi fetişcane.

Băiatul zări şi taraful: erau trei ţigani. Doi cântau la vioară, iar celălalt pişcă strunele unei chitare. Unul din viorişti era înalt, şi părul lui negru-corb îi cădea în ochi. Semăna bine cu Milan, numai că tatăl lui Branko era mai subţirel şi mai frumos.

Băiatul îşi apăsă mai tare faţa de ochiul de geam. Vioristul cel înalt cânta tot mai cu foc. Bărbaţii se învârteau din ce în ce mai vijelios, iar femeile şi fetele, sprintene ca nişte veveriţe, se roteau în jurul namilelor de bărbaţi.

Una din ele era subţire şi înaltă ca fata primarului. Şi, la fel, îi scăpărau ochii.

— Zlata… – şopti el, şi abia acum îşi dădu seama cât de frumos suna acest nume.

Deodată simţi că-l înghionteşte cineva în coastă:

— Ce te zgâieşti aşa?

Era Zora. Se sculase şi venise după el.

— Mă uit şi eu la viorişti – răspunse Branko.

— Dar ai spus „Zlata”!

— Da? Aşa am zis? E numele fetei care m-a dezlegat.

— Tot te mai gândeşti la ea?

El arătă spre una din fetele prinse-n joc:

— Aceea de-acolo dinăuntru seamănă cu ea.

Priveau amândoi prin ochiurile geamurilor.

Vioriştii cântau şi mai repede, ţăranii se învârteau şi „mai frumos, iar fetelor nu li se mai zăreau decât rochiile pestriţe.

— Aş vrea să cânt şi eu aşa – spuse Branko, arătând spre primul viorist.

— Păi trebuie să-nveţi.

— Mi-e dor să-ncep… de-aş avea o vioară!

Deodată răsări Stiepan lângă ei:

— Acum, haideţi! Trebuie să dormiţi puţin. Peste trei ceasuri plecăm.

Capitolul 13

Lupta cu râsul

Branko de-abia adormise, când Stiepan îl şi trezi din somn. Ceilalţi se sculaseră un pic mai înainte şi se întindeau lenevoşi în paie.

Când copiii ieşiră din hambar, era întuneric beznă. Stiepan mână măgarii afară din grajd, îi încărcă şi, după câteva minute, mica lor caravană străbătea satul adormit.

Nu mai luară drumul pe care-l bătuseră în ajun; Stiepan îi duse prin livezi.

Deasupra ierburilor stăruia o ceaţă groasă ca o perdea, care îngreuia mult vizibilitatea, însă măgarii cunoşteau drumul, şi copiii n-aveau altceva de făcut decât să se ţină după urecheaţi.

Un ceas mai târziu ajunseseră în pădure. Îngheţaseră de-a binelea, căci era tare frig. În bezna nopţii, brazii înalţi li se păreau ameninţători şi mohorâţi.

Încet-încet, prinse să se lumineze la răsărit, lotuşi când sosiră la iazul unde Stiepan voia să le-arate racii, era atât de întuneric, încât abia puteai zări la câţiva paşi.

— Luaţi seama! îi făcu atenţi Stiepan. Apa e adâncă.

Strânse bine i râiele măgarilor şi călăuzi cu grijă ceata mai aproape de malul iazului.

— Păi ce, racii se trezesc atât de devreme? întrebă Duro.

Stiepan răcu semn că da:

— Noaptea. Se prind mai uşor. Da tot o să punem noi mina pe vreo câţiva.

— Cum se prind? vru Branko să ştie.

— Uitaţi-vă la mine – şi Stiepan îşi suflecă mâne<câte până sus şi-şi cufundă braţele în apă. La ceasul ăsta racii stau chiar la mal, sub vreo rădăcină sau în mici adâncituri.

Copiii se lăsară pe vine şi încercară şi ei. Dar, oricât

de vitejeşte înfruntau apa rece, de apucat nu apucau altceva decât nămol şi frunze.

— Au! strigă Zora. M-a muşcat ceva.

Râzând, Stiepan sări spre ea:

— Pesemne c-a fost un rac.

Dibui şi flăcăul cu luare-aminte sub aceeaşi rădăcină şi, după o clipă, azvârli racul în iarbă, în spatele lui.

Copiii alergară buluc într-acolo. Era un jupân de rac pântecos şi negru; stătea răsturnat pe spate, mişca din picioare şi-şi agita foarfecele.

Duro vru să-l apuce.

— Ia seama! îi spuse Stiepan. Te muşcă şi pe tine – şi aruncă bereta asupra animalului, acoperindu-l.

Copiii căutară mai departe, însă abia când se apropiară de pârâiaşul care se alimenta din iaz, prinse Branko un rac, iar după el, Nicola.

— Poate la pârâu s-avem mai mult noroc – zise Stiepan.

Începură să cerceteze malul pârâului.

Ce-i drept, curând Pavle şi Duro avură şi ei noroc. Stiepan scoase doi de sub o rădăcină, iar la câţiva metri mai încolo încă doi.

Copiii umblau cu atâta zel după raci, încât nici nu-şi dădură seama când s-a luminat de ziuă. Mai întâi s-au retras vălurile de ceaţă aşternute pe apă, apoi, solemni, au „ieşit la iveală brazii înalţi şi, curând, puteai desluşi chiar tufişurile mai scunde.

Se treziră şi păsărelele şi începură să cânte: cântau sticleai, sturzii, piţigoii; un gotcan prinse să uguiască, două „coţofene zburară ţipând prin pădure; sus, pe crengi, gângureau porumbeii sălbatici.

Deodată o rază de lumină sclipi printre trunchiuri.

— Soarele! strigă Zora, care, obosită de cât stătuse aplecată, se ridică iute, desfăcându-şi larg braţele deasupra capului.

— Cum? îngăimă Stiepan, speriat. A şi răsărit soarele? Dumnezeule sfinte! De obicei, la ceasul ăsta mă şi aflam pe creastă.

Îşi legă măgarii laolaltă şi-i mână pe drumeagul ce ducea de-a lungul pârâului, apoi îşi luă rămas bun de la prietenii lui.

— Să dau de veste despre voi cuiva din Seni? întrebă el.

Zora clătină din cap: – Poţi însă să-l întrebi pe Ringelnatz sau pe altul dacă Begovic şi primarul ne mai urmăresc. La prânz o să te-aşteptăm pe drumul care intră în pădure.

Măgarii tocmai dispăreau printre copaci, când Pavle, care chiar atunci prinsese încă un rac, strigă după Stiepan:

— Da ce naiba facem cu racii?

— Aruncaţi-i în apă clocotită, asta-i tot – răspunse el. Aşa, or să fie tare gustoşi.

Mai prinseră vreo doi: aveau cu totul şaptesprezece bucăţi; Pavle scobi o groapă în nisip, unde-i puse de-a valma.

Copiii se uitau cum se foiesc dihăniile.

— Să-i fierbem! zise Pavle şi cătă cu ochii jur-împrejur: Dar în ce? Să punem iazul la fiert?

— Am văzut eu adineauri o tinichea. Şi Duro sări de la locul lui.

Era o cutie mare şi goală de conserve de mazăre, zvârlită pesemne de niscai drumeţi.

Copiii îşi încropiră din pietre o vatră, adunară lemne, puseră cutia deasupra, aprinseră vreascurile, iar când apa începu să dea în clocot, aruncară doi raci înăuntru.

— Uite că se fac roşii! strigă Branko, mirat.

— Păi aşa se fac toţi racii când îi pui în apă clocotită – îi răspunse Ni cola.

— Mai trebuie să fiarbă? întrebă Duro.

— Ba bine că nu; la fel ca şi peştii – se arătă Zora atotştiutoare. Mai lasă-i!

Însă Pavle, căruia-i era o foame de lup, luă un băţ şi-l pescui pe cel mai mare, suflă în el şi, înainte de-a începe să înfulece, îl adulmecă pe toate părţile.

— E bun? întrebă Zora, privindu-l.

— Deocamdată e prea fierbinte – răspunse Pavle,

suflând de zor – şi-i tare ca piatra.

— Ia să văd... Nicola îi luă racul din mână: Păi trebuie să-l desfaci. Strânse bine coaja roşie şi sorbi carnea, plescăind mulţumit din limbă.»

— Mă, tâlhar de drumul mare ce eşti! ziceai că vrei doar să-l desfaci! Şi Pavle îl înşfăcă de ceafă.

— Of! geniu Nicola. Că bun mai era! Piciul întinse mâna după al doilea, dar Duro i-o luase înainte.

Aruncară toţi racii în cutie, unul după altul, aşteptară să fiarbă, după care Zora făcu împărţeala.

Duro şi Pavle încercară să mai prindă şi alţi raci, însă răsăritul soarelui parcă-i pusese pe fugă. Izbutiră să prindă doar doi răcuşori pirpirii, aşa că renunţară să mai scormonească.

După ce-şi puseră astfel burta la cale, o luară pe drumeagul ce ducea spre creastă, iar când ajunseră într-un mic luminiş scăldat în soare, îşi întocmiră un culcuş ca să mai doarmă câteva ceasuri.

Dar în pădure era prea mult zgomot: mai întâi o ciocănitoare veni să bocănească chiar în apropierea lor, îndată după aceea auziră uguitul cocoşilor de munte, ceva mai târziu un căprior îşi chemă soaţa, care se ivi o clipă în luminişul lor. La rândul său soarele începea să dogorească aprig, aşa încât copiii renunţaseră la odihnă.

Drumul mergea de-a lungul pârâului. Când şi când, micul şuvoi curgător se lăţea, alcătuind o baltă pe care pluteau nuferi şi plante acvatice. Bălţile erau negre ca smoala şi copiii zăriră peşti în apa lor.

Cu cât urcau mai sus, cu atât şi valea se îngusta. De asemenea, şi poteca se îngustase, iar copacii – cei mai mulţi brazi – tot mai des le tăiau drumul de-a curmezişul.

Erau adevăraţi uriaşi. Şi abia-abia dacă toţi cinci laolaltă puteau să cuprindă cu braţele trunchiul gros al vreunui brad, iar când se uitau în sus, le venea ameţeală fiindcă li se părea că vârfurile copacilor împung cerul.

— Odinioară, din brazii ăştia se făceau catarge de corăbii – începu Zora. Pe vremea când corăbiile cu pânze pluteau mânate de vânt şi motorul cu aburi nu se cunoştea.

— Asta era pe vremea când trăiau adevăraţii uscoci? întrebă Pavle.

— Da – încuviinţă Zora. Uscocii au fost vestiţi constructori de corăbii şi comandanţi viteji de nave. Ei au ajuns până la Veneţia şi la Istanbul, ba chiar până-n Egipt, chiar şi mai departe.

— Păcat că nu putem face şi noi aşa ceva! zise Pavle. Cu siguranţă că aş ajunge şi eu un bun constructor de nave, poate şi un viteaz comandant de vas.

Copiii mai priviră o bucată de vreme în sus la copacii semeţi, apoi Branko întrebă:

— Şi acum ce se face din ei?

— Şi azi se mai fac catarge – îl lămuri Zora – însă mai mult se întrebuinţează pentru schele la clădiri sau se taie scânduri şi grinzi din trunchiul lor.

Valea se curma brusc într-o albie unde apa ţâşnea dintr-o mică scobitură.

— Izvorul… – spuse Duro şi se aplecă să bea.

Jur-împrejurul izvorului, stâncile se avântau înalte ca nişte ziduri.

Nicola făcu o strâmbătură:

— Şi taman acolo sus trebuie să urcăm?

— Vezi bine – zise Zora şi începu să se caţăre.

Le trebuiră cam un ceas ca să escaladeze stâncile, după care intrară într-o pădure cu frunza deasă. Aici, copacii erau mai puţin înalţi, însă atât de întreţesuţi cu mărăcini şi tufărişuri, încât copiii nu puteau să înainteze decât pas cu pas.

Străbătuseră vreo sută de metri prin desiş, când auziră un ţipăt strident şi curând după aceea un pufăit îngrozitor.

— Ce-a fost asta? Duro se opri înfricoşat.

— Nu ştiu – zise Zora, însă Pavle se şi năpustise ca o furtună în direcţia ţipătului, dând cu furie la o parte ramurile tufişurilor din imediata apropiere.

Ceilalţi îl urmară în goană. Ieşiră într-un luminiş tivit cu zadă şi se pomeniră în faţa unei uriaşe pisici sălbatice care doborâse un fazan.

Pisica îi zărise şi ea şi, cu ochii aţintiţi la ei, scoase un ţipăt şi mai ascuţit.

— Ce dihanie e asta? întrebă Branko, cuprins de groază.

— Un râs – îl lămuri Duro. Cunosc eu bine jivinele astea. Sunt periculoase. Staţi pe loc.

Branko nici nu se gândea să mai facă vreun pas, însă Pavle se şi repezise înainte. Râsul îşi lăsase capul în jos, părăsindu-şi prada, şi se pregătea să se năpustească asupra lui Pavle.

Pisica uriaşă îi sări băiatului drept în piept şi-l trânti la pământ, rânjindu-şi colţii ameninţător.

— Pe el! strigă Zora, ridicând un lemn şi tăbărând asupra sălbăticiunii.

Branko prinse curaj, luă o piatră şi o aruncă în fiară. Râsul se ridică în două picioare, îşi zburli părul şi, rânjindu-şi şi mai vârtos colţii, pufni pe nări către Zora şi Branko.

Copiii însă nu dădură înapoi, iar când le veni şi Duro în ajutor, fiara o luă alene la picior, bineînţeles pufnind întruna. Se îndrepta în partea unde rămăsese Nicola.

Băiatul se ascunse după trunchiul unei zade, dar, văzând că animalul se apropie tot mai mult, se căţără ca o maimuţă sus în copac.

— Dihania o să se caţăre după el! strigă Zora, îngrozită.

Fiorosul animal, neavând altă ieşire, sări sprinten din cracă în cracă urmărindu-l pe Nicola. Puştiul ţipa, dar nu se lăsa mai prejos decât jivina şi continua să se caţăre. Zada începu să se încline. Nicola scoase un răcnet şi îşi dădu drumul la pământ. Trecu vertiginos pe lângă râs şi se prăbuşi într-o tufă de grozamă. Zora îl trase binişor afară:

— Te-ai lovit?

Nicola se pipăi, cu ochii ţintă la fiara care rămăsese sus pe cracă, pufnind ameninţător”.

— Nu – răspunse el după un răstimp şi încercă să glumească, după obiceiul său: în afară de pantaloni, am rămas întreg!

Zora era îngrijorată din pricina lui Pavle, care mai zăi cea la pământ. Bietul băiat arăta jalnic. Râsul îi sfâşiase obrazul. Trei zgârieturi adânci îi tăiau obrazul de la ureche până la bărbie, şi din toate sângele curgea şiroaie, prelingându-se pe gât.

Zora se aplecă asupra lui.

— Te doare rău?

Pavle încercă să zâmbească:

— La cap nu, la picior, da.

Fata văzu că şi piciorul băiatului sângerează. Îi suflecă pantalonul până sus; râsul îşi înfipsese dinţii adânc, şi rana părea primejdioasă.

— Ticălosul! Afurisitul! se mânie Zora, uitându-se chiorâş la pisică, apoi rupse cămaşa lui Pavle în fâşii şi-i legă rana.

Între timp, Branko şi Duro aruncau de zor cu pietre şi cu bucăţi de lemne în râs, ba chiar şi Nicola, care uitase de frică, lua pat te ia atacul lor.

Dihania se legăna pe aceeaşi creangă pe care stătuse şi puştiul, de unde pufnea şi miorlăia înfiorător, uitându-se la copii.

Zora îl apucă pe Branko de umăr:

— Pavle a fost muşcat. Cred că trebuie să-l ducem pe braţe.

— Mai întâi trebuie să scăpăm de râs – îi răspunse băiatul – altminteri iar se năpusteşte asupra noastră.

Când, iată, dintre tufişuri ieşi un ţăran, care se uită mai întâi la Pavle, apoi la Zora.

— Da ce faceţi voi aici? întrebă el.

Zora îi arătă fazanul, apoi râsul, care tocmai îşi plecase capul în piept ca şi cum s-ar fi pregătit să sară asupra lor. A

Ţăranul, un om mărunt de stat, cu o faţă mică, dar plină de şiretenie, privi o clipă dihania cu ochi sfredelitori şi scoase iute de sub haină o ţeavă de armă, o înşurubă la patul puştii, pe care-l trase afară din cracul pantalonului, iar după un minut în liniştea pădurii răsună o detunătură.

Râsul ţipă încă. O dată sălbatic, se ridică în două labe

şi se prăvăli printre crengi.

Duro şi Nicola voiră să se repeadă spre el.

— Încet, încet – îi domoli ţăranul cel mărunţel – neamul pisicesc are şapte vieţi, şi când o fiară ca asta e atinsă de glonţ, devine mai primejdioasă ca ori când.

Omul îşi încărcă iar puşca înainte de a se apropia.

Râsul era într-adevăr mort. Sta lungit pe o rână, cu câteşipatru labele întinse, cu botul căscat, aşa încât copiii îi văzură colţii mari şi înfiorători.

— Ah, dihanie afurisită! mormăi Nicola şi-i repezi un picior în coastă.

Între timp, ţăranul se îngrijea de Pavle. Îi desfăcu zdrenţele cu care era legat:

— Nu arată de loc bine. Haideţi să-l ducem la mine acasă.

Omul doborî un pui de mesteacăn, legă picioarele râsului şi-l atârnă de trunchi, pe care Duro şi Branko trebuiră să-l ducă. Nicola înhaţă fazanul, iar Zora şi ţăranul îl sprijiniră pe Pavle.

— Luaţi-o la dreapta. Ţăranul cel mărunţel arătă spre un brad semeţ.: Acolo dăm pe cărare şi, dacă vă zoriţi, într-un ceas sunterr; la mine acasă.

Copiii nu puteaţi să înainteze repede. Trupul greu al dihaniei se agăţa de crengi, iar Pavle trebuia sprijinit, rănile îi ardeau ca focul şi-l dureau la fiece pas.

Când ajunseră pe cărăruie, le fu mai uşor. În curând pădurea se retrase şi deodată se pomeniră într-o poiană largă, unde se aflau câţiva pomi roditori şi o şură. În spatele pomilor se zăreau loturi lucrate, iar după un ceas, ba chiar mai puţin, se ivi şi un pâlc de case.

Ţăranul arătă spre ele:

— Acolo stăm noi.

Gospodăriile se înălţau la umbra unor nuci uriaşi: case de piatră, înşirate în lung şi lipsite de orice podoabă. Partea din faţă era învelită cu şiţă lată, iar cea din spate cu paie. Câteva găini alergau speriate de colo-colo, două gâşte se porniră să gâgâie, iar undeva, în dosul caselor, lătra un câine.

— Mila! strigă ţăranul.

O femeie vânjoasă ieşi în pragul primei case:

— Ce s-a-ntâmplat?

— Aduc musafiri – spuse ţăranul – şi mai aduc şi e marafeturile astea… – adăugă el, arătând fazanul şi râsul.

— Iar te-ai dus la vânătoare! exclamă nu prea încântată femeia cea zdravănă, care părea ditamai stâlpul alături de omul ei mărunt… H

Ţăranul clătină din cap:

— M-am nimerit şi eu taman când tâlharul ăsta – şi izbi râsul cu piciorul – doborâse pe unul din băieţi, ba a mai ucis şi fazanul. Dar dă-ne odată drumul înăuntru, că suntem obosiţi.

Femeia se trase la o parte lăsându-i pe copii şi pe ţăran să treacă. Când văzu faţa plină de sânge a lui Pavle, ocuprinse mila.

— Te doare tare? îl întrebă ea pe băiat.

Pavle făcu semn că da.

Intrară-n casă cu toţii. Uşa dădea într-o bucătărie mare, pe jumătate cufundată în întuneric. Lângă peretele din fund se afla o vatră uriaşă, deasupra căreia atârna un ceaun de tuci. De-a lungul celorlalţi pereţi se înşiruiau bănci grele; încolo, în toată încăperea nu mai vedeai altceva decât o poliţă zidită în perete şi o covată de piatră, întocmită din pietre neşlefuite.

Ţăranul îl aşează pe Pavle lângă vatră.

— Nu e foc? o întrebă el pe femeie. Trebuie să-i spălăm de îndată rănile cu apă caldă.

— L-am lăsat să se treacă – zise femeia.

— Cere câţiva tăciuni de la vecin.

Femeia luă o torţă de răşină şi vru să iasă.

Branko o opri:

— N-aveţi chibrituri?

— Pentru un ţăran pădurar sunt prea scumpe → spuse ea.

— Eu am vreo câteva beţe – şi Branko scoase o cutie de chibrituri din buzunar.

Surcele şi lemne tăiate se aflau pregătite, şi într-o v

clipă un foc vesel prinse să ardă sub ceaunul de tuci.

Între timp, ţăranul atârnase râsul de un stâlp şi începuse să-l jupoaie de blană, în vreme ce nevastă-sa îi desfăcea lui Pavle zdrenţele cu care-l oblojiseră. * – Să nădăjduim că n-o să obrintească.

Îi spălă cu grijă rănile cu apă caldă în care azvârlise şi un pumn de muşeţel. Pavle strângea din dinţi, uneori însă îi mai scăpa şi câte-un geamăt uşor.

Zora, Duro şi Nicola iscodeau cu ochi curioşi prin toată casa. Din bucătărie, singura încăpere de locuit, intrai de-a dreptul în grajd. În acest acaret lung şi aerisit, folosit pe jumătate ca hambar, se aflau două vaci, patru oi şi o capră. Tot acolo mai râmau patru porci negri, care, de îndată ce copiii intrară în grajd, începură să adulmece, apoi la iuţeală se bulucirăprintr-o spărtură şi ieşiră afară.

Copiii văzură şi câinele, o potaie burtoasă şi întârâtată ce se repezi cu furie la ei, arătându-şi colţii.

Se duseră în dosul casei şi aruncară o privire mai departe, către celelalte gospodării. A doua era mai mică decât cea unde se aflau, iar a treia părea nelocuită, căci la faţadă lipseau cărămizi, iar un zid se surpase.

Duro tocmai voia să se întoarcă înapoi în casă, când Nicola începu să strige:

— Uite colo, vine un vânător!

— Un vânător? repetă Duro, speriat.

Copiii priviră într-acolo. Chiar în punctul unde ieşiseră ei din pădure, se ivi printre pomi un bărbat în haine verzi; câinele îl şi simţise.

Duro se sperie de-a binelea:

— Sfinte Dumnezeule! Dacă descoperă arma, îl înhaţă pe ţăran. Trebuie să-i dăm de veste – şi se pregăti s-o ia la fugă.

Branko îi opri:

— Mergi încet, altfel îi trezeşti bănuielile.

Nicola însă o şi tulise prin grajd, iar când Branko şi Duro intrară în bucătărie, ţăranul aflase totul. Se scărpina tulburat în cap.

— Fir-ar dracu’ al dracului, asta ar putea să mă

coste! scump al naibii! Şeful mă pândeşte de multă vreme.

— Nu mai ocărî – îl povăţui femeia, calmă. Gândeşte-te mai bine la ce-am putea face. Deocamdată încă n-a sosit.

— În primul rând trebuie să dispară puşca. Omul o smulse din cui şi dădu să se repeadă cu ea afară.

Femeia i-o luă din mână:

— Dacă te vede cu puşca, apăi te are numaidecât la mână.

— Păi şi aşa mă are la mână – bodogăni ţăranul – sau îţi închipui cumva că n-a văzut sângele râsului – şi arătă spre jivină.

— Poate să-l ia şi sânge pierdut de băiatul ăsta – îl linişti femeia. Ce, băiatului nu i-a curs nicio picătură de sânge?

— Ba chiar foarte mult – întări Zora.

Ţăranul îşi mai veni în fire. Îi dădu puşca lui Branko şi-i zise:

— Te duci cu ea în grajd, iar când şeful e la u>a, dispari cu puşcă cu tot în pădure.

Duro luă la spinare râsul jupuit de piele.

— Aştepţi şi tu până ce vânătorul intră în bucătărie, apoi arunci jivina în hazna.

Între timp femeia îndesă blana într-un sac şi-l vârî sub Pavle. Pe urmă presără cenuşă peste sângele sălbătăciunii şi mătură cu grijă jur-împrejur.

— Pe vlăjgan îl lăsăm să stea culcat? îl întrebă ea pe bărbatu-său.

Ţăranul făcu semn că da, după care adăugă:

— Fata să rămână şi ea lângă băiat.

— Da ce spunem dacă ne întreabă cine-s ei?

— Păi… adevărul – fu de părere ţăranul. I-am găsit în pădure taman când îi ataca dihania, fiindcă atâta lucru o să vadă şi pădurarul, că numai un râs a putut să-l aducă în halul ăsta.

— Nu, mai bine să spunem că sunt copii sor-mi şi că au fost să culeagă bureţi. Femeia arătă o strachină cu mî < nătârci: Chiar am cules vreo câteva azi-dimineaţă. Iată-le aici…

— Bun, bun… – încuviinţă omul.

Apoi femeia îşi aruncă privirea asupra păsării. Zăcea azvârlită pe un scaun:

— N-ar fi bine să dispară şi fazanul?

Ţăranul clătină din cap:

— Râsul e mişel şi nu se dă la om decât atunci când e în primejdie. Trebuie să-i spunem şefului că am vrut să-i smulgem fazanul şi că de aceea l-a vătămat atât de

— Râu pe băiat.

Femeia ciuli urechea:

— Auzi-l că vine.

Era însă doar câinele lui, care zgrepţăna la uşă.

— Da’ eu ce să fac? piui Nicola.

— Şi tu eşti aici? Ţăranul chibzui câteva clipe. Deodată începu să râdă: Du-te şi dă-i drumul lui Karo al nostru. Dar grăbeşte-te. Şi-l împinse şi pe Nicola în grajd.

— De ce? întrebă femeia, mirată.

— Când Karo l-o vedea – şi arătă spre uşă, unde câinele şefului lătra de zor şi râcâia – se aruncă negreşit asupra lui, şi până se luptă pădurarul să-i despartă, câştigă copiii timp şi ajung sigur în pădure.

Însă nu era atât de simplu să-l dezlege pe Karo. Afurisitul de câine îl lătra înverşunat pe Nicola, vrând să-şi înfigă colţii în el. Piciul era gata să renunţe, când de după colţ zbucni câinele de vânătoare.

Karo se năpusti asupra ogarului, iar Nicola, fără a pierde o clipă, îi tăie funia care-l lega de coteţ. Karo se repezi ca o săgeată spre subţiraticul câine de vânătoare şi-l dădu peste cap. Ogarul se sperie şi o rupse la fugă. Karo, după el.

Auzind zgomotul încăierării, ţăranul clipi din ochi către nevastă-sa, dar în acelaşi timp izbucni şi glasul furios al şefului.

— Javre afurisite! strigă el, lovind în amândoi câinii, însă nu reuşi decât să-i facă pe câini să se fugărească mai avan şi să se muşte cu îndârjire.

Ţăranul ieşi în prag:

— Karo!

Celălalt îşi chemă şi el ogarul.

Karo se duse la stăpânul său, iar câinele de vânătoare se apropie strecurându-se pe furiş. Cei doi îşi apucară dobitoacele de zgardă; pădurarul îl legă pe-al său în faţa casei.

Mătăhălosul, care, de sub şapca-i cu cozoroc lat, îşi arăta o faţă prelungă şi parcă tăbăcită, un nas ascuţit şi nişte ochi ameninţători ce scăpărau, dădu buzna în casă.

— Ei, Polacek, azi te-am prins! mârâi el.

— Pe mine? şi ţăranul îl privi mirat”.

— Lasă-te de minciuni! Ochii lui mari zvârleau fulgere de mânie Am auzit o împuşcătură şi am găsit şi urme. Câinele s-a luat după ele şi, pe firul lor, am ajuns drept la dumneata…

— Urme poate oţi fi găsit dumneavoastră, nu zic ba – răspunse ţăranul. Pot să v-arăt şi unde se sfârşese, cât despre împuşcătură, nu ştiu nimic.

Musafirul fu nevoit mai întâi să se obişnuiască cu întunericul, după care îi zări pe Pavle şi pe Zora.

— El este victima – şi Polacek arătă spre băiat.

— Da ce-are? Omul se aplecă asupra lui Pavle.

— L-a atacat un râs.

— Un râs?! Şi atinse cu mâna-i lată şi zdravănă faţa însângerată a lui Pavle, că vlăjganul gemu lung.

— L-a muşcat şi de picior – continuă ţăranul, arătându-i rănile adânci.

— I-aţi spălat bine rănile? întrebă mai prietenos matahala.

Ţăranul încuviinţă printr-un gest:

— Cu apă fierbinte. Nevastă-mea a pus în apă şi un pumn de muşeţel.

Musafirul îşi trecu mâna prin barbă şi păru că se gândeşte. Deodată dădu cu ochii de fazan:

— Da’ asta ce mai e? întrebă el, cu glas din nou aspru, aţintindu-l răutăcios pe mărunţelul Polacek.

Polacek însă nu-şi pierdu cumpătul şi răspunse calm:

— Cea de a doua victimă. Râsul l-a doborât, iar când voinicul ăsta – şi arătă iar spre Pavle – i-a tulburat prânzul,

s-a aruncat asupra lui. Eu am picat la ţanc, fiindcă altfel l-ar fi scărmănat şi mai rău.

Între timp, omul se uită la fazan:

— S-ar zice că spui adevărul. Rana de la gât e într-adevăr făcută de pisică.

Polacek râse înăbuşit:

— Şi ce pisică! Zău aşa, credeţi-mă.

— Da, dar am auzit o împuşcătură – începu din nou oaspetele, uitându-se bănuitor în jur.

— Eh, acum toată ziulica se trage cu puşca în pădure – spuse liniştit ţăranul şi se aşează.

— Dar, la urma urmei, ce-aţi căutat în pădure?

— Au fost după niscai ciuperci – se amestecă femeia în discuţia celor doi bărbaţi. Iată-le aici… – şi 1 Ie puse sub nas.

— Da chiar n-aţi auzit nicio împuşcătură? continuă cu îndărătnicie să întrebe musafirul, iar ţăranul clătină din cap. Nici tu? şi o îmboldi cu piciorul pe Zora, care stătuse tot timpul tăcută lângă Pavle.

— Eu am auzit doar două ţipete, unul al osului, celălalt al lui Pavle. Încolo nimic – răspunse fata.

Omul se uită mai bine la Zora. Deodată îi puse mâna pe creştet şi-i răsfiră părul pe frunte:

— Da ce? Fata are părul roşu?

Zora îşi dăduse de mult seama că bărbatul acela frumos, cu nas ascuţit, îndrăzneţ avântat, şi cu bărbuţă, era silvicultorul Smolian, tatăl lui Vladimir, şi se aştepta la această întrebare.

— Ei, şi ce dacă am părul roşu? vorbi ea, liniştită, dându-şi părul peste cap.

Femeia interveni din nou:

— Soră-mea are şi ea părul roşu.

— Sora dumitale? repetă Smolian.

— Fata mi-e nepoată de soră. E de două săptămâni venită la noi în vizită, împreună cu băiatul.

— În Seni este căutată o fată cu părul roşu – continuă silvicultorul – şi de nu v-ar fi nepoată, aş fi luat-o pe sus.

— În Seni? întrebă ţăranul. Păi de ce?

Smolian râse cu răutate:

— Fiindcă întreg Seni-ul ar vrea s-o ştie în ghearele lui Scaraoţchi, şi eu mai abitir ca toţi.

Păşi încet spre uşă, dar iscodind într-una cu ochii prin toate ungherele.

— Mai doriţi ceva? îl întrebă Polacek. Poate un rachiu? Sau rachiul nostru nu-i vrednic de dumneavoastră?

— Altă dată – zise musafirul şi, în sfârşit, ieşi afară. Deodată se întoarse înapoi şi înşfăcă fazanul: Pe-ăsta, din păcate, trebuie să-l iau cu mine.

Polacek încuviinţă din cap:

— Păi şi aşa, tot vi l-aş fi adus.

De astă dată, Smolian râse cu poftă:

— Pot să cred orice, Polacek, numai asta, nu.

Ţăranul ridică stânjenit din umeri:

— Cum doriţi, domnule…

Omul îşi dezlegă câinele:

— Da ai putea să-mi spui încotro a fugit râsul?

— Devale, în văgăună. Şi altă dată l-am mai zărit eu acolo…

— Mulţumesc… – silvicultorul îşi duse mâna la şapcă – … şi aveţi grijă de băiat. Rănile de râs sunt primejdioase.

— O s-avem, domnule. Polacek îşi scoase şi el şapca: Vânătoare bună! Poate dă Dumnezeu şi puneţi mâna pe ticălosul cela de râs.

Omuleţul rămase neclintit în prag, până ce inginerul dispăru în pădure, şi numai când şi ogarul se pierdu printre copaci, intră şi el în casă.

Între timp femeia pusese masa. Aşezase blidele de lemn, precum şi o strachină adâncă pestriţă, în care aburea îmbietor ciorba. Femeia întoarse capul:

— A plecat?

Polacek făcu semn că da.

— Uite c-am avut noroc – zise ea.

— Mare noroc!… Ţăranul se aşează la masă.

Femeia umplu ochi primul blid.

— Dă-i-l bolnavului – îi spuse ea Zorei – şi cheamă-i şi pe ceilalţi.

Duro şi Ni col a se şi arătară.

— Râsul s-a dus la fund cât ai clipi – povesti triumfător Duro, iar după o pauză, continuă: Să-l scoatem afară?

— Nici pomeneală. Blana e de preţ, iar blana am salvat-o.

Sosi şi Branko. Ţăranul se uită la el:

— Ce mi-ai făcut puşca?

— Am lăsat-o în pădure. Mi-am zis că-i mai bine aşa. S-o aduc?

— Nu încă – spuse femeia. Până una alta, să îmbucăm ceva – şi împinse băncile în jurul mesei.

«Băieţii se aşezară şi vrură să apuce lingurile, dar Zora le trase un cot: ţăranul îşi împreunase mâinile şi rostea o rugăciune. Femeia se ruga şi ea; copiii încercară şi ei să repete cuvintele.

— Ţăranul îşi ridică fruntea, clipi şiret cu ochii lui mici, apoi spuse:

— Poftă bună! şi-şi vârî lingura în ciorbă.

Capitolul 14

În casa vrăjitoarei

A doua zi, când copiii şi ţăranul se uitară la Pavle, faţa băiatului era aprinsă: avea1 «febră. Polacek îi dezveli piciorul. Rana ardea ca focul şi coapsa i se umflase rău. Ţăranul se scărpină în cap, apoi se uită la copii.

— Eu zic că trebuie să mai zăboviţi o zi-două pe la noi.

Copiii n-aveau nimic împotrivă.

— Dacă ne mai ţineţi – răspunse Zora – rămânem bucuroşi. O să vă dăm şi noi o mână de ajutor.

Polacek încuviinţă.

— De ajutor, avem întotdeauna nevoie.

Duro cără toată ziua, cu vacile, bălegar în livadă, în vreme ce Branko, Nicola şi Zora îl împrăştiau. Dar nici a doua zi, nici a treia starea lui Pavle nu se amelioră, aşa că în cea de a doua zi copiii, împreună cu nevasta ţăranului, pliviră cartofii, iar în cea de a treia se duseră cu Polacek în pădure.

În sfârşit, într-a patra zi, lui Pavle începu să-i meargă mai bine. Rănile de pe faţă aproape că se închiseseră. Febra îi scăzuse, dar rana de la picior tot mai supura şi continua să-l doară.

— Cred că m-am în piciorogat – spuse vitejeşte băiatul, zâmbindu-i Zorei.

— Mai hodină-te o zi – fu de părere femeia, care tocmai îi aducea supa. Că doară n-o să murim de foamedacă vă mai ţinem o zi.

— Nu – zise şi Duro, care se obişnuise mai mult ca toţi la ţăran – nu mai putem rămâne…

În cea de a şasea zi o porniră la drum.

Copiilor le era dor de turnul lor, de mare şi de tot ceea ce lăsaseră la Seni.

Îi mulţumiră lui Polacek şi nevesti-sii.

Polacek îi opri cu un gest:

— Ce-mi tot mulţumiţi atâta? Doar şi voi mi-aţi dat o mână de ajutor, iar dacă Branko nu mi-ar fi dus atât de repede puşca în pădure, iar Duro n-ar fi aruncat râsul în hazna, cu siguranţă că şeful m-ar fi umflat, şi acum aş sta la başcă, în Seni.

Femeia le făcuse copiilor o legătură în care pusese toate cele de trebuinţă.

— Mai veniţi pe la noi, şi cât de curând. La vară s-ar putea s-avem mereu nevoie de câte cineva la câmp.

Era pe la amiază când copiii părăsiră mica gospodărie. Ţăranul le arătă pe unde s-o ia, şi ei se aşternură vitejeşte la drum.

La început îşi mai tociră tălpile prin pădure şi prin tufişuri. Ca să nu-l obosească pe Pavle, care era cam palid şi fără vlagă, mergeau încet.

se după vreo trei ceasuri, pădurea începu să se rărească. Răsuflară uşuraţi, ba Nicola începu chiar să dea din mâini de bucurie, iar când de pe o creastă zăriră marea, nemărginirea aceea albastră ce se contopea la apus cu cerul, fericirea lor nu mai avu margini.

— Ia te uită – îi spuse Branko fetei. Ce frumos!

Zora privi drept înainte, cu ochi mari, la albastrul

mării şi al cerului, apoi, la fel ca Nicola, îşi flutură veselă braţele şi o luă la fugă, îmbătată de aer.

După câteva sute de metri, podişul se înclina abrupt în jos şi ei revăzură Seni-ul. De acolo de sus, micul oraş se înfăţişa* ochilor ca un unghi obtuz, prins între valea ascuţită, care, ca o pană, răzbea spre mare.

— Acolo-i turnul nostru! exclamă Nicola, arătând spre turn.

— E tot acolo! zise Zora într-o explozie de bucurie.

Duro o privi amuzat:

— Da' ce, credeai că Begovic l-a cărat cu el?

— Zora râse:

— Nu. Totuşi e plăcut că se află tot acolo.

Deodată îşi dădură seama că Pavle a rămas mult în urmă, aşa că aşteptară până ce prietenul lor se apropie şchiopătând.

Găliganul gemea:

— Nu pot să merg repede. Dacă alerg, mi se deschid rănile.

Zora arătă în jos, către valea adâncă:

— Seni!

Pavle încercă să zâmbească:

— Şi eu mă bucur.

— Or mai fi stând de strajă la turnul nostru? se întrebă Duro.

Zora ridică din umeri.

— Cred că da – îşi dădu ea apoi cu părerea. După spusele silvicultorului, tot ne mai caută.

O bucată de vreme, copiii priviră tăcuţi în jos. Marea îşi schimba încet-încet culoarea-i sinilie într-un verde intens, deosebindu-se din ce în ce de cer. Şi alba scânteiere de deasupra Seni-ului începu să se răărească, aşa încât casele şi străzile îşi precizară contururile.

Duro sări în sus:

— Păi nu mergem mai departe?

Zora se împotrivi:

— Mai bine s-aşteptăm până se înserează. Dacă ne vede cineva, Begovic şi liceenii ne iau în primire chiar de

mâine!

Ceilalţi fură de aceeaşi părere, aşa că o luară târâşgrăpiş către urt huceag de pini tineri şi aşteptară acolo până coborî amurgul.

Soarele scăpătase în spatele lor când ei se aşternură din nou la drum. Cărarea era cam abruptă, aşa că Branko şi Nicola trebuiră să-l ajute pe Pavle. Brusc, vlăjganul fu iar cuprins de un tremur şi îi veni ameţeală.

— Trebuie să m-aşez – gemu el.

Branko îi puse mâna pe spinare şi Zora încercă să-l încălzească, dar nu ajută la nimic; Pavle tremura tot mai tare. Se uita jalnic la ei:

— Va trebui să mă lăsaţi aici.

Zora clătină din cap:

— Nu. Sub cerul liber nu poţi să rămâi. Ai să răceşti şi o să-ţi fie mai rău.

— Dar ce facem cu el? întrebă Nicola.

Branko se uită în jur. Pe-aici pe-aproape locuia bunică-sa. Negreşit, coliba ei se află jos, în fundul întunecat al văii.

— Dacă mergem încet – zise el – putem să-l ducem pe Pavle la bunică-mea. Branko arătă înspre văgăună: Are un grajd în dosul casei. Însă trebuie să fiţi muţi ca peştii, altfel ne zvârle afară cât ai clipi.

Păvle se ridică în picioare:

— Până acolo jos mai pot eu.

Îl sprijiniră pe băiat şi, după jumătate ceas, ajunseră.

— Aicea e – spuse Branko.

Mai aveau doar vreo treizeci de paşi până la casă. Grajdul însă era închis.

— Aşteptaţi – spuse Branko. Mă pricep eu să-l deschid.

Se căţără, sări pe fereastră şi trase zăvorul.

Intrară uşurel înăuntru şi-l oploşiră pe Pavle în paie.

— Acum noi ce facem? întrebă Duro.

— Eu rămân cu Pavle – spuse Zora.

— Şi eu rămân cu el – fu de părere Branko.

— Eu mă duc la cetatea noastră – zise Nicola. Trebuie

să ştiu dacă Begovic mai stă de strajă.

Duro vru să-l însoţească:

— Fiţi cu ochii în patru – le atrase Zora atenţia. Să nu pună mâna pe voi.

Cei doi băieţi chicotiră, apoi se furişară fără zgomot din grajd.

— Stai bine? îl întrebă Zora pe Pavle.

Vlăjganul încercă să zâmbească. Cum însă tot mai gemea şi cum frigurile îl scuturau întruna, îi puseră un sac pe umeri şi-l înfundară mai adânc în paie.

Între timp, Branko ciulea urechea la zgomotele din colibă. Bătrâna Kata era acasă. O auzea cum Umblă încoace şi-ncolo cu paşi târşiţi. Deodată răsună un glas i» limpede:

— Intră!

— Da cine vorbeşte? întrebă Zora, care între timp se aşezase lângă Branko.

— Un papagal.

— Un papagal?

— E tare bătrân şi-l cheamă Koko.

Papagalul mai spuse o dată:

— Intră!

Se auzi şi vocea bătrânei:

— E cineva afară? întrebă ea.

Pasărea ţipă ascuţit:

— Bunul unchi Iacova a sosit!

— Lighioaie afurisită! bodogăni bătrâna. Ai să taci odată sau nu? Se îndreptă totuşi spre uşă, o deschise şi privi afară.

— Ha, ha, ha, ha! făcu papagalul. Acum intră. Vai, ce vesel e Koko!

Bătrâna se întoarse în casă.

— Nu-i nimeni, dobitoc prost ce eşti! Şi în aceeaşi clipă uşa se trânti la loc.

— Ha, ha, ha, ha! Pasărea râdea atât de înveselită, şi parcă râdea chiar de bătrână. Ba a sosit!

Însă bătrâna nici nu se sinchisi de râsul zburătoarei. Se aşezase şi copiii o auziră trebăluind; de altfel, nici

pasărea «nu mai scoase o vorbă.

— Da ce face bunica ta aici? întrebă Zora.

— Cred că e vrăjitoare. N-ai auzit de Kata cea neagră?

Zora rămase cu gura căscată:

— Asta e bunică-ta?

— Da – răspunse Branko.

Ascultară ţinându-şi răsuflarea şi o auziră pe bătrână luând o oală, mormăind ceva şi plimbându-se de colo până colo.

— Tare aş vrea s-arunc o privire înăuntru – spuse Zora.

Branko tresări speriat:

— Şi dacă ne prinde?

— A, n-ai grijă, nu ne prinde!

Copiii încercară mai întâi la uşă; însă în scândurile groase nu se afla nici cea mai mică gaură de cheie, uşa închizându-se cu un ivăr.

— Poate că de sus ne-am putea uita înăuntru – fu de părere Branko, arătând spre podul mic al casei.

Fata se urcă la iuţeală. Pe scândurile cele subţiri se aflau lemne şi vreascuri. Copiii se târâră peste ele cu luare-aminte.

Dar iată că se auzi din nou vocea papagalului care, de data asta, trâmbiţă din răsputeri:

— Intră!

— Da’ ce-i cu tine azi? Glasul bătrânei răsuna mânios.

— E bunul unchi Iacova! răspunse papagalul.

— Dobitoc fără minte ce eşti! îl ocărî ea şi se ridică. De când Branko ăla a fost aici, toată ziua bună-ziua nu visezi decât la unchiu-tău Iacova.

— Ha, ha, ha, ha! Koko îl vede bine! Bunul, dragul unchi Iacova! Koko îl iubeşte.

— Dacă nu taci odată, îţi dau cu ceva în cap!

De bună seamă bătrâna se afla mai aproape, deoarece copiii îi auziră glasul chiar sub ei.

La rândul său, pasărea zburase, şi copiii desluşiră alt „ha, ha, ha, ha!” în alt ungher al colibei.

— Să fie oare în grajd golanul? auziră ei că spune bătrâna, pe care stăruinţa papagalului o descumpănise. Trase zăvorul şi deschise brusc uşa grajdiului. Ia vino-ncca, pasăre afurisită! se oţărî baba după o clipă. Uită-te cu ochii tăi: nu-i nimeni aici.

— Ghemuieşte-te bine! şopti Branko, silind-o pe Zora să-şi ascundă capul după un mănunchi de vreascuri, căci pasărea zburătăcea ascultătoare prin grajd şi acel „ha, ha!”

al ei, amestecat cu un „ki, ki!” se apropia tot mai mult de fugari.

— Caută, caută! Unde-i? întrebă bătrâna, ridicând „glasul.

— Ha, ha, ha! Ki, ki, ki! Şi pasărea se înălţă până pe coama zidului.

— Poate că dă Dumnezeu şi nu-l văd pe Pavle – şopti v Branko.

Zora îl linişti:

— Nu cred că pot să-l vadă.

Fata nu se înşelase. După câteva minute bătrâna spuse:

— Ei, acum te-ai încredinţat că nu-i nimeni aici? şi se întoarse în colibă, târându-şi papucii.

Pasărea o urmă, dar tot nu părea convinsă, deoarece continuă să turuie:

— Bunul unchi Iacova! Bunul unchi Iacova! Undeva, pe-aici, tot o fi el!

Zora se folosi de cele câteva clipe cât bătrâna se înapoie, din grajd, în colibă, ca să dea la o parte două-trei mănunchiuri de vreascuri; apoi îl înghionti pe Branko:

— Uite că se luminează.

În pod răzbătea o fâşie lată de lumină. Împinseră mănunchiurile şi mai în lături: se ivi o crăpătură prin care, de sus, puteau să privească în colibă.

Primul lucru pe care-l văzu Zora fu corbul.

— Mai are o pasăre – şopti ea.

Branko îşi apropie obrazul de al ei:

— Are mai multe animale. Uite-te lângă vatră: stau

ghemuite două găini.

— Pe scăunelul de colo se tolăneşte un motan – zise Zora şi se cutremură: Ce mare şi ce fioros este!

— Se uită-n sus la noi – spuse Branko. Ehei, ne cunoaştem noi mai de mult. Dacă îl mângâi pe spinare, blana scapără scântei!

Acum o zăreau şi pe bătrână, care se apropia şchiopătând de vatră.

— Brr! Zora îşi ascunse faţa în palme. Afurisită pare să fie!

Băiatul era mai puţin speriat. Doar o mai întâlnise o dată pe cotoroanţă. Simţea însă că-l trece un fior pe şira spinării, văzând-o acolo, sub el.

Privit de sus, chipul ei părea şi mai ascuţit. Nasu-i lung se încovoia ca un plisc de uliu deasupra gurii pungite, iar ochii cufundaţi sub pleoapele grele păreau doi cărbuni aprinşi atunci când scăpărau scântei din găvanele u adânci.

Flăcările focului îi poleia faţa mare cu o strălucire stacojie. Ai fi zis că pielea-i zbârcită arde, împreună cu gâtul subţire.

Bătrâna se apropie de vatră şi, îndată ce se ghemui în jeţul cel mare, corbul se aşează din zbor pe umărul drept, iar papagalul, pe cel stâng.

Zora căscă ochii mari:

— Ce-o face acum?

— Nu ştiu – şopti Branko.

Bătrâna zgândări focul şi luă capacul de pe ceaunul spânzurat deasupra flăcărilor. Un abur gros se ridică din vas. Vrăjitoarea luă o bucată mare de osânză şi o zvârli în ceaun, apoi aruncă înăuntru şi nişte buruieni. Mirosea a izmă, a arnică, a cimbru şi alte ierburi de pădure.

Lăsă o vreme să fiarbă amestecul din ceaun, pe urmă, cu degetele-i subţiri şi scheletice, apucă o lingură şi începu să scoată ceva dinăuntru. Fiertura devenise o pastă vâscoasă şi gălbuie. Duse lingura la nas şi mirosi, după care o ridică în sus şi spuse:

— Ei, acuma-i bună?

Corbul prinse să dea din aripi când mireasma tare îi gâdilă mirosul, iar papagalul cârâi:

— Bunul, bătrânul unchi Iacova făcea şi mai bine.

— Dobitoc nerod ce eşti! ocărî bătrâna. Bunul tău unchi Iacova se pricepea doar la rachiu, la buruieni, ba!

Luă puţin din pasta aceea şi începu s-o frece între policar şi arătător. Dar pare-se că nici ea nu era mulţumită de amestec, fiindcă mai azvârli o mână de buruieni în ceaun şi-l acoperi iar cu capacul.

— Ce-o fi fierbând acolo? Curiozitatea o făcu pe Zora să-şi uite de frică.

Branko ridică din umeri: i

— Pesemne vreo alifie… Vinde alifii şi tot soiul de fierturi.

Mai trecu o bună bucată de vreme până ce bătrâna luă din nou capacul de pe ceaun. De astă dată păru mai mulţumită, fiindcă turnă încet fiertura în câteva ulcele, pe care, după ce le umplu, le aşeză în spatele ei, pe o policioară.

Abia mântuise treaba, că papagalul prinse pentru a < treia oară să strige:

— Intră!

— Iar vrei să mă proisteşti? mormăi bătrâna, însă de astă dată auzise şi ea ceva. Bătuse cineva la uşă. Mai as

< cultă o clipă, apoi se ridică anevoie, proptindu-se într-un băţ.

Era atât de stranie bătrâna aceea, sprijinită în toiag, care se îndrepta şchiopătând spre uşă, încât, o clipă, copiii îşi ţinură respiraţia.

— Cine o fi venind la ea? întrebă Branko.

— Poate diavolul – şopti Zora.

— Poate că-i doar un ţap – o linişti Branko.

— Sau altă vrăjitoare. Zora se lipi de Branko.

Bătrâna învârti de două ori cheia mare în broască. Nu era nici diavolul şi nici altă vrăjitoare, aşa cum se aşteptaseră copiii, ci doar un pescar înalt şi zdravăn stătea în prag.

Branko cunoştea chipul acela blajin şi ars de soare,

cu urechile mari, în al căror lob străluceau nişte toarte de aur: era tânărul Rista, logodnicul Elenei, prietena mamei lui.

— Ha, ha! Ki, ki! îl salută zgomotos papagalul. Frumosul Rista! şi numaidecât se porni să fluiere un marş vesel.

Pescarul îşi împinse bereta pe ceafă şi spuse:

— Bună seara, tuşă Kata.

Bătrâna îi răspunse târşindu-şi iar papucii spre jeţul ei

— Ei, ce pofteşti? îl întrebă ea după ce se aşează

— Mâine vrem s-o pornim în larg – spuse pescarul, care se aşezase şi el pe un scaun – şi aş vrea să ştiu dacă nu-i bine să mai aşteptăm o zi-două.

— Să-ţi dau în cărţi sau să întreb găinile?

— Întreabă mai bine cărţile, că-n găini nu prea am încredere.

Bătrâna se îndreptă spre masă şi luă cărţile. Le amestecă tacticos, apoi îl chemă pe Koko: papagalul trebuia să ridice o carte.

— Mai ridic-o şi tu o dată – zise ea, împingând cartea spre tânărul Rista. Apoi le aşternu cu luare-aminte pe masă. Unele pe faţă, altele pe dos. Ridică mai îmbăi cartea din mijloc: Mâine, ai zis?

Pescarul încuviinţă printr-un semn.

— Eu aş mai aştepta o zi. Ridică tacticos şi celelalte cărţi. Da – repetă ea – mai aşteptaţi o zi. Poimâine-i mai bine.

— Cum o să ne meargă la pescuit?

Bătrâna ridică iar cărţile:

— Bine, Rista, bine. O să fiţi mulţumiţi – şi deodată începu să râdă. Chiar foarte bine. Aici mie mi se-arată belşug şi peşte mare. Începu din nou să râdă: Dar, zău, plecaţi poimâine! şi îşi strânse cărţile.

— Aşa o să facem. Rista se ridică în picioare: Mii de mulţumiri, tuşă Kata! Zvârli o bancnotă de zece dinari pe masă: Mii de mulţumiri şi, de-om avea într-adevăr un pescuit norocos, apăi să ştii că vreo câţiva peşti sunt ai

dumitale.

— Ha, ha! Ki, ki! cârâi pasărea. Peşti din ăia mari, sufleţelul meu, din ai mari! O, tu, drag meu Rista! şi îşi fluieră iar marşul.

Pescarul râse:

— Să ştii că n-o să uit, Koko – şi trase repede uşa după el.

O vreme, bătrâna rămase pe scaun tăcută, când din nou se auziră bătăi în uşă. De astă dată, şi papagalul, şi bătrâna strigară într-un glas:

— Intră!

În colibă intră un bărbat gras, burtos. Bătu din picioare, – scuturându-şi praful de pe încălţăminte, apoi se apropie.

Zora îl înghionti pe Branko:

— Karaman!

Băiatul făcu ochii mari. Şapca neagră, faţa roşie, buhăită, ochii mici de porc, ca doi nasturi negri prinşi de o parte şi de alta a nasului, trupul lăbărţat, mâinile greoaie:", era într-adevăr bogătanul Karaman.

Omul se apropie de masă.

— Ho, ho! strigă Koko tare şi bătu din aripi. Ho, ho! Apoi, ţipând, rosti nişte versuri pe care Branko şi Zora le auziseră şi le cântaseră şi ei împreună cu alţii în Seni:

E bogatul Karaman, *care pune ban pe ban*!

— Lighioană afurisită! strigă fermierul, fără să fi apucat s-o salute pe bătrâna Kata, şi azvârli cu şapca după papagal.

Koko însă nu se sinchisi câtuşi de puţin şi ţipă şi mai strident:

Furat-a zeci de mii cu sacu Dar n să-l ia şi pe el dracu' …

— Ascultă, nu poţi să-i închizi pliscul idioatei ăsteia de păsări? mârâi Karaman, şi mai furios.

— Păi atunci cine o să-ţi mai menească? bolborosi bătrâna, şi cum bogătanul tot nu slăbea din ochi papagalul, adăugă: Uite-aicea un scaun, şezi!

Karaman se aşează, scoase o batistă roşie din

buzunarul pantalonilor, îşi suflă nasul cu dichis şi cătă la bătrână. Bătrâna însă parcă nici nu-l vedea: mângâia penele papagalului şi nu scotea o vorbă.

— Hm! se auzi, în sfârşit, glasul lui Karaman.

— Hm! îl îngână pasărea.

— Tocmai voiam… – începu Karaman.

Bătrâna nu mai putu răbda.

— Da spune odată ce vrei! bodogăni ea. N-am timp de pierdut.

— Vreau să ştiu dacă să-mi vând porumbul sau să mai aştept.

Bătrâna Kata se uită chiondorâş la el:

— Adică vrei să ştii dacă se scumpeşte. Aşa-i, fermierule?

— Zi-i şi aşa, dacă vrei, tuşă Kata.

— Să ştii că te costă zece dinari – spuse bătrâna, vârându-i sub nas câteşizece degetele.

— Zece dinari pentru un sfat?! se stropşi bogătanul, mai-mai ieşindu-şi din fire.

— Ho, ho! cârâi papagalul şi adăugă serios. Bietul Karaman!

— Dobitoaca asta de pasăre mă face să turbez! sări în sus Karaman.

— Plăteşte – spuse bătrâna – şi-atunci o să te lase în pace.

Cu mişcări ticăite, Karaman scoase o pungă din buzunar şi, cu degetele-i butucănoase, începu să numere pe masă banii: numai mărunţiş. Când ajunse la nouă dinari, zise:

— Da mai ieftin nu laşi?

Bătrâna îl privi în ochi cu răutate:

— Fiindcă bagi beţe-n roate, o să te coste unsprezece dinari, şi de nu pui chiar în clipa asta banii pe masă, în vecii vecilor n-o să-ţi mai spun dacă se scumpeşte porumbul, au ba.

De astă dată grăsanul scoase la iuţeală mărunţişul din pungă.

— Ei, Doamne! se bosumflă el. Doar nici eu nu găsesc

banii pe drum.

— Ho, ho! cârâi Koko pentru a treia oară. Ho, ho! Bătrâna însă îl făcu să tacă mai-nainte de a-şi începe iar cântecul.

Copiii erau numai ochi şi urechi la tot ce se petrecea.

— Ia uite-te bine şi vezi ce face acum baba? zise Zora, împingându-l pe Branko cu cotul.

— De data asta nu mai dă în cărţi, ghiceşte în cafea – şopti băiatul.

Într-adevăr, bătrâna vărsase dintr-o ceaşcă drojdia de cafea pe masă:

— Pui, pui, pui! Vino, Brutta!”

Găinile dormeau pe stinghia lor. La început nici nu se clintiră.

— Pui, pui, pui! le ademeni mai tare bătrâna, dar când văzu că tot nu răspund, mai strigă o. dată: Brutta!

Găinile însă continuau să doarmă sau se făceau că dorm, că habar n-au de chemarea bătrânei.

— Puturoaselor! cârâi Koko. Puturoaselor! Ho, ho! Acuma sare Koko la voi! Şi papagalul coborî fâlfâind din aripi spre găini.

Una din orătănii îşi înălţă capul, dar papagalul se văzu silit s-o mai ciocănească de câteva ori cu pliscul în cap până s-o facă să coboare de pe stinghie şi să zburătăcească spre bătrână.

— Dragă Brutta! Nepreţuita mea Brutta! spuse mief roasă baba, scărpinând uşurel găina la gât; apoi o ridică sus, pe masă, lângă drojdia risipită.

Pasărea cea neagră râcâi resturile de cafea, împrăştiindu-le în toate părţile, şi ciuguli de vreo două ori din drojdie, după care bătrâna o luă de pe masă şi o aşeză cu grijă jos. Aşteptă până ce Brutta se întoarse pe stinghia ei t apoi, sprijinindu-şi capul în palme, rămase o bucată de vreme cu ochii ţintă, larg deschişi, la resturile de cafea.

— Ce vezi acolo? întrebă Karaman, gâtuit de emoţie şi foindu-se într-una pe scaun.

— Nu mă tulbura – mormăi bătrâna şi rămase mai departe tăcută.

— Tot nu vezi nimic? întrebă din nou Karaman.

— De porumb ai zis? i se adresă scurt bătrâna…

— De porumbul meu. E un porumb straşnic! De mult n-am mai avut parte de aşa frumuseţe de recoltă ca anul ăsta.

— Nu! spuse bătrâna cu asprime în glas. Dacă ar fi grâu, da. Preţul grâului urcă anul ăsta, al porumbului, nu-şi clătină din cap a pagubă.

— Vai! se văicări Karaman. Sunt un om pierdut! Preţul grâului urcă, zici dumneata! Grâul! Şi anul ăsta am avut cu două sute de chintale mai mult decât în alţi ani şi l-am vândut pe tot, de-abia dacă-mi ajunge de sămânţă!

— De, Karaman, ar fi trebuit să vii mai devreme la mine! şuşoti bătrâna.

— Da, da, mai devreme! repetă papagalul.

— Vai, vai! gemu bogătanul. Şi cu cât o să urce, tuşă Kata? Spune-mi măcar cu cât.

— Cu mult, Karaman. Dacă nu mă-nşală ce văd eu aici – şi se mai uită o dată la drojdia de cafea – cu treizeci la sută!

— Vai, vai! Karaman prinse să se bată cu pumnul în piept: Am pierdut şase mii de dinari, tuşă Kata. Sunt un, om sărac!

— Un om sărac… – repetă papagalul. Vai, vai, bietul Karaman! şi Koko oftă cu sughiţuri mai abitir decât bogătanul…

— Dacă n-o să omor eu pasărea asta! strigă el şi sări în sus, dar în aceeaşi clipă începu să geamă: Ah, guta mea!

— Nu ţi-a folosit alifia pe care ţi-am făcut-o? întrebă bătrâna.

— Ba mi-a folosit ceva, dar e pe sfârşite.

Bătrâna râse înăbuşit:

— Păi trebuie să mai cumperi.

— Dar n-ai putea să mi-o laşi mai ieftin de data asta? se tocmi Karaman, uitându-se la bătrână.

Kata clătină din cap:

— Nicio para mai puţin, cucoane!

— Tocmai acum când ştii şi dumneata că am pierdut

şase mii de dinari… – se jelui Karaman.

— Mie tot nu mi-ai fi dat din ei, chiar dacă îţi mergeau treburile.

Karaman scoase o cutioară din buzunar:

— Pune-nu, însă numai un sfert. Mai mult, zău că nu pot plăti!

Bătrâna luă de pe poliţă o ulcică din cele abia umplute şi puse puţin din pasta gălbuie în cutioara lui Karaman.

Bogătanul vru s-o şi înhaţe.

— Mai întâi banii! zise bătrâna, ţinând strâns cutioara în mână, iar Karaman trebui să-i numere mărunţişul pe masă.

— Noapte bună! abia de mai rosti fermierul, în timp ce-şi vira cutioara într-unul din nenumăratele lui buzunare. Puse mina pe clanţă şi dispăru la fel de repede t cum venise.

Bătrâna îşi împinse scaunul mai aproape de foc şi rămase tăcută, cu ochii aţintiţi la flăcări. Uneori copiii aveau impresia că a adormit. Şi animalele închiseseră ochii. Găinile îşi vârâseră de mult capul sub aripă; corbul le imită, singur Koko se mai ferchezuia încă, lăsând să-i scape câte un „ho, ho!” şi „ki, ki!”. Pesemne nu putea să-l uite pe bătrânul Karaman, apoi şi capul lui moţat, cu pene viu colorate, dispăru sub aripă.

— Ce zici, să nu mergem şi noi la culcare? şopti Zora, cu un căscat.

Branko tocmai voia să-i facă semn că da, când în uşă se auziră iar bătăi repetate.

Koko se trezi şi se învioră imediat. Bătrâna deschise şi ea ochii.

— Cine tot vine? bodogăni ea.

— Bunul unchi Iacova! cârâi Koko.

— Ăla să rămâie mai bine afară! mormăi bătrâna, totuişi se îndreptă şchiopătând spre uşă.

Era o femeie, care, însoţită de tuşa Kata, se apropie de vatră. Mai întâi copiii nu zăriră decât rochia ei înflorată, în culori ţipătoare, ilicul de catifea închisă şi brodat,

precum şi o broboadă pe umeri, iar alta pe cap.

— Curcinoaia – zise tare Branko.

— Nevasta brutarului? întrebă Zora.

— Da, ea e.

Zora îşi apropie mai mult faţa decrăpătură.

Acum o vedea bine pe femeie: trupul ei durduliu, faţa rotundă ca un aluat crescut, dar încă proaspătă, ochii bulbucaţi, nasul ca o găluşcă, obrajii rumeni şi bărbia cam pătrată.

— Seamănă cu o vacă! chicoti Zora.

— Taci, pentru Dumnezeu! şi Branko îi dădu una uşor peste gură.

Nevasta lui Curcin îşi ridicase puţin rochia şi se aşezase cu mare grijă. Apoi, temătoare şi ¡sfioasă, se uită la bătrână, îşi suflă nasul, pe urmă se uită iarăşi la faţa mare, zbârcită şi imobilă a Katei şi din nou îşi suflă nasul, fără a se îndura să scoată un cuvânt.

— Ce-i cu dumneata? o îmboldi bătrâna.

— Dumneata ştii să păstrezi o taină? îi întoarse Curcinoaia întrebarea.

Tuşa Kata privi în pământ.

— Ga mormântul! răspunse papagalul în locul ei.

Însă Curcinoaia tot nu se încumeta să vorbească. Îşi frământa mâinile, ¡se mişca neliniştită pe scaun, îşi tot. Îndepărta şuviţele de pe frunte, gâfâia şi ofta.

— Dar ce s-a întâmplat? o încuraja-tuşa Kata pentru a doua oară.

— Eu… – începu din nou femeia, dar, speriată că a vorbit prea mult, se bătu peste gură.

— Ceva în legătură cu bărbatul dumitale? întrebă Kata.

— De unde ştii? izbucni femeia, îngrozită.

Făcând o schimă, bătrâna răspunse:

— Eu ştiu totul.

— Totul – repetă Koko.

— Atunci, dacă ştii, pot isă-ţi ¡spun… Iubesc pe altul – şi, ruşinată, îşi acoperi faţa cu broboada.

— Şi ce vrei de la mine? o întrebă mai departe

bătrâna.

— Vreau să ştiu dacă Curcin are vreo bănuială.

— Hm! făcu bătrâna şi scoase iar cărţile pe masă. Să-ntrebăm cărţile…

Cu degetele-ii oisoase amestecă îndelung şi cu grijă cărţile, apoi le risipi pe masă, desfăcute în evantai, şi-l chemă pe Koko.

Fâlfâind din aripi, papagalul trecu de pe speteaza scaunului pe umărul babei, coborî tacticos de-a lungul braţului şi rămase pe gânduri, cu ochii la cărţile întinse; pe urmă îşi aplecă iute capul, mai întâi la dreapta, apoi la stânga, şi trase o carte.

Bătrâna o întoarse pe faţă: era craiul de tobă.

— Ăista-i bărbatul dumitale – zise ea. Amestecă din nou cărţile, îl puse iar pe Koko să tragă o carte, şi de astă dată aşează pe masă craiul de roşu: Ăsta-i drăguţul dumitale. Ei, acuma să vedem dacă bărbatul bănuieşte ceva. Bătrâna amestecă bine cărţile pentru a treia oară. Dacă Koko trage o carte de roşu, bărbatul dumitale nu ştie. Dacă trage o carte de tobă, atunci ştie, şi dumneata eşti pierdută!

Koko zăbovi şi mai mult până să tragă. Îşi înălţă capul, apoi şi-l plecă în piept, strigă o dată „ho, ho!” şi o dată „ki, ki!”, râse tare de mai multe ori şi ţopăi în jurul cărţilor.

— O trage oare carte de roşu?… Branko însuşi se simţea emoţionat.

— Aşteaptă şi ai să vezi – îl domoli Zora.

Papagalul trase cartea: era şase de roşu.

Curcinoaia, care până atunci, moartă de frică şi de curiozitate, pălise la faţă, se înviorăpăie brusc şi răsuflă uşurată.

— Încă nu ştie! chiui ea.

Bătrâna Kata nu se arătă chiar atât de încrezătoare; în orice caz, lăsă să-i atârne buza de jos, părând că se gândeşte.

— Da, încă nu ştie – spuse ea – dar ia uită-te mai bine la cărţi: este doar şase de roşu. Trebuie să fii foarte

prevăzătoare cu drăguţul dumitale.

— Păi ce pot să fac? Şi Curcineala holbă ochii.

— Ai grijă să nu intre la bănuială, iar dacă a intrat cât de cât, caută să i-o risipeşti.

— N-ai cumva vreun mijloc care să-mi fie de folos? Curcinoaia scoase o geantă: Când e vorba de-asta, nu mă uit la bani.

— Un mijloc aş avea eu, vezi bine… Bătrâna luă ulcica din care îi dăduse lui Karaman alifie pentru gută, goli ce mai rămăsese într-o căniţă de lemn şi înfăşură totul într-o cârpă. Este untură de câine mort amestecată cu pătlagină – şopti baba, misterios. Cu ea să-i ungi bărbatului dumitale tălpile ghetelor.

— Şi asta ajută? întrebă Curcinoaia, mirată.

— Untura de câine îl moleşeşte, iar pătlagina îi tulbură vederea.

Femeia înşfăcă leacul:

— Da Curcin umblă toată ziua în saboţi de lemn. E bună şi pentru saboţi?

— Da, numai că trebuie să-i ungi încă o dată pe atâta.

— Cât costă?… Curcinoaia se scotoci în geantă.

— Dacă-mi dai douăzeci de dinari, ai plătit totul.

— Totul – cârâi Koko. Şi pe mine! şi îşi sucea trufaş capul în toate părţile.

— N-am cuvinte isă-ţi mulţumesc, tuşă Kata! zise Curcinoaia şi puse banii pe masă. Înnodă apoi cu grijă cârpa din jurul ulcicăi şi o rugă încă o dată: Dar, zău, păstrează-mi taina!

Şi o zbughi din colibă.

— Cred – spuse după un răstimp bătrâna, care se lăsase iarăşi în jeţul ei – că nu mai vine nimeni. Tu ce zici, Koko?

Koko încuviinţă.

— Nici măcar bunul unchi Iacova – cârâi el.

— Dobitocule! Bătrâna suflă în mica lampă aşezată lângă vatră, ce răspândea în colibă lumina-i sărăcăcioasă. Ţii-am spus de o sută de ori că ticălosul de beţiv cu siguranţă că a murit de mult.

Dar pasărea, cu glas ţipător, zise doar atât:

— De curând Koko l-a văzut…

Bătrâna îşi împinse scaunul mai aproape de foc.

— Prostule! De o sută de ori ţi-am spus că ăla nu era bătrânul Iacova, ci nepotu-său.

Papagalul se înfoie şi bătu din aripi:

— Pe amândoi îi iubeşte bătrânul Koko! apoi îşi vârî capul sub aripă şi nu mai suflă o vorbă.

Bătrâna tăcu şi ea, se cufundă şi mai adânc în jeţ şi închise ochii. Focul îi lumina de jos în sus chipul prelung şi scofâlcit. Copiii o mai priviră un timp. Cu pleoapele-i grele, lăsate peste ochi, bătrâna nu mai avea într-însa nimic misterios, vrăjitoresc. Dimpotrivă, aşa cum se înfăţişa atunci, cu faţa destinsă, răsuflând regulat şi sforăind cu gura întredeschisă, ea semăna cu toţi cei de vârsta ei când dorm: nu mai era decât o femeie obosită, de optzeci de ani.

— Cred că nu-i vrăjitoare – şopti Zora în timp ce se strecura binişor din pod.

— Dar totuşi ştie să facă vrăji – replică Branko. N-ai văzut?

Zora clătină din cajp:

— Asta zici tu că e vrăjitorie? La atâta lucru şi maică-mea se pricepea.

— Să citească în cărţi?

— Păi chiar şi eu ştiu – chicoti fata.

— Tu? Branko o privi înmărmurit.

— Trebuie să ştii doar tâlcul fiecărei cărţi, luată în parte. Maică-mea mi-a desluşit odată câte ceva.

Copiii coborâră jos, în grajd, unde se cuibăriră în paie.

— N-ai văzut că şi Koko se pricepe la vrăjitorii? continuă Branko.

— Papagalul?

— Păi doar l-a tras din cărţi mai întâi pe Curcin şi-apoi pe drăguţul nevesti-sii.

Zora chicoti din nou:

— Da, şi pe urmă a treia carte, şasele de roşu. Eu am văzut foarte bine, şi dacă şi tu te-ai fi uitat cu luare-aminte,

ai şti acum despre ce-i vorba.

— Despre ce?

— Bătrâna Kata îşi ţinea degetul pe cartea pe care urma s-o tragă Koko. Aşa că papagalului nu-i era de loc greu s-o aleagă dintre celelalte.

— Ai văzut tu asta?

— Asta, şi încă multe altele – răspunse fata. Crezi oare că alifiile ei sunt bune?

— De ce nu? Doar Karaman a spus cu gura lui că i-a folosit alifia.

— Atunci şi Curcinoaiei o să-i fie de folos untura de câine cu pătlagină, nu? Prostule! Doar erai şi tu acolo când a fiert-o. To t alifia pentru gută a lui Karaman: nu-i decât osânză de porc, muşeţel şi arnică.

Gândindu-se la Curcin, Branko spuse:

— Aşadar, nu-i ajută la nimic Curcinoaiei?

— Ba ceva –, ceva tot îi ajută – remarcă Zora. Când cel care cumpără crede în asta atunci îi ajută orice, chiar şi aşa-zisa untură de câine.

— Totuşi Curcin nu ştie nimic.

— Păi nu Curcin, ci nevastă-sa trebuie să creadă, şi doar ai văzut că ea crede orbeşte în alifia asta, încât a fost în stare să dea douăzeci de dinari... Hai, culcă-te! încheie fata discuţia. Cu siguranţă că-i aproape miezul nopţii.

Zora avea dreptate. Abia adormiră copiii, că în turla bisericii Sfântul Francisc răsunară douăsprezece bătăi.

Capitolul 15

În cămara cu făină

O pietricică zbură în paie. Îl nimeri pe Branko drept în piept. Îndată mai căzu încă una. Branko se ridică.

— Pst! auzi el lângă oblon. Era Nicola.

— Ce s-a întâmplat? Branko se frecă la ochi.

— E ora cinci. Trebuie să vă sculaţi.

Zora dormea adânc. Brariko o trezi scuturând-o de umăr, apoi se uitară la Pavle. Uriaşul mai dormea. Pe urmă deschise ochii şi căscă.

— Cum te simţi? îl întrebă Zora.

— Mai bine.

— Ai să poţi merge mai departe?

— Nici vorbă, nici vorbă că da.

Sprijinindu-se, Pavle se ridică în picioare. Îl ajutară cu băgare de seamă să se urce pe prichiciul ferestrei. Duro şi Nicola îl prinseră de cealaltă parte şi băiatul îşi dădu drumul în jos.

— Uşor! şopti Branko, dar era prea târziu.

În cădere, Pavle se lovi la picior şi ţipă: „Au!”

În aceeaşi clipă auziră cum în colibă Kata se ridică din jilţ.

— Repede! îi suflă Branko Zorei. Altfel ne poate prinde!

Zora sări după Pavle, însă Branko alunecă de două ori şi, când să pună, în sfârşit, piciorul pe prichiciul ferestrei, bătrâna se şi afla la uşă.

— Golanule! strigă ea. Va să zică a avut dreptate Koko – şi ridică o bucată de lemn să azvârle în băiat. %

Branko se feri într-o parte şi lemnul zbură izbindu-se de perete.

Ceilalţi alergaseră într-un suflet până în fundul văii. Branko îi ajunse abia în apropierea aleii. Se tânără într-un tufiş să-şi mai tragă răsuflarea.

— Ei? întrebă Zora. Begovic mai e la turn?

— Şi Begovic, şi Dordevic – răspunse Duro. Se schimbă la două ceasuri unul pe altul.

— Atunci ce-i de făcut?

— O vreme putem să stăm în ascunzătoarea noastră din tufele de mure.

Fata se uită la Pavle: i – însă pentru Pavle ar fi mai bine să se adăpostească sub un acoperiş.

— Am putea să ne întoarcem la Stiepan – propuse Nicola.

— Sau la Polacek – fu de părere Duro.

— Dar la Cuibul Şoimilor? întrebă Branko.

Stăteau şi chibzuiau cum e mai bine, unde-i mai bine, când deodată Pavle izbucni:

— Mai mult ca orice mă chinuie o foame cumplită, şi dacă îmi daţi ceva să îmbuc, apăi din partea mea putem

merge şi-n iad!

— Nu ţi-e de ajuns ce-ai văzut la vrăjitoare? râse Duro.

— N-am văzut şi n-am auzit nimic. Am dormit toată noaptea.

— Dar voi? se adresă Duro Zorei şi lui Branko.

— A fost Karaman acolo – spuse Branko.

— Bogătanul Karaman? repetară într-un glas Nicola şi Duro.

— Voia să ştie dacă e bine să-şi vândă porumbul.

— Şi nevasta lui Curcin a fost pe-acolo – spuse Zora.

— Sacul cu făină! râse Nicola.

— Are un amorez şi cerea o alifie care să-l împiedice pe Curcin să afle.

— Şi i-a dat?

— Chipurile, untură de câine cu pătlagină, dar era osânză de porc cu muşeţel şi arnică – zise Zora.

Copiii pufniră în râs.

— Asta trebuie să i-o spunem lui Curcin – fu de părere Nicola.

— Da' de ce? întrebă Branko.

— Păi doar îi suntem prieteni.

— Da – îi susţinu şi Pavle – trebuie să-i spuneţi. Plecaţi chiar acum – adăugă el – şi aduceţi-mi şi mie ceva demâncare.

Zora şi Branko săriră în sus.

— Unde ne întâlnim? întrebă fata.

— Aici sau la tufele de mure – răspunse Duro.

Copiii făcură un larg ocol în jurul oraşului. şi o luară de-a lungul Potocului, de unde intrară prin horn în cuptorul cel vechi.

— Nu văd decât câteva chifle uscate şi tari – spuse Zora, dezamăgită.

— Păi doar şi noi am lipsit vreo şase-şapte zile! Pe semne Curcin şi-a dat seama şi n-a mai pus altele proaspete în cuptorul vechi.

— Da, dar ce ne facem acum? Şi fata încercă să muşte dintr-o chiflă: Sunt tari ca piatra.

— O să-l înştiinţăm pe Curcin că ne-am întors.

Căţărându-se, copiii ieşiră din cuptor, se furişară prin cămara cu făină şi deschiseră uşa.

Unde să fie oare brutarul?…

Saboţii lui clămpăneau prin casă.

Branko strigă:

— Curcin!

Curcin cel gras, care ducea în prăvălie un coş cu franzele calde, întoarse capul. Îl recunoscu pe Branko, însă! privi cu un aer furios.

— E supărat azi – zise Zora.

— Te pomeneşti că a şi aflat – spuse Branko.

— Ce anume?

— Ei, tărăşenia cu nevastă-sa.

Brutarul se întoarse; de aflat, nu aflase încă nimic, şi privirea lui furioasă era adresată copiilor. Începu să vocifereze, cu mâinile grăsulii proptite în şold:

— Poame bune ce sunteţi! Ah, cu ciomege trebuia să vă hrănesc, nu cu pâinea mea!

— Da’ ce-am făcut? bâigui Branko, speriat.

— e la te uită la ei! mai şi întreabă! Habar n-au ce tâlhării au săvârşit! răcni batjocoritor brutarul. Jumătate din oraş ştie că i-aţi furat silvicultorului toate sălbăticiunile, că aţi dat drumul la apa din iazul morarului… sau poate n-aţi fost voi făptaşii?!

— Cum, încă nu s-a uitat treaba asta? continuă Branko să se bâlbâie.

— Hoţi de drumul mare ce sunteţi! se înfurie Curcin de-a binelea. Credeţi că trei mii de dinari se uită aşa de repede? Erau vreo câteva sute de crapi de cinci ani şi tot atâţia lini graşi…

— Meştere Curcin – încercă Zora să se apere – ştii dumneata de ce-am făcut noi asta?

— Cine ştie ce gând ticălos v-a îndemnat la asemenea ispravă! se oţărî Curcin.

Dar fata îşi scuturâ ciuful roşcat şi începu să-i povestească lui Curcin tărăşenia cu Stiepan şi liceenii.

— Că aţi vrut să-i puneţi cu botul pe labe pe liceeni –

mormăi Curcin, ceva mai potolit – ăsta nu-i un motiv ca să lăsaţi să se scurgă tot iazul cu peşte.

— Voiam doar să facem cumva şi să-i prindem pe cei doi. De-aia am lăsat apa să se scurgă.

— Ei, acum, fie ce-o fi! bodogăni brutarul. Eu, în orice caz, vă sfătuiesc să dispăreţi din Seni cât mai repede cu putinţă. Dacă numai unul din voi e zărit prin oraş, apoi nici primarul, nici poliţaii n-or avea linişte până n-or pune mâna pe toţi ceilalţi, şi de vă găsesc aici, mă bagă şi pe mine la başcă împreună cu voi!

— O să plecăm de îndată – spuse Branko. Voiam doar să mai luăm ceva pâine.

— Ei, hai, luaţi şi ştergeţi-o! mormăi brutarul, împingând spre ei câteva pâini.

Copiii îi mulţumiră şi se îndreptară spre cămara cu făină. Deodată Zo-ra spuse:

— A, dar voiam să-ţi mai povestim ceva…

— Mie? şi brutarul se uită la fată.

— Nevasta dumitale a fost azi-noapte la bătrâna Kata.

— La vrăjitoare?

— Da, şi Kata i-a dat untură.

— Untură? Curcin începu să râdă. Păi untură avem berechet în casă!

— Ca să-ţi mânjească dumitale tălpile saboţilor.

— Afurisita! Curcin luă în mână unul din saboţii lui grei: De-aia tot alunecam eu azi!…

— Nu ca s-aluneci – continuă Zora – ci ca să nu intri la bănuială…

— Să nu intru la bănuială? De ce?

De astă dată răspunseră amândoi într-un glas:

— Că nevasta dumitale are un amorez.

— Ce? răcni Curcin, a cărui faţă albă se făcu deodată roşie ca focul. Dar duse repede un deget la gură: în casă se auzise o uşă trântită. Nu ştiţi cumva şi cine-i acela? întrebă el cu glas şoptit.

Copiii clătinară din cap:

— Doar atât a povestit: vine totdeauna când dumneata eşti ocupat la cuptor cu pâinile.

— Năpârca! răcni iar Curcin. Omul îşi smulse şapca din cap şi o trânti de pământ, apoi ascultă din nou, deoarece uşa se auzi iar. Vine ea, pesemne – şopti brutarul, jumătate furios, jumătate făcând haz. Vă bag în cămara cu făină, da să nu-mi fugiţi de-acolo. Fiindcă mi-aţi dat de veste, o să căpătaţi azi franzeluţe proaspete.

Mai ascultă o dată; cum nu se mai auzea nimic, îi împinse pe copii în cămara cu făină şi încuie uşa. O bucată de vreme, Branko şi Zora rămaseră tăcuţi, apoi se uitară unul la altul.

— Ce-i drept, n-ar fi trebuit să dăm drumul iazului – zise Zora.

— Eu ţi-am spus-o… – ripostă Braniko – însă Duro, nu şi nu, a ţinut morţiş.

— Şi eu am vrut – mărturisi Zora.

— Duro ştia prea bine că era o prostie.

Zora clătină energic din cap, de-i zburară pletele în toate părţile:

— Nu-i adevărat. A ştiut tot atât cât am ştiut şi eu.

Branko bătu înciudat din picior:

— Mereu îi iei apărarea.

— Nu vreau să fii nedrept.

Branko da tocmai să răspundă, când auziră pentru a treia oară o uşă înohizându-se şi numaidecât răsună o voce.

— Stai liniştit – şopti Zora. Cred că e ea; vine.

— Cine? întrebă Branko.

— Ei, nevasta lui Curcin!

În aceeaşi clipă auziră o voce de bărbat.

— Ăsta-i, cu siguranţă, prietenul ei – spuse fata, emoţionată.

Branko, auzind glasul acela, holbă ochii.

— Păi, păi… – se bâlbâi el.

— Ce e?

— Păi ăsta-i Begovic! spuse el, aproape strigând.

Acum vocea se desluşea mai bine.

— Iar a trebuit să stai toată noaptea de strajă la turn, sărăcuţul de tine! Aşteaptă să-ţi aduc un rachiu – vorbi

* femeia.

— Mai bine ai aduce toată sticla, şi repede – mormăi Begovic. Simt o sfârşeală la stomac, c-aş fi în stare să dau pe gât un butoi întreg.

< Femeia se grăbi să-i îndeplinească dorinţa, şi câteva minute copiii nu-l mai auziră decât pe Begovic umblând încoace şi încolo şi mormăind ceva ca pentru sine.

— Iisuse Cristoase! strigă femeia când se înapoie. Vine bărbatu-meu!

— Asta-mi mai lipsea! mârâi înfundat Begovic. Pe unde aş putea ieşi?

— Nu ştiu… – şopti înfricoşată Curcinoaia. Aicea-i capătul coridorului.

— Mila! tună în aceeaşi clipă glasul lui Curcin prin casă.

— Sfântă Născătoare de Dumnezeu! se jelui din nou femeia. Acum o să fie aici!

— Ce e în odaia asta? întrebă Begovic, care nu-şi pierduse cumpătul.

— E cămara cu făină – şopti femeia.

— Nu pot să intru înăuntru?

— Ba da – bâigui femeia, ca înviată din morţi. Iar eu mă duc să văd ce vrea Curcin; şi după ce s-o potoli, vin şi-ţi dau drumul…

Begovic descuie cămara.

— Mai bine încui-o la loc după mine – zise el.

Ea făcu semn că a înţeles.

— Şi cheia o s-o ascund la mine în buzunar. Aşa, bărbatu-meu n-are cum să intre.

Îndată ce Begovic dispăru în cămara cu făină, glasul lui Curcin răsună din nou.

— Mila! strigă el şi mai tare ca înainte. Unde te-ai ascuns?

Curcinoaia scoase repede cheia din broască.

— Aici sunt – răspunse ea. Ce zbieri aşa, omule?

— Am văzut un bărbat trecând prin curte – spuse brutarul, cu glas. Întărâtat – şi dacă pun mâna pe ticălos, îi

sucesc gâtul, cum mă vezi şi te văd!

Femeia se prefăcu mirată:

— O fi fost ucenicul…

— Pe ucenic l-am pus de pază afară şi i-am poruncit să-l ia de guler pe bărbatul pe care l-o vedea ieşind din casă şi să-i tragă o mamă de bătaie, soră cu moartea! urlă Curcin.

— Ai înnebunit?! ţipă femeia. Da’ ce-i cu tine?!

— Hai şi tu! răspunse Curcin pe acelaşi ton violent. Să-l găsesc numai pe ticălos, că atunci o să v-arăt eu, şi ţie şi lui, ce-i cu mine! Brutarul îşi înşfăcă nevasta şi o trase după el.

În timpul acesta, Begovic sta proptit de uşă şi ciulea urechea. Era comic să-l vezi cum, cu şapca în mână şi cu urechea lipită de gaura cheii, se străduia să prindă orice cuvânt. Apoi îşi întoarse faţa-i lătăreaţă şi se scărpină în cap, privind în gol. Deodată îi zări pe copii şi atunci chipul său buhăit, care până în clipa aceea exprima o negrăită disperare, se schimbă brusc, lăbărţându-se vesel.

— În sfârşit, vă am în mână! nu glăsui, ci chiui poliţaiul, uitându-se triumfător la copii.

Copiii se traseră înapoi.

Begovic nu se apucă să-i urmărească. Dimpotrivă, se aşeză pe copaie şi începu să-şi bălăbăne picioarele, mângâindu-şi mustaţa pleoştită şi bucurându-se grozav de norocul acesta picat din cer.

— V-am căutat şi-n cetate, am răscolit şi tot oraşul ca să pun mâna pe voi, şi poftim unde vă găsesc! Ha, ha, ha! râdea poliţaiul şi plescăia din limbă. De altfel, ştiţi voi ce câştig îmi iese din asta? O sută de dinari a pus primarul pe capul vostru.

Branko se trase şi mai înapoi. Zora însă nu se lăsă atât de repede înfrântă. Ba chiar porni la atac.

— Să nu te-avem noi pe dumneata la mână, Begovic zise ea.

— Pe mine?! şi poliţaiul se plesni peste genunchi, râzând mai cu foc.

Zora trecu pe lângă el, îndreptându-se spre uşă.

— Îţi închipui că noi nu ştim de ce te-a închis aici Curcinoaia? spuse fata. Eşti drăguţul ei. Acuma-l chem pe brutar. Şi fata ciocăni în uşă. Curcin! strigă ea.

Mutra hlizită a lui Begovic încremeni; rămase cu gura căscată şi holbă oohii cât cepele. Apoi se repezi de la locul lui şi o trase pe fată din faţa uşii.

— Eşti nebună! şopti el. Păi dacă mă găseşte Curcin aici, mă omoară.

Zora se smulse din mâna lui:

— N-are decât. Curcin! strigă ea şi mai tare.

Begovic îi astupă gura cu palma:

— Dacă nu taci, se întâmplă o nenorocire.

— Curcin! răsună alt glas. Branko îi venea Zorei în ajutor.

Disperat, poliţaiul căuta să astupe gura când Zorei, când lui Branko, ceea ce nu era de loc uşor! Dacă-l înşfăca pe băiat, se smulgea fata din strânsoare şi striga cât o lua gura, iar dacă o înhăţa pe fată, începea băiatul să zbiere.

Copiii se distrau din ce în ce mai bine tot încercând să-i scape din mină lui Begovic şi să-l strige pe brutar, iar vânătoarea devenea tot mai înverşunată. Când îl strigau de pe copaie, când de la uşă, iar dacă Begovic încerca să-i prindă, ei se cocoţau pe sacii cu făină.

Poliţaiul burduihănos era lac de apă şi, spre nefericirea lui „glasul lui Curcin răsună pe-aproape…

— Nu minţi! zicea brutarul. Nici vorbă jă ticălosul se află aici, dar n-avea grijă că-l dibui eu…

Begovic dârdâia de frică şi, renunţând la urmărirea copiilor, ridică braţele, deznădăjduit din cale afară.

— Ţineţi-vă gura! îi imploră el. Ţineţi-vă gura!

— Uite, ne ţinem gura dacă ne făgăduieşti că-n următoarele douăzeci şi patru de ore n-ai să te legi de noi – îi şopti Zora.

— Da şi că-n tot acest timp n-ai să spui nimănui că ne-ai văzut în Seni – adăugă Branko.

— Eu, eu… – se bâlbâi Begovic. Şi cei o sută de dinari ai mei?

— Sau juri, sau strig iar! zise Zora cu glas ridicat,

Curcin! începu ea din nou.

— Bine, bine… – se învoi Begovic cu glas tânguitor, ba ¿hiar se lăsă în genunchi. Vă făgăduiesc tot ce vreţi, tot ce vreţi!…

— Jură! porunci Zora.

— Jur! icni poliţaiul şi ridică mâna.

Zora se apropie de el:

— Spune: „Jur pe Sfânta Născătoare de Dumnezeu şi (pe tot ce am mai sfânt că o să-mi ţin cuvântul pe care mi l-am dat”.

Degetele groase ca nişte castraveciori ale lui Begovic tremurau.

— Jur – repetă el.

Glasurile se îndepărtară; pare-se că brutarul îl căuta pe poliţai într-altă parte a casei. Lucrul acesta îl făcu pe Begovic să prindă curaj. Se ridică de jos şi zise:

— Dar şi voi trebuie să juraţi că n-o să mă trădaţi.

Zora se uită la Branko:

— Să facem una ca asta?

Branko clătină din cap:

— Curcin e prietenul nostru.

— Trebuie să juraţi – le ceru Begovic. Şi eu am jurat. Altfel, nici eu nu-mi mai ţin jurământul.

— Bine – încuviinţă Zora. Promitem să nu-i spunem lui Curcin numele dumitale, dar tot numai pentru douăzeci şi patru de ore, atât cât ţine şi jurământul făcut de dumneata.

— Juraţi – stărui Begovic, însă glasul lui Curcin se auzi din nou şi ei ciuliră urechea.

Brutarul spunea:

— Am scotocit peste tot, cişci ca ticălosul nu poate fi decât în cămara cu făină.

— De o sută de ori ţi-am spus că nu e nimeni în casă! strigă femeia.

— Vrei să zici că pentru tine ai adus în odaie şi rachiul, şi cozonacul?”

— Nu, pentru tine, Curcin – se jelui femeia. Numai pentru tine! Am vrut să-ţi fac o bucurie.

Curcin râse răutăcios şi în aceeaşi clipă apăsă cu putere pe clanţa uşii de la cămara cu făină; Begovic şi copiii îşi ţinură răsuflarea.

— Da cine a încuiat cămara? întrebă brutarul.

— Nu ştiu – răspunse femeia.

— Nu ştii, ai? Glasul bărbatului se înăsprise iar. Dar peste o clipă zise: A, da, eu am răsucit cheia. Îşi pipăi buzunarul ca să scoată cheia şi să descuie uşa. Asta-i bună! exclamă el. N-o mai am!

„— Las-o ciorilor de cămară! scânci femeia, tot mai înfricoşată. Chiar dac-ar fi cineva în casă, în cămara cu făină doar nu poate să se ascundă.

Însă Curcin nu se lăsă dus de nas. Se aplecă şi căută t cheia jos pe duşumea. Apoi se ridică şi izbucni iar:

— Nu-i nici pe jos. Nu cumva e la tine?

— Nu, nu, nu! se văicări femeia, să ţi se rupă inima. Nu-i la mine!

— Fiuuu!... fluieră brutarul. Era în glasul nevesti-sii ceva care-l nedumerise. Zici că n-o ai? Ei bine, aş putea să jur că-n cămară s-a ascuns ticălosul!

— Visezi! De altminteri, ţi-am mai spus de o sută de ori că nu-i nimeni în casă. Hai, du-te odată şi sfârşeşte cu coptul pâinii!

— Numai după ce intru şi-n cămara cu făină – răspunse Curcin, hotărât, şi-l chemă repede pe ucenic.

— Ce-l mai amesteci şi pe ucenic? întrebă femeia.

— Vreau să-mi aducă a doua cheie – spuse meşterul – şi vedem noi atunci dacă e sau nu cineva în cămară.

Ucenicul veni într-o fugă la chemarea stăpânului.

— Ştii unde-i agăţată haina mea? întrebă meşterul.

Ucenicul răspunse că ştie.

— În acelaşi cuier ai să găseşti şi legătura mea de chei. Ad-o încoa, şi mai adu şi-un ciomag zdravăn. Cred că-l avem în mână.

— Da’ unde s-a vârât? întrebă ucenicul.

— În cămara cu făină.

În timpul acestei lungi convorbiri, obrazul ca o pătlăgea roşie al lui Begovic pălea văzând cu ochii. Îl

apucase tremuriciul, iar trufaşa-i mustaţă atârna pleoştită, în vreme ce fruntea i se acoperise de broboane mari de sudoare. * Copiii stăteau fără teamă lângă el şi ascultau tustrei laolaltă. La rândul lor, nici ei nu se bucurau prea tare de întorsătura lucrurilor. Pe de o parte, le părea bine că Begovic, după toate aparenţele, avea să fie prins, însă, pe „de altă parte, se temeau că grăsunul de brutar o să facă atâta tărăboi când l-o descoperi pe poliţai, încât o s-adune jumătate din oraş, şi atunci, cu tot jurământul lui Begovic, tot au să fie văzuţi şi prinşi.

— Na, acuma doi au să sară pe mine! se jelui Begovic când Curcin îl chemă pe ucenic. Aolică! gemu el. Sunt pierdut! Dacă dă Curcin de mine aici şi mă ciomăgeşte „apoi mâine mă şi zboară afară din slujbă! Ce-au să se facă atunci nevasta şi copilaşii mei? Poliţaiul plângea în hohote şi lacrimile curgeau şiroaie din ochii lui bulbucaţi. Se adresă din nou copiilor: Vreun mijloc ca să scap, nu k ştiţi? Copiii ridicară din umeri. Dar nici lui Begovic nu-i mai ardea să aştepte răspunsul lor. Iscodea şi se târa prin toate ungherele. Nu-i nicio uşă pe-aici? întrebă el. Îşi aţinti privirea în sus, spre fereastră, dar clătină din cap: Pe-acdlo n-o să pot răzbate afară niciodată.

Copiii şuşoteau între ei.

— Să-i spunem? zise Branko.

— Ce anume? întrebă Zora.

— Că poate să iasă prin cuptor.

Zora înălţă din umeri:

— Păi poate ditamai huiduma să încapă pe-acolo?

— Cred totuşi că ar putea.

Begovic îi auzi şuşotind.

— Mai ştiţi cumva vreo ieşire? se rugă el.

Branko arătă spre uşa cuptorului.

Abia atunci dădu Begovic cu ochii de ea:

— S-o putea pe-acolo?

Branko îi făcu semn că da:

— Noi ne-am căţărat de mai multe ori prin horn.

Begovic deschise uşa.

— Pentru numele lui Dumnezeu – gemu el – dă-i

întuneric ca-n fundul iadului.

— Dacă intri târâş înăuntru şi ridici capul, vezi lumina.

— Şi pe urmă?

— Trebuie să te caţări, prin horn, iar când ajungi afară, n-ai decât să te laşi pe vine şi să-ţi dai drumul s-aluneci pe acoperiş.

— Jos e o isaltea veche – adăugă Zora – aşa încât cazi mai pe moale decât meriţi.

— Nu! se înfioră Begovic. Mai degrabă mă duc în iad decât să intru acolo.

Între timp, ucenicul se întoarse.

— Ai adus cheia? îl auziră pe Curcin întrebând.

Ucenicul sună legătura de chei:

— Iată-le.

— Vai, Doamne! Begovic fu din nou cuprins de spaimă şi deschise iar uşa cuptorului: Să intru oare?

— Măcar încearcă – îl încurajă Zora.

Poliţaiul îşi aruncă mai întâi dhipiul înăuntru, apoi se încumetă să intre şi el pe brânci. Capul trecea, umerii însă erau prea laţi.

— Daţi-mi o mână de ajutor! se tângui el. Atunci Zora îl înşfacă de piciorul drept, iar Branko de cel stâng şi-l împinseră din răsputeri în cuptor. Aoleo! gemu omul. Mă înăbuş!

Izbutise totuşi să intre, iar copiii îl mai împinseră atât cât să poată închide uşa după el.

De altfel, era ultimul moment, deoarece chiar atunci cheia fu vârâtă în broască.

— Şi noi ce faceim acum? întrebă Branko.

— Cred c-ar trebui să ne-aseundem cât mai bine – fu de părere Zora.

— Şi ce-i spunem lui Curcin când intră?

— Las pe seama mea. O să mă gândesc…

— Să ştii că nu i-am jurat lui Begovic c-o să ne ţinem gura – spuse Branko.

— Da, dar i-am făgăduit – răspunse Zora, cu hotărâre – şi uscocii îşi ţin totdeauna cuvântul dat, chiar şi fără

jurământ.

Abia apucară copiii să se ghemuiască după nişte saci cu făină, că uşa se şi dădu de perete, însă nu intră brutarul, deoarece nevastă-sa îi tăie calea.

— N-ai să faci un pas! mai ţipă ea ascuţit.

— Ha, ha! râse Curcin. Şi de ce nu, mă rog?

— Fiindcă nu-i nimeni înăuntru! se oţărî femeia, şi mai aprigă.

— Păi tocmai asta vreau să văd şi eu. Glasul lui Curcin deveni şi mai violent şi, dând-o la o parte pe nevastă-sa, brutarul năvăli în cămară.

Femeia i se aşeză încă o dată în cale. Faţa ei lată se făcuse de ceară, iar ochii i se măriseră cât cepele.

— Să nu te-atingi de el! strigă ea de astă dată.

Curcin, care ţinea în mână cogeamite cleştele, îi răspunse doar atât:

— Fugi din drumul meu!

— Nu mă clintesc un pas, până nu-mi făgăduieşti că ai să-l laşi în pace.

— Da fugi odată din calea mea, blestemato Atât de tare se înfuriase Curcin, încât o înşfăcă de umeri şi-i făcu vânt, că femeia căzu peste sacii cu făină.

Curcin strânse mai vârtos cleştele în mână şi se uită jur-împrejur. Deodată ucenicul, care între timp cercetase fiece colţişor din odaia cea largă, îi spuse:

— Da’ nu-i nimeni aici.

— Nu-i nimeni! strigă femeia, uşurată.

Meşterul se învârti şi el de colo-colo. Cămara era goală.

— O, minune! exclamă Curcinoaia şi oftă cu sughiţuri. Sfântă Fecioară, mulţumescu-ţi din suflet! Se lăsă binişor lângă sacii cu făină.

Curcin făcu o mutră prostită. Îşi vârî nasul în fiece ungher.

— Da cel puţin copiii ar trebui; să fie aici – mormăi, el.

Zora ieşi la iveală de după sacul cu făină:

— Noi suntem aici!

— N-aţi văzut pe nimeni intrând în cămară? întrebă repede Curcin.

— Păi tocmai de aceea ne-am şi ascuns – zise fata.

— Şi unde a fugit ticălosul?

— A intrat aici şi s-a vârât în cuptor – istorisi mai departe Zora.

Brutarul se bătu cu pumnul în piept:

— Cum am putut să uit de asta? Şi se repezi la cuptor.

Copiii îşi ţineau răsuflarea – între timp ieşise şi Branko din ascunzătoarea lui. Oare Begovic se mai afla în cuptor sau se târâse mai departe?

Brutarul smulse uşa şi se uită înăuntru: cuptorul era gol. Bietul om făcu o mutră jalnică.

— Mi-a scăpat! se văicări el, lăsând să-i cadă cleştele din mână.

— Păcat! zise ucenicul şi-şi vântură ciomagul.

Curcin se adresă din nou copiilor:

— Dar ştiţi măcar cine era?

Curcinoaia, care până atunci se rugase de zor, auzind întrebarea, privi din nou cu spaimă spre ei; însă Zora clătină din cap:

— Noi ne-am ascuns îndată ce-a intrat el în odaie.

— Şi nu l-aţi văzut câtuşi de puţin?

De astă dată se uită la Branko. La început, băiatul nu ştiu ce să răspundă.

— Era. parcă unul voinic… mustăcios – gângăvi el. Dacă l-aş vedea la lumina zilei, l-aş recunoaşte.

— Unul voinic, mustăcios? Brutarul căzu pe gânduri. Sunt o mulţime de mustăcioşi în Seni.

— Da, dar pe-ăsta negreşit l-aş recunoaşte – se grăbi Branko să-l încredinţeze.

— Atunci deschide bine ochii. Pe cumătrul ăsta vreau să-l iau niţeluş într-o serie de pumni, şi dacă-mi ¡spui numele lui, apăi să ştii că te-ai ales cu cozonacul cel mai mare din brutăria mea!

— N-ai grijă, că nu-l uit eu – îl asigură Branko. Nu, nu-l uit…

Copiii vrură să-şi ia rămas bun şi să plece.

— Staţi! îi opri Curcin. V-am făgăduit nişte franzeluţe proaspete.

Brutarul o lăsă singură pe nevastă-sa, care se ruga de zor, şi-i luă pe copii cu el în încăperea unde cocea pâinea. În ziua aceea li se îngădui nu numai să-şi umple buzunarele, ci chiar o cogeamite traistă.

— Meştere, mii de mulţumiri! zise Zora, făcând o plecăciune adâncă, apoi îi întinse mâna şi adăugă: Zău, nu mai fi supărat pe noi din pricina peştilor.

— Am şi uitat de asta! spuse brutarul. Mai treceţi mâine pe-aici.

Copiii se întoarseră în cămară, şi pe când Zora se pregătea să intre în cuptor, Curcin se ivi din nou în odaie:

— Salutări de la moş Gorian. Am uitat să vă spun.

— De la moş Gorian? Copiii ciuliră urechea.

Curcin încuviinţă printr-un semn:

— Zicea că să mai treceţi pe la el. Ar putea să aibă nevoie de voi.

— Mulţumesc, mulţumesc – zise Branko, apoi intră şi el pe uşa cuptorului.

Capitolul 16

În lonu

Când Zora şi Branko sosiră la tufele de mure, îi găsiră pe Pavle, pe Nicola şi pe Duro foarte abătuţi.

— Stau şi ziua de strajă la turnul nostru – le raportă Duro. Dordevic abia l-a schimbat pe Begovic.

Pavle se uită trist la Zora:

— Ce ne facem?

— Putem să ne ducem la moş Gorian – zise fata.

— La pescar?! Nicola sări în sus de bucurie.

Fata făcu semn că da:

— A trimis după noi.

— S-ar putea chiar să-i fim de folos – întări Branko. De bună seamă că iarăşi o să-i ajutăm la pescuit.

Copiii aşteptară să se însereze, apoi ieşiră pe furiş din ascunzătoarea lor. Lui Pavle îi mergea tot prost. Iar i se umflase piciorul. O bucată de drum au fost nevoiţi să-l

ducă pe braţe.

Dinspre mare sufla, cu scurte întreruperi, un vânt aspru şi rece.

Zora se cutremură:

— Bora.

— O să fie furtună – îşi dădu cu părerea Duro.

— Ha, ha, ha! râse Nicola. Ce se pricepe ţăranul la furtună pe mare! Aşa suflă vântul mai în fiece seară.

Valurile aveau creste mici, albe. Copiii se aşezară pe o stâncă şi-şi muiară picioarele în apă. Ce limpede şi ce caldă era! Abia atunci îşi amintiră că de aproape opt zile nu mai e văzuseră marea.

Valurile erau din ce în ce mai mari şi fiece talaz, spărgându-se de mai, ţâşnea mai sus decât cel dinaintea lui. „Phu!” copiii râseră şi se scuturară: era primul val ce le trecea peste cap.

Branko sări de la locul lui.

— Haideţi, trebuie să plecăm – îi îndemnă băiatul.

Moş Gorian se zărea mare ca un uriaş la el în grădină:

Îşi stropea straturile cu legume. Mirat, ba aproape chiar speriat, îşi trecu mâna prin barba lui albă când văzu atâţia copii.

— Da’ ce, v-aţi înmulţit? zise bătrânul.

— Păi nu trebuia să venim cu toţii? întrebă Nicola.

Spuse toate astea cu o mutră atât de descurajată, că pe

(loc moş Gorian îşi descreţi vesel faţa. Ba chiar îi făcu puştiului cu ochiul, zi când:

— Lasă, rămâneţi. Cu cât sunteţi mai mulţi, cu atât e mai bine.

Isprăvi de stropit legumele, apoi se aşeză împreună cu copiii pe băncuţa de jos, lângă apă.

— Ei, acum povestiţi-mi şi mie unde-aţi stat ascunşi în tot timpul ăsta – i se adresă el lui Branko.

Băiatul îi istorisi de-a fir a păr. Isprava cu morarul şi cu peştii o ştia el. Făcu iar cu ochiul.

— Nouă, pescarilor, nu ne pare prea rău – spuse el.

Acum lumea o să cumpere mai mult peşte de mare. Când auzi în ce fel a fost rănit Pavle, ceru să-i vadă şi el piciorul. Rana arată destul de prost – zise moşul şi puse mâna pe fruntea vlăjganului. Şi ai temperatură… Cred că cel mai bun lucru ar fi să te întinzi în fân.

Copiii trebuiau să-i pregătească lui Pavle culcuşul în sălaşul caprei. Aşa că porniră într-acolo.

— Ei, Andia, uite că-ţi aduc musafiri! îi cunoşti tu… – glumi bătrânul.

Capra se ridică de jos, îi privi pe copii şi începu să behăie.

— Ce te-ai pornit nitam-nisam să behăi? Ia mai taci… – o potoli bătrânul. Doar nu mai sunt derbedei, s-au făcut copii cuminţi şi vor să-i dea o mână de ajutor lui moş Gorian.

Andia se linişti. Ba chiar luă din mâna Zorei un mănunchi de iarbă şi se lăsă mângâiată de ea.

Între timp bătrânul aduse o cârpă curată, ca să lege piciorul lui Pavle, dar mai întâi presără zahăr pe răni.

— Asta trage puroiul – îl lămuri bătrânul pe băiat. Trebuie să stai culcat cam vreo patru-cinci zile.

Zora urma să rămână cu Pavle; ceilalţi se reîntoarseră la bancă.

— Nu ne-ai spus, moş Gorian, la ce să te-ajutăm? întrebă Bxanko.

Bătrânul se uită la el:

— Era să şi uit. Au fost zăriţi toni în larg.

— Toni! Nicola bătu din palme: Să-ţi dăm o mână de ajutor la pescuitul tonilor?

Moş Gorian îl privi cu voioşie pe puştan:

— Ai mai făcut vreodată treaba asta?”

— Ba bine că nu, şi încă de multe ori. Tata era pescar de toni – răspunse ştrengarul.

— Asta-i frumos! şi bătrânul zâmbi pe sub mustăţi. Ei, păi atunci am nişte ajutoare de nădejde – continuă el. Azi e tare greu să capeţi un ajutor ca lumea.

— De ce? întrebă Nicola, curios.

— Marile întreprinderi pescăreşti ni-i ia pe toţi.

— Plătesc mai bine?

— Ba mai prost, mult mai prost. Şi nici nu dau nimic oamenilor din cantitatea de peşte pescuită, însă îi plătesc pe loc, de îndată ce-i angajează, ba plătesc chiar şi atunci când pescuitul e mai slab.

— Locurile de pescuit sunt totuşi ale dumneavoastră, nu?

— Asta, da. Însă numai atâta vreme cât suntem liberi şi nu ne-am vândut societăţilor. Dacă ne-am angajat să lucrăm pentru ele, atunci trebuie să le cedăm şi locurile noastre de pescuit, şi asta înseamnă că, odată cu noi, ne-am vândut şi tot peştele ce ne revenea.

— Au fost zărite multe bancuri de toni anul acesta? întrebă Nicola.

— Nu ştiu. Însă dacă nu mă înşală semnele, pare-se că anul ăsta sunt bancuri neobişnuit de mari.

— Tii! chiui Nicola. Ce bine-mi pare!…

Între timp se înnoptase de-a binelea, şi apa, care doar cu câteva clipe mai-nainte avea o culoare albicioasă, se făcu, neagră ca noaptea. Moş Gorian se ridică.

— Când pleci la pescuit de toni, lucrul de căpetenie e să fim gata de drum mai-nainte de răsăritul soarelui. De aceea, hai să ne culcăm devreme! Somn uşor! şi le întinse mâna. Pe la cinci vă scol, copii!

Zora şi Pavle dormeau duşi, iar capra se odihnea în paie. Copiii se cuibăriră lângă ea şi, după câteva minute, adormiră.

Nici nu se luminase bine de ziuă, când moş Gorian îi strigă.

— Deşteptarea! trâmbiţă el. Deşteptarea! Dar dacă văzu că asta nu ajută la nimic, începu să-i zgâlţâie pe copii ca să-i trezească.

În afară de Gorian se mai aflau în grădină alţi trei pescari. Moşul făcu prezentările.

— Dânsul – zise el, arătând spre un bătrân înalt, uscăţiv, spânatic şi cu o gură parcă strepezită – este unchieşul Orlovic.

Unchieşul Orlovic strânse din buze, schiţând un râs

acru, şi le întinse copiilor o mână grea, cu braţul nefiresc de lung.

— Iar dânşii sunt feciorii dumisale – îi prezentă Gorian şi pe ceilalţi: doi flăcăiandri înalţi, gemeni, care, din pricina ciufului lor zburlit şi deosebit la culoare, erau porecliţi Qcheşel şi Bălăior.

— Ei, dar pe ajutoarele tale cum le cheamă? întrebă Orlovic.

— Şi asta vrei să ştii?

— Fireşte! şi moş Orlovic rânji din nou.

— Acesta e Branko, feciorul lui Milan Babici… ea e Zora… el e Duro, iar cestălalt, Nicola. Nicola – continuă moş Gorian – a mai pescuit toni. Ştie deci oum vine treaba, iar ceilalţi au să-nveţe şi ei.

— Bun, bun! şi de astă dată unchieşul Orlovic îi mingii e pe cap. Dar de îmbucat aţi îmbucat ceva? întrebă el după un răstimp.

Copiii spuseră că nu.

— Asta-i după legea lui moş Gorian – azvârli el o ţeapă. Muncă pe spetite şi mâncare ioc.

— Ce tot vorbeşti într-aiurea? îi curmă vorba moş Gorian şi duse întreaga ceată la o masă mare, de piatră.

Sub smochinul umbros se afla pregătită o gustare straşnică. Îi aştepta o supă caldă de cereale şi, în afară de asta, pe masă se înălţa un adevărat munte de castraveciori şi pătlăgele roşii. Moş Gorian tăiase şi pâine, iar la sfârşit fiecare mai primi şi un pahar cu lapte. Copiii înfulecară totul, până la ultima fărâmiţă de pâine, într-atât de hămesiţi erau.

— Ei, şi-acum să ne vedem de treburi – spuse moş Gorian, după ce dispăru şi ultima pătlăgică.

Zora şi Duro duseră tacâmurile în caisă, apoi se puseră pe treabă. Nu era de loc simplu ceea ce aveau de făcut copiii.

Marele golf, care tăia adânc uscatul, pe malul drept aflându-se proprietatea lui moş Gorian, iar pe cel stâng, ascunsă printre pomi înalţi şi roditori, gospodăria lui moş Orlovic, fu împărţit de cei doi bătrâni în două sectoare de

pândă. „Fiecare din aceste sectoare avea pe apă sau, mai bine zis, deasupra apei, aşa-numita vedetă: o scară mobilă de lemn, înclinată spre mare şi susţinută de două odgoane metalice. La acest post de observaţie făceau de strajă zi şi noapte doi copii sau unul din bărbaţi, schimbându-se din trei în trei ore, timp în care stăteau cu privirile aţintite în larg, pândind peştele.

Cei dintâi au fost Branko şi Nicola; băieţii se căţărară încet pe scara mobilă şi înaltă.

— Nu ţi-e frică? întrebă Branko, văzând că, pe măsură ce urcau tot mai sus, scara se clătina şi mai vârtos.

Nicola râse:

— Odgoanele sunt solide. Şi-apoi, ce-ar putea să ni se întâmple? De-om cădea, cădem în apă.

Sus de tot, deasupra scării, erau întinse două sârme subţiri.

— Astea la ce slujesc? întrebă Branko, zgâlţâind sârmele.

— Când la amiază soarele dogoreşte prea tare, pescarii atârnă pe ele o pânză.

Copiii se aşezară unul lângă altul pe scară, cu trunchiul înclinat peste ultima stinghie, lărgită cu o înnăditură de lemn, aşa încât băieţii stăteau la largul lor şi priveau cu luare-aminte suprafaţa apei.

Marea se întindea până hăt-departe ca o imensă oglindă de argint. Totul încreme (ni se; nicio undă nu tulbura luciul apei, vântul se potolise, şi nici cea mai uşoară adiere nu sufla dinspre insule.

— Vezi ceva? Branko îşi încordă privirea.

Nicola clătină din cap:

— Nu, şi nici nu cred să vedem prea curând. Adesea, tata aştepta şi zece zile, ba chiar mai mult, până se iveau peştii.

— Zece zile?! Branlko rămase cu gura căscată.

Puştiul întări cu un gest cele spuse:

— Un pescar de toni trebuie să aibă răbdare.

Dar copiii vedeau alte minunăţii. Pescăruşii ţipau prin golf, prăvălindu-se din înaltul cerului glonţ asupra apei.

După ce atingeau suprafaţa mării, cei mai mulţi aveau câte un peşte în cioc.

Un uriaş vultur-pescar se ivi dinspre Krk. Îşi mişca atât de ritmic aripile puternice, de parcă înota prin văzduh. Pescăruşii îl zăriră şi-l întâmpinară cu ţipete sălbatice. Vulturul se înşurubă şi mai sus, până ce se topi în azurul cerului.

Departe în larg se zărea o barcă cu pânze; semăna cu o libelulă uriaşă plutind pe apă şi clătinându-se încoace şi încolo. Înainta încet, tot mai departe, şi mai departe; copiii o urmăriră cu ochii aproape un ceas.

Zăriră şi un peşte săltând în sus şi-n jos. Peştii ţâşneau din apă şi, la fel de repede, se cufundau.

Branko se instală mai comod.

— E tare frumos aici – zise el. Credeam c-o să ne plictisim.

— Aşteaptă numai să vină peştii – îi răspunse Nicola – că pe urmă ai să-ţi aminteşti destul de des frumoasele ceasuri petrecute aici.

În vreme ce unii stăteau de veghe, ceilalţi pregăteau năvoadele mari şi construiau dispozitivele de pescuit.

Năvoadele erau lucrate din în şi din rafie. Copiii nu văzuseră niciodată năvoade atât de trainice. Moş Gorian întărea porţiunile slăbite cu sfoară nouă, iar unchieşul Orlovic fierbea păcură şi le călăfătuia.

Reţeaua de pescuit se compunea din năvoade stabile şi din năvoade mobile. Cele stabile fură ancorate în golf, strâns legate de năvoadele mobile. În felul acesta puteau fi trase de pe uscat ca nişte uriaşe uşi glisante.

Trecuseră patru zile de când copiii stăteau de veghe şi nu se zărea nici urmă de ton. Uneori mai veneau pe în 1 serate şi pescari de prin golfurile vecine.

— Am zărit bancuri de toni, dar au trecut prea departe în larg – istoriseau ei.

A cincea zi moş Orlovic plecă în oraş, după diferite târguieli; când se întoarse către ceasurile şapte, spuse:

— Pe drumul spre Fiume a început pescuitul de toni.

— De bună seamă, societăţile… – mormăi moş

Gorian.

— Toni mari, şi-s puzderie… – zise el. Rădic m-a întrebat din nou dacă nu vreau să-i ajut la pescuit – adăugă uneheşul, strâmbând din gură.

Moş Gorian începu să râdă:

— Şi ce i-ai răspuns?

— Că fără tine nu fac treaba asta.

Gorian îşi mângâie barba:

— Aşadar, niciodată…

Bălăior se băgă şi el în vorbă:

— De data asta plătesc mai bine decât anul trecut.

— Da – întări Ocheşel – şi-ţi plătesc şi zilele când nu se lucrează.

— Şi aici o să fiţi plătiţi cu ¡ghiotura, dacă avem noroc la pescuit – spuse moş Gorian, morocănos.

— Dacă! ziseră gemenii într-un glas, pufăind cătrăniţi din ţigările lor. Numai că până azi nici măcar vârful cozii unui ton nu s-a arătat la noi în golf.

Într-a şaptea zi, Rădic, cu o şapcă arătoasă umbrindu-i frumosul său dhip bărbos, intră la ei în grădină. Îl bătu pe moş Gorian pe umăr şi zise:

— Tot nimic?

— Încă nu – răspunse bătrânul.

— Aşteptaţi de mult?

— Păi e aproape o săptămână.

— ¡Societatea noastră abia mai poate prididi cu bancurile de toni – se făli pescarul.

— Au să se bucure acţionarii – replică Gorian pe un ton sec.

— Mai angajează oameni pentru pescuit – continuă Rădic. 1

Gorian scuipă:

— Pentru asta ai venit?

— Şi pentru asta, şi aşa… Rădic îşi aprinse luleaua. Văzând că moşul tace, continuă: Directorul Kukulic mi-a spus că, pentru locul dumitale, ţi-ar da bani grei.

G ori an începu să râdă:

— Cred şi eu. Loc de pescuit ca ăsta nu găseşti aşa

uşor.

Se lăsă iar tăcere. Vrep doi pescăruşi ţipau săgetând văzduhul deasupra smochinului. Un peşte sări din apă. Rădic trăgea nervos din pipă, în timp ce moş Gorian căta cu privirea spre mare.

— Dacă vii, te pune chiar în fruntea unei echipe – zise din nou Rădic.

Gorian se uită la el:

— Păi nu sunt şi acum în fruntea unei echipe?

Pescarul se ridică:

— Ăsta-i ultimul dumitale cuvânt?

— Pentru astăzi, hotărât că da – răspunse moş Gorian, sculându-se la rândul său.

A doua zi dimineaţă, Branko şi Zor a se aflau la pândă. Nu se zărea niciun peşte.

— De ce n-or vrea ei să vie la noi? întrebă Zora cu glas plângăreţ.

— Las c-au să vie – o încurajă Branko. Nicola a spus că taică-său aştepta câteodată şi zece zile.

Zora izbucni într-o adevărată jelanie:

— Zece zile?!…

Branko dădu din cap:

— Ba chiar mai mult!

Deodată fata rămase cu ochii aţintiţi drept înainte. Apoi îl înghionti pe băiat:

— Ce-o fi acolo?

Branko privi şi el în larg.

Apa, pân-atunci liniştită, începuse să spumege. La început copiii nu zăriră decât mici vârtejuri. Însă vârtej urile deveniră tot mai largi, apa prinse să spumege vârtos, ţâşnind la mare înălţime, iar în apă se vedeau zbătându-se încoace. şi încolo trupuri mari şi negre.

Zora se urcă pe ultima treaptă a scării şi puse mâinile streaşină la ochi.

— Branko! strigă ea. Branko! Cred…

— Că au sosit… – isprăvi băiatul fraza.

Spumegând, apa se înălţa tot mai sus, valurile se transformară în mici fântâni ţâşnitoare; spuma, vârtejul,

valurile, toate se apropiau din ce în ce, iar trupurile negre se desluşeau din ce în ce mai limpede. Ai fi zis că-s mii de diavoli uriaşi, negri-albăstrui, ce se zvârcolesc sub apă.

— Ia uite! Ia uite! strigă Branko, urcându-se lângă Zora. Vin tot mai mulţi! Tot mai mulţi!...

— Au pornit încoace! strigă fata din răsputeri.

— Da – chiui Branko – vor să intre în golf!

Valul înspumat şi nesfârşit elrmi deodată spre uscat.

Peştii, supunându-se parcă unei comenzi, se pregăteau să intre în golf. Pe neaşteptate începură să înoate mai repede, ca mânaţi de o bucurie sălbatică. Acum copiii putură să distingă boturile lor diforme, aripioarele ţepoase şi cozile mari în formă de semilună.

— Uite-acolo! Unul sare din apă! strigă Zora, arătând la stânga.

— Şi acolo! exclamă Branko. Uite, şi dincolo!

Diavolii cei mătăhăloşi aveau trupul îndesat şi alungit către extremităţi.

— Parcă-s iporci negri – spuse Zo-ra.

— Da – încuviinţă băiatul, râzând – numai că n-au picioare.

Marea începuse să clocotească sub toni. Fierbea, nu alta, într-atât de vârtos plesneau peştii din cozile lor.

— Priveşte! Priveşte! strigă din nou Zora şi arătă în jos. S-a-nnegrit apa!

Cât vedeai cu ochii, apa forfotea de dihănii mari şi groase, care, una lângă alta şi una peste alta, pătrundeau tot mai adânc în golf.

— Doamne! exclamă fata deodată. Păi trebuie să-i anunţăm pe ceilalţi.

— Mă duc... – spuse Branko. După ce-or trece şi ultimii, faci semn cu mâna în sus.

Băiatul încolăci scara cu picioarele şi îşi dădu drumul în jos. Lemnul îi ardea ca focul coapsele şi mâinile, dar până să se dezmeticească, atinse pământul cu tălpile şi o rupse la fugă.

Între timp, în faţa casei lui moş Gorian, neînţelegerea mergea cu paşi mari spre ruptură.

Gemenii deveniseră tot mai nervoşi.

— N-avem încotro, trebuie să ne ducem – îi spuneau ei lui moş Gorian. Anul ăsta, peştii şi-au uitat de noi.

— Măcar unul din noi să se fi dus… – adăugă ceva mai domol Ocheşel.

— Mergeţi sănătoşi! Drum bun! le strigă moş Gorian. O scoatem noi la capăt şi fără voi.

Bălăior tocmai voia să iasă pe uşă, când Branko năvăli pe poarta grădinii.

— Vin tonii! strigă el. Vin tonii!

— Ce? Moş Gorian se lumină tot.

— Repede! Repede! zbieră Branko. Tot golful mişună de peşti!

Alergară într-un suflet la apă.

Da, se vedeau şi de pe ţărm. Sute de valuri, cununi de spumă şi fântâni ţâşnitoare, iar printre ele trupurile mătăhăloase ale peştilor! Şi totul vuia şi se năpustea şuierând ca o avalanşă spre ţărm.

— Maica ta, Cristoase! exclamă moş Gorian şi se sprijini de zidul scund. Asta-i adevărată mană cerească!

Bătrânul Orlovic îşi scoase bereta din cap.

— Poate dă Dumnezeu să se apropie şi mai mult – zise Ocheşel.

— Păi se şi apropie! strigă frate-său din smochin, unde se căţărase. Primii au şi intrat în năvoade.

Ceilalţi îi văzură şi ei. Peştii se apropiau tot mai mult de ţărm. Erau ditai cumetrii mari şi grei, însă nemaipomenit de săltăreţi. Tonii se hârjoneau ca nişte căţelandrii în ogradă: se lăsau glonţ în adânc, apoi ţâşneau în sus stârnind vârtejuri, şi se plesneau cu cozile, şi se izbeau cap în cap.

Moş Gorian chibzui ce are de făcut.

— Mai e cineva sus pe scară? îl întrebă el pe Branko.

— Zora – răspunse ¡băiatul. I-am spus că atunci când o vedea intrând în năvod ultimii peşti, să facă semn cu mâna.

— Bun. Bătrânul i se adresă lui Bălăior: Tu-l iei pe Duro şi luntrea cea mare. Erate-tău îl ia pe Nicola şi

luntrea cea mică. Eu plec cu Branko şi mă-ingrijesc de năvodul din dreapta. Tu, Orlovic, dă fuga la cel din stânga şi să te-ajute fata.

Alergară cu toţii la locurile lor.

— Eu merg eu dumneata! strigă Branko, înveselit.

— Da, da, zoreşte-te! îl îndemnă moşul.

Într-o clipă ajunseră la năvod. Bătrânul mai zgâlţâi o dată parii. Erau bine înţepeniţi. Încercă şi funiile. Totul era în bună rânduială. Apoi se uitară în sus, către Zora.

Fata stătea pe ultima treaptă a scării. Nu se ţinea cu mâinile de nimic, şi pletele-i roşcate străluceau ca o flacără deasupra apei. Marea încă mai fierbea şi se învolbura împroşcând în văzduh cununi de stropi.

Gorian se scărpină în barbă:

— Atâta puzderie de peşti n-am văzut niciodată în golful nostru. Să nădăjduim c-or ţine năvoadele.

În clipa aceea Zora îşi flutură mâna.

— Haidem! Moş Gorian înşfăcă funia şi începu să tragă vârtos; de cealaltă parte trăgea moş Orlovic.

— Ce se întâmplă acum? întrebă Branko, trudind cu acelaşi zel ca şi moş Gorian.

— Acum amândouă năvoadele mobile sunt împinse în locurile libere dintre năvoadele stabile, şi peştii sunt prinşi.

— Toţi?! se miră Branko şi rămase cu ochii ţintă la marea ce fierbea înspumată.

— Toţi – îl încredinţa bătrânul.

În timp ce se închideau năvoadele, gemenii, împreună cu Duro şi cu Nicola, se urcaseră în luntre şi răzbăteau printre peşti.

Peştii tot se mai fugăreau, ca şi cum s-ar fi jucat; deodată însă simţiră că peste tot se izbesc fie de ţărm, fie de peretele năvoadelor şi că, de fapt, sunt prizonieri. Începură să se mişte şi mai repede, să sară mai cu foc. Câţiva loviră luntrele, gata-gata să le răstoarne. Ba unul îşi rânji dinţii fioroşi. Botul ascuţit şi larg căscat era plin de colţi mari, cu muchii.

— Ian te uită la el! zise Duro, înfricoşat, privindu-l pe

Bălăior.

— Mai bine dă-i una la moacă! răspunse flăcăul şi trăsni peştele cu vâsla drept în creştet.

Copiii aveau la îndemână ciomege sau lopeţi şi, de îndată ce se ivea din apă vreo coadă, vreun cap sau vreo spinare, izbeau cu sete. Peştii, ameţiţi o clipă din pricina loviturii, trebuiau traşi repede afară. Printre ei se aflau ditamai zaplanii grei şi puternici, iar copiii nu puteau să-i scoată din apă.

— Dă-mi o mână de ajutor! strigă Nicola, ţinând strâns de cap un cogeamite tonul.

Ocheşel îl înşfacă la iuţeală, dar chiar atunci peştele se dezmetici şi prinse să izbească în dreapta şi-n stânga, plesnindu-l cu coada pe Nicola în piept, iar pe Ocheşel peste faţă.

— Aoleu! ţipă Nicola.

La rândul său, Ocheşel îşi duse mâna la falcă şi, de nu s-ar fi sprijinit cu nădejde unul de altul, ar fi căzut amândoi în apă.

Ceilalţi peşti începură şi ei să se apere tot mai înverşunat. Cu cât năvoadele se strângeau mai tare, cu atât mai deznădăjduiţi, mai sălbatici şi mai plini de furie peştii zbucneau şi se năpusteau orbeşte, plesneau turbaţi cu cozile, izbeau pereţii luntrelor, căutau să scape prin ochiurile năvoadelor, se aruncau spre ţărmul stâncos, iar când vedeau că totul e în zadar, săreau deasupra apei. Un ton uriaş pică drept în mijlocul luntrei celei mari şi fu cât pe ce s-o răstoarne.

— Întoarceţi-vă la ţărm! le strigă moş Orlovic. De bună seamă c-aţi prins berechet.

Gemenii vâsliră printre trupurile peştilor şi acostară. Moş Gorian şi moş Orlovic stăteau lângă masa de piatră, fiecare înarmat cu cogeamite cuţit, şi-i aşteptau.

Copiii târâră peştii la masă, în timp ce flăcăii plecară din nou spre năvoade.

Într-adevăr, peştii erau grei. Uneori trei, alteori chiar patru inşi abia pridideau să care un singur peşte. Copiii putură să vadă dihăniile mai cu de-amănuntul: trupurile

puternice şi îndesate, cu spinarea lată şi cărnoasă, de culoare cenuşie lucind ca oţelul, şi eu burta mai albicioasă.

— Ăsta cântăreşte negreşit patruzeci de kile – gemu Branko, când ridicară al treilea peşte pe masă.

— (Ba alţii îs şi mai grei, nu încape îndoială – îşi dădu cu părerea moş Orlovic, şi ochii îi străluceau de bucurie.

Bătrânii spintecară peştii, lepădară măruntaiele şi le scoaseră uredhile, pregătindu-i astfel pentru a fi duşi la oraş.

Între timp, flăcăii mai aduseră la ţărm încă două luntre pline ochi. Când sosiră şi a patra oară, moş Gorian spuse:

— Gata, de ajuns, că nici nu ştim unde să-i mai punem.

Bălăior se uită îndărăt:

— Mai că nu se cunoaşte c-am luat din ei, atât de mulţi au rămas în năvod.

— Încalte, vă bucuraţi că n-aţi plecat de la mine? zise moş Gorian, privindu-i pe gemeni.

Flăcăii dădură mulţumiţi din cap.

Pescarii se spălară şi se dichisiră cât de cât. Arătau îngrozitor. Din creştet până-n tălpi erau plini de solzi şi mânjiţi de sânge. Ai fi zis că-s doi casapi. Flăcăii erau şi ei – murdari de sânge, de asemenea şi copiii. Totodată se simţeau foarte obosiţi, deoarece abatorul acela de peşte îi ostoise.

Cărară peştii cei mai mari într-o ascunzătoare, ca să-i ferească de pescăruşi, care, adulmecând ospăţul grozav, zburau stoluri-stoluri prin golf năpustindu-se asupra resturilor azvârlite. În acelaşi timp, peştii trebuiau feriţi şi de soare, aşa că îi acoperiră cu saci umezi şi cu crengi.

După ce mântuiră treburile, moş Gorian zise:

— Unul din voi trebuie să meargă la oraş. Avem nevoie de un camion.

Ocheşel o şi luă din loc.

— Du-te la Rădic – îi strigă din urmă taică-său – şi spune-i că pescuit ca ăsta în viaţa lor n-au pomenit nici moş Gorian, nici moş Orlovic.

Copiii se mai duseră o dată la ţărm. Peştii se mai liniştiseră. Stăteau ca un zăgaz negru, trup lângă trup. Moş Orlovic se apropie de ei.

— Îl vedeţi pe uriaşul ăla de colo? E cel mai mare ton pe care l-am văzut vreodată. Cu mâna lui grea îi bătu pe umăr mai întâi pe Branko, apoi pe Nicola: Da, zău că ne-aţi purtat noroc!

Între timp moş Gorian, ajutat de Zora, pusese masa. Printre bucăţile de pâine aşează un urcior.

— Pentru isprava de azi face să ne cinstim şi cu nişte vinişor.

Mica adunare tocmai se pregătea să înfulece, când vreo câţiva pescari intrară în grădină. Auziseră de la Ooheşel despre pescuitul acela de pomină şi voiau să vadă peştii.

Dar iată că mai sosiră şi alţi musafiri: stolurilor de pescăruşi li se adăugară şi nişte cormorani uriaşi, care înhăţau resturile de peşte, ba nici albatroşii nu se lăsară mai prejos, în vreme ce sus, în văzduh, ţipa din nou vulturul-pescar, acela pe care copiii îl mai văzuseră de câteva ori şi-l admiraseră.

Moş Gorian şi copiii se apucară de curăţenie.

— Ei, unde ţi-o fi zăbovind feciorul? i se adresă el lui moş Orlovic, scrutând cu ochii şoseaua.

În sfârşit, ciuful negru şi strălucitor se ivi în grădină.

— Ce-a zis Rădic? întrebă moş Gorian.

Gâfâind de atâta alergătură, Ocheşel răspunse:

— Nu trimite niciun camion.

— Ce?

Amândoi bătrânii se uitară ţintă la el.

— Spune că n-are niciun camion liber – adăugă flăcăul. Îi trebuie pentru societate.

— Da’ nu i-ai spus cât am prins? îl întrebă taică-său.

— Ba da, însă mi-a răspuns: „Asta nu mă priveşte”.

— Şi n-ai putut să faci rost din altă parte? întrebă moş Gorian.

— Peste tot am fost. Toţi mi-au spus că transportă pentru societate. N-am putut face rost decât de moş

Drăgan şi de catârul lui.

— Păi atunci mai dă o fugă pân' la el. Să vie numaidecât cu catârul.

— Vine acuma. Zăboveşte doar cât să dea o mână de nutreţ surului.

Moş Gorian fierbea de ciudă. Se plimba de colo-colo, călcând apăsat.

— Aşa! mormăi el. Care va să zică Rădic nu vrea să ne care peştii!... Ce drac şi-o fi vârât coada în afacerea asta?

Un pescar bătrân îi aţinu calea:

— Bagă de seamă, vor să facă şi cu tine ce-au făcut anul trecut cu moş Gruden.

— Da ce i-au făcut? întrebă Gorian.

— Cum, ai şi uitat? bătrânul trase mai întâi pe nas o priză de tutun. Gruden n-a vrut nici el să se angajeze la societate. În ruptul capului n-a vrut. „Pescar liber m-am născut, zicea el, şi pescar liber vreau să mor". Atunci au refuzat să primească de la ei peştii şi au rechiziţionat toate camioanele, până când omul s-a pomenit aproape cu toţi peştii putreziţi, iar eu cei din apă, morţi de foame; aşa că, săracul, a trebuit s-o lase mai moale...

— Pe mine n-au să mă facă ei s-o las mai moale! se burzului Gorian.

— Aşa a zis şi moş Gruden.

În clipa aceea sosi şi moş Drăgan, tropăind cu catârul lui prin grădină.

Văzând căruciorul, moş Orlovic se scărpină îngândurat după ureche:

— Mult peşte nu prea încape.

— Nu-i nimic, haideţi – îi îndemnă moş Gorian. Tot mai bine mai puţin decât de loc – şi încărcară peştii cei mai mari.

Flăcăii se aşezară lângă moş Drăgan.

— Faceţi-mi şi mie loc. Merg şi eu în oraş – zise Gorian şi îşi luă haina.

Drăgan îşi îmboldi măgarul: „Dii, ciuş!" şi încă o dată: „Dii, ciuş!", dar animalul numai de frica biciului se

urni din loc, trăgând alene după el căruciorul.

Pe seară, bătrânul se întoarse acasă.

— Ei, cum a fost? îl întrebară Orlovic şi copiii.

— E de rău – mormăi moş Gorian, cătrănit din cale afară. Ticălosul cela de Rădic nu vrea să ne ia nimic. Am vorbit şi cu cap belit ăla de Kukulic, cu directorul, cum îi zic ei: „Îţi luăm peştii, mi-a spus el, numai dacă ne vinzi şi locul de pescuit, cu tine cu tot”.

— Şi ce i-ai răspuns lui cap belit?

— Eu vând peşte. Nimic altceva!

— Şi cu peştele ce-ai făcut?

— Am avut noroc. O parte l-am vândut pentru insule. Vreo câţiva mi-a cumpărat „Hotel Zagreb”. Doi peşti îi duc feciorii tăi la moară. Vrea să-i cumpere morarul, iar restul o să-l vândă Drăgan mâine în piaţă.

— Hm! făcu Orlovic. Şi societatea chiar nimic-nimic nu ia?

— Să mai aşteptăm – se mângâie moş Gorian. Să vedem, pân’ la urmă cine-i mai încăpăţânat: noi sau ei?

Moş Orlovic trase un scuipat:

— Cred că aici nu merge cu încăpăţânarea…

— Da1 cum atunci?

Moş Orlovic îşi apropie una de alta palmele lui mari, ca şi cum ar fi cuprins ceva între ele:

— Punga, numai cu punga dolofană merge…

Gorian îşi scoase portofelul din buzunar:

— Deocamdată mai e ceva aici – apoi, arătând spre grădină şi spre apă, adăugă: De altfel, mai avem din ce trăi.

— Ei, bun! zise Orlovic şi se îndreptă încet către mare. Om vedea noi…

Bătrânul tăiase în bucăţele mici câţiva peşti, pe care le aruncă în apă. Moş Gorian îi ajută.

— Da’ de ce-i nevoie? întrebară copiii, uitându-se miraţi la bătrân.

Unchiaşul Orlovic arătă spre apă, acolo unde peştii se năpusteau lacomi asupra hranei smulgându-şi unul altuia din gură bucăţica.

— Şi peştii trebuie să mănânce.

— Vai, ce îngrozitor! exclamă Branko, holbând ochii când văzu cum se încaieră namilele acelea pentru o fărâmă de carne. Se hrănesc cu fraţii şi cu surorile lor!

Moş Gorian, pe a cărui frunte mai stăruia întipărită o cută de supărare, se uită la băiat cu ochii lui mari şi luminoşi, jumătate înveselit, jumătate serios.

— Ce te tulburi aşa? îl întrebă el într-un târziu. Oamenii sunt cu mult mai răi. Încalţe, peştii îşi mănâncă fraţii numai când le e foame, oamenii însă îşi mănâncă semenii doar din plăcerea de a-i mânca.

— Oamenii?! şi băiatul se uită lung la moş Gorian.

— Ai uitat ce-a povestit Ocheşel? Societatea a pus mâna pe o sută douăzeci de locuri de pescuit de pe coastă, dar cap belit ăsta de Kukulic n-o să aibă linişte până n-o înghiţi în burdihanul lui fălos şi locul nostru de pescuit. Zicând acestea, mai aruncă o mână de bucăţi de carne în apă.

Capitolul 17

Bântuie stafiile în cetatea Nehaigrad

Vestea despre pescuitul de pomină se răspândise pe toată coasta. A doua zi dimineaţă veniră nenumăraţi pescari să vadă dihăniile. Veni şi lume de la oraş. Ba unii orăşeni cumpărară un peşte sau doi. Bogătanul Karaman sosi chiar cu cotiga lui şi încărcă vreo câteva chintale.

Moş Gorian zâmbi pe sub mustaţă şi-i trase una cu cotul lui Orlovic:

— Iacă, vezi, încetul cu încetul se adună.

Unohieşul îşi înălţă capul lui mare.

— Dacă şi de-acum încolo tot atât de încet s-o aduna, apăi ultimii peşti taman de Crăciun îi vindem.

După-amiază, altă veste proastă. Moş Drăgan hurui cu căruciorul lui în grădină.

— Mai vrei alţi peşti? întrebă Orlovic.

Drăgan clătină din capul pleşuv, ce-i sta ca un pepene pe gâtul prea subţire:

— Ţi-i aduc înapoi şi pe ăilalţi…

Gorian se apropie:

— De ce?

— Primarul mi-a trimis vorbă că nu-i voie să-şi vândă oricine peştii în piaţă.

— De când asta?

— De azi – răspunse moş Drăgan, bâţâind într-una din cap. Azi înainte de amiază s-a afişat că toţi cei ce vor vinde peşte în Seni să aibă autorizaţie.

Gorian îşi încleştă fălcile:

— Nici vorbă că societatea a cerut asta. Dacă-şi închipuie dumnealor că eu o să cedez, se înşală amarnic.

— Poate că nici măcar nu vor aşa ceva – spuse Drăgan.

— Păi atunci ce vor?

— Să te ruineze.

Descărcară peşti şi, fiindcă începuseră să se altereze, îi tăiară bucăţi pentru hrana celor din apă.

Pe seară mai veni lume. Bătrânul Karaman se înfiinţa din nou.

Până atunci copiii se ascunseseră ori de câte ori intra în grădină cineva din Seni. Se duceau fie la Pavle, care mai zăcea în grajdul caprei, fie prin tufişuri. De astă dată însă se aflau la masă împreună cu ceilalţi, gata să mănânce.

Bogătanul Karaman îi dibăcise. Veni de-a dreptul la masă.

— Asta-i Zora cea roşie – spuse el.

— Şi de ce n-ar fi? zise moş Gorian, uitându-se ţintă la el.

Karaman însă se întorsese spre celălalt capăt al mesei:

— Poftim! Colo-i haimanaua care a furat peştele.

Moş Gorian se ridică în picioare:

— Mai aveţi mult de gând să-mi jigniţi oaspeţii?

— Va să zică aşa… – lungi vorba bogătanul. Ăştia sunt oaspeţii dumitale? Eu ştiu una şi bună: că primarul a fixat un premiu de o sută de dinari pentru prinderea lor.

Apoi cumpără iar vreo. câţiva peşti şi plecă.

Branlko se întristă de-a fo’ inel ea:

— S-a zis cu răgazul nostru plăcut aici.

— De ce? întrebară într-un glas amândoi pescarii.

— Karaman o să se ducă, cu siguranţă, la poliţie şi-o să vedeţi că n-o să treacă niciun ceas şi o să vină înapoi cu poliţaiul după el.

Gorian îşi încleşta mâinile mari:

— N-au decât să poftească! Tocmai că mi-era cam dor de ei…

Orlovic îşi strâmbă gura într-un rânjet:

— Dar cum ai să poţi tu să te ridici împotriva poliţiei?

— Eu? Cuta de pe fruntea bătrânului se adânci, iar el se aprinse la faţă.

— Nu! i-o tăie scurt Zora. Şi fără noi, ai destule necazuri. Mai bine să plecăm.

— Da unde-o să vă duceţi? întrebă el.

— O să ne ducem înapoi în cetatea noastră.

— Da, însă îmi închipui că acolo vă aşteaptă straja.

Zora râse:

— M-am gândit eu la ceva. Poate că scăpăm de ei.

— Ce-ţi mai trece prin cap? vrură să afle şi ceilalţi.

Zora continuă să râdă:

— O să vă spun când o să fim la noi în turn.

— Da ce facem cu Pavle? întrebă Nicola.

— Pavle rămâne aici – spuse taica Gorian cu hotărâre. Mă bucur c-a dat Dumnezeu să-i scadă temperatura, iar rănile adânci s-au închis.

— Şi dacă dă Begovic peste el? obiectă Duro. Cu siguranţă c-o să-şi vâre nasul în grajdul caprei.

— Am altă ascunzătoare. Ia veniţi! Moş Gorian se ridică: îl ducem numaidecât acolo.

— Unde? întrebă Zora.

— Scoateţi-l mai întâi pe Pavle – spuse bătrânul. Ce vreţi? Am şi eu tainele mele.

Branko şi Zora se duseră în grajd. Pavle zăcea în acelaşi loc. Taica Gorian îi pansase piciorul. Copiii îi povestiră vlăjganului că i-a descoperit Karaman şi că ei aveau de gând să se reîntoarcă în turn.

— Şi eu? Pavle, încă foarte palid la faţă, îi privi întrebător.

— Moş Gorian o să te-ascundă în alt loc.

Între timp, bătrânul, împreună cu Duro şi cu Nicola, împinsese o luntre în apă, şi în vreme ce Pavle, ajutat de Branko şi de Zora, se îndrepta şchiopătând spre ţărm, bătrânul aduse şi vâsla.

— Ian te uită, mergem cu luntrea!… spuse Zora, mirată.

Gorian îl ajută pe Pavle să se aşeze în luntre.

— Las c-o să vă miraţi voi şi mai şi.

Nu plutiră însă prea departe. În spatele casei se afla o stâncă. Bătrânul arătă spre vârful ei:

— Vedeţi colo sus o crăpătură adâncă? Acolo-i ascunzătoarea.

Copiii se căţărară până în locul acela tainic: era o hrubă adâncă, unde taica Gorian îşi păstra vinul şi diferite alte lucruri. Îi încropiră lui Pavle un culcuş de paie şi-l cuibăriră acolo.

— Trebuie să rămân aici? întrebă vlăjganul, uitându-se jur-împrejur.

— Cel puţin pân’ ce trece primejdia mare… – răspunse bătrânul. Eu o să-ţi aduc în fiecare zi demâncare.

— Şi noi o să venim în fiecare zi la tine – spuse Zora. Că doar nu suntem peste lume.

Taica Gorian le dădu copiilor o legăturică cu tot felul de merinde: pâine şi fructe, brânză şi peşte.

— Păi mâine mai trecem noi pe aici – zise Zora încă o dată apăsat şi vru să refuze darul.

— Lăsaţi vorba şi luaţi-le cu voi. Bătrânul nu ceda uşor: Nu strică s-aveţi o rezervă de alimente în cetate.

Abia plecară copiii, că se şi înfiinţă un poliţai în ograda lui Gorian. Nu era însă beţivanul de Begovic, aşa cum se aşteptaseră copiii, ci Dordevic. Se îndreptă spre cei doi bătrâni.

— Ce cauţi aici? îl întrebă unchiaşul Orlovic, sprijinindu-şi mâinile grele de masă.

— Nişte derbedei… – răspunse Dordevic.

— Da, mă rog, de – când cauţi dumneata derbedei în casa oamenilor de treabă? se răsti moş Gorian.

Dordevic se scărpină fâst. Îcit:

— Mi-a spus Karaman că i-ar fi venit la voi în vizită.

— Cin ţi-a spus? Karaman?… Gorian începu să râdă. Voi, poliţaii, credeţi toate gogoşile…

— Mai bine i-aţi căta pe derbedeii ăia chiar la Karaman – adăugă şi moş Orlovic. Dar aveţi grijă să luaţi negreşit un ¡sac cu voi. O să-i găsiţi nu numai pe hoţi, ci şi prada lor.

Dordevic îşi trase un scaun lângă masă şi-i făcu lui Gorian cu odhiul:

— Au şters-o puştii?

— Peste munţi şi văi… – îi răspunse moşul.

— Cu atât mai bine! Dordevic îşi mângâie bărbuţa de ţap: Iar dacă se întâmplă să-i mai vedeţi, salutaţi-i din partea mea şi spuneţi-le că şi eu mai bucuros l-aş băga la başcă pe Karaman decât pe ei.

— Pentru asemenea vorbe face să cinstesc un pahar cu dumneata! şi moş Gorian împinse unul plin către Dordevic.

Paharele se cioonirăcu un clinchet.

Între timp, copiii ajunseseră la poalele colinei. Se întunecase de-a binelea, şi cetatea Nehaigrad se înălţa ca un uriaş pumn ameninţător în noaptea sinilie.

— Trebuie să ne grăbim. Zora cercetă cerul: Peste jumătate de ceas răsare luna şi luminează locurile.

Copiii urcară colina în patru labe.

— Ssst! izbucni brusc Nicola. E unul acolo de pază.

Branko îl zărise şi el:

— Chiar în faţa porţii.

— Puteţi desluşi cine este? întrebă Zora.

Băieţii clătinară din cap.

— Voi aşteptaţi aici – şuieră Nicola printre dinţi. Eu o să mă târăsc mai departe. După câteva clipe se întoarse înapoi: Este Begovic. Stă lângă poartă şi mănâncă.

— Haideţi! porunci Zora. O să ne strecurăm prin coridor.

Dar după ce străbătură tufărişul de grozamă, văzură că tainicul coridor fusese astupat.

— Ticăloşii! ocărîră copiii.

— Doar liceenii au putut face una ca asta – îşi dădu cu părerea Nicola.

— I-o fi pus primarul – spuse Duro.

Zora zgâlţâi pietrele:

— Nu… sunt puse de formă… Dacă treaba asta ar fi încăput pe mâna primarului, pietrele ar fi fost zidite.

— Să le scoatem! Branko se şi apucă de lucru.

Zora clătină din cap:

— Mai avem deschizătura lui Pavle. Pe-acolo e mai simplu.

Se târâră pe brânci înapoi, ocoliră turnul, scoaseră pietrele din zid şi intrară anevoie pe-acolo. Deschizătura dădea de-a dreptul în curte. Zora, care trecuse prima, se furişă cu grijă spre scară; băieţii o urmau.

— Staţi! dădu alarma Branko. Poarta e deschisă, Begovic ne poate vedea.

Dar Zora n-avea de gând să meargă mai departe. Scoase ceva rotund din bluză şi cătă cu privirea jur-împrejur.

— Ce cauţi? o întrebară băieţii.

— Pe aici pe undeva e o prăjină.

Duro i-o întinse:

— Da ce vrei să faci cu ea?

— Aveţi răbdare. O să vedeţi acuşica.

Obiectul rotund era un dovleac. Fata îl scobise pe dinăuntru şi-i dăduse chip de om. Fixă o luminare în interior, apoi se întoarse spre Duro şi şopti:

— Am nevoie de cămaşa ta.

— De cămaşa mea?

— Da, hai repede…

Băiatul îi dădu cămaşa. Zora îmbrăcă prăjina şi înfipse în vârf dovleacul.

— Tare aş vrea să ştiu ce comedie o să iasă şi din e asta – „mormăi Branko.

— Tot nu-ţi dai seama? întrebă Zora, înălţând prăjina.

Branko clătină din cap.

— Măi, nătăfleţilor! îşi zeflemisi fata prietenii. Un

strigoi!

— Şi ce vrei să faci cu el?

Zora chicoti:

— O să vedeţi îndată – şi după un scurt răstimp, în care mai încercă o dată şi dovleacul, şi prăjina, întrebă: Cine-i cel mai curajos dintre voi? Dar mai-nainte de-a apuca vreunul să răspundă, îi puse lui Nicola prăjina în mână şi zise: Haideţi!

Într-adevăr, Begovie stătea în faţa porţii celei mari. Jos, alături de el, se afla despăturit un ziar, iar pe ziar, un cozonac şi o sticlă cu rachiu. Begovie rupea din când în când o bucată din cozonac, o muia în rachiu şi înfuleca lacom. Plescăia ca un porc, îşi ştergea bărbia şi râgâia.

Dar iată că din oraş se auzi bătând miezul nopţii la toate turnurile. Begovie ciuli o clipă urechea, numără conştiincios bătăile, apoi se cinsti mai departe. Deodată îşi ridică privirea, scăpă sticla din mână, iar ochii săi rotunzi se holbară cât cepele. În mijlocul scării, nici la douăzeci de metri de el, stătea un strigoi. Poliţaiul se frecă la odhi şi privi din nou ţintă înainte: fantoma era tot acolo.

— Begovie – glăsui fantoma, îndreptându-se încet spre el. Ce cauţi tu aici?

Asta era prea mult pentru bietul Begovie.

— Maica ta, Hristoase! strigă el, sărind în picioare şi pipăindu-şi tocul revolverului. Spune cine eşti?!… strigă el în gura mare, după ce izbuti să-şi scoată arma. Că de nu, trag!…

Dar fantomei nu părea să-i fie frică, deoarece continuă să se apropie.

— Duhurile nu mor dacă le împuşti, Begovie. Şi strigoiul începu să râdă.

Begovie prinse să tremure:

— Ascultă, să ştii că nu glumesc şi dacă nu te opreşti trag.

— Trage!

Begovic apăsă pe trăgaci.

Împuşcătura bubui ca o sută de împuşcături prin curtea cea mică, apoi se rostogoli, mai puternică, prin săli,

până când ecoul se pierdu treptat în încăperile de sus. În cetate ecoul răsună mai întâi ea un tunet, apoi ca un strigăt şi, în cele din urmă, ca un hohot de râs.

Efectul împuşcăturii avu darul să-l sperie din cale afară chiar pe poliţai. Pentru bietul om, ecoul părea un bici ce-l plesnea când peste cap, când peste spinare. Dar când văzu că fantoma stă tot acolo pe scară, o spaimă mai cumplită, o deznădejde mai adâncă i se întipări pe faţă.

— Ce-i drept, o clipă stafia se clătinase, dar numai o clipă, acum însă se apropia tot mai mult de el.

Begovic ridică iar revolverul.

— Eu, eu… – bâigui poliţaiul.

— Begovic – i se adresă fantoma, cu glas puternic. Lasă revolverul, că glonţul tot pe tine o să te-ajungă.

Sărmanul, era prea mult pentru el. Scăpă arma din mână şi, lăsând totul baltă, făcu stânga-mprejur, luând-o la goană de parcă l-ar fi fugărit necuratul.

— Ha, ha, ha! râse Zora, arătându-se din spatele strigoiului şi urmărindu-l ou privirea pe Begovic.

Branko şi Duro ieşiră din ascunzătoarea lor şi-i ţinură isonul fetei.

— În viaţa lui n-a făcut asemenea salturi…

— Cum poate un om să fie atât de fricos? se minimă Branko.

— Ba chiar a fost mai viteaz decât mi-am închipuit – zise Zora. N-aş fi crezut în ruptul capului că Begovic o să se-ncumete să tragă într-un strigoi.

— Da, a fost îngrozitor! gemu Nicola. Abia acum se alătură şi el celorlalţi.

Zora îl luă de urechi:

— Da, Nicola ar fi rupt-o la fugă înaintea lui Begovic. N-aţi văzut cum juca dovleacul încoace şi-ncolo?

— Ba da – zise Branko –, şi chiar intrasem, la griji pentru voi.

Zora râse:

— Ei, asta-i bun! Nu se întâmplase nimic, doar pe Nicola îl cuprinsese frica şi voia s-o tulească.

— Mi-au ţiuit gloanţele, pe la ureche – se jelui

puştiul.

— Ştiu de la maică-mea că atunci când auzi glonţul şuierând, nu te mai poate nimeri – spuse Zora, râzând.

Duro se aplecă:

— Ia să vedem ce ne-a lăsat Begovic. Ridică de jos cozonacul şi clondirul cu rachiu.

— Uite-aici şi pistolul… Braniko înşfăcă arma.

— Nu v-atingeţi de nimic – îi povăţui Zora. Fantomele nu mănâncă cozonac şi nu beau rachiu. Dacă luăm ceva cu noi, lumea o să-şi dea seama că i-am jucat un renghi lui Begovic.

Copiii lăsară totul aşa cum era şi se duseră la ei în ascunzătoare.

Încăperea strâmtă rămăsese la fel ca-n ziua când o părăsiseră. Nimeni nu pătrunsese până acolo. Îşi regăsiră şi păturile, şi pozele, iar după ce astupară cu străşnicie toate intrările şi ieşirile, se lungiră ca de obicei în culcuşurile lor şi curând adormiră.

Dar avură grijă să nu-i apuce răsăritul soarelui în turn. Mai înainte ca globul roşu să se înalţe deasupra lor, copiii porniră devale la moş Gorian.

Bătrânul plecase în oraş. Copiii îl puseră de strajă pe Nicola, ca să nu mai fie surprinşi de Karaman sau de Dordevic, şi se duseră să-l vadă pe Pavle.

Vlăjganul avusese o noapte bună, iar când prietenii lui îi povestiră cum îşi luase Begovic picioarele la spinare, bucuria lui nu cunoscu margini.

După aceea se duseră să se scalde şi să înoate, apoi pescuiră, în vreme ce Zora pregăti de masă şi mulse capra.

În sfârşit sosi şi moş Gorian. Îi ameninţă vesel cu degetul.

— Bune poame îmi sunteţi! spuse el. De când, mă rog, fac uscocii pe strigoii?

Copiii rămaseră cu gura căscată văzând că bătrânul aflase de şotia lor.

— Da cin ţi-a povestit? îl asaltară ei cu întrebările.

— Galben ca turta de ceară, Begovic s-a dus azi-noapte la primar şi i-a raportat că în cetate bântuie stafiile,

iar acum tot oraşul numai despre asta vorbeşte.

— Atunci, astă-seară cu siguranţă că au să ne lase în pace – zise fata.

— Dimpotrivă – replică bătrânul. După câte am auzit, primarul s-a făcut foc pe Begovic şi vrea să stea chiar el de pază la noapte.

— Doctorul Ivekovic? râseră copiii. N-are decât să poftească!

Moş Gorian se scărpina în barbă.

— Numai băgaţi de seamă... – le atrase el luarea aminte.

— N-avea nicio grijă, tăicuţule! spuse Zora. O să-l învăţăm noi şi pe el cum s-o ia la sănătoasa.

Copiii dădură apoi demâncare la peşti. Dihăniile stăteau neclintite între zid şi năvoade, conştiente parcă de captivitatea lor. Numai când bucăţile de carne căzură în apă, începură să se mişte de colo-colo, înviorate.

— Putem să luăm vreo doi-trei dovleci? întrebă Zora când erau gata să plece.

— Câţi poftiţi.

— Nu cumva ai şi vreo două cămăşi vechi? îl mai rugă fata.

— Asta-i ceva mai greu – spuse bătrânul. Să mi le-aduceţi negreşit înapoi, fiindcă, altfel, săptămâna viitoare aş umbla gol!

— Vai de mine, chiar mâine ţi le-aducem îndărăt – îl asigură Zora.

...Moş Gorian auzise bine ce auzise. Doctorul Ivekovic era foc şi pară pe Begovic şi voia să vadă cu ochii lui stafia. Nu trecu mult de când copiii sosiră la ei în turn, că-l şi auziră venind.

Dar doctorul Ivekovic nu sosea singur, ci însoţit de mai mulţi inşi, care urcau măgura la lumina unui felinar.

— Uite că revolverul meu e aici – auziră copiii glasul lui Begovic.

— Da mai văd şi-un cozonac, şi-o sticlă cu rachiu – spuse altul pe care copiii nu-l cunoşteau.

— Ia daţi sticla încoa – porunci doctorul Ivekovic şi o

ridică în dreptul ochilor. Hm! mormăi el. E pe jumătate goală. Nu cumva ieri ai fost beat, Begovic?

— Nu, domnule primar – îl încredinţă poliţaiul. Să nu mă mişc de-aici; eram treaz ca un nou-născut.

— Să ne luăm posturile în primire! răsună din nou glasul străinului.

— Da, cel mai bun loc ar fi în faţa porţii, domnule Brozovic – răspunse doctorul Ivekovic. De-acolo putem să vedem şi în cetate, şi afară – şi se instală acolo.

— Ai auzit? îi şopti Branko Zorei. şi Brozovic cu ei, cel cu mutră de vulpe.

— Îl văd şi pe-al patrulea – îi răspunse fata tot pe şoptite.

— Unde, unde? şi Branko se aplecă înainte.

— Colo lângă zid.

Branko îl zări şi el pe bărbat. Ca şi Begovic, purta uniformă.

— E Dordevic – spuse băiatul, întorcând capul.

Brozovic şi doctorul Ivekovic aşezară între ei o scândură pe care puseră felinarul.

— Luaţi loc! li se adresă poliţailor primarul. Până vine stafia, să ne mai omorâm timpul cu un joc de cărţi.

Begovic şi Dordevic se aşezară. Doctorul Ivekovic scoase un pachet de cărţi de joc din buzunar, le amestecă şi le împărţi.

Copiii erau atât de aproape, încât puteau să observe totul. Se părea că Brozovic are carte mică, deoarece mutra lui de vulpe se schimonosi într-un zâmbet când şi le răsfiră pe toate, ţinându-le în mână.

Jucau de-o bună bucată de vreme. Când şi când, Ivekovic mai căta către cetate.

— Begovic – spunea el, zeflemitor – nu văd nimic…

— Nici eu, domnule primar – răspundea bietul Begovic – dar o să vină. n-aveţi grijă.

— Ei, ce facem? Nu începem? întrebă Branko, nerăbdător.

Zora clătină din cap:

— Trebuie s-aşteptăm până la miezul nopţii. Stafide

apar abia după douăsprezece noaptea.

Se mai scurse o jumătate ceas şi bătu miezul nopţii.

Primarul tocmai împărţea cărţile. Îi dădu şi lui Begovic.

— Begovic – zise el – tot nu văd nimic…

În clipa aceea, speriat, Begovic încremeni cu privirea în sus:

— Acolo, domnule primar! V-am spus eu! Uite-o acolo!

Primarul azvârli cărţile din mină şi întoarse capul. Brozovic şi Dordevic rămaseră stană de piatră, cu ochii aţintiţi în sus.

Într-adevăr, deasupra lor se afla o stafie. Arăta şi mai înfiorătoare decât cea din ajun. Avea un cap aproape de două ori mai mare, iar în jurul gâtului un jabou alb, tivit de o dungă groasă însângerată ce se continua în stropi şi dâre roşii pe cămaşă.

În primul moment, pare-se că şi primarul fu cuprins de groază, dar numai câteva clipe, apoi, smulgându-i lui Begovic pistolul din toc, răcni:

— Uite-aşa se procedează cu stafiile, Begovic! şi trase două focuri, unul după altul, în direcţia strigoiului, de bubui tot castelul ca în urma unei explozii.

Fantoma însă se dovedea imună la gloanţe. Rămase locului şi clătină din cap ou indignare, privindu-i impasibilă.

Deodată la fereastra de vizavi apăru încă o stafie, care, uitându-se spre ei, rosti cu o voce subţire, piţigăiată:

— Cine trage iar cu puşca în castelul nostru?

Primarul se răsuci ca o sfârlează şi ochi spre cea de a doua nălucă; însă amândouă împuşcăturile se stinseră într-un râset lung, apoi în cealaltă parte se ivi a treia stafie.

Spăimântătoarea şi uriaşa căpăţână zise răspicat:

— Cine trage în castelul nostru?

Cele trei fantome priveau în jos spre cei patru oameni!

Primarul tot nu-şi pierdu cumpătul. Vru să tragă şi a cincea, şi a şasea oară. Dar nu răsună decât o singură

detunătură, deoarece magazia revolverului era goală. Împuşcătura singuratică se rostogoli bubuind ca tunetul prin sălile şi încăperile cetăţii, însă a treia fantomă rămase neclintită. Dădea doar din cap batjocoritor, privind în jos spre ei.

— Acolo! Acolo! strigă mărunţelul Brozovic şi arătă în sus. Acolo! Acolo!

De astă dată, doctorului Ivekovic îi căzu curajul în ciubote. Chiar deasupra lui se ivi a patra fantomă şi, în aceeaşi clipă, Braniko rosti cavernos:

— Cine trage cu puşca în castelul nostru?

Primul care-şi luă picioarele la spinare fu tot Begovic. Era atât de grăbit, încât se izbi de poartă. De durere scoase un răcnet deznădăjduit, de parcă stafiile i-ar fi sărit în spate; făcu un salt şi o luă la goană ca vântul.

Dimpotrivă, pe negustorul cu mutră de vulpe parcă-l lovise damblaua. De spaimă, îşi pusese haina în cap şi îşi înfundase şapca pe ochi, stând ea pironit sub bolta porţii. Numai când îl înşfacă primarul şi-i spuse: „Hai, Brozovic, că aici nu-i a bună!”, se lăsă târât, apoi o luă şi el la galop.

Singur Dordevic mai rămăsese.

Lunganul de poliţai îşi tot răsucea barba cu degetele, după care, uitându-se mai întâi în urma fugarilor, apoi în sus, către stafii, mormăi surd:

— Aş putea să jur că sub căpăţânile alea nu-i decât o nenorocită de prăjină…

Însă când, drept răspuns la reflecţia lui, una din fantome se aplecă mai tare spre el şi-i şuier’s.: „Dordevic, fugi, dacă ţii la viaţa ta”, îl cuprinse frica şi o rupse la fugă după ceilalţi.

Copiii erau şi mai zburdalnici decât în ajun. Defilară pe scară într-un marş solemn, fiecare cu căpăţâna fantomatică în vârâful prăjinii.

— Bună seara, domnule strigoi! se adresă Branko Zorei. Te-a nimerit cumva omul acela cumplit?

— Mulţumim de întrebare – răspunse fata – m-a atins doar la falcă.

— Mie era cât pe ce să-mi stingă lumina ochilor –

chicoti Ni col a – însă, precum vedeţi, domnii mei, mai arde încă.

— Mie mi-a trecut glonţul prin cămaşă – spuse Duro şi adăugă: Da bine că era cămaşa mea.

La fel de solemn coborâră scara, îndreptându-se spre poartă, ba o clipă ieşiră afară şi se uitară cu luare-aminte jur-împrejur.

Când cei patru vânători de fantome dispărură jos, înghiţiţi de primele uliţe ale Seniu-ului, copiii se întoarseră în cetate.

— Tiii, da ce păcăleală le-am tras! izbucni Nicola.

Mai să unor de râs când am văzut că şi pe primar l-a apucat frica.

— Da de Brozovic ce-ai de zis? ăla cred că n-o să neuite cât o trăi! spuse Duro.

— Şi nici Begovic – râse Branko.

— Cel mai – bănuitor era Dordevic – spuse Zora.

— Ăsta-i cel mai deştept din toată poliţia Seni-ului – se amestecă Nicola. Avem mare noroc că-i de partea noastră.

— Cum aşa? întrebă Zora.

— E prieten cu taică-meu – spuse Branko.

Copiii se întoarseră în ascunzătoarea lor şi îşi luară în stăpânire cetatea. A doua zi dimineaţă se duseră să viziteze toate sălile şi încăperile, precum şi pe toţi prietenii şi cunoscuţii lor.

Liliecii erau la locul lor. Bufniţa, de asemenea, sălăşluia în ungherul ei. Şoimii însă zburaseră, pesemne alungaţi de liceeni.

— Vai! strigă Nicola, care se şi căţărase la porumbeii lui.

— Ce s-a întâmplat?

— Ia veniţi aici sus – zise puştiul, cu glas tânguitor.

Porumbarul arăta jalnic. Cuiburile fuseseră sfărâmate, câteva ouă zăceau pe pardoseală, iar puii nu se zăreau nicăieri. Mai târziu găsiră câţiva jos lângă turn: erau cei mai mititei, care încă n-aveau pene. Desigur, liceenii îi zvârliseră din cuiburi acolo jos.

Copiii îl mângâiară pe Nicola:

— Ai să vezi că porumbeii cei bătrâni se vor întoarce şi au să scoată alţi pui.

Urcară tot mai sus şi, după o bună bucată de vreme, ajunseră la creneluri.

Era dis-de-dimineaţă. O ceaţă uşoară învăluise marea, întinzându-se şi peste oraş. Numai munţii străluceau luminoşi, vestind răsăritul soarelui.

Din vălul de neguri toate clopotele anunţară începutul zilei. Clopotele bisericii Sfântul Francisc se auziră cele dintâi. Îndată după ele urmară clopotele catedralei, cu o puternică izbucnire de dangăte; se desluşi numaidecât şi clinchetele micilor clopote de la Sfântul Ambrozie, iar ceva mai târziu le ţinură isonul clopotele bisericii Sfânta Fecioară.

— Ia ascultaţi ice frumos bat! exclamă Zora.

Braniko ascultă în tăcere, apoi îşi aruncă privirile asupra împrejurimilor.

— Ah! oftă el. De-am putea să rămânem aici pentru, totdeauna!

Zora se sprijini de *el*:

— Şi de ce să nu putem?!

Branko îmbrăţişa cu ochii locurile:

— Cine ştie!

După o vreme, copiii porniră spre moş Gorian.

Bătrânul plecase iar la oraş. De peşti se îngrijiră Duro şi Nicola. Zora văzu de Pavle şi pregăti masa. Branko rămase H la pândă.

Era aproape de amiază şi băiatul stătea ascuns în spatele unui tufiş des de ienupăr, lângă şoseaua cea mică. Îşi sprijinise obrajii în palme şi privea marea. Deodată văzu un automobil coborând drumul plin de hârtoape.

Băiatul sări alarmat. Era o maşină mică, lăcuită în verde. La volan se afla o tânără doamnă. Branko nu putu s-o vadă bine la faţă, deoarece doamna purta un voal pe cap şi ochelari de soare. Maşina stopă şi doamna se aplecă în afară.

— Şoseaua merge mai departe? întrebă ea.

Branko clătină din cap:

— Numai până la moş Gorian. Trebuie să vă întoarceţi.

— Să mă întorc? Doamna se ridică puţin şi se uită cu luare-aminte în jurul ei. O să fie cam greu.

— Mergeţi puţin mai departe – o sfătui Branko. Acolo, la sălciile acelea, puteţi întoarce.

Doamna porni motorul. Branlko sări pe scara maşinii ca s-o însoţească.

Şi la sălcii era greu de întors, dar, în cele din urmă, tânăra doamnă izbuti. Tocmai voi să-i mulţumească băiatului când simţi că maşina se lasă într-o parte. Scoase capul afară:

— Ce-o fi asta?

Branko se uită şi el curios:

— Cred că a plesnit un cauciuc.

— Asta-mi mai lipsea! Doamna deschise portiera şi coborî din maşină.

Unul din cauciucurile din faţă se dezuimflase şi părea tăiat în două sub greutatea roţii.

Doamna ocoli contrariată maşina şi Branko putu s-o vadă mai bine. Era zveltă şi îmbrăcată în verde, ca şi automobilul său, numai că rochia ei avea o nuanţă mai deschisă decât verdele intens al maşinii: era un verde fraged şi transparent care parcă luneca pe trupul ei ca o apă.

În cele din urmă se opri dinaintea lui Branko:

— Poţi să-mi dai o mână de ajutor? Băiatul tocmai voia să spună „da”, când ea, bucuroasă, strigă în gura mare: Păi noi ne cunoaştem… Nu eşti Branko Babici?

Băiatul încuviinţă printr-un semn. Ea râse:

— Da’ pe mine nu mă cunoşti?

— Nu vă văd bine faţa – se dezvinovăţi Branko, uitâmp du-se la ochelarii ei mari şi la voalul verde.

Doamna râse mai tare şi-şi scoase voalul şi ochelarii.

— Zlata! strigă el, uimit, pentru ca numaidecât să se corecteze: Domnişoara Zlata.

Branko însă degeaba se corectă, deoarece fata îi ceru

să-i spună pe nume.

Abia de-şi mai aducea aminte de fata cea înaltă. Ceea ce îl izbise atunci la ea era faptul că părea mai matură şi mai înţeleaptă decât cei care o întovărăşau, şi că îi luase partea împotriva liceenilor şi a fratelui său. De când Pavle o numise „frumoasa Zlata”, Branko încerca să-şi reamintească chipul ei.

Acum îşi dădu seama că era într-adevăr frumoasă.

Sub buclele de păr castaniu se înălţa o frunte albă. Avea ochii căprui-deschis şi atât de luminoşi, încât abia puteai să le susţii privirea, iar nasul mic şi în vânt, ca al fratelui ei. Însă la Slavko aceleaşi trăsături păreau ascuţite şi colţuroase, în vreme ce la ea erau feminine şi rotunjite. Gura era mică şi dinţii de-un alb orbitor. Însă mu numai asta îi trezise admiraţia lui Branko, făcându-l să tresară atât de bucuros. Întregul ei chip îl fermeca: luminoasa rumeneală a obrajilor, sprâncenele negre cu reflexe castanii, roşeaţa buzelor, bărbia uşor umbrită, gâtul graţios. Da, Branko nu-şi aducea aminte să fi văzut vreodată ceva mai frumos.

Rămase cu privirile pironite asupra fetei.

— Te-am întrebat dacă vrei să-mi ajuţi – repetă Zlata.

Branko se trezi din uluiala ce-l stăpânea.

— Bucuros – răspunse el – bucuros. Mă şi pricep puţin la treaba asta. Pe Ringelnatz de la „Hotel Zagreb” l-am ajutat deseori să schimbe cauciucurile.

Zlata deschise cutia cu scule şi scoase de-acolo cricul şi două chei pentru şuruburi.

Puseră întâi cricul sub osie şi înălţară maşina.

Branko era într-adevăr meşter. În timp ce Zlata aducea din maşină ¡roata de rezervă, el scoase singur cauciucul spart şi-l cercetă pe toate părţile: un cui mare se înfipsese în el. Băiatul îl smulse şi-l ridică în sus:

— Vedeţi, ăsta a fost de vină – şi băgă cuiul în buzunar.

Montară amândoi roata de rezervă şi, în timp ce Zlata o înşuruba, Branko puse la portbagaj roata stricată. Apoi scoaseră cricul. Branko strânse uneltele. Fata se uită

la nivelul benzinei şi al apei. Totul era în ordine.

— Gata? întrebă ea, întorcându-se spre Branko.

— Gata! răspunse băiatul.

Fata se uită la ceas:

— Exact şase minute. Mi-ai fost un ajutor foarte preţios. Ce-ţi datorez? Şi scoase o punguliţă din geantă.

— Nimic – zise Branko şi scutură energic din cap. Nici dumneavoastră nu mi-aţi cerut nimic când m-aţi liberat din mâinile liceenilor.

— Asta o s-o fac şi de-acum încolo – spuse ea. Aştept, în orice caz, să-mi mulţumeşti.

— Aş fi făcut-o mai demult – răspunse Branko – atunci însă a trebuit să ne luăm valea şi nu v-am mai văzut.

— Şi eu te-am căutat, dar în zadar…

— Dumneavoastră? întrebă uluit Braniko.

— Oricum, m-a interesat să ştiu unde a dispărut băiatul pe care tatăl meu şi toţi poliţiştii din Seni îl caută ca acul în carul cu fân – zise Zlata.

— Am fost cu toţii… – începu Branko, însă îndată amuţi: n-o cunoştea prea bine pe fată.

— Aţi fost cu toţii în cetatea Nehaigrad, până când v-au alungat de acolo poliţiştii – sfârşi Zlata. Ştiu totul.

— Da, şi pe urmă… – începu iar băiatul, dar se opri din nou: dacă vrea numai să-l iscodească?

Fata ibănui cam ce gândea Branko.

— N-ai decât să nu-mi spui dacă nu vrei – zise ea apăsat – însă, crede-mă, în mine nu există nici urmă de trădare, şi pe tine, mai cu seamă, n-o să te trădez.

Branko era destul de încurcat:

— Noi am făcut un jurământ.

Zlata râse:

— Da, da, şi pe-asta o ştiu. Sunteţi o bandă în toată regula.

— Noi nu suntem o bandă – replică băiatul cu mândrie. Noi suntem uscoci!

— Uscoci?! Tânăra fată avea un aer jumătate zeflemitor, jumătate mirat. Şi Zora cea roşie? întrebă ea.

— Zora este căpitanul nostru.

— Voi, băieţi, să ascultaţi de-o fată?! se miră Zlata, uitându-se lung la el.

— Noi nu ascultăm de nimeni. Zora este însă cea mai vitează dintre noi, şi la vechii uscoci tot o femeie era cea mai vitează.

Zlata făcu semn că ştie:

— Am citit şi eu asta. Însă totodată sper că ai învăţat şi tu că uscocii erau eroi şi cavaleri.

Branko îşi umflă pieptul slăbuţ:

— Şi noi suntem la fel!

— Şi din ce trăiţi?

Branko se fâstâci:

— Din ce mai căpătăm…

— Sunteţi. deci nişte hoţi şi nişte derbedei, aşa cum susţine tatăl meu?

Branko îşi muşcă buzele.

— Eu nu sunt derbedeu – se oţărî el.

— Atunci fură ceilalţi şi pentru tine?

— Nu ştiu. Branko privi într-o parte şi, după o scurtă pauză, continuă: Chiar de-ar fi aşa, trebuie să trăim şi noi.

Zlata privi în lături. Rămase pe gânduri.

— Da, trebuie să trăiţi şi voi… Apoi se uită la ceas. Ah – spuse ea – mă grăbesc s-ajung acasă. Şi adăugă: Ne-om mai vedea vreodată?

— Poate… – spuse băiatul.

Fata deschise portiera şi, zăbovind pe treapta maşinii, căută iar în geantă:

— Dacă nu vrei şi nu vrei să iei niciun ban, primeşte măcar atât – şi scoase un pachet: L-am cumpărat pentru Slavko, dar ţi-l dau ţie. Şi-i zvârli pachetul. Zlata nu aşteptă ca Branko să-i mulţumească şi nici să desfacă pachetul, ci sări în maşină. Dar mai înainte de-a porni întoarse încă o dată capul: Ai aflat cumva că la voi în turn bântuie stafiile? strigă ea.

Branko, ţinând stângaci pachetul în mână, nu ştia ce să răspundă.

— O, păi nouă nu ne e frică de strigoi: zise el într-un târziu şi zâmbi.

— Crede-mă, sunt nişte făpturi foarte primejdioase. Mi-a povestit tata. Le-a văzut azi-noapte – insistă fata.

— Le-a văzut? răspunse Branko şi zâmbi iar.

— Nu cumva chiar voi sunteţi strigoii? întrebă ea, zâmbind la rândul său.

Branko tăcu şi ridică din umeri.

— Ascultă – izbucni Zlata, fulgerându-l cu privirea – şi asta o s-o ţin tot numai pentru mine.

În clipa următoare maşina porni. Branko se uită după ea. Văzu cum fata îşi flutură mâna în semn de salut, apoi automobilul coti pe şoseaua cea mare şi dispăru într-un nor de praf.

Branko se ascunse iar în tufiş şi se apucă să desfacă pachetul. Sfoara era groasă şi strâns înnodată. Sub hârtia cafenie găsi alta albă; în sfârşit, ajunse la o cutie bine ferecată. Deschise capacul şi faţa lui se încreţi într-un râs:

— O muzicuţă! O muzicuţă!

O scoase afară şi, înveselit, o luă în mână. Stătu aşa o bucată bună de vreme, când se pomeni deodată ou Zora alături.

— Hai să mâncăm – spuse ea.

Branko însă abia o văzu, cu ochii aţintiţi la muzicuţă.

Zora îi trase un ghiont.

— Da’ ce-i cu tine? întrebă ea.

— Am văzut-o pe fata aceea… – răspunse Branko.

— Care fată?

— Cea care m-a ajutat atunci când ne-am încăierat cu liceenii.

— Frumoasa Zlata?

— Da, ea.

— Şi? continuă Zora să întrebe.

— Mi-a dăruit o muzicuţă.

Branko o duse cu grijă la buze şi încercă să cânte.

Capitolul 18

Saltul în mare în ceasurile ce au urmat, Branko, fie că stătea laolaltă cu ceilalţi, fie că pescuia sau şedea lângă Pavle, care, la sfatul bătrânului, îşi ţinea piciorul ore întregi cufundat în apa sărată a mării, se g îndea neîncetat

la Zlata.

Era cea mai frumoasă fată pe care o văzuse vreodată.

Când se gândea la ochii mari şi luminoşi ai Zlatei, la obrajii ei fragezi şi rumeni, chipul lui se lumina de fericire, ca şi cum ar fi avut-o dinaintea ochilor. Repede îşi lua muzicuţa şi începea să cânte. Primele acorduri se înfiripaseră, iar către seară izbuti să închege primul cântec.

Putea-va oare să-l cânte într-o bună zi fetei? Ea a zis că vrea să-l revadă. Asta nădăjduia şi el. Poate chiar mâine dimineaţă... în graba cu care plecase, el uitase iar să-şi exprime recunoştinţa pentru că l-a eliberat, iar acum mai trebuia să-i mulţumească şi pentru muzicuţă. Voia să-i ducă ceva. Dar ce? Plecă pe ţărm şi se cufundă în mare să caute scoici frumoase.

A fost nevoit să se» cufunde de mai multe ori ca să găsească două scoici minunate. Una era trandafirie şi delicată ca o boare imaterială, aproape că puteai să priveşti prin transparenţa ei! Cealaltă avea o culoare mai închisă, în schimb era mai mare şi mai întortocheată, cu tot soiul de proeminenţe pe partea bombată.

Le frecă bine cu nisip fin şi le vârî în buzunar.

Pe înserate sosi şi taica Gorian. Fusese toată ziua în oraş şi stătuse de vorbă, în privinţa peştilor săi, cu Rădic şi cu directorul Kukulic.

Societatea nu voia să-i dea niciun camion, de aceea telefonase la Susak şi vorbise cu câteva fabrici mari de conserve, oare prelucrau tonul. Fabricile însă nu trimiteau nici căruţe, nici camioane. Moş Gorian bătu cu pumnul în masă. Unul din directori îi spusese: „Noi toţi avem contract cu societatea. Ne procurăm peştele numai de la ea sau prin intermediul ei. Fiţi deci amabil şi adresaţi-vă societăţii, dacă spuneţi că aveţi atâta berechet de peşte”.

Unchieşul Orlovic lăsă capul în piept:

— Aşadar, şi-au dat cu toţii mâna împotriva noastră.

— Aşa se pare. Moş Gorian îşi şterse năduşeala de pe obrajii învăpăiaţi.

— Şi acum vrei să-i vinzi societăţii? Moş Orlovic se

uită lung la el.

Gorian clătină din cap:

— Încă nu. Am împrumutat de la Drăgan căruciorul. Să văd dacă au să mă poată împiedica să-mi vând peştele la piaţă.

Zona servi cina: pâine proaspătă, frumos rumenită, şi lapte gras. Pavle, care pentru prima oară putea să umble în voie, puse pe masă şi un coşuleţ cu pătlăgele roşii. Copiii întingeau în sarea zgrunţuroasă minunatele roade purpurii, apoi le duceau la gură.

Moş Gorian, oare, odată cu mâncarea, îşi recăpătă şi buna dispoziţie, făcu copiilor cu ochiul.

— Voi, în timpul ăsta, aţi scos-o la capăt mai bine decât mine, ai?

Veselindu-se, hohotind şi chicotind, copiii povestiră celor doi bătrâni cum şi Begovic, şi Brozovic, şi Dordevic, ba chiar doctorul Ivekoviic o rupseseră la fugă de frica dovlecilor lor.

Gorian râdea cu poftă:

— Mai adineauri, în oraş, am auzit că Begovic stă la „Hotel Adria” şi toarnă pe gât un rachiu după altul, doar-doar o uita de stafii!

— A fugit şi primarul? întrebă moş Orlovic cu îndoială.

— Şi încă cum! răspunse Zora.

Bătrânului tot nu-i venea să creadă.

— Da, da – întăriră cu toţii.

— Ba, cu picioarele lui de bărzoi, le-a luat-o înainte la toţi… – adăugă Nicola.

Moş Gorian zâmbi pe sub mustaţă:

— Ei, acum, o bucată de vreme au să vă dea pace în cetatea voastră, o dată ce şi primarul e încredinţat că bântuie stafiile pe la uscoci.

După scăpătatul soarelui, o luară la trap spre cetate. Pavle mărşăluia alături de ei. Îi era dor de vechiul lui culcuş şi, mai cu seamă, de pozele lui.

Nu se zărea nimeni în faţa porţii, şi nici pe colină nu văzură ţipenie de om. Avusese dreptate moş Gorian. Câtva

timp, cetatea va fi ocolită de toţi senienii, iar pe ei aveau să-i lase în pace.

Copiii se benguiră urcând scara, se ascunseră prin săli, stârniră liliecii, se jucară iar de-a duhurile, strigară „uhu!” şi imitară şoimii. Scoaseră chiote, „pif, paf!”, se veseliră de ecoul ce hăulea înmiit prin vasta zidire, şi atâta se zbenguiră, până când căzură pe paie rupţi de oboseală.

Luând parte la toate aceste jocuri, Branko nu înceta să se gândească la Zlata şi la muzicuţa lui. Îndată ce se lungi în culcuşul său, o şi scoase din buzunar şi începu să cânte.

În zori se apucă iar să cânte, când Duro tocmai se pregătea să-l trezească din somn ca să meargă împreună la Curcin.

— Te-ai şi sculat? îl întrebă el, uimit.

— De un ceas bun – răspunse Branko.

Curcin le puse la locul ştiut, pe lângă pâinea veche, şi una proaspătă, ba chiar şi o bucată de cozonac. Ce mai tura-vura, de când copiii îi povestiseră tărăşenia cu drăguţul nevesti-sii, el îi răsfăţa.

Ca totdeauna, Duro vru s-o pornească imediat la turn, însă lui Branko îi zbură din nou gândul la Zlata. Poate ar găsi un prilej să-i dea scoicile…

— Poţi să te duci singur? îl întrebă el pe Duro, care tocmai încăleca deschizătura cuptorului.

— Dar ce-ai de gând să faci? îi întoarse acesta întrebarea.

— Nu mare lucru – o scăldă Branko – aş vrea doar să vorbesc ceva cu prietenul meu Ringelnatz.

— Bine, bine – zise Duro şi, chipurile, o luă târâş mai departe.

Branko se strecură afară din brutărie, intră într-o curte, o străbătu, ajunse în fierăria lui moş Tomislav, pustie la ceasul acela, şi ieşi drept în faţa „Hotelului Zagreb”.

Nu minţise când îi spusese lui Duro că vrea să vorbească cu Ringelnatz. Chiar voia, căci dacă putea cineva să-l ajute s-o întâlnească pe Zlata, apăi ăsta era Ringelnatz şi numai el: lângă „Hotel Zagreb” se afla casa

primarului.

Ringelnatz privea din prag. Faţa lui îngustă şi posacă sta aplecată deasupra unei mantale: o peria cu multă grijă.

— Pist! îl ţistui Branko.

Ringelnatz îl văzu şi se apropie.

— Ce cauţi în oraş, nenorocitule? îl dojeni el. Nu ştii că poliţaii umblă ca turbaţi pe urmele tale?

— Voiam să te-ntreb ceva – răspunse Branko în doi peri.

Ringelnatz se uită cu teamă în toate părţile.

— Ei, hai, întreabă-mă! îl îndemnă el.

— O cunoşti pe Zlata?

— Pe fata primarului? Sigur c-o cunosc.

— Mi-a dăruit o – muzicuţă. Branko o scoase din buzunar.

— Ăsta nu-i un motiv ca să te foieşti pe-aici.

— Am uitat să-i mulţumesc.

— Hm! mormăi Ringelnatz, privindu-l mirat pe Branko, pe urmă continuă: Apăi ai sosit prea târziu. Domnişoara Zlata a plecat de-un sfert de oră la baie, şi până la amiază nu se întoarce.

— La baie? repetă Branko.

Atunci cu siguranţă că putea s-o revadă chiar azi şi, poate, să-i şi vorbească.

— Mulţumesc, mulţumesc. Mai făcu o mică plecăciune în faţa lui Ringelnatz şi, tot aşa pe furiş cum venise, dispăru.

Urcând pe brânci priporul spre cetate, zări o umbră înaintea lui. Se ascunse prudent într-un tufiş şi rămase lungit acolo o bucată de vreme.

Să fie oare Begovic sau vreunul din liceeni? Numai după ce se înstăpâni din nou liniştea, ieşi din tufiş şi îşi urmă drumul, căţărându-se spre cetate.

Între timp, ceilalţi făcuseră foc în ascunzătoare. Pavle frigea câţiva peşti. Tocmai se întorsese cu spatele şi turna untdelemn peste ei.

— Da unde-ai zăbovit atâta? îl întrebă Zora.

Branko se înroşi tot.

— Am fost în oraş – bâigui el.

Duro îşi strânse buzele:

— A fost la prietenul lui, la Ringelnatz.

— M-ai urmărit? i se adresă Branko, furios.

Duro făcu ¡semn că da:

— Ştiu tot ce-ai vorbit cu Ringelnatz.

— Ce-am vorbit?

Duro ¡se întoarse spre Zor, a:

— A întrebat de-o fată.

Branko îl pironi cu privirea, şi mai furios. Aşadar, iată umbra pe care o zărise de-a lungul Pot acului.

— Spion afurisit! zvârli el printre dinţi şi se uită la peştii din tigaie.

— Ai întrebat de fata careţi. a dăruit muzicuţa şi care te-a salvat? întrebă Zora, privindu-l drept în ochi.

Branko se înroşi mai tare:

— Da.

— Ai întâlnit-o?

Băiatul clătină din cap:

— 'Nu.

Copiii îşi puseră fiecare bucata de peşte pe pâine şi începură să mănânce, apoi strânseră totul, astupară intrările şi dădură o fugă până la moş Gorian.

Bătrânul îi aştepta. Îl ajutară să împingă luntrea cea mare la apă. Taica Gorian avea nevoie de câţiva peşti foarte proaspeţi pentru a-i desface la piaţă.

Prinderea peştilor mari devenise din ce în ce mai lesnicioasă. Pescarul arăta cu – mâna pe cei pe care-i dorea şi care abia de se dădeau la o parte în faţa grelei luntre. Zora sau Nicola îi loveau în cap cu ciomegele, iar Branko, Pavie şi Duro îi scoteau afară. Apoi taica Gorian îi alegea şi-i căra la căruciorul lui Drăgan.

— Puteţi isă-mi ajutaţi să împing căruciorul o bucată de drum până la şosea? îi rugă el când căruciorul fu plin.

Pavle şi Zora se grăbiră să spună da; Nicola şi Duro puseră şi ei mâna să împingă laolaltă cu – ceilalţi, dar când Duro văzu că Branko a rămas în urmă, făcu şi el la fel.

Branko aşteptă până ce dispărură cu toţii la prima

cotitură, apoi o luă la trap în direcţie opusă. Voia să ajungă la baie, şi pân-acolo avea de mers cel puţin o jumătate de oră.

O bună bucată de – drum putu s-alerge de-a lungul coastei, apoi ţărmul se ridica, abrupt îşi stâncos, la o mare înălţime. Din punctul acela trebuia să-şi continue drumul înot.

Branko era un bun înotător. De pe una din stânci sări cu capul în apă şi nu reapăru la suprafaţă decât departe în larg.

Dinspre Rab sufla un vânt uşor. Valurile se înălţau tot mai sus. Când îl purtau pe crestele lor, când îl zvârleau în hăul adânc dintre ele. Băiatul – se bucura de acest lucru, fiindcă astfel putea să ajungă aproape nevăzut în preajma băii.

Branko nu fusese niciodată dincolo de îngrădirea pe care semenii o numeau „baia noastră”. Când voia să se scalde în ¡mare, se ducea unde avea chef. Acolo, la baie, costa bani, ba îi mai trebuiau şi chiloţi de flanelă, lucruri de care Branko n-avea parte, nici habar.

Pentru prima dată văzu şi al ce se află în spatele îngrăditurii. În dreapta şi-n stânga se înşirau cabine din piatră, iar între ele, la mijloc, rămânea un loc, dinaintea căruia, în mare, era un ţarc pentru cei ce nu ştiau ¡să înoate. La dreapta se înălţa un turn de lemn: trambulina de unde se sărea în apă şi, după cum observă Branko, de unde puteai să-ţi dai drumul ea pe un tobogan. În stânga ţarcului se afla un turn mai mic, de unde un băiat tocmai îşi făcuse vânt în apă.

Tot locul acela era înţesat de lume. Branko văzu copii şi oameni mari. Pe unii îi îşi recunoscu. Printre femei se aflau mai multe lucrătoare de la regie, prietene de-ale maică-sii. Bărbatul acela gras, cu burtă mare şi cu picioare scurte, era doctorul Skalec. Ce caraghios arăta fără vesta lui albă!

Se apropie şi mai mult. Unde să fie oare Zlata? Nici în apă nu ¡se zărea, nici printre lucrătoarele de la regie. Şi cum nu o găsea nicăieri, Branko tocmai se pregătea să

facă înot cale întoarsă. Deodată văzu două fete care urcau treptele pe o faleză care, din zona îngrădită, pătrundea adânc în mare, înălţându-se falnică.

Va să zică şi pe faleză mai era lume. Branko zări câţiva băieţi şi o tânără. Poate că era chiar Zlata.

Înotă cu băgare de seamă, apropiindu-se de faleză. Un Ţanc îngust cobora prăpăstios până-n apă. Băiatul se ascunse acolo să-şi mai tragă o clipă răsuflarea.

Între timp se uită în jurul lui. Ţancul se ridică abrupt la mare înălţime, însă dacă s-ar folosi cu dibăcie de mâini şi de picioare, ar putea ajunge sus pe faleză.

Aşteptă să i se mai zvânte hainele jerpelite, apoi începu să se caţăre. După ce făcu o bucată de drum, căţăratul îi păru mai lesnicios decât îşi închipuise. Se prinse cu mâinile de marginea falezei, ridică fruntea şi, după o clipă, se avântă sus.

La început îi văzu numai pe băieţi, care se soreau pe lespezile încinse, dar ceva mai departe, spre dreapta, sta lungită şi Zlata. Fata se odihnea pe un halat mare de baie înflorat, cu capul sub o umbrelă galbenă; în faţa ei, pe nisip, se afla o carte: Zlata citea.

Branko se furişă binişor până lângă ea.

— Bună dimineaţa! şopti el.

Ea ridică ochii de pe carte şi-l privi uimită:

— Tu?!

— Da, eu – răspunse băiatul, dând din cap.

— Vii des aici?

— Nu – şi râse. Azi e prima oară.

— Asta-i frumos. Se uită iar la el: Dar stai jos.

Branko scoase scoicile din buzunar:

— Voiam doar să v-aduc două scoici.

— Ah, ce frumoase sunt! Zlata o luă pe cea mai mică: E ca o ureche, ca o ureche micuţă.

— Ceastălaltă cântă ca marea – zise băiatul şi i-o întinse pe a doua.

Zlata o duse la ureche şi-şi ţuguie gura mică:

— Într-adevăr, parcă toată marea ar fi înăuntrul ei!

— Chiar acolo şi este – zise cu sinceritate Branko.

— Ce-ţi face muzicuţa?

Băiatului i se luminară ochii:

— Am şi învăţat vreo două cântece. Şi scoase muzicuţa din buzunar.

Trebui mai întâi s-o scuture bine până se scurse toată apa şi, în sfârşit, scoase un sunet, apoi mai trecu destul timp până să se înfiripeze şi melodia.

Zlata se ridică în capul oaselor:

— Ce cântec e ăsta?

— Un cântec pe care-l cânta adesea tata.

— Avea şi el o muzicuţă?

Branko râse:

— Tatăl meu e cel mai bun viorist din Seni.

— Cel mai bun? Atunci trebuie să-l ascult şi eu. Unde cântă?

Încurcat, Branko privi în gol:

— Acum e plecat, departe, prin lume…

— Şi pe tine te-a lăsat aşa, singur-singurel? Cel puţin mamă ai?

Branko clătină din cap:

— Mama mea a murit.

Fata se uită din nou la el:

— De mult?

Branko îşi scormoni amintirile: oare cât era de când o dusese pe maică-sa la groapă? I se părea că se scurseseră săptămâni, ba chiar luni…

— Cred că de trei săptămâni – rosti el.

Abia atunci băgă de seamă fata cât de nevoiaş şi de zdrenţăros era băieţandrul.

— Dar n-ai pe altcineva care să vadă de tine?

Branko îşi umflă pieptul:

— V-am mai spus. Eu n-am nevoie de nimeni. Sunt uscoc.

În clipa aceea cineva îl înşfăcă brutal de umeri şi răsună o voce stridentă:

— Ai tu mutră de uscoc? Ha, ha! Haimana, haimana nenorocită ce eşti!

Branko se smulse din strânsoare şi se întoarse furios.

În spatele lui, vânjos şi lat în umeri, stătea cu dinţii rânjiţi tânărul Karaman; însă nu era singur: în faţa şi-n spatele ilui se mai aflau vulpoiul de Brozovic, băiatul cel gras al morarului, Skalec, Slavko, fratele Zlatei, fiul silvicultorului, Marculin cel cu picioare subţiri, mai multe alte fete şi alţi câţiva copii.

Primul care-l dibuise pe Branko fusese Brozovic. Auzind sunetele muzicuţei, se urcase pe faleză, îl recunoscuse şi într-un suflet se întorsese înapoi cu ceilalţi. Acum, triumfători, se grămădiseră în jurul lui şi râdeau batjocoritor.

Branko era ca o sălbăticiune căzută în capcană şi încolţită din toate părţile. Îşi încleştă pumnii.

— Cine m-a făcut haimana?... Şi vru să se arunce asupra celui dintâi.

Dar Karaman îi tăie calea, împreună cu Slavko şi cu băiatul silvicultorului, pregătindu-se să-l lovească. Atunci Zlata îşi zvârli umbrela cât colo, sări în sus şi, împingându-l pe Karaman şi pe frate-său, se răsti mânioasă:

— Lăsaţi băiatul în pace!

Vorbise atât de hotărât, iar chipul ei era atât de grav şi de autoritar, încât o clipă liceenii se domoliră.

— Parcă ţi-am interzis să te mai amesteci în treburile noastre! şuieră Slavko printre dinţi, cu răutate.

— Nu m-amestec în treburile voastre – îi răspunse răspicat fata – însă băiatul a venit în vizită la mine şi se află sub ocrotirea mea.

— Ehei! beliii micul Brozovic. Frumoasa Zlata primeşte vizita hoţilor de drumul mare!

— Da, da! strigă şi grăsanul morarului. Frumoasa Zlata se dă ele partea haimanalelor!

Karaman se dovedi şi mai josnic:

— Pesemne că i îndrăgostită de derbedeul ăsta. Şi faţa i se schimonosi! nir un rânjel, apoi începu să chicotească.

— Eu sunt... – începu Branko, însă, de furie, cuvintele i se opriră în gâtlej şi nu izhuli să mai rostească nimic, ci doar îşi încleştă pumnii.

— Hai, vorbeşte… i se adresă batjocoritor tânărul Smolian.

— Da, vorbeşte dacă mai îi curaj… – îl înţepă Bro zovic.

— Spune tu cu gura ta ce eşti – îl luă în i îs băiatul cel gras al morarului.

Liceenii se apropiară din nou şi I înconjurară

Branko gâfâia precipitat. Ce putea să le răspundă acestor nesuferiţi acuzatori? De fapt, adevărul lui 1111 şi l-ar fi putut exprima decât cu pumnii. Dar simţi că Zlata îl priveşte cu încordare şi că aşteaptă un răspuns de la el.

— V-am mai spus o dată – rosti el răspicat, însă şi cu o intonaţie de rugă în glas. Eu nu sunt hoţ!

— Dacă ai furat caise de la noi, asta n-a fost hoţie? Slavko îşi ridică pe frunte ochelarii, fulgerându-l pe Branko.

— Că mi-ai jefuit ascunzătoarea cu provizii, nici asta n-a fost hoţie, ai? îndârjit, micul Brozovic se înroşise tot de ciudă.

— Că aţi dat drumul animalelor mele, asta nu-i hoţie?! Ba chiar crimă a fost! Şi-o să plătiţi voi scump de tot pentru faptele voastre! strigă Smolian, apropiindu-se de

Branko.

— Şi că aţi dat drumul peştilor din iaz, asta scrie pe toate afişele – îl înfruntă feciorul morarului. De-aia vă şi caută poliţia.

— Ştiţi foarte bine – ripostă Branko, aproape răcnind de furie – că am făcut toate astea numai ea să ne răzbunăm că aţi tăbărât asupra lui Stiepan.

— Dar povestea cu peştele? îi tăie vorba Karaman. Asta a fost înainte de întâmplarea cu Stiepan; tata a cerut să fii arestat pentru furt de peşte.

— Păi de-asta a şi stat la închisoare – ţipă micul Brozovic.

Curajul lui Branko începea să se clatine:

— Am luat peştele fiindcă mi-era foame.

Liceenii începură ¡să râdă. Slavko spuse batjocoritor:

— Ăsta-i motivul tuturor hoţilor şi tocmai de-aia ai ¡să pofteşti înapoi la puşcărie.

Plin de mânie, Branko îl ţintui cu privirea:

— În Biblie stă scris că cine-i înfometat să se sature. Apoi adăugă: Peştele zăcea aruncat pe jos.

— Cu toate astea, tot la puşcărie ai să te-ntorci! strigă Slavko.

— Dar mai-nainte – spuse tânărul Smolian – o să-ţi muiem bine oasele – şi se repezi pentru a treia oară la Branko.

Zlata se aruncă, din nou între ei.

— Sau îl lăsaţi în pace, sau dacă nu, pe Dumnezeu din cer, va trebui ¡să mă bateţi şi pe mine! strigă ea.

— Ştii foarte bine că tata a pus un premiu pe capul lui – zise Slavko.

Aşa o fi – răspunse Zlata. Dacă este într-adevăr. ilâl de primejdios, n-are decât să pună mâna pe el Begovic. În Dordevic, dar nu voi, şi faptul că vreţi să vă năpustiţi în toţii asupra lui, este un lucru josnic pe care eu nu-l i. ibel!

K.îi iman se înfipse iarăşi în faţă:

Atunci sunt nevoit să te ţin eu, în timp ce băieţii au să i croiască pe derbedeu.

Încercă s-o imobilizeze pe Zlata, când băieţii fură îmbrânciţi violent de două mâini grele ce atârnau de două braţe lungi şi păroase.

— Ce-i aici? întrebă calm bărbatul înalt şi uscăţiv, posesorul braţelor păroase, şi îşi arătă chipul palid şi ochii lui mari, de bou.

— L-am prins pe Branko Babici, domnule Kukulievic – se grăbi să strige micul Brozovic. Ştiţi, băiatul acela pe care-l caută poliţia.

— Hm, hm! făcu Kukulievic, un fost pescar, care, vârât în nişte pantaloni albi şi în nişte saboţi de lemn, trebuia să îndeplinească funcţia, nu prea uşoară, de supraveghetor al băii.

— Şi eu – spuse Zlata, proţăpindu-se lângă el – nu permit ca liceenii să-l ia la bătaie.

Abia acum o recunoscu supraveghetorul pe tânăra

fată.

— Domnişoara Zlata – rosti el, cu o plecăciune, apoi îşi şterse cu mâna-i mare năduşeala de pe faţă. Ce-i de făcut? întrebă omul.

Slavko o împinse la o parte pe soru-sa:

— Şi eu îţi poruncesc să nu iei în seamă vorbele sorămii şi să pui imediat mâna pe ticălos.

Supraveghetorul îşi frângea mâinile, încurcat:

— Asta-i o treabă grea, tinere.

— De ce?

— Fiindcă eu sunt supraveghetorul băii, nu-s poliţai.

Dar Kukulievic nu-şi mai lua ochii de la Branko.

Băiatul fierbea de mânie şi ţinea încă pumnii încleştaţi; supraveghetorul observă cămaşa flenduroasă şi pantalonii rupţi ai băiatului. Îi veni o idee.

— Ai bilet? întrebă el.

Branko clătină din cap.

— Aşadar, ai sărit gardul?

— Nu.

— Păi atunci cum de-ai ajuns aicea sus?

Branko arătă spre faleză:

— Mai întâi prin apă, apoi m-am căţărat pe faleză.

Ochii mari, de bou, se căscară şi mai mult. Supraveghetorul strâmbă gura admirativ.

— O! exclamă el. Dar îşi aminti unde voia să ajungă: Aşadar, n-ai bilet de intrare?

— Nu – repetă Branko.

— Atunci îmi pare rău, dar trebuie să vii cu mine, chiar de s-ar ruga domnişoara Zlata încă de două ori pe-atâta.

Fata sări din nou în apărarea lui Branko. Luă din halatul ei de baie o punguliţă.

— Dacă asta-i totul, cumpăr eu un bilet pentru el.

— Oho! strigară în cor liceenii. Aşa uşor nu ne scapă el! Las că-l ţinem bine!

Iar micul Brozovie ţipă:

— Ţineţi-l măcar câteva minute, până-l aduc eu pe Begovic.

Îmboldit de liceeni, bietul Kukulievic se răsucea pe loc ca un eline care-ar vrea să-şi prindă coada.

— Păi domnişoara Zlata vrea să-i daţi pace băiatului.

Slavko îl îmbrânci la o parte pe bărbatul înalt:

— Kukulievic, tata a pus şi un premiu pe capul lui!

— Ce? mormăi omul. Un premiu?!

— De o sută de dinari! continuă Slavko. Şi dacă pui mâna pe el, o s-avem noi grijă ca să-ncaisezi dumneata premiul.

— Hm, hm! De astă dată, supraveghetorul îl privi cu alţi ochi pe Branko. Pentru el, o sută de dinari însemna aproape o avere. Se adresă din nou Zlatei: Dacă, într-adevăr, aşa stau lucrurile, domnişoară Zlata, din păcate, n-am ce face – şi se îndreptă legănându-se către Branko.

Băiatul, se sperie. De mult îşi dăduse seama că fata nu-l mai putea salva. Şi tot atât de bine îşi dăduse seama că o luptă cu liceenii n-avea sorţi de izbândă, căci cercul lor se tot strângea, aşa încât nu-i mai rămânea decât să fugă, dacă ţinea cu orice preţ să se salveze.

Iscodise încă dinainte cu privirea, căutând vreun mijloc de scăpare. Dar pe unde? în faţa lui, în semicerc, stăteau băieţii, în spatele lor, înalt şi cu neputinţă de escaladat, se înălţa gardul de lemn, iar în stânga cobora în mare o stâncă abruptă: jos, valurile izbeau faleza.

Supraveghetorul băii îşi apăsă mâinile-i mari şi buhăite pe umerii lui Branko. Privirea băiatului alunecă pe stâncă în jos. De acolo nu putea să se arunce. La poalele stâncii ieşeau din apă câteva pietre ascuţite, însă ceva mai departe, la dreapta, faleza pătrundea atât de adânc în mare, încât el ar fi putut să sară dincolo de pietre.

Supraveghetorul băii îl ţinea strâns, iar tânărul Karaman îl înşfacă şi el.

„Acum ori niciodată!” îşi ¡spuse Branko. Se ¡aplecă şi-l izbi cu capul în burtă pe Karaman; lunganul căzu pe spate, agitându-şi furios braţele, şi în aceeaşi clipă Branko sări peste el… Până să-şi vină ceilalţi în fire, băiatul se şi afla sus pe promontoriu. Privi spre apă: era undeva jos, departe, departe; poate la opt sau zece metri… O clipă se

înfioră şi holbă ochii, îngrozit.

Ceilalţi se apropiau. În fruntea lor se afla Smolian, iar imediat după el venea legănându-se supraveghetorul băii.

Branko se încordă ca un arc. Trupul său tânăr, cu pielea smeadă, sta ca o statuie de bronz în lumina puternică. Îşi făcu grăbit cruce, se gândi la maică-isa îşi sări.

Văzându-l pe Branko săltând ca un peşte uriaş de pe faleză în apă şi plutind în văzduh, începură cu toţii să strige. Băiatul desluşi glasul Zilatei.

N-a fost însă chiar atât de primejdios după cum părea... Cu ochii închişi şi cu braţele bine întinse, el a zburat prin aer, iar peste câteva clipe a simţit îmbrăţişarea molatică şi caldă a apei. Plonjă până-n fundul limpede al mării, apoi se smuci. pieziş la suprafaţă, dar pentru mai multă siguranţă înotă câtva timp sub apă; când se ivi pe creasta valurilor, se afla departe în larg.

Nimeni n-ar fi îndrăznit să se arunce după el. Liceenii rămaseră care înmărmuriţi, care furioşi pe promontoriu, cu ochii ţintă la fugar „Supraveghetorul băii clătină din capul său mare ca un dovleac. N-ar fi sărit după băiat nici pentru o mie de dinari, fiindcă se temea de apă mai vârtos decât de săritură.

Branko înotă pe spate şi privi spre faleză. Zlata stătea, tot acolo, aproape de margine, chiar pe locul de unde sărise el.

Oare s-o fi speriat tare? Lui Branko îi mai răsuna în urechi strigătul ei. Băiatul înălţă o mână şi-i făcu semn. Zlata îşi ridică umbrela, răspunzându-i.

Un val se prăvăli peste capul lui şi trecu câtva timp până ce băiatul reveni la suprafaţă. Zlata tot îi mai făcea cu mâna. Al doilea val! l trase mai în adânc. Se întoarse pe burtă şi începu să înoate eu nădejde, străbătând munţii şi văile de apă. De astă dată o ţinu. de-a dreptul ¡spre golf şi, după o oră, ajunse la destinaţie. Ceata îi observase lipsa şi-l aştepta. Zora şedea pe ţărm.

— Unde-ai fost? îl întrebă ea.

Branko se scutură ca un câine, şi apa curgea şiroaie

din haine şi din păr.

— A… – bâigui el, încurcat. Am înotat.

Duro îl privi chiorâş, dintr-o parte:

— Minte. A fost la baie.

Branko se înfurie:

— Nu te mai dezbari odată de iscodirile astea ale tale?

Duro râise batjocoritor:

— Am voie să fac ce-mi place, şi-mi place să mă distrez.

— Iar ai fost la Zlata? întrebă Zora, şi o cută îi brăzda fruntea.

— Da – răspunse Branko, de astă dată foarte sincer.

— Apoi a sărit în mare – interveni Duro.

— În mare? repetă Zora.

Branko încuviinţă printr-un semn:

— Liceenii voiau să mă dea pe mâna poliţiei ca să fiu iar închis. L-au adus şi pe supraveghetorul băii.

— Da’ de unde ai sărit? continuă fata să-l întrebe.

Branko arătă într-acolo:

— De pe faleză.

Zora rămase cu gura căscată.

— De pe faleză? repetă ea şi se uită la Branko jumătate cu admiraţie, jumătate supărată.

— Da – răspunse băiatul – toate celelalte drumuri mi-erau tăiate.

După cină, Branko se duse pe ţărm. Oare Zlata o fi crezut tot ce i-au povestit liceenii, şi-acum îl socoteşte şi ea un hoţ şi un derbedeu?

Îşi scoase muzicuţa din buzunar şi începu să cânte.

Deodată se pomeni cu Zora alături.

— Ce-ai făcut la Zlata? întrebă fata.

— Nimic – răspunse încurcat Branko. I-am dăruit două scoici pentru muzicuţă – şi cântă mai departe.

După un răstimp Zora ¡se sprijini de el:

— O iubeşti? îl întrebă, uitându-i-se drept în ochi.

— Nu ştiu – zise băiatul şi după câteva clipe adăugă: E atât de frumoasă!…

Capitolul 19

Tărăboiul din piaţa de peşte

Copiii rămaseră peste noapte la moş Gorian. Bătrânul vându-se cea mai mare parte din cantitatea de peşte dusă la piaţă în Seni şi voia ca dis-de-dimineaţă, împreună cu copiii, să prindă alţi peşti şi să-şi mai încerce o dată norocul.

Când moş Gorian pregăti masa, observă lipsa lui Branko.

— Nu l-a văzut nimeni pe Branko? întrebă el.

Copiii clătinară din cap, iar Zora abia atunci îşi dădu seama că lipseşte.

— Cu siguranţă că s-a dus iar la domnişoara lui… – rânji Duro, batjocoritor, şi-i povesti lui moş Gorian ceea ce ştia el.

— Va să zică aşa… Branko se interesează de o domnişoară! vorbi tărăgănat bătrânul, apoi adăugă râzând: Ei, las că vine el înapoi, n-aveţi grijă!

Şi fiecare îşi văzu de treaba lui.

Duro nu se înşelase: Branko se afla în drum spre Seni. Toată noaptea îl muncise gândul dacă Zlata a dat sau nu crezare vorbelor liceenilor, şi dacă-l socoteşte cumva hoţ de drumul mare sau, după spusele lui Smolian, chiar un criminal. De aceea se şi sculase cu noaptea-n cap, ca să încerce s-o vadă cât mai devreme cu putinţă.

Se opri în dosul gospodăriei bogatului Karaman şi se uită la caisele din pomi. Ce frumoase, ce catifelate şi ce roşii erau! se gândi să-i ducă şi Zlatei câteva. Desigur că fata le va mânca cu tot atâta plăcere ca şi el. Se căţără în sus pe pripor, culese vreo câteva din cele mai frumoase, apoi o luă la fugă mai departe.

De astă dată ajunse în oraş mult mai devreme decât rândul trecut. „Hotel Zagreb” era închis, şi nici la primărie nu se simţea vreo mişcare.

După un ceas bun Ringelnatz deschise, în sfârşit, poarta cea mare a hotelului şi ieşi afară. Căscă de două ori, întinse braţele alene şi se uită pe stradă în sus şi-n jos. În clipa următoare Branko se şi afla lângă el.

— Iar eşti aici, împieliţatule? bodogăni Ringelnatz.

Băiatul dădu din cap.

— Ai venit după domnişorica ta?

Branko scotoci în buzunar şi scoase fructele:

— I-am adus câteva caise.

— Păi nici nu s-a sculat din somn.

— Crezi că o să doarmă până târziu?

— Cred că da. Hai cu mine – şi Ringelnatz îl trase în curte.

Intrară într-o curte bine gospodărită, închisă din trei părţi de zidurile hotelului; a patra latură se închidea cu un zid, dincolo de care se zărea o grădină lungă.

Ringelnatz se uită într-acolo:

— Vezi pavilionul acela? Şi arătă spre o clădire semicirculară din fundul grădinii, care se sprijinea pe un zid înalt despărţitor.

— Da.

— Aşază-te aici lângă zid şi fii cu ochii în patru: acolo îşi ia dejunul domnişoara, aşa că atunci când o trece spre pavilion, poţi s-o strigi şi să-i dai fructele.

Branko se lipi de zid şi privi cu luare-aminte. Se scurse însă o bună bucată de vreme până să audă primele zgomote în casa cea mare.

Numai când în turnul bisericii Sfântul Francisc bătu ora şase, se deschise cu zgomot o fereastră, la care se ivi o slujnică îmbufnată.

După câteva minute Branko o auzi trebăluind prin casă. Se trânti o uşă, zornăiră nişte farfurii, ei ocnindu-se una de alta şi, în sfârşit, se arătă şi slujnica, ducând o tavă cu ceşti, farfurii şi chisele; ea se îndreptă spre pavilion.

Trecu apoi mai bine de un sfert de oră până să apară Zlata. Plictisit, Branko tocmai urmărea cu privirea doi porumbei mari, albi, care se plimbau pe casă, înfoindu-şi aripile, când fata străbătu grădina ca o săgeată şi trânti uşa pavilionului în urma ei.

Băiatului nu-i mai rămânea decât să sară zidul şi, pe furiş, să se apropie de ea.

Iscodi cu ochii una din ferestrele mari ale

pavilionului: fata se aşezase la o masă rotundă, îşi turnase cacao într-o ceaşcă şi bea tacticos.

Branko ciocăni la fereastră apoi o împinse brusc şi dintr-un salt ifu înăuntru.

— Ah! exclamă Zlata, speriată, sărind de pe scaun; dar îndată după aceea începu să râdă: A, tu eşti? Dar de ce vii pe fereastră, şi nu intri ca oamenii pe uşă?

— Fiindcă pe uşă s-ar putea să fiu văzut – zise Branko, care, în faţa fetei, i se purta ceremonios.

— Ei, în orice caz, mă bucur că mai trăieşti şi că, după săritura ta în apă de ieri, mai eşti în stare să sari şi pe fereastră! Ieri, ca să-ţi spun drept, am fost tare îngrijorată din pricina ta.

— Nici eu nu mă simţeam prea sigur de mine când m-am azvârlit în apă – mărturisi cinstit Branko. Însă ce era să fac? Dacă n-aş fi sărit, azi aş sta la închisoare, ceea ce ar fi şi mai rău.

Zlata se aşeză din nou.

— Şi ce vârât te-aduce la mine de te-ai grăbit să vii atât de dimineaţă? continuă să-l întrebe, prietenoasă.

— Ah… bâigui Branko – … voiam… – dar vorba i se opri în gât.

— Hai spune!

— Voiam doar să vă spun că ceea ce v-au îndrugat liceenii şi fratele dumneavoastră despre mine, nu-i adevărat.

Zlata râse:

— Ca să te cred, trebuie să-mi spui mai precis ce-i cu tine, şi fiindcă mă aflu tocmai la dejun – arătă spre masă – poţi să-mi povesteşti chiar acum.

Împinse către el un scaun şi o ceaşcă.

— Să mănânc şi eu? întrebă sfios Branko, aruncând o privire admirativă asupra mesei pe care era pregătită gustarea.

— Sigur că da. Sau ai şi mâncat?

Branko clătină din cap. Nici măcar la brutar nu fusese în ziua aceea, iar de la moş Gorian fugise fără să pună un dumicat în gură.

Zlata îi turnă cacao în ceaşcă:

— Ei, atunci şezi. Serveşte-te cu ce doreşti – şi arătă franzeluţele, cornuleţele şi bucăţile de cozonac, împingând spre el farfuriile.

Branko făcu ochii mari în faţa atâtor bunătăţi pe care fata i le punea ademenitor dinainte şi se îndopă cu tot ce-i stătea mai la îndemână.

Pe fată o amuza lăcomia lui:

— Mai vrei dulceaţă? Şi-i unse un cornuleţ. Ia şi miere. Da văd că unt nu mănânci de loc… şi mai toarnă-ţi cacao.

Branko ar fi mâncat cât şapte, căci uitase pentru ce anume venise acolo.

— Aşa… – îi aminti fata, după ce-şi mai turnă şi ei o ceaşcă de cacao – acum trebuie să-mi spui ce nu-i adevărat din pălăvrăgelile lui frate-meu şi-ale lui Karaman.

Băiatul îi povesti tot ce putea să povestească fără să-i trădeze pe uscocii lui. Ea îl asculta cu încordare, râdea din când în când sau lua un aer neîncrezător, însă Branko povestea mai departe, netulburat.

— Hm! făcu ea, după ce află aproape tot. Într-adevăr, nu sunteţi criminali, aşa cum pretinde înfumuratul de Smolian, dar hoţi tot sunteţi, şi mici haimanale, de asemenea, iar dacă aşa vi se spune sau ţi se spune, şi tata pune poliţia pe urmele voastre, n-aveţi încotro şi trebuie să admiteţi că asta sunteţi.

— Credeţi dumneavoastră că e hoţie să iei ceva care nu aparţine, de fapt, nimănui?

Zlata zâmbi:

— Eu am învăţat că nu există nimic care să nu aparţină totuşi cuiva. Orice lucru este al icuiva.

Branko privea năuc în gol. Atunci, într-adevăr, devenise şi el hoţ în lege, deşi îşi jurase să nu ajungă niciodată hoţ!

Îşi aduse aminte de caisele pe care le avea în buzunar. Alese două: pe cele mai mari.

— Era cât pe-aci să uit! îngăimă el şi le puse pe masă. Le-am adus pentru dumneavoastră.

— Tiii, ce frumoase sunt! exclamă Zlata şi luă una, o mirosi şi mângâie rotunjimea catifelată a fructului, apoi muşcă cu poftă. Dar deodată clipi repede din ochi spre Branko: Nu cumva şi astea sunt furate?

— Nu! şi băiatul clătină energic din cap.

— Atunci, de unde le ai?

— De-acolo de unde cresc…

— Va să zică tot furate sunt?

— Nu există fructe furate – se apără Branko. Şi-apoi, ceea ce creşte afară din oraş aparţine tuturor.

— Cine-a spus?

— Toţi pe care-i cunosc eu.

— Chiar şi cel care a sădit pomul?

— Dumnezeu face să crească fructele şi pomii.

Zlata râse şi mai tare, apoi deveni serioasă:

— Bine, să zicem că ai dreptate. Dumnezeu face să crească pomii şi fructele, dar de sădit, i-a sădit un om, şi dacă nu se află într-o grădină, ci afară din oraş, cu siguranţă că omului i-a fost şi mai greu să-i sădească acolo, fiindcă a trebuit să se ducă să-i stropească, să aibă grijă de ei, să bată un par lângă puieţi, să care în fiecare an gunoi, iar dacă e un bun pomicultor, nu încape îndoială că, în fiecare toamnă şi primăvară, a săpat pământul în jurul lor. Nu, crede-mă, tocmai fiindcă pomul din care ai luat caisele este afară din oraş, cel care l-a sădit are de două ori drept asupra fructelor sale!

— Păi are atâţia pomi! obiectă Branko. Eu am luat doar trei caise – şi cu siguranţă că sunt cu sutele în pom.

— Dacă mai sunt, căci dacă o sută de oameni gândesc ca tine şi fiecare ia câte trei, atunci omul nu se mai alege cu nimic.

De astă dată fu rândul lui Branko să râdă.

— O sută nu pot să gândească aşa – triumfă el.

— Şi de ce nu?

— Fiindcă în oraş nu sunt o sută de oameni care să n-aibă caişi, iar cei care au doar n-au să se-apuce să culeagă din pomii altora.

— Ei, aici mă dau bătută – admise Zlata – însă bagă-ţi

bine în cap: chiar dacă nu există în Seni o sută de inşi care să fure caise, tu tot hoţ se cheamă că eşti, de vreme ce iei fructele din pomi străini. Cu toate astea, nu sunt supărată pe tine – continuă ea, ridicându-se – şi rămân şi de-acum înainte prietena ta, iar dacă-ţi face plăcere, poţi să mai vii pe-aici mâine sau poimâine, şi-atunci o să vorbim mai pe-ndelete despre toate astea. Acum trebuie să plec la baie, şi-apoi s-ar putea ca dintr-un moment într-altul să intre slujnica sau Slavko. De aceea e mai bine s-o ştergi.c. Îl mai repede.

Îi vârî băiatului încă o bucată de cozonac în buzunar şi, în timp ce Branko escalada fereastra, ea ieşea pe uşă în grădină. Strecurându-se nevăzut, Branko sări zidul şi, luând-o la trap pe căi ocolite, se întoarse la moş Gorian.

Între timp aici avuseseră loc tot felul de întâmplări.

Taica Gorian mai prinsese câţiva peşti. Copiii îi căraseră împreună cu el până în apropierea oraşului, apoi se înapoiaseră: numai Pavle, care, din toată ceata, era cel mai puţin în pericol, îl conduse pe bătrân până în piaţă.

Îşi împinseră căruciorul între două tarabe cu legume şi fructe şi tocmai se pregăteau să-şi strige marfa, când se pomeniră cu Rădic, care, împreună cu nevastă-sa, îşi încropiseră taraba la câţiva paşi mai încolo.

— Ai autorizaţie de vânzare, Gorian? întrebă el şi se pironi cât era de lung şi lat în faţa căruciorului.

Moş Gorian râse:

— Bunicu' şi-a vândut aici peştele fără nicio autorizaţie, tata, de asemenea, iar eu tot fără autorizaţie o să mi-i vând!

— Păi acum nu mai e voie fără o hârtie la mână! replică Rădic.

Moş Gorian rânji, schimonosindu-şi faţa:

— Spune-i primarului tău că mă doare-n cot de autorizaţia lui…

— Care va să zică… aşa!… făcu Rădic.

— Da, aşa! se oţărî furios bătrânul. Şi dacă nu te cărăbăneşti mai iute de-aici, şi-mi mai stai proţăpit în faţă ca să-mi alungi muşteriii, să ştii că vin la taraba ta şi te

scot eu de-acolo!

Rădic plecă mormăind:

— Bine-bine, plec, dar n-ai grijă, mai dau eu pe-aici…

— Pofteşte numai! mârâi bătrânul în urma lui în timp ce-i cântărea unui muşteriu două kile de peşte. Dar să ştii c-ai să mă găseşti şi cu un ciomag în mână.

Zarva adunase tot felul de lume în jurul căruciorului.

— Asta-i o nouă pehlivănie a societăţii – spuse un pescar mărunţel care-l cunoştea pe moş Gorian.

— Da – răspunse supărat bătrânul – cei mari vor să ne-nghită cu totul pe noi, ăştia micii. Râse batjocoritor şi adăugă: Acum vor să ne împiedice să mai vindem peştele la kilogram.

— Mai dă-mi repede încă un kil – spuse o muncitoare de la regie, desfăcându-şi sacoşa.

— Şi mie – sări alta.

— Mie două – zise a treia.

Moş Gorian tăia şi cântărea, iar Pavle împacheta marfa.

— Văd că ai avut un pescuit grozav! îl complimentă Pacic, tâmplarul, cumpănind pe dată patru kile.

— Am peşte să hrănesc tot oraşul, dar societatea nu vrea să-l ia decât dacă moş Orlovic şi cu mine intrăm la ei.

— Aşa a făcut cu noi toţi – se jelui pescarul cel mărunţel.

— Cu mine n-o să le meargă – se răsti Gorian şi mai hăcui un peşte.

Vându-se jumătate din marfă şi era gata să-i împacheteze lui Ringelnatz un peşte nemaipomenit de frumos pentru „Hotel Zagreb”, când matahala de Rădic îşi croi drum pentru a doua oară printre cumpărători; dar nu venea singur: în urma lui, gras şi înfipt, păşea Begovic.

— Ăsta-i omul – spuse Rădic, arătându-i-l pe moş Gorian.

Cu bastonul de cauciuc, poliţaiul dădu lumea la o parte, apoi trase aer pe nas, îşi mângâie barba în răspăr şi, cu un bobârnac, îşi împinse chipiul pe ceafă.

— Cum? Vinzi fără autorizaţie?

Bătrânul îi împachetă mai întâi lui Ringelnatz peştele, îşi şterse mâinile de pantaloni şi, privindu-l drept în faţă pe Begovic, îi răspunse răspicat:

— Da, vând fără autorizaţie!

— Păi dumneata nu ştii că, de câteva zile, e interzisă treajba asta?

— Nu, nu ştiu – spuse moş Gorian.

— Totuşi eu ţi-am spus – se amestecă Rădic.

— Iar eu, la rându-mi, ţi-am spus să nu mi te mai arăţi pe-aici! mirii moş Gorian. De când faci pe judecătorul?

— Însă ţi-o spun acum eu! rosti apăsat Begovic şi-şi vântură ameninţător bastonul de cauciuc pe sub nasul lui moş Gorian.

Bătrânul puse mâna pe un peşte:

— Las-o mai domol ou bastonul dumitale, Begovic, că de nu, să ştii că se-ntâmplă nenorocire!

Văzând namila de peşte din mâna moşului, Begovic se dădu un pas înapoi.

— Aşadar, nu vrei să m-asculţi, hai?

— Mai întâi să văd scris ce-a mai clocit primarul vostru împotriva noastră, a pescarilor liberi, dar şi scris să văd, şi n-aveţi decât să le-o spuneţi maimarilor voştri: eu peştii ăştia – arătă spre marfa din cărucior – tot fără autorizaţie îi vând, chiar de s-ar înfiinţa aici şi colegul dumitale Dordevic, şi primarul în carne şi oase!

— Bravo! strigă pescarul cel mărunţel.

Şi Pacic strigă „Bravo!”, de asemenea, şi alţi câţiva cetăţeni din Seni, care, în timpul certei, se adunaseră în jurul căruciorului. Femeile şi muncitoarele de la regie, câte se mai aflau acolo, se arătară făţiş de partea bătrânului.

În faţa mulţimii Begovic se retrase.

— Bine, o s-aduc decizia, însă atunci o să iasă cu chelfăneală, ba-ţi mai confisc şi peştele – mârâi el, vânturându-şi iar bastonul de cauciuc. Dispăru repede în direcţia primăriei; Rădic, după el.

Între timp Pavle vindea nu glumă. Şi lumea cerea tot mai stăruitor peşte de la Gorian, aşa încât, când se

reîntoarseră Begovic şi Rădic, însoţiţi de un slujbaş de la primărie, căruciorul mai-mai că se golise.

Rădic făcu o mutră acră când dădu cu ochii de căruciorul aproape gol. Lui Begovic mai să-i iasă din cap ochii lui de bou. Doar slujbaşul primăriei nu se sinchisi, ci, luându-şi o poziţie solemnă, citi hotărârea:

— „Prin prezenta se aduce la cunoştinţa tuturor pescarilor din Seni şi din împrejurimi că li se interzice vânzarea peştelui sau a altor animale de mare în piaţa din Seni fără obţinerea prealabilă a unei autorizaţii de vânzare. Autorizaţia se eliberează de către primar. Acordarea autorizaţiei o decide primul consilier”.

— Aşa, aşa! spuse moş Gorian. Şi, mă rog, cât trebuie să aştepţi ca să capeţi autorizaţia?

— Primul consilier – rosti şi mai solemn slujbaşul – face lunar o convocare. În luna curentă – adăugă el – convocarea a avut loc. Aşadar, va trebui să aştepţi cel puţin douăzeci şi cinci de zile. În afară de asta, trebuie să ţii seama că hotărârea de a se elibera autorizaţia poate fi amânată şi peste acest termen. Până acum au fost prezentate douăzeci şi şapte de cereri.

— Va să zică trebuie s-aştept atâta amar de vreme, ca să m-aleg fie cu nimica toată, fie să las peştele să-mi putrezească! Halal de-aşa consilier! Halal de-aşa primar! Ptiu, spurcăciunile dracului! ocărî Gorian şi scuipă înciudat.

— Gorian! se răsti Begovic, vânturându-şi bastonul de cauciuc. Pune-ţi lacăt la gură şi nu mai păcătui!

— Dacă ăsta-i păcat, atunci, poftim, de trei ori pe zi am să păcătuiesc – şi mai scuipă odată cu năduf.

Slujbaşul se făcu că n-aude, nu vede, se apropie de cărucior şi spuse:

— În afară de asta, primul consilier mai aduce la cunoştinţă pescarilor că, până la rezolvarea cererii lor pentru obţinerea autorizaţiei, îşi pot încredinţa marfa, spre vânzare, pescarilor care au autorizaţie, cum este, de pildă, domnul Rădic – şi arătă spre el.

— Zău! Ce vorbeşti, vericule? Da deşteaptă treabă v-

a mai trecut prin cap! strigă moş Gorian, din cale afară, de mânios. Ei bine, să ştiţi un lucru că decât să fac aşa ceva, mai degrabă împart peştele pe gratis la oameni – şi înşfăcă de coadă ultimii doi peşti din cărucior şi-i azvârli cât colo. Peştii căzură cu plesnet pe caldarâm, lângă Begovic şi slujbaşul primăriei.

Acesta din urmă îşi răsuci capul şi o luă din loc, în timp ce Begovic se înroşi ca o pătlăgică, cu ochii ţintă când la moş Gorian, când la peştii nemişcaţi de pe jos. Cum însă prin piaţă tot se mai învârteau vreo cincizeci de inşi care-i râdeau în spate slujbaşului de la primărie, poliţaiul se mulţumi să împingă furios peştii la o parte şi, cu bastonul de cauciuc pe Umăr, făcu şi el stânga-imprejur. Între timp, Rădic se întoarse lângă nevastă-sa, la taraba lui.

Moş Gorian, însoţit de pescarul cel mărunţel şi de Pacic, intră în localul „Hotelului Adria", ca să-şi mai înece amarul în vreo câteva păhărele de vin negru. Pavle. se înapoie acasă cu căruciorul gol şi povesti celorlalţi toată întâmplarea.

— Ar trebui într-un fel să-l punem cu botul pe labe pe Rădic – zise Nicola.

— Dar cum? întrebă Zora.

— Poate Branko ne dă vreun sfat – răspunse Pavle.

— Da, dar unde-i? se răsti Zora, uitându-se jur-împrejur.

Duro râise:

— Unde vreţi să fie? O fi zăbovind pe la domnişori ca lui.

— Aş vrea să ştiu şi eu ce face atâta vreme acolo? Şi Zora se încruntă.

— I-o fi cântând ceva la muzicuţă! Duro izbucni într-un râs zgomotos.

Dar iată că apăru şi Branko.

— Eu pot să vă dau un sfat – spuse el.

— Erai aici? strigă Zora, înseninată, descreţindu-şi fruntea.

— De mai multă vreme. Am stat colo după pom şi-am auzit tot ce-a povestit Pavle… şi ce-a spus ăsta am auzit –

adăugă el, aţintindu-l pe Duro.

Duro nu se dădu bătut cu una cu două.

— Foarte bine! replică el, rânjind. Măcar asculţi şi tu odată ce gândesc prietenii tăi despre tine…

— N-aş putea spune că mi-eşti prieten; şi-apoi, uscocii nu i-au vorbit niciodată de rău pe fraţii lor pe la spate, iar dacă s-au rătăcit uneori printre ei cutre ca tine, în stare de asemenea treabă, au fost bătuţi cu biciul şi trimişi la toţi dracii!

— Cum? Mă faci cutră? Şi Duro, aprins la faţă, îşi încleştă pumnii.

Branko dădu din cap, întărind cele spuse:

— Da, şi nu preget să ţi-o repet.

Zora îi despărţi pe cei doi cocoşi gata să se încaiere.

— Dacă vreţi cu tot dinadinsul să vă bateţi, n-aveţi decât s-o faceţi, însă diiseară – se burzului ea. Acum trebuie să venim în ajutor lui moş Gorian. Se uită la Branko: Spune-ne deci care ar fi planul tău.

Copiii se strânseră laolaltă şi Branko le dezvălui gândul său, după care, luară câţiva peşti mari din grămada pusă deoparte de moş Gorian spre a servi drept hrană celor din apă, deoarece începuseră să se cam altereze, îi puseră în cărucior şi o porniră spre oraş.

Pavle şi Nicola se îndreptară cu căruciorul direct spre piaţă, în timp ce Duro porni către Curcin, Zora la Ringelnatz, iar Branko se duse la Rista, logodnicul Elenei, apoi chiar la Elena şi la alte două lucrătoare de la regie pe care le cunoştea de la maică-sa.

Între timp, în piaţă se încropiseră şi mai multe tarabe. Lângă tarabele cu legume se aşezase, cu căruţul lui alb, un vânzător de gheaţă. În rând cu taraba lui Rădic, care, împreună cu nevastă-isa, se tot foia încoace şi încolo în aşteptarea muşteriilor, se înşiraseră câţiva ţărani cu unt, ouă şi brânză de vaci. De la tejgheaua ei cu zaharicale, bătrâna Maria îşi arăta faţa buhăită şi păroasă; în dreapta, un omuleţ pirpiriu vindea perii; se mai afla acolo şi o tarabă cu icoane, apoi unul cu coşuri împletite, un şir de negustori de ceapă şi un brutar cu franzele şi cozonaci.

Şirurile de tarabe se întindeau până aproape de ţărm. În afară de senieni, venise şi multă lume de prin insule: ţărani, marinari, şi toţi cumpărau sau vindeau, se tocmeau sau stăteau la taifas.

Tărăboiul iscat de Rădic cu moş Gorian era încă pe buzele tuturor şi, deşi Begovic se strecura mereu printre oameni ca un dulău rău, vânturându-şi bastonul de cauciuc, deşi, trecând de la un grup de oameni la altul, ciulea urechea-i mare ca o poartă de hambar, aproape toată lumea numai despre asta vorbea şi cei mai mulţi ţineau cu moş Gorian.

Ca urmare a purtării lor, Rădic şi nevastă-sa nu vânduseră mai nimic, şi Rădic fu bucuros când Curcin se ivi lângă tarabă, bocănind din saboţii lui de lemn, şi-l întrebă dacă n-are timp să cinstească împreună un păhărel de vin.

Cei doi bărbaţi se aşezară la o masă într-o cafenea mică de pe chei şi comandară două litruţe, ceea ce-l făcu pe Rădic să-şi uite în curând supărarea şi năduful., între timp, Pavle şi Nicola sosiră cu căruţul în piaţă; se opriră la taraba lui Rădic, şi vlăjganul spuse:

— Soţul dumitale a mai cumpărat câţiva peşti. Unde să-i descărcăm?

Femeia, care tocmai cântărea nişte scrumbii de mare, răspunse:

— Deşertaţi-i în hârdăul de sub masă.

Copiii făcură întocmai şi îşi luară iute tălpăşiţa, dar nu părăsiră piaţa.

După două minute, iată că se înfiinţară la tarabă Elena şi o prietenă de-a ei ca să cumpere peşte.

Nevasta lui Rădic, o femeiuşcă mică, durdulie şi plină de viaţă se bucură văzând că, în sfârşit, le mai pică şi lor niscai muşterii, şi cântări la iuţeală peştele.

Cu nasul ei lung, Elena prinse să adulmece, făcu ochii mari şi zise:

— Peştii dumitale miros urât.

— Peştii mei miros urât? se zborşi femeia, indignată.

Dar şi cealaltă muncitoare începu să strâmbe din nas:

— Chiar aşa! Ptiu, ce scârbă! şi-i azvârli marfa înapoi pe tejghea.

Nevasta lui Rădic se făcu foc şi pară:

— În viaţa mea n-am vândut peşte împuţit!

Elena striga, la fel de furioasă:

— Da' n-ai decât să-l miroşi chiar dumneata!

— Ce s-a întâmplat? întrebă Ringelnatz, care, ca de obicei, venise pentru a doua oară cu coşul lui mare în piaţă şi se oprise lângă tarabă.

— Zi şi dumneata, Ringelnatz, nu miroase a peşte împuţin? i se adresă lungana de Elena.

— Împuţit? i se adresă lungana de Elena.

— Pbuu, te trăsneşte, nu alta!

Pescăriţa durdulie clocotea de furie:

— Uitaţi-vă la peştii mei: nu-i unul să nu fi fost ieri încă viu…

Bătrânii Susic tocmai trecea pe-acolo. Femeia îl cunoştea.

— Domnu' Susic! Domnu' Susic! îl imploră ea. Dă-mi, te rog, o mână de ajutor. I-auzi, cică eu vând peşte împuţit…

— Hm! făcu strângătorul de zdrenţe şi adulmecă îndelung. Hm, mai că nu-mi vine să cred, doamnă Rădic, dar dacă nu pute aici mai rău şi decât la mine, apăi să nu-mi mai zici mie Susic.

Lumea începuse să se îmbulzească, adulmeca şi ocăra peştii lui Rădic, iar cei care se mai găseau prin piaţă şi nu ştiau încă de treaba asta, aflau de la copii. Destul să-şi fi îndreptat cineva privirea spre taraba lui Rădic şi să fi întrebat: „Da ce se întâmplă acolo?", că Pavle sau Nicola, Duro sau Branko se şi repezeau la el strigând: „Rădic vinde peşte împuţit! Rădic vinde peşte împuţit!"

În cinci minute, aglomeraţia din preajma tarabei lui Rădic era cu mult mai mare decât fusese cu un ceas în urmă lângă căruciorul lui Gorian, iar cei care, după cele întâmplate, erau şi aşa porniţi împotriva lui Rădic, se oţărârâ şi mai şi. Peste tot n-auzeai decât: „Rădic vinde peşte împuţit!"

— Ce ticălos! ocăra o bătrână. Pe ai mici îi alungă, iar dumnealor, ăştia marii, vor să ne îmbolnăvească.

— Da, e o ruşine! strigă Elena.

Doi marinari, cu Rista în frunte, se apropiară de tarabă.

— Ce s-a întâmplat, odorule? o întrebă Rista pe Elena.

— Femeia asta ne-a vândut peşte împuţit!

— Da' n-am făcut aşa ceva! Nu-i adevărat! zbiera nevasta lui Rădic, dând din mâini disperată. Peştii mei sunt proaspeţi, pot să jur că încă mai înoată în apă!

Rista şi-i marinarii adulmecară stăruitor:

— Ascultă, coană Rădic – spuse Rista – put de te omoară, şi eu zic că cel mai bun lucru ar fi să-i aruncăm.

— Da, da, aruncaţi-i! zbieră mulţimea. Aruncaţi-i! Şi se repeziră cu toţii să răstoarne hârdăul cel mare.

— Peştii mei! Peştii mei! urla femeia. Vai, peştii mei!

În sfârşit, Begovic, care intrase o clipă la „Hotel Nehai".

ca să-şi mai înece în rachiu amarul de pe urma ciondănelii cu moş Gorian, începu să ia aminte la înghesuiala din piaţă.

— Ce dracu' s-a mai întâmplat iarăşi? mormăi el, înciudat; îşi încheie nasturii vestonului slinos, înşfăcă mai zdravăn bastonul de cauciuc şi se repezi în mulţime.

I-a trebuit cam multă vreme până să răzbată printre femei şi marinari: când, după multă trudă, ajunse la tarabă, prunul hârdău şi fusese răsturnat.

— Ce-i aici?! se oţărî el, izbindu-l cu bastonul de cauciuc pe Rista, care se afla în fruntea răzmeriţei.

Rista îşi frecă spinarea şi se trase mai la o parte, mormăind:

— Când poliţaii se cherchelesc, marinarilor nu le rămâne, decât să facă ordinea.

— Ce s-a întâmplat aici? Vreau să ştiu! ţipă şi mai tare Begovic; şi-ai fi zis că-i plesneşte faţa, aşa se congestionase.

— Peştele lui Rădic pute! strigă mulţimea într-un

glas. Peştele lui Rădic pute!

— Linişte! porunci poliţaiul, vânturându-şi bastonul de cauciuc, apoi se apropie de femeia cea mititică.

Ea abia de putea să se mai tânguie; arăta doar spre peştii frumoşi, zvârliţi pe jos, şi, în sfârşit, îngăimă:

— Uite… acolo sunt…

Begovic trase şi el aer pe nasul lui cât un cartof. Lumea amuţise şi-l privea. Poliţaiul îşi scoase chipiul din cap, îşi netezi părul şi mai adulmecă o dată. Apoi făcu o mutră îngândurată, în timp ce broboane de năduşeală i se iviră pe frunte.

— Put de-adevărat… – întări el şi se dădu îndărăt.

— Ei, acuma ce mai ai de zis? se vârî iar tânărul Rista, adresându-se femeii care bocea; apoi se repezi şi răsturnă şi al doilea hârdău.

Peştii căzură, alunecară, se rostogoliră pe caldarâm, patinară sub tălpile oamenilor. Unii se aplecau să-i ridice de jos, alţii călcau peste ei sau îi zvârlaau cu piciorul mai departe. Ringelnatz proiectă unul drept în Begovic. Elena îl bombardă pe Rista, iar după o clipă toţi aruncau unul în altul cu peşti lunecoşi.

— Şi iată că pentru a doua oară mulţimea fu împinsă la dreapta şi la stânga: Rădic sosea în ajutorul nevesti-sii.

Cinstise cu prietenul său Curcin vreo două păhărele, vorbiseră despre vreme, despre pescuit şi despre tot soiul de lucruri. Când să plece, intră în crâşmă şi Karaman cu câinele lui, aşa că Rădic trebui să bea şi al treilea pahar. Ba chiar vru să se cinstească şi cu al patrulea, când Nicola zbucni în grabă de după colţ şi-l strigă:

— Rădic! Rădic! Vezi că ţi-au luat cu asalt taraba!…

Rădic ¡mai să răstoarne masa, nu alta, atât de iute sări în sus.

— Cine, cine? întrebă el.

— Marinarii şi femeile.

— Păi de ce?

— Peştii dumibale put!…

— Peştii mei? Rădic o luă la goană.

Când zări mulţimea de oameni şi îşi văzu peştii

zburând pe deasupra capetelor, mai întâi rămase locului, îngrozit, apoi se năpusti spre lume.

— Ce? Aţi înnebunit? Dintr-un salt fu lângă nevastă-sa şi se înfipse în faţa ei.

— Aha! strigă Elena. Ia uitaţi-l chiar pe Rădic! Şi mai-nainte ca pescarul să se poată feri, se pomeni plesnit în obraz cu un cogeamite peşte pe care fata îl ţinea în mână, cu gând să-l zvârle în marinari.

Ceilalţi începură şi ei să-l bombardeze, deşi pescarul răcnea ca din gură de şarpe, implora lumea şi încerca să le arate că peştii lui nu duhnesc, rugându-i să înceteze. La rândul lor, Begovic şi Karaman făceau tot ce le sta în putinţă ca să-şi apere prietenul; dar marinarii şi femeile nu încetară să ţintească în Rădic, ocărându-l şi pe el, şi pe cei din societate, numindu-i otrăvitorii poporului; atacul luă sfârşit când şi ultimul peşte fu aruncat în capul lui Rădic. După o clipă, mulţimea se risipi la fel de repede cum se adunase.

Rădic şi nevastă-sa se uitau deznădăjduiţi la peştii lor striviţi în picioare, isfâşiaţi, prăpădiţi. Karaman, Begovic şi alţi câţiva prieteni credincioşi li se alăturară.

— Vă rog să mă credeţi – îi implora bietul Rădic. Peştii mei nu duhnesc. În viaţa mea n-am vândut decât peşte proaspăt.

Begovic dădu neputincios din mâini:

— Adevărul e că pute rău al naibii aici…

Rădic luă de jos un peşte:

— Ia şi dumneata de miroase.

Begovic şi Karaman mai-mai că-şi vârâră nasul în peşte.

— Ăsta nu, ce-i drept, ăsta nu pute, dar la tine aici duhneşte… – ziise poliţaiul, adulmecând întruna.

Rădic trase şi el pe nări. Chipul său, palid de spaimă, păli şi mai vârtos: acum simţea şi el. Da, duhnea. Duhnea îngrozitor.

Adulmecă în dreapta, adulmecă în stânga. Mai luă de jos un peşte, îl l mirosi, apoi încă unul, şi încă unul. Nu de-acolo venea duhoarea, ci de undeva de jos. Se aplecă. Şi

atunci văzu în hârdăuil de sub tarabă câţiva toni mari, pe jumătate putreziţi. Trase hârdăul afară.

— Cine a deşertat peştii aşitia aici? se răsti el la nevastă-sa.

— Păi cine altul decât tu? spuse femeia şi îşi trecu mâna peste faţa înroşită şi plânsă.

— Eu? Ferit-a sfântul! Când m-a luat Curein să cinstim un pahar cu vin, hârdăul era gol!

— A, da! îşi aminti deoidată nevasta pescarului. I-au adus doi copii într-un cărucior. Unul din ei mi-a spus că i-ai cumpărat tu şi-atunci le-am zis să-i deşerte în hârdău.

— Ăştia au fost ticăloşii! strigă Rădic, scrâşnind din dinţi. Jur că dacă-i prind îi omor!

— Cum arătau? întrebă Begovic, interesat, şi-şi scoase carneţelul.

— Stai puţin! Femeia îşi şterse lacrimile de pe obraz, ca şi cum în felul acesta ar fi putut să-şi aducă mai bine aminte. Cred că era unul înalt, cu părul negru, iar celălalt mititel, cu un păr zburlit, deschis la culoare. Şi amândoi erau tare flenduroşi.

— Dacă semnele nu mă-nşală – spuse bogatul Karaman – apăi ăştia doi sunt din banda Zorei roşcovana.

Begovic ciuli urechile şi frunzări de zor în carnetul lui:

— Înalt, greoi, cu părul negru. Mic, cu părul zburlit, deschis la culoare; semnalmentele s-ar cam brodi…

— Acum îşi fac mereu de lucru pe la moş Gorian – continuă Karaman.

— La moş Gorian?! Pescarul se plesni cu palma peste frunte: Cu siguranţă că ăsta i-a şi trimis aici. Asta-i răz

— bunarea că nu mai poate să-şi vândă peştele.

— Repede, repede! zise Begovic, holbându-se de mama focului. Pe moş Gorian nu l-am scăpat din ochi toată dimineaţa. După tărăboiul cu dumneata a plecat şi de-atunci şade-n local la „Hotel Adria”, unde se cinsteşte cu nişte vinişor de-al negru.

— Uite, pun rămăşag pe orice – spuse Rădic – dacă nu şi-a vârât aici coada Zora cea roşie şi banda ei!

Chiar în clipa aceea, câinele lui Karaman lătră şi începu să tragă de curea, vrând să scape.

Karaman cată cu privirea în direcţia în care voia să fugă câinele”.

— Da, da, uite-i colo! strigă el.

— Cine anume? întrebă Begovic.

— Zora roşcovana! Şi bogătanul arătă spre castel: Uite-o c-o ia într-acolo, iar băieţii care gonesc în urmă sunt banda ei.

Karaman şi câinele văzuseră bine. Copiii avuseseră timp să privească la isprava marinarilor şi a femeilor, care-l bombardau pe Rădic cu propriii lui peşti. Ba luaseră şi ei parte la bătălie, iar acum fugeau afară din oraş.

— Haideţi! strigă Rădic şi porni în goană după copii.

Karaman străbătu piaţa într-un suflet, târât de câinele său.

Begovic îşi vârî mai întâi creionul în carnet, carnetul în buzunarul vestonului, îşi înfundă mai bine chipiul pe cap, înşfacă bastonul de cauciuc şi o zbughi după Rădic şi Karaman.

Copiii străbătuseră valea Potocului şi trecuseră pe malul celălalt, pierzându-se în tufişurile de grozamă, când cei trei urmăritori intrau şi ei în albia râului.

— Dar unde sunt, dom’le? întrebă poliţaiul, ajungându-i din urmă pe Rădic şi pe Karaman.

— Nu ştiu! gâfâi Karaman.

— Dă drumul câinelui! strigă Begovic. N-ai grijă, că-i dibăceşte el.

Karaman desprinse cureaua de ia gâtul dulăului.

Câinele, care-şi recunoscuse prietenii, se bucura să-i re«vadă şi alergă în salturi mari până dispăru în tufele de grozamă.

La început, fugarii se gândiseră s-o ia către casa lui moş Gorian, dar, băgând de seamă că sunt urmăriţi, se îndreptară n spre ascunzătoarea lor din tufele de mare. Deodată zăriră câinele.

Primul care-l văzu fu Duro.

— Vai! gemu el. De data asta ne-nhată! Begovic şi-a

adus câinele.

Branko şi Zora întoarseră capul.

— A, păi ăsta-i Leo! exclamă Zora, râzând.

Iată că dulăul îi ajunse. Lătrând de bucurie spre Branko

— Şi Zora, sări în două labe şi-i salută.

— Leo! îl chemă Branko, şi-n timp ce animalul sărea întruna, îi mângâie blana. Câinele lătra şi mai tare, dându-le ocol şi prin faţă, şi prin spate.

— Înşfacă-i! auziră copiii glasul lui Karaman, care se vârâse şi el în grozamă. Înşfacă-i!

Câinele însă nici prin gând nu-i trecea să-şi înhaţe prietenii. Dimpotrivă, începu să zburde şi mai vesel printre copii, lătrând scurt din când în când, să se rostogolească ca o minge peste şanţuri şi peste tufe şi să sară ca un acrobat peste cele mai înalte tufişuri de ienupăr şi puieţi de pini.

Begovic şi Rădic se opriseră locului. Nu mai puteau.

— Ce câine tâmpit! bodogăni poliţaiul, uitându-se furios la dulăul ce lătra.

— Halal de câinele dumitale, n-am ce zice! spuse Rădic, bosumflat. Se împrieteneşte cu cei mai mari ticăloşi din Seni.

Karaman încremeni şi el locului.

— Leo! strigă încă o dată cât îl ţinu gura.

Câinele abia atunci catadicsi să arunce o privire spre stăpânu-său. Dar sta în cumpănă, neştiind pe cine să urmeze: pe copii sau pe Karaman.

— Leo! Glasul lui Karaman tuna tot mai ameninţător.

Copiii pătrunseră într-un huceag de pini. Cu dragă inimă i-ar fi urmat dulăul, dar, ascultător, o lua îndărăt cu paşi mărunţi. Ştia că stăpânu-său era foc pe el. De aceea îi ocoli pe departe pe cei trei bărbaţi.

— Leo! strigă bogătanul pentru a treia oară, făcând spume la gură.

De astă dată, câinele se apropie.

— Karaman îl înghionti pe Begovic:

— Poţi să-mi dai revolverul dumitale?

Begovic se scărpina:

— Revolverul meu?

„Faţa lată şi buhăită a lui Karaman era schimonosită de furie:

— Dă-l odată-ncca!

Poliţaiul scoase arma din buzunar şi i-o întinse.

— E încărcat?

Regovic încuviinţă printr-un semn.

Câinele se târâse la picioarele stăpânului său şi-l privea cu ochi mari, rugători. Dar pe faţa lui Karaiman nu se clinti „niciun muşchi. Coborî revolverul, ochi după urechea câinelui şi apăsă pe trăgaci. Animalul tresări, făcu un ultim salt şi se prăbuşi la pământ.

— Rătrânul Karaman nu ţine la casa lui un câine în hăitat cu ticăloşii din Seni – zise bogătanul, înapoindu-i poliţaiului arma.

Copiii, care tocmai ieşiseră din buceag, auziră împuşcătura.

Rranko se opri:

— Ce-a fost asta?

— Au tras cu arma – spuse Duro.

Zora întoarse capul:

— Uite-i că pleacă.

Rămaseră cu toţii pe loc. Copiii se asigurară că cei trei bărbaţi au pornit îndărăt.

— Da unde-i câinele? întrebă Duro.

Deodată Zora spuse:

— Cred că l-au împuşcat.

Branko făcu ochii mari:

— Pe Leo?

Fata încuviinţă dând din cap:

— Acolo unde au stat ei mai înainte, zace ceva. Leo trebuie să fie.

Copiii aşteptară până ce tufişurile de grozamă se închiseră din nou în urma celor trei bărbaţi, apoi se furişară cu luare-aminte îndărăt. Într-adevăr, acolo zăcea câinele, cu labele ţepene, iar din bot îi picura sânge.

Zora îngenimehe şi-i luă capul în palme. Animalul

avea ochii deschişi şi parcă o privea.

— Rietul Leo! spuse fata, mângâindu-i spinarea.

Rranko îi netezi şi el blana. Îi venea să urle.

— Ce animal frumos! se jelui Pavle. Fără îndoială, Karaman l-a împuşcat fiindcă n-a vrut să ne înhaţe.

Zora încuviinţă spusele vlăjganului, apoi, după un râs – „timp, zise – De aceea trebuie să-l îngropăm ca pe un prieten drag.

— Aici pământul este prea tare – spuse Duro, încercând locul cu piciorul.

Zora se strădui să închidă ochii animalului:

— Îl îngropăm fie jos la râu, acolo unde l-am întâlnit prima oară, fie la moş Gorian.

— Da pân' atunci nu putem să-l lăsăm aici!

— Aşa-i, ar putea să-l găsească cineva! Haideţi! Şi Zora se căzni să ridice câinele. Îl cărăm până la primul tufiş.

Fa/vle şi Braiiko dădură fetei o mână de ajutor şi târâră animalul greu lângă un stejar tânăr; aşternură ramuri peste trupul lui mare, apoi se îndreptară, aşa cum plănuiseră mai-nainte, spre moş Gorian.

Taica Gorian era acasă. În ziua aceea bătrânul pregătise o cină deosebită pe masa de piatră. Curcin şi Ringelnatz îi povestiseră cum s-au răzbunat copiii pe Rădic şi el voia să le mulţumească.

— Straşnică ispravă! îi întâmpină moşul, strângând cu putere mina fiecăruia. Vă făgăduiesc că atâta vreme cât luptaţi şi voi vitejeşte alături de mine împotriva societăţii, moş Gorian nu pleacă steagul!

Mica adunare se afla tocmai la masă şi se desfăta cu ditamai scrumbiile şi cu nişte cartofi prăjiţi în untdelemn de moş Gorian, când deodată auziră la poartă glasul lui Begovic şi al lui Dordevic.

— Deschide! Deschide! strigau poliţaii.

— Îmi închipuiam eu că după lovitura voastră au să se înfiinţeze din nou – ¿istăseară – bombăni moş Gorian. Se uită jur-împrejur. Până la hruba unde zăcuse Pavle nu mai aveau timp să ajungă. Dădu însă cu ochii de cele două

luntre ce se legănau pe apă: Ia stxecuraţi-vă jos pe mal şi porniţi-o uşurel cu luntrele, dar fără să faceţi zgomot. Eu o să-ncerc să-i mai ţin pe ăştia doi o clipă afară.

Copiii o luară tiptil spre mal, iar Gorian se duse la poartă.

— Deschide! răcni mai tare Begovic şi începu să zgâlţâie de portiţă.

Dordevic împingea şi el de zor.

— Iar căutaţi derbedei la mine-n casă? se burzului Gorian, mergând iavaş-iavaş.

Begovic răcni încă o dată:

— Deschide imediat!

Dordevic zise ceva mai blând:

— Azi o să răscolim mai temeinic. Primarul e atât de furios pe dumneata, pe Zora cea roşie şi banda ei, încât cred c-o să plesnească dacă nu-i aducem ferecaţi chiar astă-seară.

— Atunci poftiţi de căutaţi. Gorian scoase cheia din buzunar, o scăpă înadins de două ori din mână, se aplecă, o ridică de jos, o vârî pentru a doua oară în broască şi, în sfârşit, deschise larg poarta.

Amândoi poliţaii se năpustiră în curte.

— Spune unde-i ascunsă banda? strigă Begovic.

— Asta-i treaba voastră s-o descoperiţi – râse bătrânul. Moş Gorian nu-i atât de mârşav ca să fie trădător.

Begovic dădu buzna în casă, în timp ce Dordevic căută în grajdul unde era capra. Între timp, bătrânul strânse masa şi privi bucuros cum luntrele, legănându-se, se îndepărtau tot mai în larg.

Poliţaii se înfiinţară amândoi.

— Cum? N-aţi găsit nimic? îi luă moşul peste picior.

Begovic îşi arătă bastonul de cauciuc:

— N-ai grijă, că de găsit îi găsim noi!

— Da – întări Dordevic – de data asta s-a sfârşit cu gluma!

— Să fiu al dracului de nu i-oi găsi! zbieră Begovic. Şi ia seama, moşule, că de-i găsesc aici, te umflu şi pe dumneata împreună cu ei.

Moş Gorian începu să râdă:

— Căutaţi cât poftiţi! Eu mă duc la culcare… Şi-i lăsă singuri pe amândoi ca pe nişte caraghioşi.

În vremea asta luntrele ajunseseră departe în larg. Luntrea în care se aflau Branko şi Zora ieşise bine din golf. Băiatul îşi scosese muzicuţa din buzunar şi începu să cânte. Deodată Zora îl întrerupse.»

— E adevărat că azi-dimineaţă ai fost iar la Zlata? întrebă ea.

Branko dădu din cap.

— Şi ce-ai căutat la ea?;

— Simt nevoia s-o văd.

— Va să zică o iubeşti?

— Nu ştiu dacă asta-i iubire – răspunse băiatul – dar mă simt tare bine după ce o văd.

— Hm! făcu Zora şi privi în altă parte. Chipul îi era posomorât şi înciudat.

Branko însă nu observă nimic. Zâmbea, cu gândul departe, şi cânta întruna.

Capitolul 20

Uscocii se îmbogăţesc

A doua zi dimineaţă, dorul îl mână iarăşi pe Branko spre Seni, la tânăra domnişoară, deşi băiatul lupta împotriva acestui imbold, ştiind bine că Dordevic şi Begovic stau la pândă pe la toate colţurile. Era însă mai prudent ca oricând, nu se încumeta să străbată o stradă sau să traverseze în goană o piaţă, până ce nu iscodea locul ascuns în vreun gang sau sub bolta unei porţi.

Când ajunse în faţa „Hotelului Zagreb”, băteau orele şapte, dar Ringelnatz îl înştiinţă că Zlata plecase cu puţin înainte la baie.

Făcu repede cale întoarsă, escaladând zidurile curţilor, dădu ocol oraşului şi ajunse în fugă la stânca de pe ţărm, unde mai fusese şi altă dată. * Câtă vreme trecuse de atunci? De când murise maică-sa. Şi câte nu se întâmplaseră între timp! Totul i se părea ca un basm… Prietenia cu Zora, viaţa în turn, întâlnirea cu Zlata. Şi cine ştie ce-o să iasă din toate astea! p Privi marea, valurile…

A, da! Dorea s-o vadă din nou pe Zlata şi, fără să mai stea pe gânduri, se aruncă în apă şi o luă înot spre larg.

De astă dată Branko înotă dinspre oraş către baie. Nu era prea departe şi nici valurile prea înalte, aşa încât băiatul ajunse destul de repede. Fiind încă foarte devreme, la baie nu era lume multă. Avu noroc: fata intrase în mare.

Băiatul se cufundă cu capul în apă, şi doar când ajunse la o mică distanţă de ea, ieşi iar la suprafaţă. Pufăia şi se scutura de stropi. Când deschise ochii, văzu că Zlata îl privea mirată, apoi înveselită.

— Tu eşti, râse ea. Gata să cred că-i vreo balenă sau vreo focă.

Câtva timp înotă lângă ea.

— Poţi să înoţi repede? îl întrebă fata.

Branko răspunse că da.

— Vezi faleza de-acolo, din depărtare?

Era o stâncă semeaţă care, în timpul refluxului, se înălţa din apă, dar dispărea când fluxul bătea ţărmul.

Branko o ştia prea bine. Fusese de câteva ori pe ţancul acela.

— Ia să vedem cine ajunge mai repede acolo – spuse Zlata, lăsându-se pe o parte şi începând să înoate craul.

Branko încerca să zise ţină aproape. Bătea apa cu mâinile şi cu picioarele tot mai iute, însă, oricât se străduia el, Zlata îl lăsa în urmă metru cu metru. Când, în sfârşit, atinse stânca, fata se şi afla cocoţată sus.

— Sâc, sâc! râse ea. E drept, nu pot să sar aşa ea ţine, însă la înot te-ntrec.

Branko se aşeză lângă ea şi căută cu privirea în jur. Baia se zărea departe şi atât de mică, încât abia o mai recunoşteai. Seni-ul, de asemenea, era foarte departe, iar digul larg care înainta în mare apărea ca un ponton îngust. Până şi casele mari se vedeau ca nişte cuburi micuţe, iar când clopotele îşi risipiră dangătul pe deasupra apelor, aveai impresia că te afli la cine ştie ce depărtare.

Zlata se uită spre insulă:

— Ce frumos e aici!”

— Şi atât de departe de lume! adăugă băiatul,

privind-o bucuros.

— Da, aici supraveghetorul băii şi liceenii nu mai sunt o primejdie pentru tine.

— Şi nici Begovic şi Dordevic – râse Branko.

— Nici ei, adevărat – încuviinţă Zlata.

— Şi nici tatăl dumneavoastră.

— Tot te mai caută?

— Ba bine că nu, şi de ieri, mai îndârjit.

— Păi de ce? Ce drăcovenie aţi mai făcut? întrebă „fata.

Branko povesti tot ce se întâmplase cu o zi înainte în piaţă.

— Am auzit şi eu de asta. Va să zică voi aţi fost tartorii?

— Am făcut-o numai fiindcă moş Gorian e prietenul nostru.

— Da? Prin urmare, bătrânul pescar e prietenul vostru.

— Da – întări Branko – şi-i cel mai bun om din lume.

— Păi atunci nu mai poţi să vii la mine acasă, în pavilion.

— Putem să ne-ntâlnim aici – fu de părere băiatul şi-şi scoase muzicuţa din buzunar.

— Bine – încuviinţă fata – şi totdeauna pe vremea asta.

Branko însă nu mai răspunse: începuse să cânte. Zlata se lăsă pe spate şi asculta. Era un cântec de care băiatul îşi adusese aminte.

Fata se ridică într-un cot:

— Ăsta-i tot de la tatăl tău?

Branko făcu semn că da.

— Cum îl chema pe tatăl tău?

— Milan.

— Şi pe mama ta?

— Anca.

— Milan şi Anca – şopti ea încet. Două nume frumoase.

Zlata se întinse din nou pe piatră, în timp ce Branko

cântă mai departe. Se stârnise un vântuleţ şi apa plescăia domol, însoţindu-i melodia.

— Vrei să rămâi pentru totdeauna uscoc? întrebă fata.

— Nu, aş vrea să fiu. viorist ca tata.

Zlata zâmbi:

ytr – Ah, şi eu cântăreaţă…

Branko îşi bătu muzicuţa de coapsă:

— Ar fi frumos. Am putea mai târziu să mergem din han în han. Eu să cânt la vioară şi dumneavoastră din gură.

— Nu! clătină Zlata din cap. Nu o cântăreaţă de soiul ăsta vreau s-ajung. Aş dori să cânt în săli de spectacol, la teatru sau la biserică.

— Aş putea şi eu să cânt acolo?

— Dacă ajungi un foarte bun violonist, sigur că da.

— O! exclamă Branko, hotărât. Să ştiţi c-o s-ajung.

O vreme tăcură amândoi. Priveau marea şi se desfătau sub razele soarelui, oare se înălţa şi încălzea din ce în ce” mai tare.

— Da vioară ai? îl întrebă din nou fata.

— Nu.

— Eu am una.

— Aveţi o vioară?

— Pot chiar şi să cânt cu ea.

— N-aţi putea să mă-nvăţaţi şi pe mine? Branko o privi rugător.

Zlata rămase pe gânduri:

— De putut aş putea eu, dar asta înseamnă că trebuie să vii la noi în pavilion. Căzu din nou pe gânduri: Poate peste vreo trei-patru zile. O să-ţi dau eu răspuns.

Mai stătură tolăniţi un ceas încheiat pe stânca aceea, până ce apa crescu tot mai mult, acoperind mai întâi stânca, apoi şi trupurile lor. Când primele valuri le trecuseră peste cap, fata spuse:

— Acum trebuie să ne despărţim – şi se azvârli în apă.

O bucată de vreme înotară unul lângă altul.

— Pe mâine – zise Zlata şi, în salturi mari, se îndreptă spre baie, în timp ce Branlko cârmi la dreapta, înspre golful lui moş Gorian.

Când ajunse în golf, băiatul ieşi pe ţărm şi o luă agale, cufundat în gânduri, către coliba bătrânului.

Lângă masa de piatră se afla cineva care ocăra de mama focului. Cine să fie oare? Nu cumva poliţaii? Cu ochii-n patru, Branko înainta furişându-se. Auzea glasul „lui moş Gorian şi al ilui moş Orlovic, dar totodată, şi alte glasuri.

Iată ică-i văzu şi pe bărbaţi. Nu poliţaii, ci feciorii lui moş Orlovic erau aceia care-i vorbeau răstit şi-l ameninţau, pe moş Gorian.

În ultimele zile, cei doi lungani nu veneau decât la amiază, când să dea demâncare peştilor. Moş Gorian le număra vreo câţiva dinari, partea de câştig din vânzarea

— Peştelui care li se cuvenea gemenilor. În ziua aceea însă fraţii voiau mai mult. Branko îl auzi pe Bălăior spunând:

— Eşti un încăpăţânat, taică Gorian.

— Eu? mârâi bătrânul. Societatea-i încăpăţânată.

— Da societatea-i mai tare decât dumneata – îl înfruntă Ocheşel.

— Sigur că-i mai tare, dacă-mi săriţi şi voi în cârcă.

— Noi nu vrem altceva decât banul nostru – spuse Bălăior şi mai răstit.

— L-aţi căpătat zilnic pân’ la ultimul gologan.

— Amărâţii ăia de dinari îi numeşti dumneata partea noastră? Ocheşel râse cu răutate.

— Partea voastră se mai află încă în apă.

— Atunci vinde-o societăţii – sări iar colţos Bălăior.

— Ştiţi prea bine că societatea nu-mi ia peştele, decât dacă-i vând şi locul meu de pescuit, şi mă vând şi pe mine.

— Ei, şi ce ne pasă nouă? strigă cu brutalitate Ocheşel. N-ai decât să te vinzi şi dumneata!

Moş Gorian se uită supărat la gemeni:

— Eu sunt pescar liber. Bălăior râse prosteşte:

— Asta nu ne ţine nouă de foame.

— Nici mie. Însă mai bucuros flămânzesc, decât s-ajung sluga societăţii.

Gemenii o ţineau tot pe-a lor:

— Atunci flămânzeşte sănătos, noi însă vrem să mâncăm pe săturate.

Branko se alătură celorlalţi copii, care ascultau cu interes discuţia celor mari.

Taica Gorian se adresă lui moş Orlovic, care se rezemase de smodhin, ceva mai departe:

— Tu ce zici de toată povestea asta, Orlovic? Moş Orlovic trăgea tacticos din lulea.

— Ce pot eu împotriva băieţilor? răspunse el moale.

— Nu te mai ascultă? Orlovic scuipă şi zise rar:

— Acum s-au făcut mari.

Un timp, moş Gorian se plimbă încoa şi încolo, cu paşi rari, prin faţa lui Orlovic.

— Şi ce mă sfătuieşti? întrebă el într-un târziu.

Unchieşul Orlovic stătu pe gânduri, apoi rosti domol.

Însă hotărât:

— Eu m-aş lăsa păgubaş.

Taica Gorian începu să se învârtească furios:

— De ce?»

— Fiindcă şi eu cred că societatea-i mai tare decât noi.

— Aş! mormăi Gorian. Nu cred.

— Şi pe alţii mai dihai ca noi i-a silit s-o lase mai moale. Gândeşte-te la toţi pescarii de-aici până-n sus către Fiume.

Pe fruntea lui moş Gorian se iviră două cute adânci, apoi bătrânul bătu furios din picior:

— Eu nu mă las!

Se întoarse dând să intre în casă. Gemenii îi tăiară drumul:

— Da’ nici noi nu ne lăsăm!

— Adică ce vreţi să spuneţi? în ochii bătrânului se aprinse un fulger de mânie.

— Am tocmit câţiva oameni de-ai societăţii. Trebuie să pice dintr-Q clipă-ntr-alta.

Bătrânul râse:

— Ce să caute aici la mine?

— Dacă nu vinzi dumneata, vindem noi – spuse Bălăior. Partea noastră tot a noastră rămâne, fie că-i pe uscat, fie că-i în apă.

Bătrânul îi privi lung:

— Şi vreţi să vă vindeţi şi pe voi?

Cei doi flăcăiandri îşi schimonosiră feţele într-un zâmbet:

— Ne-am şi vândut. Contractul e gata semnat.

Moş Gorian se adresă din nou lui Orlovic.

— Şi tu? întrebă el.

— Sângele apă nu se face, Gorian. Dac-au semnat feciorii mei, apăi şi eu o să semnez.

— Asta se cheamă c-ar pune mâna pe jumătate din golf – zise Gorian, încet şi dus pe gânduri. Deodată începu să râdă: Asta numai dacă nu vă stric eu socotelile. Îi fulgeră cu privirea pe gemeni şi intra în casă.

Îndată ce se închise uşa după el, pe drumul ce ducea spre coliba bătrânului se auziră huruind nişte camioane. Copiii îşi îndreptară ochii într-acolo: se vedeau trei camioane mari de-ale societăţii. Opriră chiar în faţa porţii de la grădină şi câţiva bărbaţi săriră jos.

Erau tineri pescari aflaţi în slujba societăţii; îi însoţea „şi Kukulic, directorul Societăţii de pescuit, un om mărunt, gras, cam astmatic, cu ochelari pe nas şi cu chelie, precum şi doctorul Frages, directorul unei mari fabrici de conserve din Susak, un bărbat tânăr, frumos, în costum alb. Kukulic şi Frages se apropiară de Orlovic, de feciorii lui şi de copii.

— Aţi avut un pescuit bogat, nu? zise Frages, după ce-i salută pe toţi.

Gemenii şi unihieşul Orlovic făcură semn că da.

— Putem vedea peştii?

Orlovic îi conduse pe noii veniţi la ţărm. În apă înotau peştii mari şi graşi. Stăteau înghesuiţi unul într-altul, încât apa era neagră-sinilie.

— Nişte găligani cât toate zilele! exclamă fără să vrea tânărul domn.

— Hm! mormăi Kukulic, potrivindu-şi ochelarii pe nas. Mda… mda… într-adevăr, un pescuit bun…

— Cel mai bun din câte am avut noi vreodată – spuse Orlovic mândru.

Frages îşi aruncă privirea asupra apei:

— Unde se sfârşeşte năvodul?

— Acolo unde vedeţi frasinul, iar în partea cealaltă, la ienupărul cela bătrân. Dacă vă uitaţi mai Ibine, o să vedeţi amândoi parii.

— Şi pân-acolo, în fund, apa e plină de peşte?

Moş Orlovic încuviinţă printr-un semn:

— Şi asta, fără să punem la socoteală că am vândut pe puţin două mii de kile şi le-am mai aruncat şi lor vreo mie de kile drept hrană.

Tânărul domn îi oferi lui Orlovic o ţigară:

— Şi vreţi să-i vindeţi?

— Împreună ou locul de pescuit – se grăbi să adauge burtosul de Kukulic.

— Da! se grăbiră să răspundă amândoi gemenii.

— Hm! făcu moş Orlovic.

ce – Da ce dificultate mai e? i se adresă Kukulic.

— Apăi nu vrea moş Gorian – spuse unchieşul.

— Păi dumneata vrei, iar feciorii dumitale de asemenea vor, iată deci că sunteţi trei – replică repede burtosul.

— Da, însă jumătate din golf e al lui moş Gorian – răspunse moale Orlovic.

— Mă rog, şi unde-i dânsul? Frages întoarse capul, «cătând jur-împrejur.

— A intrat chiar acum în casă – zise Branko.

— Chemaţi-l încoace.

Moş Gorian însă nu mai era înăuntru; se folosise de „toată tevatura ca să iasă pe furiş din casă şi din grădină.

— Acolo, uite-l acolo! strigă Zora, arătând către malul dinspre miazăzi al golfului.

Într-adevăr, moş Gorian păşea agale, dus pe gânduri. Merse până la parul de sub frasin, de care era legat năvodul cel mare, şi se aşează pe o piatră.

— Bătrânul e tare încăpăţânat – spuse Kukulic şi îşi trecu mâna peste chelie. Cred că tot noi trebuie să ne ducem la el.

Domnul în costum alb încuviinţă. Se mai uită încă o dată la peşti:

— Pentru un pescuit ca ăsta merită să ne ostenim până la el.

Se îndreptară spre bătrân. Pescarii şi copiii îi însoţiră.

Taica Gorian îşi îndesase luleaua cu tutun. Când alaiul se apropie, el tocmai şi-o aprindea.

— Bună ziua! spuse burtosul Kukulic şi se repezi ca o bilă grea către Gorian.

Bătrânul îi răspunse la salut.

— Dumneata nu vrei să-ţi vinzi peştele? întrebă pripit directorul.

Moşneagul trase din lulea, apoi rosti:

— Cine. spune asta e un mincinos. Doar pentru treaba asta am fost chiar eu în piaţă.

— Aha! exclamă tăios Kukulic. De la noi, dumneata vrei doar să pui mâna pe bani, dar nu să intri cu locul de „pescuit şi cu puterea dumitale de muncă în societatea noastră.

— Nu, asta nu vreau – răspunse bătrânul.

— Păi atunci nu-i nimic de făcut – replică grosolan <v Kukulic. O să luăm şi noi numai peştii celor trei Orlovici.

Pe-ai dumitale ţi-i lăsăm acolo, sau – behăi el – dacă se-ntâmplă să scoatem vreunul, îl aruncăm îndărăt în apă.

Moş Gorâan se uită la el.

— Nu-i – rău planul, domnule director, numai că-l am şi eu pe-al meu.

— Aşa! Şi care-i acest plan? întrebă burtosul, răsucindu-se iute cu faţa spre moşneag, deoarece se pregătea să plece.

— De îndată ce daţi drumul primei luntre pe apă ca să vă scoateţi peştii, eu tai funia colea şi-i las slobozi pe-ai mei – şi arătă frânghia solidă care ţinea întinse năvoadele.

Burtosul Kukulic holbă ochii cât cepele şi se înroşi

tot.

Gemenii făcură şi ei nişte ochi speriaţi, apoi se înfuriară; chiar şi moş Orlovic rămase cu gura căscată.

— Sunt tot atât de puţin nebun ca şi dumneavoastră – zâmbi moş Gorian – însă eu aici stau, şi aici mi-e cuţitul – îl scoase din buzunar. N-aveţi decât să daţi ordin oamenilor dumneavoastră să se urce în luntre, şi gata, am retezat funia…

Directorul Frages veni mai aproape şi-l privi câtva timp cu interes pe moşneag.

— Dar bine, tăicuţule – spuse el – cu asta îţi prăpădeşti năvodul. Unde mai pui că aduci mari pagube şi prietenilor, şi dumitale. Tot ce-ai prins se duce pe apa sâmbetei în mare. Ar fi aproape o josnicie.

Moş Gorian îşi ridică semeţ fruntea:

— Aşa, va să zică! Asta vi se pare josnicie? însă faptul că nu mai pot să vând ce-am pescuit, aşa cum de treizeci de ani am tot făcut, că societatea îmi fură camioanele, că-mi interzice până şi vânzarea peştilor mei în piaţă, asta nu-i josnicie, ai, tinere domn?

Burtosul Kukulic îşi redobândi graiul:

— Sunt silit să procedez astfel: asta mi-o cere societatea şi consilierul.

— Ba nu sunteţi de loc silit – replică violent moş Gorian. Dumneavoastră vreţi să procedaţi aşa. Vreţi să ne-aduceţi la sapă de lemn pe noi toţi, cei mici. De alt IVI – continuă el după o pauză – societatea sunteţi chiar dumneavoastră. Nu, domnule director, josnicia dumneavoasti. i o întrece pe-a mea – şi bătrânul se ridică.

— Obligativitatea de a avea autorizaţie de vânzare a hotărât-o doar primul consilier, nu eu! protestă revoltat burtosul Kukulic.

Moş Gorian râse:

— Las că sunteţi şi dumneavoastră băgat în asta; primarul e şi el în societatea dumneavoastră, Brozovic, de asemenea, are acţiuni, vreo câteva are şi Rădic. Ha, Iha, consilierul! Domnule Kukulic, povestea cu autorizaţia de vânzare şi faptul că noi, pescarii săraci, nu ne mai putem

vinde peştele în piaţă, toate astea s-au clocit sub chelia dumneavoastră!

La rândul său, Kukulic dădu şi el cărţile pe faţă:

— Dacă ştii toate astea, atunci ştii bine că împotriva societăţii nu poţi face nimic.

— Da, ştiu. Cum însă vreau să rămân pescar liber, mai bucuros îmi slobod peştii, de vreme ce nu pot să-i vând dacă nu mă vând şi pe mine. Clipi din ochi şi arătă spre nişte peşti uriaşi, care, greoi şi muţi, priveau către oameni; Altminteri, păcat de ei. Aşa de mari, rar s-au mai pomenit în Seni.

Directorul Frages se apropie din nou de moş Gorian.

— Vorbeşti serios? Vrei într-adevăr una ca asta?

— Aşa cum vă văd şi mă vedeţi – rosti moş Gorian, solemn.

— Ei bine, uite că fac şi o a treia propunere – zise tânărul bărbat. De data asta, îţi cumpăr partea de peşte fără obligaţia de a te vinde societăţii împreună cu locul dumitale de pescuit, însă…

— Domnule Frages! strigă burtosul Kukulic, speriat.

Bărbatul – cel tână-i nu se tulbură câtuşi de puţin şi continuă:

— …însă este pentru ultima – dată. La anul, oricum, tot va trebui s-o laşi mai moale, fiindcă, uite, vecinul dumitale a intrat în societate, aşa că sau vei face şi dumneata la fel, sau vei rămâne de căruţă cu locul de pescuit, când dreptul la peştele din jumătate de golf va aparţine societăţii.

— Ce-o să fie la anu’, om vorbi noi la anu’! spuse moş Gorian simplu. Sunt om bătrân, şi poate – că pân-atunci tot pescar liber o să mor.

— Primeşti va să zică propunerea mea? Directorul Frages îi întinse mâna.

Moş Gorian tocmai voia să i-o întindă şi el pe-a lui, când burtosul de Kukulic sări din nou între ei:

— Preţul, domnule Frages, preţul. Ai uitat să te-nţelegi asupra preţului. Eu nu plătesc mai mult decât un dinar kilogramul.

— Totdeauna am primit un dinar şi treizeci – se împotrivi moş Gorian – şi n-am auzit ca pescarii de toni să-şi fi redus preţurile în ultima vreme.

— Un dinar şi zece e ultimul preţ – continuă chelbosul să cârâie.

Moş Gorian se uită la el:

— Eu sunt pescar, nu negustor, domnule Kukulic.

— Dă-i, domnule, cât cere – stărui tipărul, pregătindu-se să plece. Şi-aşa, partea cealaltă o capeţi pe jumătate gratis, şi-avem nevoie de peşte.

Burtosul Kukulic se uită mai întâi la moş Gorian, apoi la Frages, care se depărta.

— Ei, din partea mea... – mârâi el şi o luă gâfâind după tânărul în alb.

Pescarii aşezară încă două mese lângă masa de piatră, şi unde mi-ţi începu o luptă, o măcelărire, o hăcuire de peşti, cum nu mai văzuse golful de când lumea.

Pescarii nu făceau decât să izbească vârtos cu bâta în apă, după care înşfăcau peştii ameţiţi de lovitură şi încercau să-i tragă în luntre. Peştii se împotriveau cu disperare, uneori se repezeau în aer ca nişte torpile, se rostogoleau şi cădeau cu plesnet puternic în apă.

Copiii rămăseseră lângă moş Gorian şi priveau de departe măcelul. Era cu mult mai groaznic decât în ultimele zile, când ei înşişi ameţeau peştii cu lovituri şi-i scoteau din apă. Zora închise ochii şi se strânse lângă moş Gorian:

— Îngrozitor! Bieţii peşti!

Bătrânul o mângâie pe păr:

— Da, e cumplit. Dar n-ai ce face. Peştii cei mici mănâncă racii şi larvele. Peştii cei mari îi mănâncă pe cei mici, iar cei mari, la rândul lor, sunt şi ei mâncaţi de noi. Mănânci sau te mănâncă, asta-i viaţa!

Nu trecură zece minute, că luntrele se şi umplură. Orlovic şi feciorii lui despicau peştii, apoi îi cântăreau şi-i cărau ia camioane. Două ceasuri ţinu înfiorătorul măcel, după care camioanele erau pline.

— Haideţi! Moş Gorian se ridică: E timpul să ne

primim banii.

Moş Orlovic, directorul Frages şi burtosul Kukulic se aşezaseră sub smochin şi făceau socoteala.

— Ăsta-i într-adevăr un pescuit grozav. Domnul cel tânăr îi făcu semn lui Gorian: Peşti atât de mari şi-atât de grei n-am văzut în viaţa mea. Cei mai mulţi au între treizeci şi cincizeci de kilograme. Printre ei sunt şi unii de şaptezeci, optzeci şi nouăzeci de kilograme.

— Şi parcă nici nu se cunoaşte că am scos trei camioane – spuse ceva mai prietenos burtosul Kukulic, mângâindu-şi mulţumit chelia. Da, cu siguranţă că mai sunt încă vreo trei camioane în apă.

Moş Gorian încuviinţă din cap, apoi spuse domol:

— Parcă a vrut cerul să mă binecuvânteze aşa la ultimul meu pescuit.

Adunară cifrele, burtosul Kukulic scoase o pungă mare din buzunar şi numără bancnotele şi monedele de argint şi nichel. O grămăjoară o împinse către moş Orlovic şi feciorii lui, iar cealaltă către moş Gorian.

— Aşa – mai. adăugă el – asta-i toată a dumitale, taică Gorian.

Bătrânul clipi din ochi.

Motoarele duduiră şi musafirii îşi luară bun rămas. Moş Orlovic şi gemenii se urcară şi ei în camioane: trebuiau să ajute în Seni la descărcat. Aşa că moş Gorian şi copiii rămaseră singuri. Curăţară mesele, azvârliră resturile la pescăruşi, care din nou zburătăceau eu sutele în jurul casei şi-al grădinii, apoi făcură lună şi luntrele, iar când totul fu gata, bătrânul îi chemă la el:

— Acum o să vă căpătaţi şi voi ce vi se cuvine.

— Noi? râseră copiii.

— Desigur. Bătrânul îi privea radios: Nu cumva oţi fi crezând că eu numai la mine m-am gândit când m-am războit pentru bani? Nu, moş Gorian ar putea să trăiască şi fără baliga viţelului de aur. Haide, aşezaţi-vă în jurul mesei!

N-avură încotro şi se aşezară în faţa lui.

Bătrânul îşi împărţi grămăjuia în patru grămăjoare

mai mici.

— Treaba asta se face ca la o dreaptă împărţeală pescărească – lămuri el. Prima grămăjoară – şi-o trase mai aproape – este partea lui moş Gorian, fiindcă el este proprietarul locului de pescuit, şi lui îi aparţine năvodul. A doua grămăjoară, tot a lui moş Gorian este, şi anume, partea lui la peseuit. Doi copii intră totdeauna la socoteală cât un om în toată firea. Luă a treia grămăjoară şi o împinse către Branko şi Zora: Trebuie să împărţiţi banii între voi. A patra grămăjoară e partea lui Nicola şi Duro. Aşa, şi cu asta, amin!

Copiii rămaseră cu ochii holbaţi, tot neîncrezători. Deodată Pavle, trist, curmă tăcerea:

— Da eu nu capăt nimic?

Bătrânul ridică din umeri:

— Păi tu tot timpul ai zăcut fie în paie, fie în hrubă. Stai! zise el apoi. În ultimele zile ai dat şi tu demâncare la peşti şi mi-ai împins căruciorul la oraş. Luă câţiva dinari din grămada lui: Pentru asta trebuie să capeţi şi tu ceva.

Între timp, copiii îşi împărţiseră banii, iar Branko, Zora, Nicola, ba chiar şi Duro îi dădură ceva şi bietului Pavle.

Branko îşi numără banii.

— Acum sunt om bogat – spuse el. Am patru sute optzeci şi cinci de dinari.

— Şi eu tot atâta – râse Zora. Ce facem cu atâta bănet?

— Eu îmi cumpăr mâine un cuţit – spuse Duro. De mult vreau să am un cuţit mai de doamne-ajută.

— Eu mă duc mâine la cinema – se bucură Nicola. Mi-am dorit atât de mult să merg şi eu la cinema!

Bătrânul zâmbi pe sub mustăţi.

— Cu banii tăi poţi să-ţi cumperi cincizeci de cuţite – îi spuse lui Duro. Iar tu poţi să mergi la cinema de o sută cincizeci de ori. Trebuie să vă i-îndiţi la ceva mai acătării.

Branko zise:

— Eu îmi cumpăr o vioară.

Zora clipi din ochi:

— Şi eu ştiu ce-o să-mi cumpăr. Însă nu spuse ce anume, păstrându-şi taina pentru ea.

Copiii se aşezară, împreună ou bătrânul, la marginea apei. Zora adusese lapte acru şi pâine, iar bătrânul, brânză grasă de capră, pe care o tăvăliră în untdelemn cu piper. Soarele scăpătase, iar dinspre insule sufla un vânt răcoros.

Copiii mâncau de le trosneau fălcile; se simţeau mai bogaţi ea niciodată şi erau tare bucuroşi.

Zora se sprijini de moşneag.

— Ia spune-mi, taică Gorian – întrebă ea – de ce nu-i lumea totdeauna la fel de frumoasă ca azi?

Bătrânul se uită la ea:

— De ce mă-ntrebi?

Branko se aplecă spre el:

— Nu ştii, taică Gorian?

Moşul îşi trecu mâna prin barbă:

— De ştiut, ştiu eu câte ceva, însă-i o poveste lungă de tot.

— Nu vrei să ne-o spui şi nouă? Şi cei cinci copii îşi aţintiră privirile spre el.

— Dacă tăceţi din gură, o să-ncerc…

— Da, da – strigară copiii, grămădindu-se mai aproape de moşneag.

Bătrânul privi în sus:

— Vedeţi voi acolo sus cerul, luna şi stelele?

— Da.

— Asta-i Maica Lume, despre ea o să vă povestesc acum. Tăcu o clipă, ca şi cum ar fi vrut să repete în gând cele ce avea să povestească, apoi începu: De mii şi mii de ani, întocmai ca şi azi, Maica Lume sălăşluieşte pe pământ. Maica Lume axe doi feciori, unul e fiul cel chibzuit, iar celălalt fiul cel nedhibzuit. De aceea pe unul îl numeşte ea fiul cei bun sau al lui Dumnezeu, iar pe celălalt, fiul cel rău sau al Satanei. Unul face numai bine, iar celălalt numai rău.

Cei doi feciori se jucau cât îi ziua de mare cu sorii, cu lunile şi cu stelele maicii lor. Fiul cel bun se îngrijea ca lunile să răsară după ce sorii apuseseră, se străduia ca

milioane de stele să-şi urmeze drumul, să nu se ciocnească între ele. Dar după ce pleca el, iată că venea fiul Satanei şi încurca toate rosturile bune. Două stele se ciocneau una de alta, plesneau sau se prăbuşeau de pe drumul lor; odată unsor sta în faţa lunii, altă dată o lună în faţa unui sor, ba s-a întâmplat ca o stea să cadă în Calea laptelui, şi din asta s-a tras mare nenorocire. Trecea o bună bucată de vreme până când fiul lui Dumnezeu să le orânduiască pe toate şi fiecare stea s-o pornesacă din nou pe drumul ei.

Într-o zi spuse fiul cel bun către maică-sa:

— Mamă, de ce toate stelele noastre sunt reci şi moarte? Eu bucuros le-aş încălzi şi le-aş însufleţi.

— Prea bine, copilul meu, dacă asta te bucură, fă-o – îi răspunse Maica Lume.

Fiul lui Dumnezeu îşi vârî mâna printre stele, şi din mijlocul lor scoase afară pământul nostru. Mai întâi făcu o gaură într-însul, luă unul din puzderia de sori mititei ai maică-sii şi-l îndesă înăuntru pentru ca pământul să se încălzească. Apoi luă un soare mare şi-l aşează în aşa fel ca pământul să poată fi încălzit şi pe dinafară, iar încălzirea asta o numi el zi, şi ca să nu se înfierbânte prea tare, aduse o lună să-l răcorească, şirăcorirea asta o numi el noapte.

După ce sfârşi totul cu bine, se culcă şi adormi. Atunci veni frate-său, fiul Satanei, văzu ce făcuse fiul lui Dumnezeu şi se căzni pe dată să strice lucrarea frăţiorului. Mai întâi înţepă mingea pământească, făcându-i multe găuri, aşa că în destule locuri soarele dinăuntru ţâşni fierbinte afară. Apoi strămută drumul soarelui şi al lunii, în aşa fel ca soarele să se apropie de învelişul pământului la mijlocul lui, iar aici apa se prefăcu în aburi şi totul se uscă; şi fiindcă se apropiase de mijloc, se depărtă de cele două capete, aşa încât acolo pământul se acoperi cu gheaţă groasă şi se înfrigură cumplit.

Fiul cel bun văzu isprava săvârşită de frate-său în timp ce el dormea, însă nu mai putu schimba nimic, fiindcă aşa era dat: să meargă mai departe cu lucrul început, drept care se apucă să ¡meşterească. Zidi văi şi munţi şi slobozi apele; dădu rod pământului şi pământul era acum

mai frumos la înfăţişare decât lumea cerească.

Dar în timp ce el dormea, fiul Satanei aşternu nisip peste locurile cele mai roditoare, prefăcându-le în deşerturi, azvârli stânci de-a curmezişul văilor şi zăgăzui apele, iar apele se revărsară peste pământuri. Hăcui munţii cu un cuţit, că numai unul din pripoare rămase frumos şi lin, iar celălalt se făcu prăpăstios şi plin de primejdii, apoi presără sare în mări, iar apa cea sărată nu mai hrănea pământul, ci îl vrăjmăşea.

Fiul lui Dumnezeu se mânie când văzu cum fiul Satanei îi pângărise din nou lucrarea şi încercă încă o dată să acopere cu fapte bune faptele rele ale fratelui său. Aşternu seminţe deasupra pământului, şi pretutindeni crescură copaci falnici, şi tufişuri, şi ierburi, şi verdeţuri, şi roade, şi flori, iar acolo unde dogoarea vătăma frunzişul, făcu ţepi în loc de frunze, şi unde era prea frig, îngădui copacilor să-şi lepede frunzele toamna şi să se îmbrace cu altele noi primăvara, iar unde era vremea prea geroasă dădu copacilor ace verzi, pe care nici cele mai cumplite geruri nu le puteau vătăma.

Fiul Satanei se uită chiorâş la acele plaiuri, şi păduri, şi livezi, şi povârnişuri înflorite, şi nici n-aşteptă să-i dea lui frăţâne-său ochii în gene, că şi presără în pripă tot soiul de seminţe rele printre cele bune. Iedera şi lianele crescură, se încolăciră în jurul copacilor şi-i sugrumară. Muşchiul se târî în sus pe trunchiuri până la cele mai fragede rămurele ca să le sugă vlaga, iar lemnul putrezi şi se sfărâmă. Sute de buruieni veninoase crescură printre verdeţurile cele bune şi le înăbuşiră. Puzderie de bălării răsăriră din pământ pe lângă ierburile folositoare, să le răpească hrana, soarele şi apa.

Nici fapta aceasta nu-l abătu pe fiul lui Dumnezeu de la lucrarea lui cea bună. Plăsmui cele dintâi vieţuitoare. Mai întâi făcu, din pământ şi din apă, peştii şi-i lăsă să înoate slobozi în mare şi în râuri. Hotărî să fie şi peşti mari, şi foarte mari, şi mici, şi foarte mici, iar unii să bată apa cu aripioarele, alţii cu coada. Îi zugrăvi cu felurite văpsele, aşa că erau frumoşi şi de toate culorile, şi peştii

începură să forfotească în toate râurile şi gârlele, în toate lacurile şi mările, şi nu-i făcu la fel pe dinăuntru, aşa încât unora le pria apa sărată, iar altora apa dulce, ba îi mai hărăzi şi cu daruri deosebite: să înoate din apă diulce în apă sărată, şi din apă sărată în apă dulce.

Fiul Satanei văzu toate minunile astea şi păli de pizmă. Se duse într-acolo şi încercă să strice iarăşi lucrarea fratelui său. Mai întâi, unora din peşti le ascuţi dinţii, în timp ce pe alţii îi lăsă ştirbi. Unora le înfipse ghimpi la cap, altora, pe spinare sau pe burtă, unora le preschimbă botul într-un ferăstrău, iar altora le dădu puterea ca, numai atingându-şi fraţii, fie mari, fie mici, să-i poată ucide; apoi se mai duse o dată printre ei, iar celor mari le şopti că n-ar trebui să se hrănească numai cu apă şi cu aer, de vreme ce mult mai gustoşi sunt fraţii lor mai mici, iar celor mici le spuse că n-ar trebui să se lase mâncaţi prosteşte de cei mai mari, ci să se apere împotriva lor, drept care le dădu şi lor dinţi ascuţiţi şi ghimpi.

Când fiul lui Dumnezeu se ridică pentru a patra oară din culcuş, văzu îndată ce ispravă săvârşise iar frăţâne-su. În toate apele de pe pământul său, fie că erau stătătoare, fie că erau curgătoare, vuia un aprig război între peşti: cei mari căutau să-i înghită pe cei mici, iar cei mici să-i ucidă pe cei mari. Fiecare îl pândea pe celălalt şi, în locul unei vieţi voioase, în apă domnea pizma, vrajba, răutatea şi răzbunarea.

Fiul lui Dumnezeu se mâhni nespus, însă luă iar lut şi apă, şi în ziua aceea făcu păsările. Făcu şi păsări mari, şi păsări mici, şi uşoare, şi grele, iar celor mari le dădu aripi puternice, iar pe cele mici, tocmai fiindcă erau mici, le vrâstă în tot mai multe culori, iar celor mari le hărăzi glas puternic, iar celor mici, glas mai gingaş, însă atât de frumos, cum nu se mai auzise vreodată pe lume, şi pe unele le învăţă să zboare, pe altele să salte, iar pe altele să zboare şi să înoate; şi totul era bine chibzuit, şi toate păsările se bucurau.

Cele mai multe se şi înălţară îndată în zbor, ca să preamărească pe fiul cel bun şi pe maica sa, Lumea.

Când fiul Satanei auzi cântarea, se mânie din cale afară pe fratele lui şi-şi puse în gând ca, de astă dată, să-i strice lucrarea şi mai grozav ca până atunci. Unora din păsări le tăie aripile, şi ele nu mai putură să se înalţe în zbor, altora le mâzgăli penetul colorat cu un cenuşiu murdar, unora le luă glasul cel frumos şi, în schimb, le făcu să cârâie, le ascuţi ciocul, aşa încât deveniră primejdioase şi gata să lovească, altora le dădu gheare şi pinteni puternici; apoi spuse către cele mari:

— Ştiţi voi ce cântă păsările mici?

— Nu – răspunseră păsările mari – nu ştim.

— Vă hulesc pe voi… zic că sunteţi neamuri proaste şi cârâitoare.

Atunci păsările mari se făcură foc şi pară, şi unde auzeau cântând vreo păsăruică, se năpusteau asupră-i, şi dacă o prindeau, fie c-o mâncau pe loc, fie c-o duceau în cuib pentru puii lor.

Când fiul cel bun se trezi din somn şi abia de mai auzi cântarea păsărilor, ştiu îndată că fiul Satanei îşi vârâse iarăşi coada în lucrarea lui cea bună. Doar păsările cele mai mari şi puternice se aflau sus în văzduh, cele mici se pitiseră prin păduri, printre crengi şi în tufişuri; abia se încumetau să iasă la lumină şi nu mai îndrăzneau să înalţe cântece de laudă şi de proslăvire decât într-ascuns.

Însă şi-n acea zi fiul lui Dumnezeu se aşternu mai departe la lucru şi făcu animalele. Plăsmui lupul, ursul, leul, elefantul, iepurele şi boul, calul şi câinele, iar pe unul îl împodobi cu o trompă, pe altul cu un corn, pe altul cu picioare zdravene, pe altul cu glas puternic; şi animalele o duceau într-un zbenguit prin munţi şi văi, se fugăreau şi se jucau de-a valma de ţi-era mai mare dragul să te uiţi la ele.

Până şi fiul Satanei se desfăta privindu-le, însă numai pentru puţină vreme, după care îşi începu iarăşi isprava sa plină de răutate. Pe animalele cele mari le învăţă să ragă, iar pe cele mici să tremure, şi când animalele mari întâlneau animale mici, răgeau la ele, iar animalele mici tremurau de frică, şi atunci cele mari se năpusteau asupra lor, le sfâşiau şi le mâncau. Dar fiul Satanei nu se mulţumi

doar cu atâta. Se mai duse încă o dată printre ele şi-i spuse leului:

— Lupul strigă în gura mare că-i mai tare decât tine.

Iar rinocerului:

— Tigrul îndrugă la toţi că doar cu o lovitură de labă te pune la pământ.

Şi nici nu se înserase bine, că animalele cele mari prinseră să se războiască, folosindu-se de gheare, de colţi, de coarne şi de trompe, iar fiul Satanei nu mai putea de bucurie.

Atunci fiul cel bun se hotărî să mai trimită pe pământ măcar încă o făptură vie, care să nu se războiască cu semenii ei. Îşi spuse în sinea lui: „Pe asta n-o s-o mai plăsmuiesc numai din lut şi din apă ca pe celelalte făpturi vii, ci o să-i dau şi ceva din mine. În felul acesta o ocrotesc împotriva fratelui meu, căci fiul Satanei n-o să dăruiască nici unei fiinţe ceva din el”. Şi fiul cel bun îl plăsmui pe om. Îi făcu un cap ca şi animalelor, dar puse într-însul şi ceva din capul său. Îi dădu o inimă, ca şi animalelor, însă puse într-însa şi ceva din inima lui. Îi plăsmui un trup aşa cum plăsmuise şi mai-nainte un trup pentru toate făpturile vii, însă şi acestui trup îi dădu ceva din trupul său, iar omul deveni astfel o icoană vie a fiului cel bun, iar fiul cel bun se bucură şi-h statornici pe pământ.

Numai că fiul cel bun se înşelase. Când fiul Satanei văzu acea făptură umblând pe pământ şi luă aminte la desăvârşirea lui şi la darurile hărăzite de frate-său, făcu şi el ceea ce făcuse fiul cel bun. Strecură ceva din capul lui în capul omului, din inima lui în inima omului, din trupul lui, în trupul omului, pentru ca omul să nu semene numai cu fratele cel bun, ci şi cu el. Şi când, a doua zi, fiul cel bun îşi privi ultima lucrare, văzu că şi aceasta fusese abătută de la rostul ei dintâi.

Oamenii se războiau, se ciocneau şi se omorau între ei, întocmai ca şi peştii, păsările şi celelalte animale. Şi chiar dacă fiul cel bun le spunea oamenilor: „Nu faceţi asta, că-i ¡rău”, venea fiul Satanei îşi le şoptea şi el: „Nu, nu-i rău de loc, şi chiar rău de-ar fi, tot aşa să faceţi”.

În timp ce-şi depanase povestea, bătrânul privise mereu îngândurat spre mare; deodată îşi întoarse ochii spre copii.

— De aceea – continuă el – lumea nu-i totdeauna aşa de frumoasă ca astăzi, fiindcă ea n-a fost făcută numai de fiul cel bun, ci şi de fiul Satanei. De aceea nici omul nu-i totdeauna bun, ci adeseori rău, fiindcă în capul şi-n inima noastră binele şi răul se cumpănesc între ele.

Copiii rămaseră o vreme tăcuţi şi privind la luciul apei. Departe, la răsărit, fulgerase de câteva ori, iar deasupra insulei, o stea căzătoare tăie de-a curmezişul bolta şi se stinse în mare.

— A fost mâna fiului Satanei – spuse Pavle.

— Da, s-a jucat cu stelele – îşi dădu cu părerea Nicola.

— Cred că şi eu am în mine ceva din fiul Satanei – spuse Zora cu tristeţe.

— Păi doar v-am povestit: cu toţii avem câte ceva şi de la el – răspunse bătrânul.

— N-am putea să smulgem din noi răutatea aceea? întrebă fata.

— Asta nu se poate. Dar putem să ne dăm osteneala ca fiului Satanei să nu-i crească coarnele prea mari în fiinţa noastră.

Zora trase adânc aer în piept:

— O să-ncerc, taică Gorian.

Moş Gorian adăugă:

— Cu toţii trebuie să-ncercăm.

— Da – întări Branko – trebuie să-ncercăm.

Taica Gorian cuprinse copiii cu braţele larg deschise:

— De-acum încolo trebuie să fim şi mai strâns uniţi decât până acum; asta ne va fi de mare ajutor ca să ne putem apăra de fiul Satanei.

Capitolul 21

Lupta cu sepia

Branko abia aştepta să se facă ziua. Bucuros ar fi luat-o înot încă de cu noapte, până la stâncă, să o aştepte pe Zlata.

Avea atât de multe să-i povestească! Era bogat, putea să-şi cumpere o vioară, deci să ajungă în curând un viorist în toată legea.

Încă nu se luminase când el porni să despice apa şi ceaţa aşternută ca un zid gros peste valuri.

Stânca se vedea ieşind din mare; când băiatul ajunse la ea, se cocoţă Iisus. Era frig şi dârdâia din tot trupul, de aceea se bucură nespus când răsări soarele şi-l încălzi.

Încet-încet se iviră din ceaţă şi munţii, şi oraşul, şi baia. Îl văzu pe Kukulievic măturând prin cabine şi deschizând porţile, văzu apoi cum vin primii vizitatori.

Erau marinari şi muncitoare de la regie. Zări o tânără fată, dar nu era Zlata.

La biserica Sfântul Francisc bătu ora opt, şi Zlata nu sosea. Baia se însufleţea clipă de clipă, dar se făcuse nouă şi băiatul nu zări nicăieri costumul verde de baie sau halatul înflorat al fetei.

Branko se îngrijoră. Să se fi îmbolnăvit? Să fi plecat pe neaşteptate în vreo călătorie? Mai stătu până când la toate bisericile bătu ora zece, apoi făcu înot cale întoarsă.

Ca de obicei, ieşi pe ţărm la capul ascuţit al golfului şi se îndreptă agale spre casa lui moş Gorian. Pescăruşii pluteau ca nişte norişori albi deasupra acoperişului, vulturul-pescar se arătă din nou; în clipa aceea huruiau, gata de plecare, trei camioane: societatea luase o nouă încărcătură de peşte.

În mica gospodărie era linişte. Şi din toată ceata, Branko nu zări pe nimeni. Ba stai! în luntrea cea mică se legăna o femeie sau o fată.

Băiatul porni într-acolo. Rămase locului, năucit. Era Zora. În clipa următoare sări în luntre. Abia de-o mai recunoscu. Peste părul ei roşu ca flacăra purta o pălărie mult prea mare, împodobită cu flori pestriţe. În jurul gâtului delicat se încolăceau şiraguri grele de mărgele roşii, albastre şi verzi. Pe trupu-i zvelt şi bronzat, învelit de obicei într-o cămaşă scurtă şi o rochie dungată, atârna, ca un sac strâns la mijloc, o rochiţă uşoară din pânză roşie, iar picioarele ei musculoase şi arse de soare erau ascunse

în nişte ciorapi subţiri şi ghete cu toc înalt.

Fata se şi sulemenise: peste sprâncene îşi trăsese două dungi negre, în obraji avea pete roşii de fard, colbuite cu pudră roz, iar buzele-i subţiri, boite cu un roşa ţipător, păreau mânjite cu sânge de bou, de curând înjunghiat.

Zora se înfipse în faţa lui Branko, îşi lăsă capul pe umărul drept, apoi pe cel stâng, îl fulgeră cu privirea şi spuse:

— Uite că sunt şi eu frumoasă ca Zlata aia a ta!

Băiatului îi pierise graiul. Numai din dorinţa de a arăta ca Zlata, îşi pusese Zora rochia aceea care atârna pe ea, se sulemenise ca o mască de bâlci şi-şi trântise pe cap o pălărie atât de îngrozitoare! De aceea, în ajun, o luase gura pe dinainte: „Eu ştiu ce-o să-mi cumpăr din banii

mei.

Branko îşi veni în fire din spaima şi din uimirea lui. Clătină din cap.

— Nu – zise el, înecându-se de râs – din falnica noastră Zoi a cea roşie ai făcut o sperietoare de ciori.

Fata se încruntă, chipul ei deveni aspru şi rău:

— Aşa, acuma bate-ţi joc de mine… Dar ţi-o spun dinainte, ca să ştii: Zlatei tale, îi scot ochii chiar mâine!

— Da ce-ai cu ea? întrebă Branko.

— E o vrăjitoare, ca şi bunică-ta Kata!

Băiatul clătină din cap:

— Numai aşa ceva nu-i ea.

— Da vezi că pe tine te-a vrăjit.

— Cap de gâscă ce eşti! strigă Branko, furios. Mi se pare că în tine a intrat diavolul!

— Sau în tine. Fiindcă altminteri n-ai umbla toată ziua teleleu, cu ochii duşi şi suflând în muzicuţa aia a ta.

— A! exclamă Branko. Vrea chiar să mă-nveţe să cânt la vioară.

— Şi asta, după toate celelalte?! se indignă Zora şi bătu din picior. Era gata-gata să-i scape o vorbă de ocară, când auziră foarte aproape pe cineva strigând după ajutor.

Fata înghiţi vorba:

— Ce-a fost asta?

— Nu ştiu – răspunse Branko. Ştiu numai că cineva a strigat: „Ajutor!”

Se uitară în jur.

— Acolo, acolo! strigă Zora.

La vreo cincizeci de metri de ei se ivi din valuri un cap lăţos care strigă din nou după ajutor.

— Ăsta-i Duro! zise Zora. Împinse iute luntrea de la ţărm şi înşfăcă vâslele.

Branko îl recunoscu şi el pe Duro. Faţa lui lată şi perfidă era palidă şi răvăşită; bătea orbeşte cu braţele apa şi ţipa tot mai deznădăjduit după ajutor.

— Pune şi tu mâna pe vâsle! îi zise Zora lui Branko.

Băiatul n-avea niciun chef…

— Nu, lui nu-i vin în ajutor. Cu siguranţă că ticălosul s-a luat iarăşi după mine.

Copiii puteau acum să vadă şi cu cine se lupta Duro. Era o sepie din cele care foiau în grupuri mari prin apa puţin! adâncă de când în golf pluteau recturi şi măruntaie de peşte; îl înşfăcase pe băiat şi încerca să-l tragă la fund. f Luntrea lor se repezi într-acolo. Duro întinse mâna să se prindă de luntre, când deodată scoase iar un strigăt şi în aceeaşi clipă dihania îl trase în adânc.

Copiii văzură desluşit sepia. Animalul acela mare şi „îmbuibat atârna sub Duro ca un sac umplut, iar braţele cu ventuze negre se încolăciseră pe picioarele şi pe trupul băiatului.

— Va să zică nu vrei să-i vii în ajutor! Zora îi dădu un ghiont lui Branko, care sta cu ochii ţintă la Duro.

— Nu – repetă băiatul, neputând să-i ierte lui Duro faptul că-l spiona.

— Mai poţi să te numeşti uscoc!? strigă fata. La Zlata aia a ta ai şi uitat că la uscoci tovărăşia dăinuie până la moarte? Atât de ticălos ai devenit, încât ai uitat că noi te-am cules de pe uliţe şi te-am scos din puşcărie? Ai ajuns o lepădătură atât de josnică, că nu mai vrei să ţii seama de nimic din toate astea?

Ochii fetei scăpărară furioşi şi ameninţători, şi în aceeaşi clipă îşi îndreptă pumnii încleştaţi către Branko.

Băiatul se sperie de acest atac, însă tot nu sări în ajutorul lui Duro.

— Dacă în halul ăsta de prefăcut şi de laş ai ajuns – spuse Zora, înţelegând greşit tăcerea băiatului – atunci o să-i vin eu în ajutor! Şi până să se dezmeticească Branko, îşi smulse pălăria de pe cap şi o aruncă în luntre, îşi sfâşie rochia scumpă de pe ea, îşi scoase ghetele şi ciorapii, şi aşa, numai în cămăşuţa scurtă pe trupu-i ars de soare, şi cu părul roşu ca o flacără în jurul capului, se repezi ca un vârtej, vrând să treacă pe lângă el.

Branko îşi veni, în sfârşit, în fire:

— Stai! Lasă-mă pe mine. N-ai face altceva decât cel mult să te-neci.

— Las să mă înec! strigă Zora. Mai bine mă-nec împreună cu Duro, decât să te mai văd pe tine atât de laş.

Între timp, Branko se uită în jur după o armă. În k luntre se afla un cuţit mare, pescăresc. Băiatul îl înşfăcă, apoi se opri la botul luntrei.

Unde era sepia?

Uite-o colo. Dihania se lăsase pe fundul nisipos, cu vreo câţiva metri mai la dreapta de luntrea lor. Tentaculele ei se încolăceau tot mai strâns pe trupul lui Duro, trăgându-l pe băiat tot mai departe de luntre.

— Tu fugi şi cheamă-i pe ceilalţi – îi spuse repede Branko, după care îşi vârî cuţitul între dinţi, îşi făcu cruce, închise ochii, se azvârli în mare şi înotă spre Duro şi spre Sepie. În apă, băiatul deschise ochii. Vedea totul foarte „desluşit: iată-l pe Duro, iată şi dihania, deşi, prin necurmata mişcare a apei, privelişte a i se înfăţişa sfâşiată şi mărită.

Branko înotă spre Duro cu mişcări grăbite. Cel mai important lucru e să acţioneze repede şi să nu se lase înşfăcat.

Jivina îl văzu venind. Se uita ţintă la el cu ochii ei mari şi sticloşi. Doamne, ce înfiorătoare era şi cât de ameninţător zvâcneau braţele ei negre!

Cu un gest fulgerător, Branko tăie cele două tentacule prinse de trupul lui Duro. Veni apoi de hac şi tentaculelor încolăcite pe picioarele băiatului: harşt! Şi iată-le retezate. În aceeaşi clipă îşi făcu vânt sub trupul lui Duro şi-l împinse în sus.

Amândoi băieţii zbucniră spre suprafaţă, şi după câteva secunde Branko nu mai simţi greutatea celuilalt. Oare Duro înota sau îl înşfăcase Zora şi-l trăsese în luntre? în curând avea să vadă ce s-a întâmplat. Îşi făcu vânt şi ţâşni cu capul afară din apă. Dar numai o clipă, deoarece după câteva secunde se simţi el însuşi încleştat. Era ca şi cum o frânghie zgârcioasă şi păroasă i s-ar fi încolăcii în jurul trupului, şi-n acelaşi timp simţi o durere ascuţită şi cum îl suge ceva. Ce se întâmplase cu el? În clipa următoare îşi dădu seama că dihania îl eliberase pe Duro, în schimb, îl înşfăcase pe el.

Mai întâi îl cuprinse o spaimă îngrozitoare, apoi, cu mare greutate, se linişti. Nu, frica nu-i putea sluji la nimic; – ceea ce-i trebuia acum era şiretenia şi iuţeala, fiindcă stătea cam de mult sub apă şi simţea cum i se zbate inima în coşul pieptului, zvâcnindu-i până-n gâtlej. Înşfăcă bine cuţitul şi bâjbâi după braţul care-i încingea pieptul şi care tot mai strâns i se lipea de trup sugându-i-l; în aceeaşi clipă văzu cum alte două tentacule încearcă să-l încolăcească.

Branko reteză cu repeziciune primul braţ, însă celelalte se şi lipiseră de trup, cuprinzându-i gâtul şi picioarele.

— „Fir-ai să fii de lighioană!” gândi băiatul, şi câteva secunde se simţi ca paralizat. Se uită din nou la animal. Sta ghemuit sub el, rotund şi gros, înspăimântător de urât, iar ochii mari, înfipţi în trup, îl priveau ţintă.

— Fulgerător, băiatului îi trecu prin minte dacă n-ar fi mai bine să nu se mai sinchisească de tentacule, ci să se năpustească asupra trupului hidos şi să-l ciopârţească cu cuţitul.

Ai fi zis însă că animalul îi ghicise gândul, deoarece scuipă un lichid gros, care mai întâi coloră totul în

albăstrui, apoi în albastru-nchis şi, în cele din urmă, în negru, iar hâda arătare dispăru în întunericul ce şi-l făurise.

Branko izbuti totuşi să străpungă, adânc şi drept la mijloc, pocitul trup buhăit. Apoi lovi în dreapta şi-n stânga, implântând de mai multe ori cuţitul în trupul acela spongios. Strânsoarea din jurul pieptului slăbi. Tentaculele nu-i mai sugrumau atât de tare gâtul; slăbi, de asemenea, şi durerea ascuţită care-i sugea trupul.

Dar băiatului aproape că începuse să-i fie indiferent ce se întâmplă, căci inima în piept îi zvâcnea şi-o simţea din nou zbătându-i-se în gât, urechile îi vâjâiau, oboseala punea stăpânire pe el. Mai avu atâta putere cât să se avânte în sus, după care nu mai văzu nimic înaintea ochilor, nu mai ştiu nimic. Se simţea uşor ca fulgul şi parcă străveziu. Nu mai înota, ci plutea, plutea… Alerga fericit pe o pajişte smălţată cu flori mari, colorate, cu tufişuri înflorite, unde o văzu pe maică-sa, care, de asemenea, alerga voioasă, îl luă de mâini şi începură să se învârtească amândoi într-un dans. Un bărbat cânta la vioară, şi acel bărbat era tatăl lui, şi cânta atât de frumos cum nu cântase niciodată, încât» pe Branko îl podidiră lacrimile. În toiul dansului îşi dădu deodată seama că femeia cu care dansa nu era maică-sa, ci Zlata. Zlata dansa şi mai bine, mai iute şi mai cu foc decât maică-sa, apoi fata începu să cânte, iar taică-său o 4 acompanie la vioară; mama îşi alătură şi ea glasu-i frumos, în vreme ce Milan îşi struni şi mai vârtos vioara.

Atunci Branko îşi scoase muzicuţa din buzunar şi le ţinu isonul…

Între timp Zora, aşa cum o sfătuise Branko, îi strigase pe Nicola şi pe Pavle. Ei alergară într-un suflet, săriră în a doua luntre şi porniră către ea.

— Ce s-a întâmplat? întrebară îngrijoraţi.

— Pe Duro l-a înşfăcat o sepie, iar Branko s-a aruncat în apă cu un cuţit ca să-l salveze – răspunse fata.

Copiii putură să vadă totul. Ba chiar foarte desluşit”. Branko se îndrepta înotând spre sepie şi ei urmăriră lupta

băiatului cu dihania uriaşă, îl văzură pe Duro ivindu-se la suprafaţă, însă nu Zora fu aceea care-l trase din apă, aşa cum bănuise Branko, ci Pavle.

O clipă zăriră şi chica neagră a lui Branko, chiar şi faţa lui, dar până s-apuce Pavle să se-aplece peste marginea luntrei, Branko dispăruse.

Îngroziţi, copiii rămaseră cu privirea aţintită în apă, urmărind mai departe lupta.

— Ah, l-a înşfăcat pe Branko! strigă Nicola.

— Văd şi eu. Pavle tremura din creştet până-n tălpi de tulburare şi de furie, şi, voia nici mai mult, nici mai puţin, să se arunce în mare.

Zora şi Nicola îl ţinură cu de-a sila:

— Păi nu ştii să înoţi!

— Învăţ acum! se supără Pavle. Să ştiu de bine că mă-nec!…

Între timp, cumplitul animal îl strângea din ce în ce mai tare.

— Vai! gemu Zora. Şi abia se mai încumeta să se uite în apă.

În clipa aceea Branko se năpusti asupra dihăniei şi apa se coloră, iar copiii nu mai văzură nimic.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Zora, îngrozită.

— Cred că dihania a tulburat apa.

— Şi Branko?

— Trebuie s-aşteptăm.

Apa se întunecă şi mai tare şi, încet, din adâncuri, musti un fel de terci gros, opac şi negru.

— Vai, ăsta-i sânge! strigă Zora, înspăimântată.

— Sângele lui Branko! zise Pavle.

— Nu cred – spuse Nicola. Mai curând al sepiei. A dat drumul la cerneală.

Îngroziţi şi disperaţi, copiii rămaseră cu privirea piro – „nită în valurile negre-albăstrui.

— Mi-e frică – spuse Zora – că dihania nu-i mai dă drumul.

— Fie ce-o fi, eu tot mă cufund – zise Pavle, trăgându-şi cămaşa peste cap.

— Uite-l!… chiui deodată Nicola.

Într-adevăr, chiar lângă el ţâşni afară din apă capul lui Branko. Pavle şi Zora îl înşfăcară iute şi-l traseră în luntre.

— Repede la ţărm! Pavle puse mâna pe vâslă, de asemenea şi Nicola, în timp ce Zora sta aplecată asupra băiatului.

— Doamne, e alb ca varul! se jelui ea. La un moment dat începu să ţipe: din cămaşa lui Branko se răsucea, negru şi ca un şarpe, un crâmpei din braţul sepiei.

Ajunseră la mal. Pe ţărm sta moş Gorian, care, la ţipetele copiilor, ieşise din casă şi-i aştepta.

— Da ce s-a întâmplat? întrebă el, tulburat.

— Duro a fost atacat de o sepie mare, şi Branko l-a scăpat! strigară într-un glas Pavle şi Nicola.

Gorian îi văzu pe amândoi copiii. Zăceau palizi şi parcă neînsufleţiţi, în mijlocul luntrei.

— Aduceţi-i repede aici! le porunci moşul; începuse să se teamă, şi-l luă îndată pe Branko în braţe.

Cu toţii îl duseră mai întâi pe el la ţărm, apoi Pavle şi Nicola îl cărară şi pe Duro.

Taica Gorian se uită o clipă la Branko, după care îşi vârî în gura băiatului degetele înfăşurate într-o cârpă şi-i trase limba afară; pe urmă îl întoarse cu burta-n jos, îşi trecu mâinile pe sub trupul lui şi-l ridică în sus, până când, capul şi picioarele aproape că nu mai atingeau pământul. Atunci din gura lui Branko ţâşni apă amestecată cu nămol.

Bătrânul îi apăsă iar uşor pântecele până ce băiatul dădu afară şi ultima picătură înghiţită, apoi îl răsuci din nou pe spate, îi apucă braţele şi-l trase de mai multe ori în sus şi în jos.

Chipul bătrânului se înseninã.

— Cred că nu stăm chiar aşa de prost – spuse el, continuând să înalţe şi să coboare braţele lui Branko.

Faţa prelungă a băiatului începu să prindă culoare, în vreme ce pieptul i se ridică uşor”.

— Respiră! spuse bucuros bătrânul.

Copiii se bucurară şi ei. Pieptul lui Branko se umfla şi

se lăsa lin, şi-n aceeaşi clipă el mişcă din buze.

— Tata… – bâigui, apoi după o pauză: …Zlata…

După câteva secunde deschise ochii. Şi tatăl, şi maică-sa dispăruseră, nici Zlata nu mai era acolo. Deasupra lui stătea aplecată faţa blajină, cu barba zburlită, a lui moş Gorian, precum şi faţa sulimenită şi speriată a Zorei.

— Respiră – repetă bătrânul şi ochii i se luminară.

De asemenea, privirea Zorei se înseninã.

— Unde mă aflu? întrebă Branko, mirat.

— Tot la noi – răspunse bătrânul – însă era cât pe ce să te afli în altă parte.

— Da, la tata şi la mama…

— Sau în cer – bătrânul îl bătu părinteşte pe obraz, apoi îl lăsă în seama fetei şi-l luă în primire pe Duro.

Cu Duro nu era atât de uşor cum fusese cu Branko. Băiatul înghiţise foarte multă apă, aşa încât numai după ce bătrânul îi mişcă vreme îndelungă braţele înainte şi înapoi şi-l ciocăni în dreptul inimii, pe obrajii lui scofâlciţi şi palizi se ivi o uşoară roşaţă, iar pieptul începu să i se ridice. Dar totul dură numai câteva clipe. Copilul cădea dintr-un leşin într-altul. Abia după ce taica Gorian îi turnă pe gură rachiu şi cafeaua pe care Nicola o fiersese la repezeală, Duro putu să ţină ceva mai mult ochii deschişi.

— M-a înşfăcat o sepie uriaşă – şopti el încet şi ca de la mare depărtare.

Bătrânul îi zâmbi.

— Te-a înşfăcat ea, dar acum s-a zis cu dihania!…

— Cum? Duro încercă să se ridice: Şi cine a omorât-o?

— Branko – răspunse bătrânul, arătând spre băiat, căruia Zora tocmai îi dădea să bea cafea şi să înghită un r dumicat de pâine. Taica Gorian, cunoscând vrăjmăşia dintre cei doi băieţi, spuse: Câteodată e şi răul răsplătit prin bine.

Duro îl privi pe Gorian, apoi iar închise ochii, însă obrajii îi erau trandafirii şi, curând după aceea, deschise ochii de-a binelea. De astă dată se uită spre Branko:

— Tu m-ai scos din apă?

Branko dădu din cap.

— Ştii că mă luasem iar pe urmele tale?

— Mi-am închipuit.

Duro îşi vârî mâna în buzunar şi scoase un lănţişor de argint cu o cruciuliţă:

— De fapt doream să i-l dăruiesc Zorei. Acum al tău să fie!

Branko schiţă un gest de refuz:

— Nu vreau. Fiindcă, dacă nu mi-ar fi cerut-o Zora stăruitor, eu, poţi fi sigur, nu te-aş fi scos din apă!

Zora îi puse cu de-a sila lui Branko lanţul în mână.

— Lasă, păstrează-l – hotărî fata – şi ori de câte ori o să te uiţi la el, adu-ţi aminte de ceea ce ne-a spus ieri taica Gorian.

— Ce anume? întrebă Branko.

— Să ne dăm osteneală…

Branko se uită la ea şi zâmbi pentru prima dată după acea întâmplare:

— Şi-o să-ţi dai şi tu?

Zora deveni gravă. Nu spuse nimic, ci doar încuviinţă printr-un semn.

Cei doi scăpaţi de la înec mai primiră o porţie de cafea, şi după o jumătate de ceas, starea lor se îmbunătăţise într-atâta, încât putură să se ridice în picioare şi să se plimbe câţiva paşi. Ba chiar doriră să coboare pe ţărm, însă moş Gorian spuse:

— Mai bine lungiţi-vă în paie şi încercaţi să dormiţi. Un somn bun întăreşte mai repede ca orice inima şi tot trupul.

Zora şi Pavle îl duseră, sprijinindu-l, pe Branko, iar bătrânul îl luă în braţe pe Duro, mai slăbit decât celălalt băiat.

Capra se uită mirată, când îi văzu pe toţi intrând în micul ei adăpost.

— Te miri şi tu, Andia!… râse bătrânul. Era cât pe ce să ni se înece doi dintre prietenii noştri.

Cu un aer uimit, capra behăi uşurel.

— Da, da – îi vorbi mai departe bătrânul – da uite c-am avut noroc şi tragem nădejde ca norocul să ne rămână credincios.

Băieţii fură oploşiţi cu grijă în paie, însă trecu o bucată bună de vreme până ce adormiră de-a binelea. Cum închidea ochii, Duro reîncepea lupta cu sepia uriaşă, iar lui Branko i se părea că îi vede aievea pe taică-său, pe maică-sa şi pe Zlata, dar când întindea mâna spre ei, îşi dădea seama că doar capra se află acolo.

Abia pe la amiază avură parte de un somn mai ca lumea, apoi căzură într-un somn adânc şi neîntrerupt până seara târziu.

Branko se trezi la zgomotul unor lovituri stăruitoare de sapă.

Ce să fie oare? Se ridică şi ieşi din grajd. Pavle stătea sub smochin, acolo unde se adunau ei de obicei seara, şi săpa o groapă.

Branko se apropie de el:

— Ce faci aici?

Pavle privi speriat:

— A, tu eşti? Te simţi mai bine?

Branko înălţă braţele şi se întinse:

— Bine ca totdeauna. Dar tot nu mi-ai spus de ce sapi groapa.

Pavle arătă spre o prelată aflată jos, lângă el.

— Câinele… – spuse vlăjganul.

— Leo?

Pavle încuviinţă trist din cap.

— A, da! îşi aminti Branko. Cu pescuitul ăsta, am uitat de el.

— Zora şi-a amintit şi-atunci am luat tărăboanţa şi l-am adus repede.

Branko ridică prelata: Leo zăcea, mare şi ţeapăn.

— Bietul animal! oftă el.

— Ei, tot e mai bine că-l îngropăm pe el şi nu pe voi – zise Nicola.

Pavle săpă mai departe cu nădejde. După ce răzbătu primul strat de pământ, sapa lui se izbi de argilă.

Îl căutară pe moş Gorian, care plecase cu Zora pe ţărm şi cârpea năvoadele.

— Eşti bine, sănătos? îl salută bătrânul.

Zora îl privi şi ea, strălucind de bucurie.

— Sănătos tun! râse Branko.

— Ai nevoie de ceva?

— Ne-ar trebui o lopată, ca să îngropăm câinele.

— Hm! Taica Gorian îşi trecu mâna peste faţă: Uite că n-am lopată. Tot la moş Orlovic trebuie să vă duceţi.

Branko şi Nicola o porniră agale spre coliba bătrânului.

Uncheşul nu era acasă, îl găsiră numai pe Bălăior.

— M-a trimis taica Gorian – spuse Branko – să împrumutăm de la dumneavoastră o lopată.

— Ha, ha! râse Bălăior, arătându-şi dinţii. Nu cumva moşneagul vrea să-şi îngroape banii?

— Nu – răspunse Branko – îngropăm un câine mort.

— Uite-o – şi Bălăior le întinse lopata, iar ei porniră îndărăt.

Cu lopata, mergea mai bine, iar după un ceas groapa era adâncă de jumătate de metru.

Moş Gorian puse năvodul deoparte:

— Hai să-l îngropăm pe Leo…

Pavle şi Branko îl înfăşurară strâns în prelată, apoi îl coborâră încetişor în groapă. Zora presără flori peste el.

— A fost un câine bun – spuse ea.

— A fost un adevărat prieten şi ne-a fost credincios ca un uscoc – întări Branko.

— Şi trebuie să fie îngropat ca un uscoc – spuse Zora.

— Cum adică? întrebară băieţii.

— Fiecare din noi să-i punem în groapă ce-avem mai drag.

Băieţii rămaseră o bucată de vreme pe gânduri.

— Mâine o s-aduc toate pozele mele – începu Pavle, care n-avea altceva în cap.

— Şi eu! strigă repede Nicola.

— Eu îi dau muzicuţa mea – spuse Branko.

Mirată, Zora îl privi drept în ochi:

— Atunci eu îi dau tot ce mai am.

Vru să arunce în groapă punguţa ei, pe care o scoase din buzunar. Moş Gorian i-o smulse din mână:

— Asta ar fi şi păcat, şi prostie. Nu, gândeşte-te la ceva mai potrivit.

Între timp se sculase şi Duro, iar când văzu că ceilalţi îl îngropau pe Leo şi că fiecare dintre ei jertfea câte ceva câinelui mort, spuse şi el:

— Eu o să-i dau cel mai frumos fluture al meu.

Dar pentru că cele mai multe daruri ale copiilor se aflau încă în turn, Nicola propuse să îngroape câinele a doua zi dimineaţa.

— Bine – hotărî Zora – până mâine mă gândesc şi eu ce să-i dau.

Între timp se înserase. Zora făcuse mămăliga, iar moş Gorian fripsese vreo câteva scrumbii, care în după-amiaza aceea intraseră în năvod.

După ce se săturară cu toţii, coborâră pe ţărm.

Era o seară frumoasă care vestea o noapte şi mai frumoasă. Luna răsări de după cetatea lor şi plutea pe cer ca un disc uriaş de aur. Încet-încet se înălţa tot mai sus, şi copiii o văzură de două ori: întâi pe cerul nemărginit, scăldat într-o lumină galbenă, apoi pe apa care scânteia argintie.

— Ce minunat e! şopti Zora.

Branko îşi zise şi el că, într-adevăr, e tare frumos, şi dintr-odată se bucură că nu mai e cu tata, cu mama şi cu Zlata pe pajişte, ci că şade acolo pe ţărmul mării.

Pavle, Nicola şi Duro priveau şi ei tăcuţi în noapte; deodată vlăjganul spuse:

— Dacă taica Gorian ne-ar mai spune încă o poveste…

— Da, da! strigară ceilalţi în cor.

Taica Gorian îşi trecu mâna pe faţa-i tăbăcită şi păroasă:

— Ce poveste să vă mai spun?

— Nu ştii una cu uscoci? întrebă Branko.

— Da – sări şi Zora – nu ştii o poveste cu uscoci?

Bătrânul rămase pe gânduri:

— Poate că da. Ia staţi puţin. Şi după o scurtă pauză: O să vă spun povestea uscocilor Posedaric şi Desandic. Se rezemă de unul din smochinii cei groşi şi începu: Era, dacă nu mă-nşel, prin veacul al XVI-lea, în arm când turcul se războia cu Veneţia, pe-atunci una din cele mai bogate şi mai puternice republici din Marea Adriatică. În vremea aceasta Seni-ul era un port mic, dar vestit în meşteşugul armelor. De la ţărm şi până hăt în munţi se întindeau ziduri înalte, turnuri de strajă, porţi întărite şi fortăreţe, din care, ici-colo, se mai văd şi azi unele rămă – „şiţe, iar în dosul zidurilor locuiau nişte orăşeni viteji. Seni-ul mai avea şi un port, şi o flotă căreia-i mersese vestea, şi nişte corăbieri căliţi în lupte şi temuţi pretutindeni, de la Ragusa şi până-n sus la Veneţia. Mai mare peste toţi era sfatul bătrânilor, iar sfatul, la rândul său, se lipsea de legiuitul drept de a conduce treburile ostăşeşti, lăsând grija asta în seama căpeteniilor, care ani şi ani de-a rândul au fost numai uscoci.

În acele vremuri, căpetenii în Seni erau uscocii Posedaric şi Desandic. Sfatul bătrânilor făcea în aşa fel ca ei să conducă oştirea pe rând, când unul, când celălalt, după cum sfatul îl socotea pe primul sau pe-al doilea mai destoinic să ducă cutare ori cutare însărcinare la capăt. De cele mai multe ori, cele mai grele treburi cădeau în seama chibzuitului Posedaric, în timp ce războaiele mai uşoare, ciocnirile şi jafurile erau lăsate lui Desandic, mai zvăpăiat din fire. Dar sfatul bătrânilor îi schimba mereu pe unul cu altul şi cu scopul ca niciunul dintre cei doi să nu câştige o putere prea mare asupra oştii, ajungând prin aceasta primejdioşi pentru sfat şi pentru întregul oraş. Ba chiar, iscând oarecare zâzanie între ei, care putea fi cu dibăcie sporită sau micşorată, cele două căpetenii n-au fost decât conducători de oşti, căci sfatul bătrânilor se îngrijea cu înţelepciune ca niciunul dintre ei să nu i se urce în cap.

Acum, în anul de care vă vorbesc, luptele erau din cale afară de multe şi aprige. Turcul şi veneţianul se luptau cu îndârjire, şi aproape zilnic grelele corăbii

veneţiene cu pânze treceau spre miazăzi, în timp ce corăbiile mai uşoare ale turcilor cătau să răzbată spre miazănoapte. Mai în fiecare săptămână aveau loc încăierări mai mari sau mai mici. „O dată izbândeau caiacele mai iuţi, cu vâsle, ale paşei, altă dată frumoasele corăbii, zugrăvite în multe culori şi înzorzonate cu aur, ale dogilor veneţieni. În acest aprig război, Seni-ul, cu tot ţinutul împrejmuitor, era, chipurile, neutru < «» însă, aşa cum se întâmplă totdeauna, când doi se bat cumplit, mai vin şi alţii care vor să ciupească ceva din pradă: senienii năvăleau când asupra corăbiilor turceşti, când asupra celorveneţiene, care străbăteau apele lor fie de unul singur, fie în pâlcuri.

De aceea sfatul statornicise pe insulele Rab şi Krk locuri de strajă, şi când acolo se aprindeau focuri – ce puteau fi uşor văzute din cetatea Nehaigrad – senienii prindeau de veste că trece fie vreo corabie turcească ce se întorcea de la Veneţia, fie vreuna din corăbiile veneţiene care se înapoia în portul de baştină. De cele mai multe ori, când era vorba de vase turceşti, zburau pe apă caiace repezi, care duceau prada la Istanbul, în timp ce din partea veneţienilor se arătau corăbii avariate, îndreptându-se către lagună, unde urmau să fie reparate. Senienii se năpusteau fulgerător asupra corăbiilor, şi deseori era o nimica toată pentru ei să abordeze un echipaj nu cine ştie ce înarmat, să sară pe puntea corăbiei şi s-o jefuiască. În faptul serii, uscocii se întorceau în oraş, încărcaţi cu o pradă bogată şi cu corăbiile cucerite trase de odgoane; în chiotele de bucurie ale mulţimii, prada era împărţită în piaţă sau pe chei.

De cele mai multe ori, Desandic conducea asemenea atacuri, fiindcă era foarte priceput la atare treburi şi, pe deasupra, totdeauna sau aproape întotdeauna avea noroc. Fireşte că, odată cu izbânzile, creştea şi faima lui, deoarece, datorită lor, se îmbogăţeau locuitorii oraşului. Lui Desandic, care pe-atunci era un tânăr iute din fire şi zvăpăiat, izbânzile astea i se urcară la cap şi el începu să se creadă grozav. Ba chiar nici nu se sfii să arate pe faţă

acest lucru: se îmbrăca cu veşminte strălucitoare de-ţi luau ochii, ieşea înconjurat de un alai alcătuit din corăbierii lui, întocmai ca un fel de rege şi, curând, ceru să i se spună „Marele Desandic”, iar mai târziu „Biruitorul”. La început, sfatul bătrânilor râse de toate astea; când însă îşi dădu seama că, făcând risipă cu parăzi şi serbări, se bucură de o tot mai mare trecere în ochii cetăţenilor, sfatul începu să se teamă de el, deveni mai prevăzător şi nu-i mai încredinţă atât de des conducerea luptelor.

Dar se întâmplă ea tocmai în zilele acelea, şi turcul, şi veneţianul să deschidă ochii şi să dibuiască ce soi de ulii hrăpăreţi hălăduiau pe insulele Krk şi Rab şi cât dăduseră ei iama în corăbiile lor. Deveniră mai prudenţi, vasele nu mai treceau de unul singur pe lângă insulele primejdioase, ba chiar întinseră şi tot soiul de curse. Posedaric avu nenorocul să cadă în cea dintâi din aceste capcane, şi iată cum.

Se vesti sosirea unei corăbii veneţiene şi, după fumul şi semnalele de foc ale străjii, în Seni s-a crezut că era vorba de o corabie mare cu pânze, greu lovită. Posedaric echipă patru nave uşoare cu vâsle şi ieşi în grabă s-o întâmpine. Corabia uriaşă trecea încet prin apropierea insulei. Vâslele atârnau ca amorţite, catargul era sfărâmat, pânzele păreau să fie sfâşiate şi, mai cu seamă, nu se vedeau decât câţiva oameni pe băncile vâslaşilor. Frumoasa corabie le apăru tuturor ca o pradă bogată şi uşor de cucerit, poate, chiar prea uşor ca să nu fie ceva necurat la mijloc, după cum mirosi prevăzătorul Posedaric. Desandic, care se afla şi el pe corabie – căci aşa era rânduit când se schimba căpetenia, şi anume să slujească pe rând unul sub celălalt – râse de îndreptăţită îngrijorare a lui Posedaric, arătă că este cea mai uşoară pradă de care avusese parte în viaţa lui şi-l înfieră cu numele de mişel pe acela care s-ar fi codit s-o înşface.

Cu toate acestea, Posedaric rămase neclintit în părerile lui. Porunci să iasă în calea corăbiei cu pânze numai două vase de atac, iar el se ţinu mai în urmă cu celelalte două. Abia primele două vase se alăturaseră de

corabia cu pânze, agăţându-şi cârligele de parapetele ei, că oamenii dinăuntru şi săriră pe punte, şi pe întreaga corabie se iscă o forfotă de oşteni înarmaţi, care-i măcelăriră repede pe senienii luaţi prin surprindere. În timpul acesta, toţi vâslaşii se iviră pe băncile lor, vâslele adormite se ridicară în sus şi, cât ai clipi, corabia greu lovită se preschimbă într-o navă de război gata de atac, pe lângă care vasele seniene păreau nişte biete coji de nucă. Corabia atacă primul vas şi-i găuri fundul, iar al doilea izbuti să scape numai adăpostindu-se pe o limbă lată de nisip, din cele ce se întind în faţa insulei Krk, unde nu mai putea fi urmărită de corabia cea mare. După atâta inactivitate, prima ieşire pe mare a lui Posedaric se încheie cu o înfrângere, şi chiar dacă fusese pricinuită în primul rând de vorbele aţâţătoare ale lui Desandic, nu el, ci Posedaric ieşi vinovat.

Şi să nu credeţi că Desandic a tăcut măcar, nu, el l-a învinovăţit pe Posedaric, făcându-l răspunzător de această înfrângere. Ba i-a mai pus şi pe prietenii lui să lăţească vorba, cum că, dacă ar fi avut el comanda, asemenea înfrângere ar fi fost cu neputinţă. Desandic ar fi atacat îndată corabia veneţiană cu câteşipatru vasele, ar fi pus mâna pe ea şi ar fi dus-o la Seni ca pe o pradă bogată. Cu toate acestea, Desandic a fost nevoit să rabde ca şi la următoarea ieşire tot lui Posedaric să i se încredinţeze comanda vaselor. De astă dată se vestea sosirea a trei corăbii turceşti mai mari, şi senienii le ieşiră în întâmpinare cu alte şase mai mici. După cum îi înştiinţară iscoadele, turcii debarcaseră în faţa unui mic sat de pe insula Rab, jefuiseră satul şi aveau de gând să plece cu prada şi cu femeile pe care le răpiseră. Posedaric îşi împărţi oastea în două. În timp ce el, împreună cu trei corăbii, avea să-i atace pe turci din faţă, Desandic urma să facă pe apă înconjurul insulei şi să le cadă în spate.

Acesta era singurul plan de luptă cu putinţă, menit nu numai să-i alunge pe turci, ci să le ia înapoi şi prada. Desandic încuviinţă strategia conducătorului său, dar în sinea lui nici prin gând nu-i trecea să-l. ajute pe Posedaric

să câştige o biruinţă atât de uşor. Iată deci că în timp ce Posedaric îi ataca vitejeşte pe turci, lovind chiar de la început atât de tare o corabie turcească, încât aceasta se lăsă pe-o coastă, Desandic vâsli mai întâi înapoi pe lângă ţărm, apoi înaintă puţin – lucru de care mai târziu se dezvinovăţi pretinzând că nu era vântul prielnic, şi când, în sfârşit, corăbiile lui se iviră în spatele turcilor, lupta se şi încheiase. De astă dată, totuşi, nu se încheiase cu o înfrângere, aşa cum trăgea nădejde Desandic: o corabie turcească fusese lovită în coastă, a doua plutea greu avariată, însă cea mai mare dintre ele, aceea care ducea prada, plutea departe în larg şi era cu neputinţă să mai fie ajunsă din urmă ca să i se ia înapoi bunurile jefuite; ba cea de a doua, cea avariată, izbuti să scape, aşa încât senienii trebuiră să se mulţumească doar cu corabia lovită în coastă şi al cărui echipaj se salvase aproape în întregime pe prima „corabie.

Posedaric, care nu bănuia că Desandic îl părăsise într-adins, că-l trădase numai pentru ambiţia lui, se întoarse din nou fără nicio pradă la Seni. Primirea a fost A şi mai rece decât prima dată, şi fiindcă Desandic şi prietenii lui aţâţau mereu focul împotrivă-i, ba chiar se ridicară ca acuzatori în sfatul bătrânilor, puţin a lipsit ca viteazului Posedaric să nu i se ia conducerea luptelor pe mare şi să fie coborât la treapta de simplu uscoc. Dar unul din cei mai bătrâni din marele sfat a vorbit cu atâta căldură despre meritele lui, încât Posedaric a primit pentru a treia oară comanda flotei din Seni.

Cam la vreo douăzeci de ceasuri de mers călare se afla, supus Seni-ului, un târg întărit cu ziduri. Era atât de prielnic aşezat în faţa unui golf adânc, încât de acolo se putea supraveghea şi stăpâni minunat atât golful cât şi ţinutul din spatele târgului. Veneţienii, care încă de multă vreme căutau un loc apărat în această parte a Adriaticii, unde, în drumul lung de la Veneţia la Corfu, corăbiile lor să găsească adăpost şi ocrotire, pe lângă putinţa de a-şi împrospăta merindele, îl atacară pe neaşteptate, tăindu-i astfel legătura cu marea. Atunci flota seniană, alcătuită

clin două corăbii mari cu pânze – una luată de curând de la turci, cealaltă de la genovezi – douăsprezece nave cu vâsle şi multe alte vase mai mici alergară repede într-acolo.

Vasele veneţiene, care patrulau în faţa târgului, erau în inferioritate. Posedaric, care aflase acest lucru prin iscoadele sale, voia să le taie drumul, să le înghesuie în golf şi să le nimicească. Planul era cât se poate de înţelept şi uşor de înfăptuit, dacă ar fi fost urmate întocmai poruncile lui Posedaric. Desandic recunoscu şi el îndată înalta iscusinţă războinică a bătrânului lup de mare, însă, în loc s-o sprijine, se hotărî în sinea lui să i se pună iarăşi de-a curmezişul, căci nu-i dorea pentru nimic în lume vreo biruinţă lui Posedaric, ci doar înfrângeri.

Bătrânul, în cugetul căruia începuse să se strecoare o tot mai mare neîncredere faţă de cel cu care se afla în întrecere, fu de astă dată mai prevăzător. Îi încredinţă lui Desandic numai comanda a doua nave cu vâsle, care aveau să stea de pază între două insule, ca să împiedice vreo pătrundere bruscă a vaselor veneţiene, în timp ce el însuşi, cu grosul luptătorilor, se porni să vâslească cutezător asupra veneţienilor. Aceştia, care se speriaseră pomenindu-se pe neaşteptate în faţa atâtor vase inamice, nu avură alta de tăcui decât ca, după o luptă grea şi păgubitoare, să se retragă în golf. Comandantul acestei neînsemnate flote nu uită însă să ordone ca două corăbioare iuţi, ce le însoţeau pe ale sale, să facă ce-or şti, dar să rupă lanţul de vase ale semenilor, să iasă în larg şi să aducă ajutoare: comandantul veneţienilor ştia că o flotă mare se află în drum către Corfu şi că, într-o zi-două sau în câteva ceasuri, avea să treacă prin dreptul golfului.

Posedaric îndreptă corabia cu pânze, luată de la genovezi, împotriva uneia din cele două corăbioare veneţiene şi-i găuri cala; cealaltă se repezi glonţ spre insulele în dosul cărora stătea la pândă Desandic, cu cele două nave ale lui. Ce s-a întâmplat, nimeni n-a ştiut niciodată. Se spune numai că cele două nave ale lui Desandic s-au ciocnit una de alta, că au fost frânte două rânduri de vâsle şi că, până să poată fi iarăşi puse în

mişcare, corăbioara ieşise în larg şi dispăruse în zare.

Posedaric era foc şi pară pe Desandic, dar nici de astă dată nu-i venea să creadă că cel mai tânăr dintre ei putea fi atât de ticălos numai din pricina ambiţiei. De pierdut, nu pierduseră mare lucru. Numai că acum trebuia, cu un îndoit curaj, să împingă corăbiile veneţiene şi mai adânc în golf, iar acolo să pună stăpânire pe ele, să le scufunde sau să le dea foc. Pe lângă asta, ca să fie la adăpost faţă de vreun atac neaşteptat, şi-a trimis. În larg toate corăbiile mici, sub conducerea lui Desandic, cu ordinul răspicat de a nu face altceva decât să vadă dacă nu se ivesc cumva corăbii veneţiene, iar dacă se ivesc, să-i dea îndată de veste, în timp ce el, cu cele două corăbii mari şi cu celelalte nave şi vase mai mici, avea de gând să atace încă o dată flota închisă în golf.

Într-o luptă minunat condusă, în care se vădi iarăşi neîntrecutul său meşteşug războinic, Posedaric izbuti să pună mâna pe două corăbii veneţiene, în timp ce celelalte fugiră la ţărm, unde echipajele lor le părăsiră. Tocmai când comandantul dădea poruncă să fie înălţat steagul Seni-ului pe ultima din corăbiile veneţiene, văzu că Desandic nici de astă dată nu-i ascultase ordinul. Corăbiile încredinţate lui, dimpreună cu echipajele lor, luaseră şi ele parte la luptă. Atunci îl trase la răspundere, dar, de fapt, Desandic nu nesocotise numai aşa, într-o doară, porunca bătrânului; el şi, mai cu seamă, echipajele corăbiilor lui ţineau să ia parte la luptă pentru ca la sfârşit să se înfrupte deopotrivă din prada bogată; i-o spuse verde în faţă lui Posedaric, fără a uita să adauge în batjocură: „Am găsit că-i de-a dreptul o copilărie din partea comandantului să aşeze la pândă jumătate din războinici, când şi cel mai tânăr şi nepriceput corăbier al meu ştie pe dinafară că şi cea mai iute navă cu vâsle are nevoie de cel puţin patru zile ca să ajungă la Veneţia şi că, la rându-i, celei mai iuţi flote îi trebuie pe puţin patru zile ca, să se repeadă în ajutorul corăbiilor închise în golf şi să le despresoare”.

Fără doar şi poate că ăsta era adevărul şi Posedaric tocmai voia să-l ierte pe Desandic, când auzi deodată de

sus de pe catarg glasul năierului: „Corăbii! Dinspre larg, corăbii străine!” Posedaric păli; însă ceea ce văzu în clipa următoare îi spori şi mai mult groaza. Îndată după plecarea ei, corăbioara cea iute întâlnise puternica flotă veneţiană, pornită spre apele greceşti, care se grăbi să libereze mai întâi navele captive. Corăbiile cele puternice, care şi-ar fi văzut de drum fără să se sinchisească de golf dacă n-ar fi fost zărite de corabia cea iute, se îndreptau în goană asupra lor, şi până ce Posedaric, buimăcit, să poată face ceva faţă de noua împresurare, se pomeni prins în capcană cu toate corăbiile lui.

Deşi flota care venea spre ei era aproape de zece ori mai numeroasă, Posedaric se hotărî, ca un adevărat uscoc, să dea lupta cu marile corăbii veneţiene. Ca nişte căţei gata să muşte, se năpustiră vasele ascuţite ale uscocilor asupra nobililor zăvozi veneţieni, şi chiar dacă s-au scufundat repede, unul după altul, au putut să-şi lovească de vreo câteva ori adversarul şi să deschidă spărturi în corăbiile veneţiene. Împreună cu o mână de luptători, aleşi printre cei mai buni, Posedaric izbuti să sară pe bordul celei mai mari corăbii veneţiene şi să-i dea foc cu un fitil – o corabie nespus de împodobită şi de înzorzonată care, cum s-a aflat mai târziu, era chiar vasul-amiral. Mândra corabie se aprinse în vâlvori ca o făclie uriaşă, vestind lumii întregi cum ştie să moară un uscoc. Totuşi „cutezătoarea ispravă a comandantului n-a putut să împiedice ca, în nu mai mult de două ceasuri, Seni-ul să nu mai aibă nici urmă de flotă şi de echipaje: toate corăbiile sale s-au scufundat, cu steagurile fluturând…

Adică staţi! A mai rămas un mic şlep, pe care s-a salvat Desandic cu câţiva prieteni, fugind de la locul prăpădului. Tot el a adus în Seni vestea grelei înfrângeri, bineînţeles fără să sufle o vorbă despre îndoita lui vină. Ba încă el şi ortacii lui au avut neruşinarea să arunce vina asupra sfatului bătrânilor. „Da – zicea el – sunteţi tot atât de vinovaţi ca şi Posedaric de pieirea flotei, fiindcă, deşi v-am spus dinainte cum stau lucrurile, nu m-aţi ascultat şi tot pe el l-aţi ales conducător şi-a treia oară. Dacă m-aţi fi

ales pe mine, n-aţi mai jeli acum, căci eu am dus stindardul Seni-ului din biruinţă în biruinţă". Poporul îl sprijini pe Desandic în atacurile lui şi, de astă dată, el îşi atinse într-adevăr ţinta mult dorită: ajunse singura căpetenie a Seni-ului şi a oştilor sale, pe apă şi pe uscat. Răul cel mare era că jertfise totul ambiţiei, râvnei de mărire.

În curând însă s-a dovedit cât de primejdioasă a fost alegerea lui. N-au trecut bine zece zile, şi marea flotă a veneţienilor apăru iar în faţa oraşului. Cum nu mai puteau fi trimise corăbii de luptă împotriva vrăjmaşului, veneţienii puseră stăpânire pe intrarea în port şi, în aceeaşi zi, pătrunseră şi-n oraş. Noroc că duşmanul n-a debarcat oşti şi în spatele oraşului, ceea ce le-a îngăduit semenilor să iasă prin porţile dinspre munţi şi să se refugieze în păduri. Veneţienii dădură foc oraşului din cele patru părţi şi dărâmară zidurile şi întăriturile, aşa că au trecut mulţi ani până când orăşenii şi uscocii să clădească din nou vechea cetate a Seni-ului în toată măreţia şi puterea ei de odinioară.

Moş Gorian îşi depanase povestea încet şi cu mari pauze: sfârşind, îşi luă iar luleaua şi se uită la copii.

Plini de însufleţire, ei îi sorbiseră cuvintele, iar când bătrânul tăcu, se năpustiră cu întrebări asupra lui.

— Şi cu Desandic ce s-a întâmplat? întrebă Branko.

— A fost dată în vileag trădarea lui? vru să ştie Zora.

— Şi-a primit pedeapsa? sări Pavle.

— L-a judecat sfatul bătrânilor? se arătă curios Nicola.

— Da, povesteşte-ne, povesteşte-ne! se rugau cu toţii.

— Trădarea lui Desandic – începu din nou bătrânul – a fost dezvăluită târziu, după moartea lui, de către unul dintre locotenenţii săi. Însă chiar dacă sfatul din Seni n-a mai putut să-l pedepsească, pedeapsa tot şi-a primit-o. El a fost rănit în luptele din jurul oraşului; ce-i drept, oamenii lui l-au scos din oraşul în flăcări, dar pe urmă l-au lăsat în voia sorţii. Bolnav şi rănit, s-a târât multe zile prin ţinutul părăsit, până ce, într-o dimineaţă, a murit ca un câine pe drumul către Fiume, chinuit de dureri cumplite.» – Pe bună

dreptate a păţit ce-a păţit! zise Pavle.

— Aşa să păţească oricare dintre noi dacă va trăda cauza uscocilor! strigă Nicola.

— Asta vream să vă spun şi eu, copii. Dacă doriţi, în într-adevăr, să rămâneţi buni uscoci, atunci înmormântaţi toate marile şi micile neînţelegeri dintre voi şi fiţi uniţi! Se mai uită o dată la toţi.

Copiii doreau din inimă acest lucru şi îşi întinseră mâinile cu căldură. Pentru prima dată, chiar Duro şi Branko îşi strânseră mâna prieteneşte.

Capitolul 22

„Viteazul port, a mării stea, Ce-a dat plocon un câine!”

Copiii se treziră din gândurile lor la huruitul camioanelor societăţii, care treceau greoaie prin faţa casei. În curând, şi grădina, şi ţărmul forfoteau de pescari şi de şoferi. Directorul Kukulic, chelbosul, venise şi el.

În ziua aceea, gălăgia nu-i tulbură pe copii. Duro, Pavle şi Nicola îşi continuară somnul. Între timp, Zora mulse capra, cu care se împrietenise, apoi, împreună cu taica Gorian, aşeză masa.

Camioanele plecaseră pline, se reîntorseseră goale şi acum încărcau a doua oară. Comoara de peşte parcă n-avea sfârşit.

Dar iată că se iscă pe apă o larmă grozavă.

Moş Orlovic şi cei doi feciori ai lui trăseseră năvodul cel mare tot mai aproape de ţărm, ca pescarii să poată prinde mai uşor peştii. Deodată zăriseră un ton cu adevărat uriaş, care, furios, zbucnea încoace şi încolo în micul spaţiu dintre năvod şi ţărmul nisipos.

— Cred că ăsta cântăreşte o sută de kile! strigă un pescar.

— Păi e mai mare decât un rechin bătrân! se miră altul.

Moş Gorian, care venise şi el la ţărm, cântări din ochi namila grea şi negricioasă.

— Poate să tragă şi peste o sută de kile.

Burtosul de Kukulic sosi şi el într-o goană, holbă ochii

mai să-i iasă din cap, îşi trecu tulburat mâna peste chelie, apoi i se adresă lui moş Gorian:

— N-ai cumva vreun năvod mare la-ndemână?

— Da’ de ce? întrebă moşul.

Kukulic îşi frecă preocupat mâinile mari:

— Îl prindem viu şi-l dăruim primarului.

— Primarului?! repetă bătrânul, mirat.

Burtosul îl privi pe Gorian de jos în sus:

— De ce nu? Doar s-a ostenit atâta pentru prosperarea societăţii. Merită peştele.

— Ha-ha-ha! râse bătrânul cu amărăciune. Mai bine spuneţi verde că v-a sprijinit atât de bine ca să ne nedreptăţiţi pe noi, pescarii săraci, aşa că nu vă vine de loc greu ca, pe pielea noastră, să-l mai procopsiţi şi cu un plocon. Apoi, cu oarecare brutalitate, adăugă: Nu, pentru treaba asta nu vă dau năvodul.

— Avem şi noi năvod – spuse unul dintre gemeni, iar celălalt se şi repezi să-l aducă.

Chelbosul le făcu un semn de încuviinţare; era atât de însufleţit de ideea lui, încât se plimba încoace şi încolo tot mai aţâţat. Când trecu din nou pe lângă moş Gorian, îl bătu pe umăr:

— Ştii ce, Gorian? O să facem ceva *di granda*[2]. Pescarii trebuie să-i ofere primarului peştele, ca un omagiu, oficial.

— Ştim noi ce i-am oferi – răspunse vehement moş Gorian, scuipă şi-i întoarse furios spatele.

Zora, care se afla prin preajmă, se agăţă de braţul lui.

— Ce-i cu dumneata, taică Gorian? întrebă ea.

— Chelbosul vrea să-i dăruiască primarului unul din peştii noştri cei mai mari.

— Doctorului Ivekovic?

— De, fata mea – continuă moş Gorian – asta e: corb la corb nu scoate ochii. Ha-ha, şi încă peştele cel mai mare! râse acru bătrânul. Un stârv de câine, asta ar trebui să-i dăruim!

---

2 Di granda — lucru mare (expresie, în limba italiană în text).

— De ce un stârv de câine?

— Fiindcă aşa păţea pe timpuri primarul în al cărui oraş se întâmplau lucruri nu tocmai curate.

Treaba nu era însă chiar atât de simplă cum şi-o închipuise chelbosul. Mai întâi peştele trebuia prins, pe urmă mai era nevoie şi de-o puţină mare în care să-l pună.

— Hm! mormăi moş Orlovic. O puţină avem noi – şi-şi trimise din nou feciorii acasă, care tocmai se întorceau cu năvodul, de astă dată s-aducă puţină.

Între timp, ceilalţi pescari, împreună cu moş Orlovic, desfăcură năvodul şi începură să urmărească peştele.

Peştele simţise că vor să-l prindă. Întâi se mulţumi să se tot înghesuie într-un colţ, însă cum nu putea să răzbată mai departe, începu să biciuiască apa, să se scufunde şi să salte zbucnind printre pescari. Ba odată ţâşni atât de năprasnic printre picioarele unuia, încât omul căzu în apă şi trecu o bucată bună de vreme până să se poată ridica.

Moş Orlovic îşi depărtă cât putu de mult picioarele-i lungi când peştele dădu să treacă printre ele, dar se pomeni pe spinarea uriaşului şi călători aşa călare, în dreapta şi-n stânga, până ce peştele se săltă în sus, întocmai ca un măgar nărăvaş, şi-l zvârli cât colo pe bietul bătrân.

Moş Gorian, care se afla pe ţărm, începu să râdă.

— Deie Domnul ca mâine dihania asta să-l ia în spinare şi pe primar şi să se plimbe aşa cu el prin piaţă…

În sfârşit, oamenii izbutiră să-l prindă în năvod. Dar tâlharul era primejdios şi-n năvodul care-l ţinea captiv. Se zbătea cu furie, îi ameninţa pe oameni cu coada lui tăioasă sau cu dinţii puternici, şi oamenii nu-i puteau potoli în niciun chip.

Lui moş Gorian, care, la urma urmei, tot pâinea lui Dumnezeu era, începu să i se facă milă de pescarii care năduşeau şi gemeau.

— Da ridicaţi, frate dragă, năvodul în sus! strigă el.

Îi ascultară sfatul. De-abia acum îşi dădură seama cât cântărea jivina. Patru oameni zdraveni, başca Orlovic, îl traseră anevoie din apă.

— E într-adevăr uriaş! oftă moş Orlovic din adâncul răr unchilor, iar taica Gorian spuse şi el:

— Un ton ca ăsta n-am văzut în viaţa mea.

Între timp oamenii aduseră puţina, mai bine zis un ditamai hârdăul, în care unchieşul Orlovic păstra peştele mai-nainte de a-l duce la piaţă.

— Repede, repede, turnaţi apă înăuntru! strigă moş Orlovic. Altminteri, ne omoară tâlharul.

Copiii dădură gemenilor o mână de ajutor, şi hârdăul fu umplut îndată. Se băgară cu toţii în mare şi începură să târască afară năvodul cu peştele. Dihania se zbătea năprasnic. Când se văzu în puţină, fără năvod, se făcu şi mai sălbatic. Împroşca cu apă în toate părţile, săltă capul, apoi coada peste marginea hârdăului unde abia încăpea.

— Puneţi capacul deasupra! strigă chelbosul, speriat.

Gemenii se grăbiră să facă întocmai. Dar nici cu capacul deasupra dihania nu se domolea. Oamenii încinseră puţina cu nişte frânghii, apoi răsturnară câteva pietroaie peste capac.

Chelbosul îşi ştergea năduşeala de pe frunte.

— Da ştiu c-a fost muncă, nu glumă!

Pescarii erau şi ei leoarcă de sudoare.

Camioanele fură încărcate şi primul plecă huruind.

— Nu vii şi dumneata cu noi? îl întrebă Kukulic pe moş Gorian.

— Eu? Păi de ce?

— Ar mai fi de discutat câte ceva în legătură cu peştele ăsta.

Bătrânul se zburli iarăşi ca un arici:

— Da v-am mai spus odată: pe mine să mă lăsaţi în pace cu povestea asta.

Chelbosul nu se dădu bătut.

— Vino, omule, cu noi! Fac cinste cu un rachiu clasa-ntâi! Şi-apoi mai trebuie să-ţi dau şi banii pentru ultimul transport.

— Ei, aşa ceva ascult şi eu mai bucuros – zise taica Gorian şi îşi înfundă bine şapca pe cap, apoi se urcă în ultimul camion.

Dar abia ieşi camionul din curte, că se ivi Branko. Arăta dezamăgit. Zora îl văzu:

— Iar ai fost la fata aceea a ta?

— Nu, n-am mai fost pe-acolo – spuse Branko.

— Pesemne că nu mai vrea să ştie de tine – râse fata.

Branko se întoarse spre Nicola:

— Ce e în hârdău?

— Cel mai mare ton din câţi s-au văzut vreodată! răspunse puştiul şi-i povesti lui Branko de-a fir-a-păr tot ce se întâmplase de dimineaţă, precum şi ce voia chelbosul să facă cu peştele.

— Vrea să i-l dăruiască primarului? întrebă Branko, neîncrezător. Da taica Gorian ce spune de treaba asta?

— E foc şi pară – se amestecă şi Pavle.

— A zis că mai bine să i se dea plocon primarului un stârv de câine, nu cel mai mare ton – adăugă Zora.

Copiii vrură să ştie pentru ce.

— Fiindcă mai-nainte primarilor de teapa ăstuia li se dăruia în batjocură un câine mort – repetă Zora vorbele lui moş Gorian.

— Ia staţi! chicoti Nicola ştrengăreşte. Ce-ar fi să scoatem peştele din hârdău şi să punem în locul lui un câine mort?

Branko şi Zora se uitară lung la el.

— Da’ de unde să găsim un câine mort?

— Păi încă nu l-am îngropat pe Leo – zise puştiul.

— Pe Leo al nostru?! Branko clătină din cap.

— Nu, Leo rămâne sub prelata lui! zise la rândul său Zora.

Ceilalţi însă începură să-i asalteze stăruitor.

— Zău, hai să-l punem în hârdău! se rugă Pavle.

— Găl îngropăm cu o zi mai devreme sau mai târziu, totuna e – îşi dădu cu părerea Duro.

— Da’ nu ştiu ce-aveţi împotrivă? sări şi Nicola. Credeţi-mă, dacă Leo ar mai trăi, cu dragă inimă i-ar juca un renghi primarului.

— Şi mortul ar spune da, dacă ar mai putea să vorbească – adăugă Pavle.

— Din partea mea, fie – zâmbi Branko.

— Eu să nu văd aşa ceva – spuse Zora, neputându-se hotărî şi se îndepărtă cu paşi mărunţi.

Mai-nainte de-a aduce câinele, se apropiară de puţină. Nu era de loc treabă lesnicioasă să scoată peştele din vasul greu de lemn.

Branko desfăcu frânghiile, iar Pavle şi Duro ridicară capacul. Dihania mare sta ghemuită în puţina lungă. Cu ochii săi mici îi privea tăios, ucigător, pe copii.

— Ce diavol afurisit! şuşoti Nicola.

— Te cuprinde frica! exclamă Branko.

Copiii vrură să târască la apă puţina cu animalul, însă nu putură nici măcar s-o urnească din loc. Între timp, peştele se mai înviorase şi începu iar să se zbată în toate părţile, împroşcându-i cu apă de sus până jos.

Pavle aduse două prăjini. Le vârâră sub puţină şi-o împinseră rostogol, încet-încet, până ajunseră la ţărm, unde o răsturnară.

Monstrul negru rămase o clipă năucit, speriat, pe nisipul fierbinte şi zgrunţuros, căscă botul uriaş şi-l închise iar, se zbătu spre apă şi, simţind unde se află, dintr-un salt se repezi în mare. Până să se dumirească copiii, trupul său negru şi mătăhălos plescăi în valuri, şi pe-aci ţi-e drumul! …

Goală, puţina era mai uşor de cărat. Branko şi Nicola o umplură din nou cu apă, în timp ce Pavle şi Duro îl aduseră pe Leo şi-l vârâră înăuntru. Pavle clătină puţina:

— Trebuie să mai punem ceva înăuntru fiindcă altfel îşi dau seama de păcăleală.

Nicola aduse două pietroaie, Duro şi Branko vreo câţiva bolovani.

Pavle făcu o nouă încercare: de astă dată nu mai putu ridica hârdăul.

— Aşa! încuviinţă el. Acum e bine.

Apăsară capacul pe puţină şi petrecură strâns frânghiile în jurul ei şi de sus în jos.

— Lăsaţi-mă să le înnod eu – spuse Zora, care se înapoiase. Moş Gorian m-a învăţat – şi fata înnodă funiile

cu meşteşug, după tipic.

Cum terminară copiii, se ivi şi taica Gorian. Părea şi mai furios decât de dimineaţă, iar ochii lui scăpărau ca amnarul.

— Vor să-i facă o serbare în lege – mormăi el. Societatea şi-a chemat toţi pescarii, vreo câteva fete de la regie şi taraful de la „Hotel Zagreb”. Ha-ha! Ba îi mai ridică şi o tribună! Chelbosul vrea să-i înmâneze primarului peştele cel mare chiar în piaţă.

Pe copii îi cam luă frica la gândul că, în locul peştelui, în puţină zăcea bunul lor Leo!

— N-ar fi mai bine să-i spunem lui taica Gorian? întrebă Pavle pe şoptite.

Branko clătină din cap:

— Nu, e mai bine să nu ştie.

Şi iată că se înfiinţară pescarii societăţii împreună cu moş Orlovic, gata să ia puţină. Chelbosul îi gătise pe pescari cu bluze albe, marinăreşti, şi cu pantaloni negri, aşa că arătau ca nişte adevăraţi marinari.

Pescarii nu veniseră însă cu un camion, ci cu o căruţă goală, la care erau înjugaţi doi boi vânjoşi, mânaţi de un argat gras.

Zora îl înghionti pe Branko:

— Ăsta-i un argat de-al bogătanului Karaman.

Unul din pescari se întoarse spre ei.

— Păi şi boii sunt tot ai lui – zise omul, făcându-le cu ochiul: Bogatul Karaman le-a dat liber pentru sărbătorirea zilei.

Între timp ceilalţi se apropiaseră de hârdău. Unul încercă să-l urnească.

— Da’ greu mai e! gemu flăcăul.

Stând lângă căruţaş, moş Orlovic spuse:

— Şase oameni şi de-abia au scos dihania din apă.

Flăcăul vru să dezlege puţină.

— Eşti nebun? se repezi chelbosul, care se afla şi el printre marinari. Fii mulţumit că dihania nu mai poate fâşni afară-Pescarii băgară prăjini late sub hârdău şi vrură să-l urnească, însă numai după ce moş Orlovic, argatul cel

gras şi moş Gorian le veniră în ajutor izbutiră să-l urce în căruţă.

Argatul îşi vântură biciul şi pocni. Boii se puseră în mişcare. Pe Zora o pufni râsul:

— De-ar şti Karaman ce le e dat boilor lui să ducă f

De trei ori se opintiră boii ca să scoată căruţa din nisip şi din imormanele de piatră sfărâmate. Câteva clipe mai târziu roţile ei duruiau pe şoseaua prăfuită.

Moş Gorian îşi luă haina şi porni după căruţă.

— Te duci cu ei? îl întrebă Branko.

Bătrânul făcu o mutră furioasă:

— Societatea pretinde ca moş Orlovic şi cu mine să dăm primarului peştele.

— Şi ai să faci treaba asta? îl întrebară într-un glas Branko şi Zora.

De astă dată bătrânul râse:

— Şi încă bucuros. Vreau când îi dau darul să-i spun o vorbuliţă, să mă ţină minte!

Copiii îl însoţiră o bucată de drum.

Căruţa hodorogea încet pe nisipul galben, soarele ardea nemilos şi tot pământul dogorea ca un cuptor uriaş.

La bariera oraşului aşteptau muncitoarele de la regie, taraful şi chelbosul.

Grupul fetelor părea un buchet mare de flori. Erau albe-albe la faţă de mult ce se pudraseră, purtau rochii într-o singură culoare şi lungi până-n călcâie, iar părul, împodobit cu flori şi cununi de scoici, le cădea despletit pe gât şi pe umeri; de asemenea, flori şi şiraguri de scoici le încolăceau şoldurile.

Tot atât de bătător la ochi şi de pestriţ era gătit şi taraful de la „Hotel Zagreb”. Feţele arămii, unsuroase şi năduşite se răsuceau deasupra unor gulere înalte şi albe; muzicanţii aveau fracuri galbene, niţel decolorate, cu pantaloni verzi, ca şi jobenele, ciorapi roşii, iar în picioare nişte ghete uriaşe şi greoaie, imitând labele de broască.

Căruţa se opri. Un pictor mărunţel, care se afla lângă chelbos, începu să împopoţoneze şi boii, apoi pe căruţaş, pe cei opt marinari, pe moş Orlovic şi pe taica Gorian.

Boilor le argintă coarnele, în timp ce căruţa fu dată cu un lac argintiu. Fetele aninară peste tot ghirlande colorate şi şiraguri sclipitoare de mărgele scânteind în toate culorile; la rândul său, căruţaşul fu şi el îmbrăcat într-un strai argintiu şi, în loc de bici, îi puseră în mână un trident din trei simulacre de fulgere, semnul distinctiv al zeului mărilor din mitologia greco-romană.

În primul moment, moş Gorian şi bătrânul Orlovic nu voiră să se lase poleiţi şi împopoţonaţi, dar când văzură că până şi marinarii se învoiseră să li se lipească ditamai bărbile, ba îşi mai puseră şi nasuri false, roşii şi albastre, foarte ascuţite, şi îşi mai agăţară de haine trestii şi flori de tot soiul, se lăsară şi ei vopsiţi, travestiţi şi sulemeniţi ca la bâlci.

Din taica Gorian, fetele şi pictorul făcură un duh al apelor de toată. frumuseţea: îi îndesară o perucă roşie peste părul coliliu, îi puseră un nas lung şi verde peste nasu-i borcănat, îl mâzgăliră pe sub ochi cu dungi late de un roşu ţipător, iar la urmă îl vârâră pân’ la gât într-un soi de costum verde, un fel de sac umflat, ce se despărţea la spate în două cozi ca nişte înotătoare de peşte, aşa încât moşul arăta aidoma unui monstru marin antediluvian.

Moş Orlovic fu cam la fel împopoţonat, numai că, în contrast cu taica Gorian, tot ce avea pe el era albastru, iar sub bărbie îi lipiră o barbă din fire de cânepă atât de lungă, încât îi atârna până la genunchi.

În timpul acesta, chelbosul nu-şi mai găsea astâmpăr şi le tot zorea pe fete şi pe pictor; ici colo mai potrivea şi el câte ceva, dar repede se lăsa păgubaş şi începea să se agite alergând în dreapta şi în stânga.

— Suntem gata! strigară, în sfârşit, fetele.

Pictorul terminase şi el; mai avea doar de poleit copitele boilor.

Kukulic rândui alaiul: în frunte mergeau muzicanţii, după ei, jumătate din mănunchiul de fete, după fete boii, căruţa şi marinarii, iar restul fetelor încheia cortegiul.

Kukulic îşi trecu mâna peste chelie şi le strigă celor doi bătrâni:

— Ştiţi ce trebuie să spuneţi primarului?

Unchieşul Orlovic îşi strâmbă gura sulemenită; taica Gorian zise scurt:

— Nu.

— Cel mai mare peşte, binefăcătorului nostru, primarului, doctorului Ivekovic!

— Bine, bine! răspunse Gorian. Am înţeles.

— Da să nu uitaţi, şi nu cumva să spuneţi altceva.

— N-ai grijă – îl linişti moşul şi le făcu copiilor cu ochiul”.

— Dii! strigă din răsputeri căruţaşul şi-şi înşfăcă tridentul fulgerător.

În aceeaşi clipă, muzicanţii atacară un marş şi alaiul se puse în mişcare.

După-amiaza era pe sfârşite. Soarele nu te mai ardea atât de necruţător cu văpaia lui, apa mării se încreţea uşor, iar dinspre insule sufla un vânt domol. Muzicanţii cântau cu foc, boii îşi purtau tot mai repede greoaiele trupuri împodobite, iar marinarii păşeau solemni şi mândri alături de boi. Fetele mergeau cu paşi mărunţi de dans şi zâmbeau, lăsându-şi vălurile să fluture în vânt.

Copiii o luară la trap până pe chei, ţopăind când înainte, când în urma alaiului. Ajunşi la chei, dispărură într-o uliţă lăturalnică şi, pitindu-se acolo, urmăreau de prin ganguri ori de la gura pivniţelor sărbătorescul eveniment.

Pe chei se vânzoleau orăşeni, soldaţi, marinari, câţiva tăietori de lemne, muncitoare la regie, vreo câţiva străini care sosiseră cu vaporul, meseriaşi, ţărani şi liceeni.

Lumea se opri să asculte muzica. Când trecătorii zăriră mascarada, năvăliră grămadă spre alai.

— Un cortegiu de sărbătoare! strigă băiatul lui Skalec şi alergă într-acolo gâfâind.

— Da – zise Karaman, care ştia totul de la taică-său. O surpriză pentru primar…

— Oho! exclamară câţiva marinari, apropiindu-se. Ai crede că însuşi bătrânul Poseidon în persoană ar fi sosit la Seni.

— Ia te uită! Şi naiadele lui au ajuns să se sulemenească! râse vecinul său.

Lumea adunată acolo alcătuia o uliţă plină de viaţă, şi alaiul trecea despicând. mulţimea şi îndreptându-se spre piaţă.

Baba Maria, precupeaţa, ieşi şontâc-şontâc, de după taraba ei şi mârâi răguşit:

— Maica ta, Cristoase! Şi boii se spoiesc acum!

— Şi de ce nu? i-o reteză unul din marinari. Dumneata cum ţi-ai lăsat barbă?

Rădic şi nevsată-sa, care mai zăboviseră după tejgheaua lor, se alipiră şi ei alaiului, iar câţiva ţărani, care tocmai îşi vânduseră ultimele fructe, se rânduiră în spatele fetelor.

În faţa „Hotelului Adria” înghesuiala era atât de mare, încât alaiul trebui să se oprească o vreme.

— Un rachiu, mă rog frumos, domnule Neptun! strigă burtosul Marculin, ridicând paharul şi sticla spre cei doi bătrâni.

— Dacă-i din ăl bun, atunci dă-ncca un păhărel! mormăi taica Gorian.

— I-auzi, un păhărel! se împotrivi cu semeţie căruţaşul. Toată sticla! O dată pe an ne-arătăm şi noi pe-aici, şi nici chiar atât…

Până să-şi vină în fire bietul Marculin din năuceala lui, căruţaşul îi şi smulsese sticla şi paharul din mână.

Brozovic îşi arătă în pragul prăvăliei mutra lui de vulpe. Văzându-l pe chelbos în fruntea alaiului, ceru să i se aducă haina de oraş şi se luă după el.

Cu şapca în mână şi cu mânecile cămăşii sumecate până sus pe braţele-i albe şi puhave, Curcin stătea în faţa brutăriei şi, mirat, se frecă la ochi, privind vesela procesiune, apoi, tropăind din saboţii de lemn, se alătură celorlalţi.

Ciobotarul, fierarul, bătrânul Pletnic, Susic în caftanul lui, moş Drăgan, moş Iosip, Pacic şi ucenicul lui, toţi ieşiseră de prin ateliere, crâşme, dughene şi case, şi alaiul sporea din ce în ce.

Dintre liceeni, Smolian, Marculin şi grăsanul morarului o luară şi ei glonţ într-acolo; alergând să-l ajungă pe tată-su, veni şi micul Brozovic. Băieţii mergeau în lanţ înaintea alaiului.

Taraful coti în piaţa mare. În faţa „Hotelului Zagreb", la ferestrele căruia atârnau câteva steaguri, stătea Ringelnatz. Pentru sărbătorirea zilei, îşi pusese o haină albă, iar în cap, o şapcă nouă; încolo, ca-n toate zilele, clipea vesel din ochii lui mici şi luminoşi, care i se iveau de sub pajura uriaşă brodată pe şapcă.

Piaţa se scălda în ultimele raze ale soarelui, iar lespezile pătrate şi strălucitoare, precum şi spoiala proaspătă a caselor răsfrângeau lumina scânteietoare şi orbitor de albă.

Dincolo de fântâna cea mare, drept în faţa palatului episcopal, se înălţa falnică tribuna. Pe scândurile ei ce se legănau sub paşii oamenilor sta zâmbitor directorul Frages, cu aerul său tineresc, îmbrăcat în alb din cap până-n picioare. Lângă el, palid şi nesfârşit de lung, se afla primarul, în jurul lor se grupaseră doctorul Skalec, gras şi voinic, cu degetele mari înfipte în răscroiala vestei albe, Brozovic, farmacistul, mătăhălosul şi buhăitul Karaman şi, în sfârşit, Pletnic, care li se alăturase ultimul.

În dreapta şi-n stânga mai-marilor se postaseră cei doi poliţai. Begovic purta un veston nou, care mai dădea „încă impresia de curăţenie. Poliţaiul burduhănos şi roşu la faţă nu mai asuda ca de obicei, ci îşi luase un aer grav şi solemn. Dordevic era el, cel dintotdeauna; strângea în mână bastonul de cauciuc şi se uita cu ochii mijiţi la muzicanţi.

În jurul tribunei se înghesuia tot soiul de lume. Ţărani cu berete colorate, care, de obicei, la vremea aceea erau în drum spre satele lor, tăietori de lemne care voiau să vadă serbarea înainte de cină, târgoveţi cu nevestele lor, călugăriţe din tagma Mizericordiei, vreo doi ofiţeri, un grup de străini sosiţi cu un autobuz, deoarece mersese vestea în tot oraşul despre pescuitul nemaipomenit al lui moş Gorian, precum şi faptul că societatea pescărească

avea să ofere în public, primarului, cel mai mare ton prins în Adriatica în ultimele decenii.

Alaiul mărşăluia încet către tribună. Cu şepcile trase ştrengăreşte pe-o ureche, liceenii mergeau în frunte. Muzicanţii tunau cu atâta putere, de-ai fi zis că vor să sufle şi ultimul sunet din trompetele lor, fetele îşi fluturau vălurile, răsucindu-se pe călcâie, pescarii travestiţi în marinari, în ciuda încălţămintei lor greoaie, încercau şi ei să ţie tactul. Deodată căruţaşul îşi înălţă tridentul ca pe un sceptru, iar moş Orlovic şi moş Gorian se ridicară la un semn al directorului Kukulic.

Mereu noi valuri de oameni se înghesuiau în coasta alaiului sau porneau după el. Toţi meşteşugarii de prin uliţele învecinate clămpăneau cu saboţii lor de lemn pe caldarâm. Clienţii de la „Hotel Adria”, mulţimea de pe chei, toţi alergau în urma muzicanţilor şi a fetelor. Până şi câţiva preoţi şi novici se îngrămădiseră în faţa palatului, episcopal, şi în tot acest potop de lume zbucneau printre rânduri copiii din Seni, dornici să vadă şi ei mascarada.

Chelbosul, cu faţa brobonită de sudoare, ridică braţul, şi alaiul se Împărţi în două. Fetele se rânduiră ca o gardă de onoare dinaintea tribunei. De asemenea, şi pe muzicanţi îi aşează Kukulic la dreapta şi la stânga căruţei. La un semn al lui, marinarii se apropiară de hârdău şi încercară să-l ridice.

— E acolo înăuntru! strigau copiii, care rupseseră rândurile celor mari.

— Da, e în hârdău.

— Doamne, da greu trebuie să fie! exclamă Pacic, văzând cum icneau marinarii.

În sfârşit, oamenii izbutiră să-l salte pe umeri şi porniră încet spre tribună.

Cei mari se bulucirăă după copii. Deveniseră la fel de curioşi. Begovic şi Dordevic ameninţau cu bastoanele lor de cauciuc, ca lumea să facă puţin loc, măcar cât să pună jos marinarii hârdăul cel greu.

Mulţimea se înghesuia de zor, formând, împreună cu poliţaii, un semicerc dinaintea tribunei.

În veşmintele lor colorate, moş Gorian şi moş Orlovic veneau după hârdău. În sfârşit, se aplecară să dezlege funiile groase. Prima funie fu desfăcută; taica Gorian o dezlegă şi pe-a doua, iar moş Orlovic liberă capacul.

— Binişor – îi atrase atenţia moş Gorian – altfel te pomeneşti cu el afară!

Chelbosul strigă „înapoi!” şi vru să îmbrâncească mulţimea îndărăt, însă, cu tot sprijinul dat de marinari şi de cei doi poliţai, lumea, din cale afară de curioasă, nu se retrase nici măcar cu un pas, ba, dimpotrivă, prinse să se împingă şi mai vârtos spre marinari.

— Îl ridic – spuse moş Orlovic şi, într-adevăr, capacul cel greu fu urnit.

— Muzica! strigă chelbosul către muzicanţi. Aceştia îşi umflară obrajii, de ziceai că acuşi-acuşi or să plesnească, şi iată că deodată capacul fu înlăturat.

Dar mulţimea putea să-şi întindă mult şi bine capetele, fiindcă altceva n-avea de văzut decât pe cei doi bătrâni care făceau nişte mutre uluite şi pe Kukulic, chelbosul, care se aplecase şi el deasupra hârdăului, mai-mai să-i iasă ochii din cap.

Primarul, de asemenea, se holba furios, iar directorul Frages şi celelalte persoane simandicoase aveau o expresie buimăcită, mirată la culme. Numai cei doi bătrâni îşi veniră mai repede în fire. Ba chiar taica Gorian prinse să clipească repede din ochi, iar moş Orlovic îşi înăbuşi râsul.

Ceea ce se afla în fundul hârdăului era orice numai ton nu, tonul despre care mersese vestea că-i grozav de mare şi primejdios şi care încă în acea dimineaţă zvâcnea ca argintul viu. Ce-i drept, un leş de animal tot zăcea acolo. Oamenii îşi suflecară mânecile, vârâră braţele în puţină şi-l scoaseră afară; mai întâi ieşi capul, apoi trupul, după aceea picioarele, iar la urmă smocul ud al cozii.

— Un câine! şopti moş Gorian, luându-i-l unchieşului Orlovic din mână şi ridicându-l în faţa primarului.

— Un câine! strigă în gura mare un copil de lângă moş Gorian.

La tribună se auzeau şoapte: „Un câine!” Şuşotea Brozovic, care-şi ascuţise şi mai şi chipul lui rău de vulpe. Karaman mârâi şi el şi se făcu roşu ca racul.

Deşi muzica tot mai cânta, zvonul se lăţi repede în toată piaţa.

— Un câine! răsună ca un ecou glasul lui Curcin cel gras, şi nici el singur nu ştia dacă trebuie să râdă sau A vsa plângă.

— Un câine! repetară tăietorii de lemne din spatele lui. I-au dăruit primarului un câine.

— O cotarlă moartă! chicotiră fetele şi toţi se grămădiră şi mai dihai înspre marinari şi poliţai, fiecare vrând să vadă hoitul.

— Ha-ha! izbucniră unii în râs. Ha-ha!…

Copiii duseră mai departe râsul, fetele îl întăriră cu chicotelile lor, Curcin şi Pacic îşi adăugară notele joase ale basului lor, moş Iosip prinse să behăie ca o capră, bătrânul Tomislav, fierarul, îl trâmbiţă ca din trompetă, iar de la el trecu în grupul lemnărilor, de unde, în sfârşit, ajunse la ţărani, 3. Ş3. ca întreaga piaţă se cutremura şi bubuia de râs.

— Un câine! strigau oamenii întruna. Un câine! Au dăruit primarului nostru un câine mort!

Râsul acela îl făcu pe chelbos să pălească atât de tare, de-ai fi zis c-a pierit toată vlaga dintr-însul, şi moş Neptun, cu întreitul lui fulger, trebui să-l sprijine ca să nu cadă jos. Directorul Frages era aproape la fel de alb la faţă ca şi costumul de gală. Dar dintre toţi, primarul arăta cel mai îngrozitor. Ochii lui mari scăpărau sub lentilele ochelarilor ca două scântei, chipul i se lungise şi era mai palid decât al celor doi; scrâşnea din dinţi şi ţăcălia lui ascuţită dansa în sus şi-n jos de parcă ar fi fost vie. Tot nu-i venea să creadă că i se jucase un renghi atât de cumplit, drept care făcu doi paşi spre hârdău.

Moş Gorian ridică stârvul mai sus:

— Ce mai tura-vura, e un câine.

Între timp mulţimea începuse să ţipe tot mai tare. Până şi cei mai de la coadă aflaseră, iar vestea zbura acum

din fereastră în fereastră, pătrunse în palatul episcopal, iar strigătele şi râsetele sporiră într-atâta, încât acopereau muzica.

Râsul acesta făcu să sece şi ultima picătură de răbdare a primarului.

— Încetaţi! urlă el către muzicanţi.

— Încetaţi, încetaţi! răsună ca un ecou glasul chelbosului, care-şi mai venise în fire.

Doctorul Ivekovic porunci din nou:

— Begovic!

Poliţaiul se repezi înainte:

— Da, domnule primar!

— Iei cinci marinari şi împingi lumea în jos, spre chei.

— Am înţeles, să trăiţi! Begovic salută, ducând la tâmplă bastonul de cauciuc, şi se şi apucă să îmbrâncească mulţimea.

— Dordevic! Dordevic se repezi înainte. Iei restul marinarilor şi împingi oamenii care au mai rămas până în alee. În cinci minute să văd piaţa goală!

— Am înţeles, să trăiţi! salută Dordevic şi se îndepărtă.

Încet-încet mulţimea se trase înapoi, dar în piaţă tot mai răsunau râsete, hăuliri şi fluierături.

Între timp primarul se adresă lui Gorian şi lui Orlovic, tremurând ca frunza plopului de furie.

— Cine este făptaşul? întrebă el, fulgerându-i pe amândoi bătrânh.

— Spuneţi – răsună ca un ecou glasul chelbosului – cine este făptaşul? Nici vorbă că nimeni altul decât voi.

Bătrânii ridicară amândoi din umeri”.

— Nu – mormăi moş Gorian – şotia asta, din păcate, nu-i a noastră.

Piaţa se golise, iar marinarii şi poliţaii se înapoiaseră.

Primarul se răsti la marinari:

— Sau voi, sau unul din cei doi bătrâni a făcut-o. Cine altcineva ar fi fost în stare?

Marinarii susţinură sus şi tare că sunt nevinovaţi.

— Poate că ştiu eu ceva… – bâigui Bălăior.

— Tu? se răsti într-un glas la el primarul şi Kukulic.

— Cred că „ei” sunt...

— Cine? Cine? Vorbeşte odată, măi omule!

— Copiii de la moş Gorian.

— Care, dom’le? Care copii?

— Zora cea roşie şi Branico Babici, pe care, de aproape o săptămână, îi caută poliţia.

— Ăia? Ţăcălia primarului prinse iarăşi să danseze în sus şi-n jos.

— Branko a fost azi-dimineaţă pe la noi şi ne-a cerut o lopată – vorbi grăbit flăcăul. L-am întrebat pentru ce-i trebuie, fiindcă-mi dase-n gând că moş Gorian vrea să-şi îngroape banii. Puştiul însă mi-a răspuns: „Nu, îngropăm un câine”.

— Şi crezi că ăsta e? Doctorul Ivekovic arătă către leşul care zăcea în hârdău.

— Nu încape nicio îndoială – zise Bălăior.

— Păi ăsta-i Leo al meu! interveni bogătanul Karaman, care privise de-aproape câinele. L-am împuşcat acum două zile.

— Şi cum a ajuns câinele dumitale la copii? se amestecă în vorbă directorul Frages.

— L-am împuşcat fiindcă se gudura pe lângă liota asta, şi bătrânul Karaman n-are nevoie de-un câine care s-a împrietenit cu haimanalele.

— Zora cea roşie şi banda ei... – suspină primarul, ** dus pe gânduri. Fireşte – spuse el într-un târziu – ei trebuie să fi fost. Au vrut să se răzbune fiindcă am dat ordin să fie pedepsiţi şi fiindcă-i urmăresc. Faţa i se contractă de furie, pumnii i se încleştară, iar bărbuţa începu din nou să-i danseze: Am să le-arăt eu lor cine sunt! Acum le-am pus cruce! Begovic! Dordevic! îi chemă el pe poliţai.

Amândoi alergară într-un suflet.

O bucată de vreme, primarul se plimbă tulburat încoace şi încolo prin faţa lor, apoi spuse pe nerăsuflate:

— Avem destule dovezi că şi această ticăloşie a fost săvârşită de banda Zorei cea roşie. Mâine să se pună un afiş în care să scrie că mărim recompensa de la o sută la

două sute de dinari. De asemenea, că oricine care ştie unde se află copiii să ne anunţe imediat. După aceea o să telefonez la centru să mi se trimită încă doi poliţai. O să cercetăm ascunzătoare cu ascunzătoare în tot oraşul şi prin împrejurimi, iar dacă până poimâine seara nu-i prindem, să nu-mi spuneţi mie primarul Seni-ului. Dacă însă reuşim să punem mâna pe ei – continuă el cu glas mai ridicat – îi băgăm imediat la închisoare, absolut pe toţi, să-şi execute pedeapsa, să ştiu de bine că eu cu mâna mea îi duc la puşcărie ori la casa de corecţie.

Doctorul Ivekovic rostise toate acestea pe nerăsuflate; şi în timp ce vorbea, bărbuţa-i ţopăia tot mai furioasă în sus şi în jos, iar năduşeala îi curgea râuvi-râuri de pe frunte, şi până şi ochelarii îi dansau pe nas. După ce isprăvi, se întoarse brusc şi adăugă scurt „Bună seara, domnilor”, apoi străbătu ca o furtună piaţa pustie şi intră în casă.

Brozovic se uită lung după el:

— Bietul om!

Şi lui Karaman, care tot se mai uita la câinele lui cu ochii cât cepele, îi păru rău de primar.

Directorul Frages îl consola pe chelbos, care nu-şi ve* ni se încă în fire:

— Lasă, Kukulic, şi hai să cinstim colea un vinişor, şi-om uita într-o clipă afurisita asta de poveste cu câinele!

Dar chiar atât de repede nu puteau ei s-o uite. Tot Seni-ul râdea şi mulţimea care fusese îmbrâncită din piaţă se perinda acum pe uliţe şi-o ţinea mai departe numai în cântece şi fluierături, în râsete şi hăuleli. Oricât s-au ostenit

Begovic şi Dordevic să altoiască cu bastoanele lor de cauciuc pe cel pe care-l vedeau râzând sau fluierând, după un ceas cizmarul cel cocoşat şi ticluise un cântec despre povestea cu pricina, şi toată lumea îl cânta.

Moş Gorian, unchieşul Orlovic, Curcin şi Pacic tocmai se aşezaseră la Marculin în jurul unei mese, să cinstească împreună cu moş Iosip şi cu fierarul cel vânjos nişte vinişor din cel negru, când grupuri întregi de marinari, de tăietori

de lemne, de muncitoare la regie şi o liotă de copii trecură cântând în gura mare pe lângă „Hotel Adria”. Cizmarul cânta singur câte o strofă, iar ceilalţi o repetau în cor:

Veni Poseidon în oraş, cu o căruţă mare şi c-un hârdău grozav de greu, de nu pot opt să-l care.

Voia, întregului oraş, ca toţi să-l pomenească, şi magistratului înalt, cu drag să-l dăruiască.

Se povestea de-un peşte greu; S-*au pus şi rămăşaguri, cei mai semeţi pe aur mult şi perle în şiraguri.*

Primarul cu întregul sfat pe zeu mi ţi-l primiră cu muzicanţi şi fete mari ce-n cor îl proslăviră.

Se ia capacul de pe vas, trompeta-şi tună glasul, dar mic şi mare sunt trăsniţi şi îşi astupă nasul.

Un cap zărim, şi-o coadă-apoi, colac ca firu-n tort, şi vesel strigă un copil: „*Ăsta-i un câine mort*”.

Primarul se uită năuc, holbat stă magistratul, r şi râde doar norodul biet văzând pe răposatul.

Slăvit să ţii tu, Poseidon! *şi-om proslăvi şi mâine viteazul port, a mării stea, ce-a dat plocon un câine.*

Toţi se tăvăleau de râs, iar după o jumătate de ceas, când cântăreţii şi cântăreţele trecură din nou pe acolo, începură şi muşteriii să cânte laolaltă cu ei.

…viteazul port, a mării stea, ce-a dat plocon un câine!…

— În sănătatea poetului – strigă Curcin, ridicând paharul spre cizmarul cel cocoşat.

Moş Orlovic îi şopti lui taica Gorian:

— Uite c-am fost şi noi răzbunaţi.

Moş Gorian îi răspunse cu un gest de încuviinţare:

— Da, grozav au mai brodit-o copiii! Mult mai straşnic decât mi-aş fi rostit eu cuvântarea.

Marculin cel gras, care, cu paharul înainte, sta ghemuit la masa lor, se arătă însă cam îngrijorat.

— Nu-i oare cam prea de tot? îşi dete el cu părerea când oamenii, cântând, porniră mai departe.

Moş Iosip clătină din capul său cărunt:

— Lasă că-i bine, Marculin. Lasă că-i bine… Glasul poporului e glasul lui Dumnezeu şi nu strică de loc să mai

audă şi mărimile ce gândeşte despre ei Dumnezeu şi poporul.

Capitolul 23

Branko e gata s-ajungă a doua oară la puşcărie în timpul serbării, copiii rămăseseră ascunşi prin ganguri, pe ulicioare şi pe la gura pivniţelor.

Când solemnitatea era în toi şi, în sunetele puternice ale muzicii, marinarii duceau hârdăul greu la tribună, ei se încumetară să iasă de prin ascunzători şi să se amestece în mulţime.

Branko şi Nicola se aflau aproape de căruţa împodobită. Puştiul tremura de emoţie şi de bucurie.

— Ah, au să vadă ei acuşi!…

Cu ochii larg deschişi, Branko se uita la primar şi la cei doi bătrâni pescari. Deodată băiatul mai zări pe cineva în tribună: lângă doctorul Ivekovic şedea, nu numai fecioru-său, ci şi Zlata.

Domnişoara nu era deci nici bolnavă, nici plecată, aşa cum crezuse Branko, şi în timp ce toate privirile se îndreptau încordate asupra hârdăului, iar moş Gorian tocmai spunea „Un câine” şi toţi repetau „Un câine! Un câine!”, Branko n-avea ochi decât pentru tânăra fată.

Băieţii văzură şi auziră cum primarul şi chelbosul se răsteau la cei doi bătrâni, cum poliţaii şi marinarii hăituiau mulţimea care râdea, chiuia şi fluiera, şi cum lumea fugea pe uliţele şi pe străzile din apropiere.

În această învălmăşeală, Branko şi Nicola fură trântiţi la pământ, Branko izbuti să se ridice repede şi să se refugieze la „Hotel Zagreb”, lângă Ringelnatz. Nicola fu mai puţin norocos, dar se salvă totuşi sub una din nenumăratele mese din faţa hotelului, punându-se astfel la adăpost de poliţai şi de marinari.

Din ascunzătoarea lui, băiatul auzi cum primarul îi luă la rost pe cei doi bătrâni, cum jandarmii şi marinarii primeau noi ordine şi cum o porniră în pas alergător împreună cu liceenii.

Să fi ghicit că ei sunt tartorii păcălelii? Cine să-i fi trădat oare? în orice caz, Nicola constată că liceenii

vorbeau numai despre ei. Puştiul aşteptă până ce mulţimea dispăru în direcţia cheiului, apoi se făcu şi el nevăzut. Primul lui gând fu să-i găsească pe ceilalţi şi să-i pună în gardă. Nu era însă chiar atât de uşor. Duro şi Zora cutreierau uliţele de-a valma cu muncitoarele de la regie şi «cu câţiva tăietori de lemne, chiuind şi fluierând; la rândul său, Pavle se desfăta în acelaşi fel, aşa că trecu un ceas bun până când Nicola să dea de ei.

— Primarul e foc şi pară pe noi, iar poliţaii şi liceenii sunt pe urmele noastre – îi înştiinţă el.

— Păi cine le-o fi spus? întrebă Duro.

— Da, cine? întrebă şi Pavle.

— Poate că au doar aşa, o bănuială… – zise Nicola.

— Mai-nainte de toate trebuie să-l vestim şi pe Branko – fu de părere Zora, care abia atunci îşi dădu seama că Branko lipseşte.

— Pe unde s-o fi ascunzând?

De la serbare, copiii nu-l mai văzuseră.

— Ştiu doar că s-a refugiat la „Hotel Zagreb” – spuse Nicola.

— La „Hotel Zagreb”? repetă pe gânduri Zora.

— Ringelnatz i-a dat drumul să intre – adăugă puştiul.

— Atunci tot la Ringelnatz trebuie să fie – spuse fata. Voi furişaţi-vă până-n golf, la taica Gorian, şi ascundeţi-vă în hrubă. Eu mai dau o raită pe la „Hotel Zagreb”.

Zora le făcu un semn cu capul şi o porni iute către „Hotel Zagreb”.

Într-adevăr, în primul moment, Branko se refugiase la Ringelnatz, în hotel. Dar apoi ieşise în curte să asculte zarva mulţimii.

După o bucată de vreme hărmălaia se mai potoli şi el dădu să iasă în stradă, când o zări pe Zlata, care traversa piaţa şi se îndrepta spre casă.

Doamne, dar cum arăta fata! Avea chipul palid şi răvăşit, ochii roşii, iar pumnii încleştaţi, ca şi când se pregătea să se năpustească asupra cuiva.

Trecu în fugă pe lângă băiat, care se ascunsese după

poartă, deschise brusc uşa casei şi o trânti cu putere în urma ei.

Branko se furişă înapoi în curte. Poate că Zlata se va duce în pavilion şi acolo va putea să-i vorbească şi s-o întrebe ce era cu ea.

Trebui să aştepte multă vreme până ce fata ieşi din „casă şi se repezi ca o furtună în pavilion. Părea deznădăjduită şi trecu în goană pe lângă el, de parcă ar fi gonit-o o haită de dulăi.

Branko se luă tiptil după ea.

Zlata smucise uşa pavilionului, se năpustise înăuntru şi băiatul n-o mai văzu de loc, nici n-o mai auzi. Se strecură până la fereastră: în semiîntuneric o zări pe Zlata stând pe scaun cu faţa în palme şi plângând în hohote.

Branko se furişă cu luare-aminte până la uşă şi intră înăuntru.

— Zlata! şopti el.

Fata se întoarse repede şi cei doi se priviră în ochi.

Branko se sperie: nu mai era Zlata pe care o cunoştea el şi nici măcar fata care, cu o clipă înainte, plângea deznădăjduită, era altă arătare. Era o Zlată scoasă din minţi, gata să răcnească, să lovească, şi făptura aceasta îl privea cu atâta ură, încât Branko mai bucuros ar fi luat-o la fugă sau ar fi intrat în pământ.

— Tu! şuieră ea cu o voce plină de venin. Mai îndrăzneşti să vii?

— Da, eu – se bâlbâi băiatul.

— Ce cauţi aici?

— Am vrut să te văd.

— Pe mine?! şi fata izbucni într-un râs cutremurător. Pe mine, după ce l-aţi făcut ridicol pe tatăl meu în faţa întregului oraş?! Pe mine, care, după ruşinea aruncată de voi asupra casei noastre, nici nu mă mai pot arăta în lume.

— Noi? îndrăzni Branko.

— Cutezi să tăgăduieşti?

Branko era încurcat:

— Dar ce-am făcut noi?

Zlata înaintă un pas spre el:

— Aţi pus sau nu câinele în hârdău? Vorbeşte!

Între timp Zora ajunsese la „Hotel Zagreb”. Ringel→ natz se afla ca totdeauna la postul lui şi privea în dreapta şi-n stânga.

— Nu l-ai văzut pe Branko? întrebă fata.

Ringelnatz îşi scoase luleaua din gură:

— Acum un ceas, cam aşa ceva, a intrat ca o săgeată aici înăuntru.

— Şi de ieşit n-a mai ieşit?

— Cred că nu. Dar dă o raită şi vezi…

— Unde anume?

— La prietena lui de-alături. Dacă n-a ieşit pân-acum, cu siguranţă că-i la ea în pavilion.

Zora se încruntă:

— La Zlata?

— Da – încuviinţă Ringelnatz – că doară vrea să-l înveţe să cânte la vioară. Aşa, cel puţin, mi-a spus Branko.

O clipă, Zora simţi că inima încetează să-i mai bată. De astă dată nu gelozia se stârnea într-însa, şi nici ciuda împotriva acelei fete. Nu, era disperată şi totodată furioasă pe Branko.

Doar ieri juraseră să fie strâns uniţi, să nu pună nimic mai presus de prietenia lor, şi se legaseră să-şi rămână statornic credincioşi şi mereu buni uscoci, şi uite că astăzi Branko se ducea din nou la fata aceea. Pur şi simplu, nu-i venea să creadă!

— Şi unde-i pavilionul de care spui? întrebă ea.

Ringelnatz arătă în spatele curţii:

— Dacă o iei prin curte, poţi să vezi de-acolo în grădina doctorului Ivekovic, iar dacă sări zidul, ajungi chiar lângă pavilion; este lipit de zid.

Zora îi mulţumi lui Ringelnatz şi se strecură înăuntru.

Aşadar, acolo era curtea, dincolo grădina, iar în fundul grădinii, clădirea aceea mică, cu faţada rotundă, nu putea fi decât pavilionul.

În geamurile ferestrelor înalte se răsfrângeau raze de soare. Fata zări şi două umbre, însă trebuia să se caţere pe zid dacă voia să se încredinţeze că Branko şi Zlata se aflau

într-adevăr acolo.

Da, ei erau.

Branko se făcuse mic şi stătea înfricoşat lângă uşă. Domnişoara se înălţase furioasă în faţa lui şi-l ameninţa cu pumnii.

Zora se strecură şi mai aproape.

Fata bătea din picior, se răstea la Branko, îl lua la rost, îl ocăra, iar Branko încremenise locului, copleşit şi înspăimântat.

Zora desluşi vorbele fetei:

— Atâta vreau să ştiu – răcni Zlata, fulgerându-l cu privirea pe Branko – aţi pus sau nu câinele în hârdău?

— Câinele… – bâigui Branko.

— Răspunde da sau ba! Altceva nimic!

Branko ridică din umeri. Chipul lui se înăspri:

— Da – zise el răspicat, apoi repetă: Da.

Zora îşi ţinu răsuflarea. Nu mai auzi răspunsul Zlatei. În urechi îi răsuna numai acest cuvânt „da” şi-i veni ameţeală. N-o mai ţineau picioarele: simţi o slăbiciune în tot trupul.

Nu numai că Branko se dusese la fata asta, dar se şi trădase. Şi nu numai pe el, ci pe toţi din bandă, pe uscocii lui. Şi-a călcat jurământul şi credinţa şi, prin asta, a rupt tot ce-i lega pe ei amândoi.

Atât de mult o zgudui pe Zora trădarea lui, încât trebui să se sprijine de zid, apoi de un pom, însă îşi veni repede în fire, se smuci din loc, o luă la goană prin grădină, sări zidul şi pe-aci ţi-e drumul…

Inima îi bătea în piept ca o toacă. Lacrimile îi curgeau şiroaie pe obraji. Îşi încleştă mâinile, înfigându-şi unghiile în carne. Vai, Branko… îi fusese drag, îl iubise ca pe un frate. Ba poate chiar mai mult decât atât. Îl preferase tuturor prietenilor ei, fusese gata să-i ierte tot ce se întâmplase: iubirea lui pentru fata aceea, ba chiar şi faptul că el pusese această iubire mai presus de prietenia lor. Însă că s-a dus şi a dat totul în vileag, ca un trădător dintre cei mai ticăloşi, asta nu putea să i-o ierte!

Alerga tot mai repede, gonea tot mai disperată pe

străzi. Nici nu vedea pe unde calcă. Nu recunoştea pe nimeni şi nu auzea nici mulţimea care cânta în gura mare: „Cântecul câinelui”; trecu aşa în goană prin dreptul cheiului, apoi prin piaţă şi din nou către chei; n-auzea şi nu vedea nimic; alerga ca vântul.

Deodată cineva se năpusti asupra ei.

— Zora roşcovana! strigă o voce stridentă şi piţigăiată, iar o mână i se înfipse în umăr.

Zora se scutură şi goni mai departe. Dar cel care strigase n-o slăbea de loc: „Zora roşcovana! Zora roşcovana!” Glasul acela urla tot mai tare şi băiatul încercă să pună iar mâna pe ea. Atunci Zora îl văzu: era mutra ascuţită de şoarece a micului Brozovic. Îl îmbrânci cât colo şi se smulse pentru a doua oară din mâinile lui.

Dar Brozovic îşi atinsese scopul. Iată că acum strigau încă doi după ea, apoi al treilea, feciorul cel gras al morarului, micul Skalec şi un alt licean.

După câteva clipe cineva îi tăie drumul: era tânărul Karaman. O cuprinse cu braţele.

— În sfârşit, te-am înhăţat, împieliţato! spuse el, triumfător, şi faţa-i unsuroasă se roşi de bucurie.

Zora începu să se apere. Îl izbi pe tânăr drept în ochi, îl zgârie, îi scăpă un pumn în piept, însă între timp tăbărâră şi ceilalţi asupra ei.

Un marinar îi despărţi lovindu-i fără milă.

— Lăsaţi fata-n pace, golanilor! strigă el.

— Nene, e drăguţa lui Branko Babici, pe care-l caută poliţia – spuse gâfâind micul Brozovic, iţindu-şi mutra de vulpe.

— Lasă, nene, fata pe seama noastră! stărui şi Skalec. E din banda care i-a pus primarului câinele în hârdău.

— A! Va să zică şi ea… – râse marinarul, care tot nu ştia ce să facă, dacă să-i dea o mână de ajutor Zorei, sau măcar să-i înlesnească fuga.

— Da! strigă grăsanul morarului. Şi vrem s-o ducem la poliţie.

Între timp Zora îşi redobândi cumpătul. Acum totuna

îi era, orice s-ar fi întâmplat. Dacă Branko o trădase, ce-i mai rămânea ei şi celorlalţi decât să se lase în voia sorţii? Nu dorea nimic decât să se răzbune pe el. Aşa cum o trădase el pe ea, îl va lovi şi ea pe el. Begovic avea să afle unde era el, ba mai avea să afle şi că dumnealui poposeşte sub acelaşi acoperiş cu domnişoara Zlata.

— Mă duc şi singură la poliţie – spuse fata, urmându-şi gândul, şi se smulse din mâinile băieţilor.

— Tu?! strigară liceenii şi, miraţi, se uitară ţintă la ea.

— Da, eu, şi dacă nu mă credeţi, n-aveţi decât să veniţi cu mine.

— Asta o s-o facem noi, vrei nu vrei – râse mânzeşte Karaman şi-şi şterse sângele de pe faţă.

— Da, haide! comandă şi Brozovic, înghiontind-o în spate.

Zora o şi pornise. Mergea ca prin ceaţă, ca printr-un perete gros, ca printr-un zid. Unde voia să se ducă? La poliţie. Ce voia să facă acolo? Să-l trădeze pe Branko. Oare i se tulburase mintea? Fusese părăsită de toate duhurile bune? înnebunise? 4

Între timp, alaiul se mărea. În afară de Karaman, de feciorul cel gras al morarului, de prichindelul de Brozovic şi de Skalec, cel cu picioarele strâmbe, se mai alăturaseră şi tânărul Marculin, Smolian şi încă vreo alţi şase-şapte liceeni.

Băieţii urlau cât îi luă gura şi se agitau de mama focului.

— Am pus mâna pe Zora cea roşie! răcneau ei. Am pus mâna pe cea mai mare hoaţă din Seni! O ducem la poliţie! înfundă puşcăria! Consiliul municipal o s-o condamne la spânzurătoare!

Hărmălaia şi hăulitul liceenilor atraseră nenumăraţi oameni care se alăturară convoiului, aşa încât, când ajunseră la poliţie, erau vreo cincizeci de inşi în jurul fetei.

Dordevic sta sub felinarul cel roşu.

— Da’ pe cine-aţi adus? întrebă el, întinzând gâtul.

— Pe Zora cea roşie! strigară băieţii.

— Ce?! Dordevic îşi frecă mâinile.
— Eu am prins-o! strigă Brozovic.
— Tu? Karaman îl îmbrânci la o parte: Ba eu!
— Nu. Eu! Eu! Eu! strigau cu toţii de-a valma.
Zora se smulse din nou dintre ei:
— Mint cu toţii. Am venit de bunăvoie.
Mirarea lui Dordevic crescu şi mai mult:
— Vii tu de bunăvoie?
Zora încuviinţă din cap cu semeţie:
— Am să vă povestesc ceva.
— Bine. Dordevic deschise uşa: Intră înăuntru, ia când liceenii vrură să dea năvală după ea, îi opri: Staţi! Voi rămâneţi afară. De voi n-am nevoie la mine-n birou.»
— Să n-o laşi să fugă! strigară Brozovic şi Karaman.
— Rămâneţi aici în faţa uşii – îi linişti Dor devie. Toate celelalte uşi dau în curtea închisorii. O împinse pe Zora la el în birou, apoi se instala la masă, trase pe nas
O priză de tabac, strănută şi o sfredeli cu privirea pe fata aceea subţirică şi roşcată, apoi zise; Hai, dă-i drumu'! …
În timpul acesta Branko şi Zlata stăteau unul în faţa celuilalt.
— Aşadar, voi aţi fost – rosti Zlata după acel „da" rostit cu hotărâre de Branko, şi ochii ei se înfigeau aprinşi într-ai lui, de parcă ar fi vrut să-l ardă.
— Noi n-am vrut altceva decât să-l răzbunăm pe moş Gorian – continuă Branko.
— Asta aţi vrut?
— Societatea nu voia să cumpere peşte de la el – o lămuri băiatul, vorbind repede. Pe urmă, chiar primăria i-a interzis să-şi vândă peştele. Şi acum, după tot răul pe care i l-a făcut, societatea voia să-i dăruiască primarului, ca şef al Consiliului municipal, peştele cel mai mare, şi doar dumneavoastră ştiţi că moş Gorian e prietenul nostru.
— Eu atâta ştiu – strigă Zlata – că primarul e tatăl meu, că acum tot oraşul râde de el, că cizmarul a şi ticluit „Cântecul câinelui", care răsună peste tot, şi că ruşinea ce s-a abătut asupra casei şi familiei noastre e atât de mare,

cum nici nu-şi poate cineva închipui!

Branko se dumiri, în sfârşit, de ce fata era a. atât de furioasă şi disperată, deşi nu putea recunoaşte că ei săvârşiseră o faptă nedreaptă.

— Eu am să… – începu el.

— N-ai să mai faci nimic – îi tăie Zlata vorba. Absolut nimic! Şi nici banda ta nu va mai face nimic, ci eu voi face ceva, şi ştii ce anume? Păşi drept spre Branko, iar el, speriat, se trase un pas înapoi. Mă duc imediat la poliţie şi-l anunţ pe Begovic sau pe Dordevic că eşti aici, şi ca nu cumva să-mi scapi, uite că te şi încui! Branko mai vru să-i răspundă ceva, dar Zlata ieşise pe uşă: uşa se deschise larg, apoi se trânti cu putere la loc. Băiatul auzi pocnetul lacătului şi când se repezi la clanţă, constată că uşa e încuiată, iar el, prizonier.

Trase disperat de clanţă, însă lacătul de afară era prins cu nădejde. Se suci şi se răsuci în toate părţile cercetând din ochi ferestrele. Zlata însă pusese să se fixeze gratii de fier dublate şi cu o reţea de sârmă şi oblonise ochiurile cu geamuri groase, aşa încât nici gând să poată ieşi pe-acolo. Băiatul se dădu înapoi. Iată-l pentru a doua oară prins, şi tocmai de Zlata. După cum se arătau lucrurile, va fi din nou întemniţat şi, desigur, pentru foarte, foarte multă vreme.

La drept vorbind, aşa-i şi trebuia! Zora îi atrăsese atenţia în privinţa Zlatei. Moş Gorian îi vorbise şi el. Toţi fuseseră împotriva prieteniei lui cu Zlata, însă pe el îl mistuise tot mai aprig dorul, şi acum căzuse în cursă ca un prost.

Şi totuşi Branko nu era supărat pe Zlata. La urma urmei, trebuia să precedeze astfel. Dar nici pe el nu se putea învinovăţi. Era de datoria lor să-l răzbune pe moş Gorian, asupra căruia se îngrămădiseră nedreptăţi peste nedreptăţi, iar primarul şi Consiliul municipal meritau din plin câinele mort, chiar dacă primarul este tatăl Zlatei.

Cu siguranţă că fata ieşise pe poartă. În clipa aceea, Zlata dădea în goană colţul spre Curcin. Trecu în fugă pe lângă prăvălia lui Pletnic, apoi traversă piaţa în dreptul

bisericii Sfântul Francisc şi doar câţiva paşi o mai despărţeau de poliţie.

O să-l găsească oare pe burduhănosul şi cherchelitul de Begovic, sau pe tânărul şi veselul Dordevic? Ar fi preferat să aibă de-a face cu Dordevic.

Acesta, cu părul des, dat peste cap, cu mustăcioara răsucită în sus, se afla la biroul lui.

— Hai, dă-i drumul! se adresă el Zorei pentru a doua oară.

— Eu…

— Zora se poticni. Adică ce voia ea să-i povestească lui Dordevic? A, da! Să-i spună unde era Branko, că se afla ascuns la Zlată, că o iubea pe fata aceea, că…

— Mai departe, mai departe – e în curaj a Dordevic, ciocănind cu degetele lui groase în masă.

— Ştiu unde e Branko! izbuti fata să îngaime.

— Aha! exclamă Dordevic. Căpetenia voastră!…

— Nu-i nicio căpetenie! strigă Zora. Dimpotrivă. E un trădător.

— Fim! Dordevic începu să ciocănească mai repede, apoi se uită la ea: Deocamdată pari să fii tu ce spui că este el.

— Eu?… Zora îşi pierdu şirul vorbelor.

De altfel, Dordevic avea dreptate; însă mai-nainte de a-şi veni în fire şi a putea continua, răzbătu până la ei hărmălaia pe care o făceau liceenii. Deodată poarta cea mare fu deschisă violent; Zora şi Dordevic crezură că liceenii vor să dea buzna înăuntru. Dar în locul lor apăru Zlata, care se năpusti în birou. Aprinsă la faţă de atâta alergat şi abia suflând, se uită repede în jurul ei. Pe fata cea desculţă nici nu o băgă în seamă; nu-l vedea decât pe Dordevic.

— Dordevic, trebuie să-ţi vorbesc imediat! spuse ea, clocotind de furie.

Poliţaiul, care o cunoştea, se sculă repede de la biroul lui:

— Mă rog, mă rog, domnişoară Zlata.

Zlata gâfâia şi mai tare:

— Unde pot să-ţi vorbesc între patru ochi?

Dordevic deschise o uşă:

— Aici! Şi, cu o plecăciune, o pofti înăuntru.

Zora aproape că încremenise în colţul unde şedea. Fata aceasta semeaţă era Zlata. Zora o zărise doar în treacăt în încăierarea de lângă turn şi, cu puţin mai-nainte, pe fereastră. Zlata arăta ca o adevărată domnişoară din lumea mare. Zorei i se păru ridicol să fie geloasă pe ea. Dar de ce o fi venit aici? De ce era atât de furioasă şi de grăbită, chiar mai furioasă decât acum câteva minute în pavilion? Zora se strecură lângă uşă şi ciuli urechea.

— Ştii, desigur – vorbea Zlata destul de tare, aşa încât Zora auzea totul – că tatăl meu a aflat de la băiatul lui Orlovic că banda uscocilor a fost aceea care a vârât câinele în hârdău.

— Ştiu – răspunse Dordevic.

— Şi tot atât de bine ştii că tatăl meu a dublat recompensa pe care o stabilise pentru capturarea bandei.

Dordevic încuviinţă printr-un semn:

— La două sute de dinari. Tocmai voiam să afişez anunţul.

— Poţi chiar dumneata, Dordevic, să câştigi cei două sute de dinari.

— Eu, domnişoară Zlata?

— Da. Pe principalul făptaş l-am încuiat la noi în pavilion.

— Pe Branko?

— Da.

— La dumneavoastră în pavilion?

— Da.

Se aşternu o scurtă tăcere.

— Nu ştiu cum aş putea să-ţi explic acest lucru – continuă fata, ceva mai încurcată. Îl cunoşteam pe acest băiat, îmi făcea chiar plăcere să stau cu el de vorbă. E dotat şi voiam să-l învăţ vioara. Dar acum am aflat de la flăcăul – *a* acela pescar că-n povestea cu câinele el a fost tartorul. Poţi să-ţi închipui toată tulburarea şi durerea mea. Şi, după toate astea, a mai avut obrăznicia ca îndată

după scandal să vină la mine. I-am spus-o pe şleau că el este făptaşul. La început a vrut să tăgăduiască, dar în cele din urmă a mărturisit. L-am încuiat la noi în pavilion. Dumneata n-ai altceva de făcut decât să descui uşa pavilionului şi să pui mâna pe el.

Zora asculta ţinându-şi respiraţia. Va să zică nu Branko, ci unul din gemeni îi trădase, iar Branko doar mărturisise fapta.

Fata se simţi ca mântuită. În clipa aceea, tot ce gândise despre Branko în ultimele ceasuri se şterse ca prin farmec. Ştia doar că Branko se află în cea mai mare primejdie, un uscoc se zbătea în primejdie de moarte şi ea avea datoria să-l salveze. Dar cum? în acel mic birou mucegăit, ea însăşi era pe jumătate prizonieră.

În odaia de alături îl auzi pe Dordevic că telefonează. Transmitea lui Begovic şi altor doi poliţai cele aflate de la Zlata; apoi îşi încinse tocul revolverului şi Zora îl auzi îndreptându-se spre uşă; în clipa următoare avea. să intre în birou.

Fata se uită disperată în jurul ei. Să se năpustească în stradă şi, bătându-se, să-şi croiască drum printre băieţi, era cu neputinţă. Pe fereastră, de asemenea, nu putea ieşi; însă acolo, în dos, mai era o uşă.

Tocmai când Dordevic intră pe uşă, ea o zbughi pe cealaltă.

Uşa dădea într-un coridor lung şi îngust. În salturi mari, Zora goni mai departe. Coridorul făcea o cotitură. După vreo doi metri, fata întâlni o uşă solidă în care era o deschizătură rotundă. Se uită printr-însa: coridorul se continua şi dincolo de uşă. Ţinând seama de nenumăratele uşi ce se înşirau una lângă alta, acolo părea să fie închisoarea.

În niciun caz deci nu putea să intre acolo.

Drept în faţă se mai afla o uşiţă; mai degrabă un oblon, închis cu zăvoare grele de fier. Fata încercă să urnească zăvoarele. Erau ruginite. Încercă de câteva ori. În M sfârşit, tocmai când îşi pierduse curajul, zăvoarele cedară.

O uşoară apăsare, şi oblonul se deschise. Dădea într-o curticică, chiar în curticica de unde ea, cu câteva săptămâni în urmă, îl eliberase pe Branko. Îi venea să chiuie de bucurie. Nu-i mai rămânea decât să caute să ajungă la pavilion mai repede decât Dordevic, şi-atunci ar mai fi fost cu putinţă să-l salveze pe Branko.

Se năpusti într-o goană nebună, sări ca un câine peste ziduri şi tufişuri, se căţără ca o pisică pe garduri şi uluci, ţâşni ca un şoarece prin pivniţe şi spărturi de zidărie surpată şi, în câteva minute, sosi la „Hotel Zagreb”.

Oare urmăritorii ei să fi ajuns înainte? Se uită pe după colţ. Nu! însă auzi zgomot şi hărmălaie. În curând aveau să se ivească. Va câştiga cel mai iute de picior. Dintr-un salt fu în curtea hotelului şi, îndată, în grădină.

Branko era prizonier acolo. Se învârtea încoace şi încolo prin micul pavilion, gândindu-se necontenit la Zlata.

Pân-acum, nici vorbă că povestise poliţaiului că este prizonierul ei. Îl şi vedea pe unul din cei doi, sau chiar pe amândoi laolaltă, prinzându-şi la cingătoare tocul revolverului, înşfăcându-şi bastonul de cauciuc, punându-şi chipiul pe cap şi luând-o, împreună cu Zlata, spre pavilion.

Da, i se părea că-i şi vede pe poliţai. În toiul alergării, Begovic se descheia la veston. Era roşu la faţă ca o pătlăgică, iar năduşeala îi curgea şiroaie pe obraji. Burduhănosul îşi vântura de zor bastonul gros de cauciuc, gâfâia şi răsufla anevoie, şi-şi descheia şi mai mult vestonul.

Dordevic mergea mai încet, alerga probabil alături de Zlata, îşi răsucea mustăcioara şi cerea să i se povestească încă o dată toată tărăşenia.

Acum, cu siguranţă, se aflau în faţa casei… iată-i străbătând gangul ca să intre în grădină… acum traversau în goană grădina îndreptându-se către pavilion… acum…

Cheia se răsuci în broască, Branko scoase un oftat adânc: aşadar, ei erau.

Cheia se răsuci, însă nu aspru şi hârşâit, ci binişor, cu precauţie. Clanţa fu apăsată în jos, nu repezit, violent, ci, cu grijă şi uşurel. O mână se ivi între uşă şi uscior, însă nu

mâna cu degetele ca nişte cârnăciori a lui Begovic şi nici mâna lui Dordevic, ci o mână delicată. Se ivi apoi un cap, dar nu era nici capul mare cu faţa buhăită a lui Bet govic, nici capul ca o felie de dovleac şi mirosind veşnic a pomadă al lui Dordevic. Nu, nici capul Zlatei nu era…

— Zora! strigă Branko şi nu ştia dacă să râdă sau să plângă de bucurie.

— Da – zise fata cu părul roşu – grăbeşte-te că acum pică poliţaii şi cu liceenii…

Branko îi şi auzi. Trosneau din ţâţâni poarta şi uşile. Dintr-un salt fu lângă Zora, dintr-al doilea fu în grădină, dintr-al treilea, peste zid, şi împreună dispărură în curtea întunecată a „Hotelului Zagreb”.

Prin gang, copiii voiră s-o zbughească pe stradă, însă îşi dădură seama că urmăritorii se aflau îngrămădiţi nu numai în faţa casei primarului, ci şi în faţa gangului larg al hotelului. Şi nu erau numai poliţaii şi liceenii: se strânseseră şi nişte muncitoare de la regie şi câţiva marinari, meşteşugari, tăietori de lemne. Sosise şi bătrânul Karaman, şi silvicultorul, şi morarul cel gras, şi chelbosul, şi doctorul Frages. Se aflau la o masă în localul „Hotelului Nehai” şi se alăturaseră şi ei poliţailor. Când se mai înfiinţară şi doctorul Skalec şi primarul, îţi venea să crezi că era un făcut de se adunaseră acolo toţi duşmanii copiilor.

Zora se uită la Branko:

— Ce ne facem?

Branko stătu o clipă pe gânduri:

— Ştiu eu o ascunzătoare. Vino! O prinse pe Zora de mână şi încetişor o trase înapoi în curte.

Zlata şi cei doi poliţişti fură cei dintâi care pătrunseră din casă în grădină.

Zlata arătă spre pavilion:

— Acolo înăuntru este.

— Să sperăm c-o mai fi înăuntru – spuse Begovic,» gâfâind, şi-şi înşfăcă bastonul de cauciuc.

Tustrei se apropiară de pavilion.

— Doamne! strigă fata. Uite că-i deschis!

— Iar ne-au scăpat printre degete! mârâi Begovic şi se şterse de năduşeală pe frunte.

Dordevic împinse uşa:

— Să aruncăm totuşi o privire înăuntru.

În pavilion însă nu se vedea nimeni şi poliţaii puteau să se uite mult şi bine pe sub masă, pe sub scaune, pe sub canapea, că Branko era bun dispărut.

— Ufff! Rupt de oboseală, Begovic se trânti pe un scaun, gâfâind.

Dordevic se aşează şi el, când deodată dădură buzna înăuntru chelbosul şi doctorul Ivekovic:

— Aţi pus mâna pe el?

Amândoi poliţaii săriră-n picioare:

— Iar ne-a scăpat.

— Eu l-am încuiat aici – se bâlbâi Zlata. Cineva a descuiat uşa…

— Dar acel cineva cum de-a pătruns aici? Doar n-o fi trecut pe la noi ca la el acasă. Primarul şi, după el, poliţaii cercetară cu privirile jur-împrejur.

Begovic arătă spre zid:

— Păi ăsta poate să-l sară şi un copil.

Dordevic întări cele spuse:

— Acel cineva a venit pe la „Hotel Zagreb”.

— Poate că mai sunt încă acolo amândoi – spuse primarul. Întrebaţi peste tot dacă n-au fost văzuţi doi băieţi.

Begovic şi Dordevic săriră zidul şi, din curte, se năpustiră pe stradă.

În faţa fierăriei şedea moş Tomislav şi-şi pieptăna barba.

— Hei! mârâiră către el cei doi poliţai. N-ai văzut cumva doi băieţi ieşind pe poartă? Şi arătară spre gangul larg.

— Ieşind, nu – spuse fierarul şi făcu cu ochiul – şi, mai întâi de toate, nu erau doi băieţi, ci un băiat şi-o fată.

— Da, se prea poate să fi fost şi-un băiat c-o fată – zise Begovic. Dar cum de nu i-ai văzut ieşind?

— Păi au intrat doar.

— Un băiat înalt?

— Să zicem, aşa şi-aşa. Mi se pare că-l şi ştiu. Este feciorul lui Milan şi al frumoasei Anca.

— Şi fata avea părul roşu?

— Ca focul de roşu – întări Tomislav.

— Şi de ieşit n-au mai ieşit?

— Pot să jur că n-au ieşit. Numai de n-or fi zburat pe sus.

Begovic îşi înşfăcă bastonul de cauciuc şi ochii i se aprinseră de bucurie:

— Atunci sunt tot înăuntru.

Primarul şi chelbosul veniră şi ei din stradă.

— Ce-aţi aflat? întrebă primarul.

Begovic zâmbi şiret:

— Copiii au intrat, dar de ieşit n-au mai ieşit.

— Fiuuu! fluieră tare doctorul Ivekovic. Atunci hai să căutăm mai cu nădejde.

— Cel mai bun lucru ar fi – spuse directorul Frages, ieşind al treilea pe poartă – să se împresoare mai întâi locuinţa dumneavoastră şi „Hotel Zagreb”.

Begovic se scărpină în cap:

— Atunci trebuie să împresurăm întregul grup de case.

Directorul Frages se uită la liceeni. Oameni aveau berechet.

— Vreţi să ne daţi o mână de ajutor?

— Mai e vorbă? strigară băieţii.

Primarul şi domnul cel tânăr, îmbrăcat în alb, îi împărţiră în grupuri. La fiecare colţ urma să stea câte doi, iar alţi doi să patruleze între posturile de pază.

— Noi, ceilalţi, o luăm încet-încet prin primărie – ordonă mai departe doctorul Ivekovic – şi dacă într-adevăr n-au ieşit în stradă, îi dibuim negreşit.

Branko şi Zora nu erau însă de găsit nici în pivniţă, nici în camerele de locuit, nici în pod.

— Acum – spuse doctorul Ivekovic – mai trebuie să căutăm la „Hotel Zagreb”.

— Ne-o da oare voie proprietăreasa? întrebă

chelbosul.

— Las că ne dă ea voie – spuse directorul Frages. Să mergem!

Ringelnatz îi văzu venind. Mirosi el cam ce voiau dumnealor şi se trase după uşă.

Poliţaii intrară tropăind:

— N-aţi văzut cumva o haimana de băiat şi o fată cu părul roşu? le întrebară ei pe cele două fete care stăteau la tejghea.

— Fetele clătinară din cap. Nici proprietăreasa hotelului nu văzuse pe nimeni. Şi niciunul dintre muşterii.

Între timp intră şi primarul în sala de mese.

— Doamnă – i se adresă el – trebuie să vă perchezi ţionăm casa.

— Casa mea? întrebă mirată femeia. De ce?

Doctorul Ivekovic şi chelbosul o lămuriră.

— Bine – se învoi femeia – percheziţionaţi. Vi-l dau pe Ringelnatz să vă-nsoţească – şi strigă după el.

Ringelnatz n-avu încotro şi trebui să vină.

— Condu-i pe domni peste tot prin clădire. Dumnealor caută doi copii vagabonzi, bănuiesc că s-ar fi ascuns la noi.

Ringelnatz îşi luă luleaua din gură:

— Una ca asta nu fac eu. M-am angajat aici ca om de serviciu, nu ca detectiv.

— Dar dacă-ţi dau cinci dinari? îl ispiti doctorul Ivekovic şi scoase banii din buzunar.

— Nici zece să-mi daţi. Nicio sută. Poliţia să-şi caute singură vagabonzii. Eu rămân ceea ce sunt.

— Lăsaţi-l – spuse patroana hotelului. Vă conduc chiar eu.

Şi începură cu pivniţa.

Între timp, Ringelnatz urcă la el în odaie ca să-şi mai ia tutun. Cel din pipă i se terminase. Împinse uşa şi-i văzu pe Branko şi pe Zora stând pe patul lui.

Făcu ochii mari cât cepele:

— Iacă ne-am procopsit!

— Altă cale n-aveam, Ringelnatz… – se bâlbâi Branko.

— Ne-am refugiat aici sus…

Ringelnatz nu răspunse nimic, ci îşi îndesă luleaua cu tot dichisul.

— Tot ne mai caută? întrebă Zora, pe care o apăsa

— Tăcerea asta.

Ringelnatz sfârşi cu îndesatul tutunului:

— Răscolesc toată casa şi-n cinci minute sunt şi aici, nu-ncape îndoială, şi atunci am să-nfund şi eu puşcăria, nu numai voi…

— Nu putem ieşi pe nicăieri? continuă Zora să întrebe.

Ringelnatz îşi mângâie nasul mare:

— Nici dacă vă prefaceţi în şoareci! Au împresurat toate casele de jur-împrejur.

— Afurisită treabă! gemu Branko, însă Zora tot nu se descurajă:

— Poate c-o mai fi totuşi vreo cale de scăpare.

Copiii se apropiară cu luare-aminte de ferestruică.

— Ia te uită, peste tot s-au postat – şi Branko arăt;» în jos.

— Nici măcar peste garduri nu puteţi sări fără să nu vă vadă – oftă Ringelnatz.

Poliţaii isprăviseră de cercetat pivniţa şi acum urcau L» bucătărie şi spre odăile pentru oaspeţi. Pe scară se întal niră cu Curcin, care îşi căra pâinea la hotel.

— Da’ pe cine căutaţi aici? întrebă brutarul.

Begovic se uită pieziş la Curcin:

— Pe derbedeii care i-au pus primarului câinele în hârdău.

— Ha-ha! hohoti Curcin cu gura până la urechi. Mă. bine aţi cerceta *de ce* a fost pus câinele în hârdău.

Begovic îl privi ţintă pe brutar, dar nu răspunse ninii.

Copiii îl auziră şi ei pe meşter.

— Ăsta-i Curcin – spuse Branko.

Ringelnatz făcu semn că da:

— Totdeauna pe la ora asta aduce pâinea la hote! Deodată îl străfulgera un gând: Curcin nu-i prietenul vostru?

— Ba da – răspunseră copiii.

Ringelnatz se lumină la faţă:

— Dacă e cineva care să vă poată ajuta, apăi ăsta-i Curcin. Se îndreptă spre uşă: Staţi că-l aduc aici. O clipă după aceea saboţii de lemn ai lui Curcin clămpăniră pe scări, urcând spre ei. Ringelnatz îl împinse pe brutar în odaie: Poftim aici, uite-i pe criminali!

Curcin se uită la copii:

— Care criminali?

— Ai pe care-i caută dumnealor jos.

— Voi aţi fost tartorii? Şi Curcin începu să râdă de se cutremura tot. Să ştiţi că pentru treaba asta o să vă coc mâine un cozonac clasa-ntâi!

— Până la cozonac, mâine au să stea la post cu pâine şi apă, dacă nu le dăm o mână de ajutor să iasă de-aici – se grăbi să răspundă Ringelnatz, sceptic.

— Să iasă de-aici? zise Curcin, scărpinându-se în cap. Adică să iasă trecând pe lângă împuţitul ăla de Begovic, asta vrei să spui.

— Şi pe lângă doctorul Ivekovic, şi pe lângă liceeni…

Curcin se scărpină iar în cap, apoi se uită la coşul lui:

— Pe unul pot să-l bag aici.

Copiii prinseră ideea brutarului. Ochii le străluceau.

— Zău, zici că se poate aşa ceva?

— Da, dar numai pe unul dintre voi.

— Luaţi fata – hotărî Branko.

— Nu, pe Branko – spuse Zora.

— Nu ies eu înaintea ta – bătu Branko din picior.

— Ba ai să ieşi.

— Dacă nu vă-nţelegeţi mai repede, o iau pe fată – spuse Curcin şi, mai-nainte de-a putea Zora să se împotrivească, o înşfăcă şi o vârî în coş, aşternu o cârpă deasupra şi ridică coşul în sus.

— Nu! şi fata mai scoase o dată capul afară.

— Taci din gură! mormăi brutarul, supărat. Uite c-am şi deschis uşa şi pot să te-audă.

Fata amuţi şi brutarul începu să coboare scara, cu paşi grei.

Poliţaii erau tocmai la primul etaj. Curcin se opri.

— Ei, i-aţi înhăţat? îl întrebă el pe Begovic.

— Încă nu, dar las că-i dibăcim noi.

Begovic trecu ca o furtună pe lângă el.

— Caută-i şi sub chipiul tău – râse Curcin în spatele lui – poate că s-au cuibărit acolo.

Brutarul trecu teafăr cu coşul lui şi pe lângă primar, şi pe lângă chelbos, care tot mai zăbovea în faţa hotelului; mai trebuia să treacă doar pe lângă liceeni.

Ringelnatz şi Branko îl urmăreau cu luare-aminte.

— O scăpa oare cu bine? se nelinişti băiatul.

Brutarul însă clămpăni cu saboţii lui de lemn şi pe lângă liceeni, apoi coti în strada principală.

Branko răsuflă uşurat. Unul din ei era salvat.

— Acum pe tine trebuie să te scoatem din casă – spuse Ringelnatz.

— Dar cum? se repezi Branko.

— Ai să vezi îndată.

Dintr-una din încăperile alăturate de la mansardă, Ringelnatz târî la el în odaie o valiză marea şi o deschise.

— Vârâ-te înăuntru.

— În rabla asta?

— Da, da. Hai mai repede! Uite că Begovic a şi ajuns la al doilea etaj.

Branko se vârî înăuntru. Ringelnatz o închise, ţăcănindu-i încuietorile, mai petrecu şi două curele late în jurul ei, apoi luă valiza grea la spinare.

Begovic şi Dordevic tot mai scotoceau prin odăile de la etajul doi. Ringelnatz însă nu se sinchisi de ei, îşi cără mai departe valiza în curte şi o încărcă într-un cărucior.

Pe neaşteptate, proprietăreasa se înfiinţă lângă el.

— Unde te duci cu valiza asta? întrebă ea.

Ringelnatz se opri şi începu să-şi îndese pipa:

— Ea englezului de la primul etaj. Vrea o curea nouă la valiză. O duc la Pacic.

— Da vezi să nu zăboveşti – spuse femeia. Astă-seară mai am nevoie de dumneata.

În sfârşit, pipa lui Ringelnatz se aprinse.

— Mai mult decât până-i pune cureaua nu zăbovesc, îşi petrecu funia căruciorului în jurul umerilor şi, în duruitul roţilor, ieşi din curte.

Trecu şi el fără niciun obstacol pe lângă primar şi pe lângă chelbos. Cu ochii lui mici, doar bogătanul Karaman se uită o clipă curios la el, ba aproape chiar bănuitor.

Ringelnatz se opri:

— Ce e?

— Da ce? N-am voie să mă uit la dumneata? zise Karaman.

— Mă rog, mă rog! Ringelnatz îşi văzu de drum, mormăind: Credeam că vreţi să-mi daţi un dinar.

— Ţi-l datorez cumva? îi sări muştarul lui Karaman.

— Nu, însă-n ultima vreme s-a dus vestea că v-aţi făcut mare galanton! Ringelnatz schiţă un zâmbet: Şi-n ziua de azi, când peştii vii se prefac în câini morţi, totul e cu putinţă.

— Karaman se aprinse la faţă.

— Golanul ăsta se obrăzniceşte cam rău! răcni el, însă Ringelnatz hodorogea departe cu căruciorul lui, cotind după primul colţ. Când ajunse dincolo de chei, se opri, t4 deschise valiza şi spuse:

— Aşa, acum tunde-o!

Branko îi scutură lui Ringelnatz amândouă mâinile:

— Mii de mulţumiri, Ringelnatz. N-am să uit niciodată ce-ai făcut pentru noi.

Ringelnatz protestă încurcat:

— Mai bine nu uita să-i spui lui moş Gorian că, după şotia asta, să vă vâre într-un butoi şi să vă ţină câtva timp scufundaţi unde-i marea mai adâncă. Căci, după toate câte le-am auzit eu astăzi, de mâine jumătate din oraş o să fie pe urmele voastre şi primarul n-o să se liniştească până n-o pune mâna pe voi.

— O să-i spun, Ringelnatz.

Omul îşi petrecu funia în jurul umerilor.

— Vezi să nu uiţi – stărui el, apoi o luă înapoi spre oraş, hodorogind cu căruciorul lui.

Abia făcu Branko o sută de paşi, când Zora ieşi dintr-

un tufiş. De bucurie, copiii căzură unul în braţele celuilalt. Fata se desprinse binişor din braţele lui Branko.

— Ştiam că ai să vii – spuse ea.

— De unde?

— Curcin m-a dus la el în brutărie şi, îndată ce-am ieşit pe horn, l-am şi văzut pe Ringelnatz luând-o devale cu căruciorul. Am ştiut că eşti în valiză, aşa că m-am târât pe furiş până aici şi te-am aşteptat.

— Nici măcar nu ţi-am mulţumit – zise Branko cu căldură.

— De ce să-mi mulţumeşti?

— Fiindcă azi m-ai salvat pentru a doua oară.

— Nu trebuie să-mi mulţumeşti – răspunse Zora, „** gravă. Ca să spun drept, nici prin cap nu-mi trecea să te salvez. Dimpotrivă, mă gândeam să te trădez.

— Tu? Şi Branko o privi uluit.

Zora încuviinţă printr-un semn:

— Am mai fost azi până în dreptul pavilionului. Acolo am auzit cum îi spuneai domnişoarei: „Da, noi am fost aceia”. Atunci am fugit într-un suflet şi m-am gândit că totul s-a sfârşit, că tu ne-ai trădat, şi am vrut să mă duc să te trădez şi eu pe tine arătându-i lui Begovic şi lui Dordevic locul unde te afli.

— Păi Zlata ştia dinainte, de la Bălăior, că noi am fost făptaşii.

— Da, însă eu habar n-am avut şi m-am pomenit deodată în mâinile liceenilor, şi după o clipă mă aflam la poliţie, unde Dordevic îmi punea întrebări, iar eu îi şi spusesem: „Ştiu unde este Branko”, când tocmai atunci a intrat Zlata şi te-a dat în vileag.

— Şi-atunci te-ai întors la pavilion?

— Da, sărind peste garduri – spuse Zora şi izbucni

A IA

În plâns.

Branko o cuprinse de umeri:

— Ei, acum totul e bine. Suntem salvaţi şi eu îţi sunt de două ori recunoscător.

— Nu eşti supărat pe mine pentru ce-am făcut?

Branko râse:

— Nu. Dar e mai bine să nu mai vorbim despre asta şi nici să nu le povestim celorlalţi.

— Bine. Zora îşi şterse lacrimile. Aşa să facem. Acuma hai, trebuie să ne vedem de drum.

Nicola, Pavle şi Duro nu se culcaseră încă, iar moş Gorian şi unchieşul Orlovic şedeau la masa de piatră. Cu toţii îi aşteptau îngrijoraţi pe Branko şi pe Zora.

— În sfârşit, iată-vă înapoi – îi întâmpină moş Gorian. Începuserăm să credem c-au pus poliţaii mâna pe voi.

— Era cât pe ce, însă ne-au salvat Ringelnatz şi Curcin – şi amândoi se porniră să depene toată povestea.

Râseră cu toţii şi se bucurară, mai cu seamă în privinţa lui Curcin.

— Altminteri, cred că aţi aflat – le mai spuse bătrânul – că primarul a urcat premiul pus pe capetele voastre.

— La două sute de dinari – completă Branko, dând din cap.

— Ce-aveţi de gând să faceţi acum?

— Ringelnatz îţi trimite vorbă să ne vâri într-un butoî şi să ne scufunzi pentru câtva timp în mare.

Bătrânul râse:

— Ăsta ar fi cel mai bun lucru. Dar, răbdare… Poate – „că nu mai departe decât mâine lumea se va arăta mai prietenoasă.

&

Capitolul 24

Înaltul Consiliu municipal ţine o şedinţă

Moş Gorian se aştepta ca, a doua zi de dimineaţă, po. liţaii să-i caute pe copii la el în casă. De aceea, la prima licărire a zorilor, îi ascunse în mica peşteră şi le spuse să stea acolo tăcuţi.

Poliţaii nu veniră însă nici de dimineaţă, nici înainte de amiază. Abia către orele unsprezece sosi gâfâind moş Iosip, care, pe lângă sacristan la biserica Sfântul Francisc, mai era şi curier la primărie. Cu un zâmbet încurcat, îşi săltă puţin şapca de comisionar şi scoase de sub ea o scrisoare.

Taica Gorian o luă şi se uită la scris. „Către pescarul A. Gorian” glăsuiau slovele de pe ea. Rupse plicul şi duse scrisoarea mai aproape de ochi: „Sunteţi invitat azi, la orele trei, la primărie. În numele Consiliului municipal, primar: Doctor Ivekovic”.

Moş Gorian se mai uită o dată la scrisoare, îşi trecu de mai multe ori mâna peste faţă şi rosti dus pe gânduri:

— Oare încearcă ei şi pe această cale? „Moş Iosip îl îmboldi uşor cu degetul:

— E vorba de Zora cea roşie şi de Branko?

Taica Gorian făcu semn că da.

— Să ţii capul sus. Copiii au jumătate din oraş de partea lor.

— Capul mi-l ţin eu sus, n-ai grijă – zise moş Gorian – însă vezi că nu ştiu ce-o să se-aleagă de ei.

— Timpul dezleagă totul – îl îmbărbătă moş Iosip, apoi, şchiopătând, se aşternu din nou la drum.

Taica Gorian se duse la capra lui, se aşeză jos şi o privi. fa

— Hm! făcu el, lăsând-o să se apropie.

Andia, ca de obicei, îşi puse capul pe genunchii lui şi-şi ridică furiş ochii spre chipul moşului.

— M-au invitat la primărie, Andia – începu bătrânul după un timp.

Ca şi cum. ar fi ştiut dinainte despre ce-i vorba, capra îşi apropie şi mai mult capul de-al lui.

— Asta înseamnă că trebuie să mă duc? Gorian o înşfăcă de coarne şi o trase spre el.

Înţeleptul animal behăi uşor.

— Să mă duc, va să zică. Poate că ai dreptate. Moş Iosip, şi el e de părere să mă duc. Trebuie neapărat să ascult de doi prieteni atât de vechi…

O împinse uşurel la o parte, îi aduse apă şi vreo două mănunchiuri de fân şi, după ce-i dădu un bobârnac în glumă, se întoarse în casă.

Începu o lungă pregătire. Dacă vor să-l aibă cu tot dinadinsul la primărie, măcar să se facă ferchеş pentru treaba asta. Se spălă pe cap şi îşi pieptănă părul des şi

cărunt, apoi se spălă pe gât, pe braţe, mâinile, ba îşi vârî şi picioarele în apa clăbucită.

Pe urmă cotrobăi într-un sertar, de unde scoase o cămaşă albă, brodată, îşi trase pe el pantalonii cei mai buni, cu dungi late, roşii, îşi puse pe cap şi bereta de duminică, şi iată-l gata de drum.

Înainte de a ieşi din odaie, se mai privi o dată într-un ciob de oglindă. Era mulţumit.

— Las c-o să meargă – murmură el şi-şi mângâie barba.

Tocmai se afla în prag, când se gândi că n-ar strica să-i încunoştinţeze şi pe copii. Slobozi o luntre la apă şi vâsli. până în faţa ascunzătorii lor.

— Hei, copii! strigă el. Din ascunzătoare se ivi capul Zorei. Trebuie să mă duc la primărie, să staţi în bârlogul vostru până mă-ntorc. Vă strig eu când vin!

— Zora făcu semn că a înţeles, apoi dispăru din nou.

În oraş totul mergea după vechiul şi rânduitul tipic. Povestea cu serbarea şi cu câinele părea să fie înmormântată şi uitată.

La chei sosea chiar atunci vaporul din Krk. Servitorii de la hoteluri năvăliră pe pasarelă; printre ei se afla şi Ringelnatz.

Dintr-un alt vapor, doi marinari rostogoleau nişte butoaie pe uscat, se descărcau saci, lăzi mari cu fructe se legănau în aer, ridicate de o mică macara ce le cobora pe ţărm; primii călători păşiră pe chei, şi printre picioarele lor se strecurau câinii din port şi vreo cinci-şase copii.

De partea cealaltă, în mica piaţă, se aflau, ca totdeauna la vremea asta, vreo câteva tarabe. Era acolo şi Stiepan cu măgarii lui, de asemenea, nevasta lui Rădic cu munţi de scrumbii şi de sardele. Câţiva ţărani îşi strigau mărfurile, un negustoraş vindea pânzeturi, şepci şi ciorapi, iar baba Maria, curioasă, îşi iţi chipul umflat şi bărbos la taraba-i cu zaharicale când moş Gorian trecu în straiele lui de sărbătoare.

Se mai aflau acolo şi destui muşterii. Nevasta lui Curcin îşi târa trupul dolofan de la o tarabă la alta.

Bucătăreasa primarului se târguia pentru un kil de scrumbii, cizmarul cel cocoşat da târcoaje ca un câine unei tarabe cu legume, caftanul lui Susic mătura caldarâmul, iar grăsanul doctor Skalec, cu vesta lui albă strălucind ca o platoşă, se repezi vijelios spre baba Maria, să-şi cumpere o pungă de zahăr-candel, aşa cum obişnuia în fiece zi.

Moş Gorian saluta în dreapta şi-n stânga sau răspundea la salut. Cu cizmarul se aşează chiar la taclale şi de la unul din ţărani căpătă câteva piersici, apoi coti în sus, către primărie.

Edificiul, întins în lungime şi nu prea arătos pe dinafară, era alcătuit dintr-o clădire veche, mai ascunsă vederii, şi dintr-una mai nouă. Jos se aflau „informaţiile”, «i casieria, registratura şi încă vreo câteva birouri civile, iar sus, în clădirea veche, se instalase primăria propriu-zisă cu sala de şedinţe.

Taica Gorian urcă tacticos scara, întrebă pe un slujitor «de la primărie unde să se anunţe, iar omul îi arătă o uşă mare.

Bătrânul se şterse cu grijă pe picioare, deşi mai făcuse şi jos acelaşi lucru, îşi scoase bereta, apoi ridică ciocanul greu ce atârna de canat, îl lăsă de două ori să cadă şi intră.

Încăperea în care se pomeni semăna cu o sală de spectacol. Domnea aici o lumină deosebită, un clar-obscur mai tricolor străbătut de sclipiri, deoarece soarele nu intra prin ochiuri de geam obişnuit, ci prin mici discuri bombate de sticlă, roşii, galbene, albastre, verzi şi portocalii. Pereţii păreau că se înalţă tot mai sus, îmbrăcaţi cu un lemn închis la culoare, care sporea şi mai mult atmosfera aceea de amurg.

Trecu un răstimp până când bătrânul să se poată orienta în semiîntunericul multicolor. Primul lucru pe care-l descoperi fu un candelabru uriaş în formă de corabie de pe vremuri, cu pânzele umflate, care atârna deasupra unei mese grele de stejar. În jurul acestei mese solemne se înşirau treisprezece scaune. La început, interiorul acela solemn şi grav îl intimidă pe bătrân, dar când moşul văzu

că scaunele sunt ocupate şi, încetul cu încetul, recunoscu feţele oamenilor, se simţi parcă mai la largul lui, ba chiar mulţumit.

Pe scaunul cel mai mare, care, cu rezemătoarea-i înaltă încadra toată latura din fund a mesei, şedea ca pe un tron, slab, subţiratic şi palid, primarul. Lângă el lucea chelia directorului Kukulic. În faţa lui, mătăhălos, buhăit, ţinând pe masă pumnii ca nişte ciocane de fierărie, se afla bogătanul Karaman. Venea la rând faţa rotundă şi prietenoasă a doctorului Skalec, care-şi mesteca de zor zahărul-candel, şi frumosul chip solemn al părintelui Laşinovic. La capătul celălalt zări mutra haină de vulpe a lui Brozovic, însă chiar lângă el îi făcea semn cu ochiul grasul şi blajinul Curcin. Mai încolo îi recunoscu pe Danicik morarul, pe farmacist, directorul Frages în costumul său alb, inginerul silvic Smolian, aspru la înfăţişare şi cu ochi răi, pe Pletnic cu dinţii lui tociţi şi, în sfârşit, zări şi faţa blândă a lui Marculin, cel care ţinea „Hotel Adria”.

Moş Gorian îşi mângâie stingherit barba. Întregul Consiliu municipal se adunase acolo.

Bărbaţii de la masă vorbeau între ei în şoaptă, când doctorul Ivekovic bătu cu un ciocănel şi spuse adresându-se lui Gorian:

— Pe dumneata te-aşteptam, Gorian. Ia loc acolo în capul mesei.

Moş Gorian se duse la locul ce-i fusese indicat. În partea aceea a mesei se afla un scaun mititel, ca un pitic între uriaşi. Bătrânul îl trase mai aproape de el, îl încercă mai întâi să vadă dacă era într-adevăr scaun şi se aşează.

Primarul se ridică şi continuă:

— Ne-am adunat astăzi ca să rezolvăm o chestiune de mare interes pentru întregul oraş. N-o să mă lungesc la vorbă. Dumneavoastră ştiţi cu toţii că societatea pescărească, aflată sub controlul autorităţii noastre, a vrut ieri să ne înmâneze solemn în piaţă un ton mare. Dar în locul peştelui, în hârdău se afla un câine mort. Întregul consiliu este de părere ca fapta să fie aspru sancţionată; şi

atât consiliul cât şi eu personal nu vom avea linişte până când făptaşii nu vor fi puşi sub lacăt şi zăvor.

Făcu o pauză, probabil pentru ca vorbele sale să aibă o mai mare putere de convingere, apoi continuă cu glas mai ridicat:

— Îi cunoaştem pe vinovaţi. Ştim şi unde se află. Îşi smuci violent capul şi-l ţinti cu privirea pe moş Gorian: La dumneata, Gorian, şi tocmai de aceea te-am invitat, ca să te-ntrebăm dacă eşti dispus, de bunăvoie, să ne predai banda, căci despre o bandă e vorba. Dacă refuzi acest lucru, suntem nevoiţi să te considerăm complice, să te reţinem aici până la capturarea ultimului membru al bandei, şi-apoi, firește, se va intenta proces nu numai bandei, ci şi dumitale.

Primarul tăcu şi, ca după un mare efort, se rezemă de spetează, afundându-se în jilţul lui. Ceilalţi îi încuviinţară spusele dând din cap spre el, apoi îşi aruncară privirile spre moş Gorian, aşteptându-i răspunsul.

O clipă, Gorian se cam fâstâci.

În naivitatea lui, căzuse în cursă, şi acum şedea ca şoarecele în faţa slăninei, prins în capcană.

— Hm! mormăi el după un răstimp, apoi se adresă direct primarului: Ce-i drept, aţi lucrat cu dibăcie, însă chiar dacă n-aş fi aici, eu tot pe banca acuzaţilor ar trebui să mă aflu. Căci, pentru ceea ce au făcut copiii, că eu nu spun „banda”, la drept vorbind, tot eu port vina, şi copiii nici nu visează măcar că, după vederile dumneavoastră, domnule primar, ei ar fi săvârşit o nelegiuire.

— Nu vrei, taică Gorian, să ne lămureşti şi pe noi cum s-au petrecut lucrurile? spuse prietenos părintele Laşinovic, y

— Bucuros – zise bătrânul, trecându-şi degetele prin barbă. Dumneavoastră, domnilor, cunoaşteţi lupta dintre societate şi pescarii liberi. Mai ştiţi, de asemenea, şi că eu am cedat printre ultimii. Printre tonii din năvodul meu, ieri s-a găsit unul cât o namilă, cel mai mare din câţi au fost pescuiţi vreodată în Adriatica. Domnului director Kukulic i-a dat în gând să dăruiască peştele doctorului Ivekovic,

adică aceluia care, la drept vorbind, a sprijinit cel mai zelos lupta societăţii împotriva noastră, a micilor pescari.

— Pentru binele pescuitului şi al oraşului – interveni primarul, iar directorul Kukulic nu putu nici el să se stăpânească de-a spune: „Desigur”.

— Bine, asta o credeţi dumneavoastră. Noi, micii pescari, nu credem aşa. De aceea, într-o clipă de răzvrătire, auzind propunerea directorului Kukulic, mi-au scăpat vorbele că, decât să-i dăruiască primarului şi consiliului cel mai mare peşte, mai bine li s-ar dărui un câine mort. Copiii au auzit şi, în timp ce noi, bătrânii, ne aflam în oraş ca să pregătim serbarea, au dat drumul peştelui, au adus câinele lui Karaman, pe care-l îngropaseră cu o zi înainte, şi l-au vârât în hârdău. Săvârşind isprava, copiii nici vorbă că n-au avut gând rău, şi dacă, aşa cum susţine doctorul Ivekovic, a ieşit din treaba asta „o atât de mare nelegiuire”, apăi nu pe copii trebuie dumneavoastră să-i duceţi în faţa judecătorului, ci, bineînţeles, pe mine, fiindcă * copiii sunt nevinovaţi.

Moş Gorian vorbise cât se poate de limpede şi de simplu, iar cuvântarea lui părea să fi făcut mare impresie asupra lui Curcin, a părintelui Laşinovic, a doctorului Skalec»: şi asupra lui Pletnic; ceilalţi însă săriră ca arşi.

— I-auzi vorbă! Nevinovaţi, hai! Derbedeii! Bandiţii! Hoţii!

Primarul bătu iar cu ciocanul în masă şi curmă gălăgia.

— Găsesc cu totul ciudat că dumneata îndrăzneşti să numeşti nevinovaţi nişte vagabonzi, care, nu de ieri de alaltăieri, bântuie prin oraş, ci de mai multe săptămâni se dedau la jafuri, la tot soiul de hoţii şi tâlhăresc la drumul mare! Aici avem de-a face numai cu vinovaţi, k™ – Hm! Moş Gorian îşi drese din nou glasul, însă de data asta ceva mai tare, iar răspunsul lui sună şi mai dârz, bătrânul uitându-se tot timpul drept în ochii primarului! Vă dau dreptate când spuneţi că onoratul consiliu are de-a face aici numai cu vinovaţi. Însă vinovaţii nu sunt copiii. Vinovaţii suntem noi.

— Noi?! întregul consiliu sări în sus, de parcă moş Gorian ar fi aruncat o bombă sub masă.

— Noi? rostiră apăsat şi preotul, şi doctorul Skalec, uitându-se ţintă la moş Gorian.

— Noi – repetă bătrânul cu dârzenie. Pe mine nu mă interesează dacă copiii fură sau nu fură, ci mă interesează *de ce* fură. Pe cei mai mulţi nu-i cunosc de ieri, de-alaltăieri. Îi cunosc de atâta amar de vreme şi tocmai de aceea pot să vă dau răspunsul cel mai bun în ce-i priveşte. Îşi scoase tabachera din buzunar, luă o priză de tabac, apoi continuă: Să-l luăm mai întâi pe Branko, principalul făptaş. Cei mai mulţi dintre dumneavoastră îl cunosc. Este feciorul lui Milan Babici, vioristul, şi al Ancăi, muncitoarea de la regie. Sunt unii dintre dumneavoastră, domnilor, care pe Milan îl cunosc nu numai aşa, cât de cât, ci destul de temeinic, şi îşi zic prietenii lui. Mai ştiu, de asemenea, că mulţi dintre dumneavoastră sunt mândri de el, fiindcă, oricum, e cel mai bun viorist de pe coasta Adriaticii, iar primarul nostru a şi binevoit odată să se fotografieze cu el.

— Milan, „marele nostru fiu”, a pornit să colinde cu vioara lui, iar în timpul ăsta femeia lui murea de oftică. E o ruşine pentru noi că nimeni, în afară de bătrâna Stoiana, nu s-a găsit s-o îngrijească. E şi mai mare ruşinea pentru noi că oraşul nu s-a sinchisit câtuşi de puţin de răposată, şi nişte sărmane muncitoare de la regie au trebuit să dea din puţinul lor spre a se cumpăra scânduri pentru un biet:

„Sicriu, iar cel mai sărac tâmplar din Seni a făcut, fără plată, sicriul din scândurile aduse. După ce femeia a intrat în pământ, moartă a fost şi înmormântată pentru întregul oraş, iar din clipa aceea nici pentru dumneavoastră n-a mai existat niciun Milan şi niciun Branko. Ba „onorabilii” cetăţeni ai acestui oraş n-au găsit alt ajutor mai bun decât să-l trimită pe orfan la baba Kata, vrăjitoarea, care chiar a doua zi în zori l-a azvârlit afară din coliba ei, prico-7 sindu-l cu sfatul: „Du-te de fură dacă ţi-e foame!” Moş Gorian se încingea tot mai tare, aruncând priviri mânioase celor de faţă.

— Ce altceva putea bietul copil să facă? S-a pus pe

furat… Nu vreau să vă mai răpesc timpul, arătându-vă şi soarta celorlalţi copii – continuă el după o pauză mai lungă – sunt cinci cu toţii. Fata n-are nici tată, nici mamă. Tatăl celui mai mic, pescar angajat la societatea dumneavoastră, a murit într-un accident – şi Gorian se uită la directorul Frages. De-atunci copilul nu mai are pe nimeni care să vadă de el. Pe-al treilea, taică-său, un cizmar beţiv, l-a alungat de-acasă fiindcă, chipurile, e destul de mare şi, mă rog, poate să-şi câştige singur pâinea, iar al patrulea a fugit el singur de-acasă fiindcă taică-său, de luni şi luni de zile, nu mai avea de lucru, iar copilul era ameninţat să moară de foame. Astea sunt temeiurile pentru care au ajuns ei haimanale. Sau poate credeţi, domnilor, că le-a făcut mare plăcere să fure şi să trăiască din furtişaguri? Lui Branko îi venea aproape să moară de ruşine când a ridicat primul peşte căzut pe jos. Zora cea roşie mi-a adus înapoi o găină pe care mi-o furase, fiindcă o mustra cugetul. Nu, vă spun încă o dată: dacă e cineva vinovat, apăi noi suntem aceia. Noi toţi, care stăm aici, şi nu ne-a păsat de ei!

Bătrânul se aprinsese din ce „în ce mai mult, se roşise la faţă, barba îi tremura, iar mâinile când se ridicau, când se lăsau în jos; însă făcuse impresie asupra celor de faţă.

— Bravo! strigă Curcin cel dintâi, încuviinţând din cap.

— Bravo! spuse şi doctorul Skalec, şi o clipă uită să-şi mai sugă zahărul-candel.

Preotul cel cărunt se sculă de pe scaun, se duse la moş Gorian şi-i puse mâna pe umăr:

— Îţi mulţumesc, taică Gorian. N-o să uit asta niciodată. Ne-ai vorbit din adâncul inimii.

Iată însă că şi ceilalţi îşi făcură auzite glasurile, la în – ceput încet, apoi mai tare şi, în cele din urmă, ameninţător.

— Aşa… – se burzului inginerul silvic. Derbedeii au ajuns dintr-odată nişte bieţi orfani, tâlharii, nişte oameni cinstiţi, iar oamenii cinstiţi, acuzaţi! Aş râde dacă n-ar fi de

plâns.

— Aş vrea să ştiu, domnule inginer silvic, ce v-au furat dumneavoastră aceşti derbedei? întrebă Gorian.

— Da ştie întregul oraş. O căprioară, două vulpi, două duzini de păsări, două veveriţe… Ei, ţi-ajunge atât?

— După câte ştiu, nu de la dumneavoastră le-au furat copiii, ci de la fiul dumneavoastră, şi nici măcar nu le-au furat, ci le-au dat drumul, şi dacă o să-l întrebaţi pe băiatul dumneavoastră, o să vă spună şi de ce.

— Fiindcă i-au luat câteva piersici unui mucos de ţărănuş.

— Da – mormăi moş Gorian, supărat – de aceea au slobozit şi ei animalele unui mucos fecior de inginer silvic.

Smolian sări ca ars, cu faţa vânătă de furie:

— Aşa, mă jigneşti, hai?

Moş Gorian rămase calm. Se adresă celorlalţi:

— L-am jignit cumva pe domnul Smolian?

Curcin şi Pletnic zâmbiră, ceilalţi aveau un aer stingherit. Inginerul silvic făcu un pas spre moş Gorian:

— Ai să-ţi retragi cuvântul.

— Care cuvânt?

— Un mucos fecior de inginer silvic.

— Dacă vi-l retrageţi şi dumneavoastră: „un mucos de ţărănuş”! Aici pe pământ toţi băieţii sunt şi rămân la fel.

— Nu mai pot eu de pildele dumitale! exclamă frumosul Smolian, gata să plesnească de turbare, nu alta.

— Atunci astupaţi-vă urechile. Mi-e de ajuns că le aud ceilalţi domni.

— Moşule! strigă Smolian şi se înfipse în faţa bătrânului; mâinile îi tremurau, gata să lovească.

Gorian se ridică la rându-i de pe scaun şi, aşa cum stătea lângă Smolian, lat în spete, cu braţele vânjoase şi faţa plină, robustă, părea cam pe aceeaşi măsură cu el.

— Domnule inginer silvic – zise moşul – eu nu. sunt nici vreunul din argaţii dumneavoastră de la pădure, nici vânător de contrabandă, nici hoţ de lemne, ci un cetăţean liber al Seni-ului. Pe mine nu mă speriaţi câtuşi de puţin cu răcnetele dumneavoastră. N-o s-o las eu mai moale dintr-

atâta şi, dacă pot să tră dau un sfat bun, atunci vă sfătuiesc să vă aşezaţi la loc pe scaun, că de nu-şi ridicimâna – v-aşez eu pe scaunul dumneavoastră.

— Fac ce vreau! răcni inginerul silvic. Şi niciun tată de derbedei n-o să-mi poruncească mie ce să fac.

— Dar nici n-am vrut aşa ceva – zâmbi moş Gorian. Mi-am îngăduit să vă dau doar o povaţă bună.

— Ţine-ţi povaţa pentru dumneata – mai apucă să zbiere inginerul, când doctorul Ivekovic strigă –:

— Linişte! şi îndată după aceea se ridică şi-i despărţi pe cei doi beligeranţi. Doar nu suntem la cârciumă – adăugă el.

— Aşa gândesc şi eu – zise Gorian şi se aşeză, iar Smolian fu poftit la locul lui.

— Dumneata ce-ai de zis în această chestiune? se adresă primarul lui Brozovic.

Negustorul cel mititel îşi ascuţi mutra de vulpe şi se uită la Gorian.

— Pentru mine, un derbedeu tot derbedeu rămâne – declară el – fie că fură de plăcere, fie de foame. După părerea mea, locul lui e la închisoare.

— Vorbeşti serios, Brozovic? se amestecă moş Gorian în vorbă.

— Cât se poate de serios.

— Ei bine – răspunse liniştit bătrânul – atunci, în locul dumitale, chiar băiatul mi l-aş băga mai întâi la închisoare.

— Băiatul meu?! Ţi s-a făcut să te dau în judecată? < Şi faţa lui ascuţită se ascuţi şi mai tare.

— Eu atâta ştiu: că în dosul lăzilor dumitale are un întreg depozit cu lucruri furate. Şi mai ştiu că, pentru un timbru poştal, băiatul dă în schimb o cutie de sardele în ulei, pentru două timbre, un pachet de ciocolată, iar pentru trei timbre e gata să dea jumătate din prăvălia dumitale; dacă nu mă crezi, n-ai decât să tragi la o parte lăzile goale şi ai să vezi ce găseşti în dosul lor.

— Eu? Fiul meu? bâigui Brozovic şi sări în sus. Mă „duc imediat să văd; şi dacă nu-i adevărat, Gorian, să ştii c-

o să mă ţii minte! Te dau în judecată, atunci… Se şi afla la uşă, vrând să iasă.

— Stai pe loc! îl reţinu doctorul Ivekovic. Aşteaptă şi dumneata, ce Dumnezeu? Aşteaptă să sfârşim aici – şi-l sili pe năbădăiosul Brozovic să se aşeze pe scaunul lui.

Veni rândul lui Marculin.

— Dumneata ce părere ai în chestiunea asta? îl întrebă primarul.

Marculin îşi încrucişă pe burtă mâinile puhave:

— Apăi ce părere au şi muşteriii mei.

— Şi muşteriii dumitale ce părere au?

— Fiecare cu a lui.

Primarul râse scurt:

— Păi poţi dumneata singur să ai atâtea păreri câte păreri au toţi?

— Poţi totuşi alege câte ceva care-i al tuturor.

— Adică ce?

— Păi acelaşi lucru pe care l-a spus şi moş Gorian. În chestiunea asta suntem cu toţii la fel de vinovaţi, dacă nu şi mai vinovaţi decât mica bandă.

— Da, dar vezi că ţi-au aruncat băiatul în apă! strigă morarul.

— Ei, şi! Marculin schiţă un gest de nepăsare: Uite-l că-i iar vesel şi fluieră toată ziulica.

— Cum? Vrei să zici că-i un fleac faptul că doi golani erau cât pe ce să-ţi înece băiatul? întrebă inginerul silvic.

— O fi ştiind el de ce. Era cu năputinţă să-l clinteşti pe Marculin din liniştea lui: Şi nici n-are ce să-i strice dacă-şi dă seama că feciorii bogaţilor nu pot să facă tot ce vor ei cu copiii celor săraci. La urma urmei, din asta mai învaţă, că mie banii de la oamenii săraci mi se-adună.

— Ăsta-i ultimul dumitale cuvânt în această chestiune, Marculin? întrebă grav doctorul Ivekovic.

— Pentru azi, cel puţin, domnule primar, da. Pentru azi – şi îşi şterse năduşeala de pe faţă.

— Ei, da dumneata ce zici, Karaman?

Fermierul îşi aşează iarăşi mâinile-i grele pe masă.

— Eu spun ceea ce am spus încă din prima zi. Branko

Babici e un hoţ. Zora roşcovana e şi mai mare hoaţă, iar ceilalţi trei nu sunt nici ei mai breji. De aceea locul lor e la başcă, închişi cu lacăt şi zăvar, şi pentru ce mi-au făcut cu câinele, aş fi cel mai fericit să-i bag chiar eu, cu mâna mea, la închisoare.

Moş Gorian clipi din ochi către bogătanul Karaman:

— Nu vorbi cu atâta uşurinţă despre hoţi, Karaman. Umblă din gură-n gură multe poveşti prin oraş, aşa, de pildă, se zice că dumneata numai pe hoţii cei mici îi spânzuri, dar pe cei mari îi faci scăpaţi.

— Vrei să mă jigneşti? tună Karaman, cu pumnii încleştaţi.

— Eu? Nu. Însă ştiu o zicală: „Chelu îşi pune mâna

A.

În cap.

— Cu zicalele dumitale, ai face mai bine să-ţi aduci aminte de alta: „Cine de rele vorbeşte doar cu relele se hrăneşte”.

— Nu ştiu să fi vorbit doar de rele – zise moş Gorian – şi nu-ţi doresc decât să ai şi dumneata cugetul la fel de curat ca al meu. Încolo, cu câinele, ce ai de zis?

— Hoţii ăia de drumul mare sunt datori să-mi dea alt câine.

— Fiindcă a fugit de la dumneata?

— Da, fiindcă mi-au ademenit câinele.

— Mai degrabă eu cred că dulăul a plecat de bunăvoie, şi pot să te încredinţez că şi eu, dacă aş fi la bogatul Karaman, aş fugi mâncând pământul.

— Vrei să-mi spai şi de ce-ai fugi?

— Fiindcă despre dumneata aşa umblă vorba: „La bogatul Karaman gras viţelul, slabă sluga, şi nu scapi decât cu fuga”.

— Ha-ha-ha! râse zgomotos Karaman şi pumnii lui grei se desfăcură: Aşa umblă vorba? Atunci să ştii că au brodit-o. Viţeii îi ţin pentru îngrăşat, iar argaţii pentru muncă, şi-n viaţa mea, n-am auzit ca un argat gras să tragă mai bine la coasă decât unul slab.

Primarul dădu cuvântul lui Curcin. Brutarul cel gras

îşi umflă guşa mai-nainte de a răspunde:

— Eu, ca şi moş Gorian, sunt de părere să-i lăsăm liberi pe copii. Îi cunosc de mai multă vreme şi mai bine decât dumneavoastră toţi, şi ştiu că, într-adevăr, nu sunt hoţi, nu…

— Îi cunoşti? De unde? De când? îl zoreau ceilalţi cu întrebările.

— Curcin zâmbi încurcat:

— Le-am pus în fiecare dimineaţă deoparte franzelele mele vechi, iar ei veneau deşi le luau.

— Şi le-ai păstrat şi cozonacii? întrebă Brozovic, veninos.

— Da, şi cozonacii, când îmi prisoseau şi când nevastă-mea nu-i ascundea pentru tine.

— Da totdeauna i-am plătit.

— Ştiu – râse sec Curcin. Cu rachiu. Eu sunt însă de părere că-i mai bine să hrăneşti copiii decât porcii.

— Ei, aş! exclamă chelbosul. O fripturică de porc nu-i lucru de lepădat.

— Şi nici eu nu mă lepăd. Îmi pare însă mai gustoasă atunci când ştiu că lângă mine nu flămânzesc vreo cinci-şase copii, numai ca eu să mă-nfrupt din ea.

— Aici, sigur că ai dreptate – admise chelbosul.

Mai înainte de a deschide gura, Pletnic se foi un răstimp pe scaunul lui. Doctorul Ivekovic era unul din obişnuiţii cafenelei sale. Şi inginerul silvic, şi morarul veneau adesea la el.

— Eu atâta ştiu – îndrugă el în cele din urmă – că acest Branko Babici, atâta vreme cât a trăit maică-sa, a fost un băiat de ispravă; ce s-a întâmplat mai târziu cu el, asta nu mai ştiu.

— Eu, Pletnic, nu m-aş mai ascunde atâta după deget – îl atacă moş Gorian – căci dacă dumneata nu l-ai fi scos în stradă îndată după moartea maică-sii, cred că n-am mai fi avut prilejul să ne-adunăm aicea ca să-l judecăm.

— Eu?… eu?… – se bâlbâi Pletnic, speriat. Cine spune asta?

— Uite, aşa umblă câte-o vorbă prin oraş, dragul

meu. Mai cu seamă ceea ce ai auzit de la mine…

— Doreşte şi sfinţia sa să-şi spună părerea? curmă disputa doctorul Ivekovic.

— Nici vorbă, nici vorbă că da. Părintele Iasinovic se ridică de pe scaun: Eu cred, ca şi prietenul nostru, taica Gorian, că dacă în afacerea asta există vinovaţi, apoi noi suntem aceia. Propun deci ca după ce vom sfârşi cu judecata – judecată nu asupra copiilor, ci asupra noastră – să ne mai ostenim încă un sfert de oră ca să discutăm cum am putea să ne reparăm greşeala. Ţf

— Dar eu?! Dar eu?! strigă morarul cel gras. Aţi uitat, părinte? Dumneavoastră aţi uitat cu toţii că golanii ăştia mi-au deschis iazul şi că linii, ştiucile şi crapii mei s-au dus pe apa sâmbetei?

Toţi începură să vocifereze de-a valma.

— Aşa e! întări Karaman.

— Şi asta-i tot vina noastră? şuieră Brozovic.

— Cu vergile ar trebui bătute pramatiile astea! mormăi inginerul silvic către primar.

— Da – răspunse primarul şi din nou se adresă lui moş Gorian: Sunt curios, moşule, cum ai să-i mai dezvinovăţeşti de tărăşenia asta?

— Asta-i, într-adevăr, o treabă urâtă – începu moş Gorian – însă – şi întoarse capul spre morar – dumneata ştii tot atât de bine ca şi mine că copiii n-au urmărit să dea drumul peştilor, ci să-i prindă pe cei doi băieţi, şi dacă le-ar fi trecut prin minte câţi bani au să înoate în mare de pe urma isprăvii lor, fii sigur că n-ar mai fi deschis ei stăvilarul.

— Da, dar cine mă despăgubeşte pentru pierderea suferită? Sunt aproape trei mii de dinari care înoată acum în mare.

— Ieri, la „Hotel Zagreb”, ai spus numai două mii cinci sute – precizează taica Gorian – şi aceşti două mii cinci sute, garantez cu capul meu, copiii o să ţi-i plătească până la ultimul gologan.

— Copiii?! Morarul cel gras se umflă plin de îngâmfare: De bună seamă că la Sfântu-aşteaptă sau la

Paştele-cailor.

Râseră cu toţii. Moş Gorian nici nu clipi:

— Nu, ci chiar mâine, morarule.

— Mâine?! Morarul ciuli urechea şi holbă ochii.

Moş Gorian făcu semn că da.

— Da, mă rog, copiii de unde iau banii? întrebară într-un glas Brozovic şi Karaman, pândindu-l pe bătrân.

— De nicăieri. Banii îi au.

— Desigur, furaţi! cârâi Karaman.

— Nu, Karaman. I-au câştigat cinstit.

— Nu vrei să ne spui şi unde i-au câştigat? interveni din nou primarul.

Moş Gorian luă o priză de tabac:

— La mine.

— La dumneata?! strigară cu toţii.

— Da – zâmbi moş Gorian. Când s-au arătat primele bancuri de peşte, cei mai mulţi pescari fuseseră angajaţi de societate şi, cum pe altcineva nu ştiam, am trimis după copii, iar ei au venit.

— Ha-ha-ha! râseră Brozovic şi morarul cel gras. Şi chiar au muncit cu adevărat?

Moş Gorian se înfurie:

— Vă încăpăţânaţi să rămâneţi la părerea greşită că acestor copii le face plăcere să fure pentru a-şi potoli foamea. Au venit nespus de bucuroşi când le-am cerut să m-ajute, şi tot atât de bucuroşi au şi muncit. Întrebaţi-l şi pe moş Orlovic – continuă el, văzând mutrele mirate şi neîncrezătoare ale celor de faţă. Dimineaţa soseau primii, iar seara plecau ultimii, şi v-asigur că n-am fi prins nici jumătate din peştii pe care i-am pescuit de nu ne-ar fi ajutat copiii zi şi noapte.

— Aş mai vrea să ştiu, cum de-au ajuns totuşi să câştige două mii cinci sute de dinari? întrebă Karaman şi-şi repezi înainte faţa-i buhăită.

— Cum de-au ajuns? Foarte simplu. Doar nu la dumneata au fost ei în slujbă, ci la un pescar cinstit. Ştiţi dumneavoastră cum merge socoteala din moşi-strămoşi la un pescar cinstit de pe Adriatica? Mai întâi pescarul îşi ia

partea lui pentru năvod, dacă-i al lui năvodul, apoi împarte totul deopotrivă între el şi ajutoarele lui. Doi copii intră la socoteală cât un om în toată firea, şi acum n-aveţi

* decât să-l întrebaţi pe directorul Kukulic – arătă spre chelbos – cât ne-a plătit. Mai puneţi pe deasupra şi ceea ce am mai vândut la piaţă, adunaţi totul şi o s-ajungeţi cam la de două ori mai mult decât au să-i plătească lui Danicik copiii.

— Cazi la învoială? se adresă morarului doctorul Skalec, care şedea alături de el.

— Mai încape vorbă! se grăbi morarul să răspundă.

— Atunci s-a făcut. Luminat la faţă, doctorul Skalec îşi frecă mâinile: Să le dăm deci pace copiilor, iar cât priveşte povestea cu câinele – şi se întoarse către primar – r* a avut şi oraşul distracţia lui, pe care, n-ai grijă, o s-o uite repede.

— Faptul că au râs şi au scornit un cântec de batjocură despre mine numeşti dumneata o simplă distracţie? strigă înfuriat primarul.

— Şi de mine au râs şi au scornit un cântec de batjocură.

— Şi ce-ai spus la toate astea?

Doctorul Skalec începu să-şi sugă de zor zahărul-candel:

— La început m-am înfuriat ca şi dumneata, şi-am trăsnit, şi-am bufnit, dar pe urmă am râs împreună cu ei.

— Şi eu cred – spuse directorul Frages, care până atunci tăcuse – că cel mai bun lucru ar fi să râdem şi noi laolaltă cu ei şi să le dăm pace împielițaților.

Primarul se ridică de pe scaun:

— Eu, categoric, sunt împotrivă. Dar pentru asta trebuie să votăm, şi chiar dacă rezultatul e negativ, începând chiar de azi, trebuie să se pună cruce bandei. În orice caz, uscocii vor înceta să mai bântuie prin oraşul şi prin ţinutul nostru, chiar dacă, pentru asta, aş fi nevoit ca eu cu mâna mea să-i închid într-o văgăună.

— Da, să votăm! strigară morarul, Karaman şi inginerul silvic.

Doctorul Ivekovic bătu cu ciocănelul în masă.

— Cine este pentru a se intenta proces bandei?

Karaman, Smolian, morarul, farmacistul, Brozovic şi chelbosul ridicară mâna.

— Cine e contra?

Preotul, Curcin, doctorul Skalec, Marculin, Pletnic şi directorul Frages votară contra.

— Şase contra şase! tună furios doctorul Ivekovic.

— Da votul dumitale? strigă Karaman.

— Da – zise doctorul Ivekovic, înseninat – mai lipseşte votul meu.

Iată însă că-l apucă cineva de umăr. Întoarse capul: era Zlata, care stătea în spatele lui. Domnişoara se mai ivise de vreo câteva ori la uşă. Acum îşi luase inima în dinţi şi se apropiase.

— Ce vrei? o întrebă doctorul Ivekovic.

— Tată, trebuie să-ţi vorbesc o clipă – îi şopti ea.

— Acum n-am timp.

— Trebuie să ai – îi şopti ea mai stăruitor.

Se priviră o clipă în ochi.

— Bine – mormăi el, apoi se întoarse către cei de faţă: O clipă, mă iertaţi!

Îndată ce intră în cabinetul lui de lucru, Zlata îi încolăci gâtul cu amândouă braţele:

— Aş vrea să te rog ceva.

Doctorul Ivekovic era încă furios:

— Da bine, Zlata, tocmai acum ţi-ai găsit?

— Tocmai acum. Am auzit tot. Vrei să-i bagi pe copii la închisoare. Să nu faci asta!

— Nici vorbă c-o să-i bag la închisoare. Cum îţi închipui tu c-o să uit aşa de repede că m-au făcut de râsul întregului oraş?

— Tată, e şi altă poveste, mult mai neplăcută decât istoria cu câinele.

Doctorul Ivekovic ridică fruntea:

— Ce poveste?

— Aceea cu stafiile.

Doctorul Ivekovic se apucă de bărbuţă:

— Te pomeneşti că tot ei or fi fost?!

— Da – zise fata – au scobit nişte dovleci şi au îmbrăcat prăjinile cu cămăşile lor: dacă află oraşul, o să râdă şi mai cu foc.

— De unde ştii treaba asta?

— Mi-a povestit Branko.

— Mai ştie şi altcineva?

— Nu. Mi-a făgăduit că n-o să trădeze secretul nimănui. Însă dacă-i prinzi şi-i închizi, cu siguranţă că au să povestească şi altora.

O clipă, doctorul Ivekovic se plimbă nehotărât încoace şi încolo.

— Fie, din partea mea – mormăi el. O să m-abţin de la vot. Dar susţin mai departe că s-a terminat cu uscocii, şi vorba rămâne vorbă.

Se reîntoarse în sală. Între timp, preotul, Curcin, didectorul Frages şi moş Gorian stăteau de vorbă laolaltă.

— Zici că unul din finii dumitale şi-a pierdut tatăl în serviciul nostru? se adresă directorul Frages lui moş Gorian.

Moş Gorian făcu semn că da:

— Micul Nicola.

— O vrea oare să se facă pescar?

— Păi şi este pescar – răspunse bătrânul.

— Foarte bine. Spune-i să se prezinte mâine la noi la birou. „Minerva” pleacă chiar mâine la pescuit în apele insulei Corfu, iar căpitanul vasului are nevoie de un ajutor-matelot.

— Şi eu ştiu o familie la ţară – spuse Laşinovic. Un ţăran, Polacek, a trecut ieri pe la mine. N-are copii, şi i-ar prinde bine un băieţandru să-l ajute la muncă. Flăcăiaşul ar putea să rămână pentru totdeauna la el.

— Polacek aţi zis, părinte? De-acolo de pe creastă?

— Da, locuieşte în spatele munţilor Vratnic.

— Păi copiii îl cunosc. Nici vorbă că vreunul dintre ei o să meargă bucuros acolo.

— Pe unul îl iau eu să-mi ajute la căratul pâinii, iar mai târziu poate să înveţe de la mine meseria de brutar –

interveni Curcin. Şi aşa, lucrătorul meu şi cu mine avem de lucru până peste cap.

— Iată că trei sau şi rânduit – zâmbi mulţumit sfinţia sa şi-şi frecă mâinile. Ia să vedem dacă până se întoarce doctorul Ivekovic n-o să-i rostuim pe câteşicinci.

— Sunt ca şi rostuiţi – spuse moş Gorian – fiindcă pe doi dintre ei aş vrea să-i ţin la mine.

În clipa aceea se întoarse doctorul Ivekovic. Se aşează din nou la locul lui; părea dus pe gânduri şi privea în gol.

— Am hotărât să le dăm de lucru copiilor şi am găsit şi unde – spuse solemn preotul.

Karaman întoarse silnic capul:

— Da, dar mai aşteptăm votul doctorului Ivekovic.

— Eu o să m-abţin de la vot – zise bărbatul acela înalt, cu o voce ciudat de stinsă. Rezultatul votului rămâne, aşadar, şase la şase, însă – şi se adresă preotului şi lui moş Gorian – accentuez încă o dată că, orice-aţi face dumneavoastră, de un lucru să ţineţi seama: de azi înainte s-a terminat şi cu banda uscocilor, şi cu ascunzătoarea lor din turn, şi cu toate năzbâtiile lor. Până diseară să-mi comunicaţi unde-i puteţi aranja pe copii, şi dacă, din spusele f dumneavoastră, voi avea certitudinea că, într-adevăr, s-a isprăvit cu banda uscocilor, atunci veţi avea şi votul meu pentru ei.

Se sculă de pe scaun şi, odată cu aceasta, fu ridicată şi şedinţa. Karaman şi directorul Frages îl urmară pe primar, iar toţi ceilalţi bărbaţi se îngrămădiră spre ieşire.

— Acum ce facem? îl întrebă moş Gorian pe preot.

— Ceea ce-am vorbit. Spui copiilor că le-am găsit un rost la nişte oameni cumsecade, şi poţi fi încredinţat că doctorul Ivekovic o să fie şi el de acord.

— De unde ştii?

Preotul zâmbi:

— De patruzeci de ani îl cunosc pe doctorul ivekovic şi văd, după faţa lui, că a şi trecut de partea noastră.

Moş Gorian se arătă neîncrezător, însă totuşi coborî ceva mai liniştit scara.

În faţa porţii îl mai opri cineva. Domnişoara care

vorbise cu primarul stătea în faţa lui.

— Dumneata eşti taica Gorian? îl întrebă fata.

— Da, eu sunt – răspunse bătrânul.

— Eu sunt Zlata – spuse ea. Zlata Ivekovic. Aş vrea să te rog ceva. Spune-i lui Branko că nu mai sunt supărată pe el şi că-mi pare rău că l-am trădat. Să-i mai spui că i-am povestit tatălui meu toată istoria cu stafiile şi că-l rog doar un singur lucru, şi pe el, şi pe ceilalţi, şi anume să nu sufle o vorbă despre cele întâmplate, să păstreze cu sfinţenie secretul. Lucrul acesta îi va ocroti în viitor de mânia tatălui meu.

Moş Gorian zâmbi pe sub mustaţă:

— De aceea s-a îmblânzit el aşa dintr-odată?…

Zlata încuviinţă cu un gest:

— De aceea. Şi nu se teme de altceva decât de faptul că ar putea să ajungă la urechile oamenilor şi tărăşenia cu stafiile, iar dacă se află, atunci chiar că s-a terminat cu» copiii, cu banda lor cu tot!

— O să le spun, domnişoară – o asigură moş Gorian – sau, şi mai bine, n-o să le spun, fiindcă-mi închipui că copiii au şi uitat povestea.

— Taică Gorian, fă aşa cum crezi de cuviinţă şi salută-l pe băiat din partea mea. De văzut, cred că n-o să-l mai văd niciodată.

— Ai de gând să pleci?

— Da, plec în Italia. Vreau s-ajung cântăreaţă.

— Mult noroc! îi ură taica Gorian şi îi întinse mâna…

Zlata i-o strânse şi, după o clipă, se făcu nevăzută.

Capitolul 25

Uscocii au murit. Trăiască uscocii!”

Era o seară frumoasă şi liniştită când moş Gorian se aşternu la drum spre golful lui.

Pe la ceasurile patru se stârnise bora, însă pe la şase se potolise. Soarele se revărsa deasupra mării şi a uscatului. Dinspre insule sufla un vânt sărat şi sălciu, iar de pe munţi coborau miresme calde, cu iz înţepător. Mirosea a salvie şi a cimbru, a rosmarin şi a levănţică.

Taica Gorian mergea iavaş-iavaş. Nu-şi mai făcea

griji, dăduse uitării chiar şi impasul greu prin care abia trecuse, îi rămânea doar să le povestească copiilor cele hotărâte la primărie în privinţa lor.

Copiii şedeau în jurul mesei de piatră, sub smochin, în ciuda tuturor sfaturilor, nu putuseră să mai rabde hruba aceea înăbuşitoare. La aceasta se mai adăugase şi foamea, şi îngrijorarea pentru bătrân. Niciodată nu zăbovise atâta în oraş.

Dar iată că – intră pe poarta grădinii.

Copiii dădură buzna să-l întâmpine. Zora îl îmbrăţişă.

— Începuse să ne fie teamă că te-a închis pe dumneata în locul nostru.

— Nici mult n-a lipsit, fato dragă. Cât pe ce! Şi mângâie părul Zorei roşu ca focul. Dar şi-au recunoscut greşeala şi mi-au dat drumul.

— Ce s-a hotărât? întrebă Branko.

— Asta o să vă povestesc mai târziu. Deocamdată mi-e foame; mai întâi să mâncăm.

Copiii pregătiseră masa. Pe vatră fierbea o supă groasă de cereale. Pavle aduse oala, Duro bliduri şi linguri, Branko pâine şi brânză, Nicola o sticlă mare cu vin. Bătrânul zâmbi pe sub mustaţă:

— Asta mă unge la inimă. De mult n-am mai avut parte de-un trai ca ăsta.

Zora împărţi supa. Fiecare căpătă câte un blid plin ochi, după care se luară la întrecere cu lingurile.

În timpul mesei, copiii tot la bătrân căutau cu privirile. Avea un aer atât de solemn taica Gorian în straiele lui de sărbătoare! Şi-apoi şi felul lui de a fi era mai solemn, mai grav ca de obicei, încât copiilor li se strânse inima. Bătrânul bănuia ce se petrece cu ei.

— Mâncaţi! Mâncaţi! îi îndemnă el. Ca să ascultaţi cele ce-o să vă povestesc, e mai bine să fiţi cu stomacul plin.

Copiii cufundară mai adânc lingurile în supă, dar tot nu-i simţeau bine gustul.

În sfârşit, bătrânul isprăvi de mâncat, îşi mângâie barba şi ridică ochii. Copiii strânseră totul, în timp ce

moşul se aşează pe zidul scund de lângă mare.

Stătuseră acolo de atâtea ori, şi fie că taica Gorian le povestea câte ceva, sau ei îi povesteau lui. Se aşezară şi de astă dată lângă bătrân, bălăcindu-se cu picioarele în apă. Taica Gorian începu:

— A fost o poveste urâtă. Pentru voi m-a poftit primarul la primărie dinaintea întregului consiliu. Primarul voia să vă prindă şi să vă-nchâdă cu mâna lui, Karaman să vă snopească în bătaie, inginerul silvic să vă jupoaie pentru nelegiuirile voastre, morarul să vă macine între pietrele lui de moară, iar Brozovic să pună să vă biciuiască în piaţă.

— Şi dumneata? întrebă Nicola ştrengăreşte.

Bătrânul rămase grav:

— Eu am vorbit două ceasuri, mai mult decât oricând în viaţa mea, iar părintele Laşinovie m-a încredinţat că nici el n-ar fi putut să vorbească mai bine.

Zora îl privi ţintă:

— Dar măcar a folosit la ceva, taică Gorian?

Bătrânul făcu semn că da:

— De puşcărie v-am scăpat, şi nici bătuţi sau măcinaţi n-o să fiţi, însă cu cetatea Nehaigrad s-a zis, şi cu hruba de jos de la mare – îi cuprinse pe toţi cu privirea – şi cu uscocii, de asemenea.

— Niciodată! strigă Zora şi sări în sus.

— Şezi jos, fato! zise bătrânul şi o trase înapoi pe piatră. Într-adevăr, aţi săvârşit multe rele, şi dacă stăm să le numărăm pe toate, vedem că, de fapt, locul vostru la închisoare ar fi să fie. Însă cele mai multe din isprăvile voastre nu le-aţi făcut cu gând rău, şi de asta o să se ţină seamă.

— N-avem nevoie să se ţină seamă de nimic – cârti Zora, arţăgoasă. Noi vrem să rămânem uscoci!

— Dacă vreţi să rămâneţi uscoci – rosti grav bătrânul – atunci mai întâi pe mine mă bagă la başcă, apoi ocupă turnul, vă ia ca din oală şi tot la închisoare ajungeţi.

— Da, dar putean să fugim – îşi dădu Pavle cu părerea.

— O să ne-ascundem în scobiturile stâncilor, unde de atâtea ori s-au refugiat uscocii – adăugă Nicola.

— Da, puteţi să fugiţi – încuviinţă bătrânul. Cu asta, însă, nu v-aţi salvat. Chiar de mâine poliţaii vor cotrobăi munţii şi-or să v-alunge şi de-acolo, apoi puteţi fugi mai departe, însă braţul poliţiei este lung, şi din ce vreţi să trăiţi?

— Din ceea ce am trăit şi pân-acum – răspunse Zora cu îndărătnicie.

— Ştiu, de pe urma lui Curcin şi a furtişagurilor. Însă Curcin nu mai are voie să vă dea nimic, şi de azi înainte nu numai poliţaii şi liceeni, ci o jumătate din oraş stă cu ochii aţintiţi asupra voastră.

— Păi mai avem şi banii noştri! zise Nicola şi făcu „iute cu ochiul, zornăindu-şi gologanii.

— Din păcate, o bună parte din ei trebuie s-o daţi morarului.

— Niciodată! se oţărî Duro. Niciodată!

— Eu am garantat pentru asta, fiindcă altfel aţi înfunda puşcăria.

— Şi pe urmă ce facem? întrebă Branko, cu voce plângăreaţă.

— Trebuie să vă câştigaţi pâinea cinstit.

— Cinstit, păi aşa am câştigat-o mereu! se încrâncenă Pavle.

Bătrânul zâmbi:

— Ceilalţi însă nu sunt de aceeaşi părere.

— Eu nu vreau, să fiu altceva decât un uscoc – spuse Zora, tăioasă.

Moş Gorian o trase lângă el şi-şi petrecu braţul pe după gâtul ei:

— Te cred, fata mea. Însă vremea uscocilor s-a dus. Uite, şi uscocilor de odinioară le-a trecut vremea într-o bună zi. Când veneţianul şi turcul au încheiat pace, şi aceşti mari tâlhari s-au unit în părerea că-i mai bine să se războiască cu cei mici decât între ei, uscocii au trebuit să-şi părăsească cetatea, să dărâme zidurile Seni-ului, să-şi scufunde corăbiile, să se lase de piraterie şi să se facă

meşteşugari şi ţărani. Aşa şi cu voi acuma. Vremea când puteaţi trăi în turnul vostru, când şterpeleaţi, când puteaţi să faceţi tot felul de năzbâtii, când eraţi golani, vagabonzi, hoţi şi uscoci s-a sfârşit. Asta vrea primarul, asta vrea Consiliul municipal, asta vrea preotul, toţi vor asta, şi asta vrea şi moş Gorian.

— Păi acum câteva zile tot dumneata spuneai că pentru libertate eşti dator să lupţi până la moarte – ripostă şi mai tăios fata.

Taica Gorian încuviinţă.

— Aşa am spus, într-adevăr, şi am şi luptat pentru libertatea mea, însă numai atâta vreme cât lupta a fost de vreun folos. Doar ştiţi şi voi că mai târziu am căzut la învoială cu societatea şi am lăsat-o mai moale.

— Ori societatea a lăsat-o mai moale? interveni Branko.

— Hai să zicem că ne-am unit, şi fiecare din noi şi-a vândut câte o parte din drepturi. Păi altceva nici voi n-aveţit de făcut. După litera legii, locul vostru e la închisoare şi, vă rog să mă credeţi, astăzi n-a lipsit mult să nimeriţi chiar acolo. Şase din consiliu au fost pentru şi şase contra, în urma înţelegerii cu primarul, scăpaţi de închisoare doar dacă vă hotărâţi ca până în seara asta să desfiinţaţi bandit şi să deveniţi copii de treabă, iar mai târziu, buni cetăţeni ai oraşului.

— Păi tocmai asta nu vrem noi – strigară Nicola, Pavle, Duro şi Branko.

— Staţi, nu vă pripiţi – îi potoli bătrânul şi se adresă lui Nicola: Ia spune-mi, ce-ţi place mai mult: să te-ascunzi veşnic de orice fiinţă omenească, să tremuri noaptea într-o peşteră, într-un tufiş ori într-un turn, să trăieşti din resturi, din furtişaguri şi din franzelele uscate ale lui Curcin, sau să călătoreşti pe-o corabie pe mare, să laşi vântul să-ţi sufle prin plete, să ridici velele, să arunci năvodul în apă şi s-ajungi un pescar destoinic şi viteaz?

— O! Nicola se roşi la faţă de bucurie. La fel de mult mi-ar plăcea să fiu pescar, cum îmi place să fiu uscoc.

— Ei, vezi? Directorul Frages, domnul acela tânăr în

haine albe, ar dori să te duci la el cât se poate de grabnic, să te angajeze la societate şi să pleci cu „Minerva” la Corfu. Au nevoie de-un flăcăiaş iscusit, ca să pescuiască acolo scrumbii.

Nicola bătu din palme de bucurie.

— Cu domnul în alb pe „Minerva”, corabia cea mare, la Corfu?! Sigur, sigur că da, plec cu el!

— Pe tine – şi moş Gorian se adresă lui Duro – ar vrea Polacek să te ia la el. Ştii tu, ţăranul la care aţi fost acum câteva zile. Alaltăieri l-a întrebat de tine pe preot. Ar lua bucuros un băiat fiindcă el n-are copii şi-i trebuie un ajutor, pentru care treabă unul din voi, pe nume Duro, ar fi cel mai potrivit. Mâine sau poimâine vine iar în Seni, şi poţi să pleci împreună cu el.

Duro se uită fericit la moş Gorian:

— Da, visul meu e să fiu ţăran, şi la bătrânul Polacek, la vacile şi la porcii lui mă duc bucuros. A fost atât de bun cu noi, şi mai ales nevastă-sa. Cred că m-aş simţi tare bine acolo.

— Pe Pavle – chipul lui taica Gorian se încreţi într-un zâmbet abia desluşit – ar vrea Curcin să-l ia la el.

„Numai că aicea-i un clenci la mijloc. Curcin spune: „Am nevoie de un vlăjgan zdravăn şi voinic, care să poată duce un sac cu făină în spinare şi să-mi poată frământa aluatul ca lumea, dar pentru asemenea treburi Pavle e prea slab”. – Ce? strigă vlăjganul, sărind ca ars. Cu o mână ridic un sac cu făină, şi dacă-şi închipuie Curcin că nu pot să-i frământ aluatul, se înşală amarnic. Îşi suflecă mânecile până sus: Sunt atât de zdravăn, încât nici nu-ncape vorbă că în curând o să pot face treaba asta chiar mai bine decât el.

— N-ai grijă, că i-am tocat eu destul despre puterea ta – îl linişti taica Gorian – însă el nu vrea să mă creadă. Cel mai bun lucru ar fi să treci tu într-o zi pe la el şi să-i arăţi cât de voinic eşti.

— Într-o zi! izbucni Pavle din nou. Ba chiar azi o să se încredinţeze, o să-i arăt eu că un băiat mai zdravăn şi mai voinic decât mine nu găseşte în tot Seni-ul.

Bătrânul se uită la Branko şi la Zora.

Branko urmărise întreaga discuţie, la început cu uimire, apoi cu un uşor zâmbet, în timp ce Zora, pe măsură ce bătrânul voi bea tot mai cu foc şi băieţii tot mai bucuroşi îi primeau propunerile, devenea mai îndărătnică, se posomora mai mult.

— Ei, şi cu noi ce gânduri ai? întrebă Branko.

— Da – spuse Zora, furioasă – pe noi cui vrei să ne vinzi?

Taica Gorian păru dintr-odată foarte bătrân şi obosit:

— Nimănui. Dimpotrivă, pe voi doi voiam să vă rog dacă nu vreţi să rămâneţi cu mine. Am şaptezeci şi şapte de ani şi, în afară de capra mea, n-am pe nimeni în lumea asta, şi două ajutoare ca voi mi-ar prinde bine în casă şi la pescuit.

— Bucuros, taică Gorian, bucuros! Nici prin vis nu s-ar fi gândit Branko la o asemenea dezlegare. Sări în sus şi-i cuprinse gâtul cu amândouă braţele. Moş Gorian se uită lung la Zora.

— Şi tu?

Furia Zorei se topise. Zâmbea.

— Nicăieri pe lume n-aş rămâne mai cu drag decât la dumneata.

O vreme, copiii îşi dădură drumul veseliei. Da, ceea ce urma să se întâmple cu ei n-ar fi cutezat nici măcar în vis să spere. Dimpotrivă, jumătate din noapte, visele lor de până acum erau bântuite de poliţai, de închisori, case de corecţie… şi iată-i dintr-odată liberi, liberi să facă de-acum încolo ceea ce ani de-a rândul îşi doriseră zi de 10?

Nicola se şi vedea matelot. Pavle voia să ajungă cel mai bun brutar şi, pe deasupra, cel mai puternic om din Seni. Duro voia să crească vreo două capre, câţiva iepuri de casă, dar, mai cu seamă, un mânz. Branko visa la vioara lui, iar Zora voia să-i ajute bătrânului la gătit bucate şi la pescuit.

— Numai că nu înţeleg de loc – spuse deodată Nicola, şi pe faţă i se ivi un zâmbet şăgalnic – de ce pretinde taica Gorian de la noi să nu mai fim uscoci. Eu pot să fiu şi un

bun matelot, şi totodată un bun uscoc.

— Da – sări şi Duro – şi eu pot s-ajung un bun ţăran, şi totuşi să rămân şi un bun uscoc.

Pavle zise încet:

— Lui Curcin, desigur, o să-i fie totuna dacă-i frământ aluatul ca Pavle sau ca uscoc.

— Şi eu cred la fel – râse Branko – e acelaşi lucru, ori că Branko cel de ieri, ori că Branko cel de mâine învaţă vioara.

Zora chiui:

— Sigur că da, Nicola are dreptate, şi casa lui moş Gorian va fi cetatea noastră uscocă, iar când Nicola se va întoarce din prima lui călătorie, vom da aici o mare serbare.

— Fiecăruia o să vă aduc câte ceva de pe-acolo – spuse Nicola cu hotărâre.

— Eu, cu siguranţă, o dată pe săptămână pot să vin cu ţăranul meu la Seni şi-atunci mă opresc să vă văd – spuse Duro.

— Eu, şi-aşa, de două-trei ori pe săptămână tot vă aduc pâine – zise Pavle.

Zora se uită la moş Gorian:

— Spune, cum găseşti ceea ce ne-am pus în gând?

Moş Gorian se scărpina în cap, îşi trecu mâna peste faţă şi zâmbi pe sub mustăţi:

— Mari pehlivani mai sunteţi! Desigur că nişte buni meşteşugari, ţărani şi pescari pot fi şi buni uscoci. Fireşte că puteţi face din vechea mea casă şi din grajdul meu o nouă cetate Nehaigrad, că doară de aproape trei săptămâni a şi ajuns o cetate uscocă. Puteţi să vă numiţi şi de-acum înainte uscoci. Nu mai încape vorbă că vechii uscoci tot

(¡» scoci şi-au zis încă mulţi, mulţi ani, după ce, de atâta amar de vreme, se risipiseră prin toată ţara şi ajunseseră vânători, pescari, ţărani, slujbaşi la oraş, meşteşugari sau oameni de nimic; şi poate că aşa şi-au zis şi copiii lor, şi copiii copiilor lor, şi-apoi s-au adunat vechile lor povestiri, s-au cântat cântece despre ei, până când

uscocii au înviat din nou în voi. Însă – şi îşi coborî glasul – lucrul ăsta să-l păstrăm numai pentru noi. Să rămână taina noastră că, în ciuda opreliştii primarului şi a Consiliului municipal, uscocii n-au murit, ci, dimpotrivă, o să trăiască mai departe! în afară de mine şi de voi, niciun suflet de om nu trebuie să ştie asta.

— Nici Zlata să nu ştie – spuse Zora şi se uită la Branko.

— Nu, nici Zlata – întări moş Gorian – însă să n-o ocărăşti prea tare pe fata asta.

— L-a trădat pe Branko! protestă înverşunată Zora.

Taica Gorian se uită la ea:

— Ştiu, însă dacă voi nu vă aflaţi astăzi în închisoare şi rămâneţi şi de-acum încolo liberi, asta Zlatei i-o datoraţi.

— Cum aşa? întrebară Zora şi Branko într-un glas.

— Din consiliu, şase erau pentru voi şi şase contra. Ultimul şi cel mai însemnat vot îl avea primarul, când a venit Zlata şi l-a rugat să nu voteze împotriva voastră. Copiii se uitară lung unul la altul. De altfel, îţi trimite vorbă – continuă bătrânul – că-i pare rău de ce-a făcut ţt ieri, aprinsă de mânie. Te roagă să nu fi supărat pe ea. Să-ţi dai mai departe osteneala să ajungi un viorist înzestrat ca şi tatăl tău şi, în acelaşi timp, îşi şi ia rămas bun de la tine.

— Cum, pleacă? întrebă Branko, mai mult mirat decât impresionat.

— În Italia. Vrea s-ajungă cântăreaţă.

Zora, pe fruntea căreia se ivise iarăşi o cută, răsuflă uşurată.

Branko însă îşi scoase muzicuţa din buzunar. Mai întâi scoase câteva sunete stinse, melancolice, un rămas bun pentru Zlata, apoi sunetele deveniră mai puternice şi mai clare, până când, în cele din urmă, intonă cântecul uscocilor.

Săltând de bucurie, copiii începură şi ei să-l acompanieze cu vocea:

Frumos e-n largul mării…

Se scaldă-n roşu-viu fregata.

Uscocilor, fiţi gata!
Zvoneşte valul depărtării.
Fac zid, trăsnesc rafale.
Hultanul ţipă în văzduhuri…
Vâslim zburând ca nişte duhuri.
La nave! *Printre pale.*
Voioşi lăsăm pământul.
Când steag turcesc se-arată-n larguri
Sau, din Veneţia, catarge.
Noi îi izbim ca vântul!

Între timp se lăsase întunericul. Şi marea se întunecase şi se făcuse neagră, numai câteva cununi albe de spumă mai sclipeau pe faţa apei. După o clipă, deasupra cetăţii Nehaigrad se înălţă luna, mare şi rotundă.

— Vedeţi – spuse bătrânul – răsare mereu.

— Ca şi noi – adăugă Branko.

— Da – strigă Zora. Uscocii au murit. Trăiască uscocii!

CUPRINS

CAPITOLUL 1 *Băiatul de pe stânca de la mare* 5
CAPITOLUL 2 *Bătrâna Kata şi coliba ei* 26
CAPITOLUL 3
Lui Branko îi e foame şi de aceea ajunge la închisoare 41
CAPITOLUL 4 *Zora cea roşie şi banda ei* 57
CAPITOLUL 5 *Cetatea uscocilor* 76
CAPITOLUL 6
Hoţii de găini, dar Branko refuză să se amestece
CAPITOLUL 7 *Moş Gorian* 109
CAPITOLUL 8 *Noaptea pe mare* 122
CAPITOLUL 9 *Liceenii* 137
CAPITOLUL 10 *La casa pădurilor şi pe iazul cu peşte* 153
CAPITOLUL 11 *Prin şi iarăşi liber* 170
CAPITOLUL 12 *Călătoria lui Stiepan* 193
CAPITOLUL 13 *Lupta cu râsul* 212
CAPITOLUL 14 *În casa vrăjitoarei* 227
CAPITOLUL 15 *În cămara cu făină* 246

CAPITOLUL 1.
Tonii 280
CAPITOLUL 17 *Bântuie stafiile în cetatea Nehaigrad* 276
CAPITOLUL 18 *Saltul în mare* 294
CAPITOLUL 19 *Tărăboiul din piaţa de peşte* 308
CAPITOLUL 20
Uscocii se îmbogăţesc 329
CAPITOLUL 21 *Lupta cu sepia* 348
CAPITOLUL 22 *„Viteazul port, a mării stea, Ce-a dat plocon un câine*!” 368
CAPITOLUL 23
Branko e gata s-ajungă a doua oară la puşcărie 388
CAPITOLUL *24 înaltul Consiliu municipal ţine o şedinţă* 409
CAPITOLUL 25 *„Uscocii au murit. Trăiască uscocii*!” 428

Dat la cules 17.06.1968. Bun de tipar 27.08.196S. Apărut 1968